

आगस्तसंग्रह १०मा भाग ।

श्रीयुक्त राय धनपतसिंहजी बाहादुरका
प्रपन्नव्यारणकासूत्र ।

१० दसम अंग

स्त्रीकता टीका ।

श्रीमदामयदेवाचार्य स्त्रीकता टीकासुदास
तदुपरि श्रीमदामयदेवाचार्य स्त्रीकता टीकासुदास

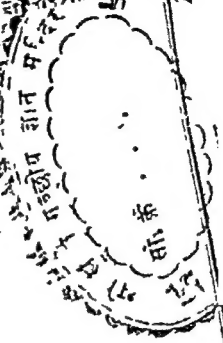
गणधर मुधर्मास्वामीकृतमूलसूत्र तदुपरि श्रीमदामयदेवाचार्य स्त्रीकता टीकासुदास
श्रीमदामयदेवाचार्य स्त्रीकता टीकासुदास

श्रीमदामयदेवाचार्य स्त्रीकता टीकासुदास
श्रीमदामयदेवाचार्य स्त्रीकता टीकासुदास

कलिकातानगर्यां नूतनसंस्कारयंत्रे
कलिकातानगर्यां नूतनसंस्कारयंत्रे

१८३३ संवत्सरे श्रीगोपालचन्द्रदेवेन मुद्रितम् ।

१-३१-५५

ये पुस्तक छपावणेका कारण ये हे के सर्वजेन धर्मावलंबि साधसाध्वी आवकथाविका के पदणेसे ज्ञानकी वृद्धी होगा इस
 खातर ४५ आगमसूत्र और टीका और वालावबोधसहित ५०० पुस्तक छपाके ५०० ठीकाने भंडार कीया इससे महान् ज्ञानका
 वृद्धी होगा और पंडितजनोंसे एही प्रार्थना हेके अच्छीतरसे पढेपढावे गुणेशुणावे जयणाकरके और विनयकरके रक्खे और
 यह आसिद्धान्त पंचांगी प्रमाण संग्रहकीया और इससे चरमचक्षु करके भलचुकर होय तो मिछामिदुकडं देताऊ और
 आसंधसे यह विनति हे की जीस वखत वाचे उस वखत जो भुलचुकर नीकसे तो पंडितजनोंसे संसोधन काराय लेवे मेरेपर क्षमा
 करके इह प्रार्थना अंगीकार करना और भंडारकरी भई पुस्तक कोइ वेचना नही कोइ खरीद करेनही करेतो २४का गुनेगार
 संघका गुनागार होगा और मेरा परिचे के वास्ते अपना पूरव वंसावली लीखता ऊं पछिमदेसमे किसनगढ़के वासी प्रपिता
 मह आलआयुक्त दुगडगोत्री वृद्धशाखा आलआवीरदासजी संवत् १८०२की सालमे पूरवदेसमे आए तत्पुत्र आलआयुक्त बुधसिंह
 जी तत्पुत्र आलआयुक्त प्रतापसिंह जी चतुर्थ सहस्रर्षचारिणीशैलालंकार विभूषित श्रीमहताव कुवरवीवीद्वादश अतधारिका
 तत्पुत्र लघु श्रीरायधनपतिसिंह बहादुरने बडा परिश्रमसे संसोधन काराया हे और श्रीभगवान् बीजजीने संशोधन करा ।
 संवत १८३३समिति भादो शुदी ।

आजीमगंज

राय धनपतसिंहवाहादुर ।

ॐ नमोवर्द्धमानाय ॥ श्रीवर्द्धमानमानस्य व्याख्या काचिद्विधीयते । प्रश्नव्याकरणाद्भ्रष्टद्वन्द्वानुसारतः ॥१॥ अत्रा वयं शास्त्र
 मिदंगभीरं प्रायोस्य कूटानिचपुस्तकानिस्तुलं व्यवस्थाप्य ततो विमृश्य व्याख्यानकल्पादितएवनेवर अथप्रश्नव्याकरणाख्यं दशमाङ्गं
 व्याख्यायते अथ कोस्याभिधानस्यार्थः उच्यते प्रश्नाः अंगुष्ठादिप्रश्नविद्यास्ताव्याक्रियंते अभिधीयंतेस्मिन्निति प्रश्नव्याकरणं क्वचित्प्रश्न
 व्याकरणदशाद्वतिहस्यते तत्रप्रश्नानां विद्याविशेषाणां यानिव्याकरणानि तेषां प्रतिपादनपरादशादशार्थयनप्रतिबद्धाः अन्यपञ्चतय
 द्वितिप्रश्नव्याकरणदशाः अयंच व्युत्पत्त्यर्थोस्यपूर्वकालेभूदितानांत्वाश्रवणं चकसंवरपंचकव्याकृतिरेवेहोपलब्ध्यतेऽतिशयानां पूर्वोच्यते
 युगीनां पुष्टालंवनप्रतिषेविपुरुषापेक्षयोत्तारितत्वादिति अस्यचश्रीमन्महावीरवर्द्धमानस्वामि संबंधीपंचमगणनायकः सुधर्मस्वामी

जंबूद्वीपमोअग्रहय संवरविणिच्छियं पवयणस्मिन्संदं वोच्छामिनिच्छयत्यं सुभासियत्यं महैसीहिं

अहो जंबूद्वीपप्रत्यक्षशास्त्र जीवरूपतडागनेविवेकमजलचावै ते आश्रवकर्म जलश्रावतोरुंधीयेतेसंवरः आश्रवसंवरनोनिश्चयकहिंये के
 द्वादधागीस्तुतेहनी परमरससारभूत कहिंसू निश्चयनेचथरूडीपरेकेवलज्ञानेअवलोक्रीभाष्यौक्तेअर्थतीर्थंकरे पांचप्रकारे प्ररू

सूत्रतो जंबूखामिनं प्रतिप्रणयिनं चिकीर्षुः संबंधाभिधेयप्रयोजनप्रतिपादनपरा जंबूइत्यामन्त्रणपदपूर्वा इणमोइत्यादिगाथामाह
 जंबू इत्यादिपुस्तकांतरे पुनरेवमुपोद्घातगम्य उपलभ्यते तेषां कालेणं तेषांसमएणं चपाणामं गयरी होत्या पुणभदेचेइए वणखंडे
 प्रसोगवरपाववेपुढविस्सिलापट्टए तलणं चंपाएणयरीए कोणीए गामं रायाहोत्या धारिणीदेवी तेषांकालेणं तेषांसमएणं समणस्स
 भगवद्यो महावीरस्स अंतेवासी अज्जसुहम्मे गामं घेरेजाइ संपन्ने कुलसंपन्ने बलसंपन्ने विययसंपन्ने नाणसंपन्ने दंसण
 संपणे चरित्तसंपणे लज्जासंपणे लाघवसंपणे उयसीतेयसीवच्च सीजसंसीजियकोहे जियमाणेजियमाए जियलोभे जियनिहेजिवं
 दिएजियपरीसहे जीविद्यासमरणभवविष्यमुक्के तवप्पहाणे गुणप्पहाणे करणप्पहाणे निच्छयप्पहाणे अज्जवप्पहाणे
 महवप्पहाणे लाघवप्पहाणे खंतिप्पहाणे गुत्तिप्पहाणे मुत्तिप्पहाणे संतप्पहाणे वयप्पहाणे नयप्पहाणे नियमप्पहाणे
 सज्जप्पहाणे सोयप्पहाणे गाणप्पहाणे दंसणप्पहाणे चरित्तप्पहाणे चोदसपुब्बीचउणाणेवगएचंदिअणगारसएहिंसंदिंसंपरिनुडे
 पुब्बाणुपुब्बिं चरसाणे गामाणुगामं दूइज्जमाणेजेणेव चंपाणचरीतेणेव उवागच्छइजावअहापडिरूवं उगहं उगिण्हत्तासंजमेगं
 तवसा अप्पाणं तावेमाणेविहरइ परिसानिग्गयाधम्मोकिअो जामेवदिसिंपाउम्भवातामेवदिसिं पडिगयातेणंकालेणंतेणंसमएणं

अज्जसुहस्रधेरस्स अंतेवासी अज्जजंबूणामंअणगारेकासवगोत्तेणंसत्तुस्से हेजावसंखित्तविउलतेयलेये अज्जसुहस्रधेरस्स अट्टरसामंते
 उड्डं जाणुजावसंजमेणं तवसाअप्पाणं भावेमाणो विहरइ तएणंसे अज्जजंबूजयसड्डे ३ उप्पन्नसड्डे ३ संजायसड्डे ४ ससुप्प
 णसड्डे ३ उट्ठाएउट्टेइर जेणेव अज्जसुहस्रमे येरेतेणेव उवागच्छइर अज्जसुहस्रं थंरंतिकवुत्तो आयाहिणं पयाहिणं करेइर वंदइ
 णमंसइर नच्चासन्नेणाइट्टरे विणएणं पंजलिउडे पज्जुवासमाणे एवंवयासी जइणंभंते समणेणं भगवया महावीरेणं जावसंपत्तेणं
 गायमस्य अंगस्स अणुत्तरोववाइयदसाणं अयमट्टेपत्तत्ते दसमस्सणंभंते अंगस्सपएहावागरणाणं समणेणं जावसंपत्तेणं केअट्टेपत्तत्ते
 जंबूटसमस्स अंगस्ससमणेणं जावसंपत्तेणं दोसुयखंधापत्तत्ता अएहवदारायसंवरदारायपढमस्सणं भंतेसुयखंधस्स समणेणं जावसंप
 त्तेणं कट्टमज्जगणापत्तत्ता जंबूपढमस्सणं सुयखंधस्स समणेणं जावसंपत्तेणं पंचअज्जगणापत्तत्तादोच्चस्सणंभंते एवंचेवएएसिणंभंते
 अएहवसंवराणं समणेणं जावसंपत्तेणं केअट्टेपत्तत्ते तएणं अज्जसुहस्रमे येरे जंबूणामेणं अणगारेणं एवंवुत्तेसमाणे जंबूअणगारंएवं
 वयासीजंबूइगमो इत्यादि अयंचतेणं कालेणमित्यादि कोग्रन्यः पष्ठागप्रथमज्जातावदवसेयः याचेहद्विअुतस्संधतोक्तास्यमानरुडाएक
 अुतस्संधतायाएव रुद्धत्वादितिगाथाव्याख्यात्वेवं जंबुन्ति हे जंबूनामन् इगमोन्ति इदं वक्ष्यमाणतया प्रत्यक्षासन्नं शास्त्रं अएहय

संवरमणिच्छयति आभिविधिनाश्रौतिश्रवतिकर्म^१ येभ्यस्तेआश्रवाः आश्रवाः प्राणातिपातादयः पंच तथा संव्रियतेनिरुध्य^२ ते आत्म
 तङ्गेकर्मजलं प्रविशदेभिरिति संवराः प्राणातिपातविरमणादयः आश्रवाश्चसंवराश्च विनिश्चीयंते निर्णीयंते तत्स्वरूपाभिधानतो
 यस्मिं^३ सादास्त्वव संवरविनिश्चयं तथाप्रवचनं द्वादशागं जिनशासनं तस्य खर्जुरादिदुंदरफलस्य निख्यन्दद्रवपरसरसश्रुतिरिव निख्य
 न्दोतस्तं प्रवचनफलनिख्यन्दताचास्यप्रवचनसारत्वात् तत्सारत्वं च चरणरूपत्वात् चरणरूपत्वाश्रवसंवराणां परिहारासेयालक्षणात्
 छानप्रतिपादकत्वात् चरणस्यचप्रवचनसारतासामादयमादयंसुयणाणं जावजिंदुसाराग्रोतस्यविसारोचरणंसारोचरणस्मनिव्वाणमि
 तिप्रवचनप्रामाण्यादितिवस्त्रेभ^४ शिष्यामिनिश्चयायनिर्णयायेदनिश्चयार्थनिश्चयोयार्थप्रयोजनमस्येतिनिश्चयार्थं वक्ष्ये इत्येतस्या^५ क्रियायाः
 विशेषणं अथवानिर्गतकर्तृ^६ चयौ^७ निश्चयो^८ गोत्रसदर्थमित्येवंशास्त्रविशेषणमिदंसुदुकेवलालोकविलोकनपूर्वं तयायथावस्थितत्वेन भाषितो
 भणितोअर्थोयस्यतत्तथाकै^९ सुभाषितार्थमित्याहमहातश्चतेसर्वज्ञत्वतीर्थप्रवर्त्तनाद्यतिसयवान्वाच्यपयश्चमुनयोमहर्षयस्तोथैकैरित्यर्थः
 अत्रचजंबूदृत्यनेनजंननाम्नः^{१०} सुधर्मस्वामिशिष्यत्वात्सुधर्मस्वामिनाप्रणीतमिदं सत्रतइत्यभिहितंमहर्षिभिरित्यनेन चार्थतस्तोथैकैरिति
 इहचसुधर्मस्वामिनंप्रतिश्रीमन्महादीरेणार्थतोऽस्याविधानेपियन्महर्षिभिरितिबहुवचननिर्देशेनतीर्थकारान्तराभिहितत्वमस्य प्रतिपा

दितं तत्सर्वतीर्थकाराणां तुल्यमतत्वं प्रतिपादनाय विषममतत्वं चितेषामसर्वज्ञत्वप्रसंगादिति इह च महर्षिग्रहणेन तदन्त्येष्टामपि संभवेयतीर्थं
 करैरिति व्याख्यातं तत्र तत्प्रमाणं स इह चरहासुत्तंगं थिति गणहरानि उणा मिति वचनानुसारान्विरूपचरितमहच्छब्दप्रयोगस्य च तेष्वेव युज्यमानं
 त्वादिति एतेन चास्य शास्त्रस्योपक्रममाख्यानुयोगद्वारसंविधिनः प्रमाणाभिधानभेदस्यागमाभिधानप्रतिभेदस्याभेदभूतातीर्थकारापेक्षया यत्
 आत्मागमतागणधरापेक्षया नंतरागमतातच्छिष्यापेक्षया परंपरागमता चोक्ता जंबू इत्यनेन तु सूत्रतः सुधर्मस्वाम्यपेक्षया आत्मागमता
 जंबूस्वाम्यपेक्षया नंतरागमतातच्छिष्यापेक्षया च परंपरागमतेति अथवा अनुयोगद्वारस्य प्रभेदभूतो य उपोद्घातनिर्युक्तवतु
 गमस्तत्संविधिनः पुरुषद्वारस्य प्रभेदभूताय तस्तीर्थकारलक्षणाभावपुरुषप्रणीतता सूत्रतो गणधरलक्षणाभावपुरुषप्रणीतता चास्योक्ता तथा च
 पुरुषपर्वक्रमलक्षणाः सम्बन्धोऽप्यस्य दर्शितः एतदुपदर्शने च मस्मिन् शास्त्रे आप्तप्रणीततया विसर्वादित्वेन ग्राह्यमेतदिति बुद्धिः प्रचोवतामा विभी
 वितातया आश्रयसंवरविनिश्चयमित्यनेनास्याभिधेयमुक्तमेतदभिधाने चोपक्रमद्वारा तर्गतमर्थविचारद्वारं तद्विशेषभूतं स्वसमयवक्तव्यता
 द्वारैकदेशरूपमुपदर्शितमिति प्रवचनस्य निष्यं दमनेन तु प्रवचनस्य प्रधानावयवरूपत्वमस्योक्तं प्रवचनस्य च चायोपशमिकर्मावरूपत्वेनोप
 क्रमाख्यानुयोगद्वारस्य नामाख्यप्रतिभेदस्य षण्णामाख्ये प्रतिद्वारे स्यावतारश्च दर्शितः षण्णामद्वारेभ्यो ह्यौदविकादयपड्भावाप्ररूप्यं त

इति निश्चयार्थं सनेनत्वस्य ग्राह्यस्य निश्चयलक्षणमन्तरप्रयोजनमुक्तं तद्गणनेन चित्तदर्थिनः प्रज्ञावन्तो लप्रवर्त्तिता भवन्त्विति न हि निःप्रयो-
जनं प्रेक्षावन्तः कर्त्तुं श्रुतं वा प्रवर्त्तते प्रेक्षावत्ताद्यानि प्रसंगात् एवं चानुगमाल्पतृतीया नुयोगद्वारस्थोपोद्घातनिर्युक्त्यभिधानप्रतिहारस्य
प्रतिभेदभूतं तारणहंरिं सोभि चित्तं यतः सत्वेदं चिन्त्यते केन कारणेनेदमध्ययनमुक्तमिति इहापि चतस्र्येव निश्चयरूपस्य ग्राह्यप्रतिपादनकार-
णस्य चिन्तितात्वात् न त्वाश्रयसंस्वरनिश्चयमित्युक्ते निश्चयार्थमित्युच्यमानमतिरिच्यमानमिवाभातियत्वात् स्रवसंस्वराविनिर्धायते न तद्विनि-
श्चयार्थं भवत्येतेति सूत्यं किन्तु आस्रवसंस्वरविनिश्चयमित्यनेनाभिधेयविशेषाभिधायकत्वलक्षणं तत्स्वरूपमातमेव विवक्षितं निश्चयार्थमनेन त-
त्फलभूतं प्रयोजनमिति न पुनरुक्तं तेति प्रयोजनं च प्रदिपादयतो पायोपेयभावलक्षणोपि सम्बधोदर्थितो भवति यत इदं ग्राह्यमुपायो निश्च-
यग्राह्योपेयमित्येवं रूप एवासाविति यद्यपि चानुयोगद्वाराण्यध्ययनस्यैवावश्यकता दावुपदर्श्यते तथापीडागश्रुतस्त्वन्वयोरध्ययनसमुदा-
यरूपत्वात् कथंचिदुपक्रममादिद्वाराणां युज्यमानत्वाद्यथा सम्भवं गथावयववैर्दर्थितानि अत एवाचारागटीका कृता गमुद्दिश्य तान्युपदर्शितानि
अनन्तरमाश्रयसंस्वरा इहाभिधेयत्वेनोक्तास्त्वचययोद्देशे निर्देश इति न्यायादाश्च वास्तावत्परिणामतो नाम तच्च प्रतिपादयन्नाह पंचविधो
गाहापंचविधपंचप्रकारप्रज्ञप्तः प्ररूपितो जिने रागादिजे लभिः इह प्रवचने लोके वा आस्रवः आस्रवः अनादिकः प्रवाहापेक्षयादिरहितः

उपलक्षणात्वात् नानाजीवापेक्षया अपर्यवसित इत्यपि दृश्यं सादित्वे सपर्यवसितत्वे चाश्वस्य क्रमवंधाभावेन सिद्धानामिव सर्वसंसारि
 द्वावंधाद्यभावप्रसङ्गः अथवा चरणमधमसंज्ञेन देयं द्रव्यं तदतीतोतिदुरंतत्वेनातिगान्तं ऋणातीतः अणवापापकर्म आदिः कारणं
 यस्य सप्रणादिकः नहि पापकर्मविवृतो आश्ववेप्रवर्तते सिद्धानामप्यतत्प्रवृत्तिं प्रसङ्गादिति तमेव नामतन्नाह हिंसाप्राणवधः मोसति
 स्तथावादः अदत्तलदत्तद्रव्यग्रहणं अन्नक्षेमैथुनं परिग्रहस्वस्तीकारो ब्रह्मपरिग्रहं चकारः ससुक्ष्मे एव शब्दोवधारणे एवं चास्य सम्बन्धः
 न ब्रह्मपरिग्रहमेव चेति अवधारणार्थं हिंसादिभेदत एव पंचविधः प्रकारान्तरेण तु द्विचत्वारिंशद्विधो यदाह इन्द्रियं कसायः
 अज्वयः किरिया २५ पणचउरपंचपणवीसा जोगतिन्नेवभवे वायाल आसवो होइति एवं चानयागाययास्य दशाध्ययनात्मकस्याङ्गस्य
 पञ्चानामाश्रवाणामभिधायकान्याद्यानि पञ्चाध्ययनानि सूचितानि तत्र प्रथमाध्ययनविनिययप्रयत्नास्त्वयनताव्यतानुगतामिमांश्चाराणां

॥१॥ पंचविहोपनत्तो जिणे हिंद्रहश्रहश्रोत्राणादीवो हिंसाभोसमदत्तं अंबं अप्रतिष्ठाहं निव ॥२॥ जारि

धौतोदंकरेण वचनेन विप्र आश्वनादिरहित प्राणवधस्य पावाद अदत्तमेथुनधनधान्यादि प्राणवधजे एवो होये प्राणवधनाजेनाम

माह जारिस्चोगाहाया हयकोयत्स्वरूपकः यानिनानामनियस्येतियन्नामायदभिधानमित्यर्थः यथा च कृतो नियन्त्रित प्राणिभिर्भव
 तीति यादृशं यद्रूपं फलं कार्यं दुर्गतिगमनादिकं ददाति करोति येषिचकुर्वन्ति पापाः प्राणिनः प्राणाः प्राणिनस्तेषां वधो
 यिनायः प्राणवधस्तंति तत्पदार्थपक्षकं निसामेहन्ति निशामयतशृणुतममकथयतइति शेषः तत्र तत्त्वभेदपर्यायव्यर्थेति न्यायमाश्रित्य
 यादृशकइत्यनेन प्राणवधस्य तत्त्वं निश्चयतया प्रतिज्ञातं यन्नामेत्यनेनतु पर्यायव्याख्यानं यद्वारलयेणतुभेदव्याख्या करणप्रकारमे
 देनफलमेदेन चतस्यैवप्राणवधस्य सिद्धमानत्वात् अथवा यादृशो यन्नामाचेत्यनेन स्वरूपतः प्राणिवधश्चिन्तितस्तत्पर्यायाणामपि
 यथार्थतयातत्स्वरूपस्यैवाभिधायकत्वात् यथाचकृतोयेच कुर्वतीत्यनेनतु कारणतोसौचिन्तितः कारणप्रकाराणां कर्तृणांचतत्कारण
 त्वात् यादृशंफलं ददतीत्यनेनतु कार्यत्वाशो चिन्तित एवंचकालत्ववर्त्तिता तस्य निरूपिता भवतीति अथवा अनुयोगद्वारावयवभूतो

सञ्चोर्जनानामजहयकञ्चोजारिसंफलंदिति जेवियकारिंतिपावा प्राणवहंतंनिसामेह ॥३॥ प्राणवहो

जेहनें रकारणे जेहको दुर्गतिगमनादिफलद्वयेजप्राणीहिंसाकरै पापिष्टप्राणनोहणमोते संभलजं हिंसानानामप्रत्यक्ष चदावीत

पोद्घातनिर्वृत्त्यनुगमस्य प्रतिद्वाराणां किंकर्षद्विहमित्यादीनां मध्याल्कानिचिदनया गाययातानि दर्शितानि तथाहि यादृशकइत्यनेन
 प्राणवध स्वरूपोपदर्शकं किमित्येतत्द्वारसुक्तं यन्नामेत्यनेन तु निरुक्तिद्वारं एकार्थसत्युत्पत्तिकं शब्दाभिधानरूपत्वात्तस्य संमदिद्धि
 असोहो इत्यादिना गायायुगेन सामाधिकनिर्युक्तावपि सामाधिकनिरुक्तिप्रतिपादनात् यथा च कृतइत्यनेन कथमिति द्वारमभि
 हितं येषिचकुर्वन्त्यनेन कस्येति द्वारसुक्तं फलद्वारं त्वतिरिक्तिमिहेति तत्र यथोद्देश निद्देश इतिन्यायाद्यादृश इतिद्वाराभिधानाया
 हपाणवहोइत्यादि प्राणिवधो हिंसानामेत्यलंकृतौ वाक्यस्य एषोधिद्वतत्वेनप्रत्यक्षोनिर्णयं सदान कदाचनापि पापचण्डादिकंवच्य
 माणं स्वरूपं परित्यज्य वर्त्तत इतिभावनीयंजिनैराशैर्भणितउक्तः किंविधइत्याहयापप्रकृतीनां बन्धहेतुत्वेन पापःकोपोलकटःपुरुषकाये
 त्वाञ्चण्डः रौद्राभिधानरसविशेषप्रवर्त्तितत्वादौद्रः क्षुद्राद्रौहका अधमा वातत्प्रवर्त्तितत्वात् क्षुद्राः सहसाअवितर्क्य प्रवर्त्तितइति

नामएसणिच्चंजिणेहिंभलिणो पावोचंडोरुहोसाहसिओअणारिओ निग्निणोणिस्संसो म

रागतेणैभाप्यौपापप्रकृतिनावंधनोकारणचंडरौद्रक्षुद्र. अणविमास्यौप्रवत्यौल्लेच्छादिनाप्रवर्त्तव्याधीअनार्य पापनीनिंदारहितसुगर

साक्षिकः पुरपः तत्प्रवर्तितत्वात्काक्षिकः धाराद्याताः पापकर्मस्य इत्यार्या स्तन्निषेधानार्था न्नेच्छादयः तत्प्रवर्तितत्वादनार्यः
 नविद्यते ह्यथापापजगुसालक्षणा यत्प्रसन्निर्यथाः दृशंसानिन्धूकासद्यापारत्वात्तदुभयसंनिःक्रातो वायंसास्त्राधायादिति नियंसामहद्वयं
 यस्मादसौमनाश्रयः प्राणिनं प्राणिनं प्रति भयं यस्यायप्रतिभयः भयान्यैहलौकिकादीन्यतिक्रान्तोतिभयः अतएवोक्तं मरणभयं च भया
 यंतिवीहणउत्तिभापयति भययन्तं करोतीति भापनकः त्वासः आकास्त्रिकं भयं यकमोत्पन्नयरीरकंपमनः चोभादिलिङ्गं तत्कारक
 त्वात्ताशनकः अणज्जोत्तिनन्यायोपेतइत्यन्यायः उद्देगजनकः चित्तविक्षवकारी उद्देगकरइत्यर्थः चकारः समुच्चयेणिरवयवखोत्तिनिर्ग
 तापेद्यापरप्राणविपयापरलोकादिधिपयावायस्मिन्नसौनिरपेक्षः निरयकांचोवा निर्गतो धर्माश्रुतचारितलक्षणदिति निद्वर्म्माः निर्गत

हृत्तमश्चोपद्रमश्चोत्तिभश्चो वीहणश्चोतासणश्चो अणज्जोउव्वेवणउयणिरयवयवखो निद्वर्म्मोणिप्पि

चित्तत्रयणापापभण्णीमहाभयप्रांणीरप्रते भयजपजैजेतलाभयइहलोकमाहेच्छेतेथीयतिक्रातजीवने वीहाडणहारआकास्त्रिकभयशरीरकं
 पमान जीवघातनोकिहार्इन्यायनथी चित्तनोविकल्पणो नथीजेहनेविखे प्राणीतथापरलोकादिकनीअपेक्षाये अतचारितवधर्मयकी

पिपासायाः बध्यं प्रतिस्नेहं रूपाया इति नि. पिपासः निर्गता कण्ठ्याद्याय स्नादसौ निःकरणः निरयो नरकः स एव वासो निरयवास
स्वात्त्वगमनं तदेव निधनं पर्यवसानं यस्य स निरयवासगमननिधनः तत्फल इत्यर्थः सो हिऽम्बुदतामहाभयमतिभीतिस्तयोः प्रकर्षकः प्रव
र्त्ता कोयः समो ह म हाभयप्रकर्षकः क्वचिन्मोहमहाभयप्रवर्धक इति पाठः मरणवेमणसो न्ति मरणे न हेतुना वैमनस्य दैव्यदेहिनां यस्मात्समर
णैवैमनस्यः प्रथममाद्यं त्वथावादादिद्वारापेक्षया अधर्मद्वारमाश्रयद्वारमित्यर्थः तदेवमित्यता विशेषेण सुदायेन यादृशः प्राणिवध इति द्वार
मभिहितं मधुना यन्त्रा मेति द्वारमभिधातुमाह तत्त्वे त्यादितस्योक्तस्वरूपप्राणवधस्य चकारः पुनरर्थः नामान्यभिधानानीमानि वक्ष्यमाण

वासोऽणिक्कुण्डो निरयवासगमणनिधणो मोहमहाभयप्रयदुश्चो मरणवेमणसो प्रदं मं अहम्पदार्
तस्वयद्विजाणिनामाणि गोसाणि ऊं तितीसंतं जहापाणवह १ उम्बूलणासरीराश्चो २ अवीसंभोहिं

रहितजेविणसवावां छैते ह प्रते पिपासास्नेहं रूपजिह्वानधी दयारहितप्राणीनां वधनो कारणहारनरकने वासपामवानो छेहडो छे मूढप
णो मोटाभयनो कारण प्रवर्तवि मरणप्राणत्यागरूपे करी वैमनदीनपणुं जीवने छे पहिलुं अधर्मद्वारते प्राणवधना आगलकही स्येनाम

तथाप्रत्यक्षासन्नानि गौणानिगुणानिप्यन्नानिभवन्ति त्विंशद्वयाप्राणानां प्राणिना वधोघातः प्राणवधः १ उन्मूलणासरीराउत्तिष्ठत्यस्यो
 न्मूलनेयोन्मूलनानिःकासनंजीवस्यशरीराद्देहादिति । २ । अवीसंभोत्तिष्ठतिविश्वासः प्राणवधप्रवृत्तोहिजीवानामविश्रंभणीयो भवतीति
 प्राणवधस्याविश्रंभकारणत्वादविश्रंभव्यपदेशइति हिंसविहिंसन्तिहिंस्यन्तइति हिंस्याजीवास्तेषांविहिंसाविधातोहिंस्यविहिंसा अजीव
 विधाते किलकथं चित्प्राणवधोनभवतीतिहिंस्यानमिति विशेषणं विहिंसायाउक्तमथवाहिंसाविहिंसाचेहश्राद्धाद्वयोरुपादानेपिबुद्ध
 समत्वादिति अथवाहिंसनशीलोहिंस्रः प्रमत्तः जोहोद्भूतममत्तो अहिंसउहिंसउद्भूतरोत्तिवचनानृतत्कार्त्तकाविशेषवती हिंसाहिंस्रवि
 हिंसा ४ तद्वाच्यकिञ्च चित्तितयातेनैवप्रकारेण हिंस्याविषयमेवेत्यर्थः अद्वयत्वाकारणीयं चशब्दएकार्थिकसमुच्चयार्थः ५ घातनामार

सविहिंसा ४ तद्वाच्यकिञ्च ५ वायणाय ६ मारणाय ७ वह्णाय ८ उदवणा ९ तिवायणाय १० आरंभ

गोणेकरी नीपनाहोयतीस यथाक्रमे प्राणवध १ शरीरयकी उन्मूलनाद्वननीपरं २ प्राणघातनोकरणहारजीवनेऽविश्वासनोकारण
 याद्वं ३ जीवनोविधात ४ तेषांप्रकारे अकरणीय ५ घातवो ६ मारिवो ७ जीवनोवधवो ८ प्राणनोउपद्रववो ९ मनवचनकायथी पाड्वो

णाचप्रतीतेचकारः समुच्चयार्थएववहणत्तिहननं उहवणत्तिउपद्रवणमपद्रवणंवाऽतिवायणायत्तित्रयाणामनोवाक्कायानामथवात्वि
 म्योदेहायुक्ते द्वियलक्षणेभ्यः प्राणेभ्यः पातनाजीवस्यम्बं शनान्विपातनाउक्तं चकायवड्मणोतिन्निउच्चहवादेहाउड्द्विदियपाणाइत्यादि
 अथवा अतिशयवतीपात । नाप्राणेभ्यो जीवस्येत्यतिपातनातीतपिधा नादिशब्देष्विवांकारलोपात् चकारोत्वापिसमुच्चयइति ॥१०॥
 आरंभसमारंभोत्तिआरस्यतेविनाय्यं तइत्तिआरंभः जीवास्तेषां समारंभउपमर्दः अथवाआरंभः कृष्यादिव्यापारस्तेनसमारंभो जीवोप
 मर्दः अथवाआरंभोजीवानासुपद्रवणं तेन सहसमारंभः परितापनमित्यारंभसमारंभः प्राणवधस्य पर्यायइतिअथवेहारंभसमारंभश्च
 न्दयोरिक्ततरएवगणनीयोवहसमरूपत्वादिति । आउचकम्बस्सु वहवोभेयनिवृणगालणायसंवट्टगसंखेयोत्ति आहुः कर्मणउपद्रवइति

समारंभो ११ आउचयक्कम्बस्सु वहवोभेयणिदुवणगालणायसंवट्टगसंखेओ १२ मच्चु १३ असंजमो १४ कड्ग

करसणादिव्यापारजीवनोउपमर्दन ११ आउखाकर्मनोनीठाडवो आउखानोभेदपमाडवो आउखानोगालववो एकठानोकरिवोसंखे
 यनोकरवो १२ चत्तु १३ संयमनोअभाव १४ सैन्यअथवापापाणेकरोमर्दवो १५ प्राणयकीजीवनो अंतकरवो १६ अनरोभव परभ

वा तस्यैव भेदइति वा तन्निष्ठापनमिति वातद्भालनेतिवाच समुच्चये तत्सर्ववर्त्तक इति वा इह स्वार्थे कः तत्संचेषइति वाप्राणवधस्य नाम एतेषां च उपद्रवादीनामेकतरस्यैव गणनेन नाम्ना विंशत्यरणीया आयुच्छेदलक्षणार्थापेक्षया सर्वधामेतेषामेकात्वादिति १२ इत्यु १३ असंयमः १४ एतौ प्रतीतौ तथा कटकेन सैन्येन किलिंजेन वा आकस्यमर्दनं कटकमर्दनं ततो हि प्राणवधो भवतीत्युपचारात्प्रा णवधः कटकमर्दनशब्देन व्यपदिश्यतइति १५। वोरमरणं तित्युपरमणं प्राणेश्योजीवस्य व्युपरतिः अयंच व्युपरमणशब्देन भूतकारि तार्थः प्राणवधपर्यायो भवतीति भावनीयं १६ परभवसंक्रमकारकइति प्राणवियोजितस्यै वपरभवे संक्रातिसङ्गावात् १७ दुर्गतौ नरका दिकाया कर्तारं प्रभारयतीति दुर्गतिप्रपातः दुर्गतौ वा प्रपातो यस्मात्प्रपातः १८ पावको वोचस्ति पापमपुण्यप्रकर्तारूपं कोपयति प्रपंचयति पुत्रातियः स पापकोपइति अथवा पापंचासौ कोपकार्यत्वात् कोपश्चेति पापकोपः च स सुचये १९ पावलोभो न्ति पापमपुण्यं लुभ्यति प्राणिनि

मदृणं १५ वोरमणं १६ परभवसंक्रामकारश्च १७ दुर्गतिप्रवाचश्च १८ पावको वोच १९ पावलोभो य २०

विंजाइ १७ दुर्गतिपडवूच्छेजेथी १८ पापप्रकृतिनो विस्मारक १९ पापप्राणीयानं विप्रेलोभ २० शरीरनोच्छेदवो २१ जीवितव्यनाशंतनो

स्त्रिंशति संक्षिप्यतीति यावत्ततः सप्तापलोभः अथवापापंचासौलोभश्च तत्कार्यत्वात्पापलोभः २० क्वचिच्छेदोक्ति क्वचिच्छेदः शरीरच्छेदनं
तस्य च दुःखोत्पादरूपत्वात् प्रस्तुतपर्यायविनाशकारणत्वेन चोपचारात्प्राणवधत्वमाह च तप्यज्जायविणासो दुक्खप्पातोयसंक्खिलेसो
यएसवहोजिणभण्णिओवज्जे वब्बोपयत्तेणंति २१ जीवितातकरणः २२ भयंकरश्चप्रतीतएव २३ ऋणंपापं करोतीति ऋणकरः २४ वज्जो
त्तिवज्जमिववज्जगुरुत्वात्तत्कारिप्राणिनामतिगुरुत्वेनाधोगतिगमनात्त्वज्यतेवाविवेकिभिरिति वज्यः सावज्जोत्ति पाठांतरे सावद्यस
पापदूत्यर्थः २५ परितावण अण्वोत्तिपरितापनापूर्वकं आखवः परितापनाश्रवः आश्रवोहि स्रष्टावादादिरपिभवति नचासौ प्राण
वधइति प्राणवधसंग्रहार्थमाश्रवस्य परितापनेति विशेषणमिति अथवा प्राणवधशब्दं नामवंतं संस्थाप्यशरीरोन्मूलनादीनि संकल्प
नीयानि ततः परितापनेति पंचविंशतितमं नाम । आश्रवइति तुषड्विंशतितममिति । २६ विनाशइति प्राणानामिति गम्यते २७

क्वचिच्छेओ २१ जीवियंतकरणो २२ भयंकारो २३ अणकरो २४ वज्जो २५ परितावणअणहओ २६
करणहार २७ भयनोकरणहार २३ ऋणोकरणहार २४ वज्जनीपरे भारी २५ परितापणारूपआश्रवदं प्राणीनोविनास २७ जीव

शिञ्जवणति निराधिक्षे न याति । प्राणिनः प्राणास्तेषां निर्यातां निर्गच्छता । प्रयोजकत्वं निर्यापना २८ लुपणत्तिलोपनाच्छेदेन
 प्राणामिति २९ गुणानां विराधनेत्यपि चेति हिंस्य प्राणिगणगुणानां हिंसकजीवचारित्वगुणानां वा विराधनाखंडना इत्यर्थः इति य
 द्उपप्रदर्शने अपि चेति समुच्चयइति ३० तस्मैत्यादि प्राणिवधनाम्ना निगमनवाच्यं एवमादृणति आदिग्रन्थेन प्रकारार्थो यदाह
 सामीप्ये च व्यवस्थायां प्राकारेवयवे तथा चतुर्ष्वर्थेषु मेधावी आदिग्रन्थं तु लक्षयेदिति तेनैवमादीन्येवं प्रकाराण्युक्तस्वरूपाणी
 त्यर्थः नामान्येवनामधेयानि भवन्ति । त्रिंशत्प्राणिवधस्य कलपस्य पापस्य कटुकफलादर्गकान्यसुंदरकार्योपदर्शकानि यथार्थत्वात्तेषां
 मिति तदियता यन्नामेत्युक्तं मयगायोक्तं द्वारनिर्देशकभूगंतं यथाच कृतमित्येतदुपदर्शयति तत्रच प्राणिवधकारण प्रकारेण प्राणि
 वधकटुगणमसंयतत्वादयो धर्माजलचरादयो यथास्तर्थाभिवात्तिमासादीनि प्रयोजनान्यवतरंत्येतच्चिपेधत्वात्प्राणवधप्रकारस्येतितानि

विणासो २७ निज्जवणो २८ लुपणा २९ गुणाणं विराहणेति ३० विद्यतस्स एवमादृणीणां प्रधेज्जाणिज्जं

धीप्राणनोकाढवो २८ प्राणनोच्छेदवो २९ प्राणीयानां गुणनी विराधना मयवाचारित्वादिगुणनी विराधना च समुच्चयार्थः ३० तेहना

क्रमेण दर्शयतुमाह तंचेत्यादि यस्य स्वरूपं नामानि चानंतरमुक्तानि तं प्राणवधमित्युत्तरेण पदेन संबंधः चकारो विशेषणार्थः
विशेषणंचकर्तृकारकं पुनःशब्दो भाषामाले कुर्वन्ति विदधतिकेचिदितिकेचिदे । वजीवानपुनः सर्व्वकीदृशादृत्याह पापाः पातकिनः
तएवविभिन्यन्ते । असंयताअसंजमवंतअविरताविशेषवतो नयेतवोबुष्टानेरताः अनिऊय परिणामदुष्प्रओगीति अनिमृतोनुपशमपरः
परिणामो येषां ते तथा । दुःप्रयोगादुष्टमनोवाकायं व्यापारायेषा संति ते तथा ततः पदद्वयस्य कर्मधारयः प्राणवधं प्राणातिपातं
किंभूतं वल्लविधंभयंकरं । पाठांतरेण भयंकरं तथा वल्लविधावहवः प्रकारायस्य स तथा सम्रभेदं भेदयुक्तमित्यर्थः किं भूतास्तेपर
दुःखोत्पादनप्रशक्ताः तथा इमेहिंसि एतेषु प्रत्यक्षेषु त्वसंस्थावरेषु जीवेषु प्रतिनिविष्टास्तरचरणतस्तेषु वस्तुतो द्वेषवन्तः किंते

तितीसं२ प्राणवहस्सकलुसस्स कडुयफलदेसगाइं तंचपुणकरेतिकेइमावा असंजयाअविरयाअणि

इत्यादिनामहोइंतीसर हिवे जिणेकारणेहिंसाकरेतिकेहक्केप्राणवधनेपापेकरीडोहलओकडुवादुर्गातिगमनादिदुःखसहिवा रूपएहवा
फलनोदेखाऊणहारतेप्राणवधना कामंतणकरेकेइजीवपातिकी संयमरहितपञ्चक्खाणादिरहितअनुपयात एहवोपरिणामनोभुभा

त्तिकथं प्राणिवधं कुर्वतीत्यर्थः । तद्यथेति वा पाठीयेत्यादिपाठीनामस्य विशेषास्ति मयि स्थितिर्निगिलाश्च महामत्स्या महामत्स्यतमाः
 धनेकया विविधमत्स्याः सूक्ष्ममत्स्यखलमत्स्ययुगमत्स्यादयः विविधजातयो नानाजातीया मंडूकादिविधाः कच्छपा मासकच्छपा
 अस्थिकच्छपभेदात् नका मत्स्यविशेषा एवमकरदुविहति मकरा जलचरविशेषाः सुंलामकरमत्स्यभेदेन द्विभेदाः ग्राहाजलजंतु
 विशेषा एवदिलिखेष्टकः मडुकसीमाकारपुलकास्तु ग्राहभेदाएव सुंसुमाराजलचरविशेषास्त एया द्वंद्वः ततश्च ते वज्रप्रकाराश्चेति
 कर्मधारयोक्तस्तान् ध्वंतीति वक्ष्यमाणेनयोगः इह च द्वितीया वज्रवचनेत्येकाराभावच्छांदसत्वात् जलयरविहाणाकएवमादृति

ऊद्यपरिणामदुष्पञ्चोगीपाणवहंभयंकरं ननु विहत्रहृप्पगारं परदुक्खुप्पायणपसत्ताद्रुमेहिंतसथाव
 रेहिंजीवेहिं पडिणिविद्वाकिंतेपाठीणतिंमिति भंगलअणेगभसविहजाद्रुमेडुकद्रुविहकच्छम

वजेह्नो मनवचनकाथानादुष्टप्रयोगजेहना प्राणवधकरे भयनोकराणहार घणावहोतभेदघणे प्रकारं परजीवने दुःखउपजावे
 राताकैएप्रत्यक्षतसथावर जीवाकरी द्वेपसहिते ते किममाच्छिलाविशेष महामच्छमोटा मोक्षलानानाप्रकारनामच्छ नानाप्रका

जलचराणां विधानानि भेदास्तान्येव विधानकानि तानि कृतानि विहितानि यैस्तेतयातान् जलचरविधानकृतांचंद्रहचक्रगद्दलोपे
नविधानगद्यद्दस्यातदीर्घत्व एवमादीनपंठीनादीस्तथाकुरंगाः छगाः कुरवस्तद्विशेषाः सरभामहाकायाटव्यपशुविशेषाः परासरेति पय्या
याः येहस्तिनमपिष्टे समारोपयंति चमराः आरण्यगवा संवरा येषामनेकशाखे इह गेभवतः उरब्धेति उरभ्राभेधाः यथाः यथा
लोमटकाकृतवः प्रथराद्विधुराटव्यपशुविशेषाः गोणागावः रोहिताचतुष्पदविशेषापाठातरेणतएवरोहिंसाहया अश्वगजाहस्तिनः

एकमगर दुविहगाहदिलिवेढय मंडुयसीमागारपुलुय सुसुमारवज्रप्यगारा जलथर विहाणाक

एय एवमाद्रकुरंगखूख सरभचमर संवर उरब्ध ससय प्रसय गोणरोहिचहयगयखर करभखुग

रनीजातिडेडक येभेदनाकाछिवा जलचरविशेष नच्छविड्डं भेदे ग्राहक दिलिवेढकमंडूक सीमाकारग्राह पुलुकप्रियाहृग्राहकनाभेद
सुसुमारनामामच्छविशेष घणाग्रकारना जलचरकौषानाजांतरजे भेदे करी भेदघणापूर्वोक्तमृगचटवीष्टगविशेष अष्टापदजीव अर
ख्यगावसावरसिंगमौढाशसला द्विधुरअटवीनापशूवृषभ चतुःषदविशेष अश्वहस्तीरासभलं टंगडो जीव वादरकंवलरहितनाहर

खरारासभाः करभाउद्राग्नप्रायेपा प्राज्वयोः पक्षरवच्चर्म्मीणालंनतेण्डं गंचेकंगिरसिभवतिगनरामकैटागवयागावाकृतयोवर्तु लमंठाः
 वृकाईहास्यगपर्याया नाग्ररवियेपाः तृगालाजंरुना, कोलाउं दुराकृतयः पाठातरेण कोक्तानाग्ररवियेपाः मार्जाराविरालाः कोल
 सुणगत्तिमहामूकरा अयवा कोडाः शूकराः श्वानः कोलियकाः श्रीकंदलका आवर्त्तीच एकगुरवियेपाः कोकंतिकालोमटकायेरातौ
 कोकोइत्येवंरवतिगीकर्षीद्विखुरचतुष्पदवियेपाः छगाः सामान्यहरिणाः कुरंगद्वयसुप्रागभिचिताः शृंगवर्णीद्विवियेपणासाह्वियेपाः
 सामर्थ्यादत्र गम्याः सचिपाः प्रतीताः वियग्धचिब्याप्रानपरवियेपाः छगलाचजाहोपिकाश्चितिकाभिधानानाग्ररवियेपा श्वानभाट

वानरगवयविग, सीयालकोल मज्जारकोलसुगह सिरिकंदलगवत्त कोकंतिय गोकर्णमिय महिस
 वियग्ध छगलदीवियसाण तरच्छ अच्छभग्न सह, लसीह चिल्लल चउप्पथ चिह्वाणा कएय एवमाइ

सीयालकोलजीववियेपः थिलाडोमोटासूयरनीजाति श्वान श्रीकंदलकः शायत्तंर एकगुरवियेपः जीवः लोः रुडीजीवजेरातियोलें
 द्विखुर चतुःपदवियेपः सामान्यगगभइं सो नहरानाश्लीचिक्वा श्वाननरग्नरोच्छरीवियेपः मार्दल सौह चिह्नलनीच त्रियेपः

व्याएवकौलेयकाः तरकाः अच्छभस्त्राशार्दूलाश्च व्याघ्रविशेषाः सिंहाद्वयः चित्तलानाखरविशेषाः एवं पाठांतरेण चित्तलाहरिणा
 कृतयो द्विखुरविशेषास्तत एषा कुरंगदीनां द्वंद्वः चउप्ययविहाणाकएय एवमार्यति चतुष्पदविधानकानि तज्जातिविशेषाः कृतानि
 विहितानियैर्व्यक्तिभूतैः कुरंगदिभिस्तैः तथा ततः पूर्वपदेन कर्मधारयः तत स्त्राय एवमादीन् कुरंगदि प्रकारान् तथा अजगराः
 शयुःपर्यायाः उरः परिसर्पविशेषाः गोरगानिः फणाहिविशेषाः वराहयोर्द्विविधादयः फणाकरणदद्याः मुकुलिनोयेफणान् कुर्व
 न्ति काकोदराः दर्भपुष्पाश्च दर्वीकरसर्पविशेषाः आसालिकामहोरगाद्योर परिसर्पविशेषाः तत्रायालिकायच्छरीरंद्वादशयोजनप्रमा
 णमुत्कर्षतोभवति ज्येष्ठाकालेचमहानगरस्त्रंधावारादीनामधत्तद्यत्तेमहोरगास्तुमनुष्यजेतत्रहिर्भाविनोयच्छरीरं योजनसहस्रप्रमाण
 मुत्कर्षतश्चाख्याय इति तत एषा द्वंद्वः ततउरगविधानकानि कृतानि यैस्तैः ततः कर्मधारयः ततश्चतश्चाएवमादीनि तिततथाचौर

अयकरगोणसा वरुहिभाउलिकाओदरदम्भ पुष्पाया सालिय महोर गोरगविहाणा कएय एव

चतुःषडनींजातिकीषा इत्यादिकसर्पविशेषः फणिरहितदृष्टीविषफणनकरं काकोदरकृष्णसर्पदर्वीपुष्पएदर्वीकरसर्पविशेषः आसा

लाः शारगाश्च भुजपरिसर्पविशेषाः सेचास्तीच्छण्यलाकाकुलशरीराः गल्याकायचर्मकर्तलैकरंगरक्षकाविधीयंते गोधा उंदुरानकुलाश्च
प्रतीताः शरटाः झकलायाः जाहकाः कंटकावतशरीराः सुगुंसाः खाडहिलाकुलतयः खाडहिलाशुक्लक्षणापट्टांकितशरीराः शून्यदेवकु
लादिवासिन्यः वातोत्पत्तिकाखूढावशेषाः गृहकोकिलिकाः गृहगोधिकाः एतेषां द्वंद्वः ततएतेचतेशरीरप्रगणायैतिकर्मधारयसप्तश्लो
पांश्च एवमादीन् चौरलादिप्रकारानित्यर्थः तथाकादंगश्च संश्रियेषाः कथकाश्च कोटाः बलाकाश्च विसर्कटिकाः सारसाश्च दार्वषटाः खाडा

माद्रु क्षीरलसरंगसेह सिल्लगगोधंदूर गण्डल सरडजाहड मुंगुसा खाडहिलाचाउप्पइयधरोलिय
सिरौसिव गणैयएवमाद्रु कादंवकवक्त्रलाका सारसआचाडिसेतीय कुलल वंजूलपारिप्पव कीव

लियावारश्चयोजनदेह उत्कृष्टसहस्रयोजनसर्पप्रमाण प्रकारकीधाएवादिदेहेने क्षीरला एयरंगभुजपरिसेहसर्पलो जेहनाचर्मने
कातले करीचंगरखीकरे गोहउंदरनकुलकाककडीजाहोतेकंटकावतशरीरपसकलीजेहने शरीरेकालीधोलोकीटड्डइ लोककूटि
खसकलीजातिधीरोली भुजपरिनासमूहइत्यादिकने उणें चंसविशेषः वगलापक्षीविशेषः सारसजीवः खाडिपक्षीविशेषः कुललसंगम

सेटीकाच्चवंजुलाचखदिरचंववः पारिस्तवाच्यकुनाच्यपीपीलिविकारकाहंसाच खेतपचाधानैराष्ट्रकाचक्षणाचरणाननाहंसाएव भासाच
शकुंताः कुलीकोसत्तिकुटीकोशाच्यकोवाच्यगदकतुं डाच्य देशिकालकाच्यशुचीमुखाच्यकपिलाच्य पिंगलाच्यकाच्य कारंडकाच्यचक्रवाकाच्य
रथागाः उत्क्रोशाच्यकुरराः गरुडाच्यसुपर्णः पंसुलाच्यशुकाच्यकीरावर्हिणच्यकलापवन्मयूराः मदनसालाच्यसारिकाविशेषः नंदीमुखाच्य
नंदमानकाच्यकोरंकाच्यभंगारिकाच्य सतिनिशेभूमौद्यद्गुलथरीरा इत्येवं लक्षणाः कोणालकाच्य जीवंजीवकाच्य तित्तिराच्य वर्तकाच्य

सउणदीवियहंस धत्तरडु भासकुली कोसकुं चदगतुं डटेशियालगसूचीमुहकविल पिंगलक्वगका
रंड चक्रवागउकोस गरुलपिंगले सुयवरिहिण मयणसाला नंदीमुह नंदिमाणग कोरिंग भिंगा

लीवंजुलजीव पारिस्तवपक्षीविशेष कीवशकुणपीपीएहवाशब्दकरं धोलाहंसः मुखचरणक्षणाच्छेजेहनो कुंतनामांपक्षीकुलीहंसस्वेत
क्रोशकैचदगतुं डटेशियाल टेलिविशेषः सूचीमुख कपिलपिंगलाच्यकौचरीकारंड चक्रवाक जंचोमुखकरीशब्दकरैतेकुरर गरुड
पंखीपंखीविशेषः सुडोकलापसहितमोरकानरि नंदीमुहनंदिमाणक पंखीविशेषः वेचंगुलप्रमाणथरीर कोणालगजीवंजीवकचकोर

सावकाश्चकविकुलकाश्च कपोतकाश्चपारापतकाश्चचटकाश्च कलविकारेकाश्च कुकुंटाश्च ताम्रचुडाः वेसराश्च मयूरकाश्च कलापवर्जिताश्चकोरकाश्च कूदपुण्डरीकाश्चथालकाश्चपाठातरेणकरकरकाश्चचौरक्षाश्च खेनाएववायसाश्च काकाःविहंगभेदनाशिताश्चचापाश्च किंकिरादीविनः वलगुल्यश्च चर्मार्थस्थिलाश्चचर्मचटकाविततपक्षिणश्च मनुष्यक्षेत्रगर्हवृत्तिनष्टतिहृदः तेचतेखचरविहाणाकएयत्तिखचरविषानककृताश्चेति तथाताश्च एवमादीनुक्तप्रकारान् एतेषुचशब्देषु केचिदप्रतीयमानार्थाः केचिदप्रतीयमानपर्यायाः नामकोनोपिकेषाच्च त्रयोगादभिधानादाहच जीवजीवकपिंजलचकोरहारीतवंजुलकपोताः कारंडवकादंबककुराद्याः पक्षिजातयोश्चेत्याह्मतिपूर्वेक्ता तेच

रगकोणालगनीवजीवक तित्तिर वटुगलावग कविंजलग कवोतकाग पारेवयगचिङ्गटिंक कुक्कुडं
मेसरमयूरचउरग हयपौंडरीय करकचौरक्षसिण वायसविहंग भेणसि चासवगुलि चमद्विलवित

तीतरवटेरहोलोकपिंजलकपोतककौवा पारेवो चिह्वा टिंकजीवविशेषः कूकडाकालापारहितमोरमोरविशेषः चकोरककूदपौंडरीक करक चीरल सींचाणो काग पक्षीविशेषः भेणसिन नीलचासवागुलि चमचेड विततपक्षीमनुष्यक्षेत्रने वाहिर पंखीयानां प्रकार

सग्रहवचनेनाह जलस्थलखचारिणश्च चग्रन्दोजलचरादिसामान्यसमुच्चयार्थः पंचेदियापंचेद्वियान्पद्मगुणान्विविधान्वियतियचउरिं
दित्तिहैचत्तीणिच चत्वारिचैद्वियाणि यच्चैन्द्रियाण्येपां तेतथाद्वौद्वियात्तुतिरिद्वियाच्चेत्यर्थोतखान् विविधान् कुलभेदेनजी
वान्जन्तून् श्रियजीवितानभिमतनाणधारणान् मरणदुःखस्य मरणदुःखोर्वाप्रतिकुलाः प्रतिपद्यिनो ये ते तथातान् वरा
कान्तपस्विनः किमित्यतचाह झंतिपिनाशयंतितगुहसंक्लिष्टकर्माणः सत्याद्वितिगम्यते एवंतावद्वध्यद्वारेण प्राणवधस्य प्रकारउक्तो यप्र
योजनद्वारेण स उच्यते । एभिर्बलंचमाप प्रत्यक्षेर्बलिविधेः कारणैः प्रयोजनैः किंतेत्तिकितप्रयोजनं तद्यथेतिवाचसत्वक् वशाशारीरः

तपक्विस्व खहचरविहाणा काण्य एवमाद्रजलथलखगचारिणोय पंचिंदिए प्रसूगणे विद्यतियचउ
रिंदिएय त्रिविहजीवेप्रियजीविण मरणदुक्त्वपडिक्लेवराएहणंति वज्जसंक्षितिद्वकन्माद्रुमेहिं विवि

जिणेभेदे जातिरनकीधाहै इत्यादिकजीवनेहणे जलचारी थलचारी आकाशचारी च एहवापंचेद्वीपसूवागणसद्वृत्तेद्वीतेद्वीचउ
रिंद्वीनानाप्रकारनाजीव वाऽलोजीवितव्य मरणनाजेदुःखतेह्यकीउपरांठारांकएहवानेहणे तेहनाधणाकरकर्म छे आगलिकारि

स्नेहविशेषः । मासं पलं मेदो देहधातुविशेषः शोणितं रक्तं यत्तद्वच्चिणुचौ मांसं ग्रंथिफिफससुदरमध्यावयवविशेषः अस्तु लिंगं कपालभेज्जकः दृढवंतुदयमांसं अंतं पुरीतत् पित्तं दोषविशेषः फोफसंशरीरावयवविशेषः दंतादयनाः एतेषा द्वंद्वः ततएतैभ्य इदमि त्तेषां विमृच्छार्थं यद्वायोजनीयाः चर्मादिनिमित्तमित्यर्थः तथास्थोनिर्कीकयानिमिजातक्षध्यावयवविशेषः नखाः कर्जाः जयनानि लोचनानि कर्णश्रवणाः गृहाणसिक्ताधुः गन्धातिनामिजावयवविशेषः दृढं विपाणं दंष्ट्रादयनविशेषः पिच्छं मत्वं विषं कालकूटं

हैहिंकारणेहिं विंतिचमवराभंसजेय स्नेहियजनक्षिफिसमधुलिंगं हितयंतपित्तफोफसदंनडा अट्टि
लिंगानहनवणकण्णएहाह्णि नकाधमणौलिंगदट्टिपिच्छविसविसाण कालहेउहिंसंतिचममरम

स्ये नागाग्रसारजा कारणेकरीदण्णे तेकारणकेहालवाशरीरकाहिलोचोपडमासदेहनीधातुविशेषः तोहिदाहिणीहूस्वमासनीनांठि
उदरमाहिलो अवयवकपालनो सेजो तुदयमांसं धातु पित्तदोषविशेषपशरीरावयवविशेषः दातहाड हाडमाहिलोमौजी नखआख
कान नाशजालनाशिका नाडिह्दुद दातविशेषः पाखपिख हलीदंतः केशनेहेत जीवनेहणे अमरअमरीनासमूहने हणेरलनेविषे

द्विपाणं हस्तिदन्तः बालाः केशाएतेषा इन्द्रः ततस्तएवहेतुरित्येवं हेतुशब्दोयोज्य ततः पद्यर्थोद्वितीयाततोयमर्थः अस्थिमिञ्जादिहेतो
 म्'तीति प्रक्रमः तथाहिंसंतिच वज्रसंक्लिटकर्माणइति प्रक्रमः अमराः पुरुषतयालोकव्यवहृतामधुकथं सुखीत्वव्यवहृतासादृश्यान्
 तत्समूहान् रसेसुगृह्याः मधुग्रहणार्थमितिभावः तथैव हिंसत्येवेत्यर्थः त्रीन्द्रियान् यूकामत्कुणादीन् सरीरोपकरणार्थं शरीरस्योपका
 राययूक्तादिद्वतदुःखपरिहाराय उपकरणायचोपपद्ये अयमर्थः शरीरसंस्कारप्रवृत्ता उपकरणसाधनसंस्कारप्रवृत्ताश्च
 विविधचेष्टाभिस्तान् मंतीति किम्भूतान् कृपास्पदभूतानिति तथा द्वीन्द्रियान् वज्रं वत्योहरपरिमंडणद्वत्तिवस्त्राणिचीव
 राणिउचरति उपगृह्याणि आश्रयविशेषास्तेषा परिमण्डणार्थं भूषार्थं हस्तिरागेणहि रज्यमानानि अयन्ते वस्त्राणि आश्रयास्तु
 मण्डनएव शङ्खशुक्तिचूर्णेनेति अथवा वस्त्रार्थमुपगृह्यार्थं परिमण्डनार्थं चेति तत्र वस्त्रार्थं पट्टसूतसंपादनेकमिहिंससम्भवति आश्र

धुकरिगणेरसेसुगिद्वातहवतेइ'दि ए सरीरोवक्करणद्वयाएकिवर्णेवेइ'दि ए बहवैवत्योहरपरिमंडण

गृह्यतिमजतेन्द्रोर्जुमांकगादि शरीरनाउपगारने अर्थे कण्ठानाठाम वेइन्द्रोषणा वस्त्रेने आश्रय विभूषणे अर्थे अनेराही एवमा

यार्थं सृत्तिकाजलादिद्रव्येषु पुनरुत्पत्तिरिति मण्डणार्थं हारादिकरणे श्रुत्यादिद्वौन्द्रियाणामिति अन्यथैवमादेकैर्बहुभिः
कारणयतेरनुधावालिभ्याः दृढहन्ति दृढजीवलोके हिंसन्ति तप्तान् प्राणान् तथा इमाश्च प्रत्यक्षान् एकेन्द्रियान् पृथिवीकायि
कादीन् वराकास्तपस्विनः समारभन्त इति योगः न केवलमेकेन्द्रियान्येव तसाश्चान्या तदाश्रिताश्चैवं किंभूतान् तनुशरीरान् अत्राणान्
अनर्थं प्रतिघातकाभावान् अशरणानर्थप्रापकाभावात् अतएव अनाथान् योगक्षेमकारिनायकाभावात् स्वजनसंपादका

द्वान् अस्मै हि यएवमादृ एहिं बहु हिंकारणस एहिं अबुहादृ ह हिंसन्ति तसे प्राणेषु मेथ एगिंदि ए बहुवेव
रा एतसे यश्च स्तेतदस्मि एवैव तशुशरीरे समारंभंति अन्तारे अशरणे अणहि अबंधवेकस्मिन्निगडबद्धे अ

दिक इत्यादिकारणे करी घणाकारणने सद्रुक्डे करी ज्ञानरहितजीव इणे संसारे हणे तसप्राणी एप्रत्यक्ष एकेन्द्रियेणारां कजीव
तस प्राण अन्येरा एकेन्द्रियने आश्रितचेव निश्चे सुखशरीरजे हने ते हने घातकरे जे हने वीजुत्पाणनथी जे हने शरणानोदणहार
कोइ नथी अनाथजीवछे स्वजनरहित कर्मरूप लोहवधे बांध्या दुष्टमननो अध्ववसाय ज्ञानबुद्धी विकललोकां ज्ञानादो हिलाष्टथिवी

यीभावान्कर्मनिगडवद्धानिति व्यक्तं तथा अकुशलपरिणामोदयावर्जितत्वेन मन्दबुद्धिश्च मिथ्यात्वोदयाद्योजनो लोकोक्तो न बुद्ध्ययायेते तथा
तान् प्रथिव्या विकाराः प्रथिवीमयान् प्रथिवीकायिकानित्यर्थः तथा प्रथिवीसंश्रितान् अलसादित्वसान् एवं जलमयान् प्रकायिकान् जलगतान्
पतरकादित्वसान् घोवालादिवनस्पतिकायिकाश्च अनलस्तेजस्कायोऽनिलो वायुकायटणवनस्पतिगणो वादरवगस्पतीनां समुदायः एत
न्निश्रिताश्च एतदुपजीवकाश्च तस्य निश्चितं हृदयं तस्मात्तज्जि एतिते पामनलानि लटणवनस्पतिगणानां विकारांस्तस्मैवा अनलकायिदय एव
तथा ते पामेवानलादीनां जीवास्तज्जीवास्तद्व्यो निकातसादृत्यर्थः तन्मयाश्च तज्जीवाश्चेति तन्मयतज्जीवास्तान् चैव पाठांतरेण तन्मयजीवा

कुसलपरिणाममंदबुद्धिजगदुर्व्विजाण एपुटवीम एपुटवीसंसि एजलम एजलग एअणला णिलतणवणस्स
इगणनिस्सि एयतम्भयतज्जि एचेवतदा हारितप्परिणतवणगंधरसफासर्वोदिक्खु वेअचक्खुसेय चक्खुसेय

कायस्य प्रथिवीकायनी निश्रौचे अपकाशरूप पाणीनी निश्रौचे अग्निवायुटण वनस्पतीनां समूहनी निश्रौचे तेऽग्निवायू वनस्पती
रूप तेहनी जीनियकी जपना ते तसजीव तेजेहने आहारहे तेहनी परिप्रणस्या वर्णगंधरसस्यर्शं शरीरतेहनीं सरूप जेक्खुस्थनी

चेति किंभूतास्तान् तदा हरेत्ति पृथिव्यादय आधारी येषा ते तदा धारास्तानेव वा पृथिव्यादीनाधारयंतीति तदा हारास्तान् तेषा मेव पृथिव्यादीना परिणतावर्णगंधरसस्पर्शैर्योवोदीशरीरं सैवरूपं स्वभावो येषा ते तथा तान् अचाक्षुषान् चक्षुषा दृश्यांश्चक्षुषाश्च चक्षुर्ग्राह्यान् कानिर्ध्वनिध्यानित्याह तस्यैवास्त्रसनामकर्मोदयवर्त्तिजीवराशिस्तत्र भवास्त्रसकाविकाः तान् कियंत इत्याह असंख्यानं तथा स्यावरकायाश्च सूक्ष्माश्च वादराश्च तन्नामकर्मोदयवर्त्तिनः प्रत्येकशरीरमिति नामकर्मवियेषा येषा ते प्रत्येकशरीरनामान स्तेच साधारणाश्च साधारणशरीरनामकर्मोदयवर्त्तिन इति द्वेऽतस्तान् कियन्तः अनन्तान् साधारणानिवेशेषस्थावराणामसंख्ये यत्वात् जीवानितियोगः किमित्याह प्रवृत्ति किंभूतान् अविज्ञानतश्च स्ववधपरिज्ञानतश्च सुखदुःखेच सुभवतः एकैन्द्रियान् अयवास्ववधन

तस्सकादृएअसंखेधावरकादृएयसुहुमवायपत्तैयशरीरनामसाहारणे अणंतेहणंतिअविजांणिउय

दृष्टीदं दृष्टीगोचर नद्यावे तसकायजीव असंख्याता धावरकायना समूह सूक्ष्म वादर प्रत्येकशरीर नाम एकशरीरे अनन्ताजीवते साधारण अनन्तजीव हणे अज्ञानपणा धी एकेद्रिवेद्रियादिकत्वसजीव आगलीकहीस्ये नानाप्रकारने कारणे करीने हणे तेकेहा

जानतएकेन्द्रियान् तमेवपरिजानतस्त्वसानिति जीवान् जंहन् एभिर्वि विधैः कारणैः प्रयोजनैः विंतेति किंतत् तद्यथेति वाकर्षणं
 द्वयिः पुष्करिणीः पुष्करवती चतुःकौणोवावापीति पुष्करावर्त्तावावप्यगति केदाराः कूपसरस्तडागाः प्रतीताः चितिर्मित्पादेचयनं
 मृतकदहनार्थं दाणविन्यासो वा वेदिर्वितर्दिकाखातिकापरिखा आरामोपाटिकाविहारो बौद्धाद्याश्रय स्तूपः चितिविशेषः प्राकारः
 शालद्वारं प्रतीतं गोपुरं प्रतीतं लोकपाटइत्यन्ये अट्टालकः प्राकारोपरिवर्त्याश्रयविशेषः चरिक्कानगरप्राकारयोरन्तरेषु अट्टहस्तप्रमा
 णोन्मार्गः सेतुमार्गविशेषः पालिब्बासंक्रमोविषमोत्तरणमार्गः प्रासादो नरेन्द्राश्रयः विकल्पास्तद्भेदाः भवनानि चतुःशालादीनि

परिजाणउय जीवेइसेहिंविबिहे हिंकारणेहिं द्वितिकारिसणपोक्खरणीवावीवपिण्ण कूवसरतलाग
 चितिवेतिखातिय आरामविहार धूमप्रागार दारगोपुर अट्टालगचरियसेतुसंक्रमपासायविकाप्प

कारिसणकसान कमलसच्चितपोक्खरणी वावीते चउत्तुंणी कयाराकवो अणखण्णो खण्णोथको मृतकवालणनोठामचित्ताखाई वाडी
 बौद्धादिकनोस्थानक धूमप्राकारगढ द्वारसामान्य गढनीयोलि गढजपरिफिरणी जिहा रचीसुद्धकरे नगरअने प्राकारविचालेऽट

गृहाणि सामान्यानि शारणानि तृणमयानि लयनानि पर्वतानि कुट्टितगृहाणि आपणाहृष्टा चैत्यानि प्रतिमाः देवकुलानि सशिशिरदेव
प्रासादाः चित्रसभाचित्रकर्मवन्द्यः प्रपाजलदानस्थानं आयतनं देवायतनं आवसथः परिव्राजकाश्च यः भूमिगृहप्रतीतिमंडपच्छाया
द्युयः पटादिमय आश्रयविशेषः एतेषां द्वंद्वः ततएतेषां द्वाविचींचंसन्ति इति रूंध' आजना न्यूनताणि सौवर्णादीनि भा
रुडानि तान्येव मृत्समानि क्रयोगकानि लवणादीन्युपकरणान्युदुखलादीनि एषा समाहारद्वन्द्वः ततस्तस्य विविधस्य मार्गाच्च हेतवे

भवणधरसरणलेण अवणचे तियदेवजुलचित्तसभा पवा आयतण अवसहभूमिधर अण्डवाणयकए
भायण भण्डोवगरणस्य विविहणयअट्टाए पुढविहिंसंति मंदवुद्धियाजलंच मज्जणयपाणभोयणवत्थ

हस्तमार्गं पाजविषमउतारिवानोमार्गं राजारोभवत धरमाभेदं चउसाल सामान्यधरं लणमयधरं दधतमहधरं चाट पतिमायिखर
सहितं प्रासादं चित्तामणसहितसभावसिवानी पञ्चोमीयसाल देवनोस्थानक परिज्ञानककनोद्याश्रय भद्रूरो वस्त्रनोद्याश्रयएतला
नेकाजिसुवर्णादिभाजनमाटीनापात्र उपगरणजखलादिक नानाप्रकारने अर्थिदं एथिबीकायनेहणे मिथ्यात्वनेउदे तत्वबुद्धिरहित

पृथिवीपृथिवीकायिकान् हिंसन्ति सन्दुद्विकाः तया जलं चापूकायिकाश्च हिंसन्ति इति वर्त्तते ते भज्जनकं स्नानं पानं भोजनञ्च प्रतीतं वस्त्रधावनं वासः जालनं शौचमाचमनमेतदादिभिः कारणैः इति प्रक्रमः तथापचनं पाचनं चोदनादेः जलावणं तिष्ठतः परतो वागे रुदीपनं विदर्शनं संघकारस्य वस्तु प्रकाशनमेतैः कारणैः च ससुच्चये अग्निं हिंसन्ति तथा स्तूपं प्रतीतं व्यजनं वायूदीरकम् तालवृन्तं तदेव द्विपुटादिः पेल्लणं तिमयूराङ्गं सुखमाख्यं तरतलं हस्तः सागपतं वृक्षविशेषपतवं वस्त्रं प्रतीतमेतदादिभिः वातो दीरणवस्तुभिः अनिलं वायुं हिंसन्ति इति तथा आगारंगे हं परिवारोत्तिपरिवारोत्तिः खड्गादिको शोवा भक्ष्याणि मोदकादीनि खरविशदमभ्यवहार्यं भक्ष्यं इति वचनात् भोजनान्योद

धोवण सोयमाद्रुहिं पयण मयावणजलण जलावणविदंसणे हिं अगणिं सुष्मवियण तालविंठपे
 ऊणसुह करयलसागपत्त वत्यमाद्रुहिं अणिलं आगारपरियार भवत्यभोयण सयणासणफलक

पाणी स्नान पीववू आहारवस्त्रनो धोवणो शौच आचमनादिक इत्यादिकारणे ह्येव पचोपचाववो अग्निजालवो जलाववो दीवाने अर्थिद्
 अग्निक्वाथने स्पड् बीजणे वेपटो वीजनो मोरपौष्ट सुखहस्तताली सागहृक्षनो पान वस्त्रादिके करी ह्येव वायूक्वाथने ह्येव धरनि

नादीति शयनानि शय्याः आसनानि विटराणि फलानान्यवष्टभनद्यत्तादिनिमित्तानि मृगलान्यदुग्धलाश प्रक्षिप्त्वाः ततानिविणादी
निविततानि पटछादीनि चातोद्यानि वाद्यानि वहनानि यानपात्राणि याहनानिग्रकटादीनि मण्डपाप्रतीताः विविधभवनानि
चतुःशालादीनि तोरणानि प्रतीतानि चिटकः कपोतपालीदेवकुलं प्रतीतं जालमंछिद्रान्वितोग्रहाययविशेषः अर्द्धचन्द्रसोपानवि
शेषः निर्युक्तं द्वारोपरितनपार्श्वविनिर्गतदारु चन्द्रयात्रिकाप्रासादोपरितनशालाः वेदिकावितर्हि का निःत्रेणिरवतरणीद्वित्रीणीनौ

मुसल उखलततविततातोच्च बहणवाहण मंडवविविह भवण तोरण विडंग देवकुल जालवचंद
निज्जुहग चंदसालियवेतिय निस्से गिदोणि चंगेरी खोलीसेटुक सभाप्पवावसह गंधमल्लागुलेवरण

काजिद्धं च्चत्तादिकानापडियार मोदकगसनादि मंचकादि वाजवटपीढादिना उटिगंगलेवानोपाटियो मंगलो ऊयलोयीणादिवा
जितपटछादिकमाजित यानपात्रादिकगण्टादिक माडवाप्रसिद्धे नानाप्रकारचउयातादित तोरण कपोतपालीदेहरानेअथैजाली
पावडीया वारगानीवारमोयप्रासादजपरिलीयालाहे ऊयलोवेदिका नीसरणीनावावेडीअथरोठीथीलीघोडानलधयां धवानोठांग

चङ्गेरीमहतीकाष्ठपात्री वृहत्पटलिकावाकीलाः शंकवः मठकामुण्डका सभास्थाविका प्रपाजलदानमण्डपः आवसथः परिव्राज
काश्रयः गन्धाचूर्णविशेषाः साल्यं कुटुमं अतुलेपनं विलेपनं अम्बराणिवस्त्राणि यूपोयुगं लागलंसीरं मतिथत्ति मतिकंयेनछद्वा
क्षेत्वं'हृद्यते कुशिकं'हलप्रकारः स्यन्दनोरयविशेषो यतोद्विविधो रयः साग्रामिकोदेवयानरयश्च तत्रसंग्रामिकस्य कटीप्रमाणा वेदिका
भवति शिविकापुरुषसहस्रवहनीयकूटाकारशिखराच्छादितोजंपानविशेषः रयःप्रसिद्धः शकटं गन्त्रीयानन्तद्विशेषः युग्यं गोक्षदेश
प्रसिद्धोद्विहस्तप्रमाणावेदिकोपसोभितोजंपानविशेषश्च अट्टालकः प्राकारोपरिवर्त्ती आश्रयविशेषः चरिकानगरप्राकारान्तरालेऽष्ट
हस्तप्रमाणोमार्गः द्वारं प्रतीतंगोपुरं पुरद्वारपरिधा अर्गलायन्त्राणि अरघट्टादि यन्त्राणिशूलिकावध्यप्रोतनकाष्टं पाठान्तरे'सूलकः

अंवर जूयनं गलमइय कुलियसंदणसीयारहसगड़ जाणजोग अट्टालगचरियदारगो पुरफलिह

वैसवानाठाम पाणीनीशाला परिव्राजकनाठाम अवीरफूलमाला संकडि वस्त्रभूसरो हलजेणेक्षेत्रखेड्यामर्दिवेसुंहालायाइ हलनो
प्रकार संग्रामनोरय पालखीरय गाडलो जानवलीएहजनोविशेष गोलदेशप्रसिद्धवेहाथप्रमाणगडऊपरिणीफिरणी नगरनेगढवि

कीलकविशेषः लउडति लकुटः सुसुंदिप्रहरणविशेषः शतघ्नीमहतीयष्टिः वह्निचप्रहरणानि करवालादीनि आवरणानि स्फुरका दीनिउपस्फुरस्य गृहोपकरणं मंचकादि ततएतेषां द्वन्द्वः ततश्च एतेषां कृते अर्थीयद्यन्यैश्चएवमादिभिः बहुभिः कारणशतैः हिंसन्ति तरुणान् तथाभणितभणितान् शोभादिकान् एवंप्रकारानसत्वान् सत्वपरिवर्जितान् उपपन्नंति दृढाश्च मूढाश्च ते दायणमतयश्चेति तथाविधकोधात् मानात् मायालोभात् हास्यरतिश्चरतिशोकात् इह पञ्चमीलोपोदृश्यः वेदार्थीश्च वेदार्थमनुष्ठानं जीवद्यजीवितं

जंतसूलय लउडमुसंदि सयग्निव वज्रप्रहरणावरणं वक्त्रराणकाए अश्वेहिय एवमाद्रएहिं बहुहिं
कारणसएहिं हिंसंति तरुगणे भणिया अभणिएय एवमाद्रसत्ते सत्तपरिवर्जिए उवहरणत्तिददं

चालेट हस्तप्रमाणे मार्गवारणो पोलिनगरनीं आगलि तथा भापो अरुहृष्टादिकसूली लाकडी हथियारविशेषः सौनरनेमारमो टीयछीघणा हथियार रोउफरसीप्रमुखधरवाखरादिएतलाने काले अनैरापिण इत्यादिकानारणे घणाहीं कारणनेचेकेडेकरीमंद पुट्टीनाधणीरुणे दृढ्यनागणकचिथेसमूह कल्याअथवा नथीवाद्या इत्यादिकसत्वनेप्राणीरुणे सत्वपरिवर्जिततेकुणपुणप्रवलपणेचरणे

जीतं वाकस्य धर्मस्यार्थस्य कामस्येत्येतेषां हेतोः कारणात् स्ववशाः स्वतन्त्राः अवशास्तदितरे अर्थाय च अनर्थाय च तत्संप्राप्त्यान्
 स्थावरांश्च हिंसन्ति मन्दबुद्धयः एतदेव प्रपञ्चयन्नाह स्ववशा म्रन्ति अवशा म्रन्ति स्ववशा अवशाश्चेत्येवं दुहन्ति द्विविधा म्रन्ति एव
 मर्थाय इत्याद्यालापकत्वं एवं हास्यैव रतिभिरालापकचतुष्टयमेवं कुञ्जलुब्धमुग्धैः अर्थधर्मकामैश्चेति तदेवं यथाच कृतइति
 प्रतिपादितमधुना फलप्रधानाः क्रियाइति न्यायात् फलद्वारं द्वारागाथाया कलद्वारान् प्रागुपन्यसामयुक्तं च कलधीनाक्रिया इति

मूढादाबुधमतीकोहामाणा मायालोहाहासरती अरतीसोयवेदथी जीयकासत्यधम्महेडं सवसा
 अवसा अडाए अण्डाएय तसेपाणे थावरयहिंसंति मंदबुद्धीसवसाहणंति अवसाहणंति सवसा

आक्रामखूरौद्रजेहनीमतिकहिरेबुद्धिः क्रोधयकी मानयकी मायायकी लोभयकी हास्ययकी रतिथकी अरतिथकी सोक्तयकीवेदा
 र्थोऽनुष्ठानयवादीहोमे जीवितव्यनेऽर्थतया आचारः विपैरधनः एतीरणेहणे धर्मेने अर्थहणेपोताने वसिपरवशिं अर्थअनर्थपरिहणे
 वेदून्प्रीयादिकतसजीव पृथिवीकायादियावरने हणे तेबुद्धिरहित आपणेवसिहणेपरवशपद्याहणे आपवसिअनेवलीपरवसिवेप्रकारे

न्यायेनकर्तुः प्रधानतया अल्पयक्त्यत्वाद्वा येषिच कुर्वन्ति पापाः प्राणयधमित्येतदाह कयरेत्यादि तत्रकतरेष्ट्यादिकारणैः प्राणिनो
 ध्वन्तीति प्रश्नः उत्तरमाह जेतैसोरिएइत्यादि तत्र शूकरैः सहगयां कुर्वन्ति येतैशौकरिकाः मत्स्यबन्धाः प्रतीताः शकुनीन् ध्वन्ती
 तिशाकुनिकाः व्याधाः लुब्धकविशेषाः क्रूरकर्माणा इत्येतेषामेव स्वरूपाभिधायकं विशेषणं यागुरियन्ति क्वचित्पाठः तत्र वागुरया
 सहगवं नविशेषेण चरन्तीति वागुरिका इतितथाद्वीपिकाचित्तकोस्रगमारणायवन्धनप्रयोगश्च वन्धोपायः तत्र च तरकाडविशेषोमत्स्यगृह
 णार्थं जलावतरणाय गलंच वडिशं जालंच मत्स्यबन्धनं चिरस्रकश्च श्वेनाभिधानः शकुनिः शकुनिविनाशाय ध्यायसी लोचमयीदर्भ
 मयीचयावा गुरास्रगवन्धनविशेषः साचकूटेन यास्थाप्यते चित्तकादिगृहणार्थं केलिकाञ्जसाकूटकेलिकासाचञ्चयवाकूट चस्रगारि
 ग्रहणयन्त्रं केलिकाचेतिह्रस्वसाहस्रयेपातेतथादौवियत्तिकाचित्पाठः तत्र द्वीपिकेनचित्तकेनचरन्तीति द्वैपिकाइतिततउत्तरपदेन ह्रस्व

अवसा दुहश्चोहणंति अद्वाहणंति अणद्वाहणंति अणद्वा अद्वा दुहश्चोहणंति ह्रस्वाहणंति वेराह

हणे पुत्रादिकने अर्थहणे अनर्थार्थहणे अनर्थ अर्थ वेडप्रकारहणे हास्येहणे वैरहणोरतिहणे हास्यैवरएतिनोलोपोहणे क्षोधिहणे

मयमालापकः कचिक्कथंचिहृथ्यते नवरङ्गमकपक्षमाश्रित्यव्याख्यातः हरिकेशाश्चण्डालविशेषाः कुणिकाश्च सेवकविशेषाः कचित्साउ
णियत्तिपाठः तत्र गुरुनेन चरन्ति या कुनिकाः इति विदं संगविदं शान्ति इति विदं शिकाः श्येनादयः प्राशाश्च शाकुनि वन्धन विशेषाः हस्ते ये पान्ते

रुंति रतियहणंति हासावेरारतियहणंति कुद्धाहणंति लुद्धाहणंति मुद्धाहणंति कुद्धालुद्धामुद्धाह
णंति अत्थाहणंति धम्माहणंति कम्माहणंति कयरजेते सोयरिया मच्छव
धासाउणयावाहा कूरकम्मा वाउरियादीवितवंधप्पओगतप्पगलं जालचीरल्लगायसइअवगुराकूडी

लोभे हणे अजाणपणे हणे क्रोधे लोभे मूर्खपणे हणे धनउपाजवानी मतिहणे धर्मनी मतिहणे विषयनी मतिहणे अर्थधर्मकर्मशब्दादिनी
मतिहणे कवणहणे जेतैसूयरतथासुगनी आहोडोकरे माछिलाने मारे जेशकुनिकपंखियाने हणे लुब्धककूरकर्मनाधणी वागुरीजेचीत
रोलेइनेवंधनने प्रयोगे उपायेकरीने सुगने हणे भाले कोणमारे तेकहेक्के पाणी माहितापेवेसी जालनाखे नाङ्गा जालसी चाणोमुंकी
जीवने मारे लोहमयवंधणसुगवंधन विशेषकूडापासि सुगभाले छाली देखी चीतरोमूकेह चंडाल सेवकविशेष सीचाणां बांधवाना

तथावनचरकाः सवरा लुब्धकाश्च व्याधाः मधुघातपोतघाताः मधुग्राहकाश्चेत्यर्थः एणीयारन्ति एणीहरिण्यी मृगग्रहणार्थं धारयन्ति प्रोषयन्ति ये ते तथाप्य एणीयारन्ति प्रकटा एणीचाराः प्रैणीचाराः सरोजलाभ्यविशेषः क्रुद्धो न दः दीर्घिकाशारिणी तडागं प्रतीतं पल्लवं नडुलमित्येतान् परिगालनेन च श्रुक्तिशंखमत्स्यादिग्रहणार्थं जलनिःसारणेन गलनेन च मर्दनेन च जलप्रवेशवारणेन सलिलाभ्यान् परिशोषयन्ति ये ते तथाविधस्य कालकूटस्य गरलस्य च द्रव्यमयोगविशेषस्य दायकाः दातारो ये ते तथा उन्नतानामुन्नत

हेति हत्वा हरियसाभ्रिण्याय बीदं सगपासहत्वा वणचरगा लुब्धकाय मज्जवात मोतवाया एणीयारापण्यिवारा सरदहदीहिद्य तलाग पल्लल परिगालण मलण सोत्तबंधण सलिला सयसोसगा

पास छे जेहने हाथे भीलनीजाति लुब्धक लोभी मधुनाग्राहक पंक्षीनावालकनें हणे हरिणीं न राखे मृगग्रहिवाने अर्थे मृगविशेष अणखणव्यौजलाभ्यसारणि खण्यौ ते तलागनान्दोतलाव शंखमत्स्यादिग्रहणीमतिपाणीगाले मर्द्वो जलप्रदेशनोवारणकरणो जलयानकतेहना सोसणहार कालकूटवीपनादेणहार दायक तणजम्या छे जिहा ते छे तने देवाग्निं करी निर्दयपणे धननावालाण

तृणानामुन्नततृणानां वस्त्राणां चित्वाणां द्वाग्निना वक्त्रिष्वर्जितेन निर्दयं यथा भवतीत्येवं पत्नी वगन्ति प्रदीपका ये ते तथा क्रूरकर्मकारिणः
 दूमे वच्चेव मिलक्वुजादृत्ति स्नेच्छजातीयाः किं तेति तद्यथा शकाः १ यवनाः २ श्वरा ३ वर्वरा ४ कायाः ५ मुर्खडाः ६ उड्डा ७ भंडडाः ८
 भित्तिकाः ९ पक्कणिकाः १० कुलाक्षाः ११ गौडाः १२ सिंचलाः १३ पारसाः १४ कौचाः १५ अंधाः १६ द्रविडाः १७ चिल्लाः १८ पुलिन्द्राः १९
 आरोषा २० डोवाः २१ पोक्काणाः २२ गन्धहारका २३ वहलीकाः २४ जस्तार २५ रोसाः २६ माषाः २७ वकुशाः २८ मलयाश्च २९ चंचुकाश्च ३०

विसगरस्वय दायगा उत्तण वस्त्रर दवग्निगिह्य पलिवका क्रूरकर्मकारौ दूमेय बह्वे मिलुक्वु
 जादृकिंते सक्का जवणा सवरवब्बर गायमुखं डोडुभडगभित्तिय पक्कणिया कुलक्वा गौडसौ हल
 पारसकोच अंधदविल चिल्लल पुलिंद आरोस डोव पोक्काणगंधहारगवहलीय जस्तारो मामास

द्वार क्रूरकर्मना कारणहार आगलिकहिंसे घणा स्नेच्छनीजाति किंहा ते सक्कदेशना यवनदेशनां सवरवब्बरकायमण्डां उडुभडग
 भित्तिकपक्कणिककुलाक्षगौडसौ हलपारसकौ च अंधद्रविडविल्ललपुस्तिंद्र आरोषडोवरपोक्काणगंधहारक वहलीकजस्तारोसमासवकुश

चूलिकाः ३१ कोंकणगाः ३२ मेढाः ३३ पल्लवाः ३४ मालवाः ३५ मज्जराः ३६ आभाषिकाः ३७ अणक्काः ३८ चीनाः ३९ लासिकाः ४० खसाः ४१
खासिकाः ४२ नेहरा ४३ मरहट्टति महाराष्ट्राः ४४ पाटातरेण मुढीः ४५ मौष्टिकाः ४६ आरवाः ४७ डोंविलकाः ४८ कुज्जणा ४९
केकयाः ५० ऊणाः ५१ रोमकाः ५२ रुखो ५३ मरुकाद्विति एतानि च प्रायोलुप्त प्रथमावज्जयचनानि पदानि तथाचिलातविषयवासिनश्च

बल्लभ मलयाय चुचुयाय चूलिय कोंकणगामेय पल्लवमालव सज्जर आभासिया अणक्ख चौरा
लासिय खस खासिय नेहर मरहट्ट मुडिय आरब डोंविलग कुहण केकयल्लणरोमग रु मरुग
चिलाय विसय वासीय पावमदूणो जलयर थलवर सणफ तोरग खहचर संडाणनें डोजीवोवधा

मलयचुं सुकचूलिक कोंकणक मेदपल्लव मालवसज्जरचाभाषिक अणक्षचौनलासिक खस खासिकनेहरमहाराष्ट्रमौष्टिकथारबडोंवि
लक कुहणकेकय ऊणरोमक रु मरुकरायत एतलादेशनाजपनावासी मनुष्य तेकेहा पापनेविषेजेहनीमति जलचर थलचर
सिंहादिक सर्पचाकायचारी संडासासरीखामुख के जेहनातेयंखी जेजीवनेउपधाते आजौविका करे तेकेहा संज्ञीयसंज्ञी पथ्याप्ता

क्लेच्छदेशवासिनः एतेचपापमतयः तयाजलचराश्च थलचराश्च सगफयन्ति सनखपदाश्च सिंहादयः खड्गयरसडा
सतुं ङन्ति खचराः सदंशतुं डाश्च सदंसकार सुखयच्छिण इतिद्वन्द्वः तेच ते जीवोपयातजीविनश्चेति कर्षधारयः कयंभताः संज्ञिनश्चा
संज्ञिनश्च पर्याप्ताः असुभलेख्याः परिणामा एतेचान्यैचवमादयः कुर्वन्ति प्राणातिपातकरणं प्राणिवधानुष्ठानं पापाः पापानुष्ठा
यिनःपापाभिगमाः पापमेवोपादेयसित्यभिगमाः पापकचयः पापमेवोपादेवमिति अदधानाः प्राणवधकतरतिकाः प्राणवधएव रूपा
नुष्ठानाः प्राणवधकथास्वभिरमतः तुष्ठापावं करेतुङ्गंति थवङ्गप्यगारंति पापं प्राणववरूपं कृत्वा वङ्गप्रकारं तुष्टाश्च भवन्ति येते

यजीवीसखीय असखिणोय पज्जत्ता असुभलेखपरिणामाएते अखेय एवसाइकरेइ प्राणाइवाय
करणं पावापावाभिगमा पावत्तइ प्राणवहं करयइ प्राणवहहूवाणुद्धाणा प्राणवहकहासु अग्नि

द्यासुभलेखाकणादिश्चथवसायछै एतला अनेना इत्यादिपाडुवीलेखानाधणीकरे प्राणातिपातकरे तेकहेछे पापनाकारणहारपाप
सासुहासदाईवरतेछे पापऊपरिणचीएहवाछे प्राणवधऊपरिकीधी रतिप्राणवधकरे समाधि आने प्राणवधरूप क्रियाविशेषके तथा

कुर्वन्ति प्राणवधमिति प्रकृतं तद्व्यता ये प्राणवधकुर्वन्ति ते प्रतिपादिता इदानीं यादृशं फलं ददाति प्राणवध एतदुच्यते तस्मै त्यादि
तस्य च पापस्य प्राणवधरूपस्य फलविपाकस्य फलमिव दृष्टसाध्यमिव विपाकः कर्मणा मुदयः फलविपाकस्य फलविपाकं अयाणमाणेति
अज्ञानतः वर्धयन्ति दृष्टिं नयन्ति नरकतित्यग्योनिमिति वीगः तद्वद्विच पुनः पुनस्ततोत्पादहेतुकर्मबंधनात् किंभूता महद्भयं यस्या
सामहाभयातां महाभयं अविश्रामवेदना विश्रान्तरहिताभसातवेदना दीर्घकालं यावत् बल्लभिः दुःखैः शारीरमानसैः वा संकाटासंकु
लासादीर्घकालबल्लदुःखसंकाटानां नरकेषु तिर्यक्षु च वा यो निरुत्पत्तिहेतुत्वात् सानरकतित्यग्योनिस्ता ततश्च इतो मनुष्यजन्मनः

रसंता तु द्वाप्रावंकरिषुं ऊं तित्य बल्लप्रगारं तस्य पापस्य फलविवागं अयाणमाणा वडुंति मह
वभयं अविस्सामवेयणं दीहकाल बल्लदुक्खसंकाडं नरस्य तिरिक्खजोणि इलुआउक्खएचुया असुभ

पापमयचतुष्ठा नजरणहार प्राणवधनीं वार्ताकरे सत्ताधिमानतावरत्ते हरखल्लता पापकर्मकरे होयधणे प्रकारे तेहने हिंसानाफलवि
पाकके सजाणतायकां वधारे सत्ताभयविसामारहितनेदनावणा काललगिं घणे दुःखे साकडी नरकतिरस्य च नीगतिवधारे एमनुष्यभवना

सकासादायुःक्षये मरणेसति च्युतास्त्वन्तः तस्मै त्यादिच सूत्रं क्वचिदेवदृश्यते अशुभकर्मवज्रलाः कलुषकर्मप्रचुराः उपपद्यन्ते जायन्ते
नरकेषु ललियन्ति शीघ्रं महालयेषु क्षेत्वा स्थितिभ्यां महत्सु कथं भूतेषु वज्रमयकुण्डारुन्द्राविस्तीर्णा निस्संधयो निर्विवराः द्वारविर-
हिताः अद्वाराः निर्माद्वैकभूतितलाच्च कर्कशभूमयः ये नरकास्ते तथा खराफर्शाः कर्कशस्पर्शाः विषमानिम्नोन्नताः निरयमृद्वसंब-
धिनो नारकाः कुञ्चकुटानारकोत्पत्तिस्थानभूता येषु नरकेषु ते तथा ततः पदद्वयस्य कर्मधारयः अतस्तेषु तथा महोष्णा अत्युष्णाः
सदाप्रतप्तः नित्यतप्तः दुर्गन्धाः अशुभगन्धाः विन्त्राः आमगन्धयः कुथितेत्यर्थः उद्विज्यते उद्विग्नैर्भूयते यस्मिन् ते उद्वेजनकास्ते ये ते

कस्मबज्जलाउववज्जंति नर ए सुज्जलितं महाल ए सुवद्गरामय कुडु ए द निस्संधिवारविरहिद्य निमद्भवभूमि
तल खरामसविसम शिरयधरचार ए सु महोसिण सय ए तत्त दुग्गंधविस्सउव्वेयण गे सु वी भच्छदरि

आउखाने क्षयकरि चव्याज्जता असुभकर्मधणाउपजे नरकनेविषे जतावलो तेनरककेहवाते अतिमोटाक्खे वज्रमयक्खे भीतिविस्तीर्णे
संधिरहितक्खे वारणारहितक्खे महाकठोर भूमिनोतलो कठोरफरसविषम नरकनाधरवंदीखानो अतिउष्ण सदाइतापयुक्तदुग्गंधक्ख्या

तथा तेषु तथा वीभत्सदृश्यनीयेषु विरूपेषु नित्यं सदाहिमपटलमिव हिमवन्द्मिव शीतला येतेतथा तेषु च कालः आवभासः प्रभा
येषा ते तथा कालावभासासोपुच भीमगम्भीराश्च ते अतएव लोमहर्षणश्च रोमहर्षकारिणो भीमगम्भीरलोमहर्षणश्लेषु निरभिरामे
ष्वभिरमणीयेषु निःप्रतीकारा अचिकित्स्या येव्याधयः कुष्टाद्याः जराचप्रतीता रोगाश्च सद्योधातिनो ज्वरसूलादयः तैः पीडितायेते
तथा तेषु इदं च नारकधर्माध्यारोपान्तरकाणां विशेषणमुक्तमतीय प्रकटं नित्यं शाश्वतमन्धकारं येषु तेतथा तिमिसेवतिमिसगुहेव

सणिज्जेसुनिच्चं हिमपडलसियलेसुयकालोभासेसुयभीमगंभीरलोममहरिसखेसुणिराभिरामेसु नि
प्पडियारवाहिरोगजरापील्लिएसु अर्इवणिच्चंधयारतिमिसेसु पतिअएसुवगयगह चंदसूरणक्ख

उदवेगनाउपजावणहारतेहनेयिपे सगामणो दरिश्शणजेहनां सदाहिमपटलनीपरे शीतलटाढिक्खे तेहनेयिपे कालीकांतिक्खे ऊं डा
अंधारेकरी अप्रकाशक्खे रोमउभाथाइं दीठेथके रमणीयपणोनथी प्रतीकार नथी टालवानों उपायनथी व्याधिरोगट्टावस्यापीडा
छता गाढोशास्वतो अंधकारगुफासरीखाक्खे वस्तुप्रतेरभयक्खे जिहानथी ग्रहचंद्रमा सूर्य नच्चत्तताराप्रसुख ज्योतिश्चानथी जेहनेविपे

ये अन्धकार प्रकर्षास्ते अतीव नित्यान्धकारतिमिमाः अथवा अतीव नित्यान्धकारेण तिमिसेवयेते तथा तेषु अतएवप्रति भयेषु
वस्तुं वस्तुं प्रतिभयं येषु तेतथा तेषु व्यपगतग्रहचन्द्रसूर्यनक्षत्रज्योतिष्केषु दृढज्योतिष्कशब्देन तारकागृह्यन्ते सेदश्चशरीरधातुविशेषः
वसाच शरीरस्त्रेहः मासंचपिपित्तं तेषायत्पटलं दृन्दं पोञ्चडत्ति अनिविडंच पयस्धिराभ्या पक्करक्तयोणिताभ्या उक्किणंतिउत्किणं
मिश्रितं विलीनं जुगुप्सितं चिक्कणमाप्तेपवत् रसिकया शरीररसविशेषेण व्यापन्नं विनटं स्वरूपमतएव कुथितं कोथवत् तदेव
चिक्कवृक्षप्रवलकर्द्दसः कर्द्दमश्च तदितरो येषु तेतथा तेषु कुक्षलानलश्च कारीपाग्निः प्रदीपज्वालाच मुर्मुर्श्च भस्माग्नि असिचुर

त्तजोद्रसेसुमेयवसामंसं पडलपुञ्चडपूयस्त्रिहिरं किण विलीणं चिक्कणरसियावावणं कुहियचिक्कवल
कद्दमेसु कुकुला नलप्रलित्त जालसुम्भुरअसि खुरकरवत्तधारसुनिसितविच्छ्रयदंडकनिवातोवमफ

धातुमेदचरवी माससम्भूविचिल्यो घोरूलोही मिश्रितदुग्धणाचीकणो रसीतेणव्याप्त कुहियोचीखलकर्दमच्छे जेहनेविषे कारसनी
अग्निदीपती जालासमान ज्वाला भोभरखझ्झुरीकरवतएतलानीधाराच्छे जेहने विषे अतिहीतीच्छा वीछुनापुंछुनोडंकनिपातते

करपत्राणा धारासु निधिताः दृष्टिकदण्डकास्य तत्पुच्छकण्टकास्य च निपातद्विति द्वन्द्वः एभिरौपम्यमुपमा यस्य स तथा तथाविधः स्पर्शः अतिदुःसहो येषां तेतथा तेषु अत्राणा अनर्थप्रतिपातकवर्जिताः असरणास्वार्थभापकवर्जिताजीवाः कटुकदुःखैः दारुणैः दुःखैः परिताप्यन्ते येषु ते अत्राणासरणकटुकदुःखपरितापनास्तेषु अनुबद्धनिरन्तराः अत्यन्तनिरन्तरावेदना येषु तेतथा तेषु यमस्य दक्षिणदिक्पालस्य पुरुषाः अस्वादयः असुरविशेषा यमपुरुषास्तैः संकुलायेषु तेतथातेषु तत्रच उत्पन्नौ सति अन्तर्मूर्च्छतश्च

रिसअतिदुस्सहेसुय अत्ताणा असरणाकडुयदुक्ख परितावणेसु अणुबद्धनिरन्तरवेयणेसु जमपुरिस संकुलेसु तत्थय अंतो मुल्लत्तलद्धि भवप्पच्चद्वणं निव्वत्ते तियतेसरीरं ऊं ऊं विमच्छदरिसणिज्जंवी

णीउपमानारकीनेनरकनी, भूमिकानोस्पर्शलागे अतिद्विसहितादोहिला राखणहारकोनथी ग्ररणकोद्दुनोनथी सहितांदोहिलो एहवेदुःखेकरी पीडाछेजेनरकने विषे पर्वकतकर्मथी पठिलागीनिरन्तरवेदनां जेहनेविषे यमपुरुषपरमाधामीचंवरसांदिकतेणेकरी व्यापित्तेतेनरक तिहांअंतर्मूर्च्छत्तकालवैक्रियलमधि भवनाकारणकरे तियतेशरीरकेहवाछे ऊं ऊंसंस्थानेछे गाढोपाडुवोछे देखतां

कालमानविशेषः लब्धिश्च वैक्रियलब्धिर्भवप्रत्ययश्च भवलक्षणो हेतुरन्तर्मुक्तलब्धिश्च भवप्रत्ययं तेन निर्वर्तयन्ति कुर्वन्ति ते पुनः
 यायाशरीरं किंभूतं ऊढं सर्वत्रासंस्थितं वीभत्सदर्शनीयः दुर्दर्शनं वीहृगागन्ति भयजनकं अस्थिस्रायुनखरोमवर्जितम् अशुभगन्तु
 तत्तदुःखविषहंचेत्यशुभगदुःखविषहं पाठान्तरेणाशुभदुःखविषयश्च यत् तत्तथा ततः शरीरनिर्वर्तनानन्तरं पर्याप्तिमिन्द्रियपर्याप्ति
 मानप्राणपर्याप्तिं भाषापपर्याप्तिमनः पर्याप्तिम् चोपगताः प्राप्ता इन्द्रियैः पञ्चभिर्वेदयन्ति अनुभवन्ति कंदुकं महाकुंभीपचनादी
 निदुःखकारणानीतियोगः कयाकलितान्यसुभयावेदनयादुःखरूपयेत्यर्थः किंभूतयेत्याह उज्जलेत्यादि ततो ज्वला विपचलेनेनाप्य

भरणं अट्टि एहाण्ह रोमवज्जियं असुभगदक्खविसहं ततो यपज्जत्तिमुवगयाद् दिएहिं पंचहिं
 वेएइ असुभाएवेयणाए उज्जलं वलविउल तिउल उक्कडखरफरस पयंडधोरं वीहणगदाण्णाएकिं

दरशण भयनेउपजावनहार हाड नसाजालनखरोमराजी वर्ज्जितसौभाग्यरहितदुःखनोसहणहार तिवारपच्छीपर्याप्तिभायपीम्हो
 इन्द्रियपांचे कारी वेदपाडू पीडावेदणाइ सुखरहितनिवर्त्ताववाअशक्यथापित वेलगीसरिपीउत्कटकओरफरस तत्कालव्यापित

कलङ्किताः बलावलवती निवर्त्तयितुमशक्याधिपुलासर्वं शरीरावयवव्यापिनी पाठातरेण तिष्ठन्तिलीनुमनोवाक्कायां स्तुलयत्यभिभव
 तियासाति तुला उत्कटाप्रकर्षपर्यन्तवर्त्तनी खरमद्दुशिलावत् यद्द्रव्यं तत्त्वम्यातजनिता खराः परुषं कर्कशं कृष्णाल्दीदलमिव यद्द्रव्यं त
 त्वम्यातसंभवापरुषाः प्रचण्डाशीघ्रं शरीरव्यापिकाः प्रचण्डापारिवर्त्तितत्वाद्वा प्रचण्डाघोराज्जगति जीवितक्षयकारिणी ऊदारिकवता
 परिजीवितानपेक्षावायेते तथा घोरास्तप्रवर्त्तित्वात् घोरा इति वीहणगतिभयोत्यादिका किमुलं भवति दारुणा तत एतेषा कर्मधारयः च
 तः तथा चेदयंतीति प्रकृतं किंतेति तद्यथा कंदुर्लोहीमहाकुं भीमहृत्युखातयोः पचनं च भक्तस्येव पचलणंति पचनविशेषस्य पृथक्स्येव तव
 गन्नापिका तत्र तलनं च सुकमारिकादेरिवन्नाद्रे अंधरीषेव भर्जनं च पाकविशेषकरणं चणकादेरिवेति द्वन्द्वे तस्मानिच लोहकटाहेकाय

तेकंदुमहाकुंभि पयणपचलणतवग तलण भद्र भज्जणाणिय लोहकडाह कटणाणिय कोट्ट वल्लिक

तत्कालमरीजाद् भयउपजावे रौद्र तेवेदनाकेहवी लोहमयभाजन मोटीकुंभीमाहि भातनीपरिपंचे होलानीपरिपंचे तावडे तल
 णीसेकवोचणानीपरे लोहनेकडाहले द्रुघुरसनीपरे कडाहमाहिं कटिलतोकरे कोधेवलतोकरवो क्रीडाद्दं वलयाकुलनोकरवो लखल

नानिचेक्षुरसस्येवकोट्टन्तिकीडातेनवलिकरणंचण्डिकादेः पुरतोपखादेरिवोपहारविधानं पाठान्तरे कोट्टाकोट्टकिरियादुर्गा तस्यैव
कोट्टायवाप्राकारायवलिकरणंतञ्जुटनंचकुटिलत्वकरणैवकल्पकरणंवाकुटनंचणूनेतानिचयात्कल्याष्टविशेषस्य तीक्ष्णाग्रायेलोह
कंटकाद्व लोहकण्टकास्तेष्वभिसरणंचापेक्षिकमभिसुखागमनमपशरणंच निवर्तनं शाल्मलीतीक्ष्णाग्रलोहकण्टकाभिसरणापसर
यैस्फाटनंच स्रष्टहारणंचविदारणंचविविधप्रकारैरिति तेचावकोटकबंधनानि बाह्यशिरसा दृष्टदेशेबंधनानि यद्विद्यतताडनानिचप्रती

रणकोट्टणाणिय सामलि तिवलग लोहकंटक अभिसरण पसारणाणि फालण विदालणाणिय
अवकोडकबंधणाणि लद्धिसयतालणाणियगलगवलुप्तं वणाणि सूलगभयेणाणिय आयसपवंच

मूसलादिके चूर्णकरिवो शामलीद्वय तीखाने अग्रलोहमयकंटकसुं सांहमोंकरीचिच्छंदियिकाटामाहिं हीचकरे पक्खाडे फाडवो
विदारवोनानाप्रकारे माथुनींचोवालीवांहपाछीवालीवाधिवो लाकडीनायत तेणेताडवा गलाने विपे यलात्कारिदं दृक्चनीशाखा
द्वउचोल्गविवो खुलीना अग्रभूभेदवो तेडीने विप्रतारीने मारे निंदवो अपमाननों करिवोए पापीने वधसुमिकानेविपे लेदुजावो

तानिगलकेकण्ठे वलात् ष्ठात् यान्युल्लं वनानिष्टद्यथाखादावुद्धं वनानि गलकंबलोल्लं वनानि श्रुलाग्रभेदनानि च व्यक्तान्यादेश
प्रपञ्चनान्यसत्प्राथीदेशतो विप्रतारणानि खिंसनविमाननानि च तत्र खिंसनानि निंदनानि विमाननान्यप्रमानजनतानि विबुद्ध
प्रणिज्जणायित्तिविबुष्टाना एतेपापाः प्राप्नुवन्ति स्वकृतं पापफलमित्यादिचाग्निः संशब्दितानां प्रणयनानि वध्यभूमिप्रापणानि विबुष्ट
प्रणयनानि वध्यशतानि व्यक्तानितान्येवंमाता उत्पत्तिभूमिषातानिवध्यशतमाहकाणि वध्याश्चितदुःखानीत्यर्थः तानि चैवमित्युक्तक्रमे
णतेपापकर्मकारिण इत्यनेन संबधः पुब्बकम्मकथसंचओवतत्तत्तिपूर्वकृतकर्मणा संचयेनोपतप्ताद्यापन्नसंतपायेतेतथानिरयएवअग्निर्नि

णाणि खिंसणविमाणायित्य विबुद्धप्रणिज्जणायि वज्झसय मातिकाणिय एवंते पुब्बकम्मकथसं
चयोवतत्ता निरयग्नि महग्निं संपलित्ता गाढदुक्खं महक्खं असायं सारीरं माणसंचतिब्बं

यधवायोग्यशत दुःखनी उत्पत्ति नाठाम एणप्रकारे तेनारकी पूर्वभवनाकर्मकीधा तेहने संचये करीने दूखपामता ऊता नरकनी
अग्निमहादवानलि वाल्या उत्कटो दुःखमोटोभयच्छे कर्कशअसाता सारीरी मानसी तीव वेज्जं प्रकारे संहितादोहिली वेदनांपाप

रयाग्निस्ते नमश्चाग्निनेव संप्रदीप्ताये ते तथा गाढदुःखां गाढदुःखरूपां द्विविधां वेदनायेदयन्तीतियोगः किंभूतां महद्भयं यस्यासातया
 ताकर्कशाकठिनद्रव्योपनिपातजनितत्वादसातामसाताख्य वेदनीयकर्मभेदप्रभवां शारीरिं मानसौचं तीव्रा तीव्रानुभागबंधजनितां
 पापकर्मकारिणस्तथा बह्वर्नि पल्योपमसागरोपमानिकरुणादयास्यदभूताः करुणंवा पालयंति तेदृति पूर्वोक्ताः पापकर्मकारिणः अहं
 उच्यंति यथा बहुमायुष्कगाढयापि वेदनयानोपकथ्यत इति भावः तथायमकार्यकैः दक्षिणादिकपालदेवनिकायाश्चितेरसुरैरस्वादभिरित्यर्थः
 त्वासितोत्सादितभयायमकार्यकत्वासितासौचशब्दमार्त्तस्वरं कुर्वन्तिभीताः सन्तः किंते तितद्वयाश्च विभावयन्ति हेअविभाव्यअविभावनीय

दुविहं वेणुं वेयणं प्रावकम्भकारी बह्वर्णि पलिओवमसागरोवमाणि कलुणं पालेत्तिते अहालुयं
 जमकातिय तासिताय सइं करेइ भौयाकिंते अविभवसामिभायवप्पतायजियवं सुयमे मरामि

कर्मनाकरणहार घणाइपल्योपम सागरोपमत्तर्णिं दीनपणो जावनीवलणिं अनेदीनयकारहे आउखो जेतलोवाधोछे तालगिइपर
 माधामीके तासथाउता आत्तस्वरेणइकरे वीहताउं ता तेगइकेहा अविभवनीय स्वरूप हेसामी हेभाई हेवाप हेतात जय

स्वरूपः सामिति हे स्वाभिन्भायति हे भ्रातः वप्पत्ति हे वप्पः हे पितरि इत्यर्थः एवं हे तात जितवन्ति हे जितवन् प्राप्ता जयजीवितं वा मुयत्तिमुं च मेत्ति मामरा मिति म्वियेद्द हवनारकाणाव ऊवचन प्रक्रमे पिय देकवचनं तदेक अपेक्षं तज्जाति अपेक्षं तज्जाति अपेक्षं दसत्वाद्वा इति यतः दुर्वलो व्याधिपीडितो हं किंदाणसि त्ति किद्दानौ असि भवसि एवं दाणोत्ति एवं प्रकारो दाणो रौद्रो निर्दयश्च निर्दृष्टं यथा देहि मे मम प्रहारान् उस्सा सेतं सुज्जत्तगं मे देहि त्ति उच्छासं उच्छस्स न एतं अधि कृतं एकं वा सुहृत्तं कं यावत् मे मच्छं मा देहि इति प्रसादं कुरु तमाकुण्डव्य विअ मामि

दुब्बलो वाहिपोलिओहं किंदाणसि एवं दाणो णिद्द ओयमा देहि मे प्रहारे उस्सा सेतं सुज्जत्तगं मे देहिं प्रसायं करेह मारू स वीसमा मिगे विज्जं मुं च मे मरामि गाढं त एहाति ओअहं देहि पाणी दंता

वंतावर्त्तो सुक्कने म्भको ह्मरू छुं ऊं दुब्बलं व्याधिपीडोच्छुं हिवणा सुक्कमां हि स्यूं देखो छो इणे प्रकारे रौद्र दयारहितं छे सुक्कने प्रहारमदेस्यो जिहां लिंगं ऊं सासोसासलेद्द एकमुज्जत्तलंगि मुं की सुक्कने द्ये प्रसादकरि सुक्क उपरि रीसमकरि सुक्क उपरि क्षण एक विअमकरि ग्रीवानो बंधम्भको ऊमरू छुं अतिघणी तथा लागी छे सुक्कने द्ये तुं पाणी पीवाने आमं तण दीये पाणी तुं

विआसं करोमि गेविज्जंति ग्रेवेयकं ग्रीवाबंधनं सुंच से मम यतोमरा मिति म्रिये तथा गाढं अत्यर्थं तण्हाइउत्ति तण्हादितः
पिपासितः अहं देहिन्ति दत्तापानीय जलं इति नारकेण उक्ते सति नरकपालायदूभणंति तदाह ताडति यदित्वं पिपासितः ततः
अहं ताहंद इति चामन्त्रणे पिय इदं जलं विमलं शीतलं इति एतत् शब्दार्थः भयंतीति गम्यते गृहीत्वा च निरयपालाः तप्तं
तपुकं सेतस्य ददति कलसेन अञ्जलिषु दृढा च तज्जलं प्रवेपि ताङ्गउपाङ्गाः अञ्जुभिः प्रगलङ्गिः प्रसू ते अञ्जिणी

हंतंपियइमंजलविमलसैयलंति धित्तूणयणरयपालातवियं तउयंसेदेति कलसेण अंजलीसुददुणय
तंपदेवियंगमंगा अंनुपगलंतपप्पयत्था च्छिण्णातरहाइयइहेकलुणाणि जंपसाणा विप्पेजलत्तादिस्सो

मीव एप्रत्यक्षपाणीनिर्मलतादेवंढो धणो शीतल ग्रहीने परमाधाजिकदेवतातपाव्योरसकिधोतावोतरयोनारक्कीनेदीयेकलशेकरीने
अंजलीइकारीने तेदेखीने भयकारीने कम्पितहुवा गातशरीर आसुंगलवे करी भीजाणीछे आंखिते नारकीया जीवानी पछेएस
वोले छेदाणी तिरखाभमारैनही पीवुं दयामणावचनवोलता जोपतांअरळुंपरळुं दिगोदिशिमनर्ण नोटातणहारकोइनथी शरण

येपातेऽस्युप्रगलत्सु ताक्षाः छिपेहातएहाध्यक्षान्ति द्वयन्ति द्रुतिभिन्नक्रमः तस्यचएवं सम्बन्धः छिन्नाः त्वया अस्याकं द्रुतिएवंरूपाणि करणानि यचनानिद्रुति गस्यतेजलान्तोविपलायन्ते च द्रुतियोगः दिशो दिशन्ति एकस्या दिशः सकायात् अन्यो दिशो अत्राणाअनर्थ प्रतिघातवर्जितत्वात् असरणा अर्थकारकविरहिताः अनायाः योगक्षेमकारिविरहिताः अयान्धयाः स्वजनरहिताः बंधुविप्रच्छीणाः विद्यमानबंधवविप्रमुक्ताः कथञ्चिदेकार्थि कानि अपि एतानि पदानि न दोषाय अनायता प्रवर्षप्रतिपादकत्वादिति विपलायतेचनश्चन्तिच कथं नृगाद्वेगेनभवोद्विग्नाद्रुतिगृहीत्वाचवलात् दृढात् द्रुत्यर्थं नारकादिति गस्यतेतेपाचविपलायमानाना

दिसिञ्जत्ताणा असरणा अणह्रात्रबंधवा बंधूविप्रहृणा विप्रलायन्ति मियाववेगेणंस्युविगगाधितू एवलापलायमाणानं निरणुकंपा सुहंविहाडेत्तुलोहदंडेहिं कलकलणं वयणंसि छुडंभंति केद्रजम

पिणकोद्रुनोन्धी जिहा अनाथग्रबंधवभाईनहीं बंधवविद्युक्तयया बंधवन्हासे घगनींपरे येगेकरी भयेकरीउद्वेगपास्यायका ग्रहीने धलात्कारे नांशतानारकीने अनुकंपारहित सुखउघाडी लोहदंडेकरी कलकलतो सुखनेविषेप्रक्षेपेकेद्रकपरमाधार्मिकदेवताहसता

निरनुकंपायमक्रायिकाद्वितियोगः सुखंविधाद्यविदार्य लोहदंडैःकलकलएहं तिकलकलशब्दयोगात्कलकलं पूर्वोक्तं त्रपुक्तं इहस्वर्यं ते एहंति वाक्यालंकारेवदनेमुखे क्षिपन्तिकेचित्यमकायिकाभंवादयः किंभूताः हसन्तइतितोनारकायत्कुर्वन्तितदाहतेनचतप्तत्रपुणा दग्धाः संतोरसंतिच प्रलपन्तिच किंभूतानि वचनानीत्याह भीमानिभयकारीणि विस्वराणि विद्वतशब्दानितया रुदन्तिच करुणा कानिकाख्यकारीणि कइवेत्याहपारापताइवेति एवंप्रकारो निर्धोयः अयतेइति संबन्धः प्रलपितं अनर्थकभाषणं विलाप आर्त्त स्वरकरणं ताभ्या करुणोयः सतथा तथाक्रंदितं ध्वनिविशेषकरणं वज्रप्रभूर्तंरुषंतिअश्रुविमोचनं रुदितंति आराटीमोचनं एतेषा एतानि वाशब्दः यत्र सतथा तथा परिदेविनाश्च विलयितावाचनान्तरे परिवेपिताश्च प्रकंधिता रुद्धाश्च वद्धकाश्च येनारकाः ते तथा तेषा य आरवः तेन यः संकुलं सतथा निरुद्धोनारकैः विमुक्तःआत्यन्तिकोवा तथारसिताःक्षतशब्दाः भणितार्कताव्यक्तवचनाः

काइया हसंतातिणय दज्भासंते रसंतिय भीमाइं विस्वराइं रोविंतिकलुणगाइं पारेवतगावएवं

यका तेणे दावाकृता प्रलापकरे भयकारी पाडुवाखरे करी रवैआक्रंदकरे दीनदयामणा पारेवानौं परिंएणीपरे आलपंपालवि

कुपिताकृतकोपाः उत्कूजिताः कृताऽव्यक्तमहाध्वनयोये निरयपालाः तेषा यत्तज्जितं तं ज्ञास्यासि रे पापा इत्यादि भणितं नारक विषयं गिरहन्ति गृह्याणः क्रामंलंघयेत्यर्थः ग्रहारीलकुटादिनाच्छिंदिखड्गादिना भिंदिकुं तादिना उप्पाडे हिति उत्पाटयभूतला दुरिक्षिपउक्खण्णाहितिमुत्खनान्निगोलकवाछादिकं कृतकर्तयनासादिकं विरुतच्चविविधप्रकारैः भुज्जोत्तिभयः एकदाहृतं पुनरपि पाठातरेभंजआमर्दयहनंताडयक्रियार्थोहनशब्दोनिपातः विरहणन्ति विशेषेण ताडयविच्छुभन्तिविचेपतपुकादिकंसुखेविकीर्णंवा कुरु

प्रलवितविलावकलुणो कंदियवज्जुन रुदियसहोपरिदेवियरुद्धवद्धकारवसंकुलोनीसद्धो रसियभणि
यकुविय उक्खुइयणिरयपाल तज्जिय गिरह कमपाहरच्छिंदंभिंद उप्पाडे उक्खण्णाहि कत्ताहिविक

लापकरे दयाणोठाम आक्रंदशब्द वणो आसूं मोचन अरडाट शब्दकरे हातातइत्यादिवचनविलापकारोहड्या वाच्या एहवानारकौ तेहनां आरवशब्द तेणेकरीव्याप्यो सुं क्यौ शब्दकरता स्यटवचनकोपानारकीनो शब्दसांभली अव्यक्तमहाशब्दकरता परमाधार्मिक हस्ते करीतज्जनाकरे रेजाणीसरेपापीभालीनेप्राक्रमे करीनेप्रहारसुं केखड्गेकरीछेदेभालेकरीभेदेभूं इयीउपाडे आंखिनागोलकउ

वाचनांतरे विच्छुभनिष्कर्षयद्वात्यर्थः उच्छुद्धिं आधिक्येन क्षिप्रवैशय इत्यर्थः आकट्यभिमुखं आकर्षणं कुरु विक्षपाविपरीतं
विकर्षणं कुरु किं न जल्पसि वाचनांतरे तु किं न जानासि स्मर हे पापकर्माणि दुःकृतानि एवं असुना प्रकारेण यद्दहनं नरकपाल
प्रतिपादनं तेन महाप्रगल्भो स्मारी यस्य स तथा पडिसुयति प्रतिश्रुतः प्रतिशब्दः तदुक्तो यशब्दः तेन संकुलः तासकः वाचनान्त
रे तु वीहण्यो तासण्यो पद्मभ्यो अद्भ्यो अद्भ्यो तासक इत्याह निरयगोयराणां नरकवर्तिनां महानगराद्

ताहि य भुज्जो हण विहण विच्छुय भोच्छुव आकट्टिकिं जंपेसि समराहि प्रावकम्माइं दुक्कयाइं
एवं वयण महम्मगवो पडिसुया सहसंकुलो तासउसयानिरयगोयराणं महानगराड्ज्जमाणसरि

खाडे वाहिर काढे वाज्जप्रमुखं गमापे विशेषे चंगने कापे वलीरहणे विशेषे चंगले साही वाहिर काढी साहिचाणे सासुही तांणे पाच्छो नांहे
रे कानथी बोलतो संभारपूर्वला पापकर्म जेकास्याहता आपणा दुःकृत एणे प्रकारे वचनकहे असार दुस्सह पडच्छंदा शब्दे करीस संकुल
हे तासनी उपजावणहार नरकमाहि वर्तता नारकी जीवने महानगरनो दावजे चवो प्रज्वलतो तेसरीषो शब्द सांभलीइं पाडवो

क्रमाणसरिसोत्ति दह्यमानमहानगरघोपसदृशोनिर्घोमहाध्वनिः अयते अनिष्टः तद्विहयति तत्तनरके केपा संवन्धीत्याहनेरद्र
 याणं किंभूतानामित्याहयात्यमानाना कदर्थ्यमानाना यातनाभिः कदर्थ्यनाप्रकारैः किंतेति कासा अस्मिवनं खल्लाकारपत्नवनं दर्भवनं
 प्रतीतं दर्भपत्ताणि छेदकानि तदग्राणि चभेदकानि भवन्तीति तद्यातनाहेतुत्वेनोक्तं यत्प्रसाराघरद्वादिपाषाणयन्त्रमुक्तपाषाणा
 वा यन्त्राणिच पाषाणा चेति वा यन्त्रपाषाणा सूचीतलमूर्धसुखसूचीकं भूतलं खारवायः चारद्रव्यभूतवाय कलकलंतत्ति कलकला
 यमानं यत् तपुकादितदुद्धता वैतरण्यभिधाना ता नदी सा कलकलायमानवैतरणी कदंबपुष्पाकारावालुकाकदंबवालुका क्वलिता

सो निग्घोसो सुच्चए अणिद्धोतद्विहयणे रद्रयाणं जातिज्जंताणं जातणाहिं किंते असिवण दम्भवण
 जंतपत्थर सूर्द्धतल खारवावि कलकलित्तवेयरणि कलंबवालुया जलियगुहनिरुं भण उसिखोसिण

तेनरकने विषे कदर्थ्यनाये करी कदर्थ्यमानं शिष्यपूछे ते केही पीडा खल्लने आकारे वनदर्भवनयन्त्र पाषाण सूचीजश्रएहवीधभी
 तल खरेद्रव्ये भरीभरीवावडी कलकलतो लोच एहवो पाणीतेणे भरी बर्द्धतरणीनामनदीनेविषे कदंबनाभूलनाआकारे वेलुक्खेधन

ता गुहाकंदरी सा ततो द्वन्द्वः ततो सिवनादिषु यन्निरोधनं प्रक्षेपणस्तत्तथा उष्णोष्णे अत्युष्णे कंटइल्ले त्ति कटकवत्तिदुर्गमे कृच्छ्र
 गतिके रथशकटे यद्योजनं गवास्मिव तत्तथातप्तं लोहपथ्ये लोहमयमार्गे यद्गमनं स्वयमेवा वाहनंचपरैर्गवास्मिव तत्तथा ततः पदत्वय
 स्य द्वन्द्वइमेहिंति एतैर्वक्ष्यमाणैर्विविधैरायुधैरस्त्रं देवतामुद्दीरयन्तीति योगकिंतेत्ति तद्यथा मुद्गरो योषनः मुष्टुंढि प्रक्षरणावि
 शेषः करकयंति क्रकचंकरपत्वं शक्तिः त्रिशूलं हलं लागलं गदालकुटिविशेषः मुसलंचक्रं कुतंच प्रतीतं तोमरोबाणविशेषः मूलंप्रतीतं

कंटइल्ल दुग्गमरह जोयण तत्तलोह प्रहगमणवाहिणाणि इमेहिं विविहेहिं आयुहेहिं किंतेमो
 नगरमुसंठिकरकयसत्ति हलगयमुसल चक्रकुंततो मरसूललउडभिंडिमाल सव्वलपट्टिसचम्मेडु ड

धगती प्रज्ज्वलितगुफामांहे प्रक्षेपे तथा तेरूंधीराखे अति उष्णतातीगुफाने विषे कंटकसहित दूर्गमरथ जोतरवो तप्तलोहमयपथ्ये
 गमन अनेराने प्रेरणिजावो आगलिकहिंसी नानाप्रकारना शस्त्रतेणे करीने कौण्तेशस्त्रवण हथियारविशेषः करवतशस्त्रत्रिशूल
 शक्तिहलगदा मुसलचक्रमालो वांणसूललाकडो शस्त्रविशेष छे मोंटोमालो पाटो चर्मवीर्यो पापाणमुद्गराकारहथियारविशेषमुष्टि

लउडत्ति लकुटः भिंडिमालः प्रहरणविशेषः सद्वलोभसः पट्टिसः प्रहरणविशेषः चम्मे दृत्ति चम्मे वेष्टितपापाणविशेषो दुग्धणोमुद्गर
विशेषः सौष्टिको सुष्टिप्रमाणपापाणएव असिखेटकं असिना सचफलकं खड्गः केवलएव चापं धनुनाराच याचसोवाणः कणकोनाण
विशेषः कल्पनीकर्त्तिकाविशेषः वासी काटताक्षकोपकरणविशेषः परशुः कुठारविशेषः तत एतेषा द्वन्द्वसतशो च तेटं कतीचा मय
तीक्ष्णा निर्मालायेति कर्मधारयः ततसौरिति व्याख्येयं तृतीया वज्रवचनलोपदर्शनादिति अन्ने शैवमादिभिः अशुभैर्वैक्रियैः प्रह
रणशतैरभिन्नं तः अनुनद्यतीववैरागविच्छिन्नोत्कटवैरभावाः परस्परमन्योन्यं वेदनानुदौरयन्ति नारजाण्व तिरुभ्यः नरकदृष्टिवीभ्यः

हणमुद्विद्य असिखेटग खगचावनाराय कणगकम्पणि वासि परसु टंक तिवस निम्मल अन्नेहिय
एवमाद्रएहिं असुभेहिं विउव्विएहिं पहरणशएहिं अणुवद्ध तिव्वेरा परोप्परं वेयणं उदीरेति

प्रमाणपापाण खड्ग खेडो गेडारहितएकलोचपापधनुष लोहमयदंडवाण वाणविशेषछे कातरणी वासोतो कुहाडो तेक्कणनाटो
कनीपरितीक्ष्णनिर्मल गनेरा एवमादिकद्रुत्यादिककरी यशुभेकरी विफुर्व्याहयियार गस्सना सयकडे करीने अतिहिमणउप

परतो नरकपालानां गमनाभावात् तत्र च परस्पररभिहतनेन वेदनोदीरणेन मुद्गरप्रहारचूर्णितो मुसटिभिः संभग्नो मथितश्च विलोडितोदेहो येषां तेतथा यन्त्रोपीडनेन स्फुरन्तश्च कल्पिताश्च छिन्नाः यन्त्रोपीडनस्फुरकल्पिताः केइच्छंति केचिदत्र नरके सचर्मकाश्चर्मणा सहविकृताः उत्तन्ताः पृथक्कृतचर्मणा इत्यर्थः तथा निर्मूलोखनकर्णोष्ठनासिकाच्छिन्नह्रसापादा असि क्रकचतीक्ष्णकुं तपरम्भूनां प्रहारैः स्फाटिताविदारिता ये तेतथा वास्या सन्तचित्तान्यं गोपाद्मानि येषां तेतथा ततः पदद्वयस्य कर्म

अभिहृणं तथय मोगार पहारचूर्णिय मुसंठि संभग महितदेवाजंतो पीलण फुरंतकाप्पियाके इत्थ सच्चम्म कविगत्ताणि मूलुल्लु एकखोड्ड नासिका छिन्न हत्थपाया असिकरकचतिक्खकुं तपरसु प्रहार फालिय वासीसंतच्छित्तं गमंगाकलकलखार परिसित्तगाटडज्जंतगत्ताकुं तग्गभिस्सज्ज

सम्योतीत्रवैर मांहेमाहि वेदना उदीरे सामुहायेधावसुं कौता तिहा मुद्गर प्रहारे चूर्णकौधो प्रहरणविशेष भागोविण्ठोदेह यन्त्रे पीडवे तडफडताकाया एकनारकी चर्मशरीरनोज्जओकौधो निर्मूलसमलथी काढा कानहोठ नाशिका छेद्याहाय पांवतरवारै

धारयः तथा कलन्ति कलकलायमान क्षारेण यत्परिपिक्तं परिपेकः तेनगाढमत्ययं डङ्गं तन्ति दह्यमानं गात्रं येषां तेतथाकुं ता
ग्रभिन्नाजर्जरितश्च सर्वोदेहो येषां ते ततः कर्मधारयः विलोलन्ति विलुलन्ति लुठन्तीत्यर्थः महीतले भूतले विसृणियं गमं गन्ति जातश्च
यथुक्कांगोपांगा वाचनान्तरे तु निर्गताग्रजिह्वा तत्प्रयन्ति तत्र च महीतलविलोलनेष्टकादिभिः विक्षिप्यन्ते इतियोगः तत्र एकादेहा
सृग्नाः सुगुणन्ति कौलेयकाः शृङ्गाला गोमायवः काकाः वायसाः माज्जाराः विडालाः सरभाः परसराः ह्रीपिकाश्चित्रकाः वियग्धन्ति
वैयाघ्राः व्याघ्रा पत्यानिशादूलाव्याघ्राः सिंहः प्रतीताः एते च ते दर्पिताश्च दृष्टाः लुदभिभूता बुभुक्षिताः इति ते तथा तैः नित्य

रियसर्वदेहाविलोलन्ति महीतले विसृणियं गमं गातत्प्रय वियगुण्ण सियाल कागमज्जारसरभदौ

करवते तीखो भालो कुहाडो तेणे प्रहारे करी विदारी वां सोले करी छेद्या चंगोपागजेहना कलकलता जकलता खार तेणे करी सीच्या
अतिहीदाभक्तोशरीर कुं ताग्रे भेद्योडो तेणे करी जोजरी कीधी सारी देहपोतानी विलोडे नारकी भूमितले अतिहीसूणाछे अंगो
पांग जेहनां तिहाही जनाहार श्वानशृङ्गालकौवा मांजार घटापदचीत्या व्याघ्र सादू लसिंधव्याघ्र वियोपः सौं हकेशरी मदोन्नत

कालमनसितैः निर्भोजनैर्धोरादारुणक्रियाकारिणः आरयन्तः शब्दायमानाः भीमरूपाश्च येतेतथा तैः आक्रम्य दृढदंष्ट्राभिर्गोटम
त्यर्थं डक्कन्तिर्दष्टाः कङ्कद्वियन्ति कृष्टाश्च आकर्षितायेतेतथा सुतीक्ष्णनखैः स्फाटितउद्धोर्दो येषां ते तथा ततः पदद्वयस्य कर्मधारयः
विच्छिप्यन्ते विकीर्षिते समंततः किंभूतास्ते विमुक्तसंधिवंधनाश्चयीकृताङ्गसंधाना तथाभ्यंगितानिविकलीकृतान्यङ्गानियेषां तेतथातथा
कंकाः पक्षिविशेषः कुररा उत्क्रोशाः गृध्राः शकुनिविशेषाः घोरकष्टा अतिकष्टाश्च ये वायसास्तेषां येगणास्तेच पुणोत्तिसमुच्चहार्यः

वियवग्व सङ्कलसीं हृदप्पिय सुखुहाभिभूतेहिं गिच्चकाल मणसिएहिं घोरारसमाण भीमरूवेहिं
अक्कमिस्ता दृढदाढागाढ डक्ककट्टिय सुतिक्खनह फालिय उद्धदेहा विच्छिप्यन्ते समंतओ विमुक्कसं
धिवंधणा वियंगमंगा कंककुरर गिद्धघोरकट्ट वायस्स गणेहियपुणोखर थिरदृढ णक्खलोह तु डेहिं

बुधाद्करी परीभव्याच्चे नित्यकालभोजन रहितरौद्रदुष्टशब्दबीजामणारूपे करी पगविचालेवालीचापे निबड्दन्ते अतिहीकरद्या
आकर्ष्यतांस्याच्चे अतिहीतीषानखेफाद्या विदास्या ऊर्द्धदेहउपरिलो शरीरजेहनों बिखेरीयेदिशोदिशे ढीलाथयीशरीरनीसंधि

खराः कंकशा स्थिरानिचला दृढाः अभंगुरा नखायेषां तेतथा तहेव मुण्डं येषां तेतथाततः कर्मधारयसौरवपत्यउपनिपत्यपक्षैरा
 हताः पक्षाहता तीक्ष्णनखैःविचित्राः आकृष्टा जिह्वाः आच्छिन्ते वा कृष्टे नयने लोचने निर्दयंच निकृपं यथाभवत्येव उलुग्रं तिष्ठव
 र्गंति अवरुग्ं भग्नं विद्वतंच वदनं येषा पाठान्तरे अवलुप्तानि छिन्नानि विद्वतानि गात्राणि येषा तेतथाउत्क्रोशन्तश्चक्रन्दं तश्च
 उत्पततो निपतंतो भ्रमन्तः पूर्वकर्मोदयोपगता इति चपदचतुष्टयं व्यक्तं पद्यादनुशयेन पद्यात्तापेन दह्यमानाः निन्दन्तो जुगुप्स

उवत्तिता पक्खाहय तिक्वणक्व विक्वित्त जिभिंदिय नयणनिद्वयो भुग्गविगयवयणाउक्को संता
 यउप्पयंता निपतंता भमंता पुव्वकम्मोदयोवगया पच्छाणुसएण उज्झमाणा णिंदंता पुरेकडाइं पा

विकलकीषा अंगोपाग कंकपखीकुरपंखीगठप्रपंखी रौद्रमोटाडोढकागतेहना समूहवलीकठोर निचल आकरा नखलोहमयमुखे
 करी आकाशधीजतरिने राखेहणेतीखेनखेआकर्षकाढेइ जिह्वासहितकाढानयण निरदयपणेभग्नपसास्याछे मुखजिणा आकंद
 करता ऊकलतानीचापडता भमताउरहापरहा पूर्वकर्मना जन्मउदयभाव्याछे जेहने पद्यात्तापकरीसयकडा दाभतादुगंछाकरता

मानाः पुरे कडानिद्वयं पूर्वभवकृतानि कर्माणि क्रियापापकानि प्राणातिपातादीनि ततः तद्दिने तस्या रत्नप्रभादिकायां पृथिव्यां उत्कृष्टादिस्थितिकेनरके तादृशानि जन्मान्तरे उपार्जितानि परमाधार्मिकोदीरितः परस्यरोदीरितः चेतप्रत्ययरूपाणि उत्सृष्टाणि चिक्रणादिति उत्सृष्टां प्राचुर्येण चिक्रणाद्दुर्विभोचानिदुःखानि अनुभूयततश्चनिरयादायुः क्षयेणोदृताः सन्तो ब्रह्मवोगच्छन्ति तिर्यग्वसतिं तिर्यग्योनिं यतोल्याएवमनुष्येषु तद्वन्ते दुःखोत्तरा अनन्तोत्सर्पिण्यवसर्पिणीकायस्थिति कत्वा तस्या सुदारुण्यादुःखाश्च्यत्वा तज्जन्ममरणजराव्याधीनां यापरिवर्त्तनापुनः पुनर्भवानि ताभिररघट्टोयासातथा तांतिर्यग्वसतिं जलस्य लखचराणापरस्यरेण विहिंसनस्य

वगाद् तद्दिने तारिसाणि श्रोसन्नचिक्रणाद् दुक्त्वाद् अणुभविता ततो वा उत्कृष्टं उव्वट्टियास
माणवहवे गच्छंति तिर्यग्वससिं दुक्त्वात्तां सुदारुणं जन्ममरणजयावाहिपरियट्टणां रहट्टं जल

पूर्वलाकीधा कर्मपादुवा तिसारतेणेर भविरत्नप्रभादिकने योग्यप्राहिद् घणकाले भोगवेते चीकणा दुःखने भोगवीकरी तिवारपक्की
आउखाने चये नरकमाहिथीनी कल्पाद्धं ता घणाजादितिर्यचयो नने विषे जपजेदुःखे उत्तारकै जेहनोरोद्रकै जनममरणजराव्याधि

किन्तु जन्म विविधव्यापादनस्य प्रपञ्चो विस्तारो यस्यां सा तथा तस्या च इदं वक्ष्यमाणप्रत्यक्षजगत्प्रकटं न केवलमागमपस्य किन्तु जन्म जन्तूनां प्रत्यक्षप्रमाणसिद्धतया प्रकटमेवेति वराकाशपस्विनः प्राणवधकारिण इति प्रक्रमः दुःखं प्राप्तुं वन्ति दीर्घकालं या च किं तेति तदा या शीतोष्णलघ्याक्षुब्धिर्वेदना तथा अप्रतीकारं सूतिकर्मादिरहितं । अटवीजन्मकां तारजन्मनित्यं भयेनोद्विग्नानां मृगादीनां वा सोयस्थानं जागरणचमनिद्रागमनं वधोमारण्यवन्धनं संयमनं ताडनं कुहनं मृक्कनं तप्तायाः शलाकादिना चिक्ककरणं निपातनं

यलखहचरपरोष्पर विहिंसण पर्वचद्रमंचजगमागडं वरागदुक्खं पावंति दीहकालं किं तेसीउणह
तणहखुहबेयण अप्पड्डीकार अडविजंमणाणिच्चभउव्विग्गवासजगाणं वधबंधणतालणं कख्खनिवाय

प्रवर्त्तिष्यो अर्धघटीयंतनायेन अरहठ जलचरथलचरखेचरमाहिंमाना प्रकारयिनाशतेहनो विस्तारएप्रत्यक्षजगमाहिप्रगट के राकगरीवदुःखपाप्मे दीर्घकाललगे किमते शीतउष्णलघाक्षुधावेदनाभोगवे मयी प्रकारजेहनो अटवीमाहिजनमनित्यसदाभये उद्विग्नचित्त वसवोजागवोमारिवोवांधवो ताडिवो कूटणो चिक्ककरिषो गर्त्तादिके नाखिवो छाडनो भांजिबो नाकनो वीधवो प्रहारे

गर्तादिप्रक्षेपणं अस्थिभञ्जनं कीकसामर्दनं नासाभेदो नासिकाविवरणं प्रहारेदं मणतिदमममुपतापः छविच्छेदनमवयवकर्तनञ्च
भियोगप्रापणं हठाद्यापारप्रवृत्तनं कसश्च चर्मा यष्टिका अंकुशहृणिः आराचप्रवपरांणीयणदंडातवर्त्तिनी लोहशलाका तासां निपातः
शरीरे निवेशनं दमनं शिलाग्रहणं ततो द्वन्द्वस्तत एतानि प्राप्नुवन्तीति प्रक्रमः बाह्वनानि च भारस्येति गम्यं मातापितृविप्रयोगः श्रोत
सानासामुखादिरंभ्राणां च परपीडनानिरज्वादिदृढबंधनेन बाधनानि यानि तानि तथा शोकापरिपीडितानि वाततोद्वन्द्वः ततस्तानि
च शूलं चाग्निश्च विषं च प्रसिद्धानि तैरभिधातयाभिहननं गलस्य कण्ठस्य गलस्य शृङ्गस्यावलनञ्च मोटनमथवागलस्य बलादावल

णष्टिभंजनासाभेदप्रहारदमणैर्विच्छेयण अभिओगपावणं कसंकुसारनिवायदमणणि वाहणा
णियमायापिति विष्यओगसोयपरिपीलणाणिय सत्थग्गि विसाभिधात गलगवलावलणमारणाणि

करीदुखनी उपजाववो कंवलादिकनेच्छेदवो बलात्कारिमारीकार्येनेविषेप्रवृत्ताववो ताजणाञ्चकुशपरांणीशरीरमाहिप्रवेशवोभारनो
बाह्विवोमातानो पितानो वियोगशोकनाशिकामुखादिकने रासडीदूकरीदृढबंधनबंधे शस्त्रअग्निविपेकरीहणे कंठशृङ्गमोडिवोमा

नमारणं चेति तानि च गलेन वडिशेन जालिनवानायेन उच्छिपणा गच्छति जलमध्यान्मात्स्यादीनामुत्क्षेपणान्याकर्षणानि यानि तानि तथा पउलनं पचनं विकल्पनं छेदनं ते च जावज्जीविकान्बंधनानि पंजरनिरोधनानि चेत्यपदद्वयं व्यक्तां स्वयथा न्निर्घाटनानि वास्वकीयनिका यनिः कालनानीत्यर्थं धमनानि सहिष्यादीना वायुपरूणानि दोहनानि च प्रतीतानि कुदंडेन बन्धनविशेषेण गले कण्ठे यानि बन्धनानि तानि तथा वाटेन वाटकेन हृत्येत्यर्थः परिवारणानि निराकरणानि यानि तानि पङ्कजलनिमज्जनानि कर्हं संप्राय

यगलजालुच्छिपणाणि पउलणानि कप्पणाणि जावज्जीवगबंधणाणि पंजरनिरोहणाणि य सज्जू
हनिद्वाडणाणि धम्मणाणि दोहणाणि कुदंडगलबंधणाणि वाडे परिवारिणाणि पंकजलनिमज्ज

रिवो गैलो वडिसजाली पाणीमां हिथी वास्त्रिकाडिवो पउखनीपरे पचवो छेदवोपासे जावज्जीवलगेबंधनपासे पौजरामाहिषाली राखवो आपणा जूथमां हिथी काडिवो पंक्खालेवायपूरे दोहवो वाकोलाकडोगलेनाधे वाडामाहिधणा काललगिरोकीमूके घणोंका दवथोडोपाणी तेहनेविधे तपानापीड्यापाणी पीवाने पेठाक्खिचरहैइ बलाकारे पाणीमां हिपईसारिवो खाडमां हिनाखीने गात्रनों

जलेवोलनानि वारिप्रवेशनानि च जलेक्षेपः तथा उवाच तेषु गर्तविशेषेषु उडकइत्येवं रुढेषु पतनेन निभङ्गो भञ्जनं गा
 त्राणामवपातनिभङ्गः सच विषमात्पर्वतटङ्कादेः निपतनं विषमनिपतनं तच्च दवाग्निज्वालाभिर्दहनं चेति तानि आदिष्येष्टा तानि तथा
 कर्माणि प्राप्नुवन्तीति योगः एवमुक्तन्यायेन ते प्राणघातिनः दुःखशतसंप्रदीप्ताः नरकादागता इह तिर्यग्लोके किंभूताः सावशेषकर्मणाः
 तिर्यक्पंचेन्द्रियेषु प्राप्नुवन्ति पापकारिणः कानीत्याह कर्माणि कर्मजन्यानि दुःखानीति भावः प्रमादरागद्वेषैर्वह्नि यानि संचितानि
 न्युपाज्जितानि तानि तथा अतीवात्यर्थमशान्तकर्मणानि अशातेषु दुःखेषु मध्ये कर्मशानि कठोरानि यानि तानि तथा भ्रमरमशक

णाणि वारिष्पवेसणाणि उवाच निभंग विसर्माणवडणदवगिजाखदहणाइ' एवं ते दुक्खसतसंप
 लित्तानरगाओ आगयाइ हंसावसेसकम्मा तिरिक्खपंचिंदिएसु पावंति पावकारीकम्माणि परमाद

भाजिवो विषमपर्वतादिकयकी पाडवो दवाग्नि ज्वालेगालिवो एणीपरे तेनारकीने दुःखनाशततेणे करीने संताप्यापीडव्यानरकयकी
 आव्या इहा तिर्यचनावममाहे सावशेषयाकताकमने उदये करीने तिरिजंच पंचेन्द्रियने विषे पासे पापनाकरणहार पापयकी जपना

मच्चिकादिपुचेतिसप्तम्याः पद्यार्थत्वाद्धमरादीनामितिव्याख्येयं चतुरिन्द्रियाणामिति च सम्बन्धनीयं अथवा चतुरिन्द्रियाणां भ्रमरादिपुजा
तिकुलकोटीशतसहस्रं स्वेवं घटनीयमिति जातौ चतुरिन्द्रियजातौ या निकुलकोटीशतसहस्राणि तानि तथा तेषु न वस्तुतर्हि रचेव सितत्वेन
चतुरिन्द्रियजातावित्यर्थः जननमरणान्यनुभवन्तः कालं संख्यातकं संख्यातवर्षसहस्रलक्षं भ्रमन्ति किं भूतानां रकसमानतौ ब्रह्मः खा
स्यार्थं न रसनघ्राणचक्षुः सहिता इन्द्रियचतुष्टयोपेता इत्यर्थः तथैवेति यथैव चतुरिन्द्रियेषु तथैव त्रीन्द्रियेषु जननान्यनुभवन्तो भ्रमन्तीति
प्रकृतं एतदेव प्रपञ्चयन्नाह कुंथुपिपीलिकाश्वधिकादिकेषु च जातिकुलकोटिशतसहस्राष्टेत्यादि द्वीन्द्रियगमान्तं च उरिन्द्रियगमवन्नेयं

रागदोसवज्जसंचियाद् अतीव अस्मा ए कक्कसाद् भमरमसगमच्छिगाद् एषु जादिकुलकोडियसयस
हस्से हिंणवहिं च उरिंदियाणं तर्हि तर्हि चैव जम्भणमरणाणि अणुभवंताकालं संखेज्जकं भमंति ने

दुःखप्रमादेकरीनेरागेकरीनेघणांसंचिया एकठासेल्यागाढाघणा आयातानरकसकठोरसहितादोहलाभमरामसामाखी इत्यादिकवी
छुप्रमुखजातिकुलकोडिनालाखमां हिद्दं एहवीवाणीवीतरागदेवे प्ररूपणां करीछे नवचछरिंद्रियने तिहारतिहाअनेकनिशेज्जकमी

रइयसमाणतिब्बदुक्खापरिसरसणघाणचक्ख सहियावतेइं विएलु कुं थुपिपीलिका अवहिकाइके
सुयजातीकुलसयसहस्सेहिं अइहिंअणूणएहिं तेइं दियाणतहिंताहिं चैव जम्मणमरणणि अणुभ
वंताकालसंक्खेज्जकं भमंति नेरइयसमाणतिब्बदुक्खा परिसरसणघाणसंपउत्तातहेववेइं दिएसुगं
डूयलजलोयकिमियचंदणगमादिएसुयजातीकुलकोडिसयसयस्सेहिं सत्तहिंअणूणएहिं वेदियाण

मरणना दुःखभोगवताकालसंख्याताकाललेगे जीवभमेक्खे नारकीने सारिसातीत्रगाढादुःख्खे शरीरमुखघाणनाशिकाआंखइणेचि
ऊं इन्द्रीक्षचित्तदुःखभोगवै तेइन्द्रीनेविषे कुयुमाकीडी उदेही इत्यादिकतेइं द्रीजीवजातिनेविषे कुलनीकोडिनालाखहजारांआठ
प्रतीचने तेइं द्रीजीवमाहे तिहातिहा अनेक निचैजन्मनोदुःखमरणनोदुःखभोगवताभोगवता संख्याताकाललेगे भमेक्खेनारकी
सरीषा तीव्रदुःखशरीरमुखनाशिकासहितिसजवे इंद्रियनेविषे अलसीयातथाकीडा जलोकजोंकइयल अच्चइत्यादिकएआदिवे
इंद्रीजीवकच्या जातिकुलकोडिनी लाखेकरीने सातनीसंख्याइ पूरा एतलेअधूरानहीवे इंद्रीमांहितेणितेणे योनेनेविषेजन्मना

नवरङ्गं द्रुलयन्ति अलसीचंद्रणन्ति अक्षाः तथापत्ताएगिंदियत्तणं पियत्ति न केवलं पञ्चेन्द्रियादित्वमेव प्राप्ता एकेन्द्रियत्वमपि च प्राप्तादुःखसमुदयं प्राप्तुवन्ति योगः किंभूतमेकेन्द्रियत्वमित्याह दृथीजलज्वलनमारुतवनस्पतिसम्बन्धित् एकेन्द्रियत्वतदृथिव्याद्यौ बोध्यते पुनः किंभूतं तत्सूक्ष्मं वादरं च तत्कर्मोदयसंपाद्यं तथापर्याप्तं अपर्याप्तं च तत्तत्कर्मणोत्पाद्यमेव तथाप्रत्येकशरीरनाम कर्म संपाद्यं प्रत्येकशरीरनामैवोच्यते साधारणशरीरनामकर्म संपाद्यं च साधारणं पर्याप्तादिपदानाकर्मधारयः चकारसमुच्चये एवंविधं चैकेन्द्रियत्वं प्राप्ताः कियन्तं कालं अमन्तीति भेदेनाह पत्तेयेत्यादि तत्त्ववित्ति तत्वायेकेन्द्रियत्वे प्रत्येकशरीरे जीवितंप्राण

तहिंश्चेवजस्मणमरणानि अणुभवंताकालंमंखेज्जगंभमंतिनेरइयसमाणतिव्वदुक्खाफरिसरसणसे
पउत्तापत्ताएगिंदियत्तणंपियपुठविजल जलणमारूयवनफत्ति सुल्लमवायरंचपज्जत्तमपज्जत्तंपत्तेय

मरणना दुःखभोगवता कालसंख्यातोप्रमाणेकरोभमंति नारकीसमानतीव्रदुःखशरीरमुखसहित पुं ऊं ताएकेन्द्रियपणे एकेद्रीतेनेह
वाक्के दृथिवी रलच्च पाणी लच्च अग्नि इलाख्खे वायुपवन ललाख वनस्पती रलच्च सुल्लवादर्पर्याप्ताअपर्याप्ता प्रत्येकशरीरनाम

धारणं येषां ते प्रत्येकशरीरजीवितास्तेषु पृथिव्यादिषु चकार उत्तरवाक्यापेक्षया समुच्चयार्थः कालमसंख्यातं स्वमन्ति अनन्तकालं वा नंतकाये साधारणशरीरेष्वित्यर्थः आह च अस्मां खोसपिणि उसपिणि उगिंदियाणाओचउल्लं ताचेवओअणंतावणस्सइएउवोधक्यति किंभूरास्तेस्सर्गनेन्द्रियभावेन परिणामेन तत्तथा वासंप्रयुक्तायेतेतथा दुःखसमुदयमिमं वक्ष्यमाणमनिष्टं प्राप्नुवन्ति पुनः २ तत्रैव एकेन्द्रियत्वे इत्यर्थः किंभूतोपरः प्रकटस्सर्वोत्काष्टकायस्थितिकत्वाद्भवे उत्पत्तिस्थानं तरुगणोष्ठचगुच्छादिष्टं दसम्भूहे यत्वेकेन्द्रियत्वे पाठा न्तरे तु परभवतरुगणैर्गहनं यत्तत्तथा तत्र दुःखसमुदयमेवाह कुहालोभूखनितं कुलिकं हलविशेषस्ताभ्यां दालणंति विदारणं यत्तत्तथा

सरीरनामसाहारणं च पत्तयशरीरजीविणमुयतत्यविकालमसंखेज्जगंभमंति अणंतकालं मणंता ए
काएफ्फासिंदियभावसंप्रउत्ता दुक्खसंसुदएयं इमंअनिदुं प्रावेंति पुणे २ तहिं २ चेवपरभवतरुणगण

साधारणवनस्पती प्रत्येकशरीरमाहि आवियाजीवतिके तिहाकेतलोकालरहे असंख्याताकालममन्ति अणंतो कालस्सरण अद्र्दकप्रमु खमाहिं एकेन्द्रियने एकेद्रीफरसरूपतणेभावेपुं ऊं ता दुःखनोवज्जलपणो आगलिकहीसिअनिदपामे वारंवारतिहांति हाएकेद्रीसां

एतत् पृथिवीवनस्पत्यो दुःखकारणमुक्तं सलिलस्य मलनंच मर्दनं क्लृभणंति क्षोभणंच सञ्चलणं रुभणंति रोधणंच सलिलमलन
क्षोभणरोधनानि अनेनापृकायिकाना दुःखमुक्तं अनलानिलयोग्निकातयो विविधैः शस्त्रैः स्वकायपरकायभेदैर्यद्वृद्धनं संघट्टनं तत्तथा
अनेनच ते जीवाध्यादुःखमुक्तं परस्परभिहननेन यन्मारणंच प्रतीतंविराधनं तेतथातेषाद्वन्द्वोऽतस्तानि दुःखानिभव
न्तीतिगम्यं तानि किंभूतानि अकामकानिचनभिलपणीयानि एतदेवविशेषेणाहपरप्रयोगोदीरणाभिखव्यतिरिक्तजनव्यापारदुःखो
त्पादनाभिर्निप्रयोजनाभिरिति हृदयंकार्यप्रयोजनैश्च अवश्यकरणीयप्रयोजनैः किंभूतैः प्रेक्ष्यपशुनिमित्तं कर्म करगवादिहेतोरुपलक्ष

गगहणेकोद्दालकुलियदालणसलिलमलण क्लृभणरू'भण अणलाणिल विविहसत्यघट्टण परोपरा
भिहणनमारण विराहणाणिय अकामकाद्' परप्रयोगोदीरणाहिहय कज्जपउणे हिहयपेसपसुणि

चिंउत्तकष्टउत्पत्तिठामवक्षसमूहग्रहणनेविपे अगाधभूभिखगवानो शस्त्रकुदालो' हलविशेष विदारवो पाणीजलमर्दन क्षोभवोरू'धवो
अगनिवायुनानाप्रकारना शस्त्रनो संघट्टवो मान्होमाहि चणवोमारण प्रतीतविराधिवोदुःखनोउपजाविवो अभिलापरहितनिरर्थक

गत्वोत्तदन्यनिमित्तं चयान्यौषधाचारदीनि तानितयातैः उत्खननमुत्पाटनं उत्कथनं त्वचोपनयनं पचनं पाकः कुट्टनं चूर्णनं पेयणं घट्टा
दिनादलनं पिष्टनं ताडनं मर्जनं भ्राष्ट्रपचनं गालनं छालनं आमोटनमीपङ्गजनं शाटनं स्वतएव विधारणं स्फुटनं स्वतएव द्वेधीभाव
गसनं मञ्जनमासर्दनं छेदनं प्रतीतं तत्क्षणं काष्ठादेरिव वास्यादिना विलुच्चनं लोमाद्यपनयनं अन्तष्काडनं तरुप्रान्ताप्लवफलादिपा
तनं अग्निदहनं प्रतीतं एतान्यादिव्येपा तानितथा दुःखान्येन्द्रियाणां भवतीति गम्यं एकेन्द्रियाधिकारं निगमयन्नाह एव सुक्तकमेण ते एके

मिति त्रिंशो सही हारमादि एहिं उत्कलण उत्कलणपयण कोट्टणपीसण पिष्टण भज्जण गालण अमोडण
सडण फुडण भंजण छेयण तत्थण विलुं चणपत्तः भोडण अग्निदहणा इयाइं एवं ते भवपरं परा दुक्ख

प्रयोजने करी दुःखभोगवेजिके उदीरणात्तापिण्णतिमहीजजाणवी कार्यकार्यने प्रयोजने करीने दासादिक पशुने निमित्ते औषधी
दवाइ आहार इत्यादिक उपणवो छालिनो उत्तारिवो पचावणो चूर्णकरिवो पीसणवो ताडयो सेकणो भुंजणो गालणो भांजिवो सडि
वो वेभागकरिवो भांजवुं छेदवो ताक्खवुं रोमादिकनो तोडवो पलादिकनो पाडवो अगनीइं बालयवीं एणीपर ते एकेद्रीइं भवपरं प

न्द्रियाः भवपरम्परासुयदूढः खं तत्समनुबद्धमविच्छिन्नं वेधातेतथाअटन्ति संसारएववीहणकरन्तिभयंकरन्ति भयङ्करस्तलजीवाः प्राणा
तिपातनिरताः अनन्तकालं यावदिति अथप्राणातिपातकारिणोनरकादुहृत्तामनुष्यगतिगता यादृशा भवन्तितयोच्यते येपिचेहमन्त्य
लोकेमानुष्यत्वमागताः प्राप्ताः कथञ्चित् कृच्छ्रादित्यर्थो नरकादुहृत्ता अधन्यास्तेपिच दृश्यन्ते प्रायसः प्रायेणविकृतविकलरूपाः प्रायसो
ग्रहणेन तीर्थकरादिभिर्व्यभिचारः परिहृतः विकृतं विकलरूपत्वमेव प्रपंचयन्नाह कुलाः वक्रजङ्घाः चटकाश्च चक्रोपरिकायाः वामनाश्च

समणुवद्वा अडंति संसारे वीहणकरे जीवा प्राणा इवायणिरया अणंतकालं जेविथइहमाणुसत्तणंआ
गयाकहविनरगाउवाट्टियाअधणातेविथदीसंति पायसोविक्रयविगलरूवा खुज्जावडम्भाय वामणाय

रानेविषे दुःखसुअविच्छिन्नआतरारहितपरिभ्रमणकरे संसारमाही वीहामणोकरे जीवडाप्राणातिपातनेविषे आसक्तअणंताकाल
लगिइ जीकेकोई जीवडा इहलोकेमनुष्यपणे आवियाकटेनरकमांहियकी नीकल्या अधन्यपुण्यरहिते तेवापडादीयेछेप्राइ वाड्ड
ल्यताइ विकारेकरीसहित विकलरूपजिणां रीतिके कृवडाछे वक्रउपलोगरीरजेहनो वामणोअतिलघूहिरावोलाकाणाएकआंखि

कालानौचित्येनातिद्वस्वदेहाः अधिराप्रतीताः काणाः दीपकाणाः फरलादित्यर्थः कुण्डाश्च विद्यतस्तद्विष्ठापंगुलागमनासमर्थजङ्घाविवला
आपरिपूर्णगात्रा मूकाश्च वस्त्रनासमर्थीः पंगुलावियजलसूयन्ति पाठान्तर अपि चेति समुच्चये जलसूकाजलप्रविष्टस्यैव वुडुवुदद्रत्येवं
रूपोऽप्यनिर्यवा मन्मनाश्च येषा जल्पतास्त्रलतिवाणी अंधिक्षगन्ति अन्धाः एकंचक्षुर्विनिहतं येषा ते एकचक्षुर्विनिहताः सचिक्षयन्ति
सर्वापचक्षुषी पाठान्तरे सपिससृयन्ति तत्र सहपिससृयेनपि शाचन वर्तत इति सपिससृया व्याधिभिः कुष्ठाद्ये रोगैरादिभिर्विशिष्टाः
भिर्वा आधिभिर्मनः पीडाभिः रोगैश्च पीडिता व्याधिरोगपीडिताः अत्यायुषस्तोकाजीविताः शस्त्रेण हन्यन्ते ये ते शस्त्रवध्याः बालाः

बहिरा काणाकुंठापंगुला विउलाय मूयाय मन्मणाय अंधिक्षगाएगचक्षु विणिहयं सप्रसूयवा
हिरोगपीलिय अप्पाउयसत्तवक्वालाकुलक्खणुकिण्णदेह दुब्बलकुसंधयणकुप्पमाणा कुसंठियाकुल
वाकाहाड पागुला हीनगात्रशरीरबोलवाने असमसय बोलतावाणीवलगे आधला अंधाएकनेत्रज्ज्वे वणाणानेत्त चीपडानेत्तयाधि
कोष्ठादिकञ्चरादिकपीड्याअंग अल्पयोडोच्चाउखो हथियारे विनाशपासता मूर्खकुलचण्णेकरीने व्याप्योच्छेयरीर द्दशदूवल्लोशरीर

वालिषाः ततोऽन्धकादीनां द्वन्द्वः कुलक्षणेऽपलक्षणेऽस्तीर्णं आकीर्णो देहो ये पाते तथा दुर्बलाः क्षयाः कुसंहननावलविकलाः कुप्रमाणाः अतिदीर्घा अतिद्वेष्टाः कुसंस्थिताः कुसंस्थानास्ततो दुर्बलादीनां द्वन्द्वः अतएव कुरूपाः क्रपणास्वरंकाः अत्यागिनो याहीनावाजात्यादिगुणैः हीनसत्वाऽल्पसत्वानित्यं सौख्यपरिवर्जिताः अशुभमशुभानुबन्धियद्दुःखं तद्भागिनः नरकादुहतास्ततः द्रुहमसुख्यलोके दृश्यते सावशेषकर्मण इति निगमनं अथ यादृगं फलं ददातीत्येतन्निगयन्नाह एवमुक्तकर्मण नरकतिर्यग्योनीं कुमासु

वाक्किवणायहीणदीणसत्ता रिच्वंसोक्खपरिवर्ज्जिया असुहदुक्खभागी एरगाओ उवट्ठिताद्रहंसा वसेसकम्भा एवं नरगतिरिक्खजोणिं कुमाणसत्तंच हिंढमाणपावन्ति अणंताइं दक्खाइं पावकारी

पादुवोसंधयण अतिदीर्घातिद्वेष्टा कुत्सितं स्थानजं हनो कुरूपजिके राकतथाक्षपणसूत्रजिके हीणसत्त्वः अल्पसत्त्वनित्यसदैवच्छेदोऽस्तीर्णोऽपि परिष्वज्जित अशुभदुःखनायिभागी नरकयकी नीकल्याहंता मनुष्यालोकने विषे जेषेपकर्मयाकताहंता एणे प्रकारे नरकनीतिरिजंचनीयोनिं कुमाणसपणे परिस्त्रमणकरता पामे अनंतादुःखपापकर्मनां करणहार एजेपहिलुं कहिओ प्राणवधनो

एतच्चिह्नमानाः अधिगच्छन्तः प्राप्नुवन्ति अनन्तकानि दुःखानि पापकारिणः प्राणवधकाः विशेषेण निगमयन्नाह एतसप्राणिधस्य
फलविपाकः ऐहलोकिकमनुष्यापेक्षया मनुष्यभावाश्रयः पारलौकिकमनुष्यापेक्षयानरकगत्याद्याश्रितः अल्पसुखोभोगसुखलवसंपाद
नात् अविद्यमानसुखोवा वज्रदुःखो नरकादिदुःखकारणत्वात् महव्भूयति महाभयरूपः वज्ररजः प्रभूतं कर्मप्रगाढं दुर्मोचयत्नस
तथा दारुणो रौद्रः कर्कशः कठिनः असातः असातवेदनीयकर्मोदयरूपः वर्षसहस्रं मुच्यते ततः प्राणीतिशेषः नचनेवद्यवेदयित्वात्

एसोसोप्राणवहस्र फलविवाओगो इहलोइए परलोइए अप्यसुहोवज्रदक्वोमहवओ वज्ररयप्प
अवेदयित्तअत्थिज्जसोक्वोत्ति एवमाहं

गाढोदारुणोक्कसो असाओ वाससहस्रे हिं मुच्चतीणय धणावहोतदुःखमहाभयरूपजेघणी
फलविपाकजाणिवो मनुजभवनी अपेक्षाये इहलोके देवगत्यादिकनीगतिइं अल्पयोडोसोसुख
जेकर्मरजतेणेकरीगाढव्यापककाठिनकहिंइं दारुणकहिइरौद्रजेहने कठिनवेदनीकरमरूपछे वरसने सहस्रकहियेहजारवर्षकरी
नेजेमकायेनहीतेकर्मअणभोगव्यं मेहलाइनही छतोक्केनिश्चमोक्षकर्मजालथी छटवोछे एणीपरकहियोक्के तेच्चतियकुलनोसस्यद्विकार

मिति शेषः अस्मिन्मोक्षः अस्मादिति शेषः इति शब्दसमाप्तौ अथ केनायं द्वारपंचकप्रतिबद्धः प्राणातिपातलक्षणाश्रवद्वारप्रतिपादनपरः प्रथमाध्ययनार्थः प्ररूपित इति जिज्ञासायामाह एवंति एवं प्रकारमतीन्द्रियभूतभव्यभविष्यदर्शविषयस्तु टप्रतिभासप्रकाशनीयमभिहित वस्तु आहं सुप्ति आख्यातवान् ज्ञातकुलनंदनः ज्ञाताः क्षतियविशेषाः तद्वंशसमृद्धिकरः महात्मेति प्रतीतं जितस्तुजितएव वीरवर नामधेयः वीरवरेति प्रशस्तनामाः तथाकथितवाच्य प्राणवधस्य फलविपाकं अध्ययनार्थस्य महावीरामिहितत्वे प्रतिपादितेपि यत् पुनस्तत्फलविपाकस्य वीरकथितत्वाभिधानं तत्प्राणिवधस्यैकान्तिकाशुभफलत्वेनात्यन्तपरिहाराविष्करणार्थमिति अथशास्त्रकारः

सुणायकुलणंदणो महप्माजिणो नुवीरवरणामधिज्जो कहेसीयपाणवहस्स फलविवागं एसो सोपाण
बहोपावोचंडोरुहोक्ख, हो अणारिओ निग्घिणो निसं सो महक्खओ वीभणो तासणओ अणज्जो उ

महंत आतमाहं रागहं परहितजिके श्रीवीरवरधमां न प्रधाननामहे जेह नो तेणे कहियो प्राणवधनो फलनो विपाक एपूखीं कते प्राण
वधपापदुरितचंडकोपन रौद्रचौद्रअनार्यदयारहितजिके निसू गमहाभयवीहिकनो करणहारजे ताशनो कारण अन्यायउह गनो हेतु

प्राणवधस्य स्वरूपं प्रथमद्वारोपदर्शितमपि निगमनाथं पुनर्दर्शयन्नाह एष प्राणवधोऽभिहितो योऽनन्तरं स्वरूपतः पर्यायतः विधानतः
 फलतः कर्तव्यं वक्तुं प्रतिज्ञात आदावासीत् किंभूतः इत्याह चण्डकोपन तत्प्रवृत्तिवाञ्छण्डः रौद्ररसप्रवर्तित्वादौद्रः चद्रजनाचरित
 त्वात् द्रुद्रः अनार्यलोककरणत्वादनार्यः दृणायाः अत्राविद्यमानत्वात् निर्दृणः निःस्पृकजनकृतत्वान्द्रुगंसः महाभयहेतुत्वात् महा
 भयः वीहणुन्ति भयवन्तरप्रवृत्तित्वात् त्रासकः उत्तासहेतुत्वात् अन्यायो न्यायादनपेतत्वात् उद्वेजनकश्च उद्वेगहेतुत्वान्निर्वकाक्षः
 परप्राणपेक्षयावर्जितनिर्द्विर्गो धर्मादप्रकातः निःपिपासः वध्यं प्रतिस्नेहविरहान्निःकरणो विगतदयः निरयवासगमनं इतिव्यक्तं
 मोहमहाभयप्रकर्षक तत्प्रवर्तकमरणेन वैमनस्यं दैत्यं यत्रमरणवैमनस्य प्रथममध्यमार्गद्वारं स्वावादाद्यपेक्षेयेदमाद्यमाश्रय द्वारं समा

मोहमहाभयप्रकर्षक तत्प्रवर्तकमरणेन वैमनस्यं दैत्यं यत्रमरणवैमनस्य प्रथममध्यमार्गद्वारं स्वावादाद्यपेक्षेयेदमाद्यमाश्रय द्वारं समा

त्वेवण ओयणि रवयक्लोणि च्छम्भो निष्पिवासो णिक्कुलुणो निरयवासगमणो णिधणो मोहमहाभयप्र
 कारणच्छे परप्राणराखवानी उपेक्षारहितच्छे धर्मयकीनिःक्रातच्छे, स्नेहकरीने रहितच्छे दयायेकरीपिणरहितच्छे नरकगतीनिविषे
 गमणजाद्वोच्छे अवसानच्छे हडो मोहमहाभय प्रवर्तानवनहार मरणेकरीदीनपणुं प्रथममध्यमद्वारसमाप्तमितिसुधर्मास्वामी? बोले

प्रतद्वक्तव्यतापेक्षया निटागतमितिशब्दः समाप्तौ ब्रवीमि प्रतिपादयामि तीर्थकरोपदेशेननस्वमनीषिकयेति एतच्चसुधर्मोस्वामीजंबू
स्वामिनः स्ववचसि सर्वज्ञवचनाश्रितत्वेनाव्यभिचारीदमिति प्रत्ययोत्पादनार्थं तथास्वस्य गुरुपरतन्त्रताविष्करणार्थं विनियाना चेत
न्यायप्रदर्शनार्थं माख्यातवानिति प्रअव्याकरणस्य प्रथमाध्ययनविवरणं समाप्तं ॥ व्याख्यातं प्रथममध्ययनमथ द्वितीयमारभ्यते ॥

अस्यचायमभिसंबंधः पूर्वस्वरूपादिभिः प्राणातिपातः प्रथमाश्रवद्वारभूतः प्ररूपितः इह तु सूत्रक्रमप्रामाण्याद्वितीयाश्रवद्वारभूतो
सूपावादस्तथैव प्ररूप्यते इत्येवं सम्बन्धस्याध्ययनस्येदमादिस्तत्वं जंबूविरतिशिव्यामन्त्रणवचनं द्वितीयं च द्वितीयं पुनराश्रवद्वारं अलीक
वचनं सूपावादः इदमपि पञ्चभिर्यादृशकादिद्वारैः प्ररूप्यते तत्रयादृशमिति द्वारमाश्रित्यालीकवचनस्य स्वरूपमाह लघुगुणगौरव
रहितः स्वआत्मायेषा तेलवस्वकासोभ्योपि येलघवस्ते लघुस्वकलघवस्ते ते च चपलाश्च कायादिभिरिति कर्मधारयः तैरेवंभणितं यत्त

वदृश्चोभरणवेमणसो पढमं अहस्यदारं समस्तं तिबेमि जंबूवितियं च अलियवयणं लज्जसगलज्जचव

अहो जंबूवीजो अश्रवद्वारं सृपावादो बोलवो गुणश्रने गौरवतेणे करीरहितकायादिके चपलं चंचल बोलवूछे जेहनो भयनो करणहार

तथा तथाभयकारं दुःखकरमयशःकरं वैरकरं च यत्तत्तथा अरतिरतिरागद्वेषलक्षणं मनःसंक्षेपं वितरति यत्तत्तथा अलीकः शुभफला
पेक्षयानिःफलोयोर्निष्कृते वैन्धनप्रच्छादनार्थवचनस्य सादृतिश्च विश्वासवचनस्य योगो व्यापारस्ते न बद्धं प्रचुरं यत्तत्तथा
नीचैर्जात्यादिहीनैः प्रायद्दं निषेवितं तत्तथा दृशं संस्वाज्ञाधारश्चितं अप्रयकारकं विश्वासविनायकं दूतः पदचतुष्टयं

लभण्यं भयंकरदहकार अयसकरवेर करगं अरतिरतिरागदोसमणसं किलेसविद्यरणं अलिय
नियडिप्साति जोयबद्धं लंणीयजणणि सेवियं निससं अप्रमदयकारगं परमसाहगरहणिज्जं पर
पौलाकारकं परमकरहलेससहिदं दुग्गतिविणियायं वडुणं भवपुण्यभवकरं चिरं परिचितमणगयं

छेज्जिका दुखनोकरणहार अपयशनीकरणहार वैरनोकरणहार चित्तनोद्वेषमननोसंतोप रागद्वेषमननो संक्षेपनो देणहारवितर
णधिस्तारशुभफलनीअगेछादनीः फालसायाअविश्वास व्यापारिवो घणोनींचलोके सेव्यो सुगरहितअप्रतीति तेह नोकारणउत्कट
साधूतणे नींदनीयच्छे जोपरजीवने पीडानो कारककर्ताच्छे उत्कटकणलेश्वासचित्तसंयुक्त नरकतिथं चादिकगतिने विषेजाध्वोच्छे

कंछां तथाभवे संसारे पुनर्भवं पुनः पुनर्जन्म करोतीति न च पुनर्भवकारं चिरपरिचितमनादिसंसारेभ्यस्तं अनुगतं अविच्छेदेनावुष्टत्तं दुरतं विपाकदारुणं द्वितीयमधर्मद्वारं प्रापोपायमिति एतेन यादृशद्वत्युक्तं अथ यन्त्रामेत्यभिधातुकामञ्चाह तस्मैत्यादि सुगमं यावत्तद्यथा अलीकं शठं शठस्थमायिनः कर्मेत्वात् २ अनार्यवचनत्वादनार्यः ३ माया लक्षणकपायानुगतत्वान्मृषारूपत्वाच्च माया च्छपाः ४ असंत गति असदर्थो भिधानरूपत्वादसत्यं ५ कुडकवडमवच्छुति कूटं परवचनार्थं न्यूनाधिकभाषणं कपटं भाषाविपर्ययकरणं अविद्यमान

दुरतं कित्तिर्यं वित्तियं अहम्मादारं तस्सयणामाणि गोणाणि ज्जंति तीसं तंजहा अलियं १ सङ्खं २ अणिज्जं ३ मायामोसो ४ असंतकं ५ कूडकवडमवत्थं ६ निरत्थयमवत्थगंच ७ विद्दे सगरहणिज्जं ८

जिणां ते ह नो वधारणहार संसारमाहे वलीवली उपजवो चिरवणाकालनोपरिचितच्छे अनादनोकेडे चालेच्छे जेहनेअं ते दुखपासे कच्चौच्छे विजोअधर्मनोद्वारतेहनानामाणिनाम गुणे करीनीपना ऊवे तीसते यथाक्रमे म्वावाद १ मायावियानो कर्त्तव्य २ अनार्य वचन ३ माया मृषा ४ अविद्यमान अर्थानां किं हि वायकी ५ अधिका उणानो कपटभाषा सर्वथा पद्दुहं अप्राथम्यकपणोच्छे ७ ऐरहितपुनः फेर ७ हे प

यस्त्वभिधेयोऽर्थो यत्र तदवस्तुपदत्वयस्याप्ये तस्य कथं चित् समानार्थत्वेनैकतमस्यैव गणतादिदेमेक नामधे निरत्ययमवत्ययंचेति निर-
 र्थकं सत्यार्थान्त्रिकान्तं अपार्थकं अपगतसत्यार्थ इहापि द्वयोः समानार्थतया एकतरस्यैव गणनादेकत्वं विद्मै सगरहणिज्जंति
 विद्वेषो मत्वरसास्त्राद्गच्छति निन्दति येन अथवा तत्रैव विद्वेषाद्गच्छते साधुभिर्यत् तद्विद्वेषगर्हणीयमिति अनुज्जं कवकमित्यर्थः कल्कं
 पापं मायावातकारणं कल्कं मायापापं च ० वचनाच्च १ मिच्छापच्छाकण्डवत्तिमिथ्येति कृत्वा पश्चात्कृतं निराकृतं न्यायादिभिर्न्यस्तथा
 १२ सातिअविद्वम्भ १३ उच्छन्नंति अपश्यदं विरूपं च्छत्वं स्वदोषाणापरगुणानाचावरणमपच्छत्वं उच्छत्वं वा न्यूनत्वं १४ उत्कूलं वत्ति उत्कू-
 लयति सन्नागादिपञ्चस्य तिकूलाद्यान्यायसरित्प्रवाहतटादूर्ध्वं यत्तदुत्कूलं पाठान्तरेण उत्कूलं ऊर्ध्वं धर्मं कलाया यत्तत्तथा आत्तं च त-

अणुज्जगं ८ कक्कणासाय १० वंचणाय ११ मिच्छापच्छाकण्डव १२ साती १३ उच्छत्तं १४ उत्कूलं च १५

मच्छत्ते ऊं थिग्रहानिंदाकरे एतावता विद्वेषे करी लोकीनी निंदाकरे ८ वक्कणलपणे करी रक्षितः कठिनपापनो करिवो १० लोकनेवंच
 वो ११ खोटो निराकस्यो १२ अविश्वसी १३ निमज्जतमसकनेढाके तिस्र्यां पणाट्टपणपारकागुनढाके १४ जिमनदीप्रवाहतटथी उपरि

स्यपीडितस्येदं वचनमिति कृत्वा १६ अभ्याख्यानंच परमभिन्नसता दोषाणामित्यर्थः १७ किंलिखं किंलिपस्यपापस्य हेतुत्वात् १८ वलयमिववलयं वकृत्वात् १९ गहनमिवगहनं दुर्लब्धान्तस्तत्वात् २० मन्मनमिव मन्मनंचाक्षुः २१ भूमतिप्रच्छादनं २२ निःकृतिर्भायायाः प्रच्छादनार्थं वचनं २३ अप्रत्ययः प्रत्ययाभावः २४ असमयोऽसम्यगाचारः २५ असत्यमलीकंसंघातिकरोतीति असत्यसंघस्तद्भावो सत्यसन्धत्वं २६ विपक्षः सत्यस्यसुकृतस्यचेतिभावः २७ अवहीयन्ति अपसदानिन्द्यावीर्यस्त्रिंस्तदपधीकं पाठान्तरेण अणार्द्रयं आच्चा

अट्टं १६ अभक्त्वाणंच १७ किंविंसं १८ वलयं १९ गहणंच २० ममणंच २१ नूनं २२ नियती २३ अप
चओ २४ असमओ २५ असच्चसंधत्तणं २६ विवक्खो २७ अवहीयं २८ उवहिअमुद्धं २९ अवलोवोत्ति ३०

वहेतिमसृषावादीन्यायप्रवाहमुंके १५ आर्त्तध्यान १६ अकृतादोषनोऽवधाडिवो १७ पापनोहेतुकारणच्छे १८ वलयडानीपरेवकृच्छे १९ वननींपरेगहन २० जिमसूंमणोवोत्थौ प्रगटनजाणीयेतिमअप्रगटच्छे २१ ग्रहाचारपणो २२ मायानोऽकाकवोएहवावचनवोलो २३ तेहनावचननीप्रतीतनयी २४ आचाररूडोनयी २५ खोटीप्रतिज्ञानोकरिवो म्पावादीकूडातोलवाहदितथाअसत्यनोवधारवोशीख

जिनादेशमतिगच्छत्यतिक्रामतियत्तदाज्ञातिगं२८ उवहिंस्रसुहृं२९ सावद्यमुपयसुहृं२९ अवलोपोवस्तुसद्भाव
प्रच्छादनं दूत्येवंप्रकारार्थः अपिचेति समुच्चयार्थः ३० तस्मैत्याणि एवमादौणि नामधेज्जाणि ऊं तित्तीसंसावज्जस्स अलियस्सवर्द्धजोगस्स
अणेगाइति इहवाक्ये एवमक्षरघटनाकार्या तस्थालीकस्य सावद्यस्यवाग्योगस्यएतान्यनन्तरोदितानिनिमित्तएवमादीन्येवं प्रकाराणि
चानेकानि नामधेयानि नामानिभवन्तीति यन्नामेति द्वारंप्रतिपादितं अथये यथाचालीकंवदन्तितास्तथा चाहतेचेत्यादितत्पुनर्वद

तियतस्सएयाणि एवमादौणि णामधेज्जाणि ऊं तित्तीसंसावज्जस्स अलियस्स वद्धजोगस्स अणेगाइतं
चपुणवदंति केदूअलियं पावा असंजयाअविरयाकवडकुडिल कडुयचवलचडूयभावा बुद्धालद्धाभ

वो २६ मोटोविपचशतुजाणवो २७ मायानेआगार २८ मायायेकरीअमुह २९ वस्तुसुभावनोढाकिवो ३० तेणेंद्वयावाद एवमा
दिकइत्यादिक नामधेयहोय होय तीसनामएहीज सावद्यपापसहितजोअलीकफूठा वचननेयोग्यजिके अनेकएतलेघणाहीज ते
अलीकवचनवलीवोले केतला अलीक पापी असंयमवत पापयीअविरत्याकै कपटदंभ वाको भोगवतांदाएण चपल अनेकवस्तुने

त्यलीकं केइत्तिकेचिन्नसर्वेपि सुसाधूनामलीकवचननिवृत्तत्वात्किंविशिष्टाः प्रापाः पापामानः असंयताअसंयमवन्तः अविरताअग्नि
वृत्तासाथाकवडकुटिलकटुयचवलडुयभावत्तिकपटेनहेतुनाकुटिलोवक्रःकटुकाश्च विपाकदारुणत्वात् चटुलश्च विविधवस्तुपुद्गलेरआकां
क्षादिप्रवृत्तेर्भावश्चित्तं येषातेतथा कुद्दालुब्धाइतिसुगमंभयायत्ति परेषांभयोत्पादनायअथवाभयाच्चहस्सवियायत्तिहासार्थिकाश्चहासा
र्थिनःपाठान्तरेणहासार्थायसरिकत्तिसाक्षिणः चौराःचारभटाश्चप्रतीताखंडरक्वत्ति शुष्कपालाःजियजूइकरायत्तिजिताश्चतेपूतका

याय हस्सवियायसकखीचोरा चारभडाखंडरक्खा जियजूतीकराय गहितगहणकक्कुरगकारिका
कुलिंगाडवहिया बांणीयगायकूडतुला कूडमाण कूडकाहावणेवजीवी पडकारकाकलायका

निखेच्चणरवाक्खा क्रोधी लोभी परनेभयोत्पादकक्के हास्यथीसखबोले साखीयाचौरतसकर मांगणहारजिके दाणीमांडयीयाजीत्या
जोयारीलाधक्के ग्रहणानाराखणहार पापतेणेभारी मायानाकरणहार कुतीर्थी मायाइचालेक्के बाणीयाप्रसिद्ध बाणीयाप्रसिद्धही
जक्के कूडातोला कूडामापेविचरे कूडीमुद्राचलावीउपजीवकाकरेजिकेवखानाकारकसुवर्णकारक्कीपा गाक्काप्रमुखजिके परनेवंचवा

राधेतिसमासः गह्वरगह्वरिति नटहीतानि ग्रहणानि ग्रहणकानिये सो तथा कक्कगुरुगकारगगत्तिकक्कगुरुकंभायातत्कारकाकुलिंगत्तिकुलंगि
 णः कुतीर्थिकाउवहियावाणियगत्तिऊपधिकासायाचारिणः वाणिजकावाणिजः किंभूताः कूटतुलाः कूटमानिनः कूटकार्षीपणोपजी
 विनइतिपदद्वयव्यक्तं नवरंकार्षीपणो द्रुमः पडकारकलायकार इज्जइत्ति पटकारकासन्नुवाया कलादाः सुवर्णकाराः कारुकेषुवर
 टच्छिंपकादिषु भवाकारुकीयाः किंविधाएते अलीकं वदन्तीत्याह वच्चनपराः तथाचारिकाहेरिकाश्चटुकाराः सुखमङ्गलकराः नगर
 गुप्तिकाः कोट्टपालाः परिचरिकायेपरिचारणां मेयुनाभिष्वेगं कुर्वन्ति काकुकाइत्यर्थः दुष्टवादिनो सत्तच्चग्राहिणः सूचकापिप्पुना
 अणवलगगियायत्ति च्छेगहीतञ्चे त्वांयत्ताख्ये च्छेणवलोलवलवापुत्तमर्णसो नभगिता अस्सदूद्रय्यं देहीत्येवमभिहितये अथम्पणीसो

दूज्जावंचणपराचारिय च्छट्टयारनगरगुत्तिय परिचारक दुट्टवायिसूयक अणवलभणिआयपुव्वका

भणीसावधानकेनिके हेरेवालेहेरू सुखसंगलीयाभाटप्रसुखकोटवाल परस्खीनासेवणहारजार म्मखावादी पिप्पुनच्चुगलजोलहिणा
 तत्तासागणहारपुरुषजिकेकेतिके जेकोईने छलवानेवाके तेपेहिणू'वोले' च्चचनवोलवाविपेडाहाचातुर अविचात्थीभाखे तोछडोया

तथातत्तत्कारकादीनां द्वन्द्वपुञ्जकालियवयणदच्छत्ति वक्तुं कामस्य वचतात्तयत्पूर्वतरमभिप्रायं लक्षयित्वा तत्पूर्वकालिकं वचनं तत्त्वज्ञातये दक्षास्ते तथावापूर्वकालिकानामर्थानावचने अदक्षानिरतिशयनिरागमास्तौ तथासहसा अवितर्क्यभाषणे ये वर्तन्ते ते साहसिकाः लघुस्वकाः लघुकात्मानः असत्याः सदभ्योक्षिताः गौरविकाः ऋद्ध्यादिगौरवत्वयेण चरन्ति ये प्रसत्यानाममसद्गुभताना मर्थानां स्थापनप्रतिष्ठामधिचित्तं येषां ते असत्यस्यापनाधिचित्ताः उच्चोमहानात्मोत्कर्षणः प्रवणञ्छन्दोऽभिप्रायोयेपाते उच्चच्छन्दाः अनियताः स्वैराः अनियतो अनियमवन्तोऽनवस्थिता इत्यर्थः अनिजकावा अविद्यमान स्वजनाञ्चलीकंदन्तीति प्रकृतं तथा च्छन्दे न स्वा

लियवयणदच्छा सहस्रिकावज्जुस्संग असच्चागारविया असच्चधावणा हि चित्ता उच्चच्छंदा अणिग्ग हा अणियतच्छंदेण सुक्कवादी भवति अलियाहिं जे अविरया अवरे सत्थिक बादिणो वामलो कवादी भ

त्मा असत्यहेतुत्वाल्लोके जेहनं ऋद्धिद्वसगर्ब्वसंयुक्त खोटा भावथापयानां विचारच्छेदं जिणारे पित्तकाहिये जीवमाहे उं चो आत्मा मो टो उत्कर्षचढाईच्छे जेहनी एअभिप्रायच्छे खेच्छाचारो निरंकुश स्वजनादि के रहितवरजित स्वाभिप्राइ चाले सुक्कवचनयत्तत्प्रलापन

भिप्रायेण सुक्तवाचः प्रयुक्तवचना' अथवा छन्दे न सुक्तवादिनः सिद्धवादिनस्तो भवन्ति केदृत्याह अलीकाद्ये अवि रता तथा परे उक्ते भ्यो
 न्येनास्ति कवादिनो लोकायतिकाः वामं प्रतीपलोकं वदन्ती ये सतां लोकवस्तुनामसत्त्वस्य प्रतिपादनान्ते वामलोकवादिनः भणति प्ररु
 पन्ति किंभूत्यमिति जगदिति गम्यन्ते कथमात्माद्यभावादेतदाह नास्ति जीवसत्ता साधकप्रमाणाभावात् संहिनप्रत्यक्षग्राह्यातीन्द्रियत्वेन
 तस्याभ्युपगमत्वात् नाप्यनुमानग्राह्यो प्रत्यक्षाप्रवृत्तावनुमानस्याप्यप्रवृत्तेः आगमानां च परस्परतो विरुद्धत्वेनाप्रमाणत्वादिति असत्त्वा
 देवासौ नयाति न गच्छति इहेति मनुष्यापेक्षया मनुष्यलोके परे वा परस्मिन् तदपेक्षैव देवादिलोके न च किंचिदपि सृशति वध्नाति
 पुण्यपापं शुभाशुभं कर्म नास्ति फलं सुकृतदुःकृतानां पुण्यपापकर्मणा जीवासत्त्वेन तयो रप्यसत्त्वात् तथाप्यसत्त्वमहौ तिकं शरीरं भापन्ते

णंति सुणंति न त्यि जीवो न जादू इह परे च लो ए न य किंचि वि फु स ई पु ण पा वं न त्यि फ्र लं सु क य दु क य णं

करे बोले जलपे अलीकाचनयकी भूठावचनथी जिके निवर्त्या नही अपरे अने राओर छे नास्ति कवादी वाचालजो विपरीत लोकनाबोलण
 हारदुष्टपरिनामिया जीवजिके कहे छे साभले छे श्रवण पुटे करी नथी जीवच जीव नो तत्व मनुष्य लोकजाति नथी इह लोक पर लोक देवता

रुमिति निपातो वाक्यालङ्कारेवातयोगयुक्तं प्राणशायुना सर्वक्रियासु प्रवर्तितमित्यर्थः तत्पञ्चमहाभौतिकमिति महान्निचतानि लोकाव्यापकत्वाद्भूतानि च सदूभतवस्तूनि महाभूतानि तानि चाम्बूनि पृथिवीकठिनरूपा आपोद्रवलक्षणः तेजउष्णरूपं वायुचलनलक्षणः आकाशं शुष्पिरलक्षणमिति एतन्मयमेव शरीरं नापरशरीरवर्त्तीतन्निष्पादकोऽसि जीवद्वति विवक्षातया हि भूतान्येव सन्ति प्रत्यक्षेण तेषामेव प्रतीयमानत्वात्तदितरस्य तु सर्वथात्र प्रतीयमानत्वाद्यत्तु चैतन्यं भूतेषु पलभ्यते तद्भूतेष्वेव वायाकारपरिणतेष्वभि व्यद्यते मद्याङ्गेषु समुदितेषु मदशक्तिवत्तत्तानभूतेभ्योऽतिरिक्तं चैतन्यं कार्यत्वात् सदोषटवदितिततो भूतानामेव चैतन्याभिव्यक्तिर्जलस्य वदूबुदाभिव्यक्तिवदिति अलीकवादिताचैषामात्मनः सत्वात्सत्त्वं च प्रमाणोपपत्तेः प्रमाणं च सर्वजनप्रतीतं जातिस्मरणाद्यन्यथानुपपत्ति

पञ्चमहभूतियसरीरं भासति हं वा गज्जोगजुत्तं पञ्चयखं धेभणंति केद्रमणं च मणजो विकावदंति वा उ

दिकने विपेनथी काईपरमार्थकिमपि फरसतोयकोजिको पुन्यओरपापनोविचारकरणो तेहनो फलनथीद्वतिद्रुसोकह्यौछे सुकतनो दुःकतदुरितनोपीछ्वो पाचभहाभतएकठामिल्या शरीरकहिवायेछे जिणरेविखे कच्चियेछे एहनोपरमार्थः प्राणरूपवायूनेयोगेस

लक्षणमनेकधा शास्त्रान्तरप्रसिद्धं इति नचभूतधर्माश्चेतन्यं तद्भावेऽपि तस्याभावद्विवृत्तितभूतताभावेऽपि प्रेताद्यवस्थाया चैतन्यसद्भावा
 ज्ञेति पंचयखंधे भण्टिकेइति पंचवस्कन्धानुरूपवेदनाविज्ञानसंज्ञासंस्काराख्यानं भण्टिकेचिदिति बौद्धाततरूपः स्कन्धष्टथिवी
 धात्वादयोरूपादयचवेदनास्कन्धः पुनः सुखादुःखासुखदुःखेतिविधिवेदनास्वभावविज्ञानस्कन्धस्तु रूपविज्ञानलक्षणः संज्ञास्कन्धश्च
 संज्ञानिमित्तोद्ग्राहणालोकः प्रत्ययः संस्कारस्कन्धः पुनः पुण्यापुण्यादिधर्म समुदायइति नचैतस्यो व्यतिरिक्तः कश्चिदात्माल्यः यदार्यो
 ध्यक्षादिभिरवसीयतइति तयामणंचमणजीवियावयंतिति नकेवलंपंचैव स्कंधान्मनश्च मनस्कारोरूपादिज्ञानलक्षणानामुपादान
 कारणभूतोयमाश्रित्यपरलोकेऽभ्युपगम्यते बोद्धैः मनएवजीवोयेषातेतेमनोजीवास्तएवमनोजीयिकाः अलीकवादितचैषांसर्वथाननु

जीवोति एवमाहंमुसरोरंसाहियंसनिधणं इहभवेएगेभवेतस्सविप्पनांसंसि सव्वनासोति एवंजंपं

हितकृतो विज्ञानः वेदना १ संज्ञा ३ संस्कार ४ रूप ५ एवंस्कंधिक एतावताका कोर्द्धमननेजजीवकहेच्छे तेमननेजजीवकेइमिथ्या
 त्वीजीवजिकेच्छेतिकेकहेच्छे सासोखासलक्षणतेहिजजीव एकजणोइमकहेएहवीवाणीइं प्रगट गरीरदेच्छी आदिसहितच्छे संयुक्ताच्छे

गामिनिमनोमालरूपेजीवे कल्पितेपि परलोकासिद्धे सादसिद्धिश्चावस्थितस्यैकस्यात्मनोसत्वात् मनोमात्रात्मनः क्षणान्तरस्यैवोत्पादात् अक्षताभ्यागमादिदोषप्रसंगात् कथञ्चिदनुगामिनि तु मनसि जीवत्वाभ्युपगमः सम्यक्त्वक्षणेति तथा वा ठजीयोति एवमाहं सृजति वातः उच्छ्वासादिलक्षणे जीवद्भूत्याङ्गरेकेतद्वायाभावयोर्जीवनसरणव्यपदेशात् नान्यः परलोकयात्यात्मासीति आत्मीकवादितार्त्तचैपावायोर्जडत्वेन चेतन्यजीवरूपत्वायोगात् तथा शरीरं सादिउत्पन्नत्वात्तानि धनं क्षयदर्शनात् दूतभवेणे भवन्ति दूतभवेत्य प्रत्यक्षजन्मैव एको भव एकं जन्मानान्यः परलोकोऽस्ति प्रमाणाविषयत्वात् तस्य शरीरस्य विविधैः प्रकारैः प्रकटो नागो प्रणागस्तस्मिन् सति सर्वनाश इति नात्मा गुभासुभरूपं वा कर्मविनष्टमवगम्यते एतमेव उक्तप्रकारं जंपंति जल्पंति स्वपायादिनः सपावादिना चैपाज्जातिस्वरणादिना जीव

तिसुसात्रायौ तन्महादाशवयोपोसहाणं तव संयमबन्धेन कक्षाणमादित्याणं नित्यफलनवियपाणं बह

अंतःसहितक्रे क्रेहृडोच्छेजेने जे एभवद्दीप्तो ते हीज ते एगभवनी जो खर्ग भवनचौं ते हिज गरीरने नां गज एजे जिहां तिहां सर्वनाशयाद् एतावता गरीरविणसे ते जीयविणसे एणें प्रकारे तो जे जल्पे' मखायादीं छे दूला परवाल परचट्टो ते कारणे दानव तपोपधनो व्रतमहात्मो

परलोकहि तथाकिमन्यद्वंदतीत्याह यस्माच्छरीरं सादिकमित्यादि तस्माद्दानव्रतपौषधाना वितरणं निचमपर्वौषवासानां तथातपोऽनं
 शनादिसंयमः प्रथिव्यादिरक्षावह्मचर्यप्रतीतं एतान्येव कल्याणं कल्याणहेतुत्वात्तदादियेषां ज्ञानश्रद्धादीनां तानितथातेषां नास्ति फलं
 कर्मचयमुगतिगमनादिकं नास्ति प्राणिवधालीकवचनमशुभफलसाधनतयेति गम्यं तथैव नैव च चौर्यकरणं परदारसेवनं वास्त्यशुभ
 फलसाधनं तथैव सहपरिग्रहेण यद्वर्त्तते तत्त्वपरिग्रहं तच्च तत्प्रापकर्मकरणं च यातकक्रियासेवनं तदपि नास्ति किञ्चित्कौषमानाद्यासेव
 नरूपानारकादिका च जगतो विचित्रता स्वभावादेव न कर्मजनिता तदुक्तं कटकस्थ च तीक्ष्णत्वं सयूरस्थ च चित्ततावर्णाश्च ताम्रचूडानां स्त्र

अलियवयणं न चैव चौरकं करणप्रदारासेवणं वासपरिगृहपावकम्माइं करणं पि नत्थि किं पि न नेरइ

टकोक्के अणसणादिकतपसंयमब्रह्मचर्यं कहताग्नीचल कल्याणानां कारणजिके आदिदेईनेजांणवा तेहनां फलनथीजिकोहीज काईने
 थीक्खानो गुप्तक्खेजो प्राणनो वधहिंसा अलीककहताक्खो भूठो वयणा एतावताऽसत्य निचयनथीचोरीनो कारिवोजिकारे करणोरी परदा
 राकाईपरस्त्रीनो सेवनो आदरणो धाचरणो परिग्रहवस्तुनो वांछां मर्छां सच्चित्त पापकर्मनो करवोनथी जिणारे काईपिणगरपकि

भावेन भवन्तिहीति मृपावादित्वाच्चैवमेतेषां स्वभावो हि जीवाद्यनर्थान्तरभूतस्तदाप्राणतिपातादिजनितकर्मैककलोपासावनर्थान्तर
 भूतस्ततो जीवएवासौ तदव्यतिरेकात्तत्स्वरूपवत् ततो निर्हेतुकानारकारादिविचित्रतास्यानन्वच निर्हेतुकं किमपि भवत्यतिप्रसङ्गादिति
 तथाननैरयिकतिर्यक्कनुष्यजाना योनिश्रुत्यात्तिस्थानं पापपुण्यकर्मफलभूतास्तीति प्रकृतं न देवलोकोवास्तीति पुण्यकर्मफलभूतः नैवा
 स्तिसिद्धिगमनंसिद्धेः सिद्धस्य बाभावात्त्रंगपितरावपि नस्तः उत्पत्तिमात्रनिबन्धनत्वात् मातापितृत्वस्य न चोत्पत्तिमात्रनिबन्धनस्य
 मातापितृत्वतया विशेषोयुक्तः यतः कुतोपि किञ्चिदुत्पद्यतएव यथासंचेतनाचेतनं यकामत्कुणादि अचेतनं च सूत्रपुरीपादि अचेतनाच्चस
 चेतनं यथाकाष्ठात् घुणकूटकादिअचेतनं च चूर्णादितस्माज्जनकभावमात्रमर्थानामस्ति नान्योमातापितृपुत्रादिविशेष इतितत्प्रा

यतिरिक्त्वमणयजोणी न देवलोकोवा अथिनयअत्थिसिद्धिगमणं अस्मापियरोविनत्थि नवियअत्थि

हार्देपिणनास्ति किमपि क्वही नही नथी नारकी नरकगति तिरजंचजीवडा मणुष्यनीयोनीजाणवी जिणारे कार्दे देवलो कपणी नथी अ
 वाअत्थिकहि येछे नथी मुक्ति सिद्धि जायवोजे हवी नथी एतावता वड्डकर्मिंछे निश्चेकरी मातापितापिण नथी जिक्कारे एतले एकेला ऽटोला

वात्तद्भोगविनाशापमाननादिषु नदोषद्विती भावोऽवस्थावादिताचैषां वस्त्वन्तरस्य पितृस्वजनकत्वे समाने पितयोरत्यन्तहिततथाविशेष
 बत्वेन सत्वाहित्वं च तयोः प्रतीतामेवाह च दुःप्रतिकारावित्यादिनाप्यस्ति पुरुषकारः तं विनैव नियतितः सर्वप्रयोजनानां सिद्धेः
 उच्यते च प्राप्त्यो नियतिवलाभयेणार्थः सोऽवश्यं भवति नृणां शुभाशुभोवाभूतानां महति कृते पिहि प्रयत्नेनाभाव्यं भवति नृणां विनो
 स्तिनायः स्वप्नाभापिताचैव मेघा सकललोकप्रतीतपुरुषकारापलापेन प्रमाणातीतनियतिमताभ्युपगमादिति तथा प्रत्याख्यानमपि नास्ति
 धर्मसाधनतया धर्मस्यैवाभावादिति अस्य च सर्वज्ञवचनप्रामाण्ये नास्ति तद्वादिनामसत्यता तथा नैवास्ति कालमृत्युस्तत्र कालो नास्ति
 अनुपलंभात् यच्च वनस्यति कुसुमादिकाललक्षणमाचक्षते तत्तेषामेव स्वरूपमिति मन्तव्यं असत्यं तेषामपि स्वरूपस्य वस्तुनोऽनतिरे

पुरिसकारोपञ्चकखणमविनत्थिनविनत्थिकालमच्चूरिहंतचक्रवट्टीवलदेवानां सुदेवानत्थिनेवनत्थि

ठाजिस्याकाङ्कपीणजेहनेसंवंधनथी सदाही पुरिपाकारपुरुषचिह्नपिणनथी पञ्चकखणनाफलतेज्जपिणजिंकारेनहीं एहवादरिद्रीछे
 जिकेनथी काङ्कालमृत्युतिकोपिणजिंकारेनथी एतले मृत्युमरणपंचल अरिहंतरागहेपरहितजिकेतिके चक्रवर्त्तिप्रदं पंडकेभोगता

कात् कुसुमादिकरणमकारणं तरुणास्यात् तथा मृत्युः परलोकप्रयाणलक्षणोऽसावपि नास्ति जीवाभावेन परलोकगमनाभावात् अथ वा कालक्रमेण विवक्षितायुष्कर्मणः साभस्त्यनिर्जरावसरे मृत्यु कालमृत्युः तदभावश्चायुषएवाभावात् तथा अहंदादयोऽपि न त्थिति न सन्ति प्रमाणा विषयत्वात् नैव त्थिके इरि सन्ति नैव सन्ति केचिदपि ऋपयोगैतमादिमुनयः प्रमाणा विषयत्वादेव वर्तमानकाले वा ऋषि त्वस्य साध्वनुष्ठानस्यासत्वात् सतोऽपि वा निःफलत्वादिति अत्र च शिञ्चादिप्रवादानुमेयत्वादहंदादिसत्त्वस्थानन्तरोक्तवादिनामसत्यता ऋषित्वस्यापि सर्वज्ञवचनप्रामाण्येन सर्वदाभावादित्येवमाज्ञाग्राह्यार्थोऽपलापिना सर्वतासत्यवादिताभावनीयेति तथा धर्माधर्मफल मपि नास्ति किञ्चिद्वृद्धकं वा सोकं वा धर्माधर्मयो रदृष्टत्वेन नास्ति तात् किञ्च एत्यादि यदुक्तं प्राक्तत्वा मान्यजीवापेक्षया यच्च धर्मा

के इरि सञ्चो धवाधस्सचन विन अत्थि किञ्चि वृद्धयं च यो वंचतः हा एवं जां णि ऊण जहः फल सुवृद्ध इदि

यका तिलोकेनेतृणसमानजाणेजिके बलदेवपिणमहावलपराक्रमवंत ऊवे वासुदेवसाढेतौ न पंडके भोगी अचिंत्यो वीर्यं प्रवलपुन्यवान नयीच्छे नही को ई गैतमादिकने आदि देई नेमहा ऋषि लोके पिण नथी एतले क्वं ही नही जाणो धर्म अथवा अधर्म तेह नाजिके फलति

धमेत्यादि तद्व्यपेक्षयेति नपुनरुक्ततेति तन्वृत्तियस्मादेवं तस्मादेवमुक्तप्रकारं वस्तुविज्ञायजहासु वहुद्वंद्वियाणुकलेमुत्ति यथायत्प्र
कारासुबहुधा अत्यर्थमिन्द्रियाणुकलायेतेतथा तेषु सर्वेषु विषयेषु वर्तितव्यं नास्तिकाचित् क्रियावा अनिष्टक्रियावा अक्रिया
वापापक्रियापेतरक्रिययोरास्तिककल्पितत्वेना परमार्थिकत्वात् भणंतिचपिब्रह्मादचक्षालोचनेयदतीतं वरगात्रे तततो नहिभीरुगतं
निवर्ततेसमुदयमालमिदं कडेवरं एवमित्यादि निगमनंतयाद्दमपि द्वितीयनास्तिकदर्शनापेक्षया कुदर्शनंकुमतमसङ्गावं वादिनः प्रज्ञा
पयन्तिमूढाः व्यामोहवन्तः कुदर्शनताच वक्ष्यमाणस्यार्थस्याप्रमाणकत्वादादिप्रोक्तप्रमाणस्य प्रमाणाभासत्वात् भावनीयाकिंभूतं कुद

याणुकुलेसु सव्वविसएसु वट्टहनत्थिकायि किरियावाएवंभणंति नत्थिकवादिणो वामलोगवादीइ

केपिणनयी एतलेइमजनयी कहतांनहीहेतत्वनीपहिचानसुखदुःखरूपनयी जेहनोसमागमजिहावाइघणो नहतापरचुरजेमे थोडो
अथवासोक्कै तिणे कारणेतिणे हेते इमहीजजाणीकरीने अहोभव्यप्राणिनजिमपूर्वकह्योक्के तिमहीजफलक्के घणांइंद्रीनेअनुकूल
गमताएतलेसु हावताभलालागताएहवोजाणीने सगलाहीविषयानेविखेक्के वरतवोकाईप्रवर्तनोजेने नहीहेकाईकहताक्युहीनही

शंनमित्याह सम्भूतो जातोऽण्डकात् जन्तुयो निविशे पातलोकः क्षितिजलानलानिलवनतरनारकिना कितिर्यद्रूपः तथा स्वयं भुवा ब्रह्माणां स्वयं च त्मना निर्म्मि तो विहितः तत्राण्डकप्रभृतभुवनवादिनामतमित्यमाचक्षते पुष्पं आसिजगमिणं पंचमहभुवयवज्जियगभीरं एणवजलेणं महप्यमाणं तद्विंश्रं वीर्यं परं परेणं धौलं अत्युत्सुद्रकालं पुष्टं दुभागजायं अज्जं भूमीयसं वुत्तं २ तत्पुष्टरासुरनारगसमणुयसचउप्ययं जगंसखं उप्ययं भणियमिणं वंभंदुपुराणसत्यग्निं नया स्वयम्भू निर्मितजगद्वादिनो भगति आसीद्विदंतमो भूतमप्रज्ञातमलक्षणं अवितर्क्यं मविज्ञेयं प्रसुप्तमिव सर्वतः ३ तस्मिन्ने कार्णवीभूते नष्टे स्यावज्जन्मे नष्टामरने चैव प्रणष्टोरगराक्षसे २ केवलं गच्छरी

सं पिबितियं कुदंशणं असम्भावनादिणोपण्वेति अंटासंभूत्रो अंटाकाउलोको सयं भूणा सयं च निम्मि

ही हेइ' किरियाने विपेपापतेनयीछे जिहा इणीं परे कश्चिदोसुहगुरतिणे नास्ति कवादिमिथ्यात्वीयो जि को जीवति को ही जं इहं वा म लोकवादी जे लोकनो सरूप उपरातुं वदे कहेइम एही पिणजोइं वीतियं कश्चित् वीजो एणे कुदरसणखोटा दरसणनी कुमतभावना ना बोलणहारमहाअसंयतीऽविरती जीव प्ररूपे निजेकाइं मूढकहता मूर्खछे जपनो एतले प्रगथौ ईं डायकी एलो कएहवी प्ररूपणानाकर

भूतेसहाभतविवर्जिते अचिंत्यात्माविभुसुख शयानसुख्यते तपः३ तव तस्यशयानस्य नाभेः पद्मविनिर्गतं तरुणरविमण्डलनिभं हृद्यं
 काचन कर्णिकं४ तस्मिन्पद्मे भगवान् दण्डीयज्ञोपवीतरुंयुक्तः ब्रह्मातवोत्पन्नास्तेन जगन्मातरः सृष्टाः५ अदितिःसुरसंधानांदितीर
 सुराणां मनुर्मनुष्याणां वनिताविहङ्गमाना मातासर्वप्रकाराणां नकुलादीनां कद्रुसरीरूपाणां सुलसामाताचनागजातीनांसुरभि
 चतुष्पदानांमिला पुनःसर्वबीजानामिति० एवमुक्तकर्मणमेतदबन्तरोदितंवस्तुअलीकंभ्रान्तज्ञानिभिः प्ररूपितत्वात् तथाप्रजापतिना
 लोकाप्रभुणा ईश्वरेणच महेश्वरेण कृतंविहितमिति केचिद्वादिनो वदन्तीति प्रकृतंभणति चेश्वरवादिनः बुद्धिभक्त्कारणपूर्वकंजगत्

ओएवंएतेअस्त्रियंपयात्रैणार्द्रैस्वरैणयकयति कैर्देएवंत्रिलु मयभूयाणसयंचनिष्मिओ कासिणमेवय

गङ्गारजे ब्रह्मायेद्यापणेनीपजाव्यौ स्वहसोरन्ध्रौ वनाव्यौछे सास्वतोकीधोछेजेचने एणेप्रकारे पूर्वोक्तसखावादवोले तेहवातेही
 प्रवाहीब्रह्माचतुर्मुखतिणेकरीनिपज्योए ईश्वरमहेश्वरमहादेवतिणे कीधोएहवोकर्मएहवीकैह कैर्देएकजीवइमकहैजिकै यिण्णुअ
 यजगत्वयके ऐसीवोले भूतानेशइकडेकरीनेनिर्म्मि तरचितके एतलेभूतवादीभूतवखाणेछे संपूर्णआत्माछे एकानित्यस्वरूपजिहाछे जग

संस्थानविशेषयुक्तत्वाद्वाहटादिधदिति कुदर्शनताचास्य वल्मीकबुद्बुदादिभिर्हृतो नैकान्तिकत्वात् कुलालादितुल्यस्य बुद्धिमत्कारणस्य
 साधनेनचेष्टविघातकारित्वादिति तथाएवं यथेश्वरकृतं तथाविष्णु मयं विश्वात्मकं द्वात्समेवचजगदिति केचित्तदन्तीति प्रकृतंभणति
 चएतन्मातावलंबिनो जलेविष्णु स्यलेविष्णु विष्णु पर्वतमस्तकेज्वालमालाकुले विष्णु सर्वविष्णु मयंजगत् तथा अहंचष्टयिबीपार्थवाय
 ग्निजलमप्यहं वनस्यतिगतश्चाहं सर्वभूतगतोऽहं सोऽकिलजतयसमुत्थेगुदएणेगन्तवंसिलोर्गमि वीतीपरंपरेणं धोलंतोउदयमच्छंमि
 सकिलमार्कण्डेयमिच्छद्भूतोतसथावरपण्डसुरनरतिरिक्त्वजोणीयं एगन्तवंजगमिणंमहभयविविज्जियं गहरंएवंविहंजगंभीपिच्छद्
 नगोहपायवंसहस्रामंदरगिरिंचतुंगमहासमुद्रं वविच्छिन्नखंधमिततमसयणं अच्छद्भूतहवालउमणभिरामोविष्णु रित्यर्थः संचिह्नोऽसुद्ध
 उडमिउकोमलकुंचियसुकेसो हृत्योपत्तारियोस्मिहिरिसिगो एहिवच्छभणिओयखंधेसमंवलज्जसुमामरिहिसि उदयबुढीएतेणयधेत्तु
 हृत्येमिलिओसोरिसीतओतस्वपिच्छद् उदरंमिजयससेलवणकाणणं सव्यंति पुनःस्थटिकालेविष्णु नासृष्टंकुदयेनताचास्य प्रतीतेवा
 धेत्वात् तथाएवंवक्ष्यमाणन्यायेन एवे केचन आत्माहैतन्नाद्यादयोवदंति मृपात्रलीकं यदुतएकआत्मातदुक्तं एकएवहिभूतात्माभूतेर व्यव
 स्थितः एकभावज्जवाचैव हृश्यते जलचंद्रवत् तथापुरुषएवेदग्निं सर्वयद्भूत यच्चभाव्यमित्यादिकुर्यनताचास्य सकललोकाविलोक्यमानभे

दनिबन्धनव्यवहारोच्छेदप्रसङ्गात् तथाअकारकः सुखहेतुना पुण्यपापकर्मणामकर्तृत्वित्यन्ये वदन्ति अमूर्त्तत्वित्यत्राभ्या कर्तृत्वानुप
 पत्तेरिति कुदर्शनताचास्य संसार्यात्मनो मूर्त्तत्वेनपरिणामित्वेनच कर्तृत्वोपपत्तेरकर्तृत्वेचाकृताभ्यागमप्रसङ्गात् तयवैदक्य प्रकृत
 जनिनस्य सुकृतदुःकृतस्यच प्रतिविवोदयन्यायेन भोक्ताअमूर्त्तत्वेहि कदाचिदपि वेदकता नष्टताकाशस्यचेति कुदर्शनताचास्य तथा
 सुकृतदुःकृतस्यच कर्मणः करणानीन्द्रियाणि कारणानि हेतवः सर्वथासर्वप्रकारैः सर्वत्रच देशकालेचनवस्त्वनरंकारणमितिभावः
 करणान्येकादशतत्र वाक्पाणिपादं पायप्स्थलक्षणानि पंचकर्मैन्द्रियाणि स्पर्शनादीनित पंचबुद्धीन्द्रियाणि एकादशंचमनइतिएषा

जगति के ई एवमे के वदंति मो स एको आया अकारका विदको यस्य सुकयस्य य दुःखस्य य करणानि कारणाणि

तमाच्छेके ई एकजीवजितिके इणी परे के ई के ई एकजीवडा इम वोले एष्टपावादछे आत्मा के चवोच्छे आप अमूर्त्तीछे भली तथा पाहु ई कि
 याने पणि अणकी धो सुख दुःख वदिये भोग विये एतले सुकतरूडो कहिये भलो सभी चीन नी को अदभुत शो भणी क सदा ही जर मणी क पाहु यो
 कर्म म हा अणि एष्ट खरा ववु रोद रिद्रम हा स्यार दर्शनीय करणानि कहिये दं द्रिया ते हेने जीप वी का ई जीत वी तेहनां कारणानि य कहता का

चाचेतनावस्थायामकारकत्वात्पुरुषस्यैव कारकत्वेन कुदर्शनत्वमस्य तथा नित्यत्वासौयदाह नैनं छिंदति शस्त्राणि नैनं दहति पावकः नचैनं क्लोदयन्त्यापो नशोपयति मारुतः अच्छिद्यो यमभियोयममूर्त्तीयं सनातन इति असञ्चेतदेतात् नित्यत्वे हि सुखदुःखबन्धमोक्षोद्यभावप्रसङ्गात् तयानि; क्रियसर्वव्यापित्वेनावकायाभावाद्गनागमनादिक्रियावर्जित असञ्चेतदेहमात्रोपलभ्यमानतद्गुणत्वेन तन्नियतत्वात् तथा निर्गुणश्च सत्त्वरजसमोलक्षणगुणत्वव्यतिरिक्तत्वात् प्रकृतेरेयस्यो ते गुणा इति यदाह अमूर्त्ती निर्गुणो भोक्ता आत्मा कपि लदर्शन इति असिद्धं चास्य सर्वथा निर्गुणत्वचैतन्यं पुरुषस्य स्वरूपमित्यभ्युपगमात् तथा अणुवलेव उच्यते अनुलेपकः कर्ममन्धनरहितः

यस्य ब्रह्मासव हि वा णिञ्चैयणिक्किञ्चो निगुणो य अणो वलेव अोत्ति य वि य एव माहं सु असम्भावजिपि

रणहेतुतिकेही ज एतावता सगलारोकारण सर्वथा सर्वप्रकारकरिद्द्रिची जे सगला प्रकारे करीने सदा सर्वदा काललग्निश्चो कश्चिये नित्यशासतो छै जिज्ञोतिको क्रिया करीने रहित छै जिकेतिके नित्यसत्त्वरजसमोही ज रूपगुणरहित कर्मबंधतिणे करीने छै रहित इत्यादिक भामानो स्वरूप रहै एणी प्रकार करीने अहै तवादी बोले अछु तो अरथ एतले अप्रगट्छे इणे मनुयने लोकने विषे जीको कार्हे कछे

आह च यस्मान्नवध्यते नापि मुच्यते नापि संसरन् संसरति वध्यते मुच्यते च नाना अथाप्रकारिति असच्चेतन्मुक्ता मुक्तयोरिव समविशेषप्रसङ्गात्पाठा-
 तरं अन्यो विलेवति अत्र अन्यथा परोलेपनः कर्मवन्धनादिति एतदप्यसत् कथञ्चिदिति शब्दानुपादानात् इत्यपि च इतिरूपप्रदर्शने अपि
 चेति अलीकवादान्तरसमुच्चयार्थः तथा एवं वध्यभाणप्रकारेण आहं सृजति ज्ञच्यते स्था असम्भावमसंतमर्थं यदुत यदपि यदेव सामान्यतः सर्व-
 मित्यर्थः इहास्मिन् किञ्चिदविवक्षितविशेषं जीवलोके सत्त्वलोके हृष्यते सुकृतं वा आस्त्रिकमतेन सुकृतफलं सुखमित्यर्थः दुकृतं वा दुःकृत-
 फलं दुःखमित्यर्थः एततजद्रच्छा एवति यद्रच्छया वा स्वभावेन वापि विधिसामर्थ्यतो वापि भवति न पुरुषकारः कर्म-
 वाहिताहितनिमित्तमिति भावस्तत्र अनभिसंधिपूर्विकार्थप्राप्तियद्रच्छापच्यते च अतर्कितोपस्थितमेवं सर्वंचित्वं जनानां सुखदुःखजातं

एहं किंचिज्जीवलोके दीसंति सुकथं वा दुक्कथं वा एवं जदिच्छा एवा सहा विणवापि दयिववप्पभावओ

तिको जीवलोक्ते विषे दिशेच्छे प्रपटपणे च चतुगोचरे ते हि जकी धारूडा करमहे पाडुवा करमकी धानो फलजिको एणीपरे अचिंतव्यो
 अकस्मात्पणे यायेच्छे जिहा स्वभावेकारी नेज सर्वथाइ सर्व प्रकारे देवते हने अभिप्राये प्रभावेकारी सर्वथाइ सर्व प्रकारे करी ने भवति कहता

काकस्थतालेन यथाभिघातो ननु द्विपूर्वोत्पत्त्या भिमानः तथा सत्यं पिशाचास्सर्वे न स्पृशामः यदृच्छया सिद्ध्यति
 लोकायात्राभेरीं पिशाचपरिताडयन्तीति स्वभावः पुनः वस्तुनः स्वतएव तथापरिणतितंभावः उक्तं चकः कण्टकानां प्रकरोति तैश्चान्प्रविचित्र
 भावं नृगपक्षिणाच स्वभावतः सर्वमिदं प्रवृत्तं न कामचारोऽस्ति कुतः प्रयत्न इति देवं तु विधिरिति लौकिकाभाषा तत्रोक्तं प्राप्तव्यमर्थं
 लभते मनुष्यकिं कारणं दैवमलंघनीयं तस्मान्न शोचामि न विस्वयो मे यदस्मादौयं न चित्तमरेषं तथा द्वीपादन्यस्मादपि मध्यादपि जलनिधे
 दि शोष्यतात् आनीय भूति घटयति विधिरभिमतमभिमुखी भूत इति असदूभूतता चाल प्रत्येकमेषां जिनमतप्रतिगुष्टत्वात्तथा हि का
 लो सहावनि यद्दुपुव्यकथं पुरिसकारणे गतामिच्छन्तं ते चैव श्रोव समासश्चोद्धतिं सम्पत्तिमिति तथानास्ति न विद्यते तत्र लोके किञ्चिच्छुभं

वा विभवति न त्थे त्थि किञ्चिकयकंतत्तलं क्लृण्विहांण नीतियकारिया एवं केदूजं घंति इड्डीरससायगा

होवे जिहा नथी इहा किञ्चिकहता कार्दं कलतकपुरपाकारनो कीधोनथी एपरमार्थवस्तुनोजे रस्वरूपच्छे विविधप्रकारना सुखदुःख भवि
 तव्यताभावकरणहारजाणिवा एमहीज एणी प्रकारे केतला एव कुदशनी वीलेच्छे इमरिद्धी गारवशा तागारवरसगारवसातारो गारवच्छे

मशुभं वा द्वातकं पुरुषकारानि प्रपन्नद्वतं चकार्यं प्रयोजनमित्यर्थः पाठान्तरेण न लिङ्किञ्चिकयकिञ्चिन्तत्तत्त्वतस्त्वस्तुस्वरूपमिति तथालक्षणानि वस्तुस्वरूपाणि विविधाश्च भेदालक्षणविधासां लक्षणविधानं नियतस्वभावविशेषश्चकारिकाकर्त्ता सा च प्रदार्थानामवश्यतया तद्वयाभा वने प्रयोजयित्री भवितव्यतेत्यर्थः अन्यत्वा ऊर्ध्वतः मुक्तादीनां राद्विस्वभावत्वमितरद्वा तस्वभावः यच्च राद्वावपि नियतरसत्त्वं न याल्यादि रसता सानियमि रिति न हि भवति यन्न भाव्यं भवति च भाव्यं विनापि यत्ने न करतलगतमपि न स्यति यस्य तु भवितव्यतानां स्ति अस्त्यता चास्य पूर्ववद्वा एवमित्युक्तप्रकारेण केचिन्नास्तिकादयो जल्पन्ति ऋद्धि रससातगौरवपराः ऋद्ध्यादिषु गौरवमादरस्तत्प्रधाना इत्यर्थः वच्चवः प्रभताः करणालसाश्चरणालसाधर्म्यं प्रत्यनुद्यमास्वस्य परेषां च चित्ताश्वासनिमित्तमिति भावः तथा प्ररूपयंति धर्म्यं विमर्शकेण धर्मविचा

एवमपराबहवे कारणलंसा प्रवृत्तिं धम्मवीमंसएणमोसं अवरं अहमाउरायदुहुं अभक्खाणंभणं

गारवक्षहिद्वंगरवजिको तत्परतेहनेघणांआदरवानेविषे आलसउद्यमरहितक्रियाकरवानेविषे इसोप्ररूपेछेजिके धर्मतेहनींविचार
याद्वंमहाअसावधानहेजिके म्घावोलेअनेराहीजलोकते अधर्मांगीकारकरते राजनीविरुद्धकरेछे जिकेतिके असत्यतथापरनां

रणेनमोसन्ति स्वप्नापारमार्थिकधर्ममपि स्वबुद्धिदुर्विलसितेनाधर्मं स्थापयन्ति एतद्विपर्ययश्चेतिभावः इदृच्च संसारमोचकादयोनिदर्शनं
मिति तथाअपरेकेचनअधर्मं तः अधर्मं मङ्गीकृत्य राजदुष्टं नृपविरुद्धं अभिमरोयमित्यादिकं अभ्याख्यानं परस्याभिमुखं दूषणवचनं
भणति ब्रुवतेअलीकमसत्यं अभ्याख्यानमेव दर्शयितुमाह चौरइति भणतीति प्रकृतं कं प्रतीत्याह अचैर्यंकुर्वन्तंचौरतामकुर्वन्ति
त्यर्थः तथाडामरिको विग्रहकारीत्यपि चेतिस्मृच्चये भणतीति प्रकृतमेवएमेवन्ति एवमेवचौरादिकं प्रयोजनविनैवकथं भूतं पुरुषंप्रती
त्याह उदासीनडामरादीनामकारणं तथादुःशीलइतिच हेतोःपरदारान् गच्छतीत्येवमभ्याख्यानेनमलिनयन्ति पाशयन्तीशीलकलि
तंसुशीलतया परिहारधिरतं तथाअयमपि नकेवलं सएवगुरुतत्पकइति दुर्विनीतइति अन्येकेचन स्वप्नावादिनः एवमेव निःप्रयोजनं

तिअलियचोरोति अचोरिरयंकरेति १ डमराओति विर्यईमेवउदासीण दुसीलोत्तियप्रदारांग

दोषनेउघाडेवोलिक्हेएहवाभणति अलीकभूतिकोहीजछे चोरीतस्कराईकरताने चोरीअकरताप्रते इमकहेएचौरतस्करछे एविग्र
हनेकरणहारजाणिबोजोअपिकहिचे निश्चयेकरीएहवोयविरोधीउदाशीप्रतेकहे उदासीनतरदुशीलीयोकाइंकुशीलीयोदुराचारी

भणतिउपपन्नंतः विध्वंसयंतः तद्वृत्तिकीर्त्यादिकमिति गम्यतेतथा मितकलत्राणिसेवते सुहृदरान् भजते अयमपि नकेवलमसौपुनः
लुप्तधर्माविगतधर्म इति सौवृत्ति अयमपिविअमघातकः पापकर्मकारीति वक्तव्यं अकर्मकारीस्वभूमिकानुचितकर्मकारीअगम्यगामी

च्छंतिंति मद्रुलंति सीलकलियं अयंपिगुप्तपत्रोत्ति असेएवमेवभणंति उवहणंति मितकलत्रा
इ'सेवति अयंपिलुत्तधम्मोइमोविवीसंभघायवओपावकम्मकारीअकम्मकारीअगम्यगामीअयंदुरप्पा

महाअष्टजिकोत्तिकोहीजपरदारपराईस्त्रीतेहनेपासेजायेगच्छंतिइसोकियापदछे तिको मलीनकरेखरावकरेइसोआरतअ्यानी
योभलोजोशीयलवानपुरुषछेतेहप्रतिएतलेशीलवंतशीलयुक्तयोदुर्विनीतपुणकहितावलीछे प्रत्यक्षप्रमाणवक्षमाणागलितिकोछेतिको
हीज अनेराकहितांअवरकेईकाष्टपावादियाछे जिकेहीजइसोभणंतिकहे व्रततथाकीर्त्तिनेहणेविध्वंसे मितपोतानो कलत्रकाहिइ
स्त्रीप्रतिइ' सेवेभोगेजिके अयंकहिदेयोधर्मयकीअष्टकरे लुप्तधर्मजो एहीजपुरुषजिके विश्वासनीजे धातकीछे कांइकेविश्वासघाती
योपापकर्मनोकरणहार जिकेतिके पावकम्मकारी एपुरुषलोकाविरुद्धधर्मनोकरणहार भगिनीपुत्रीसाथे कुशीलसेवेछेजिके इसे

भगिन्याद्यभिगन्ता अयंदुरात्मावज्जएसुयपावगेसुत्ति वज्जभिक्षपातकैर्युक्ताइत्येवं जल्यंति मत्सरिणइतिव्यक्तं भद्रकेवानिर्दोषेतेपावाऽली कवादिना विनयादिगुणयुक्ते पुरुषेयाशब्दभद्रकेवा एवंजपन्तीति प्रक्रमः किंभूतासोइत्याहगुणउपकारः कीर्त्तिप्रसिद्धःस्त्रेष्टः प्रीतिः परलोकोजन्मान्तरं एतेषुनिःपिपासानिराकांक्षा एतैतथा एवसुक्तकमेण तैऽलीकवचनदक्षाः परदोषोत्पादनप्रसक्तावेष्टयन्तीति पद त्रयंव्यक्तं अक्षतिकवीजेन अक्षयेण दुःखहेतुनेत्यर्थः आत्मानंस्वं कर्मा बंधनेन प्रतीतेन सुहरन्तिमुखमेवअरिःशत्रुरनर्थकारित्वाद्येषां

वज्जएसुयपातगेसुजुत्तोत्ति एवंजंपंतिमच्छरीभद्रकेवागुणकित्तिनेह परलोगनिष्प्रिवासाएवं एतैश्च
लियत्रयणदक्खा परदोसुप्पायणसंसत्तावेठेतिअक्खयियवीएणं अप्पाणंकम्मबंधणेणसुहरी असमि

दुष्टात्मानोस्यू कच्चिवो ऐसोषणाहीजहेतिणेकरीउद्दिश्यहै पातिककहिधेपापचौर्यादिकतेणेकरीसंयुक्तहै इणीपरैइंसीतरेआलम्बने पंपालवोले मत्सरीअहंकारीयो भद्रककेतानिर्दोषदोषनरहित उपगारीयोकीर्त्तिस्त्रेहीनिजकीर्त्तिनोस्त्रेहीजो परलोकनेविषेनिर पिपासो काईकेआकंख्यानहीवांछानहीइति एहवातिकणनेहीजएसंबंधहै अलीकजेभूटोवचनतेहनेमांहिनिपुणते दक्षडाहाजोपर

तेमुखारया असमीक्षितप्रलापिनः अपर्यालोचितानर्थकवादिनः निक्षेपान्मासका नपहरति परस्यसम्बन्धिनि अर्थद्रव्ये ग्रथितगृष्ट्याः
अत्यन्तगृष्टिमन्तः तथाअभियुजतेच योजयन्तिच परमसद्भिर्द्रष्टैरिति गम्यंतथा लुब्धाश्चकुर्वन्ति कूडसाक्षत्वमित्यक्तं तथाजी
वानामहितकारिणः अर्यालीकंच द्रव्यार्थमसत्य भणंतीति योगः कन्यालीकंच कुमारोविषयमसत्यं भूम्यलीकंच प्रतीतंतथागवा

विषयप्रलावीनिक्खेवेअवहरंति परस्सअत्थंमिगट्ठियगिद्धा अभिज्जुजित्तिथपरं असंतएहिंलुद्धाय

जीवप्रतिजिकेदोपउपजावानेविषेप्रसक्तगमेतेहनेनिर्दोषनेसदोपकरीवोलेजिकेजीवडाइसाआपणपणोवीटोअच्चयडुःखनोयीनकहितां
कारणछेएतलेसूछेआपणआतमानेकम्मबंधणकहीयेजेकम्मबंधनेकरीवीव्योकुणसुखहेवरीअरीजिणरोतेअविमास्यावचनविनाविचा
र्यावचनतेहनावोलणहार थापणिमोसोतिहप्रतिअवहरंति कहिताअपहरेकरेजिकेपरस्यकइतांपरजीवनोजोअर्थधनते गृष्टप्रऊं ता
आसक्तचित्तालयलीणजीवा परनेपरजीवप्रतिजिकेजीवजोडेमेरेइस्याजिकेसत्त्वाजीवाअकृतादूषणसंघातेकरी दूषितजे लोभीयाकरे
लोभीयाज्जवायकाइणकार्यनेजिकेकरेछे कूडीछुटीभुठीसाखिद्येवेछे जिकेनरमानवीइस्यामहाकर्मनांकरणहार साखभूठीदेवेएताव

लीकंचप्रतीतगुरुकांवादरं स्वस्य जिह्वाच्छेदाद्यनर्थकरं परेषाच गाढोपतापादिहेतुं भणतिभाषंतेद्ग्रह कन्यादिभिःप्रद्विपदा प्रद
 चतुःप्रदजातयः उपलक्षणत्वेन संगृहीताद्रष्टव्याकथंभूतं तदित्याह अधरगतिगमनं अधोगतिगमनकारणं अन्यदपिचोक्तव्यतिरिक्तं
 जातिरूपकुलयीलानि प्रत्ययकारणं यस्यतत्तथातच्चमायया निगुणंचनिहतगुणं निपुणंचवा इतिसमासः तत्रजाति कुलेमातापितृ
 पक्षोतत्रेतुकंच प्रायोग्लीकं संभवति यतो जात्यादिदोषात्केचिदलीकवादिनो भवन्ति रूपमाकृतिशीलं स्वभावसात्प्रत्ययान्तु भवत्येव

करेति कूडसखित्तणं असच्चा अत्थालियंचकन्नालियंच भोमालियंच तहागवालीयंच गरुयंभणं
 तिअहरगतिगमणं अणंपियजाइरुवकुलसीलपच्चवमाया निगुणंचवलापिसुणं परमदुभेदकमसं

ताकी जीवनेअहितकारीयाअसत्या अर्थकहिदेद्रव्यनेकाजिअलीकमच्चामोटकूभूठतेबोलेछे एतलेखोटोकरेछे कन्यालीकतेसूजेक
 न्यानेकाजेअलीककहिदेभूठकहै बोलेजलपेलेवे भूमालीकतेसूजेभौमनेकाजिअलीककहतांभूठो बोलेबोतेतेचिजतिमजगायप्रसुखच
 तुप्पदजानवरआथीअलीकजोभूठनोबोलेऊं तेएतले कूडकहवोगिरवोतेमोटोभूठतिकोभणतिबोले अधरगतिगमननेक्याजेनरकादि

प्रशंसा निन्दाविषयत्वेनवा जात्यादीनामलीकप्रत्ययता भाव नीयेति कथम् तस्मै चपलामनश्चापल्यादिना किम्भूतं तत्पिभुनं पर
दोषाविष्काररूपं परमार्थभेदकं मोक्षं प्रतिपातकं असंतगति असत्कमविद्यमानार्थसत्यमित्यर्थः असत्त्वांवा सत्वहीनं विद्वेष्यम
प्रियं अनर्थकारकं पुरुषार्थोपघातकं मायकर्ममूलं क्षिष्टज्ञानावरणादिबीजं दुष्टमसम्यक् दृष्टं नश्यं यत्तद्दृष्टं दुष्टं श्रुतंश्रवणंयत्तद्दु
श्रुतंनस्ति सुणितंज्ञानंयत्तत्तदसुणितंनिलज्जं लज्जारहितं लोकगर्हणीयंप्रतीतंवधवन्धपरिक्ले शवज्जलं तत्रवधोयद्यादिभिःताडनं बन्धः

तत्कविद्दं समणत्थकारकं पावकम्ममूलं दुदिदुस्सुयअमुणियं निस्सज्जलोगगराहिणज्जं बह्वंधपरि

कगतिजावानोकारण अनेराकइता औरपुणजातिरूपकुलशीलप्रत्ययकारणकै जेहनोएतलेजातिरूपकुलशीलनीरागद्वेषे करीनिंद्या
प्रशंसारी स्तुतिकरे मायाकारीनर निरगुणएहवोवोलेचपलचंचलकायादिकेकारी पिभुनतेचुगलीकरणी मोक्षनोपरमारयप्रतिधात
कवटमार अमतीतिनोउपजावणहार द्वेयवंतअनर्थनोकरणहारकहितातेहनो करताकारणेवालो पापकर्म तेहनोमलजडजांणनी
स्रष्टावादीनोदीठोदुष्टपुण साभलिवोजेसुणिवोपणदुष्ट जानन्नानजेहने विषेनधी निरलज्जलाजजेहनेनही लोकमाहिं गरहणेयोग

विधमनर्थहेतुत्वात् अपमर्द्दं सुपवर्त्तनं आत्मनः परस्यच कुर्वन्ति एवमेवअवृद्धिपूर्वकंजंपतोभाषमाणा एतदेवाह महिषान्शूकरा
द्यप्रतीतान् साधयन्तिप्रतिपादयन्ति घातकानां तद्धिंशकाशप्रशयरोहितांश्च साधयन्ति वागुरिणां शशादय आटव्याचतुष्पादविशे
षावागुरास्वगन्धनं साएषामस्ति तेवागुरिणः तित्तिरवर्त्तकलावकाश्च कपिंजलकपोतकाश्च पक्षिविशेषान् साधयन्ति शकुनेनश्येना

विहअन्नत्थं अवमर्द्दं अप्पणोपरस्सयकरेति एवमेवजंपमाणा महिसेसूकरेय साहिंतिषायकाणं
ससपसवरोहिण्यसाहिंतिवागुराणं तित्तिरवट्ठकं लावकेय कविंजलकवोयकेयसाहीति सउण्णीणं

त्तावणहारजेपोतेतेहमावर्त्तवीजानेवर्त्तवियेत्तविधे' घणेप्रकारेकरीने अनर्थ नोकारणहैक्के जिको उपमर्दनमर्दवो जोआपणीआ
त्माने परनीआत्मानेकरेजिकेजीवडापापीयादुष्टात्मा इणीपरैहीज बोलताथकाजिकेपापीया महिषभेसाक्षणा सूकरसूयरतेहनाजो
हे घातकविणासणहारतेहनेकहे अमुकडेनामेभंसासूकरहेजिहाशशलाखरगोस पसुअटवीनाजीवगवयकहिद्दंरोभजंगलीएतला
प्रतिंसाहेजिकेवागुरीनेजणावेकहे तीतरजीवजिकेसुगुण वटेरतरवासीलावकहोलाप्रसुखजिके कपिंजलतेपंखीविशेषकपोतकवूतर

दिना स्तगयाकुर्वन्तीति शाकुनिकालेषा सउशीर्णमिति च प्राकृतत्वात् ऋषमकरान् कच्छपायजलचरविशेषान् साधयन्ति मत्स्या
पण्यं येपातेमात्विकासोपा शंखं कन्ति संखाः प्रतीता अं कायच्छूडिगस्या अतस्तान्जुलुकाश्च कपर्दकान् साधयन्ति मकराद्वसकरा
जलविहारित्वाद्बीवरासोपा पाठान्तरे मयिराणामार्गयता तद्भवेविशां अजगरगोनसमंडलिदर्वीकरमुकुलिनश्चसाधयन्ति ततत्र अजग
रादयः उरगविशेषाः दर्वीकराफणारुतः मुकुलिनस्तदितरे व्यालान्भुंजज्ञान् प्रातीति व्यालपासेविद्यते येषांतेव्यालपिनः तेषा

ऋसमगरकच्छभेयसाहिंतिमच्छियाणं संखके कुल्लएय साहिंतिमकराणं अयगरगोणसमंडिलिद
ब्बीकरमउलीयसाहिंति वालियाणं गोहासेहायसल्लग सरडकेय साहिंतिलुङ्गगाणं गयकुलवान

प्रसिद्धहीहै पंखीनाविनाशकरेतेहनेकहै शकुनीनेकहेजेएपंखीनेमारे माछलाजे मगरमच्छविशेष काछिवानेविणासे तेहनेकहेमा
छलावेचीआजीविकाकरेजिकेजेशंखजलचरविशेष कोडामोटाकपर्दकाजे कहेसाहेइइस्याजिकेजीवमकराधीवरजिकेहीज अजगर
जोव्यालहेइं गोणससर्पनीजाति मंडलीसर्पविशेष दर्वीकरफणकरेजिके फणरहितजोसर्पजिके कहेसाहेइइएप्रकारे भुजंगमने

अथवा व्यालयानामत्र प्राकृतत्वेन बालवीति प्रतिपादितं वाचनान्तरे बालियाणंति दृश्यते तत्र व्यालैश्चरन्तीति वैयालिकानामिति
तथागोधा सेहाश्च शल्यकशरटकाश्च साधयति लुब्धकानां गोधादयो भुजपरि सर्पविशेषाः शरटकाः कृकलाशाः गजकुलवानरकुलानि
च साधयन्ति पाशिकानां कुटुंबं युथमित्यर्थः पाथेन बन्धनविशेषेण चरन्तीति पाशिकास्तेषां तथा श्रुकाः कीराः बर्हिणो मयूराः मदन
शालाः शारिकाः कोकिला परश्वता हंसा प्रतीतास्तेषां यानि कुलानि दृष्टानि तानि तथा सारसाश्च साधयन्ति प्रोषकाणां पक्षिप्रोष
काणामित्यर्थः तथा वधस्ताडनं बन्धः संयमनं यातनं च कर्तव्यमिति समाहारद्वन्द्वः तच्च साधयन्ति गौलिक्कानां गुप्तिपालानां तथा

रकुलेयसाहिंति प्राप्तिं सुकंवरहिणमयणसाल कोद्रुलहंसकुले सारसेय साहिंति प्रोसगाणंबध
बंधजायणंच साहिंति गोमियाणंधणधनगविलय साहिंति तत्कारणं गामेनगरप्रदृण्य साहिंति च

पालिते गारडीने कहे गोहजं हविशेष सेहलो जीवविशेष सल्लकजीवविशेष सरडका किडो जानवरविशेष कसेसाहे एतले दूणप्रते तेहना
विनाशकने लुब्धक छाथीना कुलटोला परिवार वानरना कुलगण परिवार जेह नो विशेष छे कहेसाहे जिकेतिके जेपास मांडी जीवने बांधे

धनधान्यगवेलकांश्च साधयन्ति तस्कराणामिति प्रतीतं किं तु गावोवलीवर्हसुरभयएलकाः उरन्वाः तथाग्रामनगरपत्तनानि साधयन्ति चौरिकाणां नकरं करवर्जितं पत्तनं द्विविधं जलयत्तनं स्थलपत्तनं च यत्नजलयत्तनं भाण्डानामागमस्तदाद्यं यत्नचस्थलपथे तदितरत् चौरिकाणां प्रणिधिपुरुषाणां तथापारे पर्यन्ते मार्गघातिकागन्तुणां हननं पारवातिकापथषाड्यन्ति पथिमार्गे अर्द्धपथे इत्यर्थः घातिकागन्तुणां हननं पथिघातकाश्च नयोर्द्वौ दोतस्ते साधयन्ति च ग्रन्थिभेदानां चौरविशेषाणां कृताचचौरिका चौराण्यनगर

रियाणंपारघातियप्रंघघातियाओ साहिति गंधिमेयाणं कयंचचौरियं एगरगुत्तियाणंसाहितिं

छे तोतासूयडा मयूरकच्चिये मोरकेकीनासेमयणशालामयणाकावरिजीवविशेषकोईकहे कोकिलजोवशंतऋतुमेप्रगटलवे हंसकच्चियेमरालतेहनाकुलटोलागण सारसकौचजीवविशेषकोईक कहेसाहेजिकेतेहनेइसो जोएहनापोसनेवालातेहनेकहे वतावेहे दंडादिकदेवे रासडीयेवाधे कदर्यनाकरेजिकेतेहनीएतलेहिंसक कहेसाहे तेप्रतिंतिकेकहेवतावे गोवालाअहीरजातिनाजिके तिके सहोरारदिके शाल्यादिक गायतथाछालीप्रमुखनेहणे कहेसाहेइसके चोरनेतसकरनेवतावे ग्रामेगामे नयननगरपुर पाटण

गुप्तिकाना नगररक्षिकाणां साधयतीतिवर्त्तते तथा लाब्धनं कर्णादिकल्पना कनादिभिर्निर्लीष्कनं वर्द्धितकरणं धमयन्ति धानं मच्चिथादीना वायुपूर्णं दोहनं प्रतीतं पोषणं यवसादिदानतः पुटीकरणं वननं वत्स्यन्यमातरि योजनं कुवणति कुवनमुपतापनमित्यर्थः वाहनं शकटाद्या कर्पणं एतदादिकानि अनुष्ठानानि साधयन्ति वह्नि गौमिकाना गोमता तथा धातुर्गैरिकं धातवो लोहादयः मणयश्चन्द्रकान्ताद्याधिला हृषदः प्रवालानि विद्रुमाणि रत्नानि कर्कतनादीनि ते पामाकराखानयस्नान् साधयत्याकरिणाभ्राक

छणनिर्द्धं छणधमणदुहणप्रोसणवणणदुमणवाहणदिद्याइं साहिंतिवज्जणिगोमियाणं धाउमणि

नाभेदजलपाटणयलपाटण कहेसाहेजिके चारकहेरूतिणनिवतावे अटवीनोपारपामानेलीइं तेहने अर्द्धमार्गेजेवाटपाडेतेहने कहे कहेसाहेइसोजिको गाठिच्छोडिलीयेइस्यागंठकट्टा किणीहेकेकीधाइस्या चोरीतेजाणीने कोटवालनेजणावीनेजिकेकरेतसक राई कहेसाहेएतावताकहे लंछणकर्णादिकनोकापवो निरलंछणनपुं सकनोकरवोओगायप्रसुखनेवायुनोपूरवो दूहिबोइसो चारि वोपुष्टकरिवो वाछडामोललेभला दमवोसंतापवोजे गाडलादिकेवाहिबोइरणनेवहिलने कहेसाहे एतलेजो घणागोवालअहीरनेकहे

रवना पुष्पेत्यादिवाक्यं प्रतीतं नवरं विधिप्रकारे तत्र अर्थयमूल्यमानं मधुकोपकाद्य चोदोत्पत्तिस्थानान् अर्थमधुकोपकाखान्
साधयन्ति वनवराणां पुलीन्द्राणां तथा यन्त्राणि उच्चाटनाद्यर्थं करलेखनप्रकारान् जलसंग्रामादियन्त्राणि वा उदाहरन्तीति योगः
विषाणिस्थावरजंगमभेदानि हालाहलानि मूलकर्ममूलादिप्रयोगयोगभेदातनादि आह्वयन्ति आह्वयणं पुरचोभादिकरणं पाठा
न्तरेण आह्वयन्ति आह्वयं अहितत्वं शत्रुभावं पाठान्तरेण अधिध्वनं मन्त्रविधनमित्यर्थः आभियोग्यं वशीकारणादि

सिलप्यवाल रयणागरेयसाहिंति आगरीणं पुष्पविहिंच फलविहिंचसाहिंतिमालियाणं अग्रधम
हुकोसएयसाहिंति वणचराणं जंताइ' विसाइ' मूलकंमआह्वयण आभिदोसजणणाणि भाववडुसं

कस्यामनगमताअनिष्टजिके लोहसंवंधि मणिशिलचंद्रकात्यादिकजे प्रवालियोमूं गीयोजीरतनकैतनादिउत्पत्तिस्थानक कहेसाहे
एतलेइसो आगरनाकमावणहारने जाहीजहीप्रमुखफुलजिकेतिहेहीजहै आम्नादिकनींफलनींविधिअमुकोएकफल कहेसाहेइ
सोजोसोही मालाकारजे मालीयाने अग्रधमधनीपजेजोथानकमेतेठामे इसोएतावताक्याहोय कहेसाहेएतले वनचरजोभीलनि

तच्चद्रव्यतो द्रव्यसंयोगजनितं भावतोविद्यामन्त्रादिजनितं बलात्कारो वामन्तौपधिप्रयोगान्नानाप्रयोजनेषु तद्यापारणानीति द्वन्द्वो
रस्नान् तथाचोरिकायाः परदारगमनस्य बद्धपापस्यच कर्म णोव्यापारस्य यत्कारणं तत्तथा अवस्कन्दान् छलेनपरयत्नमर्दनानिग्राम
घातिकाः प्रतीताः वनदहनडागभेदनातिच प्रतीतान्येव बहुविषयस्यच यानिचतानि तथावशीकारणादिकानि प्रतीतानि भयमरण
क्लेशोद्देगजनितानिकर्तु रितिगम्यतेभावेनाध्यवसायेनउल्लेखसंक्षिप्तनमलिनानिकलुषानितानितथाभूतानाप्राणिनांवातश्च हननं

किलिङ्गमलिणाणिभूयघात्रोवघाद्रयाद्रं सञ्चारिणिविताद्रं हिंसकाद्रं वयणाद्रं उदाहरंतिपुङ्गवाः अपुङ्गवाः

पादनीचजाती यन्त्रेवेरीनेउचाटउपजावे विषहालाहलादिकने मूलजडीप्रमुखनेप्रमाणेगर्मपातनादिका नगरादिकनेक्षोभनोकरवो
तथारक्षाकरवो वशीकरणकरवो दोसएतलानोउपजावणहारछे जिकेतिकेहीजेसज चित्तनोअध्यनसायपरिणामजेसुभाववणोसं
किलिष्टकहिद्रं दुष्टतेणेकरीने मलीनकहितामेलाछेमहाभ्यारछेजिके भूतकहिद्ये प्राणीयारीषातक्याविणास परंपरायेकरीनेषातवि
नाशवोकारणछे एहवासाचावचनपरिजाणजोजिकेएहवातिकेहीजए भावयकीअसत्यजेहभणीहिंसाकारीयावयणकहिद्येवचन उ

उपघातश्च परस्परघातः तौ विद्यते येपुतानि भूतघातोपघातकानि सत्यान्यपि द्रव्यतत्त्वानीति चानिर्णयमुपदर्शितानि हिंसकानि हिं
स्वाणिवचनान्युदाहरन्ति तथाष्टावा अष्टष्टावा प्रतीतापरतप्ति व्याष्टताश्च परकृत्यचिंतनाच्चगिकाः असमिचितभाषिणः अपर्ययै
लोचितवक्तारः उपदिशन्ति अनुशासति सहसा अकस्मात् यदुतउष्ट्राः करभागैणाः गावःगवयाःअटव्याः पशुविशेषादस्यतां यिनी
यता तथापरिणतवयसः संपन्नावस्थानिविशेषपास्तवणा इत्यर्थः अश्वाःहस्तिनः प्रतीतागवेलगकुकुटाश्चउरन्नतान्मचूडाश्चकीयन्तामूल्ये

वापरतत्तिवावडाय असमिक्खयभासिणो उवदिंसंतिसहसाउडागोणागवयादमंतुपरिणयवया
अस्साहत्थीगवेलग कुक्कडाय किज्जंतुकिणवेधयविक्केहपयहसयणस्सदेहपीयहदासीदास भयंकभा

दाहरेजिकेवोलेजिके पूर्वैकह्यातेवचनपूच्या तथाअणपूच्यायकाही परकहिथेनीजानीतातिव्याकुलचित्तजेहनो अणविमाखानावो
लनहारजिकेतिकेएतावताकाएतलेहीन परप्रतेदेसाडइंकेजिके सहसातत्कालकहे ऊं टजीव वृथभवेल अटवीनाजीयछेते दमवो
फेरवोशीखवो चौवननावस्थायेकरीसहितछेते अश्वकहिइंघोडा हाथीकहिइंगजगयद्यालीप्रमुखजीव कुकु टक्कडानीवकुक्कवोलेजि

नगृह्यन्ता कापयतच एतान्येय ग्राहयतच विक्रीणीष्वं विक्रेतव्यं तथापचतचपनीयं स्वजनायच दत्तपिवतच पातव्यं मदिरादिवा
चनान्तरेण खादतपिवतदत्तच तथा दास्यथेटिका दासाथेटिकाः भृतकाः भक्तदानादिना पोषिताः भा इक्ष्णुगन्तिथे लाभस्य भागं
चतुर्भागादिकं लभन्ते एतेषा हन्वसुतसो च शिष्याश्चविनेयाः प्रेयजनः प्रयोजनेषु प्रेषणीयलोकः कर्मकराः नियतकालमादेश
कारिणः किङ्कराश्च आदेशसमाप्तौ पुनः २ प्रश्नकारिणः एतेपूर्वोक्ताः स्वजनपरिजनं च कक्षादामतेत्यवस्थानं कुर्वन्ति भारियाभेकरे

इक्ष्णुकायसिखाय पेसकजणो कम्मकरा किंकराय एसयणपरिजणोयकीसअत्थंतिभारियाभेकरे

कैमल्यइ लेईने अनेरापाहिंमल्यइ लेवरायेजिकेही वेचोएहवोसावद्यकहे प्रगटेजिके स्वजनजिकेतिकणनेआलोएतलेसूक्के मदि
रादिकपानकरे दासीकाहिइइंदाई दासकाहिइंदाकर भोजनेचावेछे जेभागीचातेछने एतावताइमहीजएछे शिष्यकाहिचेचेलोहेकाय
ऊपनामेल्है मोकलेभेजेतेजन जेकह्युंकार्य करीआवेतेहीज वलीरपूछीकामकरेतेकिंकरा एतलास्वजनपितरादिकजे परिजनदा
सदासीयादिदेईने वेसिकारहिच्योकामस्ये नथीकरतोइ भार्यास्त्रीतुम्हारीए एछे कानथीकरतीकामप्रतिएजे गह्नमाछोमाहेमि

तु कर्मं ति कृत्वा विधाय कर्मकृत्यं तत्त्वमाप्तौ यतो भारिकादुर्निर्वाहाः भेभवतां करित्ति ति क्वचित्पाठः तत्र गारियन्ति भार्या भेभवतः स
स्वधिन्यः कर्मं कर्तव्यं अन्यान्यपि पाठान्तराणि सन्ति तानि च स्वयं गमनीयानि तथा गहनानि गह्वराणि यनानि वनखण्डानि
क्षेत्राणि च धान्यवपनभूमयः खिलभूमयश्च हलैरकृष्टाः वस्त्राणि च क्षौत्रविशेषास्तस्मानि उन्नयैरुद्धं गतैः दृष्टैः घनमत्यर्थं सं क

तु कर्मगह्वराद् वयणायद् खिलभूमि वस्त्रराद् उत्तरेण घणसंकडाद् उज्ज्वलं तु यस्सूडिज्जं तु यस्सूडिज्जं
भिज्जं तु जंतमंडाद् इयस्स उवहिस्स कारणा ए वज्जविहस्सय अद्वा ए उच्छुद्धुज्जं तु प्रीलियतु य तिलाप्रयावि

त्या होयजो जेवनखंडकहिद्दं जंगलग्रटवी धानवा विवानौ भूमिका हलेकरी अणखेडी हेजे वस्त्रकहिद्दं क्षौत्रविशेषजे उत्तगकहिद्दं
जगा घणगण सांकडाकहीद्दं संकीर्णैद्दं दवदेद्दं वाले सूडिज्जं तु यकहिद्दये क्या रेस्सुडक रिबो जिचाद्दं कं खजेकहिद्दये दरखत ति य प्रति
क्षेद्दो एतलेव्चनेकाटो जंतकहिद्दये यंतहे भाजनपावजिकेकाटमयवासणजिकेतिके उपगरणनेलेखे एतले उपग्रही कारणाद्दकहिद्दये
कारणतिणेकरीने वज्जविहस्सकहिद्दये अनेकप्रकारेकरी एतां वतातेसूजे एही अद्वा एकहिता अर्थिद्दकरीने इद्दूकेतासेलडी तेह नोलूण

टानि संकीर्णानि यानि तानि तथा तानि दह्यंत पाठान्तरेण गहनानि वनानि छिद्यन्ताखिलभूमिवक्षराणि उत्तणघनसंका
टानि दह्यन्ता स्खडिज्जं तु यन्ति स्ख्यताव दद्याः गिन्दता छिदन्तावा यन्ताणि च तिलयन्तादिकानि भाण्डानि च भाज नानि
कुण्डादीनि भाण्डा वा गन्ती एताव्यादिर्यस्य तत्तथा उपधतस्य रूपकारणस्य कारणेति कारणाय हेतवे वाचनान्तरे तु यत्र भा
उक्षोक्तस्वरूपकारणात् हेतो । तथावज्जिवस्वचकार्यसमूहस्येति गम्यं अर्थीयइत्त्ववोदुज्जं तुत्तिदूयंताबूयंतामिति धात्वनामनेका
र्थत्वात् तथापीदं ताच तिलाः पाचयतश्चेदकागृह्यार्थं तथाक्षेत्राणिकृष्यताकर्षयतावा तथा लघुशीघ्रं ग्रामादीनि निवेगयत तत्र ग्रामो
जनपदगायजगात्रितः नगरमविद्यमानकारदानं काटं कुनगरं कश्चटवी देशेषु किंभूतानि ग्रामादीनि विपुलसीमानि तथा पुष्पादीनि

हइदृकाश्चो ममघरदृष्ट्या ए खेत्तायकससं कसावेहवालज्जं गामनगरखेडकब्जसं निवेसेहश्चडवी देसेसु

बोछेदवीपीलोजरदतिणे करीने ए तिलतेहने पचावोकाईको पचावणोहीज ईंटनोवाहनौवाइछे माहराघरने अर्थ एतले एमही खेत्ता
यकहिइं चेतने कसहंकाहिइं खेडो कसावेचकाहिइं खेडावो शीघ्रकहीइं जलदीनो ग्रामने विणे नगरकहिइं जो धूलिनो गढतेले डपाडु

प्रतीतानिकालपत्ताइंति अवसरप्राप्तानिगृहीतकृतसंचयं परिजनार्थं तथाशादयःप्रतीताःलयंतामल्यताउत्पद्यताचलषुचप्रविशंतु
कोटागारंअप्यमज्जकोसागायन्ति अल्यालघवोमहातस्तदपेक्षयामध्यमाइत्यर्थः उत्कृष्टाउत्तमाश्चहन्यन्तंपोतसार्थाः बोहित्यसमुदाया
शावकसमूहावातथासेनासैन्यंनिर्यातु निर्गच्छतु निर्गत्यचयातुगच्छतुडमरंविडुरस्थानं तथाधोरोरोद्रावर्त्तताच जयतासंग्रामारणा

विपुलसीमो पुष्पाणिकंदमूलाइं कालपत्ताइं गिरहकरेहसंचयंपरिजणस्सदृयाए सालीवीहीज
वायलुच्चंतुमलिज्जतु उप्पज्जंतुयलज्जं च पविसंतु कोठागारं अप्पमज्जकोसगायहंमंतु पोतसत्यासे

यानगरजोए वासभणीयाप्योवासावोहीजए अटवीदेशकहिइं अरण्यनाथानक विपुलवणीदूरिलगेसीमाडाकहीइं पुष्फजाही
जहीनाफल कंदकादाजिके मलाइं कहिइं मूला कालप्राप्तअवसरप्राप्तथाइं ते एहभणीलेवोग्रहणकरवोतिको संचयकहितासंचयही
परिजणने अर्थपरिवारने अर्थएतलेइमही शालीचावलनीचीचोखातंदुल जवांयंकहियेजव लुच्चं तुलूणवो तुसथकीवेगलाजुदाकरवो
ऊपणोइसीहीजकोतिकाहीज लज्जं कहिइंशीघ्रइं कोठारमाहेप्रवेशवोषालनो कोठागारकहियेकोठारमाहेइं लघूकोटामध्यमजे

तथाप्रहृतुचप्रवर्त्तताश्चकटवाहनानिग्रन्थो यानिपाताणिच तथाउपनयनं बालाना कलाग्रहणंचोलगंति चूडोपनयनंबालकप्रथम
सुरङ्गनंविवाहः पाणिग्रहणं यज्ञोयागः अमुष्मिन्भवतु दिवसेतथासुकररणंवादिकानामेकादशानामन्यतरदभिमतं सुमुहुर्त्तोरौद्रा
दीना विंशतोन्यतरोऽभिमतोयः एतयोसमाहारं वृक्षतस्ततथासुनचत्वेषु पुष्पादौसुतिथौचपंचाना नन्दादीनामन्यतरस्यामभिम

णाणिज्जाओजाउडमरंधोरावडुंतुय संगामापवहंतुय सगडवहणाद्रं उवणयणं चोलगं विवाहोज
नोअमुगंमिहाउं दिवसेसुकरणेसुमुहुत्ते सुनक्वत्तेसुतिहिमिय अज्जहोउं एहवणमुदितंवहुख

अत्यंतमोटोजिकेतिके हंकारोभरवो प्रवहणसाथकटकनींकलवो जिह्वाजसाथनींकलनोजिह्वा आवोविरुद्धवातनीवातमारौद्रप्रवर्त्तो
उत्पातरौद्रध्यानकरी संग्रामनेविषेप्रवर्त्तवोतेहमापेठनोजे सगडकहियेगाडलाप्रमुखवाहणनो बालकनेकलाग्रहणकराववोनौंशले
मूं कवोएउपदेशदौ मूं डणो पाणीग्रहणविवाहकाराणो याग्यकरवोजो अमुगंमिअमुकदिनेकरीने इमएहीजवाते दिवसकहियेदिह्वा
डानेविषेकरवोतेही सूडेकरणेसूजेसूडकराणोजे सुमुहुर्त्ततेसूजेरूडेभलेमुहूर्त्तेजे सुनचत्ततेक्याजेभलारूडानखतग्रहचारदिकने

ताया अज्जयस्मिन्नहनिभवतुस्सपनंसौभाग्यपुत्राद्यर्थं वध्वादेमज्जनं सुदितंप्रमोदवत् वज्रन्वाद्यपेयकलितंपभतमासमद्याद्युपेता तथा
 कौतुकरक्षादिकंविहावणकान्तिविविधैर्भक्तमूलाभिः संस्कृतजलैः स्नापनकंविस्नापनकं शातिकर्म चार्गिकारिकादिकमिति द्वंद्वतत्त्व
 कुरतकेष्वित्याह यशिरव्योर्ध्वद्रुक्ष्योर्गहेण राक्षलक्षणेनउपरागउपरंजनश्च हणमित्यर्थः यशिरविग्रहोपरागः सच विषमाग्निश्च
 विधुराग्निदुःस्वप्नाग्निवादीनि तेषुकिमर्थमित्याहः स्वजनस्यच परिजनस्यच निजकस्यवाजीवितपरिचक्षणायार्थेतिव्यक्तं प्रतिशीर्षका

ज्जपेज्जकलियंकोउकविएहावणकसंतिकम्भाणि कुणहमसिरविगहोवरागविसिमेसु सज्जणस्सपरि

सुतिथीतेसू'कहे केजेमलीतीथीनेविपे' करवोकामजेअद्यज्जकहे आजहीकरिवो जेतेआजहौंयेइमङ्गवणंकहीये स्नानमज्जनादि
 कजोतेथौभाग्यपुत्रादिकनेअर्थिवज्जखज्जकहीइ' धणोखायवोजोसोतिमहीजएखावणोजेपेज्जहीकये पीणोओकलिततिनेकरीसंसुक्तको
 उकवितेसू'रक्षादिककहिङ्गवरावोनवाववोकोईनेशातिकर्मतेसू' अग्निहोत्रादिकमर्मेणोहकरीकुणहकहीइ' करवोकोरोशशिकहिइ'
 चंद्रमारवीतेसुरज ग्रहणहोस्ये एपाखलेणोविनाइणरेविनारातापीलामाडलायासज्जणकहीये स्वजनादिकजेतेपरिजणस्सकहिथेप

णिचदत्तस्वशिरः प्रतिरूपाणि पिष्टादिमयशिरासि आत्मशिरोरक्षार्थं यच्छतचण्डिकादिभ्य इत्यर्थः तथा दत्तचशीर्षोपहारान्मपस्वादि शिरोवलीन् देवतानामिति गम्यते विविधौषधि मद्यमासभक्ष्यान्नपानमाल्यानुलेपनानि च प्रदीपाद्यज्जलितोज्ज्वलाः सुगंधिधूपस्यापकार आपकारणं अंगारोपपरिक्षेपः पुष्पफलानि च तैः समृद्धाः संपूर्णयैशीर्षोपहारस्तथा तान् दत्तवेति प्रकृतं तथा प्रायश्चित्तानि प्रतिविधा

जणस्सय निययस्सय जीवियस्स परि रक्खणइयाए परि रसैसकाइ चंडेहदेहहसीसोवहारे विवहो सहिमज्जमंसभक्खअणपाणमह्माणुलेवण प्रदीवजलिउज्जल्ली सुगंधधूवाचकार पुण्णफलसमिद्धे पा

रिवारने अर्थिइजे निजकहि ये आपणोपोतानो जो जीवियस्स तेस्यं जीवितव्यजीवणो सर्वथा करीराखवाने अर्थे जिके उद्यमीतिके ही जछे आ पणां मसकनी रक्षानि शीशराखवानि भित्ते जे चंडेहकहिइ चंडिकादिकदीजं द्योछाली नामसक देवताने द्ये इस्सा जिके ही जवि विधकहि इं अनेकारे जे औषधी मद्यकहता मदिरा मंसकेता मास तेनो खाववो सुअन्न कणपाण जल ते पुष्पमाला पहिरवो जे चंदनादिकनो लेप करि ओ करिवो प्रदीपकहिइ दीवो वलित जलित भस्म ऊं चीकाल उजली धवली सुगंधधूपनो करिवो सुगंधद्रव्यने अंगारोपे ववो सो पुष्पकरी

नानि कुरुते केन प्राणातिपातकरणेन हिंसया वज्रविधेन नानाविधेन किमर्थमित्याह विपरीतोत्पाता अशुभसूचकाः प्रकृतिविकाराः दुःखमाः पापशकुनाश्च प्रतीताः आसौ म्यग्रहचरितं चक्रग्रहचाराः अमङ्गलानि च यानि निमित्तानि चङ्गलरुटितादीनि एतेषां द्वसत एतेषां प्रतिघातहेतोरुपहनननिमित्तमिति तथाष्टन्तिच्छेदं कुरुत मादत्तकिञ्चिद्विद्वानमिति तथा सुष्टु हतरद्द्रुहतरुं अमेद्वित्वं सुष्टु च्छिन्नोभिनश्च विव

यच्छिन्ते करेह प्राणातिवायकरणेन बज्रविहणं विपरीतप्रायदुसुमिण पावसउणअसोमगहचरि
यअमंगलनिमित्तपडिवायहेउ' वित्तिच्छेयं करेह मादेह किञ्चिदाणं सुष्टु हवो सुष्टु छिणो भिणोति

नेफलकारीने एतले सखद्धे संपूर्ण एहवी जो देवतानीपजाकरो अनेककटने वारवानिमित्तप्राणातिपातने करवेकरावेजिके करणे करी
नेजाणवुं एवज्जविधेधये प्रकारे ऐसीवात्ता विपरीतउत्पातअशुभभीकंपादिकजेतेहीजजानवुंते तुमेपाडुआसुहणांलाघा पाडुआशकुण
खोटाशकुनजेअशौभकहिइकू रग्रहनो चारोप्रवर्तवो एतलेइमही माजारीदर्शनादि अपमंगलजे निमित्तअंगस्फुरणादिकविचार एह
णवानिमित्ते प्राणातिपातकरवो जेवितीछेदकांड' जो जेहनी विरतीह तेहनी विरतीछेदनकरेछेजे तेअसुकडाने ग्रामन देस्यो एकहेइम

क्षितकश्चिदिति एवमुपदिशन्तः एवंविधनानाप्रकारं पाठान्तरं वातिविधं त्रिःप्रकारं कुर्वन्त्यलीकं द्रव्यतो नालीकमपि सत्त्वोपघातहेतुत्वादुभावतोऽलीकमेवं त्रिविध्यमेवाह मणसावाचाकम्भुणावायन्ति कायक्रिययातदेतावतो यथाक्रियते लीकं येऽपि तत्कुर्वन्तीत्येतद्वारद्वयं मित्रं परस्पररेणोक्तमथयेतन्कुर्वन्ति तान्भेदानाह अकुशलावक्तव्यविभागानिपुणा अनार्यापापकर्मणोदूरमयारा अलि

उपदिशन्ताएवंविहंकरेति अलियं मणेरुं आया एकस्मृणाय अकुसला अणज्ज्ञा अलियाणं अलियधम्म
निरया अलिया सुकहासु अभिरमंता तुडा अलियं करेहउ हुंति य बहुप्पगारं तस्सय अलियस्सफाल

जे किं चित्कहताकाइकदेवो दानपोतानोजेमालते पराइने देओ एरुडो हण्योकाइं कमलोभास्योइसो कहि एरुडो कहिइं भलो छेवो
वच्च एहवो वाणीवोले जे ते सुट्टु छिन्नो एरुडो विदास्यो फलादिकाइणी प्रकारे उपदिशता उपदेशवो ऐसे विविध प्रकारे करीने करे जिके अली
क कहिइं सुघा गोले मने करी पाया एक ही एवचने कायाइ देही इकरीने करते अलीकना वो लणहार के हवाछे चतुराइ गुण अनार्य अमूज्य
खोटा जेहना आगमछे जे भणी हिंसामईछे अलीक करी रहित जेहना खोटो जेह नो धर्म हिंसादि कसय तेहने विषेतत्परजिके अलीक

थाणन्ति अलीकाञ्चागमोयेषातेतथातएवालीकधर्मनिरताः अलीकासुकथास्त्रिरममाणाः तथातुहाअलियंकरेउळुं तियवळु
प्यगारमित्यलवतुष्टाभवन्तिचालीकं वळुप्रकारं कृत्वाउक्तं त्येवमचरषटनाकार्यति तथाऽलीकविपाकप्रतिपादनायाह तस्मैत्यादि तस्म
न्तियद्वितीयाश्रवत्वेनोच्यते तस्याऽलीकस्यफलस्य कर्मणोविपाकउदयः साध्यमित्यर्थः तमजानन्तोवद्भयन्ति मझाभयमविश्रामवेदनां
दीर्घकालमळुदुःखसंकटानरकतिर्यग्योनितनौत्यादनमित्यर्थः तेनचालीकेन तवजनितकर्माणेत्यर्थः समनुबद्धाः अविरहिताःयादि

विवागंअयाणमाणा वडुति महकथं अविस्सामवेयणदीहकालवळुदुक्खसंकडणरयतिरियजोणिति

कथावात्ताकहिवानेविषेसावधानजे सन्मुखयईरति पामेछेजीवतेतुहातुष्टयादूखोटोहिंसामयकार्यकरीसंतोषपामेजेळुं तिहोवे'निचे
वळुकहितावणाप्रकारेकरीने तेहनानेविचार अलीकखोटानो जेसंबंध फलअनेविवागकहता विपाक अजाणताळता जिजेजी
वतिके वधारेकरणीजामहामोटाभयजीवनेअविश्रामकाइके विसरामनही वेदनाभोगवेजिके दीर्घकालप्रणालालनि वळुतदुःख
तेणेकरीसाकडाकेजेसंकीर्णहवोजोनरकगतिइ'तिरिजंचनौगति तेहनौयोनौनेविषे तिणेयकी अलीकतेष्टपावोलेछे सहितळुं ता

ष्टाः आलिङ्गिता पुनर्भवात्प्रकारे भ्याम्यन्तिभीमे दुर्गतिवसतिमुपगतास्तेष्वहं ह्यन्ते इहजीवलोके किंभूता इत्याह दुर्गताडुः स्यादुरन्ता दुःपर्यवसानाः परवशात्प्रत्युत्पन्नाः अर्थभोगपरिवर्जिता द्रव्यभोगैश्च रहिताः असुह्यन्ति असुखिता अविद्यमानमुद्दोषा स्फुटितच्छब्दयः विषादिकाधिवर्चिकादिभिः विद्वत्तत्त्वचः विभक्त्या विद्वत्तत्त्वपाविवर्णा विरूपवर्णा इति पदत्वयस्य कर्मधारयः तथा खरपरुषा

एतदत्रालिएणसमणुवद्वा आइडापुणम्वंधकारोभमंति भीमेभीमेदुग्गइवसहिमुवगया तेयदीसंतिह दुग्गयादूरंता परव्वसा अत्थभोगपरिवज्जिया असुहिता फुडितच्छब्दो वोभच्छविवणाखरफरस

वध्याजे जीवतिके सरवेफरस्याहं जीवलोवलीभमवो जपजवो अंधकारभवरूपतेहने विषेसोभीमंभीमंभ्याजेमहाभयानक दुर्गतिरूप इजे वसतीत्रेनेविषे सुपगतातेप्राप्तमया तिकेविषे एसनुयभवनेदीसेहे जेतेशी दुर्गतिदरिद्रीदुखेअंतपामे परवसपड्याहे द्रव्यभोग वीनसके मितक्कोइनथी फाटीहे शरीरचावडी वीहामणारूपभंडावणे कठोरजेहनास्पृश्यसमाधिवंतकालाहे तथाबल्याशरीरच्छिद्र सहितशोभावर्जितं तत्रव्यक्तवचननावोलणहारविफल वचननावोलणहार शरीरादिकेने संस्काररहितसन्मानरहितसदादुर्भागीदुर्गंध

अतिकर्तृशर्माविरक्ताः रतिकचिद्व्यप्राप्ताः ध्यामा अनुज्वलच्छायाः सुधिराअसारकायाइतिपदचतुष्कस्य कर्मधारयः निष्कायाः
विशोभाः लज्जा अव्यक्ताविफलाफलासाधनीवाग्येषा तेतथा असकयमसकयत्ति न विद्यते संस्कृतं संस्कारोयेषातेसंस्कृता अविद्यमान
संस्कारालतः कर्मधारयो मकारश्च लाक्षणिकः अत्यन्तंवाअसंस्कृतासंस्कृताः अतएवागन्धाः अचेतनाविशिष्टचेतन्याभावात् दुर्भंगा
अनिष्टाअकान्ताअकमनीया काकस्ये वस्वरोयेषा तैकाकस्वराः हीनोङ्गसोभिन्नश्चसु टितो घोषोयेषातेतथाविहिंस्यन्तइतिविहिंसा
जडाद्यसूखीःवधिरान्धकाये तेतथापाठान्तरेण जडवधिरसकाश्च मन्मना अव्यक्तवाचः अकान्तानि अकमनीयानि विद्यतानिच

विरत्तभक्तमज्भुसिरानिच्छायालल्लविफलवाया असंस्कृतमसकया अगंधाअचेयणादुभगाअकंता
काकास्वराहीण भिन्नघोसाविहिंसाजडवहिरमूययमम्मणा अकंतविकंतकरणाणीया गौयजगण्णि

विशिष्टज्ञानतथाचेतनारहितविकलदोभागीया कोद्ववाछेनहीकाकसरिखोस्वरजेहनोनान्होस्वरजिमकोदूसाभलेनहीसङ्गमारिदकरे
सूखपणोवहिरौ गुं गोअव्यक्तवचन अणगतावचन तथाविकारसहित इन्द्रियछेजेहनानीचीजातिनीचजनना सेवणहार लोकमा

करणानीन्द्रियाणि कृत्यानिवायेषा तेतथावाचनान्तरे अकृतानि कृतानि विकृतानि च विरूपतया कृतानि करणानि ये खेतयानी चा
जात्यादिभिर्नीचजननिषेविणो लोकगर्हणीया एतिपदद्वयं व्यक्तं भूत्या भर्त्तव्या एव तथा यः सदृशजनस्य असमानशीललोकस्य द्वेष्ट्या
द्वेषस्थानं प्रेष्यादा आदेश्यादुर्मधसो दुर्वृद्धयः लोकैक्यादि श्रुतशब्दस्य प्रत्येकं सांघात् लोकश्रुतिर्लौकाश्रित शस्त्रं भारतादिवेद
श्रुतिः रुक्शागादिवेदशास्त्रं अध्यात्मश्रुतिः चित्तजयोपाय प्रतिपादनशास्त्रं समयश्रुति आर्चतवौद्धादिरुद्धान्तशास्त्रं ताभिर्वर्जिता ये
ते तथा कएते एवंभूता इत्याह नरामानवा धर्मवृद्धिविकलाः प्रतीतं अलीकवादजजितकर्माग्निना तेन कालान्तरकृतेन
दृश्यमानाः अर्पतएणंति अशान्ततेनानुप्रशान्तेना असतावायसात तेन रागादिप्रवर्त्ततेनेत्यर्थः अपमानतादिप्राप्नुवन्तीति सस्वन्धः

सेविणो लोगगरहिज्जा भिञ्चाअसस्सिजणस्स पेसादुस्सेहालोगवेदे अज्झप्पसजयसुति वज्जियन

चिन्तदनीकथाइ चेवक्कमाठाहीन जननादासणरीखायाइ दुर्बुद्धि लोकनेगमतोशास्त्रभारतरांभाचणादि वेदरघुवेदादि अ० मनजी
पवानोउपायजेणे शाखो बोलेच्छेस० सिद्धान्तशास्त्रतणेकरी वर्जितएहवा मनुष्यधर्ममुद्धिपुत्तरी चित्तलपलीकवचने करीदाभता ते

तत्तापमाननंच मानहरणं दृष्टिमांसंच परोक्षस्य दूषणाविष्करणं अधिज्ञेयञ्च निन्द्याविशेषः खलुभेदनंच परस्परं प्रेमसम्बन्धयोः प्रेमच्छेदनं गुरुवान्धवस्वजनमिलाणां सत्कमपचारणंच अपशदं चारायमाणवंच नपराभिभूतस्यवा एषामपक्षकरणं सानिध्याकरणंमित्यर्थः एतानिआदिवेषांतानि तदादिकानितप्राअस्याख्यानानि असदुदुपणाभिधानानि बह्वविधानानि प्राप्नुवन्ति लभन्तिइत्यनुपमानि पाठान्तरेण अननोरसाणि हृदयस्य उरसोमनसञ्च चेतसोदूमगाइति दावकान्यपतापकानितानितयायावज्जीवदुद्धराणि

राधम्मबुद्धिवियत्ता अलिप्रणयतेणयडज्जमाणा असंतएणं अवसाणणपिड्डिमंसाहिक्खेवपिसुणभेयण
गुरुबंधवसयणमित्तवज्जारणादियाइं अम्भक्खाणाइं बहुविहाइं पावति अमणोरभाइं हियय

सलीककेचवे कर्मरूपिअग्निदाभता अच्छतापाडुयापापि अपमानादिकपामे मूठिपाच्छलिविरूअ वा लेपिणुनदुर्जनपणोतेहनीलीक
चाडीकारि मैत्रीभेदकरवो पामे सातापितागुरुवाधव स्वजनपीतरीयादिकामित एतावतागाढासहोदरतेचनेहीले अच्छतादूषणपामे
वणाप्रकारनाभेदरूपदुष्टदुष्टपणोपामे अमनोच्चमननेगमतानयीएहवा हेयानि मनने दुद्धवणनाउपजावणहार जीवेतिचातांइतेदू

आजन्त्याप्यानुद्धरणीयानि अनिष्टेन खरपरुषेण पातिकाठोरिण यचनेन यत्तर्ज्जनं रेदासपुरुषेण भवितव्यमित्यादि निर्भर्यो नं परे बुष्ट कर्मकारिनापसरदृष्टिमागर्गदित्यादिरूपं ताभ्या दीनं वदन् विमर्शान्तिविगतं च मनो धेपां ते तथा कुम्भोजना कुपाससः कुवसत्तिषु क्षिप्यन्तो नैव सुखं शरीरं नेव निवृत्तिजनः स्वास्थ्यं उपलभते प्राग् वन्ति अत्यन्तविपुलदुःखशतसं प्रदीप्ताः तदियतालीयास्य फलमुक्तां एषो

मण्डूकमकाद्रं जावज्जीवज्जुद्धराद्रं अणिहुखरफरसवयण तज्जणणिग्गच्छणदीणतयण विमंशाकु भोयण कुवाससाकुवसहीषु क्लिप्तिस्संता नेव सुहं नेव निव्वुद्रं उववत्तमति अच्चं तविपुलदुक्खसयसंप लिताएसोसो अलियवयणस्य फलविवाओ द्रहलोद्रओ परलोद्रओ अप्पसु होवज्जुद्धरवोसहब्भओ

पणमसकथी जतरनचीएहवाहुः न्यपामे पणिट पतिताठोरं कठिन वचनेकरी तर्ज्जो वोरुष्ट निर्भर्योसाधरीदृष्टिधीजा दीनयचनछे तथावदनमनपसमाधिया कुत्तितभोगी कुत्तितवयस्य कुत्तितवसवानेतामतेगो क्खे शपामता सुगनपागे मननोस्सखपणो तेनलहेनपा मेयत्थं तधिस्सीर्णदुःखनेग्रतेकरीने बलताज्जंता एहवोत्ते यथावादनो फलविपाकभोगे पृच्छलोत्तसंबंधीओ घरलोत्तसंबंधीओ अला

बहुष्मगाढो दारुणोक्कसोअसाओ वाससहस्रेहिं सुच्चतोणयअवेदयित्ता अत्थिऊमोक्खोत्ति एव
माहंमुनायकुलनंदणोमहप्पाजिणोउ वीरवरनामधेज्जोक्केसोयअलियवयणस्स फलविवागं एयंतं
वित्थियंपिअलियवयणं लज्जसगलज्जचवलभणियं भयकरदुहकरअयसकरवेरकरणं अरतिरतिराग
दोसमणसंक्खिलेसं वियरणं अलियनियडि सातिजोगवज्जलं नीयजणनिसेवियंनिसंसं अप्पचयका

सुख घणारदुःख सच्चाभयनोकारण घणकर्मरूपीइंमलेसहित एणेकारणेरौद्र कटोर असातावेदनीरूपजाणिवो वर्यनेसहस्व तेसु
पावादोवोलणहार नमंकाइं भोगव्यापापिइंधणाकालिनथी ऊ नित्थे मोच्च जिमपूर्विइंकहिंओ च्चत्तियनाकुलनोवडिद्विकारक मो
टाआत्मा रागद्वेषनो जीपणहार वीरएहवो प्रधान नामप्रसिध्द्वेजेहनो तेणेकहिंओ अलीकवचननोस्वरूप तेहनाफलविपाकएति
बीजोअधर्मद्वार अलीकवचनकेहवोछे तोछडाआत्मावोले विशेषेतेतोछडोचपल वचनेकरीमणिओ भयनोकरणहार दुःखनोकरणं
हार अजसनोकरणहार वैरनोकरणहार अरतिरति राग द्वेष मननासंक्खेनो दातार खोटीमायानोढाक्खो कूडदोहकरण

इत्यादिनात्वधिकृताद्वारनिगमनमिति व्याख्यात्वस्य प्रथमाध्ययनपञ्चमद्वारनिगमनवत् एयंतं वितित्यपीत्यादिनाध्ययननिगमनं अस्य त्वविकृताध्ययनप्रथमद्वारवद्याख्यानवरं एतत्तद्यत्प्रागुद्दिष्टं द्वितीयमपि अधर्मद्वारं न केवलं प्रथमे वेति विशेषः तदेव द्वितीयमधर्मं द्वारं समाप्नोति इति शब्दौघमी शब्दावपि पूर्ववेदेवेति प्रत्याकारणे द्वितीयमध्ययनं विवरणतः समाप्नोति व्याख्यातं द्वितीयमध्ययनं मथलतीत्यभारस्यते अस्य च पूर्वेण सहस्रत्वाभिहितं अथवा पूर्वत्वालीकस्वरूपं प्ररूपितमलीकं वा दत्तग्राहिण

कारकं परमसाङ्गग्रहणञ्जं परप्रोडाकारकं परमकिणहलेससहितं दुग्गतिविणिवायवड्डुणं भव
पुणभयकरं चिरपरिचिय मणुगयदुरंतंतिवेमि वितित्यं अहम्मदारं समस्तं जंबूततियं च अदिखा

घणाच्छे नीचजसने अतिहिसेवितच्छे अप्रतीतिनोकारणहार परमत्ताधुनेनिंदनीक परपीडानाकरणहारपरम कृष्णलेभ्याइं सहित
नरकादिकदुरगतिइं पडिवानोकारण वधारे संसारवलीइं उत्पत्तिनोकारकवणाकालनोपरिचय अंतरालेविच्छेदरहितदुःखेयंतयाइ
इमं कडं कडं हिवेतीजोअध्ययनप्रारंभीइं छे बीजे अध्ययने स्रष्टावादनोस्वरूपकहिओ तेस्रपावादेप्राये अदत्तनालेणहारबोल्याते

जल्पन्तीत्यदत्तादानस्वरूपमिह प्रकृत्यतेदृत्येवं सम्बन्धस्यास्येदमादिस्त्रुतं जंबूइत्यादि चयापूर्वाध्ययनत्रोर्यादृशन्नामादिभिः पञ्चभिः
द्वारैरध्ययनार्थप्रकृपणाकृताएवमिहापि कारिष्यतेततयादृशमदत्तादानंस्वरूपेणतत्प्रतिपादयंस्वावदाह हे जंबूस्वृतीयंपुनराश्रयद्वारा
णाकिसदत्तस्य धनादेरादर्शनं ग्रहणमदत्तादानं हरदहइत्येतौहरणदाहयो परप्रवर्तनार्थौ शब्दौ हरणदहनपर्यायोवा व्यान्दसाविति
तंचमरणंच मृत्युः भयंच भीतिरेताएव कलुषं पातकंतेन त्रासनंवासजनतश्च कृपयत्तत्तथा तच्चतत्तथापरसंतर्गतं पररुक्तेधने
योऽभिध्यालोभो रौद्रध्यानान्विता मूर्च्छा समलंनिवन्धनं यस्यादत्तादानस्य तत्तथा तच्चेति कर्मधारयः कालचाङ्गरात्रिविपरुंच पर्व
तादि दुर्गन्ते संश्रितमाश्रितं यत्तत्तथा तेहिप्रायतत्कारिभिराश्रीयतेति अहोच्छिखरहपत्याणपत्योद्भूतमइत्येति अधःअधोगतौ अच्छिन्न

दाणंहरश्चोदहमरणभयकलुसतासणपरसंतिगभिज्जलोभमूलकालविसमसंसिद्यं अहोच्छिखरह

येणंकारणं इहाअदत्तादान नोस्वरूपकहीयेछे अहोजंबूतीजो अदत्तनोलेवोहरवोदाहचित्तसंताप मरिवो वीहवो मोटोपातक तास
उपजाये अनेरासंबंधीचोधनतेहनविपेगटत्र लोभनोमूल अर्जुनादिक पर्वतादिक आश्रित अधोगतिनरकादिकजेहनीटण्णा छेदा

तृणानां अनुटितवांच्छाना यत्प्रस्थानंयात्रा तत्रप्रसोती प्रलाविकाप्रवर्तिकांमतिषुद्वियस्मिस्तथा अकीर्तिकरणमनार्यएतेव्यक्तं
तथाछिद्रं प्रवेगद्वारं अन्तरमखरोविधुरमपायो व्यसनं राजादित्तापन् एतेषा मार्गं उत्सवेयुमत्ताना चप्रमत्तानाच प्रसुप्तानां
चवचनं च प्रतारणं आक्षेपणं चित्तव्यग्रतापादनं घातनंघातनं च मारणमिति द्वन्द्वः ततएतत्परत एतन्निष्ठोऽनिभृतोऽनुपयान्तोः
परिणामोयस्यासौ छिद्रान्तरविधुरव्यसनमार्गोत्सवमत्तप्रसुप्तवचनार्थे पणघातनपरानिभृतपरिणामः सचासौतस्कारजनस्य

प्रथमाणप्रत्योद्भूतं अक्रितिकरं अणिज्जं छिद्रमंतरविधुरवसणजगणउत्सवमत्त प्रमत्तप्रसुत्तवं च
णाखिचणवायणपराणिज्जयपरिणाम तत्करजणज्जुमयंअकलुणं रायपुरि सरक्खियं सदासाज्जगर

गीनथी जेहनेजाइवो तेहनेविपेप्रवत्तीवणहार एहवीमतिषुद्विजेहनेविपेछे अकीर्त्तिनोकरणहार अनार्यदुष्टजनाचरितभणीपिसवा
नोद्वारजोवो परधनलेवानोयवसर कष्ट राजादिकनो उपद्रव गवेपवोछेजिछा इंद्रमहोत्सवादिक माता प्रमादी निद्राकुलविप्रता
रिवो चित्तव्यग्रतानोकारण मारिवो एतलानेविपेतत्परअनुपयात एहवाचित्तनोस्वभावजेहनेछे चोरजनतेहने गाढोसंमतछेइया

तस्य वल्लभमतं यत्तत्तथा वाचनान्तरे त्विदमेवं पठ्यते किद्रविषमपापकंच नित्यं किद्रविषमयो सम्बन्धीदं पापमित्यर्थः अन्यदाहितन्यायं
 प्रायः कर्तुं मयैक्यमिति भावः अनिष्टतपरिणामसंस्तिष्टं तस्कारजनवल्लभमतं चेति अकारणानिर्दयं राजपुरुषरक्षितं तैर्निवारितमित्यर्थः
 सदासाधुगर्हणीयं प्रतीतं प्रियजनमित्वजनानां भेदवियोजनं प्रीतविप्रियं करोति यत्तत्तथा रागद्वेषवल्लभप्रतीतं पुनश्च पुनरपि व्यप्यूर
 त्ति उत्पूरेण प्राचुर्यैण समरो जनमरकयुक्तोयः संग्रामो रणः स उत्पूरः समरसंग्रामः स च लभरं विह्वरः कलिकलहचराटीकलहो न

हृणिज्जं प्रियजणमित्तजण भेदविष्मैतिकारकं रागदोसवल्लभं पुणोय व्यप्यूर समरसंग्राम लभरकालि
 कलहवेहकारणं दग्गतिविणिवायवडुणं भवपुनं भवकारं चिरपरिचियं अणुगयं दुरंतं तद्रयं अधम्म

रक्षितराजापुरुषेराख्यो सर्वदासाधुजनने निन्दनीकच्छे वाल्हाजन मित्वजनभार्द्रप्रमुखतेहने विरोधनोकारणविपरीतअसमाधितेह
 नोकारण रागद्वेष जिह्वांधणो वलीरध्वणाएहवा जिह्वाजनलोकना मरणतेणे करीसहितसंग्रामयुद्ध विरोधनगररोधादिराटि तुरित
 कलह पञ्चात्तापएतलानोकारणहार दुर्गति यडिवानोवधारणहार वलीजनमरणनोकारणहार चिरकालनोसेव्योक्ते विच्छेदनर्थो

तुरतिकलहवधयानुशयएतेषा करणंकारणं यत्तत्तथा दुर्गतिविनिपातवर्द्धनं प्रतीतंभवसंसारं पुनर्भवान् पुनरुत्पादान्करोतीत्येवं
 श्रीलंयत्तत्तथा चिरंपरिचितं अनुगतं अव्यच्छिन्नतयानुवृत्तं दुरन्तं दुष्टावसानं विपाकदारुणत्वात् तृतीयमवर्मद्वारं पापोपायद्वति त
 दियतायादृशद्वत्युक्तं अथयन्नामेत्यभिधातुमात्रं तस्मै त्यादि सुगमंतद्वयेत्युपदर्शनार्थः चोरिक्रंति चोरणं चोरिकासैव चोरिकां१ पर
 स्मात् सकाशात्तुहंतं परहृतं२ अदत्तं अवितिर्गं३ कूरिकाडंतिक्कूरं चित्तं कूरोवापरिजनो येषामस्ति ते कूरिणोऽक्षतमनुष्ठितं यत्तत्तथा
 केचित्तु कुरं टुककृतमिति दृश्यतेतत कुरुटुकाकाकटुकवीजप्राया अयोग्याः सदगुणानामिति४ परलाभः परस्मात्द्रव्यागमः५ असंय
 मः६ परधनेगृहिः७ लौलिक्रन्तिलौल्यं८ तस्करत्वमिति९ अपहारः१० हृत्यलत्तर्गंतिपरधणहरणकुत्पितोऽस्योयस्यास्ति सत्तल्लसद्भावो

दारं तस्सयनामाणि गोणाणि हंतीतीसं तंजहाचोरिक्कं१ परहडं२ अदत्तं३ कूरिकाडं४ परलाभो५

केडोनमूं के दुःखेजेहनोअंतनयी एविजो अधर्मद्वारजाणिवो तेअदत्तादाननानाम गुणसहितहोद्वं एवीस तेयथाक्रमेकहेछेचोरि
 वो१ अनेरानाधननोहरवो२ दीधोनयी३ कूरचित्तं४ अनेरथकीजलाभद्रव्यागमन ५ संयममाहिएधर्मनयी ६ परनाधननेविषे

हसलत्वं पाटान्तरेण हसलहुत्वमिति ११ पापकर्मकरणं १२ तेषि क्वत्ति सौनिका स्वेयं हरणेन मोषणेन विप्रणशः परद्रव्यस्य हरणवि-
प्रणशः १४ आदयणत्ति आदानं परधनस्येति गम्यते १५ लोपेन अवच्छेदनं धनानां द्रव्याणां परस्येति गम्यते १६ अप्रत्ययकारणत्वादप्रत्य-
य १७ अवपीडनं परेषामित्यवपीडः १८ आक्षेपपरद्रव्यस्येति गम्यते १९ चोपः परहस्तात्द्रव्यस्य प्रेरणं २० एवं विक्षेपोऽपि २१ कूटता तुलादौ
नामन्यथात्वं २२ कुलमपीवारं २३ कुलमालिन्यहेतुरिति कृत्वा २४ काचापरद्रव्यद्वयतिगम्यते २४ लालप्पणपत्तया यत्तिलालपनस्य गर्हित

असंजमो ६ परधणं मिगेही ७ लोलिकाट तक्करत्तणं तिय ८ अवहारो १० हत्थलज्जत्तणं ११ पावकम्म
करणं १२ तेषि को १३ हरणविप्पणा सो १४ आदियणा १५ लुं पणाधणाणं १६ अप्पच्चओ १७ उवो

गृध्रपणुं ७ परधनलेवाने विषेलोलपी ८ चोरतेहनोभाव ९ परद्रव्यनो अपहरवो १० परधनेनेहरवे लघुहस्तजेहना ११ पापकर्म
चोरीरूपतेहनोकरवो १२ चोरीपणो १३ हरवो मुसवोधननीहाणिकरे १४ परधननोलिवो १५ उदालीलेवोधन १६ चोरनो कोर्द्विषा
सनकरे १७ परद्रव्यलेवाने उद्यमकरे १८ परनेपीडाउपजावे १९ तेधनधणीनेहाथिनावे २० विशेषेधणीनेहाथिनावे २१ कूडातोलकाट

लालपनस्य प्रार्थने प्रार्थना लालपन प्रार्थना चोर्थं हि कुर्वन् गृहितलपनानि तदलपारूपपाणिदीनवचनरूपाणि वा प्रार्थयती च तत्तद्विदुते
तान्यवश्यवक्तव्यानि भवन्तीति भावः २५ व्यसनं व्यसनहेतुत्वात् पाठान्तरेण असासनायवसरां आशंसताय विनाशाय व्यसनमिति २६ द्र
च्छाचपरधनं प्रत्यभिलाषः सूच्छातैव गगताभिष्वं गरुपातदेतुकत्वाददत्तग्रहणस्येति द्रच्छामच्छातदुच्यते २७ तृणाचमाप्तद्रव्यस्याव्यये
च्छागृह्णिता प्राप्तस्य प्राप्तित्वात्तदेतुकं चादत्तादानमिति तृणागृह्णितोच्यत इति २८ निदुते मर्त्याया कर्म निदुतिकर्मः २९ अविद्य

लो १८ अक्खे वो १९ क्वे वो २० विक्खे वो २१ कुडया २२ कुलमसीय २३ कांखा २४ लालपणप्रच्छणा
२५ असासणायवसणं २६ द्रच्छामुक्खाय २७ तएहागिही २८ जियकम्मं २९ अवरच्छन्निविय ३०

ला २१ कुलनेच्छापणकरे मसीनीपरे मलीनकरे २२ परद्रव्यनो अभिलाषः २३ दीनवचननो गोलवो राजादिकनो कष्टसंकटावे २४ विनाश
पामे चोरीने व्यसने पुरः २६ परधननो अभिलाषधननी गढीवाद्या २७ पाश्याधनने विषेद्रमजाणे रले २८ खुटे जेधनपाश्याते हने पामवा
नीवाश्याकरे कीधायुकर्मनो द्वाकवो एवं विधम २९ अनेराना आयिवंचीने चोरीकरे ३० ते अदत्तादानना एपूर्वीता इत्यादिक अनेका

मानानि परेषामक्षीणि द्रष्टव्यतया यत्नतदपरोक्षं असमक्षमित्यर्थः इति रूपप्रदर्शने अपि चेति समुच्चयेन दृष्टव्य कानिचित्प्रदानिमुग
मत्वान्न व्याख्यातानि तस्मिन्ति यस्य स्वरूपं प्राग्वर्णितं तस्यादत्तादानस्येति सम्बन्धः एताम्यनन्तरोदिताविशदित्योगः एवमादिकानि
एवं प्रकाराणि वानेकानीति सम्बन्धः अनेकानीति क्वचिन्नहस्यते नामधेयानि नामानि भवन्ति किंभूतस्य अदत्तादानस्य पापेनापुण्य
कर्मरूपेण कलिताच बुद्धे न कलुषाणि मलीमसानि यानि कर्माणि भित्तोचादिव्यापाररूपाणि तैर्वज्रलं प्रचुरं यत्तानि वा वज्रलानि
बह्वानि यत्नतत्तया तस्य अयमेव अदत्तादानं कुर्वन्ति तानाह ते पुणेत्यादि तत्पुनः कुर्वन्ति चैवं तस्कराः तदेव चैवं कुर्वन्तीत्येवंगीलाः

तस्मण्याणि एवमादृणि नामधेज्जाणि ऊंति तीसं अदिद्यादाणस्स पावकालि कलुसकम्म वज्रलस्स
अण्णेगाइं तंपुणकरेति चोरियं तक्करापपरदब्बहराद्धेया कयकरण लद्धलक्खा साहसिया लद्धस्सगा

प्रकारे नामेकरीनेज्जइत्तीस अदत्तादाननकेहवा पापेकरीसहित मेलोजकमते षणोद्धे अनेकचोरीकरे तेवलीवलीअदत्तकरेचोरी
चोरीनोविशेषपरद्वयनोहरवो डाहाकीषाअनुष्ठान चोरीकरवानामवसरानाणधैयपणासहित तुच्छयात्मा अतिमोटीइच्छाअसं

तथा लोकवाह्या, जनवह्निहतास्ततः कर्मधारयः उद्द्रोहकाश्च घातकाः उद्द्रोहकाश्च पुरघातकाश्च पथिघातकाश्च गृह्णादिप्रदीपनककारणः तीर्थभेदाश्च तीर्थमोचका इति द्वन्द्वः लघुहस्ते न हस्तलाघवेन संप्रयुक्ता ये ते तथा ज्ञु, ईकारान्तिद्युत काराः खंडरक्षाः श्रुतपालाः कोटपालावा स्त्रियासकाशात् स्त्रीमेव चौरयंति स्त्रीरूपावाये चौरास्ते स्त्रीचौराः एवं पुरुषचौरकाः अपि

रीय विसयनिष्ठ लोकावज्ज्ञा उद्द्रोहका गामघायक पुरघायक पंथघायक आलिवक तित्यभेदा लज्जहृत्य संप्रयुक्ता जूयकरा खंडरक्त्वथी चोरपुरिसाचोर संधिच्छेयाय गंठिभेदकरणं धणहरण

करणहार चपराधजाणी देशयकीकाढ्या ज्ञातिवाहिरकीधा घायकपैसीमनुष्यनेमार जेधाडिमेलीग्रामनेहणे पुरनगरनेधातुकर वाटपाडे जेष्ठानाच्चावीबाले जेपरधनेलेवाभणी तीर्थरू'धीनेतिहालोकयात्रानिमित्तचनेकाधनआलेतो तीर्थजावालिह्निहं एहवाकर्म नोकाहणहार तीर्थभेदकहीह्'इणीपरिधनल्ये जिमकीनजाणे संयुक्तसहित जवारी जेमाडवीनारक्षपाल तथाकोटवाल स्त्रीनेविप्रता रीधनल्ये तेस्त्रीचोरतथास्त्रीचोरीकरीपुरुषचोर परधननेलेवानेखातपाडे गंठीछोडा परधननोहरणहारो आगलामारीनेधनलीह्'इ-

तस्कराः परद्रव्यहराः प्रतीतं च्छेकानिपुणाः कृतकरणावच्छयोविहितचौरानुष्ठानातेच लब्धलक्षाश्च अयसरक्षा कृतकरणलब्धलक्षाः
साहसिकाधैर्यवन्तः लघुस्वकाश्चतुच्छात्मानः अतिमहेशाश्च लोभग्रस्ताश्चेति समासः दहरल्लवीलगायन्ति ददरेण गलददरेण वचना
टोपेनेत्यर्थः अपव्रीडयन्ति गोपायंतमालस्वरूपपरं विलज्जीकुर्वन्ति येते ददरापव्रीडिकासुष्णंति हिशतात्मान तथाविधवचनाच्चेपप्रक
टितस्वभावं सुगधजनमिति अथया ददरेणोपपीडयन्ति जातमनोगाधं कुर्वन्तीति ददरोपपीडिकासु च गृद्धि कुर्वन्तीति गृद्धिकाः
अभिमुखापरंसारयन्ति येतेऽभिमराः क्षणंदेयं द्रव्यं भञ्जन्ति नददाति येतेऽक्षयभञ्जकाः भग्नाः लोपिताः सन्धयः विप्रतिपत्तौ संस्थाये
स्ते भग्नसंविता ततः पदद्वयस्य कर्मधारयः राजदुष्टं कोशहरणादिकं कुर्वन्ति येते तथाच विषयान्मण्डलान्निच्छूढंति निर्द्धारिता येते

अतिमहिच्छ लोभघत्या दहर ल्वौलकायगिद्विया अहिमरा अणभंजका भगासंधिया रायदुट्टका

तोपलोभकरीग्रस्या वचननोशाडंगरकरे आपणोगोपयै सुसवाक्केतरवानेविपे गृध्रएककोईकमोटोपुरुषपरोपगारीगि परधननोलोल
पीसाहमायद्वपरनेमारं परनोधनलेइनेपाछेआपेनही जेवोलवाधददेइने पछेवाचाथकोचूको राजानाभंडारफाडीधनल्ये दुष्टकर्मना

तथालोकवाद्या जनवह्निहताहतः कर्मधारयः उद्द्रोहकाश्च घातकाः उद्द्रोहकाश्च पुरघातकाश्च पथिघातकाश्च गृह्यादिप्रदीपनककारणः तीर्थभेदाश्च तीर्थमोचका इति द्वन्द्वः लघुहस्ते न हस्तलाघवेन संप्रयुक्तयेते तथाज्जु ईकरन्ति द्युत करः खंडरचाः शुक्लपाताः कोटपालावा स्त्रियासकाशात् स्त्रीमेव चौरयति स्त्रीरूपावाये चौरास्ते स्त्रीचौराः एवं पुरुषचौरकाः अपि

रीय विसयनिष्ठं लोकवज्झा उद्द्रोहका गामघायक पुरघायक पंथघायक आलिवक तित्थभेया लज्जहृत्य संप्रउत्ता जूयकरा खंडरक्वत्थी चोरपुरिसाचोर संधिच्छेयाय गंठिभेदकरणं धणहरण

करणहार अपराधजाणीदेश्यकीकाढ्या ज्ञातिवाहिरकीधा घायकपैसीमनुष्यनेमारे जेधाडिसेलीग्रामनेहणे पुरनगरनेघातकरे वाटपाडे जेष्ठानाच्यावीवले जेपरधनलेवारणी तीर्थरूंधीनेतिहालोकयावानिमित्तचनेकधनआलेतो तीर्थजावालहिद्दं एहबाकामे नोकहणहारतीर्थभेदकहीद्दं इणीपरिधनल्ये जिमकोनजाणे संयुक्तसहित जवारी जेमाडवीनारक्षपाल तथाकोटवाल स्त्रीनेविप्रता रीधनल्ये तेस्त्रीचोरतथास्त्रीचोरीकरीपुरुषचोर परधननेवानेखातपाडे गंठीछोडा परधननोहरणहारो आगलामारीनेधनलीद्दं

सन्धिच्छेदाच्चात्रखानका एतेषां द्वन्द्वस्तस्मै च ग्रन्थिभेदकः प्रतिवक्तव्यं परधनं हरन्ति येते तथा परधनहारिणा लोमान्वयहरन्ति
येते लोमावहाराः निःपूक्ततया भयेन परप्राणान्विनाश्यै वसुण्यन्ति येते लोमावहारा उच्यन्ते आक्षिपन्ति वशीकरणादिना येते ततो
मुष्णन्ति ते आक्षेपिणः एतेषां द्वन्द्वः हडकारगतिहठेन कुर्वन्ति येते हठकारकाः पाठान्तरेण परधनहारलोद्यावहारवक्ख्वेव हिडका
रकन्ति सर्वे येते चौरविशेषाः निरन्तरं हृदयिते निर्भेदकाः गूढचौराः प्रच्छन्नचौराः गोचोराः अश्वचोरकाः दासीचौरस्य प्रतीता

लोमावहार अक्खेवी हडकारक निम्महग गूढचोरगोचोर अस्सचोरक दासिचोराय एकचोराय
उक्कडुका सिंपदायक उच्छिंपक सत्थपायक विलकोली कारकाय निग्गाह विलुं पगा बहुविहं तेणि

धतारोठगारोयइनेधनलीइं हठकरीनेपारकोधनल्ये चागलनिगाढोसदीभारे छानोचोरीकरे गायनेचोरे घोडाचोरक दासीने
चोरे जे एकलानचोरीकरे चोरीने प्रच्छिवालीभारे चोरने भातपाणीसंवलदो चोरनो विशेष साथने धातकरे विश्वासवचनबोलीधन
लीइं जे परने व्याभोहवामणी विश्वासवचनबोले धनहर जे राजादिकनाग्रहणीनीकल्याणहवाने लूटे घये प्रकारे चौरपरधनहरवानी

पदत्रयं तथास्वकेद्रव्ये असंतुष्टाः परविपयान् परदेशानभिघ्नन्तिलुब्धाधनस्यकृतेद्रव्यार्थः चतुर्भिरेङ्गे विभक्तं समाप्तं वायहलं सैन्येन
समग्रायुक्तायेततथा निश्चितैः निश्चयवद्विर्वरयोधैः सहयद्युद्धं संग्रामस्तत्रश्रद्धा संजातायेषा तैतथा तेचते अहमित्येवंदर्पिताश्चदर्पवन्त
इति समासस्त्रैर्विधैः भृत्यैः पदातिभिः कचित्त्वैरित्येति पद्यतेसंपरिहृताः समेताः तथापद्मयाकटशूचीचक्रसागरगरुडव्यूहवितै
रहव्यूहशब्दः प्रत्येकं सम्बध्यते तत्रपद्माकारो व्यूहः पद्मव्यूहः परेषामनभिभवनीयमेन्यवित्यासविशेषएवमन्येपि पंचएतैरचितानि यानि

परधर्णमिगिद्धा सएद्वे असंतुष्टा परविसए अहिहर्णन्ति लुद्धा परधर्णस्सकज्जे चउरंगसमत्तवल
स्समग्गानिच्छियवरजोह जुद्धसद्धाय अहमहमिति दप्पिएहिं सेनेहिं संपरिवुडा पउम सगडसूई

जेहेने षणारजानपरधनेविषे श्रद्धयापणाद्रव्यनेविषे संतोषनथीपास्या अनेराराजाननादेशसाहमोयईहणेविणासे लालचीपर
नाधनेनेकाजेहाथीघोडारथपाथकसर्पणकटकसहितनिश्चयवन्त संग्रामेयवश्यभाजेनहीशुभटयुद्धनेविषेअद्वावन्तज्ज एपहिलोसंग्रामेजाउ
अहंकारसंतुक्तसेनाइंकारी परिवरया पद्मकमलनीपरेसंग्राम शकटव्यूह शूचीव्यूहचक्रव्यूहसागरव्यूहगरुडव्यूह सेनानोथापवो सेनाइ

तानितथा तैः कैः अनीकैः सैन्ये अथवापद्मादिव्यूहा आदिव्यूहा गोमूत्रिकाव्यूहादीनां ते तथा ते रूपलक्षितैः कैरनीकै उच्छरन्तानि आह
 खन्तः आच्छादयन्तः परानीकानि तिगम्य अभिभूयजिता तान्येव हरन्ति परधनानीति व्यक्तं अपरे सैन्योद्द्वेष्टेभ्योऽन्ये स्वयं
 योद्धारौ राजान रणशीर्षसंग्रामशिरसि प्रकृष्टरणे लब्धोलब्धौ ये सेतथा संगमंति द्वितीया सप्तम्यर्थेति छात्रा संग्रामे रणे अतिपतन्ति
 स्वयमेव प्रविशन्ति न सैन्यमेव योधयन्ति किंभूता सन्नद्धा सन्नहन्त्यादिना कृतसन्नाहा बहुपरिकरकवचोयस्ते तथा उत्पाटितो गाढबद्ध
 श्विक्लपटो नेत्रादिचौरात्मको मस्तकेयस्ते तथा गृहीतान्यायुधानि शस्त्राणि प्रहरणायै सेतथा अथवा अथवा आधुप्रहरणानां क्षेप्या

चक्रसगार गरुलबुहाति एहिं अणि एहिं उच्छरन्ता अभिभूय हरन्ति परधनाद् अवरेरण सौ सलङ्घ
 लक्ष्वा संगमं सिञ्चति वयंति सखद्वद्वपरियर उष्मीलिय विंघपटुर्गहिया उहप्रहरणामाटिवरच

कारी परकटकने आक्षादता जीपीते हनाधनहरे परधनलेवा अने राखये मेव भूभूकरे राजान संग्राममस्तकि लाघोलक्षणजेणे संग्राम
 नेविषे स्वयमेवपैसे सन्नाह बाध्यो कवचयजेणे गाढो भीडो माथेचीर बाध्यो लोधा हयोचारविशेष खड्गतथा कवच प्रथानवज्जमयपापर

क्षेप्यनाकृतो विशेषसतः सन्नद्धादीनां कर्मधारयः पूर्वोक्तमेव विशेषणं प्रपञ्चयन्नाह माद्रीतनुत्वाणविशेषणेन वरवर्मणाच प्रधानं तनुत्वाणविशेषनेन गुण्डिताप्रेरिता येतेमाद्रीवरवर्मगुण्डिता पाठान्तरेण वक्ष्यतिवस्त्रगुण्डिता तत्रगुण्डितनुत्वाणविशेषणविशेषतयैव व्यापिद्धा परिहिता जालिकाहेमकंचको यैलेतथा कवचेन तनुत्वाणविशेषेणैव कण्टकिता कृतकैवचा येतेतथा उरसा वक्षसा सह शिरोमुखं ऊर्ध्वं मुखवद्वायन्तिताकण्ठं गलेतोणास्त्रोणीरा शरधयोयैस्ते उरःशिरोमुखवद्भुजगतोणाः तथपाद्वयन्ति हस्तपासितानि वरफलकानि प्रधानफलकायैलेतथा तेषां सत्कोरचितोरणोचितरचनाविशेषेण परप्रयुक्तप्रहरणप्रहारप्रतिघाताय कुतः पृथकरन्ति

अगुडिया आविद्धजालिका कवय कंकडइया उरसिरसुह बधकंठोरणामाद्वय वरफलकारचिचप
हकर सरभसखरचावकरकरच्छिय सुनिसितसरवरिसचडकर कसुयंत घणचंडवेगधारानिवाय

लोहमयपाधरतयात्राणविशेषं पृथ्वीच्छे लोहनोकाचूचो कवच कटियाकवचिद्धं करीकंटक ह्रियासहितऊर्ध्वमुख बाध्यागलानिविधे भोगडी हस्तपासिका वरप्रधानलेखा कीधो शस्त्रयुक्त समुदाय सहयंकठोरधनुपदायेधख्यो चाढीकाढा अतितीखावांण दृष्टिप्रचंड

समुदायोयेस्ते तथा ततः पूर्वपदेन सहकर्मधारयोतस्तेः सरभसैः सहर्षैः खरचापकरैः निष्ठुरकोदण्डहस्तैः घातुष्कै रित्यर्थः येकराक्षि
ताः कराक्षष्टाः सुनिश्चिता अतिनिश्चिताशरावाणास्तेषां योर्वर्षवटकरकोटिष्टि विस्तारोऽमुयंतति मुच्यमानसएव घनस्य मेघस्य चण्ड
वेगानां धाराणां निपातः तस्य मार्गोयः स तथा तत्र मंतति पाठान्तरं च तत्र मत्प्रत्ययान्तत्वान्निपातवति संग्रामेऽति पतन्तीति प्रक्रमः
तथा अनेकानि धनुं प्यि च मण्डलाग्राणि च खड्गविशेषास्तथा संधिताः क्षेपणायोद्गीर्णा उच्छलिता छद्मगताः शक्तयश्च त्रिशूलरूपाः
करणकाश्च बाणाः तथा वामकरगृहीतानि खेटकानि च फलकानि निर्मलानि छष्टाः खड्गाश्च उज्ज्वलविकीर्णकृतकरवालाः तथा प्रह
रन्ति प्रहारप्रवृत्तानि इति तानि च शस्त्रविशेषास्तोमराश्च बाणविशेषाश्च काणि च यराणि गदाश्च दण्डविशेषाः परशवश्च कुठाराः मुशलानि

सग्नो अणेगधणुं मंडलग्नसंधित उच्छलय सत्तिकणग वामकरगह्विद्य खेडग निम्नलनिक्षिप्त खड्ग

खड्ग विस्तारमुक्त्वानो मेघनोऽप्रचंडनेह नो वेगतेह नीधारा निपातपञ्चेमार्गजिह्वा अनेकधणाधनुष खड्गविशेषमं कथापठे उच्छली
आकाशार्द्धे शक्तिवाणं डावेद्यायि ग्रह्या खेडा मलहलतापडीयारमाहिथीकाढ्या खड्गेषा यदेवाने प्रवर्त्या भाला बाण चक्र लोहगदा

चप्रतीतानि लांगलानिच हलानिन्सूलानिच लउडाश्चप्रतीताः भिंडिमालानिचशस्त्रविशेषा शबलाश्चभक्षाः पटिसाश्चास्त्रविशेषाचर्म
 टाश्च चर्मनक्षपाषाणाः घनाश्चसुन्नरविशेषाः मोष्टिकाश्चसुष्टिप्रमाणपाषाणाः सुन्नराश्चप्रतीताः वरपरिघाश्च प्रबलांगलायतप्रक्षराश्च
 गोफणादिपाषाणाद्गुणाश्चट्टकराः तोणाश्चशरधयः कुवेण्यश्चरुद्विगम्यापीठानिच घासनानीतिद्वंद्वः एगिप्रतीताः प्रतीतैः प्रहरण
 विशेषैः कलितोद्युक्तोयः सतथातवइलीभिः करबालविशेषैः प्रहरणैश्च मिलिनमिलंतिति चिकचिकायमानैः खिप्पं तत्तिच्चिष्यमाणैः
 विद्युतः क्षणप्रभायाः उज्जलायागिर्भलाया विरचिताविहितासमासदृशीप्रभादीप्तिवततत्तथातदेवंविधंनभललं यत्तसतथाततवसंग्रामे

प्रहरंत कुंततोमर चंक्कागयापरसु मुसललंगल सूललउड भिंडिमाल सव्वलपट्टिस चम्मेडुडुषणमो
 द्विय मोगरवरफलिह जंतपसत्थरदुहण तोणकुवेणा पीढा कलिइली प्रहरण मिलिजिलित

झाहाडो मंसल हलतिशलदडलोहमय हथीयारविशेष मोटाभाला पट्टोशस्त्रविशेष चर्मस्युंवीध्यो पाखाण सुन्नर मुष्टीप्रमाण
 पाखाण मोगर प्रधान चर्गलाभोगल गोफणिना गोला टाकर भाथडी मगधेदसनोश्चस्त्रविशेष घासन एतलेकरीसहित वार

तथा स्फुटप्रहरणैस्फुटानि व्यक्तानि प्रहरणानि यत्नसतथातवसंग्रामे तथा महारणस्यसंवंधीनि यानि शंखस्यभेरीचक्रदुभिःवरद्वयं च लोकप्रतीतंतेषां प्रचुराणां पटूनां स्पष्टध्वनीनां पटहानाचपटहकानामाहतानामास्फालितानां निनादेनध्वनितागंभीरेण वहलेन येनंदिताः हृष्टाः क्षुभिताश्च भीतास्तैषां विपुलैर्विस्तीर्णैर्घोषोपेतसतथातवहयगजरथयोधेभ्यः सकाशात्त्वरितंसीमं अमरुतं प्रसर सुपगतंचद्रजोधूलीतदेवोद्धततमाधकारमतिशयंप्रबलं मित्रं तेन बल्ललोचस्य तथाततथाकातरनराणां नयनयोद्धदयस्य च वाचलिति

खिप्यंत विज्जज्जल विरचित समग्रह नहतले फुडपहरणे महारण संखभेरिवरतूरपउर पडपड
हाहय निनाय गंभीरणंदित एक्खुभिय विपुलघोसे हयगयरहनोह तुरियपसरिय रयुद्धत तमंध

वालविशेष ते हयकी अन्येरोशस्त भगभगयमान वैरीप्रतेमूं कता बीजलीनीपरे ऊजली एहवाकीधाते सरीखीकाति आकाश तलनेविषे स्पष्ट प्रहारसंग्रामनैविषे मोटारणसंग्रामशंखदुन्दुभिप्रधानवाजित प्रधानशब्दस्य पडहतेहने आस्फालेवकरी शब्द गंभीरशब्देहरया वीह्याविस्तीर्णशब्द घोडा हाथी रथ सुमट उतावलो पसखो रजउडवेकरी अंधकारघणोहोइं कायरमनुयने

व्याकुलत्वं लोभं करोतीत्येवं शीलैः सतथातव तथा विलुलितानि शिथिलतया चंचलानि वान्युक्तवराण्युन्नतप्रवराणि सुकुटानि
-ससृकाभरणविशेषाणि किरीटानि च तान्येव शिखरत्वयोपेतानि कुण्डलानि च कर्णाभरणानि उडुदामानि च नक्षत्रमालाभिधाना
भरणविशेषास्तोषामाटोपः स्फारता सा विद्यते यत्नसविलुलितोत्कटवरमुकुटकिरीटकुण्डलोडुदामाटोपितद्वतितया प्रकटायापताका
उच्छृताश्च ऊर्ध्वोद्धता ये गजगण्डादिध्वजाः यैजयन्ताश्च विजयसूचिकाः पताका एव चामराणि चलन्ति छत्राणि च तेषां सम्बन्धिवद

कारबहुलेकायरनर नयणहियय वाउलकरे विलुलिय उक्कडवरमउडतिरिड कांडलो दुद्दाराभा
डोविय पागडपडाग कुसियधय वेजयंति चामरचलंत छत्तंधकारगंभीरे हयहेसिय हत्थियुल्लगु

आखिहइयाने व्याकुलपणानो करणहारसिथलपणे करीचंचल उंची शिखाप्रधानसुगट एहपणिसुगटनीजाति कर्णाभरणनक्ष
त्रमालाएहवे नामेयाभरणविशेषतेह्नो आटोपपताकापडाई ऊंचीकीधीध्वजा ध्वजाजाणिवी चामरछत्तंकारी अंधकारथयोछे
चलतादहदीप्पमान गंभीरघोडानो हेहेकारहाथीयाना गुलगुलाटशब्दकरता रथनोघणघणशब्दपायकनोहरहरशब्दहाथस्योमाल

न्धकारं तेन गम्भीरौलब्धमध्योयः सतथाकर्मधारयसतस्रहयाना यत्हेषितं शब्दविशेषः हस्तिनायदुगुलुकायितं शब्दविशेषएव
 तथारथाना यत् घणघणायति घणघणेत्येवं रूपस्यशब्दस्य कारणंतथापादकृत्ति प्रदातीना यत् हरहराद्वयत्ति हरहरति शब्दकरणं
 आस्फोटितं च करास्फोटरूपं सिंहनादश्च सिंहस्येवशब्दकरणं क्लिययति संटितंसीत्कारणं विघुष्टञ्च विरूपवोषकरणं उत्कृष्टं चत्
 कुष्ठिनादं आनंदमहाध्वनिरित्यर्थः कंठकृतशब्दश्चतथाविधोगलरवः तएवभीमगर्जितं मेघध्वनि यत्नसतथा तत्तस्यराहति एकहेल
 याहसतारुषतावाकललच्चणोरवोचत् सतथातत्तथा अशूनिर्तेने यन्शूलौकतेन वदनेन यैरौद्राभीपणास्तेतथा तथाभीमंयथा भवती

लाद्वय रहधणघणाद्वय पादकहराद्वय अफोडिह सीहनाय क्लिलिय विघुडू कुडुकंठकयस
 ह्भीमगर्ज्जिण सयराय हसंतरसंत कलकलरवे आसुणिय वयणसह भीमदसणाधरोडू गाढदढ

नीपरिखमानोअफालवो सीहनीपरेशब्दकरे साटीतेदातजिह्वाअग्निशब्दकरे विरयाशब्दकरे उत्कृष्टआणंदशब्दकदनोकीधोशब्द
 संग्रामादिकनो रौद्रमेघनीपरि गर्जितक्रे समकाल हसतारुसता तेहनोकलकलाटरूपशब्दक्रेजिहा क्रोधवसिंगादोमोटोसुखकरेरौद्र

त्येवं दशनैरधरोष्ठौ यैस्तेतया ततः कर्मधारयस्तस्मै षा भटाना सत्प्रहरणे सुष्टुप्रहारकरणे उद्यताः प्रयत्नप्रवृत्ताः कारायत्नसतया तत्ततया अमर्षवशेन कोपवशेन तीव्रमत्यर्थं रक्ते लोहिते निर्दोरिते विस्फारिते अक्षिणी लोचने यत्नसतया वैरप्रधानादृष्टिवैरदृष्टिः तथा वैरदृष्ट्या वैरबुद्ध्या वैरभावेन एकद्वन्द्वेष्टिताश्च तैस्त्रिवलीकुटिलावलितया वक्रा भ्रुकुटिनयनललाटविकारविशेषकता ललाटेयत्नसतया तत्ततया वधपरिणताना मारणाध्यवसायवता नरसहस्राणा विक्रमेण पुरुषाकारविशेषेण विजृम्भितं विस्फुरितं बलं शरीर

सम्प्रहार करणुज्ज्वकरे अमरिसवसन्तिव्वरत्त निहारितत्ये वैरदिदृष्टि कुधचेडिय तिवली कुडिल भिगुडि कयनिडालि वधपरिणय नरसहस्रविक्रम्य वियंभियत्रले बगंततुरंगारह प्रहाविय समर

वीहामणावदनत्रीहामणोदाते करीअधरहेठलोचोठ गाढोडस्योक्के रूडाधावकरवानो उद्यमसावधानएहवाहस्तक्के क्रोधतेहनेवसि करीतीव्रगाढाराता ताड्याएहवासुभटनालोचनद्वेपनीदृष्टिजोवोरीसाणानीचेष्टा तेणेककरीतिवलीवलीवाकी भ्रुकुटिकीधीललाटने विषेमारवानाअध्यवसायसहितमनुष्यना सहस्रपुरुषाकारफोरवे जैहनेजेतलोसमर्थपणोक्केतेतलोदेखाडे वेगवंततुरंगमअसवारने

सामर्थ्यं यत्र सतथा तत्र तथावलगुत्तरङ्गैः रथैश्च प्रधाविता वेगेन प्रवृत्ताये समरभटाः संग्रामयोधास्तथा आपतिता योद्धुमुद्यता
 केकादन्तालावप्रहारेण दक्षताप्रयुक्तधातेन साधितानिर्मिता येस्ते तथा समरसवियन्ति समुच्छ्रितं हर्षातिरेकादूर्द्ध्वीकृतं बाहुयुगलं
 यत्र तत्तथा तद्यथा भवतीत्येवं मुक्तादृहासा कृतमहाहासध्वनयः पुष्कंतत्तिपूत्कुर्वन्तः पूत्कारं कुर्वाणास्ततः कर्मधारयः ततस्तेषां यो
 वोलः कलकलोसवज्जलो यत्र सतथा तत्र तथा फलगावरणगह्वरिणः स्फाराश्च फलकानि च आवरणानि च सन्नाहादृहीतानियस्ते

भडा वडिय केयलावप्रहारसाधित समूहवियबाहुजयल मुक्तादृहासपुष्कंतवोल बज्जले कलकलगा
 फलफलगावरण गह्वर गयवर पथं तदरियभडखलपरोप्परपलगग जुद्धगव्विविउसितवरासिरो

उपाडीरथेजोतरयावेगेउद्यासंग्रामनाभूकारद्याव्याडाहा डाहपणेषुक्तशस्त्रेनेप्रहारिकरी लाधाजीत्या हरपसंगितउचोकीधो वाहु
 युगलमुक्थोअदृहास्य पुकारताअनेकापुषकलकलशब्दकरेके कलकलायमान जेसंग्रामनेविषेफलफलवकटकाविशेषखेडोप्रद्याहथीवार
 बेरीनाहाथीने प्रार्थतालेवावाछता अहंकारी शुभटदुष्टयाहोमाहिभूभावालागा शुभकरता गर्वितपडीवारथकीकाढा प्रधानखल्ल

तथागयधरपत्यं तन्निजजवरान् रिपुमतं गजान्गार्थयमाना चंतुमारोबुं वाभिलषमाणास्तत्र शक्तास्तच्छ्रीलावा येतेतथाततः कर्मधार
यस्ततस्ते च तेद्वप्रभटखलाश्च दर्पितयोध दुष्टाद्वति समासः तेचतेपरस्परप्रलम्भाश्च अन्योन्यं योजुमारब्धाद्वत्यर्थः तेचतेदुष्टगर्विताश्च
योधनकलाविघ्नानगर्वितास्तेच तेविकोशितवरासिभिः निःकर्षितवरकरवालैः रोपेणकोपेन त्वरितंशीघ्रं अभिमुख्यमाना अभिमुखे न प्रह
ङ्गिच्छिन्नाः करिकरायैस्ते तथा तेचेतिसमासस्तं पा संविगियन्ति व्यंगिताख्येण तावरायत सतथातततया यवद्वृद्धिं सम्पदिष्टास्तोम
रादिना सम्यग्विबद्धाः निष्पुङ्गुभिन्नाः स्फाटिताश्च विदारितायतेभ्योयत्प्रगलितं रुधिरं तेनयतोभूमौयः कर्दमस्तेन विलिखिलास्थिली

सतुरियन्त्रभिमुहपहरत छिणकारिकारविभंगियकरे यवद्वृद्धिनिसुद्वभिन्नफालियप्रगलितयरुहिरका
यभूमिकहमन्चिक्खल्लपहे कुच्छिदालियगलितनिश्चेतितं फुरणुरंत विगलमन्महर्षाविगयगाढ

रोसिद्धंशीघ्रसाधुहाथाव्याप्रहारकरवा छेदीहायीयानीसूडछेद्याहाथखल्ले करी नाणेकरीगाढाभेद्याविदास्यागल्योवत्तोलीहीकीधी
भूमिकानिविपेकादव चीखलो पंथमार्ग कुच्चिंविदास्या रुधिरश्रवता नीकल्याणातरडा तप्राडता यिकल मर्मनेधिघेहण्या वीहामणो

नापन्यानो यत्नसतथा तत्ततथाकुक्षौदारिताः कुक्षिदारितागलितं रुधिरं अवनन्ति रलन्ति वाभूमौ लुठन्ति निर्लेलितानि कुक्षितोवच्चि
 कृतानि चंत्राणि उदरमध्यावयवविशेषा येषां ते तथा पुरपुरं तविगलन्ति पुरपुरायमाणाय विकलाच्चविरुद्धेन्द्रियवृत्तयो ये ते तथा
 तथा मर्मणि हता मर्मो हता विकृतो गाढो यत्नदत्तप्रहारो येषां ते तथा अतएव स्पर्शिता सन्तो भूमौ लुठन्तः विह्वलाश्च निस्सहंगाः
 ये ते तथा तथा कुक्षिदारितादिपदानां कर्मधारयस्तत्संज्ञा विलापः शब्दविशेषः कर्षणादयास्सदं यत्नसतथा तत्ततथा हता विनाशिता
 योधाश्च श्वारोहादयो येषां ते तथा तत्तमते यदृच्छया सम्बरन्तस्तुरगाश्च उद्दाममन्तकुञ्जराश्च परिशङ्कितजनाश्च भीतजनानि बुक्कच्छिन्न

दिशः प्रहारमुच्छिन्नस्तत्त वेभलविलावकलुणो हयजो हभमंत तुरंगउद्दाममत्त कुंजरपरिसंक्रिय
 जण्णिबुक्का छिण्णइयमगरहवरनट्टिसिरकिकलेवरा किंनपडिय पहरणविकिन्नाभरणभूमिभानी

गाढो दीधो प्रहार मूर्च्छां पड्या भूमिकादूरे लेक्रे निश्चेधा गाढाकाढा विलापकरता दयामणो विणास्याशुभट भमता घोडा दाम
 णारहित मदोन्नतहस्ती वीहता लोकसमूहं छेदाध्वजा भागारथप्रधान मस्तकरहित हाथीनाकलेवरकरी आकीर्णपड्या हथी

ध्वजाः निर्मूलान्निष्कन्धकेतवो भग्नादलितारथवराश्च यत्रसतथा नष्टः शिरोभिष्किन्नमस्तकैः करिकलेवरैः दन्तिशरीरैराकीर्णव्याप्ता पतितप्रहरणाध्वस्ताद्युधाविकीर्णाभरणाविच्छिन्नालङ्कारा भुमेर्भागादेशायत्र सतथाततः कर्मधारयः सूत्रतथा दृत्तंतिकबंधानि शिरो रहितकण्डेवराणि प्रचुराणि यत्रसतथा भयकरवायसाना परिलितगिद्धन्ति परिलीयमानगट्टाना यन्मण्डलं च क्वालं भ्राम्यसंचरत सास्थयाच्छाया तथा यदन्धकार तेनगाभीरोयः सतथा तत्र संग्रामेद्यपरैराजानः परधनगट्टाः अतिपतन्तीति प्रकृतं अथपूर्वोक्तमेवायं संचिततरेणवाक्येणाह वसवो देवावमुधा च पृथिवी विकम्पिता येस्ते तथातेद्वराजानः इति प्रक्रमप्रत्यक्षमिव साक्षादिव तद्वत्संयोगा त्पितृवनं श्मशानं प्रत्यक्षपितृवन परमरुद्धवीर्यगंगंति अत्यर्धदारुणं भयानकं दुःप्रवेशतरकं प्रवेष्टुमशक्यं सामान्यजनस्येति गम्यं

न च तं कबंधपठरं भयंकरवायसपरिलेत्तगिद्धमंडलभमंत छादंधकारं गंभीरेवसुवसुह विकंपितञ्च

थार वीर्यस्या आभरण भूमिकानाप्रदेश नाचता मस्तकरहितघणाच्छे वीर्यमणा कागडा तेकलेवरनेविधेलीनमान गट्टप्रपंखी तेह नासमूह भमता छायातेणेकरीचंधकारथयो गंभीरच्छे देवतापृथिवी कंपावीच्छे श्मशाननीपरेप्रत्यक्ष अत्यंतरीद्र वीर्यमणो अनैरा

अतिपतन्ति प्रविशन्ति संग्रामसंकटं संग्रामसंग्रहणं परधनं परद्रव्यं महत्ति इत्थं तद्वति तथा अपरिराजन्तो अन्ये वा इक्ष्वीरसंघाः पदातिरूपचौरसमूहाः तथासेनापतयः किंस्वरूपाचौरवृन्दप्रकपकाश्च तत्प्रवर्तका इत्यर्थः अटवीदेशे यानि दुर्गाणि जलस्थलदुर्गरूपाणि ते प्रवसन्ति ये ते तथा कालहरितरक्तपीतशुक्लापञ्चवर्णा इति यावत् अनेकशतसंख्याश्चिह्नपद्मावद्वा यैस्ते तथा परदिपयानभिघ्नन्ति

पञ्चक्वलिप्रभवणं परमरुद्धवीहणं दुष्प्रवेसतरंगं अभिवर्द्धितिसंग्रामसंकटं परधणमहंता अवरेप्रा
इक्ष्वीरसंघासेणावद् चौरवंदपागड्डिकाय अडविदेस दुर्गवासी कालहरितरक्तपीतशुक्लि अरणेण
सयं चिंधपट्टबंधा परविसए अभिहर्णन्ति लुब्धाधणस्सकज्जे रयणागरसागरं च उम्मीसहस्समालाकु

पाधरा लोकनेपेसता अशक्यते भाहिपेसे संग्राममाहिं गहनस्थानकतथासकटसंग्राम अनैरानोधनद्रव्यवाहता अनैरासज्यायकीयादृक्
चौरनासमूह कटकनास्वामी चौरनाहं द घणाचौरनेप्रवर्त्तन्ति अटवीने प्रदेशे विपमस्थानक कृष्णनीलारतापीलेवर्णे धवलवर्णे अने
कशत चिह्ननापट्टबंधाछे अनैरादेशने हर्णे धनने काले लोभीया धनने काले रत्नना आगरभूत समुद्र ते केहवो छे कलोलना सहस्रविचिं

लुब्धादतिव्यक्तं धनस्य कार्ये धनकृतइत्यर्थः तथारत्नाकरभूतोयः सागरं तथातंचातिपत्याभिघ्नन्ति जनस्यापातानितिसम्बन्धः ऊर्ध्वो
 वीचयस्तात्सहस्राणा माला पङ्क्तयस्ताभिराकुलोयः सतथा आकुलाजलाभावेन व्याकुलितचित्तायेच तोयपोताः विगतजलयानपाताः
 सायातिका कलकलितन्ति कलकलायमाना हलबोलंकुर्वाणास्तैकालितो यः सतथा अनेनास्यापेयजलत्वमुक्तं अथवाजर्मिसहस्रमाला
 भिराकुलाकुलोतिव्याकुलो यः सतथा तथावियोगपोतैर्विगतसंबन्धनवोद्भिन्नेः कलकलंकुर्वद्भिः कलितोयः सतथा कर्मधारयोतथातस्तं

लविउयपोतकलकलंतकलितंपातालकलस सहस्सवायवसवेगसलिल उद्धंसमाणदगरयरयंधकारंव
 रफ्रेणपउरधवलं पुलंपुलसमुद्रियहासं मारुयवित्यु समाणंप्राणियजलमालुप्पीलल्ललियं तंप्रियसमं

अ्रेणितेणेकरीव्याकुलकल्लोलपाणीरहित प्रवहण हलाबोलकरताकलकलायमानवाणीदूं करीसहित पातालकलश तेहनासहस्र
 वायुनावशथकीवेगेकरीनेपाणी उपाडीतो पाणीनाकणरेणुसरिया तेरूपअंधकारसमुद्रनेविषेव० प्रधान फीण घणो ऊजलो निरं
 तर ऊयोचट्टट्टहाससरीखो वायरेकरी विचोभ्यमान पाणीजिह्वाछे ज० पाणीनाकल्लोलसमूहहोइशीघ्रतेशब्दसधले व्याकुलतीरनी

तथापातालाः पातालकलशस्तेपायानि सहस्राणि तैर्वातवशाद्देगेनयस्य लिलंजलधिजलमुद्रममाणं तिष्ठत्याद्यमानं तस्य यदुदकरजस्तेयरे
 गुणदेवरजो धकारधूलीतमेयत्वं सतथातंवरः प्रेनोडिंडीरोप्रचरोधवलः पुलं पुलं च सुस्थितो जातः स एवाट्टहासो यत्वं
 वरफेन एव वा प्रचुरादि विशेषण आट्टहासो यत्वं सतथातं मारुतेन विक्षोभ्यमाणं पानीयं यत्वं सतथा जालमालानां जलकल्लोलानां सुत्पलः स
 समूहोऽल्लियन्ति शीघ्रो यत्वं सतथा ततः कर्मधारयोत्समपि चेति समुच्चये तथा समन्ततः सर्वतः क्षुभितवायुप्रभृतिभिर्व्याकुलितं तुलि
 तं तीरभविष्युत्तं खोक्तुं भूमाणाणि महान्त्यादिभिर्भृष्टं व्याकुलीक्रियमाणं प्रखलितं निर्गच्छत्पर्वतादिखलितं चलितं स्वस्थानगमन
 प्रसन्नं विपुलं विस्तीर्णं जलचक्रवालतोयमण्डलं यत्वं सतथा तथामहानदीवेगैर्गङ्गादिनिमग्नजवैः त्वरितं यथा भवतीत्येवमापूर्यमाणो यः
 सतथा गम्भीरा अलम्बमभ्याविपुला विस्तीर्णाश्च येन आवर्त्ता जलप्रमाणस्यानरूपा तेषु च पलं यथा भवतीत्येवं भ्रमंति सञ्चरन्ति दृश्यन्ति

तत्रोक्त्वभियलितखोभूभमाणप्रक्वलित्यचलियविपुलजलचक्रवालमहानदी वेगत्वरिय आपूरमा

भूमिकाद्दं पसरतो आधोप्राक्कोजच्छलतो जलनीकलतो पर्वतादिकथकीचाल्यो आपणे स्थान किं जाद्वं विस्तीर्णं पाणीनां समूह गंगादिका

व्याकुलीभवन्ति उद्यतंति उद्वलंवाज्जसुखानि चलन्ति प्रत्यवनिवृत्तानि वाग्धृपतितानि पानीयानि प्राप्तिनोपायतयतया अथवा जलचक्रवालातंनदीना विशेषेणमार्पयमार्पयमाणातंचावर्त्तानामिति तथाप्रधाविताविगतगतयः खरपुरुषा अतिकर्कशाः प्रचण्डाः रौद्राः व्याकुलितसलिलाः विलोलितजलाः स्फुटन्तोविदार्यमाणो येवीचिरूपाकक्षोलान्तु वायुरूपाकक्षोलोसङ्कुलीयः संतथाततः कर्मधारयोत्सं तथामहामकरमत्स्यकच्छपाश्च उद्धारन्ति जलजन्तुविशेषौखे चग्राहति मिक्षुं सुमाराद्य तैहन्दाखे मा समुद्रताश्च पर

णागंभीरविपुलआवत्तंचंचलभममाण शुष्पमाणुच्छलंतप्रच्चोशियंतप्राणियप्रधानितखरप्रणसपयंड
वाउलिय सलिलफुटुंतवीति कक्षोलसंकुलमहामगरमच्छकच्छभोहारगाहतिमि सुंसुमारसाव

मोटीनदीनो वेगउतावलो ससुद्रपूराद्दे जेहनोमध्यलाभेनही विस्तीर्ण जलञ्चमणनाठाम भमता छांडाजाता छंदाउद्वलता नी चापडता पांणी उतावलीगतिजाद् अतिकठोर फरस प्रचंडव्याकुलित पाणी विदार्यमाणाएहवीवेलि कक्षोलसंकुलछे व्यापितछे मोटामगरमच्छ वाछिमाजलचरविशेषमच्छ ग्राहक जलचरविशेष पाणीमाछिलाजीवविशेष जलचरविशेष मांहीमांहीआछिआछि

स्यरेणोपहृतासमुद्रायमाणकृत्ति उद्धायमाणकृत्ति उद्धावन्तश्च ग्रहारायसमुत्तिष्ठन्तो येषूरासंघात्रोरारौद्रास्त्रेषु प्रचुरा यत्नसतथा तंकातरनरहृदयकम्पनमिति प्रतितं घोरंरौद्रं यथाभवतीत्येवमारसनं शब्दायमानं महाभयादीन्येकार्थानि अणोरपारन्ति अन्यर्वा कृपारमिव महत्त्वादनर्वाकृपारं आकाशमिव निरालम्बंनहि तत्र पतङ्गिकिंचिदालम्बनमवाप्यतद्वृत्तिभावः औत्पातिकपवतेनोत्पात जनितवायुनाधुणियन्ति अत्यर्थयेनोत्क्षियन्ति नोदिता प्रेरिता उपर्युपरिनिरन्तरं तरङ्गाः कक्षोलोस्त्रोहप्रद्वव अतिवेगागतिकान्तः शेष वेनोद्यौवेगस्तेन कुप्लवतीयैकवचनदर्शनान्चक्षुः पक्वं दृष्टेमागंसात्थावयंकच्छद्मन्ति क्वचिदेशेगम्भीरंविपुलगर्जितमेघस्येव ध्वनिगुञ्जितं च

यसमाहृतसमुद्रायमाणयपूरघोरपडुरं कायरजणह्रियकंप्रणं घोरमारसंतं महत्कथंभयकरंपति
भयं उत्तास्रणं अणोरप्रारं अगमसंचैव निरवलंबं उष्माद्रयपवणधणितणोत्क्षय अवस्वरितरंग

प्रहारकरवानेकाजिह्वं धावताजे जलनासमूह रौद्र तेप्रचुरधणाच्छे कायर नरनाहृदयानो कंपावणहार रौद्रशब्दकरतो धणोभयभय नोकरणहार उपद्रवनोठाम तासनोउपजावणहार पारनदीसे आकाशनीपरिद्धं आलंबनरहितजपनावायुगाढा प्रेक्षाजपरोपरि

गुञ्जालक्षणातोद्यच्च निर्घातद्यगनेव्यन्तरक्ततो महाध्वनिं गुरुकनिपतितंच विद्युदादिगुरुकद्रव्यनिपातजनितध्वनिर्वत्त सतथासुदी
र्धनिर्झादी अङ्गस्त्रप्रतिरवोदूरसुच्चं तन्निदूरेऽन्यमायोगम्भीरोधुगिधुगित्येवंरूपश्चशब्दोयत्नसतथा कर्मधारयंततस्त्वं पथिमागंरुभंतन्ति
रन्धानाः संचरिन्नुना मार्गस्त्रलयन्तो येयत्नराचसकूभाण्डपिशाचव्यन्तरविशेषास्तोषा यत्प्रगर्जितंचपसर्गसहस्त्राणिचपाठान्तरेण
वसिथतज्जायलवसगासहस्त्रन्ति तलयच्चादयश्चपितास्तज्जातोपसर्गसहस्त्रगणितैसङ्कल्लोयः सतथातंवह्निचलत्पातिकानिचत्पातान्

दरियश्चतिवेगचक्वुप्रहमोच्छरंतं कत्यथिगंभीरविउलगज्जियगंजिय निःषायगरुयनिवतित सुदी
हनौहारिदूरसुच्चंतगंभीरधुगधुगंति सहंपडिपहरं भंतजक्वरक्वस कूहंडपिसायरूंसिथतज्जाय

कस्त्रोल दर्पवंत अतिवेग दृष्टिमार्ग आच्छादतो किच्छादूक गंभीर विस्तीर्णं गाजवोमेघनीपरे गुंजारवशब्दथाद् आकाशनेविषेयं तर
नोकीधोगुंजारवशब्दथाद् मोटोकाद्वमारेपदार्थपडतेशब्दथाद् एहवाशब्दतामठामिसमुद्रने विषेयाद् चतीलावानीकलतांदूरथकी
साभलीतो गंभीर धुगधुगएहवोचनिष्टरूपशब्दथाद् पंथमार्गप्रतेरूधै जल्लराक्षस कूष्मांडपिशाच रीसाणा ऊपनाउपसर्गना सह

भूतप्राप्तोयः सतथा वाचनान्तरे उपद्रवाभिधतायत्नस उपद्रवाभिभूतः ततः प्रतिपद्येत्यादिना कर्मधारयोतस्तं तथा विरचितो बलिना उप
हारेण होमेनाग्निकारिकायाध्वयेन उपचारो देवतापूजायैस्तं तथा दत्तं वितीर्णं रुधिरं यत्र तत्तथा तच्च तदर्चनाकरणं च देवतापूजनं च
तत्र प्रयंतायेत तथा योगेषु प्रवृद्धयोचितव्यापारेषु प्रयतायेत तथा ततो विरचितेत्यादीना कर्मधारयोतस्तं सायात्रिकैरिति गम्यते च रि
तः सेवितोयः सतथा तंपर्यन्तसुगय सकलसुगान्तिमसुगस्य यो न्तकालक्षयकालस्तं न कल्पाकल्पनीया उपमारीद्रत्वाद्यस्य सतथा बुरन्तं

उवसगसहस्रसंकुलं बहुपाद्रयभूयं विरचित बलिहोमधुवउवचारदिणरुधिरञ्जणाकरण प्रयतजो
गपयतचरितं परित्यक्तजंगंतकालकप्पोवमंदुरंतमहानद्रवद्र महामौमदरिसिण्जं दुरणुचरं

स्वसंकुलव्यापितके घणोत्पत्तागजादिककरीसहितके कीधो बलनेढोवणुकरीहोमअग्निहोत्र अग्रादिकदहन उपचारदोषोषधि
पूजानोकारवो सावधानप्रवृद्धणनाव्यापारनेविषयतनवंतसेव्यो सुधलायुगनोकेहलो सुगतेहनेअंतकालक्षय कालसरीखीओपमाजे
समुद्रनीतेणीओपमाइओदुःखेअंतलाभे गगादिक नदोनोस्वामी अत्यंतरीद्रदीसेके दुःखेजेहनोचरियद्रसोविषे दोहिलोप्रवेसके

दुरवसानं सद्धानदीना गङ्गानदीना चेतारासाम्प्रतिप्रभुयः सतथा सहस्रभीमोदृश्यते यः सतथा कर्मधारयोतस्तं दुःखेनानुवर्त्यन्ते सेव्यते
यसतथा तंविषमप्रवेशदुःप्रवेशं दुखोत्तारमितिच प्रतीतं दुःखेनाश्रीयत इतिदुराश्रयस्तं लवणसलिलपूर्णमिति व्यक्तं असिताः क्षणाः
सिताश्रितपटा समुच्छ्रिता ऊर्ध्वीकृता येषुतान्यसितसितसमुच्छ्रिकानितैः चौरप्रयहणेपु क्षणाएवश्रितपटाः क्रियन्ते दूरादनुपलक्ष्य
हेतोरित्यसितेत्युक्तं हत्यतरकेहिति सायनिकयानपात्रेभ्यः सकाशादक्षतरैर्वै गवद्भिरित्यर्थः वहनैप्रवहणैः क्षतिपत्यापूर्वोक्तविशेषणसा
गरप्रविश्यसमुद्रमध्ये भ्रन्ति गत्वाजनस्य सायातिकलोकस्य पोतान्यानपात्राणि परद्रव्यहरणेयेनिरनुकम्पानिःश्रूकास्ते तथावाचना

विसमप्यवेसं दुक्खुत्तारं दुरासयं लवणसलिलपुणं असितसिद्यसुसितगीहहत्यतरकेहिं वाहणेहिं
अतिवदूत्ता समुद्रमज्ज्मे हणंति गंतूणजणस्य पोतेपरद्ववहरानरानिरणुकंप्रा निरावयक्खा गामा

दुःखेउतारेच्छे दुःखञ्चाश्रयीद्देवीये लूणसरौषापाणीभस्या क्षणएहवासित ऊं चाकस्या सायातिकनायानपात्रथकी वेगवंतउताव
लाचाले प्रवहणनेविषे पेसे समुद्रमादिहणे जातालोकना प्रवहणने परद्रव्यहरणहारने मनुथकेहवा अनुकंपारहित काचारहित

न्तरेपरद्रव्यहरानरा निरनुकम्पा निरवयववृत्ति परलोकांप्रति निरवकाचानिरपेक्षाग्रामोजनपदाश्रितः सन्निवेशविशेषः आकरो
 लवणाद्युत्पत्तिस्थानं नकारं अकारदायिलोकं खेटं धूलीप्राकारं कर्वटं कुनगरं मण्डवं सर्वतोनासन्नसन्निवेशान्तरं द्रोणपथं जल
 स्थलपथोपेतं पत्तनं जलपथयुक्तं स्थलपथयुक्तं वा रत्नभूमिरित्यन्ये आश्रमस्तापसविनिवासनिगमोवणिक्जननिवासोजनप्रदो देश
 इति द्वन्द्वोत्तरांश्च धनसमृद्धान् भ्रमन्ति तथा स्थिररुद्धया तत्त्वार्थनिश्चलचित्ताच्छिन्नलज्जाश्च ये ते तथा चंदग्रहगोशहाश्च गृह्णन्तीकुर्वन्
 न्तीत्यर्थः तथा दायाणमतयः निःक्षयानिर्जन्मन्ति छिन्दन्ति गेहसंधिमितिं निश्चिन्तानि स्वस्थानन्यस्तानि हरन्ति धनधान्यद्रव्यजा

गरनगरखेडकावडमंडव दोणमुहप्रहृणा समणिगलजणवयतेयधणसमिद्धे हणंति धिरहिण्यय छिन्न
 लज्जाबंदिगगहगो गहयगीरहंति दाणमती निक्खिवाणियं हणंति छिंदंति गेहसंधि निक्खित्ता

ग्राम आगर नगर धूलिनोगढ कुत्तितवास खढीगालगेवासनधी जलवटधलवटमार्ग समस्तवस्तुलोभे तापसनाठाम वणिक्त्वा
 यारी मगधादिकादेश धनसहितहणे निश्चलचित्त लाजनधी वंदीग्रहे गायनेग्रहे एतलानि आलेग्रहे क्षयारहितमति निदेयऊं ता

तानि धनधान्यरूपप्रकारान् केपामित्याह जनपदकुलानां लोकगृहाणां निर्घृणमतयः परस्यद्रव्याद्योऽविरताः तथातथैवपूर्वोक्तप्रकारेण केचिददत्तादानमवतीर्णं द्रव्यंगवेषयन्तः कालाकालयोः सञ्चरणस्योचिताशुचितरूपयोः सञ्चरन्तो भ्रमन्तश्चियगन्तिचित्तिपुप्रतीतास्तु प्रज्वलितानि वज्रिदीप्तानि सरसानिसन्धिरादियुक्तानि वरदग्नीनि द्रुपङ्गस्त्रीकृतानि कृष्टान्याहृष्टानि तथाविविधप्रयोजनिभिः कडेवराणि स्रुतशरीराणि यत्र तत्तथा तत्र श्रमयाने क्षिप्तमाना अटवीवासमुपयन्तीति संभूतः पुनः किंभूते बधिरबलिप्रदद

शियहरंति धणधणदव्वजायाणि जणवयकुलाणि निगिघणमदी परदव्वहिं जेअविरया तहेवकेयि
अदिणादाणं गवेसभाणाकालाकालेसुसंचरंता वितकापज्जलियसरसरददडु काड्डियकलेवरेरुहिर

आपनेहणे पातपाडे घरनेछेदीने घरमाहिद्याप्याछे जेनिधानतेहने हरेधनधान्य द्रव्यनीजाति जेदेशतेहना लोकना निर्देशभदेछे परधनलेवानी जेहनेआपडीनथी तिमजपर्वलीपर कोइं अणदीधूं द्रव्यलेवानीमति परद्रव्यनीगवेपणाकरेकालतथाअकालनेविषे भमता जिहास्रतकबलाइ तेहनेविषेवाल्याबधिरसहित थोडोस्योदाधो काढाछे मडानाशरीर बधिरेश्वरद्या सुखमडातेहनेखाधा

नाभिश्चक्षितानि समग्राणिष्ठतकानि इतिगम्यते खादितानि भक्षितानि पीतानिच शोणितापेक्षया यकाभिस्तासथाताभिश्चङाकिनीभिः शाकिनीभिः भ्रमता तत्रसञ्चरता भयकरंयत्नं रुधिरलिप्तवदनाक्षतखादितपीतडाकिनीन्त्रमङ्गयभयंकरंक्षिचिदक्षतइत्येतस्यस्यानस्यद्यदरत्तपठ्यते तत्राचाभिनिर्भयाभिरिति व्याख्येयं जंबुयखिखियंतेत्तिखीतिशब्दायमानशृङ्गाक्षंततः कर्मधारयो तस्तत्रतथा धूकक्षतघोरशब्दे कौशिकविहितरौद्रध्वाने वेतालेश्वरः विह्वलतपिश्याचेभ्य उल्लितसमुपजातं विसृष्टंशब्दान्तरामित्रं कक्षकक्षकहेतिति कक्षकक्षायमानं यत्प्रवृत्तं तेनविह्वलं गतिभयानकमतएवनिरभिरामं वारमणीयं यत्तथातत्रयतिवीभत्सदुरभिगन्धे इति व्यक्तां पाठा

लित्तवदणश्चक्वयखातियपीतडाद्रुणिभमंत भयकरजंबुयखिक्वयत्ते घुयकयघोरसहं वेयालुडिय
निसुद्धकक्षकक्षकहेतुत प्रहसितबीहणकनिरभिरामे अतिदुग्भिगंध बीभच्छदरिसणिज्जं सुसाणेष

रुधिरपीधा डाकिणीद्रुंभमता भयनोकरणहार सीयालनो शब्दकरे घूयडिकीधो रौद्रशब्दपिशाच जपनो शब्दतेकरे कक्षकक्षायमान अट्टहास्य बीहामणो अभिरामरमणीकनयी अतिदुर्गंधस्त्रुगामणो बीहामणोदर्शनजेहनो देपता इमशाननेविषे वननेविषे

न्तरेणातिदुरभिगन्धवीथत्यदर्शनीयेद्विति कस्मिन्नेवंभूतद्वत्याह भ्रमशानेपितृवनेतथावनेकानेयानिशून्यगृहाणि प्रतीतानिलयनानि
 शिलाभयगृहाणि अन्तरेग्रामादीनामर्द्धपथे आपणादृष्टागिरिकन्दराद्यगिरिगुहाद्विहन्द्वासायतावि प्रमथ्वापदसमाकुलाश्चेतिकर्म
 धारयोतस्मासुकास्त्रेवंविधास्वित्याह वसतिपुथा स्थानेषुवाक्लिश्यं तशीतातपशोपितशरीराद्वृत्ति व्यक्तं तथादग्धछवयोशीतादिभिरुप
 हृतत्वचः तथानिरयतिर्यग्भवएवथत्सङ्कटगहनं तत्तयानिदुःखानि निरन्तरदुःखानितेषां यःसम्भारोवाङ्मल्यं तेनवेद्यन्ते अनुभूयन्ते
 यानितानि तथातानि पापकर्माणि संचिन्वन्तोवध्नन्तः दुर्लभंदुरापंभक्ष्याणा मोदकानीनामशना चोदनादीनापानानाच मद्यनसा

शेषुसुखरलेण अंतरावणगिरिकंदरविसमसावयसमाकुलेसुवसहिंसुकिलिखंता सीतातवसोसिय
 सरिराददृच्छवि निरयतिरिय भवसंकटं दुक्त्वसंभारवेदणिज्जाणि पावकम्भाणि संचिणंतादुल्लभ

सूनाघरनेविषे पापाणनावग्रामादिक हाटनेविषे पर्वतनीगुफा विषमस्थान स्वापदसीहव्याघ्रकरीव्याप्तएहवी वसतीनेविषे, क्लेश
 पांसताशीत आतपेकरी सोपितशरीरकृता दाधीकातिशरीरनी नरकतिर्यचनेभवे गहनदुःखनोबङ्गलपणो वेदीदं भोगवीदं पापक

दीना भोजनं प्राशनं वेष्टा ते तथा अतएव पिपासिता जातहृषः भुङ्क्ष्यन्ति भुञ्जिताऽन्तान्त्वानीभूतामांसं प्रतीतं कुण्डिनां हि कुण्डाप्रः शवः कन्दमूलानि प्रतीतानि यत्किञ्चिच्च यथावाप्तवस्तु इति हन्वन् एतानि हन्तो विहित आचारो भोजनं दैत्येतेषा लङ्घिगता च द्वे गयन्ताः लोते सुता उरुदुकाः अशरण्याः अत्राणाः किमित्याह अटवीवासमरण्यवसनमुपनयन्ति किंभूतं व्यालशतशङ्कनीयं भुजगादिभिर्भयं कार्म त्वर्थः तथा अयशस्करा तस्करा भयङ्करा एतानि व्यक्तानि कस्य हरामचोरयाम इति इदं विवक्षितं अद्यास्ति न हनि द्रव्यरित्तं वर्तते एव

भक्त्वणप्राणभोयणपिवासिया भुङ्क्षिया किलंता मंसकुणिसकंदमूलजं किञ्चिकया हारा लङ्घिगता अण्यु
या अशरण्या अटवीवासं उर्वेति वालसतसंकणियं अयसकरा तस्करा भयं कारकसहरा भिति अज्जद

मी संचयकरवा दुर्लभमोदकादिपांणी ओदनादिकभोजन तस्यापांणीपात्रे वसुधितयन्नपात्रे त्वानप्राप्तता मांसवृत्तककलेवरनो कंदमूलजेष्टवा तेष्टवाद्याहारकीष्टा च द्वेगवंतबीहृतारहेरहीनसंके एष्टवाद्यनायवापडाचोरीनाकरणहारके कोद्वशरणनधी तथा सदा हृलतावलाबीहृता एकठाभिरहीनसंके अटवीनोवासपात्रे संपर्पनाथत तेषेकरीव्याप्ततथासंकानोकरण्याहार अजसनावारण्याहार

रूपं समामन्त्रणं कुर्वन्ति गुह्यं रहस्यं तथा बद्धकस्य जनस्य कार्यकरणेषु प्रयोजनविधानेषु विघ्नकराद्यन्तरायकारका मत्तप्रमत्तप्रस्तुत विध्वंसान् छिद्रे अवसरेघ्नन्तीत्येवं शीलयेते तथा व्यसनाभ्युदयेषु हरणबुद्धयः इतिव्यक्तं किंचित् विगव्यन्ति वृकाद्बुधनाखरविशेषा इव वह्निरमहियन्ति लोहितेच्छयपरितत्तिपरिरंति सर्वतोभ्रमन्ति पुनः कथंभूताः नरपतिमर्यादामतिक्रान्ता इति प्रतीतं सज्जनजननेन विशिष्टलोकेन जुगुप्सितानिन्दिताये तैतया स्वकर्मभिहेतुभूतैः पापानुष्ठायिनः अशुभपरिणताच्चाशुभपरिणामा

वं इति सामर्थ्यं करेति गुज्जंबहुदस्य जणस्वकाज्जकरणे सुविगवकरामत्तप्रमत्तपसुतवीसत्य छिद्वधाती वसणभ्मुदएसुहरणबुद्धौ विगव्वहहिरमहिहया परित्तिनरवति मज्जायमत्तिक्कंतासज्जणजणदुग्गं

चौरभयनोकरणहार केहनो धनहरं धाजद्रव्यहरं एहवीसमर्यादं करे गुह्यरहस्यविमोक्षणा लोकनाकार्यकरणाने विघ्ननाक कारणहार मदमत्तमद्यपाने प्रमादीसुता वीसम्याएतलाने अवसरेहरणहार कष्टउक्कनेविषे चोरीकरणानीबुद्धिक्के नहरालाजीव वहिरना अभिलापी सर्वतभसे राजानीमर्यादाथकी अतिक्रातराजानीआप्तापुणनमाने सज्जनजनने दुर्गंध्यानिभंध्या आपणोकेभ

दुःखभागिन इति प्रतीतं निश्चाविलुदुहसनिपुद्गमयन्ति नित्यं सदाभाविलगंसकालुष्यभाकुलं वा दुःखहेतुमनिवृत्तिस्वास्थ्य
रहितं मनोयेषां ते तथा इहलोकएव क्लिश्यमाना व्यनसतसमापन्ना एतानि व्यक्तानीति अथ तद्देवेत्यादिना परधमदृष्टेः फलद्वारमु
च्यते तथैव यथापूर्वमभिहितः केचित्केचन परस्य द्रव्यं गवेषयन्त इति प्रतीतं गृहीताश्च राजपुरुषैर्दृष्टाश्च यद्यादिभिः बद्धाश्च द्वाश्च

छियासकम्मे हिं पावकम्पकारी असुभपरिणयाय दुक्खभागी निश्चाउलदुहमनिवुद्गमया इहलोक
चेव किंलिस्संता परदव्वहरा नरावसणसयभावणा तद्देवकेदपरस्सद्वंगवेसमाणा गहिंयाय हताय
बद्धश्चाय तुरियं अतिधाडिया पुरवरं समप्पिवा चोरगहं चारभड्चाडुकरणातिहिंयकप्पडप्पहार

करी पापकर्मणा करणहार दुष्टअध्यवसाय दुःखनाविभागी सदाविल्लीर्णदुःखअसमाधिमन इहलोकनेविषे क्लेशपामे परद्रव्यनाहरण
हार नराकटनाशततेण पोहता तिमजको एकपुरुष परद्रव्येने गवेषताजोताछता राजपुरुषेयश्चा ताड्यामाया वाध्यारुंधीसुव्याशी
धनगरमाहिभमाड्या नगरमाहि आणीदीषा चोरनेग्रहे कोटवालपाडुवावचनबोलीचोरीमनावे तेणैवामल्यावस्सतेणे करीताडे

रज्ज्वादिभिसंयमिता चारकादिनिरुद्धाश्च तद्विर्यतत्त्वरितं शीघ्रं अतिप्राडिताभ्यामिताः अतिवर्त्तन्तावा आमिताएवपुरवरंनगरं
 समर्पिता दौकिता चौरग्राह्यश्चार भटाश्चचाडुकाराश्चयेतेतथातैश्चचौरग्राह्यश्चारभटचाडुःकारैश्चारकवसति प्रवेशिता इतिसम्बन्धः
 कर्पटप्रहारश्चलकुटारयलितचीवरसाडना निर्दयानि करणये चारच्चिकासोषा सम्बन्धीनि यानिखरपरुपवचनानिअतिकर्वाश
 भणितानिच तर्ज्जानानिच वचनविशेषाः गलत्यलन्तिगलग्रहणं तथाउत्थलणन्ति अपवर्त्तना अपम्रेरणाइत्यर्थः तासाथानीचेतिपद
 चतुष्टयस्य द्वन्द्वः ताभिःविमनसो विषयचेतससन्तः चारकवसतिं गुप्तिगृहं प्रवेशिते किंभूतानिरयवसतिसहयामिति व्यक्तं तत्रापि

निहयाआरक्वियखरफरुसवयण तज्जणगलुच्छलुच्छलुणाहिं विमणाचारगवसहिं प्रविसिया
 नियवसहिं सरिसंतत्यविगोमिकप्पहार दुमणानिज्जफच्छण कडुयवयणभेसणग भयाभिभूया

दयारहित कोटवालकठोरफरसना वचनेकरो तर्जगलेग्रहीपाछोनोपिबो दीनछता गोत्रहरंवंदीखाना तेमाहिघाल्या नरकुनीव
 सतिसरिपी तिहापणिमुखनपामे गोमीहरानोरत्तपालतेइसंबंधीयामेप्रहारतथा अन्निस्यलंदच्छिवो व्याक्रोशवोवीहाडवो कडूवाव

चारकवसतौ गोमिकत्ति गौल्लिकस्य गुप्तिपालस्य सम्बन्धिनोयेप्रहारा घाताः द्रुमणत्तिदवनानि उपतापनानि निर्भर्त्वनानि च
 क्रोशविशेषपाकटुकवचनानि च कटुकवचनैर्वाभिषणकानि च भयजननानि तैरभिभूतयेति तथा पाठान्तरेण एभ्योयद्भयं तेनाभिभूताये
 तेतथा आखिप्रतिवसना आकृष्टपरिधानवस्त्रामलिनं दण्डिखण्डरूपं वसनं वस्त्रं येपा तेतथाजलोटावयोद्रव्यबल्लत्वेतरत्वादिभि
 लोकेप्रतीतभेदयापञ्चर्त्तु गुप्तिगतनरसमीपाद्रून्मार्गणं याचनं तत्परायणास्तन्निष्ठा येतेतथातैर्गौल्लिकभटैः कटैर्भिर्विविधैर्वन्धनैः
 कारणभूतैर्वध्यन्ते इतिसम्बन्धः किंतेत्ति तद्यथाहडित्ति काष्ठविशेषः निगडानिलोहमयानि वालरज्जुका - गवादिवालमयीरज्जु कुदं

अविखत्तणियंसणामल्लिण ङडिखंडवसणाउक्कोडालंचन पासमगणपरायणेहिं गोमिगभंडेहिं विवि
 हेहिं बंधणेहिं किंतेहडिनियल वालरज्जुयकुडंडगवरतलोह संकलहत्थं दयवन्मव्वट्टामकणिकोड

चनतेणेकरी अनेकपरिवीच्चाळापरामब्बा उदालीलीषाक्के पहिरवानावस्त्रमेलोकटकेरसीव्यो वस्त्रेस्सुं क लाचआपेमागवाविषे
 तत्परक्के कोटवालनाभाडउपगरण नानाप्रकारबंधनेकरीतेबंधन कुणत्ते काठनोपोडो लोहमयवेडी वालनीरासडी काष्ठमयबंधन

एङकं काष्ठमयं प्रान्तेरञ्ज पाशं वरत्वा चर्ममयी महारञ्ज लोहसङ्कला प्रतीताहस्ताण्डकं लोहादिमयं हस्तयन्त्रणं बधपट्टयर्मपट्टिकादा
मकरञ्ज मयपादसंयमनं निःकोटनंच बन्धनविशेषोपपत्ति इन्द्रतस्तोरन्यथोक्तयतिरिक्तैरेव मादिकैरेव प्रकारैर्गोस्त्रिकभाण्डोपकरणे
गोस्त्रिकपरिच्छेदविशेषैः दुःखसमुदीरणासुखप्रवर्त्तकैः तथा संकोटनागात्रसङ्कोचनं मोटनाच गात्रभञ्जनाताभ्यां किमित्याह बध्यन्ते
केदृत्याहमन्दपुण्या तथा संपुटं काष्ठयन्त्रं कपाटं प्रतीतं लोहपञ्चरे भूमिगृहे च यो निरोधः प्रवेयनं स तथा कृपोऽन्यकृपादिचारकोरुति

ये हिंश्च ये हि य एव मादी ए हिं गोमिक भंडो व गरणे हिं दुक्व स मुदी रणे हिं संकोडण मोडणे हिं व ठर्कंति
सं द पु णा संपुड क वा ड लो ह पंजर भू भिष र निरो ह कू व चार ग की ल ग जु य च क्व वितत बंध ण खं भाल ण उ ह

विशेष चर्ममयरञ्जलोहनीसंकल लोहमयहस्तानोबंधनविशेष चर्मनीनाडी पगनोदामणो बंधनविशेष बनेराएषादिद्वंबंधनविशेष
कोटवालना भंडोपगरणजाण्या दुःखनालदीरणहार गात्रनासंकोडियाचंगोपागना मोडितातेणं करी बाधीये केदनामंदपुण्य
के यंत्रविचालेवालीमारं कमाड लोहनोपंजर भूमीषरनेविषे बंधवो कृपगोवीचरो लोहकाष्ठमयपीला भूसरो चकरथांगविशीर्ष

गृहंकीलकाः प्रतीतायूपोसुगं चक्रंरथाङ्गं विततबन्धनं प्रतर्दितवाहुजङ्घाशिरसः संयन्त्रणं खंभालेणंतिस्तंभागलनं स्तंभालगनमित्यर्थः
 ऊर्ध्वचरणस्य यद्वन्धनं तत्तथाएतेषा इन्द्रस्तएतेभिर्याविधर्मणाकादर्थनासासायासाभिर्यविहेडियंति विहेव्यमानावध्यमानासंको
 टितामोदिता क्रियन्तइतिसम्बन्धश्चेवकोटकेनकोटाया ग्रीवायाः अधोनयनेन गाढंवाढंउरसिहृदयशिरसिच मसुकेयेवद्वास्तोतया
 तेच ऊर्ध्वपरिताश्वसूपरितोर्ध्वकाया ऊर्ध्ववास्थिता धुल्या परितापाठान्तरे उद्धपरिरयन्ति ऊर्ध्वपूरीततः उर्ध्वगतां तासु रदुरःकंठ
 काश्च कम्पमानवक्षस्थलाइति इन्द्रः तेषां सतायन्मोटनं मर्दनंभान्ने डनाच विपर्ययस्वीकरणां तेतथा ताभ्यां विहेव्यमानाप्रतिप्रकृतं

चलणबंधणविहं मणाहियविहेडियंता अवकोडक गाढउरसिरवद्धउद्धपूरीत फरंतउरकडगमो
 डणेहिं वद्वायनीससंता सीसावेढ उरयालवडप्पसंधिबंधण तत्तसलागसूयिय कोडणाणितक्खण

बंधन थांभासेंवांधवो उं चापगनीचोमसुक्करीवांधवो कदर्थनातेणेकरी वध्यमानताडीता कोटपाछीवालीनीचीकरे गाढोहृद
 यमसुकेवांधे घूलिसोपूयाडांक्का कंपमानवक्षस्थलएतेलेहइयानोस्स लएम थंगोपांगमोडवेकरी वांध्यानीसासाम्भंक्ता मसुकिंवाप्र

अथवा स्फुरदुरकण्टकाद्ग्र प्रथमावडवचनलोपो हृश्चसतश्चामोटना च्छेडनाभ्यामित्येतदुत्तरत्वयोज्यं तेतथाश्वबद्धा सातानिःस्वसंतो निश्वासान्विसुश्वन्तः शीर्षवेष्टकश्च वरत्वादिनाशिशिरोयेष्टनं ऊरुयावल्ति उर्ध्वोर्जायोर्दोरोदारणा ज्वालोयाश्वलनं यः स तथा सचपाठा न्तरेण ऊरुयावल्ति ऊरुकयोरावलनं ऊरुकावलः वषडकाना काष्ठयन्त्रविशेषाणा सन्धियुजानुगुप्फरादिपुबन्धनं चर्पटकसन्धि बन्धनतश्च तप्ताना शलाकाना कीलरूपाणा शूचीना ह्यच्छणीच्छाश्राणा यान्याकुट्टनानि कुट्टनेनाङ्गे प्रवेशनानि तानि तथातानि चेतिहृन्द्वासानि प्राप्यमाणाद्गति सम्बन्धः तल्लणानिच वास्या काष्ठस्यैव धिमाननानिच कर्दथनानि तानिच तथाक्षारारणितिलरा क्षाणि कटुकानि मरीचादीनि तिक्तानिनिम्बादीनि तैर्यत्तुनावर्णन्ति तस्यदानं तदादीति यातनाकारणशतानिकर्दथनाहेतुशतानि

विमाणाणाण्य खारकडुर्यतित्तनावर्णनायण कारणसयाणि वडुयाणि पाविद्यंता उरक्खोडो

वीटे जंघानोविदारिवो काष्ठयंत्रविशेषेतद्धनो संधिजानुकोपरादिकतैरनेविषे याधिवो तातोसिलाद्ग तातोस्वद्ग अंगोपागनेविषेधो पयो काष्ठनीपरेताच्छ्वो कर्दथनाउपघात तेलसाजीखार मरिचादिक नीवादिक नासिकामाहिधालवो पीडानाकारणनेथते घणा

तानि वड्कानि प्राप्यमाणा तथा उरसि वक्षसि बोद्धिंति महाकाष्ठं तस्यादत्ताया वितीर्णया निवेष्टिताया इत्यर्थः यन्नाटप्रेरणं तेना
स्थिकानि वड्कानि संभग्नानि सपाशुलगन्ति समाध्वास्थीनि येषां ते तथा गलद्बुविड्यमिव धातुकलेनयः सगलः सूचासौ कालिकलोह
दण्डश्च कालायस्य धितेन उरसि वक्षसि उदरे च जठरे च सूक्ष्मौ च गुह्यदेशे दृष्टौ च दृष्टे परिपीडिता ये ते तथा मत्स्यं तेति मध्यमानं हृदय
येषां ते तथा दूहचकारस्य कृकारादेश आन्दसत्वात् तथा पुत्रस्य कथं ईदृत्य तच्चूर्णस्य कथ्यत इति च सूचयिष्यता गोपाद्भवेति समासः

दिख्यगाढपेक्षुण्ण अट्टिकसंभग्नसंपंसुलिया गलकालकलोहदण्ड उर उदर वत्थिप्रदौ परिप्रौलियामच्छ
तद्विषय संचुरिण्यंगमंगा आणत्ती किंकरेहिंकेय अविराहियवैरिणं हिं जमपुरिससन्निभं हिं प्रहया

तेषोपमाडीता उरकक्षिता हृदयनेखोः मोटोकट दीधोगाढो माणसश्चित्तेकाष्टनो आधोपाच्छोमे रिवोत्तेशे करीजं हना चाड भागच्छे
पांसलीजिह्वनी गलाबंधन कालोलोहनी दण्डहृदय उदर गुह्यपठिने विप्रे मीडव्यामथ्यो हृदयजिह्वनी चूर्णकस्याच्छे ध्वंगोपागजे हना
ठाकुरनीचाच्चाइ कार्यनाकराणहारैकेतलेक अपराधकीधाविनां शत्रू इं परमाधार्मिक तैसरिपे हृष्याच्छे ते च दत्तनालेण चारतिहा

आश्चस्त्रिक्रिकरैः यथादेशकारि विंशुर्वाणैः केचित् केचनयविराधिता एवानपराक्षाएव वैरिकायेतेतथा तथातैः यमपुरपसंनिभैः प्रचताद्वति प्रकटतेचदत्तहारिणः तत्रचरेकवते मन्दपुण्यानिर्भाग्यायडयेलावपेटा यर्धपट्टः चर्मविशेषपट्टिकापरा धृतिलोचक्रुशीविशेषः कपचर्मयष्टिका लताकंपावरत्ना चर्ममयीमहारज्जु येनोजलवंशः एभिर्धर्मप्रहरासोपां यानि शतानि तैस्त्राडितान्यहोपाङ्गानि येषां ते तथाक्षपणाः दुस्त्यालंचमानवर्मानि यानिव्रणानि क्षतानि तेषुयाचेदना पीडतयाविसुखीक्षतं चौर्याद्विरक्षितं मनोयेषां तैतथाघनं

तैतत्थमंदपुण्याचडवेला वल्मपट्टपोराद्रिच्छ्वा कसलतवरत्तवेत्तपहारसत तालियंगमंगार्किवणालं बंतचम्मवणवियण विभुहियमणा घणकोट्टिम नियल जुयलसंकोडियसोडियाय कीरंतिनिरुच्चार

भाकसीमाहिनिर्भाग्यचपेटेमारै चर्ममयपाटीलोहमयकुशीविशेषनाङ्गीसरैताजणो मोटाताजणालातचर्ममयमहारज्जु जलवंशए णोकरी प्रहारनाशते ताद्याह्यैअंगलगांजहना क्षणवापडा लावाचर्मचांदीनीचेदनापीयायका चोरीधीनियर्त्त नहीजेहनोमन घणेकरीताडिधो लोहमयबेडीनो दुगलसंकोचीगात्र भग्नगात्र करीयै यडीनीतरुधीष्टे एपूर्वोक्त अनेरा एषादिदेहने येदनापा

कुटेन योधनताडनेन निर्द्वैतं घनकुट्टिमं तेन निगड्युगलेन प्रतीतस्कोटिता सङ्कोचिताः सोटिताश्च भगनागा येतेतयातेषु क्रियन्ते विधीयन्ते आश्रयसिद्धिरिति प्रकृतं किंभूता निरुच्चारा निरुद्धपुरीषोत्सर्गा अविद्यमानसम्बरणानष्टवचनोच्चारणावा एताश्चन्याश्च एवमादिका एवं प्रकाराः वेदनाः पापाः पापफलभूताः पापकारिणोवाप्राप्नुवन्त्यदाते द्वियाव सदृशविशेषेन विषयपारतन्त्र्येण कृताः पीडितावशात्तौ वल्लभो ह मोहिता परधने लब्धा इति प्रतीतं स्वर्गनेन्द्रियविषये स्त्रीकडेवरादौ तीव्रमत्यर्थं गृह्णाभ्यन्युपपन्ना येतेतया स्त्रीगताये रूपशब्दरसगन्धास्तेषु दृष्टाभिमतया रतिः तथा स्त्रीगत एव सहितो वाङ्मनो यो स्त्रीभोगो निधुवनं तयोचाटुणा आकाङ्क्षा

पया अस्माय एव मादीओ वेयणाओ पावापावन्ति दन्ति दियावसदा वल्लभो ह मोहिता परं मिलुद्धा फासिंदियविसय तिव्वगिद्धा इत्थिगयख्वसहरसगंध इद्वरतिमहिद्य भोगत एहाइयाय धरतो

पीयापासे मोकलीइंद्रीके विषयपीडा घणे मोहे मोह्या परधने विषलोभीया स्वर्गं द्विय स्त्रीकलेवरादि तीव्रग्रह स्त्रीगतं जे रूपशब्द रसगंध मनोवाङ्मनर० सुरतवाङ्मनो भोगे तस्याकै घनलक्षी संतोपमाने वाङ्मनो भोगविवाभणी ग्रहाराजपुरे जे मनुष्यना समस्त

तथा अर्दिताधाधिता येतेतथा तेच धनेन तुष्यन्तीति धनतोषका गृहीताश्चराजपुरुषैरिति गम्यं येकेचननरगणाः चौरनरसम्बन्धा पुणरविविक्ते एकदाते गौल्लिकनराणां समर्पितास्तैश्च विविधबन्धनबद्धाः क्रियन्ते इत्युक्तं ततः तेभ्यसकाशात् पुनरपि तेकर्म दुर्विदग्धाः कर्मपापक्रियासु विषये फलपरिज्ञानं प्रतिविज्ञा उपनीताः लोकिताराजकिङ्कराणां किञ्चिधानां येते सितियेनिर्दयादिधर्म युक्तास्तेषां तथा वधशास्त्रकपाठकानां दृतिव्यक्तं विलउलीकारकाणांतिविद्वेषोक्तकटंणा विलोकनाकारकाणां यालंचाशतग्राहकाणां

सगागहिंयाय जेनरगणा पुणरविविक्ते कम्मदुव्वियढा उवणीया रायकिंकराणं तेसिंबधसत्थगपाढ
याणं विलउलीकारकाणं लंचसय गेहयाणं कूडकवडमायाणि यडि आयरणपणि हिंवंचणविप्सा

बलीतेअदत्तनोफलदेखाडिछे एकदातेपरधननाहरणहार चोरीकरवानाफलविषे अजाणजेचोरीनाएहवाकडुवाफल चोरीकरता ग्रहीनेआयाया राजानाकिंकरने तेहनेकेहवानेतेराजसेवकनोयणवकरीयेछे वधशास्त्रनापाठकने अन्याद्वयसनीतेहवाकर्मनाकरण हारने लाचनाशतने ग्राहकने कूडामापलायेपफेरवीभापादिकविपरीत मायाना मायानोढाकवो आचरिवो सावधानपणिलोकने

तत्रलंकाउल्कोटाविशेषस्तथाकूटमानादीनामन्यथा करणा कपटवैपभाषा द्वैपरीत्यकरणं मायाप्रतारणवृद्धिर्निष्कतिर्वैश्वनक्रियमा
ययोवा प्रच्छादनार्थं मायाक्रियैव एतासायदाचरणं प्रणिधेनातदेकाग्रचित्तप्रधानेनयद्वन्द्वन प्रणिधीनावागूढपुरुषाणा यद्वन्द्वनंतच्च
तयोविसारदाः प्रखिन्ता येतेतथा तेषा बहुविधाऽलीकगतजल्पकाना परलोकपराङ्मुखाना निरयगतिगामिकानामिति व्यक्तं तेच्च
राजकिङ्करैः आश्रयमादिष्टं जातं दुष्टनिग्रहविषयमाचरितं दण्डश्च प्रतीतजीतदण्डोवा रूपदण्डोजीवदण्डो गानीयितनिग्रहलक्षणे
येषा तेतथात्वरितं शीघ्रसुधाटिता प्रकाशिता पुरवरेष्टद्गाटिकादिषु तत्रश्श्टाटकं सिंघाटकाकारं त्रिकोणस्थानमित्यर्थं विकरं तथा

रयाणं बहुविहस्रलिय सयजंपकाणं परलोपकरमुहाणं निरयगतिगामियाणं तेहिद्य आणतनि
यदंडा तुरियं उगुषाडिया पुरवरेहिं सिंघाडग तियचउक्क चच्चरमहापहपहेसु वेत्तदंडलउडकड

वंचनकरे तेहनेविघेडाह्या घणेप्रकारे कूडानाशतना वोलणहारने परलोकयी उपराठाने नरकगती जाणहारहे तेहने आदेसु
दुष्टनिग्रहविषयाचरणदंडप्रसिध तुशीघ्र प्रगटकस्यो नगरनेविपे सिंवोडानेआकारेमार्गहे त्रिणिमार्ग चारमार्ग अनेकमार्ग राज

तयमीलनस्थानं चतुष्कं रथाचतुष्कमीलनस्थानं चत्वरमनेकरथापतनस्थानं चतुर्मुखं तथादेवकुलिकादिमहापथो राजमार्गः पन्था
सामान्यमार्गः किंविधासन्तः प्रकाशिता इत्याह वेत्तदण्डोलकुटदण्डः लेष्टुप्रस्तरश्चप्रसिद्धाः पणालिप्ति प्रकष्टानालीशरीरप्रमाणादी
र्षतरा यष्टिः प्रणोस्तिप्ति प्रणोदीप्राजनकदण्डः सुष्टिर्लतापाष्णि पादपाष्णिर्वाजानुकूर्परचेतान्यपि प्रसिद्धानि एभिर्ग्रहाराक्षैः
संभग्नान्यामर्दितानि मथितानि विलोडितानि गात्राणि येषां ते तथा च दृष्टादृष्टाकर्मकारणान् अष्टादशचौरप्रसूतिहेतुनातत्तचौरस्यतत्प्र

लेष्टुपत्थरप्रणालि पणोलिसुष्टिलया पादपरिह जाणुकोष्परप्पहारसंभग्नमहितगत्ता अष्टारसकम्भ
कारिणा जायियंगमंगकलुणा सुकोट्टकागलतालुजिभभाजायंता पाणियंविगय जीवियासातरहा

मार्गनेविसे सामान्यमार्गनेविषे प्रसिद्धकाष्टदंड लाकडी काष्टनीपायाण मोटोपायाण शरीरप्रमाणलाकडी घोडादंडशतलाबीलाक
डीसूठिताडि पगनीपानची डीचण कोपरना प्रहारेकरीभागा महितभंगगत अटारभेदचोरीनाकर्मनाकारणजाणिया उपजा
व्याक्छे चंगउपगिपीडाकरीक्छे दयामणा तपावेकरीसूकाहोठगलो तालूको जिह्वा जेमगेपाणी विशेषेगईजीवतथ्यनीयासातधाइ

योज्यं चञ्चानपूर्वकस्य निरपराधत्वादिति तथापातिताङ्गोपाङ्गाः कदर्थितां गोपाङ्गाः तैराञ्च निङ्करैरितिग्रह्यतं कारणाशुकोष्ठकण्ठ
 गलतालुजिह्वाः याचमानाः पानीयंविगतजीवताया लृणार्दितावराकाङ्क्षति स्फुटंतंपयन्ति तदपि पानीयमपि नलभन्तेचवध्येषु
 निवृत्तायेषुरुपायेषातेवध्यपुरुषाः तैर्वाद्यमानाः प्रेयमाणाः ततश्चभ्राडनेखरपुरुषोत्यर्थकठिनोयः पटश्चकोडिण्डिमजः तेनप्रचलनार्थं
 पृष्ठदेशेष्वद्विताः प्रेरितायेतेतथा कटिग्रहः क्रूरग्रहस्तेनच गाढरुष्टैर्निरुष्टमत्यर्थं परावृद्धाः गृहीताःयेतेतथा ततःकर्मधारयः वध्याना

तिता वरागातंप्रियनलहंति बज्रपुरिसेहिंघाडियंतां तत्थयखरफरसपडह धट्टितकडूगहगाढरूढ
 निरुद्धपरामद्धबज्रकर कुडिजयनियत्यासुरत्त कणवीरगहियविमुक्कलकंठे गुणवज्रदतू आविद्धमस्र

पीडाराक मागतापाणीपुणनलहै तेवधविणाशकरणपुरुष पांणीपावानि आवैतेहनेवारै तिहातेचौर गाढाकठोरज्जबास्यशर्मपडहि
 संघट्टा कूलनेविषे ग्रहिवा गाढारूढा अत्यंतग्रह्याकै विणासवानेध्यग्रहस्तकै वस्त्रविशेषतेणे पडिह्या अतिराता कणयरना फलतेणे
 गंध्योविकस्वरकंठने विषे दोरडासरिपो विनाशवायोग्य दूतनीपरै पडिराव्याकै पुष्पफमाला मरणनेभये ऊपनी खेद आव्योचोप

सम्बधियत् करकुटीयुगं वस्त्रविशेषयुगलं तत्तथा परिचिता पाठान्तरे वधाश्च करकुट्यो हस्तलक्षणः कुटीरकयोयुगं युगलं निवसिताश्च ये ते तथा सुरक्तकणवीरैः कुसुमविशेषैर्ग्रथितं गुम्फितं विसुकुलं विकसितं कण्ठे गुणद्वयकण्ठे गुणकण्ठसदृशमित्यर्थः वध्यद्रुतद्वय वध्यद्रुतः बहुचिह्नमित्यर्थः आविष्टं परिहितं माल्यदामकुशममालायेषां तैतथा मरणभयादुत्पन्नो यः खेदः तेनायतमाया मवद्यथाभवतीत्येवं स्त्रीहेन उन्नुपितानीवा स्वहितानीव क्षिन्नानि चाद्रौकतानि गात्राण्येषां तैतथा चूर्णनाद्वारादीनां गुण्डितं शरीराकुसुमरजसावातोत्खातेन रेणुना च धूलौ रूपेण भरिता यभूताः केशायेषां तैतथा कुसुमकेशैर्नरगविशेषेष्वलक्षणां गुण्डिता मूर्द्धजा

दामामरणभयप्रणसेयमायतण्डे तुष्पियकिलिणगत्ताचुण गुण्डियसरीररथरेणुभरियकिसा कुसं भगोखिणमुद्रया छिण्णीवियासा घुणंतावज्जपाणपीया तिलंतिलंचेव छिज्जमाणसरीरविकत्त

डोतैलादिक शरीरजेषना विस्तस्योशरीरजेषनो रापेखरद्वयो शरीररजतेणेकरीखरद्वयाकेशके कसुं भोखरद्वयामाथानाकेशकेदानी जीववानीआशा विकलपणेडोसता हणवाप्राणस्वासउत्स्वासजेहनेप्रीतछे तिलतिलमात्र छेदताच्छताशरीरकेदया लोभीइं खरद्वया

येषा तैतथा च्छिन्नजीविताशा इतिप्रतीतं घूर्णमानाभयविकलत्वात्बध्नाश्च हन्तव्याप्राणप्रीताश्च उच्छ्वासादिप्राणप्रिया प्राणपीतावा भक्षितप्राणान्येतैतथापाठान्तरेण वेज्जायणतीयत्तिवधकेभ्योभीताइत्यर्थः तिलंरचेवच्छिज्जमाणा इतिव्यक्तं शरीराद्विद्यतानिच्छिन्नानि लोहितवलिप्राप्त्यानि काकणीमासानि क्षच्छण्णखण्डादिपिथितानितथातानिखाद्यमानाः पापाः पापिनः खरफरशतैः क्षच्छणपापाणाभ्युत्पत्ताः चर्मकोशकविशेषशतैस्सुटितवंशशतैस्ताड्यमानदेहावातिकनरनारीसंपरिवृतावातो येषामस्ति ते वातिकावातिकाइववाति काच्यंतिताइत्यर्थः तैर्नरनारीभिश्चसमन्तात्परिवृतायेतैतथा प्रेथ्यमाणाश्च नागरजनैनेतिव्यक्तं वधनेपथ्यंसंजातंयेपातेबध्यनेपथ्यता

लोहीओलितकागणिमंसाणि खायियंतापावाखरकर संहिंतालिज्जभाणदेहा वातिकनरनारि संपरिवुडा पिच्छिज्जंताय नागरजणेण वज्झनेवत्थिया परिज्जंतिणगरमज्जेण किञ्चकलुणाञ्च

अतिसूक्ष्ममासनाकटकडा खरावता पापीयापापाणभक्ष्याचर्मकोशतेणेकरी ताडतादेहक्षेजेचोरने वायरानीपरैवास्थानजाइंनर स्त्रीतेणेपरिवस्यादेखता नगरनैवासीलोके वध्ययोग्यवस्त्रपहिराव्याक्कै लीजेनगरमादितेकेह्वाराकदयामणाविणासनोकोद्वाराण

तीयन्तेनीयन्ते नगरमध्ये नसन्निवेशमध्यभागेन कृपणानामध्ये कृपणाकृपणकरणाश्चत्यन्तकरणाइत्यर्थः अत्राणाः अनर्थप्रतिघात
काभावात् असरणा अर्थप्रापकाभावात् अनायायोगत्वेमकारिविरहितत्वात् अवन्ववावास्त्ववानामनर्थकत्वात् बन्धुविप्रहीणाः बान्ध
वैःपरित्यक्तत्वात् विप्रेक्षमाणाः पश्यतः दिशोदिशन्ति एकस्यादिशोऽन्यादिशंपुनस्तस्या अन्यादिशमित्यर्थः मरणभयेनोद्विग्ननायेततथा
आघाययन्ति आघातनश्चवध्यभूमिमण्डलस्य प्रतिद्वारं द्वारमेव संप्रापितानीतायेततथा अधन्याः शूलान्ते शूलकाते विलग्नोऽवस्थितो
भिन्नोविदारितोदेहोयेषातेतथापापकारिणश्चौर्यविधाधिनः अष्टादशसुस्थानेषु खंडितायेततथातेचक्रियंतेतथातेचत्वतिआघातनेकि

त्ताणा असरणा अणा हाअवंधवानंधविप्पहीणाविपिक्खं तादिसोदिस्सिमरणभयुव्विग्गा आघायणप
डिदुवारसंपावियाअधणासूलगविलगगभिण्णदेहा तेयतत्थकीरंति परिकप्पियंगमंगा उल्लंविज्जंति

हारनथी शरणनोदाताकोइनथी खेमनोकरणहारकोइनथौवांधवरहित स्वजनादिकपणिच्छोद्यादेखताजोतादिशोदिशे मरणनेभये
उद्वेगसहित वधस्थानहारिपमाड्या अधन्यमूलीने अग्रे विलगाड्यो विदास्योदेह तेतिहाएहवाकरीये काप्पाद्धे अंगोपांग उल्लंविजे

यंतेविधीयते तथापरिकल्पिताङ्गोपाङ्गाः छिन्नावयवा उज्ज्वल्यते वृक्षशाखाके चित्करणानि वचनानीति गम्यते विलम्पत इतितथा
अपरेचतुर्व्वे'गेषु हस्तपादलक्षणेषु धनियंगण्डं वद्धायेते तथापर्वतकटकादूभृगो प्रमुच्यन्ते क्षिप्यन्ते दूरात्पातंपतनंच वद्धविषमप्रस्त
रेषु अत्यन्तासमपाघाणेषु सहन्ते येतेतथातथान्येवापरे गजचरणमलनेन निर्मदिता दलितयेतेतथा तेकियन्ते कैरित्याहमुण्ड

रुक्मसालेहिंकेद्रुकलुणाद्र विलवमाणाअवरेचउरंगधणियबद्धा पव्वयकडगाप्रमुच्चंतेदूरपातवज्जवि
समप्रत्यरसहा अण्येयगयचलणमलण निम्मद्वियाकीरंति प्रावकारी अद्वारसखंडियायकीरंतिमुं
उपरिसुहिं केद्रुउक्खित्तकणोद्धनासा उप्पाडियनयण दसणवसणा जिन्निंदियाछिया छिस्सकण

वृक्षनीशाखाद्र' कोद्रुकदीनवचनेविलापकरता अनैरावेहाथेवपगए४अंगगाढाबाध्याछे पर्वताग्रथकीभूमिकाद्रंस्वंकता घणीभूमियको
पडिवे घणाविषम पापाणसहिणहार अनैराहायीनापगतलेवाली मर्द्या गाढामदेतेचोरने कीजैपापनाकरणहारने अद्वारस्थान
कनेविषेतेचोरनेरायनाअधिकारीपुरुषखंडोखंडकरे बुंठोकुहाडोतेणेकरीमार केद्रुचोरनाछेद्याकर्णहोठ नासिका उपाड्याके आ

परशुभिः कुण्डकुठारैर्तीक्ष्णैर्हितं नात्यन्तं वेदनोत्पद्यतइति विशेषणमितितथाकिञ्चित् अन्येउत्पद्यन्तीष्टनाशाः च्छिन्नश्रवणदशन
च्छेदघ्राणाः उत्पादितनयनदशनदृषणेषु दृतिप्रतीतं जिह्वारसना आक्षिताच्याकृष्टारसनौ छिन्नौकर्णौशिरश्चवनाद्या येषातेतथाम्र
णीयन्तेपु आघातस्थानमिति गम्यते छिद्यन्तेच खं छते असिना खल्लेनतयानिविषयादेशान्निकाशिताः छिन्नपादोश्चहलेप्रमुच्यन्ते
राजकिङ्करे स्मद्यन्ते हस्तच्छिन्नहस्तपादादेशान्निःकाल्यन्तइतिभावः तथायावज्जीववन्धनाश्च कियन्ते केचिदपरकेइत्याह परद्रव्य

सिरा परिज्जति छिज्जतिअसिणानिब्विसया छिण्हत्थपायाय प्रमुञ्चंति जावजीवबंधणायकी
रंतिकिदूपरदब्बहरणलुद्धाकारगलनियल जुयलरद्धाचारगएहतमारा सयणविप्पमुक्कामित्तजण

खिने दांतने अंतर्गलीशोत्र जीभच्छेदीकाढी छेद्या छेद्या कानमस्तकवधमूनिकाइ'लेईजायच्छे दीजे खल्लस्यो देशवाहिरकाढ्या छेद्या
हाथपगवाधीम्हू'कीजे जावजीवलगे बंधनजेहने करीइ' कोइक परद्रव्यहरवानेविषेपुत्थलोभीयाछे गोत्रहरादो नागलभोगलवेडी
नोद्युगलवाधीरू'धीराख्या भाकसीइ'घाल्या हस्योसारद्रव्यजेहने खजनगोत्रीतेहथकीविप्रमुक्त मितजने निराकरोनिरास घणा

धरणाच्च इति प्रतीतं कारागलायाचारकपरिधेन निगलशुगलैश्चरुद्धानियन्त्रितायेतेतथा तेकेत्याह वारगाएत्तिवारके गुप्तौ किंस्विधाः सन्त इत्याह हतसारा अपहृतद्रव्या खजनविप्रसुक्तामितजननिराकृता निराशयेति प्रतीतं बलजनधिकारशब्देन लज्जायिताः प्राप्त लज्जायेतेतया अलज्जा विगतलज्जा बद्धक्रुद्धासतत बुभुक्षया प्रारब्ध अभिभूता अपराद्धा वायेतेतथाशीतोष्णलृष्णावेदनया दुर्घटया दुराच्छादनया घटितास्पृष्टा येतेतया विवर्णसुखं विरूपाच छवीशीरत्वक् येषातेविवर्णसुखविच्छ्वीका ततोऽनुबद्धेत्यादिपदानां कर्मधारयस्तथा विफला अप्राप्तेच्छितार्थाः मलिनमलीमसादुर्बलाश्चासमर्था येतेतया क्लान्ताग्लानाः तथाकाशमानारोगविशेषा

निरक्तयानिरासा बलजनधिकार सदलज्जाविया अलज्जाअणुबद्ध खुहापरद्वसीउरुह तरुहवेयण
दुग्धदृष्टिय विवर्णमुहविच्छविया विहलमदल दुब्बलाकिलंता कासंता वाहियाय आमाभिभूय

लोकनेधिकार शब्दे लजाव्यालाजरहित निरंतरक्षुधाद् पीड्याताद्विताप तपावेदना दुखिंश्चात्यार्हंता संघद्याविशद् जेहनामुख
नीकाति वाछितार्थं नलहेमेलेखरद्धा अन्नादिकनेचभावेदुबला ग्लानपणुपमाद्याखासतारोगविशेष कुष्ठादिकरोगतेणेकरीव्याप्या

कुत्सितशब्दं कुर्वाणाः व्याधिताश्च सञ्ज्ञातकुष्ठादिरोगाः आमेनापक्वरेखेनाभिभूतानि गात्राख्यद्धानि येनेतथा प्ररूढानि वृद्धिमुपग-
तानि बहुत्वनासंस्कारान् नखकेशशमश्रुरोमाणि येषानेतथा तत्वेकेशाः शिरोजाः प्रमथूणि कूर्चरोमाणि शेषाणितुरोमाणीति मुक्त-
मिति पुरीषसूत्रे निजकेपुञ्जन्ति निमग्नाः तत्रैवचारकवन्धनेरता अकामकः मरणेन भिलापा ततश्च न ह्यापादयोराकृष्टा खतिकायां
बृहन्ति चिन्ता तत्तु खतिकाया एकशुनकः शृगालक्रोडमार्जारहृन्दस्य संदंसकतुं उपचिगणस्य च विविधमुद्युगैर्विलुप्तानि गात्राणि

ता पशुनहकोस समंसुरोमाश्च गुत्तं मि शिथगं मिखुत्ता तत्थेवमया अकामका बंधिजणप्राए
सुकाट्टिया खाद्वयाएछूटा तत्थयवगसुणश्च सियाल कोलमज्जारवंदं सडासतुं उपक्खिगण विविहसु

उदररोगेपराभ्यागात्रशरीरे जेहनायाथ्यानग्गेसदाढीमं छूरोम मलसूत्रवतिहारहायका मलसूत्रसदाइकरे तेणे खुता तिहाभागसी
सांहीमूया अकाममरणना अभिलापी सहिततिवारपक्षीनाधीनेपगने विपधसरजाकायासूयापट्टे पछे पाइने विपेना ख्यातिहावरगडाकू
तरासीवालसूकरविलाडो तेहनाहं दंसडासरीपोमुखपंखीनासमृच्चनाना प्रकारसुधनाशत तेण करी विलूयागात्रकौषा विभागकेतला

येपांतेतथा कृताविहिता वृकादिभिरेव विहंगन्ति विभागाः खण्डशाः कृताइत्यर्थः केचिदन्ये किमिणायन्ति किमिवंतश्च कुथितदेहा इति प्रतीतं अनिष्टवचनैः शायमानाः चाक्रोशमानाः कथमित्याह सुष्टुक्तं ततः कदर्थनमिति गम्यते यदिति यस्मात्कदर्थनान्मृतः प्रापद्मिति अथवा सुष्टुक्तं सुष्टुसम्बन्धं यन्मृतएवप्रापद्मिति तथा तुष्टेन जनेन हन्यमाना लज्जामापयति प्रापयतीति लज्जापनास्ताएव

हसयविलुत्तगत्ता कथविहंगा केयिकिमिणाय कुथितदेहा अणिद्रवयणेहिं सम्पमाणा सुद्रुकयंज
मम्रोत्तिपावो तुङ्गेणजणेण हम्भमाणा लज्जावणकायज्जुंति सयणस्सविय दीहकालं मयासंतापुणो
परलोगसमावणा नरगेगच्छंति निरभिरामे अंगारपलितकप्प अच्चत्थ सौद्रवेयणा अस्साउदि

कने कीडापेडूच्या देहक्के जेहनाअनिष्टवचनैकरीतेचोरनैलोकसरापदेताकृतारूडुकीधुंभलेमूओ एपापीचोरचोरसुओजाणिहपित
जनथाइहणताकृतालज्जानाकारणथाइं स्वजनदेखीतेहनीकवासाभलीमनमाहिगाढालाजे एहवोपापीअमारा कुलमाहिकीइनह
ओतेभणीघणाकालगे मूयाकृतावलीपरलोकपऊं तानरकेजाइं मननेगमतेनहीअंगारपलेवणोतेसरीखीगाढीशीतलतादीवेदना

कुत्सितोलज्जापनका लज्जायहाइत्यर्थः सचभवन्ति जायन्ते न केवलमन्येषा स्वजनस्यापि च दीर्घकालं यावदिति तथा च तासन्तः पुन
 मरणा नन्तरं परलोकसमापन्नाः जन्मान्तरसमापन्तानिरयोगच्छन्ति निरभिरामे कथं भूते अद्वारश्च प्रतीनाः प्रदीप्तकंच प्रदीपनकं
 घतकल्पसादुपमोय चत्यर्थं सीतवेदनयासादनेन कर्मणा उदीर्णानि उदीरितानि अविच्छिन्नानि यानि दुःखशतानितैः
 समभिभूतोयः सतया ततस्ततोपि नरकादुद्धृता सन्तः पुनः प्रपद्यन्ते तिर्यग्योनि तत्रापि नरयोपमानमनुभवन्ति वेदना ते अनन्तरो
 दितादत्तग्राहिणः अनन्तकालेन यदिनाम कथञ्चिन्ननुजभावं लभन्ते इति व्यक्तं कथमित्याह नैकैषु वज्रयुनिरयगतौ यानि गमनानि

स्य सततं दुक्खसयसमभिभूए ततो विउवड्डिया समाणापुणे विप्रवज्जंति तिरियजोणिं तहिं पिनि
 रओवमं अणुभवन्ति वेयणंते अणंतकालेण जतिणाम कहिं विमणुयभावं लहिंति एणेहिं णिरय

असातावेदनाने उदये निरंतरदुःखनाथतत्पद्रवसहित तेन रकथक्वीनी कल्याहं तावलीचादरे जाइ तिर्यचनीयो नि तिहापणि नरकनी
 ओपमाइ भोगवतावेदनातिवारं अनंत काले जाइ कर्मि मोटे काटे मनुष्यपणो लहे च ने कनरकनी गति जाइ वोति ये च नाभवना लाखलगे परि-

तिरिश्वाचयेभवा स्तोषा येयतसंरुखसंख्यापरिवर्त्तशेतथा तेष्वतिक्रान्तेषु सत्स्वतिगण्यतेतत्रापिच मनुजत्वलाभेभवन्ति जायन्ते ऽना
र्याः शक्यवनवव्यरादयः किंभूताः नीचकुलसमुत्पन्नातथा चार्यजनेपिमगधादौ समुत्पन्नादतिशेषः लोकवाद्याजनवर्जनया भवन्तीति
गम्य' तिर्गम्, ताश्च पशुकल्पादृत्यर्थः कथमित्याह चकुशलास्त्वेष्वनिपुणाकामभोगे तृपिता इतिव्यक्तं जर्चितिनरकादिप्रवृत्तौ नतु

गतिगमणतिरीयभवसयसहस्र परियदृष्टिं तत्थविय भवंताणारिया नीचकुलसमुप्यया लोयव
ज्जातिरिक्खभूयाय अकुसला कामभोगतिसियाजहिं निबंध्यंति निरयवत्तणि भवप्पवंच करणपु
णोस्सि पुणेविसंसारवत्तणेमभूले धम्मसुइ विवज्जिया अणज्जाकूरा भिच्छत्तश्रुति पवणायुद्धंति

अमरणकरे' तेनरकहिमांतियंचमाहिभमता अनार्यदेशे नीचकुलकपजिबुद्धंतेलोक वाहिरदेढादिमाहिजपजे पस्ससरीपाब्बख
शास्त्रनेविपेच्चनिपुण कामभोगनेविपेसदाइयत्ता जिहा बोधेनरकनेविपेच्चावत्तंभव प्रपंचघणाजम्मरणकरे विप्रवर्त्तकवलीसंसार
यावर्त्तयडंबधकारणदुःखपामीधर्मयास्त्रनेविपे विकलकस्योकर्मनजाणै एतावताचनार्यकूरजीवघातकरे मिथ्यात्वश्रुति प्रतिपन्नविप

मनुजत्वं लभन्ते यत्र निघ्नन्ति तिरित्वंति निरयवर्त्तिन्या नरकमार्गे भवप्रपञ्चकारणेन जन्मप्राचुर्यकरणेन पणोद्धिन्ति प्रणोदीनि तत्प्रवर्त्तकानि तेषां जीवानामिति हृदयं यानि तानि तथा च त्वद्वितीयावल्लवचनलोपो द्रष्टव्यपुनरपि आहत्यासंसारो भवो नेमन्ति मूलं ये पातानि तथा दुःखानीति भावः तेषां यानि मूलानि तानि तथा कर्माणीत्यर्थः तानि निवर्त्तन्तीति प्रकृतं दृष्टव्यमस्तीति वाच्ये मूल इत्युक्तं प्राकृतत्वेन विद्म्यत्ययादिति किंभूता स्वेमनुजत्वे वर्त्तमाना भवन्तीत्याह धर्मश्रुतिविवर्जिताः धर्मशास्त्रविकला इत्यर्थः अनार्योऽर्थेतरां कूरा जीवोपधातोपदेशकत्वात् क्षुद्रास्तथा मिथ्यात्वप्रधाना विपरीततत्त्वोपदेशिका श्रुतिसिद्धान्तता प्रपन्नाः अस्थुपगता तथा ते च भवन्तीतीति एकान्तदण्डरचयः सर्वथा हिंसनश्चाह इत्यर्थः वेदयन्ते कोशिकाकारकीट इवात्मानमिति प्रतीतं अष्टकमलक्षणैस्तु

एगंतदंडरयिणो वेढंता कोसिकारकीडोव अप्यगं अष्टकस्मंततु घणवंधरेण एवं नरगतिरियनर

रीततत्वर्थेनेउपदेशनाश्चादरणहार एकातेहिंसानासदृशहारएदवाकुड्वीढताकोलीयावडानीपरे आपणपुंवीडावीडुःखभोगवै अष्टकर्मरूपतंतुने निवडवंधनेकारीवंधाइ एणीपरेनरकतियंचमसुथदेवताने गतिजावोतेदृइजपरधिच्छे एहवासंसारचकवालेनेविपे

तुभिर्यद्दूषणं तयातनएवमानेन आत्मनःकर्मभिर्वन्धनलक्षप्रकारेण नरकर्तव्यकृत्नरामरेषु यद्गमनात्तदेवपर्यन्तचक्रवालंवाह्यपरि
 र्धस्य सतया तंसंसारसागरं वसन्तीति सम्बन्धः किंभूतमित्याह जन्मजरामरणान्येवकारणानि साधनानि यस्य तत्तथातत्तन्मभी
 रदुःखंचतदेव प्रच्युभितं सच्चलितं प्रचुरंसलिलं यत्नसतथा तंसंयोगवियोगा एववीचयस्तरङ्गा यत्न सतयाचिताप्रसङ्गश्चिन्तासातत्यन्त
 देवप्रसृतं प्रसरो यस्यसतथा वधाहननानि बन्धाः संयमनानि तान्येव महान्तो दीर्घतयाविपुलाश्च विस्तीर्णतया कक्षोलोभहोर्मयो
 यत्नसकरणविलपिते लोभएव कलकलायमानो यो बोलोष्पनि सबङ्गलो यत्नसतथा ततः संयोगादिपदानां कर्मधारयोत्तरं अयमान

अमरगमणपरंत चक्रवालं जन्मजरामरण करणगंभीर दुक्लप्रक्खभिय पउरसलिलं संजोगवि
 योगवीचिचिंता पसंगपसरिय वहवंधमहल्लविपुलकक्षोल कलुणविलवितलोभ कलकलंतबोलवहु

जन्मजरामरणरूपएतलानिनिमित्तगंभीर दुःखगाढोखोभव्योषणोपाणी खजनादिकसंयोगवियोगरूपीयाकक्षोलमननीचिंतातेहने
 प्रसंगेकरी प्रसरवोबधवंधनो मोटोविस्तीर्णकक्षोलैकजिहा दयामणाविलापलोभकलकलायमान शब्दअव्यक्तध्वनिघणाद्धेअयमान

नमेव पूजनेमेव फेनो यत्र सतथा तीव्रखिंसनं वात्यर्थनिन्दा पुलपुलप्रभूता अनवरतोद्भूता यारोगवेदनासाध्य परिभवविनिपातश्च पराभिभवसम्पर्कः परपवर्षणानिच निष्ठुरवचननिर्भर्त्सितानि समाप्यतितानि येभ्यस्तानि तथा तानिच तानि तानि कठिनानि कर्कशानि दुर्भेदानीत्यर्थः कर्माणिच ज्ञानावरणादीनि क्रियावायेप्रस्तरापापाण्यस्तैः कृत्वा तरङ्गरङ्गत् वीचिभिश्चलन् नित्यं ध्रुवं दृष्ट्युच्च भयंवेति तेएव वातोयष्टं जलोपरितनभागो यत्रसतथा तत्कर्मधारय अथवाअपमानेन फेनेन फेनमिति तोय प्रष्टस्यविशेषणमतो बहुव्रीहिरेवातस्त्वं कषायाएव पाताला मातालकलशास्तैः संकुलोयः सतथा तंभवसहस्राण्येव जलसंचयस्तोय

लं अवमाणाणफेण तिव्वखिंसण पुलंपुलप्पभूयारोगवेकण परभवविणिवाय फरुसंधरिसण समाव
डियकठिणकम्मपच्छरत्तरंगरंगंत निच्चमच्चुभयतोयपट्टं कसायपायालसंकुलं भवसयसहस्सजलसं

अपूज्यतेहजफेणतीव्रनिंदवो निरंतरप्रभूतलपनाच्छेरोगवेदना पराभव विनिपातपडे निष्ठुरवचननिभ्रंक्ष्ण उपनोक्तेजेहयकीएहवा कठोरकर्मादिषाह्णीयातरंगरंगनोचालवो सदाभरणभयपाणीनोपुठोउपलोभाग क्रोधादिहकलसर्तयेकरीव्याप्त भवनाजेसहस्र

सम्बुद्धो यत्नसतथा तंपूर्वजननादिजन्यदुःखस्य सलिलतोक्ता दूहतु भवाना जननादिधर्मवता जलविशेषसमुदायतोक्तेति न पुनरुक्तत्वं
अनन्तमक्षयं उद्वेजनकमुद्वेगकरं अनर्वाक्पारंविस्तीर्णस्वरूपं महाभयादिविशेषणत्रयमेकार्थं अपरिमिता अपरिमाणायेमहेच्छा
वृहदभिलाषा अविरतालोकास्तेषां कलुषाण्विमुद्धा यामतिः स एव वायुवेगस्तो न उद्वेगमाणाति उन्माद्यमानं यत्तत्तथा तस्य आशा
अप्राप्तार्थसम्भावनापि पासाश्च प्राप्तार्था काक्षा स एव पातालाः पातालकलशाः पातालम्बासमुद्रजलतलं तेभ्यः स्वास्माद्वाकामरतिः शब्दा

चयं अणुतं उव्वेवणयं अणोरपारं महभयं भयकरं पथिभयं अपरिमितमहिच्छकलुसमति वाउ
वेगउद्वेगमाणा आसाधिवासा पायालकामरतिराग दोसबंधणंबुद्धविहसंकप्पविउल दगरय रयंध

लाखतेहिजपाणीनोसमूहसंचयरूपअंतनथी उद्वेगनोकरणाहार पारदीसेनहीमोटाभयनोकरणाहार वीहामणो जीवरप्रतेभय
प्रमाणनथीमहाअभिलापी मद्दलीलुद्धि तेहजरूपवायुवेगतेणेकरी उपाडीतो अणपामीवस्तुनीवाकनापामीवस्तुनोराखिवोसमुद्र
जलनोतलोशब्दादिकरति स्नेहद्वेयरूप बंधनघणेप्रकारे चित्तनीचिंताविस्तीर्णपाणीनारज तेहजबंधकार मोहजरूपजेमोटीभावत्ते

दिष्वभिरतिरागद्वेषवन्धनेन च बहुविधसंकल्पाद्येति ह न्द्वसप्तत्यस्य विपुलस्योदकारजसः उदकारेणो र्योर्यो वेगस्तेनान्वकारो यः स तथा तं कलुषमतिवातेनाशादिपातालाद्युत्पाद्यमानकामरत्याद्युदकारजोर्यो धकारमित्यर्थः मोह एव महावर्त्तो मोहमहावर्त्तस्तत्र भोग एव कामा एव भ्राम्यन्तो मण्डलेन सञ्चरन्तो गुप्यन्तो व्याकुली भवन्त उद्वलन्त उच्छलन्तो बहवः प्रवृत्ता गर्भवासे मध्यभागा विस्तारप्रत्यवनिवृत्ता च उदत्तनिपतिता प्राणिनो यत्र जलेत तथा तथा प्रधावितानि इतस्ततः प्रकर्षणगतानि यानि व्यसनानि समापन्नाः प्राप्ता ये ते पाठान्तरेण बाधितापीडिता ये व्यसन समापन्ना व्यसनिन स्तेषा यद्गदि प्रलपितं तदेव चण्डमारुतस्तेन समाहतममनोच्चं वीचिव्याकुलितं

कार मोहमहावर्त्तभोगभसमाण गुप्यमाणुच्छलन्त बहुगर्भवास प्रक्षोणित्तपाणिप्रधाविवसण
समावण्णस्य चण्डमारुत समाहयामणुणवीची वाकुलितभंगफुटुतनिद्रुकल्लोलसंकुलजलंपमाद

पाणीनो कामभोगते ह जभसतामंडला कारिसंचरता ऊंडाजाता उच्छलता घणजे गर्भवासमाहि ऊंचा अवीनी चापद्या एहवाप्रो
णीना जीवपाठीन उरिपरिषाव्या कष्टपड्यामनुष्य रुदनविलापरीद्रवायुतेशेकरीचलाव्या जेपाजुयवाभवते वीचिकल्लोल व्याकुलितभंग

भङ्गैः सारङ्गैः सुटन्विदलन् अनिष्टैः अनिष्टैस्तेकस्त्रोलैर्महोर्म्मिभिः संकुलंचजलंतोयंत सतथातंमोहावर्त्तभोगरूपम्वास्यदादिविशेष
णप्राणिकं व्यसनमापन्नरुदितलक्षणादण्डमाकृतसमाहृतादिविशेषणं जलंत्येत्यर्थः प्रमादामद्यादयस्तेष्वववद्वयणारौद्राः दुष्टाः क्षुद्रा
प्रहापदा व्याघ्रादयस्ते समाहृता अभिभूताये उद्वायमाणगन्ति उत्तिष्ठन्तो विविधचेष्टास्तु समुद्रपक्षेमत्स्यादयः संसारपक्षे पुरुषादयः
तेषां यः पृरः समूहस्तस्य येषौरारौद्रा विष्वं सनार्था विनाशलक्षणाशनार्था अपायास्तैर्बहुलो यत्नसतथा तद्विज्ञानान्येवभ्रमन्तो
मत्स्यापरिदक्खन्तिदद्यायत्न सतथा अनिष्टतानुपशान्तानि यानीन्द्रियाणि अनिष्टतेन्द्रिया वायेदेहिनस्तान्येव तएववा महामकरा

बहुचंचड दुष्टसावयसमाहय उद्वायमाणकपर्धोर विद्वंसणत्थ बहुलं अण्णाणभमंत मच्छपरिदक्ख
अनिज्जतिंदिय महामगरवुरिय चरियखोलुभमाणसंतावनिच्चयचलंत चवलंचंचलअत्ताणा

फूटतोचनिष्टकस्त्रोल तेणेकरीव्याप्तपाणी निद्रादिकप्रमादघणारौद्र दुष्टस्यापदिउपद्रव्या ऊठताएहवामच्छादिकसमूहरौद्रयिनास
लक्षणातेषणात्ते अज्ञानरूपमच्छभमतामाच्छलादच्छे अनुपशातदं द्रियमोटाभगरमच्छ शीघ्रचेष्टादं करीसरित्तोमपामतासंतापप

स्ते पायानि त्वरितानि शीघ्राणि चरितानि चेष्टानि तेरेव कुभामाणन्ति भृशं क्षुभ्यमाणो यः स तथा सन्तापः एकलशोकादिकृतोऽन्यत्र बाडवाग्निद्वतो नित्यं यत्र स सन्तापनित्यकः तथा चलन् चपलचञ्चलश्च यः स तथा अतिचपल इत्यर्थः स च अत्राणां सरणानां पूर्वकृतकर्मसञ्चयानां प्राणिनामिति गम्यं च यदुदीर्णं चर्थं प्राप्य तस्य यो वेद्यमानो दुःखयतरूपो विपाकः स एव घूर्ण्य भ्रमन् जलसमूहो यत्र स तथा ततोश्च ज्ञानादिपदानां कर्मधारयोऽस्लं ऋद्धिरससातलज्ज्ञानानि यानि गौरवाण्यशुभाध्यवसायविशेषास्त एवापहारा जलचरविशेषास्तैर्गृहीता ये कर्मसंनिवद्धाः सत्वाः संसारपक्षे ज्ञानावरणादिवद्वासुद्रपक्षे विचित्रचेष्टा प्रसक्ताः कटिज्जमाणन्ति आकथ्यमाणानरक

सरणं पुष्पकम्भसंचयोदिरवज्जं वेदिज्जमाणदुहसयविवागं घुणंतजलसमूहं इद्धिरससायगारवो
हारगह्विकम्भपडिन्नद्वं सत्तकटिज्जमाणनिरयतलं ऊत्तसंखविसंखबहुलं अरतिरतिभयविसाय

क्षिपडिवानो सदा इच्छति चपलचपलपणे करीचंचल जेहने कोइ तराण नथी कोइ शरण नथी पूर्वकर्मना संचययकी उदय आब्यो पापभोग वतो दुखनाशतनो विपाकभसे पाणीनो समूह ऋद्धिरससाता तिरिणगारवाशुभअध्यवसाय जलचरजीवविशेषे अत्र ह्याकर्म प्रतिबद्धवाध्या

एवतलंपातालं दुत्तंति तदभिमुखं सन्नादति संतकाः खिन्नाः विषणाश्च शोकितास्तैर्बहुलोचः सतथा अरतिरतिभवानि प्रतीतानि विषादोदैव्यं शोकसादेव प्रकर्षावस्थं मिथ्यात्वं विपर्यास एतान्येव शैलापर्वतास्तैः सङ्कटोचसतथा अनादिसन्तानो यत्यकर्मबन्धनस्य तत्तथा तच्चलेशाच्च रागादयस्तत्तत्क्षणं यच्चिक्वक्षुं कर्दमस्तेन सुष्टुदुरत्तारोचः सतथा ततः सक्छ्छीत्यादिपदानां कर्मधारयोतस्तं अम रनरतिर्यक्कूनरययज्ञमनं सैव कुटिलपरिवर्त्तचक्रपरिवर्त्तना विपुलाविस्तीर्णा वेलाजलवृद्धिलक्षणाश्रयत्वसतथा तंहिसालीकादत्तादान

सोगमिच्छत्तसेल संकडं अणाद्रसंताणकम्म बंधणकिलेसचिक्खिण्ण सुट्टुत्तारं अमरनर तिरियगति
गमणकुडिलपरित्त विपुलवेत्तंहिसालिय अदत्तादाणमैज्जणपरिग्गहारं भकरण कारावणाणुमो

जीवताणता नरकतलसामुहाखुताविशेषेयुता घणाच्छेअरतिरति भयदीनप्रणोशोगमिथ्यात्वपर्वततेणेसाकडो अनादिसंतानजैकर्म
नाबंधनक्लेशरागद्वेषरूपकादो गाढोजतरतांदोहिलोसमुद्रदेवतामनुष्यतिथंचनीगतिनरकनीगति जाइवोतेहजचक्र जेहनोपरिव
र्त्तफिरवोक्खे विस्तीर्णवेत्तिक्खे जीवघातव्यथा अदत्तादानस्त्रीसेवापरिग्रहआरंभव्यायारनोकरवो कराववो अनुमोदवोतेणेकरीअष्टप्र

मैथुनपरिग्रहलक्षणा येद्यारम्भाव्यापारास्तेषा यानिकरणकारणानुमोदनानितैरष्टविधमनिष्टं यत्कर्मपिण्डितं सञ्चितं तदेवगुरुभार
 स्तेनाक्रान्तायेततथातैर्दुर्गाण्येव व्यसनान्येव योजलौघसेनदूरमत्यर्थनिचोल्पमानैः निमज्जमानैः उन्मृगनिमग्नचित्तचन्मग्ननिमग्नैः
 रूद्धाधोजलगमनानि कुर्वाणैः दुर्लभं तलं प्रतिष्ठानं यस्य स तथा तं शरीरमनोमयानि दुःखानि उत्पिबन्तः आसादयन्तः सातंचसुख
 मसातपरितापनंचदुःखजनितोपतापएतन्मयमेतदात्मकं उल्लुङ्घनिव्युङ्घयन्ति उन्मग्ननिमग्नत्वं कुर्वन्तः तलसातमुन्मग्नत्वमिव असात
 परितापनं निमग्नत्वमेवेति चतुरत्तंचतुर्विभागं दिग्भेदगतिभेदाभ्यामज्ञातं प्रतीतं कर्मधारयोऽत्र दृश्यं अनवदग्रमनन्तं रद्रं विस्तीर्णं संसार

यणञ्चद्विविह अणिङ्कर्मपिण्डित गुरुभाराङ्कृत दगाजलोघदूर निर्वोलिज्जसाण उन्मग्ननिमग्न
 दुल्लहत्तलं सारोरमणोसयाणि दुक्खाणि अप्पियंता सातस्सायपरितावणमयं उव्वडुनिवुडुयं

कारेपाडूञ्चोर्कनएकठोकीधो प्रणेभारञ्चाक्रमी दुर्गमविपमपाणीनोसम्भूह अत्थं तगाढोबोलाताप्राणीने उंचोद्याव्योनीचोजाइवो इम
 करतादोहिलोतलोच्छेजेहनोएहवो संसारसमुद्रशारीरीदुःख नानादुःखनासयकामकोधादिक पामतासुखं अमुखदुःखनोउपजाववो

सागरमिति प्रतीतं किंभूतमित्याह अस्थितानां संयमाव्यवस्थितानां अविद्यमानमालम्बन प्रतिष्ठानंचत्वारणकारणं यत्रसतथातं
अप्रमेयमसर्ववेदिनापरिच्छेद्या चतुरंशीतियोनिसतसहस्रगुपिलं तत्रयोनयो जीवानामुत्पत्तिस्थानानि तेषाचासंख्यातत्वेपिसमवर्ण
गन्धरसस्यर्थानामेकत्वविवक्षाणादुक्तसंख्यायाचविरोधित्वद्रष्टव्यं तत्रगाथा पुढवि० दग्गच्यगणि० मारुय० एक्केसत्तजोणिलक्खाओ
वणपत्तेय१० अणंते१४ दसचोदसजोणिलक्खाओ१ विगलंदिएसुदोचउरो२ नारयसुरेसुतिरिए सुळ्ळंतिचउरोचोदसलक्खायम

करेति चउरंतमहंतमणवयगंगंरंदं संसारसागरंअद्विय अणालंबणंप्रतिष्ठाणं मप्पमेयंचुलसीइ
जोणि सयसहस्रगुविलं अणालोकमंधकारं अणंतकालंणिच्चं उत्तत्थ पुण्णभयसणसंपउत्तासंसार

मरणउंचोनींचोआविवो शुभअशुभनेउदयकरताजीवचारि मोटोचनंतजेहनोचंतनथी विसीरणएहवोसंसाररूपीयोसमुद्रसंयमनी
स्थितिनथी आलंबननथी राखवानोकारणसर्वज्ञविनाकोइपरमार्थनलहे चउरासी८४योनि लाखजीवनी उत्पत्तिस्थानकळे गहन
संसारअज्ञानतेहने अंधकार अनंतकाललगे सदाऊपनो तासपुंऊतोभयसंज्ञाइ करीसहित संसारसमुद्रमाहि वसे उद्देगवंत वा

गुणसृष्टिः अनालोकानामभानामन्वकारो यस्मत्तथातं अनन्तकालमप्यवसितकालं यावत् नित्यं सर्वं दा उच्यता उद्भूत ताद्यासासुना इतिकर्तव्यता मूढाभयेन संज्ञाभिश्च आहारमैथुनपरिग्रहादिभिः संप्रयुक्तायुक्तास्ततः कर्मधारयवसन्ति अध्यासते संसारसागर मितिप्रकृतं दूहचवासर्निरूपसर्गस्यापि कर्मकत्वं छान्दसत्वादिति विंभूतं संसारं उन्निमग्नानां वासस्य वसनस्य वसतिस्थानं यः सतथा तंतथायत्नं ग्रामकुलादौ आयुर्निबध्नन्ति पापकारिणश्चौर्यविधायिनः तत्र तत्रेति गम्यते बन्धवजनानां दिवर्जिता भवतीति क्रियासम्बन्धः बांधवजनेन भ्रातादिना स्वजनेन पुत्रादिनामित्येव सुहृद्भिर्परिवर्जितं तायेत तथा अनिष्टाजनस्य विगम्यते भवन्ति जायते अनादेयदुर्वि

सागरं वसन्ति उन्निमग्नानां वासवसर्हि जहिं जहिं आलयं निबन्धति पावकस्मकारी बंधवजणसयणमित्त
परिवर्जिता अणिष्टा भवन्ति णादिज्जे दुर्विणीया कुट्टाणां सणकुसेज्जा कुभोयणा असुद्वरणो कुसंधयण

सितठामिः जिह्वार कुलादिक आयुखो बोधे पापकर्मनाकारी भाईनां समूह स्वजनमित्र छाडी जाइ अणगमता होइ वचन कोई माने नहीं विनयवर्जित पाडुवा स्थानक आसण पाडुइ सिज्या पाडुओ भोजन अपवित पाडुओ संघयण जेह नोछे वडादि कुप्रमाण अतिला

नीता इति प्रतीतं कुस्थानासनशय्याद्य ते कुभोजनञ्चेति समासः अमुद्वेगोऽश्रुतयो कुसंहननाच्चेदवन्त्यासंहननशुक्ताः कुप्रमाणाद्यतिदीर्घाद्यतिङ्गस्वावाकुसंस्थिताङ्गं डादिस्थानादिति यदवयवस्य कर्मधारयः कुरुपाकुत्स्वितवर्णा वङ्गक्रोधमानमायालोभा इति प्रतीतं वङ्गलोहाद्यतिकामाद्यत्यर्थान्नानावाधर्मसंज्ञायाधर्मबुद्धे सम्यक्ताच्च येपरिब्रष्टास्ते तथा दारिद्र्योपद्रवाभिभूतानित्यं परकर्म कारिण इति प्रतीतं जीव्यते येनार्थेनद्रव्येण तत्द्रव्यरहितायेत तथा कृपणारंकाः परपिण्डतर्ककापरदत्तभोजनगवेषकाः दुःखलब्धा हारा इति व्यक्तं अरसेन हिंवादिभिरसंस्कृतेन विरसेन पुराणादिना तुच्छेन अल्पेन भोजनेनेति गम्यते कतकुचिपूरायैस्ते तथा

कुप्प्रमाणाकुसंठिया कुरुवावङ्गकोहमाणमाया लोभावङ्गमोहाधम्मससु समत्तपम्भट्टादारिद्र्यो
वह्वाभिभूयानिच्चंपरकम्मकारिणो जीवणत्थरहिंया किवणापरिपिंडतर्किका दुक्खलब्धा हारा

वो अतिज'कोटो कुसंस्थानङ्गं डकादि कुरुपघणाक्रोधमानमाया लोभघणोमोहधर्मसंज्ञाबुद्धि सम्यक्तापरिब्रष्टादारिद्र्योपद्रवेषपरा भव्यासदा पारकाकामनाकरणहार पोतानीआजीविकारहित कृपणराक् परपिंडनागवेषणहारङ्ग'लेसाहारलहे रसरहितविरस

तथापरस्य सम्बन्धिनं प्रेक्ष्यमाणा पश्यन्ते किमित्याह ऋद्धिः सम्पत्सत्कारपूजाभोजनमशनं एतेषा ये विशेषाः प्रकारास्तेषा यसमुदा
यजदयवर्त्ति त्वं वातस्या याविधिर्विधानमनुष्ठानं सतथा तंततश्च निन्दितजगुष्माना अप्यर्कंति आत्मानं कृतान्तं च देवतयापरिवद
न्तो निन्दतः कानीत्याह दूहयपुरेकडाइं कम्माइं पावगाइति इहैवमक्षरघटनापुराकृतानि च जन्मान्तरकृतानि कर्माणि इह जन्मनि
पापकान्यशुभानि क्वचित्पापकारिण इति पाठः विमनसो दीनाशोकेन दह्यमानाः परिभूताः भवन्तीति सर्वत्र संवन्धनीयं तथा सत्त्वपरिवर्जि
ताश्च ह्यो भक्ति निस्सहायाः चोभणीयावा शिल्पचित्रादिकलाधनुर्वदादि समयशास्त्रं जैनवैद्वादि सिद्धान्तशास्त्रं एभिः परिवर्जि ते

अरसविरसतुच्छकय कुक्खपुरापरस्सपृच्छं तरिद्धि सक्कारभोयणविसे ससमुदयविहिंनिंदंता अप्पकं क
यंतं च परिवयंताइहपुरेकडाइं कम्माइं पावगाइं विमणसो सोएण उल्लभमाणपरिभूया ऊंति सत्तप

अल्पकीधो कूखपराइं नही अनेरा संवंधीओ देखता संपदापूजासत्कारभोजनविशेष समुदायपामवातेहनी विधितेदेग्धी आपणपु
निंदता आपणपेकीधा कर्मउदयअव्याछे इहांपूर्वजन्मनाकीधा कर्म तेहने वेदैभोगवेपापकर्मसहित दुर्मनदीनपणो धोकेकरीदाअ

यैतथायथाजातपशुभूता शिचाभरणादिवर्जितवलीवर्षादिसदृशा निर्विज्ञानत्वादिसाधर्म्यात् अयियन्नन्तिप्रतीत्युत्पादका नित्यं
सदानीचान्यधमजनोचितानि कर्माणि पृजीवन्ति तैर्दृष्टिं कुर्वन्ति ये ते तथा लोकावृत्तानीयादृति प्रतीतमोहाद्ये मनोरथा अभिलाषा
स्वोपायेनिरासाः क्षेपासौर्वज्जला ये ते तथा अथवा मोघमनो रथानि निष्फलमनोरथा निराशब्जलाश्च आशाभायप्रचुरा ये ते तथा
आशाद्च्छाविशेषः शैवपासोर्वन्धनं तेन प्रतिबद्धाः संरुद्धा निर्यातदृति गम्यप्राणायेशा ते तथा अर्थोपादाना द्रव्यावर्जनं कामसौख्यं

रिविज्ञियायच्छेभासिष्मकलासमयसत्य परिवर्जियाजहाजाय यस्तुभयाश्रवियत्तानि च नौयकसो
वजीविणो लोयकुच्छणिज्जा मोहमणोरहनिरासवज्जलाश्रापासपडिबद्धपाणाश्रत्योपायणकाभ

तादृता पराभव्या अनेरेलोकमादिहोद् सत्वपराक्रमरहित क्षोभपामता शिल्पविज्ञान कला सिद्धात शास्त्रपरिवर्जित यथाजात
पशुसरिष्या अप्रतीतकारीयासदा नौचकर्मकारी आजीयिकाकरे लोकनीदनीकज्जद् मोहकरे जेमनोर्थअभिलाखजे चिंतयेते निःप्र
लथायघणो आस्मारूपेपासेप्रतिबंधाणाजीव अर्थनोद्रव्यनोत्पार्जवोपाच विषयनास्तुखण्णनेविषे लोकमाहिप्रधानहोद् निःप्राल

प्रतीतं तत्र च लोकसारे लोकप्रधाने भवन्ति जायन्ते अफलत्वं तगायन्ति अफलवन्तः अप्राप्तका इत्यर्थः लोकसारताञ्च तयोः प्रतीताः यथाहुः यथार्थास्तस्य मित्राणि यथार्थास्तस्य वान्धवा यथार्थास्तस्य सपुमाह्नोकेयस्यार्थास्तस्य सच पण्डिता इति तथा राज्ञे सारं वसुधा वसुधाराया पुरं पुरे सौधं सौधे तल्यं तल्ये वराङ्गानां नगसर्वस्वमिति किंभूता अपीत्याह सुष्टापि च उज्जम्बुत अत्यर्थमपि च प्रयतमानाः उक्तं च यद्यता रभते कर्मनरो दुःखेन कष्टेन संस्थापितो मीलितः सिक्ताना पिण्डस्तस्यापि सञ्चये पराप्रधानायेत तथा चीणद्रव्यसारा इति व्यक्तं पारेण कृतेन यो दुःखेन कष्टेन संस्थापितो मीलितः सिक्ताना पिण्डस्तस्यापि सञ्चये पराप्रधानायेत तथा चीणद्रव्यसारा इति व्यक्तं

सोक्खेयलोयसारेहुंति अप्पञ्चं तकाय सुदुविउज्जमंता तद्दिवसुज्जुत्तकम्मकयदुक्खसंघुविचसित्यपि
उसं चयपराखीणदब्बसारणिञ्चं अधुवधणधण कोसपरिभोग विवज्जियारहिंया कामभोगपरिभोग

प्रयासयाद्दं घणेनले उद्यमफोरवतादिवसरप्रते उद्यमकरे व्यापारकरे दुःखेमहाक्लेशे मेल्याधाननाकणते हनाकणते हने संचवाभाणी
तत्परखीणोययोद्रव्यसारविनासदाश्चस्थिर द्रव्यधान्यशाल्यादिकभंडार परिभोगवर्जितभोगवीनसके निवर्त्तया कामभोगपरिभोगेव

नित्यं सदा अध्रुवा अस्थिराधनाना गणिसादीना धान्याना आश्रयायेषां स्थिरत्वेपि तत्परिभागनवर्जितं ताञ्च येनेतथा रक्षितं त्यक्तं कामयोः शब्दरूपयोः भोगानाचगन्धरसस्पर्शाना परिभोगे आसेवनेयत्तत् सर्वसौख्यमानन्दो यैस्तै तथापरेषा यौत्रियाः भोगोपभोगौ तयोर्धेन्वित्राणं नित्रातस्य मार्गणपरायणा गवेयणपरा येनेतथा तत्रभोगोपभोगयोरयं विशेषः सद्भुज्ज इतिभोगो सोपुण्यच्छाहारपुष्कमाद्भ्यो लवभोगोऽपुण्योपुण्यलवभज्जपुण्यलयादिति वराकास्तपस्विनश्चकामिकया अनिच्छयाविन यंति प्रेरयन्ति अतिवाहयन्तीत्यर्थः किंतदित्याह दुःखमसुखं नैवसुखं नैवनिवृत्तिं स्वास्थसुपलभन्ते प्राप्नुवन्ति अत्यन्तवि

सर्वसोकवापरसिरिभोगोवभोगनिस्साणमगणापरायणावरागा अकामिकाएचिणिंतिदुक्खणेषु
हंणेवणिब्बुतिंउवलंभंतिअच्चंतविपुलदुक्खसयसंपलिता परद्वेहिंजेअविरयाएसोसोअदिणादाण

करौ सर्वसौख्यपरमानंद परच्यनरानीलक्ष्मी तेशेकरीभोगअनेउपभोगरहित निअतेहनी गवेपणहारनेविपेतत्पर राकमापडा
मननेअगमतेअनुभविभोगवीदुःखअसमाधि नपामेनरहेसुखनपामेनिर्दत्त नपामेवषणा विस्तीर्ण दुःखनासयअग्निबलतापारना

पुलङ्गुः खड्गतं संप्रदीप्तापरस्य द्रव्ये षुये अघिरताभवन्ति तेनैव सुखं लभन्त इति प्रस्तुतं तदेव वाह्यं फलं ददातीत्यभिहितं मधुनाध्ययनो

स्सफलविवागो इहलोएपरलोएओ अम्मसुहोवज्जुदुक्खोमहभयो वज्जरयप्पगाढोदासणोक्कक्कासो
असाओवाससहस्सेहिं सुच्चतीनयअवेदयित्ता अत्थिज्जमोक्खोत्तिएवमाहं सुनायकुलनंदणोमह
प्पाजिणोउववीरनामधेयो कहसीयंअदिखादाणस्स फलविवागंएवंतंतितियंपि अदिखादाणंहरदह
मरणभयकलुस तासणपरसंतिकगिज्जलोमभूलंएवंजावचिरपरिगयमणुगयंदुरं तंतितियंअदम्मदा

द्रव्ययीजे अपञ्चकखाणी एपूर्वोक्तते अदत्तादाननो फलविपाकदूहल्लोकिपरलोकि अल्पसुख घणोदुःखमहाभयघणीरजपापमेलतेणेक
रीगढोरोद्रकठोर असातानोकारण वर्षनेसहस्वे मूकातानथी विणभोगव्यापाखे मोक्षच्छूटिवोएहथीनथी एपूर्विदूकद्धा औज्ञात
कुलनन्दनमहन्तआत्मा वीतराग महावीरएहवोनामधेय तेणेकहिओ अदत्तादाननो फलविपाकपूर्वोक्तवीजो अदत्तादान तेहथी
द्रासकोपडे मरणभयकलुषतासउपजावे पारकाछतानो अपहरवो गट्ठलोभनोमूल एपूर्वाक्तजाव अनादिकालनो चाल्यो आवेक्खे

पसंस्कारार्थमाह एसोसोइत्यादि सर्वं पूर्ववत् प्रश्रव्याकरणतृतीयाध्ययनविवरणसमाप्तिमिति अथतृतीयाध्ययनानन्तरं चतुर्थमारभ्यते
 अस्यच सूत्रनिर्देशक्रमेण संवद्धस्य अदत्तादानं प्रायोऽब्रह्माऽशक्तचित्ता विदधतीति तदनन्तरमब्रह्मप्ररूप्यते इत्येवं सम्बद्धस्यास्य
 यादृशाद्यर्थपञ्चकप्रतिबद्धं यादृशं ब्रह्मोतिहारार्थप्रतिपादनायेदं सूत्रं जंबूइत्यादिजंबूरिति शिष्यामन्त्रणमब्रह्मअकुशलं कर्मेतच्च ह्रैमैद्युनं
 विवक्षितमत्यन्ताकुशलत्वात्तस्य आहचनकिचिद्व्यापडिसिद्धं वा विजिणवरिंदं हिंसुत्तुं मेऽज्जणमेगं नजं विणारागदोसेहिं चकारः
 पुनरर्थः चतुर्थसूत्रक्रमापेक्षया सहदेवमानुजासुरैर्योऽलोकः सतथातस्य प्रार्थनीयमभिलषणीयं यतः हरिहरद्विरण्यगर्भप्रमुखे भवने
 नकोष्यसौ सूरः कुसुमविशिषस्य विशिखानस्त्वलयद्योऽजिनादन्यः पङ्क्तो महान् कर्दमः पनकः स एव प्रतलः सूक्ष्मः पाशो बन्धनविशेषो जालं

रंसम्पत्तिर्वेमि ३ जंबूअबंभंचउत्थं सदेवमणुयासुरस्सलोयस्सपच्छणिज्जंपंकपणगपासजालभूयत्थी

दुःखेयंतथावेतृतीयं अधर्मद्वारंसमाप्तं ३ द्रियेतृतीयअध्ययनानन्तरं चतुर्थोअध्ययनप्रारम्भीयेछे त्रीजेअध्ययनेषदत्तनोस्वरूपकदि
 योतेतोअब्रह्मअतेजोह् तेषेकारणिणए अब्रह्मचर्यनास्वरूप कदिवाभणीअभीप्रश्रव्याकरणो चोथो अध्ययन प्रारंभीयेत्ते यचो जंबू

मत्स्यबन्धनं एतद्भूतमेतदुपमं कलंकनिमित्तत्वेन दुर्भोचनत्वेन च साधर्मात् उक्तं च सन्ताने तावदासोप्रभवति पुरुषप्रसावदेवेन्द्रियाणां लज्जातावद्विधत्ते विनयमपि समालम्बते तावदेव भूचापाकष्टमुक्ताः श्रवणयथपुषो नीलपद्माणा एतेयावल्लीलावतीना नहृदिधृति सुखोद्विवाणापतन्ति तयास्त्रीपुरुषनपुंसकवेदानां चिह्नं लक्षणं यत्तत्तथा तपःसंयमब्रह्मचर्यं विघ्नइतिव्यक्तं तथाभेदस्य चारित्र जीवितविना शस्यायतः नान्याश्रयायेवहवः प्रमादा भव्यविकथादयस्त्रोपा मूलंकारणं यत्तत्तथा आहचकिंकिंनकुण्ड किंकिंनभासए चिंतय्यकिंकिंनपुरिसो विसयासत्तो विह्वलंघलिउव्वमज्जे णकातराः परीषहभीरवः अतएवकापुरुषाः कुत्सितनरास्ते सेवितंयत्तत्तथा सुजनानां सर्वपापविरतानां योजनसम्पन्नस्यवज्जनीयं परिहरणीयं यत्तत्तथा ऊर्ध्वं च ऊर्ध्वं लोकोनरकश्चाबोलोक्रसिग्लोकाएतस्मै

पुरिसनपुंसगवेदचिह्नं तव संजम बंधं चैरविगंधं भेदाय शब्दप्रमादमूलं कायरकापुरिससेवियं सुयणज

पाडुवाकर्मच्यब्रह्मचर्यं च उच्यते आश्रयद्वारं देवता मनुष्यसुरअसुरलोकने प्रार्थनीकमोटो कर्दमपातलो कर्दम बंधनविशेष माच्छलाशाल वानोजाल स्त्रीपुरुषनपुंसकवेदनो अहिनाण तपसंयमने ब्रह्मचर्यनेविशासे चारित्ररूपीया जीवतव्यनोभेदनकरे वशोप्रमादनो

क्षणं यत्तौ लोभ्यं तत्रप्रतिष्ठानं यस्यतत्तथा जरामरणरोगशोकवज्जलं तत्तान्यत्रच जन्मनिजरामरणादिकारणत्वात्तुच्यतेच जोसेव
इत्किंलभ्यद् गाहावधस्ताडनं बन्धसंयमनं विधातो मारणमेभिरपिदुष्करो विधातोयस्यतद्वधवन्धविधातदुर्विधातं गाढरोगाणाहिमहा
पदायब्रह्मोच्छानोपशम्यति आहचक्षुशः काणः खड्गःश्रवणरहितः पुच्छविकलः क्षुधाक्षामोजीर्णः पिठरकक्षपोलापितगलव्रणैः पूय
क्षिन्नैः किमिकुलचितैराचिततनुः शुनीमत्वे तिश्चाहृतमपिच हन्येवमदनःदर्शनचारित्रमोहस्यहेतुभूतं तन्निमित्तंननुचारित्रमोह

एवज्जणिज्जंउट्टुं नरयतिरियतिलोक्कप्रद्व्याणंजरामरणरोगसोगबज्जलं बध्वंधविधायदंसणचरि
त्तमोहस्स हेउभयंचिरप्रचयमणुयगयंदुरंतंचउत्थं अहमदारतस्सयनणाभाणिगोसाणिइमाणि

कारणकायरपुरुषसाधीवीहे कापुरुसे आदस्यो सर्वपापविरक्ततेहने वर्जनीय परिहरिव्याधातने स्वर्गादिनरकतिरछोलोकएतल्लिणिलो
कजिहा स्थितिहे जरामरणरोगशोकव्रणोहोद् ताडिवोवाधिवोमारियराणि एतलेप्रकारेकरी व्याधातनपामे दर्शनचारित्रमोहि
नीनो कारणहे घणाकालनोसेव्यो तिहाकेडिवलगोजाय दुपीद्यतिथाइं सोथोअधसंहार तेद्यवह्मचर्यना नामगुणनिःपन्नआगलि

स्य हेतुरिदमिति प्रतीतं यदाह तिव्वकसाउवज्जमोहपरिणउरागदोससंजुत्तो वन्धइच्चरित्तमोहं दुविहंपिचरित्तगुणघादुद्विविधं कपाय
 नो कपायमोहनीयभेदात्तयत् पुनर्दर्शनमोहस्य हेतुभूतमिदमितन्वप्रतिपद्यामहे तद्धेतुत्वे नाभयनात्तथाहितद्धेतुप्रतिपादिकागा
 येवअयत्तेअरहंतसिद्धचेइयतवसुयगुरुसाज्जसंधपडणीओ वंधइदंसणमोहं अणंतसंसारिओजेण भवतीहवाक्यशेषः सत्यं किंतुस्वपच्चाव
 ह्मासेवनेनया संघप्रत्यनीकतातया दर्शनमोहं वध्नतो अब्रह्मचर्यं दर्शनमोहहेतुता नव्यभिचरतिभयतेचस्वपच्चावह्मासेवकस्यमित्या
 त्ववन्धोन्यथा कथंदुर्लभबोधिरसायभिहित आहचसंजइ चउत्थभंगे चेइयदब्बे यपवयणुड्डाहेरिसिघाएयचउत्थेमूलणीबोहिलाभस्स
 त्तिचिरंपरिचितमनादिकाला सेवितचिरपरिगतं वा पाठः अनुगतं अनवच्छिन्नं दुरन्तं दुष्टफलं चतुर्थमधर्मद्वारमाश्रवद्वारमिति
 अब्रह्मास्वरूपमुक्तं अथ तदेकार्थकद्वारमाहतस्से त्यादिसुगमं अब्रह्माकुशलानुष्ठानं मेयुनंमिद्युनस्य युग्मस्य कर्मरचतुर्थ आश्रवद्वार
 मिति गम्यते पाठान्तरेणचरतत्तिचरन् विश्वं व्याप्नुवन् ३ संसर्गोसम्पर्कः ततः स्त्रीपुंसससर्गं विशेषरूपत्वात् संसर्गजत्वात्संसर्गि
 रित्युच्यते आहचनामापिस्त्रीति संह्लादिविकरोत्येवमानसं किंपुनर्दर्शनतस्याविलासोस्त्रासितभ्रुवः ४ सेवनाचौयीदिप्रतिसेवनाम
 धिकारोनियोगः सेवनाधिकारः अब्रह्मप्रवृत्तोहि चौर्याद्यनर्थसेवास्वधिकृतो भवति आहच सर्वनर्था विधीयन्ते नरैरर्थे कलालसेः

अर्थं स्तुपार्थेते प्रायः प्रेयसीप्रेमकामिभिः ५ संकल्पो विकल्पो सात्प्रभवत्वादस्य संकल्पद्रव्यत्वं उक्तञ्च कामजानामि ते रूपं संकल्पा
त्कालजायसे नत्वासंक्कल्पयिष्यामि ततो मे न भविष्यसीति ६ बाधनाबाधहेतुत्वात्कोषमित्याह पदाना संयमस्थानानां प्रजानां वा
लोकानां माह च यच्चैह लोकेष्वपरं नराणां मुत्पद्यते दुःखमसह्यवेगं विकासनीलोत्पलचारुनेत्रा मुक्ता स्त्रियः सात न हेतुरन्यो ७
दर्पो देहहृता तज्जनत्वादस्य दर्पद्रव्यं च्यते आचचरसापगमं निषेवियव्यापरं रसादित्तिकाराहवंति दिव्यं च कामासमभिद्वंति
दुर्मज्जसा उफलं तु पक्खी अथवा दर्पसौभाग्याद्यभिमानस्तस्य भवं चेदं न हि प्रशमाद् न्याहा पुरुषस्यात प्रवृत्तिः सम्भवतीति दर्पणो
च्यते तदुक्तं प्रशान्तवाचिचित्तस्य सम्भन्त्यपिलाक्रिया मैथुनव्यतिरेकिन्यो यदि रागं न मैथुनं मोहो मोहनं वेदरूपमोहनं यो दयसंसा

ऊं तिती संतंज हा अवं भ १ मे ऊण २ चरं त ३ संसंगि ४ सेवणा हि कारो ५ संकप्पो ६ वाहणा यदा ७ दप्पो

कही सहो ६ त्रीस ते कही ये छे पाडुवा अनुष्ठान १ वेज्जेन संयोगे कर्म हो २ र समस्त जनव्याप्त ३ स्त्रीनां संसर्गधी ४ चौथी दिक अनर्थनो अधि
कारी था ६ ते ६ भणी अवतने विप्रे प्रवर्तवो ५ संकल्पा ६ वाहणा लोको नो बाध्या नो कारणा दुःख हेतु ७ दर्पनो करणहार ८ अज्ञानपणानो

दात्वादस्याज्ञानरूपत्वाद्वा मोहद्वयुच्यते आह च दृश्यं वस्तुपरं न पश्यति जगत्पन्थः पुरोवस्थितं रागान्धस्तु यदस्ति तत्परिहरन् यन्मा
 स्तितत्पश्यति कुन्दे दीवरपूर्णचन्द्रकलश श्रीमल्लतापङ्क्तवो नोरोपोसुचिराशिपु प्रियतमागात्रे प यन्मोदते मनःसंक्षोभचित्तचलनं
 तद्विनेदं न जायते इति तदेवातो उच्यते च तिक्रडकडक्खकडप्पहारनिम्भिन्न जोगसंज्ञाकाभर्हारिसिजोवाजुवर्द्धणजं निसेवन्ति गय
 गत्वा १० अनिग्रहो अनिपेधो मनसो विषयेषु प्रवर्त्तमानस्येति गस्यते एतत्प्रथत्वाच्चास्या निग्रहद्वयुक्तं ११ विगृह्यहोति विग्रहः
 कलहः तद्धेतुत्वादस्य विग्रहः इत्युच्यते उक्तं च ये रामरावणादीना संग्रामाग्रस्तमानवाः अयन्ते स्त्रो निमित्तेन तेषु कामो निर्वन्धनं अथवा
 बुगृह्यहोति विग्रहो विपरीतोभिनिवेशस्तत्रभवत्वादस्य तथैवोच्यते यतः कामिनामिदं स्वरूपं दुःखात्मेकेषु विषयेषु सुखाभिमानः सौख्या

टमोहो ८ मणसंखोभो १० अणिगहो ११ विगहो १२ विधाओ १३ विषोभंगो १४ विभमो १५ अहम्भो १६

कारणद्वार ८ चित्तनोचालवानो कारण १० विषयनेविषे प्रवर्त्तता मननो निषेधो नहो ११ कलहनो कारणच्छे १२ गुणनो विद्यासए
 दृथी १३ विराधनाकर्मनी १४ विभ्रमजेभणी अग्राह्या विषयविपिरसंसारसजाणी प्रवर्त्त १५ अनाचारनो कारण १६ श्रीलनो

लक्षकेषु नियमादिषु दुःखबुद्धिः उत्कीर्णवर्णपदपंक्तिरिवान्यरूपं सारूप्यमेति विषयीतगतिप्रयोगात् १२ विधातो गुणानामिति गम्यते यदा
ह जङ्गवाणो गथा द्वयं १३ विभंगो विराधना गुणानामेव १४ विभ्रमो भ्रातृत्वमनुपादेयेष्वपि विषयेषु परमार्थबुद्ध्या प्रवर्त्तनात् विभ्रमाणां
दनविकारणामाश्रयत्वाद् विभ्रमा इति १५ अर्धमर्थचारित्र्यरूपत्वात् १६ अशीलताचारित्र्यवर्जितत्वं १७ ग्रामधर्म्मांशब्दादयकामगुणा
स्तेपातस्तिर्गवेषणं पालनं च ग्रामधर्मतस्ति अब्रह्मपुरोहितं कुर्वतीति अब्रह्मापि तयोच्यते १८ रतिरतं निधुवनमित्यर्थः १९ रागो रामानु
भूतिरूपत्वादस्य कविद्रागचिंतेति पाठः २० कामभोगो सहमारो मदनं मरणं वा कामभोगमार २१ वैरं वैरहेतुत्वात् २२ रहस्यमेकं त
द्वत्यत्वात् २४ गुह्यं गोपनीयत्वात् २५ बलमानः बलं च धर्मैः युनक्ति विमर्शं तस्य विमो व्याघातो यः स तथा २६ व्यापत्ति

असौ लया १७ गामधर्मतत्त्वी १८ रती रागचिंता १९ कामभोगमारो २० वैरं २१ रहस्यं २२ गुह्यं २३ बलं

निषेध १७ शब्दादिककामगुणतेहनी गवेषणानोकरवो १८ कामसेवास्वेहनो अनुभववो १९ कामभोगमरणातलगे सेवेतेषणामरणपा
मे २० विरोधनो करणहार २१ एकात २२ गुह्य २३ घणाने मने मान्यो २४ बल्यचर्यनो विमर्शजाणिवो २५ विणासगुणनो २६ विराधना

न्तिभ्रंशोगुणानामिति गम्यते २७ एवं विराधना २८ प्रसंगकामेषु प्रसजनमभिष्वङ्ग २९ कामगुणो मकरकेतुकार्यं ३० इति रूपप्रदर्शने
अपि चेति समुच्चये तस्या ब्रह्मण एतानि उपदर्शितस्वरूपाणि एवमादीनि एवं प्रकाराणि नामधेयानि त्रिशङ्खवन्ति काक्काध्ये यं प्रकारं तरेण
पुनरन्यान्यपि भवन्तीति भावः उक्तं यन्नामिति द्वारं । छ । अथ ये तत्कुर्वन्तीति द्वारमुच्यते तच्च पुनरब्रह्मनिसेवं ते सुरगणा वैमानिकदेव
सम्बन्धाः साप्सरसः स देवीकादेव्योपि सेवंत इत्यर्थः मोहेन मोहितमतिर्येपाते तथा असुराः असुरकुमारा अभ्युगन्ति नागकुमाराः गरुडाः
गरुडध्वजाः सुपर्णकुमाराः विज्जुन्ति विद्य त्कुमाराः जलणन्ति अग्नि कुमारा दीवन्ति द्वीपकुमाराः उदद्विहन्ति उदधि कुमाराः दीवन्ति

माणो २४ बभ्रवे रविगवो २५ पूर्वां वत्ति २६ विराहणा २७ प्रसंगो २८ कामगुणो २९ वियतस्त्रयाणि एव
मादीणि नामधेज्जाणि ऊं तित्तो संतंच पुण निसेविंति सुरगणा अच्छरा मोहमोहितमती असुर १

चारित्वनी २७ राचवो २८ कंदर्पे नो एगुणकार्यरूपजानिवो २९ तैश्च ब्रह्मणा एयादिदेई एपूर्वोक्तनासती स एयादिदेई वृद्धीजे हनीनामकहीयेच्छे
नामकोद्गती स ते समुच्चयवली विशेषे षिखे विंकिहा वैमानिकदेवताना समूह देवागना सहित मोहेमोहीच्छे वृद्धीजे हनीनामकहीयेच्छे

दीप्तकुमारा यवणति वायुकुमाराः यथियत्तिस्तनितकुमाराः एतेदसभवनमतिभेदाः एतेपातुहः अणपन्निवापणपन्निवा अणपिवादि
काभूतयादिकाः क्रन्दितामहाक्रन्दिता कूष्माण्डापतगां हृत्यष्टौ व्यन्तरनिकायानामुपरिवर्त्तिनो व्यन्तरजातिविशेषा एव एषामपिद्वंद्वः
तेच तेदेवाश्चेतिकर्मधारयः तथापिशाचादयोऽष्टौ व्यन्तरभेदाग्रतीतातिरियजोद्भूतविमाणवासित्तिरश्चित्यैर्गुलोकैयानियोजितेष्ववि

भूयगर्गरुलः विज्जुज्जलणदीव उदहिदिप्तिपवणथणिय१० अणपन्निव पणपन्नीयद्रसिवाद्रय भूय
वादियकंदियमहाकंदिय कूहंडपयंगदेवा पिसायभूयजवखरक्खसकिणर हिंपुरिस महोरगगंधव्व
तिरियजोद्भूत विमाणवासिमणुयगणा जलयरथलयर खहचराय ओहपडिबद्धचित्ता अचितएहा

असुरकुमारः नागकुमारः सुवर्णकुमारः विद्युत्कुमारः अग्निकुमारः ह्रीपकुमारः उदधिकुमारः दिग्निकुमारः वायुकुमारः
सातितकुमारः१० अणपन्नीः इत्यादिकट्जातिव्यंतरनीपणपन्नी ३ वृत्तिवाद्भूतयादीः ४ कंदीः महाकंदीः ५ कूहंडनीजातिः ७ पतं
गदेवट्यलीट्यव्यंतरनीजाति पिशाचः १ भूतः २ यक्षः ३ राक्षसः ४ किन्नरः ५ किंपुरिसः ६ महोरगः ७ गंधर्वः ८ त्रिष्णीगतिज्योतिषीः ९ वैशान्जि

मानानि तेषु निवसन्ति ये ते तथा ज्योतिष्का इत्यर्थः मनुजामानवा एषां द्वस्तस्मै षोडशयोगाः समूहास्ते तथा जलचरादयः मोहप्रतिबद्धचित्ता इति प्रतीतं अविद्यया प्राप्तेषु कामेषु अविगततट्या इत्यर्थः कामभोगतट्विधिताः अप्राप्तकामभोगेच्छवः एतदेव प्रपंचयन्नाह तदणया भोगाभिलाषेण बलवत्यातीव्रयामहत्यामहाविषयया समभिभूतापरिभूताग्रथिनाश्च विषयै सहस्रं दर्भिता अतिमूर्च्छिताश्च विषयदोषदर्शनं प्रत्यभिभूदतामुपगता अव्रह्मणि अवसन्नापह्नुवन् निमग्नाः तामसेन भावेनाज्ञानपरिणामेणानुन्मक्ता अविमुक्ता तथा दर्शनचारिलमोहस्य द्विरूपमोहनीयकर्मणाः बन्धनमिति गम्यते पञ्जरमिव चाल्यशकुने बन्धनस्थानमिव कुर्वन्ति विदधति सुरादयः इति कथंचन्यो

कामभोगतिसियाणं त एहाए बलवद्द्वैएमहद्द्वैए समभिभूयागटिताय अतिमुच्छिताय अर्बभेउसखा
तामसेणभावेण अणुमुक्का दंसण चरित्तमोहस्स पंजरं पिवकरेति अणमणुं सेवमाणा भुज्जो २ असुर

कवासी १० मनुष्यनासमूह मच्छादिकहरिणादिक पक्षिप्रमुखमोहने विषप्रतिबधच्चित्तच्छेजेहनो विषयतट्यागद्गनथीएणे कारणकामभोगतट्याद्वै तस्याच्छेसवलाद्द्वै मोटीतट्याद्वै करीपराभव्या विषयसहितगं व्याचतिमूर्च्छितविषयने विषे कुशीलने विषेषु तापणि अज्ञान

न्यस्य परस्य रस्थे वनद्या ब्रह्माश्रितभोगेन क्वचित्पाठः अन्नोन्नं सेवमाणन्ति कंथ्यश्च पूर्वोक्तप्रपञ्चाद्यर्थमेव चाह भूयः पुनरपीदं विशेष्यणाभिधीयते असुरसुरतिर्यग्मानुजेभ्यो ये भोगो शब्दादयस्ते षु यारतिरासक्तिस्तत्प्रधानाये विचाराः विचित्रक्रीडासौ संप्रयुक्तायेततथा ते च ते इत्याह चक्रवर्त्तिनः राजातिशया ससागराभुक्त्वा वसुधामाडलिकञ्च भुक्त्वा भरतवर्षं चक्रवर्त्तित्वे अतुलान् शब्दादीद्यानुभूयोपनमन्ति मरणधर्ममवितृप्ताः कामानामितिसम्बन्ध, किंविधास्ते इत्याह सुरनरपतिभिः सुरेश्वरनरेश्वरैः सत्कृतपूजितायेततथा केद्वानुभूतेत्याह सुरवराद्वैदेव प्रवराद्वैव कदेव लोके स्वर्गे तथा भरतस्य भारतवर्षस्य सम्बन्धिनानगानां पर्वतानां नगराणां कविरहितस्थानानां सहस्रैर्निगमानां विष्णुजन्मप्रधानस्थानानां जनपदानां देशानां पुरवराणां राजधानीरूपाणां द्रोणसुखानां जलस्थलप्रयुक्तानां खे

सुरतिरियमणुय भोगरति विहार संप्रलत्ताय चक्रवर्द्धी सुरनरवति सक्रया सुरवरब्ध देवलो एभर

पणानेभावेकारी सूकाणानधीदर्शनचारित्रमोहनीयनी पंजरानीपरेकरं माहो माहि कामकुचेष्टाकरतावली असुरसुरतिर्यग्मनुष्यशब्दादिकरतिविचित्रप्रकारनी क्रीडा सहितचक्रवर्त्तिदेवता मनुष्यद्वंद्वपूज्या देवता सरपी देवलो कने विषे भरतचेतसं वंधीया कररहित

टानाधूलौ प्राकाराणां कर्षटानाकुनगराणां मण्डवानांदूरसंस्थितसन्निवेशान्तराणां संवाहानारक्षाध्यादिसंव्रह्मनोचितदुर्गविशेष
रूपाणां पत्तनानाचजलपथस्थलभययोरिकतरदुक्तानां मंडितायासातथातांस्त्रिमितमेदिनीकांनिर्भयत्वेन स्थिरविष्टनराश्रितजना
एकमेवकृत्वं यत्नएकराजत्वात् सा एकच्छत्राता ससागरान्ताभूत्वापालयित्वावसुधां पृथिवीं भरताद्वादि रूपामाडलिकत्वेन एतच्चपद
द्वयमुत्तरत्वं हिमवन्तसागरन्तंधीराभोजनभूषणभरहवासमिति समस्तभरतक्षेत्रभोक्तृत्वापेक्षया भणनादवसीयते नरसिंहाखरत्वात् नर

हृनगणगरनिगमजणवयपुरवरदोणमुहखेडक्कवडमडंवसंवाहपट्टणसहस्स मंडियंथिमियमेयणियंएगच्छ
त्तंससागरंभुंजिज्जणवसुहंनरसीहानरवतीनरिंदानरवसहामस्यवसभकप्पाअरुभिहियंरायतियलच्छी

वाणीयानास्थानदेशराजधानी जलथलनापंथ धूलिनोगढकुत्थितनगर अद्वीगाडमाहिबसतीनथी पर्वतशृंगग्राभरतनी उत्पत्ति एत
लापर्वोक्तनगरनासहस्रतेणेमंडित परचकादिभयरहितपृथ्वीकै एककृतसमुद्रांतएहवीपृथिवीनो भोगवीनेवसुधामनुधमाहीसीं हनी
परेश्वरमनुधमाहीस्वामी नरनोद्दंनरमाहिदृषभसमान मारवाडदेशनो दृषभतुल्यभारधुरंधरत्वात् अतिअधिकराजतेजलक्ष्मी

पतयतत्स्वामित्वात् न रेन्द्रातेषामध्ये ईश्वरत्वात् नररूपभाः गुणैः प्रधानत्वात् मरुदृषभकल्पावादेवनाथभताः मरुदृषभकल्पावात्
 रुदेयोत्पन्नगवभृताञ्चंगीकृतकार्यभारनिर्वाहकत्वात् अथ्यधिकमत्यर्थं राजतेजोलक्ष्या देदीयमानाः सौम्याः अदारुणानीरुजावारा
 जवंशतिलकास्त्रान्मण्डनभूता तथारविशश्यादीनिवरपुरुषलक्षणानियेते तथारविशशीशंखोवरचक्रं स्वस्तिकंपताकायवोमत्स्याश्चप्रती
 ताः कूर्मकच्छपः रथवरः प्रतीतो भगो योनिः भवनं भवनप्रतिदेवावासो विमानं वैमानिकनिवासः तुरगस्तोरणं गोपुरं च प्रसिद्धानिमणि
 चन्द्रकान्तादिरत्नः कर्कतनादिनं द्वावर्त्तोनवकोणः स्वस्तिकविशेषः मुशलं लंगलं च प्रसिद्धं सुरचितः सुदृढतः सुरतिदो वा सुखकरो यो

एदौष्ममाणसो मारायवंसतिलगारविससिंखवरचक्रसोत्थियघड़ाग जवमच्छकुम्भरहवरभगभवणवि
 माणतु एंगतोरणगोपुरमणिरयणनंदियावत्तमुसलनंगलसुरद्रयवरकम्प स्वस्वमिगवतिभहासणसुरविद्यु

इं करीदीपताकृता हरपनाउपजावणहार राजवंशमाहितिलकसमान सूर्यं चंद्रमार शंखश्च प्रधानचक्रः साथीयोऽध्वजापताकाई
 यवः मच्छद काकवाट रथः १० प्रधानयोनिः १ भवनः २ विमानदेवनोः ३ घोडाः ४ तोरणः ५ प्रतीको ६ मणिचंद्रकातादिः ७ रत्न

वरकल्पवृक्षः कल्पद्रुमः सतथासृगपतिः सिंहीभद्रासनं सिंहासनं सुरचिः रूढगम्या आभरणविशेषपद्मतिकेचित् सूपप्रतीतः वरमुकुटं प्रव
रशेखरः सरियन्ति मुक्तावलीकुण्डलं कण्ठमिरणकुञ्जरोवरवृषभश्च प्रतीतो द्वीपो जलहतो भूदेशः मन्दिरो मेरुः मन्दिरं वा गृहं गडसुपर्णध्व
जः केतुद्रुकेतुरिन्द्रयष्टिदर्पणः आदर्शः अष्टापदं द्यूतफलकं कैलाशं पर्वतविशेषो वाचापधनुः वाणो मार्गः शूलच्छत्रं मेघश्च प्रतीतो मेखलाका
चीवीणाः प्रतीताद्युगंयूपः कृतं प्रतीतं दाममालादामिनीलोक रूढिगम्या कमण्डलु कुण्डिका कमलं घण्टा च प्रतीतिवरपोतो बोद्धव्यः सूची

भव रम उड सरिय कुंडल कुंजर वर व स भ दी व भं द र गुरु लज्जय इंद के उ द प्प ण अ द्वा व य चा व वा ण न क व त्त मे
ह मे ह ल वी णा नु ग छ त्त दाम दामिणि कमंडलु कमल घंटा वर पोत सुची सागर कुमुदागर मगर हार गागर

कैकतनादि १८ नवखणोसाथीचो १८ मूं सल २० हल २१ रुडिद्याकारे प्रधान कल्पवृक्ष २२ स्वगपति सिंह तथा मुक्तावली २३ भद्रासन २४
आभरण विशेष यभू २५ प्रधान मुगट २६ मुक्तावली २७ कुंडल २८ हस्ती २९ प्रधान वृषभ ३० द्वीप ३१ मेरु पर्वत ३२ पंखी राजा ३३ ध्वजा ३४
इंद्रमहोत्सव ३५ आरीसो ३६ द्यूत क्रीडानो फलक ३७ धनुष ३८ तीर ३९ नक्षत्र ४० मेघ ४१ स्त्री नीमेष पला ४२ वीणा ४३ भूसरो ४४ कृत

प्रतीताः सागरसमुद्रः कुमुदाकारः कुमुदखण्डमकरोजलचरविशेषः चारः प्रतीतः गागरत्तिस्त्रीपरिधानविशेषः नुप्रं पादाभरणं नगः पर्व
 तो नगरं प्रतीतं वैरं वज्रं किंनरो वाज्जविशेषौ देवविशेषो वामयूरवरराजहंससारसचकोरचक्रवाकमिथुनानि प्रसिद्धानि चामरं प्रकीर्णकं
 खेटकं फलकं पवीसकं विपंची वाज्जविशेषौ वरतालवृन्तं व्यंजनविशेषः श्रीकाभिकोलक्ष्याभिषेचनं मेदिनी दृष्टिवीरुद्धोद्यसिः अंकुशः
 शृण्विर्मलकलशो भृङ्गारश्च भाजनविशेषो वर्द्धमानकंशरावं पुरुषारूढपुरुषो वा एतेषां द्वंद्वः ततः एतानि प्रस्तानि मङ्गल्यानि उत्तमा

नेत्ररणगणगरवद्गर किशोरमयूरवररायहंसा सारसाचकोरचक्रोवा गमिह्मणचामरखेडगपव्वीसंग
 विपंचिवरतालियंटा सिरियाभिसयमेयणि खगंकुसविमलकलसभिं गारवद्दुमाणगपसत्य उत्तमविभ

४५ माला ४६ लोकारूढिगस्थच्छे ४७ तापसपात ४८ कमल ४९ घंटा ५० प्रधानवाहन ५१ सूची ५२ समुद्र ५३ चंद्रविकाशीकमलनोवन ५४
 जलचरविशेष ५५ चार ५६ स्त्रीनेपथिहरवानोचरणो ५७ नूपर ५८ पर्वत ५९ नगर ६० वज्र ६१ देवविशेष ६२ मोर ६३ प्रधानराजहंस ६४
 सारस ६५ चकोर ६६ चक्रवाकयुगल ६७ चामर ६८ खेडोद्यायुधविशेष ६९ प्रधानखेडो ७० विणाविशेष ७१ प्रधानवीजयो ७२ श्रील

विधं सुन्दरमङ्गं' येषां तेतश्चा महाभूत्यानि महाप्रसादानि प्रवरक्षेत्रविशेषोत्पन्नानि विचित्ररागाणि यि विविधरागरङ्गि
तानि एणीचरिणी प्रेणीचतद्विशेष एव तच्चर्मनिर्मितानि यानि वस्त्राणि तानि एणी प्रेणीनिर्मितान्युच्यन्ते अथ तेन निशीये कालमृगाणि
नीलमृगाणि चेत्यादिभिर्वचनैः स्वर्गचर्मवस्त्राणीति तथा दुकूलानीति दुकूलो वस्त्रविशेषः स्य वल्कं गृहीत्वा च दूकूलजलेन सह कुट्टयित्वा
बुशीकृत्य सूत्रीकृत्य ब्रूयन्ते यानि तानि दुकूलानि वरचीनानीति दुकूलवस्त्रवल्कलक्षस्यैव यान्यभ्यन्तरहीरतिनिष्पाद्यन्ते सूक्ष्मा
तराणि भवन्ति तानि चीनदेशोत्पन्नानि वा चीनान्युच्यन्ते पट्टमत्तमयानि पट्टानि कौशेयकानि कौशेयकारोद्भवानि वस्त्राणि श्रेयोणी

रपट्टगुगायविचित्रराग एणीपएणीनिमित्तयदुगुल्ल वरचीणपट्टकोसेज्जसोणी सुत्तकविभूसियंगार

नीरूडोताव्योवातीयचढाव्योप्रधान सुवर्णकसोटी उपरिरेखाते हनीवर्णके रूडाप्रमाणिकसर्वदेहनाद्यवयव सुंदराकारं गवज्जम्बल्य
प्रधानपाटणनीनीपनीनानाप्रकारनारागसहितहरिणीमृगलीनोविशेषतरेण वनस्थतीनानीपना वरप्रधानचीणदेयना उपनपाट्टसू
नाकपासनावस्त्रपट्टिरणके कडिनोकंदोरो सुवर्णमवविभूषितकस्याके भंगजेणीइ प्रधानसुरहावासितगंधप्रधानचूर्णीदिवा सप्रधानकुसु

सूत्रकं कटीसूत्रकं एभिर्विभूषितान्यङ्गनिषेधां ते तथावाचनान्तरे निर्मितस्थाने चौभिकद्रुति प्रकृते तत्र चौभिकाणि कार्याऽस्त्रिकानि
 दृष्टेभ्यो निर्गतानीत्यन्ये अतसीमद्यानीत्यपरे तथावरसुरभिगन्धाः प्रधानमनोज्ञपुटपाकलज्जयागन्धास्तथा वरचूणं रूपावासां साङ्घिता
 इत्यर्थः वरकुसुमानि च प्रतीता निषेधा भरितानि स्रुतानि शिरसि मस्तकानि येषां ते तथा कल्पितानि ईप्सितानि च्छेका चायथा निपुण
 शिल्पिना सुकृतानि सुदुर्विहितानि रतिदानि सुखकारीणि मालायां भरणविशेषः कटकानि कङ्कणानि पाठान्तरेण कुण्डलानि प्रती
 तानि अङ्गदानि वाचाभरणविशेषाः तुटिका वाङ्मरजिका प्रवरभूषणानि च सुकुटादीनि मालादीन्येव वा प्रवरभूषणानि पिनङ्गानि

सुरभिगंधवरचूषवास वरकुसुमभरियसिरया कप्यि च्छेयाय रिय सुकय रद्रमालिक डंगय तुडिय व
 रभसूण पिण्ड देहा एकावलिकं ठमुरद्रयवत्य पालं वपलं वमाण सुकय पड उत्तरिज्ज सुद्दिया पिंगलंगु

मेभस्याच्छेमस्तकि एहवीच्छं मनोवाञ्छित डाह्या विज्ञानी रुडा कक्षारच्या आभरणा विशेषकां कणवाङ्मना आभरणा वहिरस्त्रा प्रधानभूषणप
 हिराव्या एहवा देहशरीरच्छेजे हनी एकावली गलानि विषे रुडो आकारच्छेह द्रयानो विद्धं पासेलं वमान रुडो कीधो शटका उत्तरासया सुद्रि

बद्धानि ये देहे येषा ते तथा एकवली विचित्रमणिका एकसरिंक्रण्डे गले सुरचिता वक्षसि हृदयो येषा ते तथा प्रलम्बो दीर्घप्रलम्बमानो लम्बमानः सुदृढतः सुरचितः पटशाटकः उत्तरीयं उपरिकायवस्त्रं येषो तथा मुद्रिकाभिरङ्गुलीयकैः पिङ्गलाभिर्द्वाभ्रं गुल्फयो येषां ते तथा ततः कर्मधारयः उज्ज्वलं नेपथ्यं वेपोरचितं रतिदं वाचिष्ठा गतिं लीनं दीप्यमानं वा विराजमानं शोभमानं येषां ते तथा विराजमानं वा ये ते तथा तथा तेजसा दिवाकर इव दीप्ता इति प्रतीतं शारदं शरत्कालीयं यत्नवसुत्पद्यमाना वस्यं स्तनितं मेघगर्जितं तद्वन्मधुरोगम्भीरः स्निग्धश्च घोषा येषां ते तथा वाचनान्तरे सागरनवेत्यादि दृश्यते उत्पन्नसमस्त रत्नाश्च ते चकरत्नप्रधानाश्चेति विग्रहरत्नानि च ते पांचतुर्दंश

लिया उज्जलने वत्थरदूय चिह्नगविरायमाणते एण दिवाकरो व्वदि त्ता सारयनयत्थणियमज्जरंगंभीर
निद्धघोसा उप्पणसमत्तरयण चक्करयणपहाणा नवनिहि पइणा समिद्धा कोसा चाउरं ताचाउरा

काङ्पीतवर्णं चागुलीं छे ऊजलो वेपरच्यो दीप्यमान शोभायमान ते जे करीसूर्यनी परदीपता शरदकालनो नवो मेघनी परेमधुरगंभीर
स्निग्धशब्दं छे जे हनी उत्पन्न समस्त रत्न चक्करले करीप्रधानं छे नवनिधाननो स्वामी पराभंडार च्छारचंत विभाग पूर्यो दिव्यारइ से नाहसी ?

तद्यथासेणावद्गुणावावद्गुणोऽप्युद्दिश्यते तुरंगं वड्डद्वयं गयद्वयौ चकंदच्छत्तं ८ अर्गं १० मणि ११ कागणि १२ खग १३ दंडोय १४
 नवनिधिपतयः निधयश्चैवं निसर्गः पंडुरपिंडुश्च पिंगलयश्च सव्यरयणश्च तक्षामहापलमेष्टं कालेयदेमहाकाले ७ माणवगमहानिहीट
 संखेसद्वृक्षकोशाद्विप्रतीतं चत्वारोन्ताः अविभागाः पूर्वसमुद्रादिरूपायेषां तैतथा तएवचातुरन्ता चतुर्भिर्यैर्हस्त्यश्चरथप्रादातिलक्ष
 योरपेतावातुर्व्यस्ताभिसमनुयायमानमार्गः समनुगम्यमानपथा एतदेवदर्शयति तुरंगपतयद्वयादिविपुलकुलाच्च ते विप्रुतयश्चप्रतीत
 ख्यातइतिविग्रहः शारदयश्रीयः सकलपूर्णसद्वत् सौम्यवदनयेषां तैतथाम्बुरास्त्रैलोक्यनिर्गतप्रभावाच्च तैलव्यशब्दाद्यप्राप्तख्यायतइति

हिंसेणाहिंसमणुजाद्वज्जमानमग्गा तुरंगपतीगयपतीरहपती नरपतीविपुलकुलवीसुयजसा सार
 यससिसकल सोमवयणा सुरातिश्लोकिनिगयपभावलङ्घासद्दा समत्तभरहाहिवानरिंदा ससेलवण

घोडारयश्पायकश्चिहाचक्रवर्त्तिजाद्विप्रतीतं चतुरंगसेनाकेडिजाद्वत्तुरंगनापतीगजनापतीरथनापतीनरनापतीविस्तीर्णकुलच्छकीर्त्ति
 विख्यातच्छशरत्नालनोचंद्रमापूरोसौम्यसुखच्छैशौडीरकुडीतैलोक्यमाहिंसर्वव्याप्तप्रभावपामीच्छेसमसुखभरतनायधिपतिनरेद्रपवतवनन

विग्रहः समस्तभरताधिपानरेन्द्रादिति प्रतीतं सहस्रैः पर्वतैर्बर्नेन नगरविप्रकटैः काननैश्च नगरासन्नैः येन तत्तथा हिमवत्सागरान्तं धीरा
भुक्त्वा भरतवर्षं जितशत्रवः प्रवरराजसिंहाः पूर्वकृततपः प्रभावादिति प्रतीतं निर्विष्टं परिसिद्धितंच पोषितं सुखं वै सोतया अनेकवर्षयता
सुप्ततः भार्याभिश्च जनपदप्रधानाभिलाल्यमानाः विलास्यमानाः अतुलानिरुपमाये शब्दस्य रूपरसगन्धास्ते तथा साद्यानुभवैर्तेषां आ
सता उपनमंति प्राप्नुवन्ति मरणधर्मं नृत्यलक्षणं जीवपर्ययांच अविट्प्राच्यत्प्राकामानाम ब्रह्माङ्गानां भूयद्वृत्तिनिपातस्यार्थः बलदेव
वासुदेवाश्च उपनमन्ति मरणधर्मं अविट्प्राकामानामिति सम्बन्धः विंभूतास्ते प्रवरपुरुषाद्वृत्तिप्रतीतं कथमेव ते यतो महाबलपराक्रमा

कारणं च हिमवन्तसागरं तं धीराभोत्तूणभर्हवासं जियसत्तूपवररायसीं हा पुव्वकडतवप्रभावानि
विट्ठसंचियसुहाअणेगवाससयमाउव्वंतो भज्जाहिचयणवयप्पहाणाहिं लालियंताअतुलसद्दफरि

रथकीटूकडाहिमवन्तपर्वतसमुद्रांतधीरपुरुषाभोगवीभतरक्षेत्रजीत्याजेणैवदूरीप्रधानराजासीहसमानपर्वलाकीधातपनाप्रभावकीभो
गयोपोथोसुसुचनेकवर्षनाशतनाआजखानाधणीभार्यास्त्रीतेणैसर्वदेशमाहिप्रधान विलासेपड्छाडीता पिरुपमशब्दफरसरसरूप

स्तववले शारीरः पराक्रमस्तुसाधिताभिमतफलः पुरुषाकारश्चतएव महाधनुर्विकर्षकाद्विप्रतीतं महासत्वस्य सत्साहस्यसागराद्व
सागरायेतेतथा दुर्द्धराः प्रतिस्पर्द्धिनामनिवार्याधनुर्द्धराः प्रधानधानुष्किका नरवृपभानराणा प्रधानारामकेसवन्ति इहयेष्वतिवि
शेषो दृश्यस्तच्च येनलेदेववासुदेवेषु मध्ये ऽस्यामवसर्पिण्या नवमस्थानवर्त्तिनौ वरुजनप्रतीताङ्गुतभृतजनचरितौ अत्यमियाइत्यनेन

सरसरूवगंधेयअणुभविता तत्रिउवणमंतिमंरणधम्मं अविताताकामाणं भुज्जोवलदेवावासुदेवायप्रव
रपुत्तिसामहावलप्रक्कमा अहाधणुवियट्टकामहासत्तसागरा दुद्धराधणुधरानरवसभा रामकेसवा
भायरोसपरिसा वसुदेवसमुद्दविजयमादीदसाराणं पज्जुणपयिवसंवअनिरूद्ध निसटउसुयसारण

गंधएपाचेविषयसुखभोगवीनेतेपुणएहवासमर्थोसूरवीरउदारस्वत्युपामेअलणाकृतामरणपामेकामभोगनेविषं वलीवलदेववासुदेवप्रधा
नपुरुपमहावलपराक्रमपुरुषाकारसारं गधनुपतेहनाताणहारमहासाहसीकसमुद्रसरीषावारीनसकीइंधनुर्द्धरमाहिप्रधाननरमा
हिदृषभसमानवलदेववासुदेवएवेहभाईपरिवारसहितवसुदेवसमुद्रविजयआदिदशमोवसुदेवप्रद्युम्नकुमारप्रदीपकुमारसंवकुमारअग्नि

ते विउपणमंति मरणधर्म्ममित्यनेन वक्ष्यमाणपदेन योगकार्यः प्रथमाद्विवचनान्तता सर्वपदाना व्याख्येया बारवर्द्धपुनश्चंदा इति पदं
 यावत् अथवा नलदेवादीनेव नामान्तरेणाह रामकेसवत्तिनामान्तरेण रामकेसवाः अथकीदृशास्तेष्वेत्याह भ्रातरौ द्वन्द्वापेक्षया सपरि
 पदः सपरिवारा तथा वसुदेवसमुद्रविजयौ आदिर्येपाते वसुदेवसमुद्रविजयाकास्ते च तेदशाहो धीति समासलोपा हृदयदयदयिना इति
 योगः एपाचसमुद्रविजययाद्यो वसुदेवश्च दशमयाह च समुद्रविजयो लोभ्यस्ति मितसागरस्तथा चिमवानचलश्चैव धरणः पूरणस्तथा
 अभिचद्रश्च नवमो वसुदेवश्च वीर्यवानिति तथा प्रद्युम्नप्रतिवशावानिरुद्धनिपधौल्लु कसारगजसुखदुर्मुखादिनां यदोरपत्याना अभ्यु
 छानामप्यर्द्धाधिकतिल्लणामपि कुमारकोटीना हृदयदयिता वक्षुभाद्भृंचान्तिमवलदेवाद्याश्चित्तमपि विशेषणं समुदायविशेषणतया य
 श्रेयं यथाराजातासौ वर्णाश्च कुलपर्वताभवन्तीति अत्र सौवर्ण इति मेरुविशेषणमपि पर्वतानामेव सुत्तरतापीति तथा देव्या रोहिण्या

गयसुसुहृदुमुहादीणं जायवाणं अर्द्धद्वारणं विकुमारकोडीणं हिययदद्रयादेवी ए रोहिणी ए देवी ए देव

रुद्धकुमारनैपधकुमार उग्रकुमार सारणकुमार गजकुमार सुसुखकुमार रद्विमुखकुमार रादिकयादवानासाढीति णि कुमारनीकोडिना

राममातुः देव्यादेवक्याश्च कृष्णामातुः आनंदलक्षणे यो हृदयभावस्तस्य नन्दकरावृद्धिकरा येतेतथा षोडशराजवरसहस्रानुयात
मार्गाः षोडशाना देवीसहस्राणा वरनयनाना हृदयदयितावस्तुभायेतेतथा इदं च विशेषणं वासुदेवापेक्षमेव तथानानामणिजनक
रत्नमौक्तिकप्रवालधनधान्याना येसखयास्तस्तृचणाया ऋद्धिर्लक्ष्मीस्तया सम्बद्धोवृद्धिसुपगतः कोशोभाडागारंयेषातेतथा मणयश्चन्द्र
कान्ताद्यारत्नानि कर्कतनादीनि प्रवालानि विद्रुमाणि धनं गणिमादिचतुर्विधमिति तथा हयगजरथसहस्रस्वामिन इति प्रतीतं ग्रामा
गरनगरलेटकर्वमंडवद्रोणमुखपत्तनाश्रमसम्वाहाना व्याख्यातरूपाणा सहस्राणि यत्नभरताद्धृष्टिमिति निर्दत्तप्रमुदितजननास्थिर

इएयहिंयाणंदहियभावनंदणकरासोलसदेवीसहस्राणं जायमगासोलसदेवीसहस्रावरवयणहिं
ययदइयाणांमणिकणगरयणमोत्तियप्रवालधणधणसंचयारिद्धिसमिद्ध कोसाहयगयरहसहस

षड्भयानेविषयवस्तुभदेवीरोहिणीवलदेवनीमाता देवीदेवकीकृष्णनीमाताने आणंदहियानोभाववृद्धिनोकरणहार सोलसहस्रप्रधान
राजापठिइंलागाजहीडेसोलसहस्रदेवीनाप्रधाननयनयनेहृदयनेवस्तुभनानाप्रकारचंद्रकात्यादिसुवर्णरत्नकर्कतनादिसुक्ताफलप्रवा

स्वस्थाप्रसोदवहोकाविविधशस्यैर्नानाविधधान्यैर्निपद्यमानाजायमानामेदिनीच भूमिर्वत्सरोभिर्ज्जलाश्रयविशेषैः सरिद्धिवनदीभिः तडागैः प्रतीतैः शैलैर्गिरिभिः काननैः सामान्यवृक्षोपेतनगरासन्वनविशेषैः आरामैर्देव्यतिरतिस्थानलतागृहोपेतवनविशेषैः उद्यानैश्च पुष्पादिमहच्चसंकुलं बहुजनभोग्यवनविशेषैः मनोभिरामैः परिसंखितं च यद्गतराई तत्तथातस्य तथादक्षिणाद्वच्च तद्विजयाई गिरिविभक्तं चेति विग्रहस्तस्य तथा लवणजलवणसमुद्रेण परिगतं वेष्टितं देयतोयत्तथातस्य तथा पङ्क्तिविधस्य कालस्य ऋतुपट्करूपस्य ये गुराकार्या

सामो गाभागरणगरखेडकव्वडमडं वदोणमुहपट्टणासमसं वाहसहस्रधिमियनिव्वयप्पमुदितजणवि
विहसस्सेयनिप्पज्जमाणमेद्दणीसरसरियतलागसेलकाणअणआरासुज्जाणमणभिरामपरिमंडियस्स

लवनधान्यसंचयच्छेरिद्धिसद्विभंडारपूरुक्खेजेहनाघोडाहाथी रथनासहस्रनोस्वामी ग्रामआगरनगरधूलिनोगढकुत्तितग्राममडं वदोणमुखपाटणमुनिनाठामगिरिचूं गितेहनासहस्रभयवर्जिततेहनेसमाधिवंतउच्छाहसहितलोकनानाप्रकारधानतेणैकदीनीपजती भूमिकाजलाश्रयनदीतलावपर्वतसामान्यवृक्षकुडास्थानकपुष्पादिवृक्षमननेगमतापरिमंडितसहितदक्षिणाद्वच्चैवेताव्यपर्वतविडं भागेति

णितैक्रमेण परिपाद्यायुक्तं सङ्गतं यत्तत्तथातस्य कस्येत्याह अर्द्धं भरतस्य भरतार्द्धं स्थकिंस्वामिकानाथाः तथाधीराणां सतायाकीर्त्तिं
 स्तत्प्रधानाः पुरुषाः धीरकीर्त्तिपुरुषाः उधेणप्रवाहेणाच्छिन्नं वलं प्राणोयेया तेतथा पुरुषान्तरवलान्यतिकान्तो अतिवलाननिहताः
 अपरजिता नपरिभूतान् शत्रून्मर्दयन्ति येतेतथा अतएवरिपुसहस्रमानमज्जनादिति व्यक्तसानुकोशाः सदवाअमत्वरिणः पर
 गुणग्राहिणः अचमलाकायिकादिचापल्यरहिताः अचंडाः कारणविकलाः कोपविकलाः मितः परिमितमञ्जुलोमधुरः प्रलापोजल्योयेषा
 तथातेहसित गम्भीरमनदृहासं मधुरंचभणितं येपातथापाठान्तरेण मधुरपरिपूर्णसत्यवचनाः अभ्युपगतवत्सला इतिप्रतीतं सरण

दाहिणद्वेयद्विगिरिविभक्तस्सलवणजलपरिगृहस्सच्छन्विहकालगुणकमजुत्तस्स अर्द्धभरहस्ससामिका
 धीरकीर्त्तिपुरिसा उहवलाअतिबलाअनिहया अपरजितसत्तुमदृणारिउसहस्समानमहणासाणु

ऊं दिधिलवणसमुद्रवौटीरच्छोच्छेजेहनेच्छप्रकारकालतेहनागुणअनुक्रमितेणैसहितअर्द्धभरतनोस्वामीधैर्यवंतकीर्त्तिवंतपुरुषप्रवाहेस
 हलोकप्रसिद्धजेहनावलएहवावलअनेराकङ्केनयीकेणिहण्यानथीरणसंग्रामेअभंगवैरीनामर्दणहारवैरीनासहस्रनामाननामथणहा

त्ति सरणदायकत्वात्तरणा तया लक्षणपुरपलक्षणं ग्राह्यताभिरितं दयास्यिष्यत्वं गुणं मायेत्त्वधिभोगाः क्षियोद्युः प्रगतौ यानं सुरेवाश्चा
 र्थं सर्वे प्रतिष्ठितप्रतिमानोन्मानादिकं धृष्टसागं व्यस्तनं तिलकमपादितयोरीयुणः प्रगसात्वं तेनोपपेतात्तदा लक्षणव्यस्तनस्य रूपमिदं
 सागुगुणाण्यपमाणादिलक्ष्यं धृष्टसागं तु मरुतां च रुचं धलपलपं धं जयं तु सस्य न्नमितितामानोन्मानप्रमाणे प्रतिपत्त्यानि मुजातानि
 सर्वाण्यनाय्ययववातदं यिधं सुन्दरमद्गं गरीरं येषां तेतया तत्त्वमानं जलद्रोणप्रमाणाया राधैवं गतकृते प्रमातव्ये पुरुषे छपयेयिते

को सा अमच्छरी अचवला अचंडा मियमंजुलपलावा हसियगंभीरमज्जरमणिद्या अम्भुवगयवच्छलास
 रणालम्बणबंजणगुणोववेया सागुभाणपमाणपडिपुणमुजायसजंगसुदरंगा ससिसोमाकारं कंता

रदयासचित्तचित्तमच्छरपणा रचितचपलपणा रधितरोद्रनयीमधुरसुकुमालवधननाबोलण ११२४ सितसुधागभीरमधुरयधननावोलण
 धारजेधायीयेवाकमेरेते धनेवाकल्यनाकाण्य धारनाठानं गरणनादेण धारसाभुद्रादिकलपयममतिनयादिक्कणुणज्जदार्थादितेषोसधि
 ताकुडीजल्लभया धर्द्धभा १०८ आगुलमभाणोपेतसंपूर्णमलानोपनासार्थगसुंदरपण्ये चंद्रमानोपरेकोस्यभाकारकमनीयस्सेप्रियकारी

यज्जलं निर्गच्छति तद्यदि द्रोणप्रमाणं भवति तदासपुत्रयोमानोपपन्न इत्युच्यते उन्मानं तु तुलारोपितस्याहुं भारप्रमाणाता प्रमाणं पुनरात्माहुः लेनाद्योत्तरशताहुः लोच्छ्रयता उक्तं च जलद्रोणयद्भारं २ समुद्राद्भूमिसिउवजोणवउमाणुभाणपमाणंतिवि हंखललुक्कुणं एव्यंति सुखस्थद्वादशागुलायामत्वात् नवाभिमुखैरष्टोत्तरमंगुलशतं भवतिसशिवत् सौस्थे आकारकांतकमनीयंप्रियं प्रेमावहंदमनंचयेषा तैतयाचमरसरणति अमर्षणा अपराधासहिष्णुवोऽमरुणावाकायेष्वनलसाः प्रचण्डः प्रकाण्डोवाहुः साध्यसाधक त्वाद्दण्डः प्रचारः सैन्यविवरणं दण्डप्रकारोवा आज्ञाविशेषो येषातैतया गभीराः अलक्षमाणातर्हं तित्वेनदृश्यन्तेयेतेगभीरदर्शनीया ततः कर्मधारयः तालोत्तृच्छविशेषो ध्वजः केतुवेषातैतया उक्त्विद्वउच्छ्रितो गरुडकेतुवेषा तैतयाततोद्वन्द्वस्तसेकमेणरामकेशवावल वगन्तिबलवन्तं गर्जन्तं कोष्ठाकंप्रतिमस्तद्वति एवंशब्दायमानदृप्तानामपिमध्यैर्दार्पितं संजातदर्पमौष्टिकं मौष्टिकाभिधानंमल्लं वाणरंचा

प्रियदंसणाश्रमससिणा प्रयंडदंडप्पयारगंभीरदरिसिज्जातालसभउविद्धगरुलकेउवलवगगज्जंतदरि

चोदर्शनकेअपराधखमीनसके दुःसाध्यनो दंडसाधकश्चाज्ञाविशेषलखाद् नही जेहनोदर्शनएहवोयोवायोग्यछे बलदेवनीध्वजाइ तल

गुराभिधानं सक्षमेपकसराजसम्बन्धिनं नरयति धृग्यति येनेतथागत्य दिग्भक्त्युद्धे एकावधादिनेनारख्येयस्येन मुष्टिकामहो
 वागुद्देयनचागूरसहो भारिताद्वति एषमन्वान्यर्पितिकानिचिद्विशेषणानि अंतिसोयलदेवनामुद्देवावाचनत्वाधीतानि रिष्टहपभयति
 नार्कसराजसत्कारिटाभिधानहमनराद्यपभनारया केसरिसुभायिष्काटयादृष्टं चविशेषणं प्रवर वागुद्देवमार्गित्वाधीतं सचिक्लित्विषिटा
 मिधानो जनपदोपद्रवकारिण यिपमगिरिगुरुधासिनें सार्कैसरिणं उक्तगोपरोहो गुरुयेन विदारयामासेति इदंचविशेषणं द्विती
 यप्याख्यायांमेव पटतेप्रदसध्यात्यानपक्षे पुनरेकंपाठः केसिसुभविष्काटगति तत्वेकैक्यविधानक ससत्कोदुष्टाय तन्मुरुषलप्यकुपेर
 प्रद्योपेण विदारितवानिति हमनागदपेसद्यना इदंचपक्षणाग्रित्वाधीतं सचिक्लित्वसुनाप्रदधामिनं धोरयिपमरानागोपद्वयद्वयाद्यं

तदप्यियमुद्रियचागूरचूरगारिट्वसुभयतीकेसरीसुहविष्काडगा दरियभागदप्यमहणानमजुजुणभं

एच्चउंधीकीधीवे केगयनीप्यजाष्टं गुरुहनाधिष्टनेफलवंतगाजनायारोप्रतिममजगमाधिकोनदीसर्कारोमाहिषचंकारोमीष्टिक
 सक्षयिदारणपलेद्वयचाणूरसक्षनंयिदारणकेययषरिटनामाहपभनाचणगदारकेसरीनामिकगगोदृष्टधोहोतेरनोविदारणधार तथा

ऋदेवतीर्यनिर्मथितवान् यमलार्जुनभङ्गकाः इदमपि तमेवाश्रित्याधीतं संहिपित्वैरिणौ विद्याधरौ रथारूढस्य गच्छतोमारणार्थं
 प्रथिविकुर्वतयमलार्जुन वृक्षरूपौ सरथस्य मध्ये न गच्छतश्चूणनप्रवृत्तौ हतवान् महाशकुनिपतिनारिपवद्भूमपि तथैव कृष्णपितृवैरि
 रथामहाशकुनिपूतनभिधानार्याविद्याधरयोऽपितो विकुर्वितगन्तव्यरूपयोगन्तरीसमारोपितबालावस्य कृष्णयो कृष्णपक्षपातिदेवतया
 विनिपातितत्वात् कंसमुकुटमोटका इदमपि तथैवं यतः कृष्णेनमस्तुष्टुद्वे विनिपातितचारुमस्त्रेन कंसाभिधानो मथुरारাজो अमर्षो

जगा महासउणपूयणरिपू कंसमउडमोडगाजरासिंधुमाणमहणा तेहियअविरलसमसहियचंद

केसरीसिंहनामुखनविदारणहारएविशेष प्रथमवासुदेवश्चाश्रीजाणिबोजेभणीतदृष्टवासुदेवलोकनेउपद्रवकारीविषमपर्वतगुफावासी
 सिंहनावेद्योऽग्रहीमुखयकीविदास्योतिणेकरीमुखविफोटकापाठातरिकेसरीमुखविकोडगाक०केशीनामेकंसनोदुष्टघोडोतेहदपर्वंतके
 श्वेयमुनानदीनोवासीकालीनागनाथोजमलवृक्षचूर्जनवृक्षनेकृष्णनेजीविभाज्यामहाशकुनी अनेपतनाएवेड्डं विद्याधरीतेहनोरिपुव
 दूरीकंशनामुकुटनोमोटकाएतावताकंशनोमारणहारजराबंधनामानोमथणहारतेणेवणीशलाकामंडितसमओशलाकासहितएहवो

दुर्दीर्घाद्युदुस्तुः सुकुटदेगे गृहीत्वासिंहासनात् भुवि सनाह्वय विनिपातितः तया जरासन्धु मानमद्यना इदमपितद्यैववतः कृष्णो
 राजगृहनगरनायकं जरासन्धाभिधानं नयमप्रतिधासुदं यं समारणप्रकुपितं मधुसूदनं निपातितत्वात् यद्यनेच्छियन्ति तैसा
 त्तियवद्विरातापत्वे विराजमानादृति सम्बन्ध आधिरला निधनशलापायनेन समानितुल्यगलापतया सधितानि संशितानि अनिम्ना
 नुन्नतयालाकयोगात् चन्द्रमण्डलसमभागि च गगधरविषयत्प्रभातिहत्ततया शोभन्तेयानितानि तद्यतैः सुरमरीचययादित्यकिर
 याशाण्डययेमरीचयः तैरुरमरीचयशेषा कथचमिदकथं परिहरः परितोभायात् तं विनिर्मुच्यति किं करिष्यातां नरे शुचिभिर्मरीचि
 कथंचं निर्मुक्षुर्निर्वाचनान्तरे पुनरातपदवर्णकपयं दृष्टुते अभापण्डलपिं गुकुब्जालिहं बभ्रपलानी ५ अथ १३ पटलोतिहृच्छया रतुत्वात्
 पिङ्गलानि च कपिगानिसौयर्णगलाकामयत्वादुच्छ्रलानि च निर्मलानियानितानि तद्यतैः आधिरलसमस्तद्विषयं दं गलसमप्येहिं
 मंगलसयमन्तिशेयवित्तिर्यटिं स्थिगिमणि ६ गजालपरिदूयपरिगयपरंतकणयपटियएयलियटिं यिंतमुमडरसुदृशसदाला सोदं एहिं
 मागलाभिर्गंगत्वाभियतभक्तिभिः शतसंख्यविच्छिन्तिभिः श्लेष्केन निपुणाशिक्षना चितितानियानितानि तथार्थकं किं योभिः सुदृघष्टि
 काभि गणिदेमजालेन धरत्नकनकधिरचिनेन विगिहृरतिदेनवापरिगतानिसमन्ताद्देष्टानियानितथापयन्तेषु कनकपटिकाभिः

प्रचलिताभिः कल्पमानाभिः खिण्खिणायमानाभिः सुमधुरः श्रुतमुखश्चयः शब्दः तद्वतीभ्ययानिशोभितानि तानितयाततः पदत्वयस्य
 कर्मधारयस्ततस्तैः सपथरगुत्तदासलंबंतभसूणेहिं सप्रतरकाणि आभरणविशेषयुक्तानियानि सुक्तदामानि मुक्ताफलमालाः लम्बनानि
 प्रलम्बमानानितानि भूषणानियेषांतानितथातैः नरिंदवामप्यमाणं दंपरिमंडलेहिं नरेन्द्राणां तेषामेव राज्ञा वामप्रमाणेन प्रसा
 रितभजयुगलमानेन रुद्राणि विस्तीर्णानि परिमंडलानि च वृत्तानियानितानि तथातैः सीयायवयायवरिसदोसणासएहिं शीतातप
 वर्षावाते विषदोषाणां नाशकैः तमरयमलवज्जलपटलभाण्डयहाकरेहिं तमोन्यकार रजोरेणुभिर्मलप्रतीतः एतेषा वज्जलंघनं यत्पटले
 वृन्दन्तस्य भ्राडनानाशनीयाकान्ति तत्काराणियानितानितथातै सुदृशुहसिवच्छायसमणुवद्धे हिं मूर्द्ध सुखाशिरः सुखकरीशिवानिरु
 पद्रवा या छायाभ्रातपवारणलक्षणातया समनुनृद्धानि अनविच्छिन्नानि यानितानितथातैः वैकुण्ठियदंडसज्जिएहिं वैडूर्यमयदंडेषु
 सज्जितानि वितानितानि यानितानि तथातैः वद्गरामयवर्त्यणि उणजोद्दयद्यदृशुहस्रवरकं चणसलागनिम्निएहिं वज्रमय्यावास्तौ
 शलाका निवेशनस्थानो निपुणेन शिल्पिना योजितानिवेशिताः अदृशुहस्रसन्ति अष्टोत्तरशतसहस्रसंख्यायाः काचनशलाकास्ताभिर्नि
 र्मितानिवटितानि यानितानितथातैः सुविमलरद्वयसुच्छदिएहिं सुदुर्विमलेन रजतेन रौप्येण सुष्टु कृदितानि क्वादितानि तथातैः नि

तिगस्यतेतत्रसमुद्धृतान्युत्तिष्ठानि कण्टकसाखिलमनभवतवायानितानि तथातैश्चामरैरिति प्रकृतसूत्रे तु चामरशब्दस्य स्त्रीलिङ्ग निर्देशकतद्गति निरूपयतृत्तनीरोगं यच्चमरिणा गोविशेषाणां प्रस्थिमशरीरं देहप्रस्थाङ्गागसूत्रसंजातानि यानितानितयातैः अमद्गलन्ति अमलिनंपाठान्तरैणामलितं अस्मदितं यच्छितकमलं पुण्डरीकं विमुकुलं च विकसितं उज्ज्वलितं च दीप्तं यद्रजतगिरिशिखरं विमलाश्च येशशिनः क्षिरणास्त्रसदृशानि वर्णतोयानितानितया कलधौतरजतवन्निर्मलानियानितानितयाततः कर्मधारयसूत्रतस्तैः पवनाह

ताहिंयप्रवरगिरि कुहरविहरणसमुद्घिर्याहिं निरुवदयचमरप्रच्छिन्नसरीर संजायाहिं अमद्गलसि यकमलविमुक्कुलुञ्जतितरयतगिरिसिहरविमल ससिकिरणसरिसकलहोय निम्मलाहिं पवणाहय

गाइनो समुधस्याच्छे निरोयतेचमरीगाइनैपाच्छेले देहनीनीपनाच्छेनिर्मलधवलकलविकस्योदहदीप्यमानरूपानोपर्वतशिखरनिर्मल चंद्रमानाक्षिरणसरीयारूपोतेहनीपरे निर्मलपणोकारी वायुद्रंकारीहण्या चपलचालतासलिलतनाचना वायरेकरीपसस्यो चीरोदधि

तोपायुताडितः सनृचपलंवथा भयत्येवं चलितः सलिलप्रटप्तद्वयसलिलप्रवृत्तः पौचिभिः प्रसृतः खीरोदकप्रवरसागरस्य यज्जपरोजल
 क्षयसतथा तद्वच्चरुलानियानितानि तद्यतैः घामराण्ये य दंसपधूभिर्धपमयन्नाह मानसाभिधानस्य सरसः प्रसारेविस्तारिपरिचितो
 अभ्यसाध्यावासोनिपासोवियद्भस धयलोयेपोनेपथ्यमाकारो यासातयाताभिः कनकगिरिगिरिपरसंच्रिताभिरिति व्यक्तं अवपातोत्पातयो
 रधागमनोद्गमनयोः चपलजयणत्ति चपलयस्त्रंतरजयशोभायंगोयासानातया तभिर्धंसपधूभिर्धय दंसिकाभिरिव कलितायुक्ता

चवलचलियसलिलियनच्चिय वाविपसरिय खीरोदगपवरसागरं प्रचवलाहिं माणससरपसरपर
 च्चिद्या वासविसयावैसाहिं कण्ठगिरिसिंहरसंसियाहिं एवालप्पाय चवलजविय सिग्धवेगाहिं

समुद्रनोपाणी प्रधानसमुद्र पूर्त्नीपरेचपलमानसरोवरतेहने विसारेधाप्यो आचामनिर्मलेयपभाकारे सुयर्गपध्वतगिरिपरचात्रित
 अधोभयनऊर्ध्वभयनचपल जीपणधारलतापथ्येगळे दंसनीस्त्रीतेणैसरितिनस्य सरितनानाप्रकारनामणिरत्नमुवर्णमधगमल्य

वासुदेवबलदेवाद्गति प्रक्रम पुनरपि किंभूतेश्चामरेः ननामणयश्चन्द्रकान्ताद्याः कनकवर्णं सुवर्णसुवर्णः महान् अर्हो अर्थो यस्य तन्महाहं
 तपनीयं च रक्तवर्णसुवर्ण एतेषामुज्ज्वलानि विचित्रदण्डायेषा तानितयाते द्रुयंचहंसवधूना विसदवेयता भयनेन कनकगिरिशिखर
 संश्रितञ्च भयनेनोत्पातनिपातभयनेन च मणिकनकदण्डाश्चित्तधवलस्त्रामरोपमानतोक्तासललितैः लालित्ययुक्तैः नरपतिञ्चोसमुदय
 प्रकाशकरैः राजलक्ष्मीसमुदायो हितैर्लक्ष्यते वरपत्तनोद्गतैः पत्तनविशेषनिर्मितं हि शिल्पिविशेषात्प्रधानं भवत्यथवा वरपट्टनादरा
 च्छादनकोशकादुद्गतानि निर्मितानियानि तानितयातैः [समृद्धराजकुलस्य तु तद्योग्यतापिन भवति काला

हंसवधूयाहिंचेव कलिया नाणामणिकणमहरिहतवणिज्जुलविचित्रदंडाहिं सलिलियाहिं न
 रवद्भिरिसलदयप्पकासणकराहिं वरपट्टणुगयाहिं समिद्धरायकुलसेवियाहिं कालागुरुपवरकंदु

तावीतो रक्तसुवर्णविचित्रदंडके ललितपणासहितराजाने लक्ष्मीनोसमुदाय प्रकासनोत्तरणहार प्रधानपाटणनानीपना सुद्धराजा
 नाकुलतेणेसेव्याके कणागुरुब्रधानचीडद्रव्य सेह्लारस १० प्रकारनाधूप तेधूपनीवासनेविणे तथावासविषयगोवरगंधनीध्वनी तेणे

गरुडप्यागरप्रवरकुंडुरुकप्रधानधीडानुददं सिद्धांतएतसुद्योयोधूषसहचैनयावासोधाराननेन विगिष्टसुटोगन्धोगुणविशेषवद्भूतो
भिरासोयेपातानितयार्तः चिह्निकाहिंधिर्गाने दीप्यमानैर्धा धमदोपासंपिन्नि उभयोरपि पार्श्वयो धामराहिं उचिउप्यसाणाहिंति
प्रकीर्णैकेषविषय्यमाणैरित्यर्थः कलिताइति प्रकृततथासुग्रीतलधातेन चागराणामेव योजितान्यद्धानिनेया नेतयाच्यजिताच्यजित
रथाइति प्रतीतंश्वं सुगलंधप्रतीतं कर्णकदवाणः पायौधूसौयेया नेतयाइद ननंदभापेद्ययाविगेपण्यद्दः पंचजन्याभिधानः चक्रं
सुदर्थनाभिधानं गदाचक्रोदकीनामागकिण दिन्मुक्तिविगेपः नन्दकचनन्दकाभिधानः पञ्जएतान्धारयन्ति येतेतथाइदंषविशेषणं

एकतुलकधूववासविसया अंधूदूयाभिरासाहिं चिह्नियाहिं उभयोपासंपि चामराहिं उचिउप्यमा
णाहिं सुहस्रीयलवायवैयियंगा अजिताअनियरहा हलमुसलकगपागी संखचक्रगयसत्तिगं

करीसनोधरदृष्टीपमानं दृष्टमायेधामदेकरी योजानकृते सुधकारोयोतादोवासु तेषेकरीषोज्याअंगदे केणिजीत्वानयी तेजेर
नारथपणिक्किजीत्वानधी हलमसूतवाणापायीदे एषभाणप्रलदयनोआगवो गंधर्पधायणचक्रसुदगेन गदाकौमौदकी तिसूलाधर

वासुदेवाश्रयं प्रवरोज्ज्वलोवरः शुक्लसुकृतः सुरचितो विमलो निर्मलः कौस्तुभो वचोमणिरीटं च मुकुटं धारयन्ति ये ततथा कुण्डलोद्योति
ताननादति व्यक्तं पुण्डरीकं शितपद्मं तद्वन्वयने येषां ते तथा एकावलीकण्ठेरचिता वक्षसि हृदये येषां ते तथा श्रीवक्त्रः प्रतीतः स एव
शोभनं लाङ्घनं येषां ते तथा वरयश इति व्यक्तं सर्वतु कैः सुरभिभिः मुकुटमैः सुरचिता प्रलम्बाशोभमाना चित्रावनमाला विशेषरति
दावा वक्षसि येषां ते तथा अष्टशतेन विभक्तलक्षणा विविक्तस्वस्तिकादिचिह्नाना प्रशस्वानि सुन्दराणि विराजितानि चाङ्गोपाङ्गानि

दग्धरापवरज्ज्वलसुकयविमलं कोधूभतिरीडधारी कुण्डलउज्जोविद्याणया पुण्डरीयणयणा एगाव
लीकंठरद्वयवच्छासिरिवच्छसुलंछणावरजसासवोद्यसुरभिकुसुमरद्वयपलं वसो हंत विवसंत विचि

खङ्गनंदकाहनाधरणहारवासुदेव प्रधानलज्ज्वलसुरचित निर्मलहृदयमणि कौस्तुभगलानोच्चाभरणमुण्डनाधरणहारकुण्डलेकरीज
ज्जलाकीधामुखजेहनाधोलाकमलसरीषानेतद्वेजेहना आभरणविशेषकंठनेविपरचितवक्षसि हियाने विपेजेहने श्रीवत्सरूपी श्रीसुष्टु कुण्डो
लाङ्घणच्छेजेहनी प्रधानजस्रच्छेजेहनी सर्वकृतनासुगंधफूलतरेणभलारच्या लटकती सोभायमान विकसती विचित्रप्रकारनीवनमाला

येपातेतथा मत्तस्यगजचरणामिन्द्रस्यसर्वगजप्रधानस्य योललितोविलासवान् विक्रमश्च कमणंतद्वहिलासितासंजातविलासागतियेषां
तेतथा कडिसुत्तगन्ति कटीसत्त्वप्रधानानि नीलानिपीतानि कोशेयकानि वस्त्रविशेषरूपाणि वासासियेपातेतथा तत्तनीलकौशेया
बलदेवाः पीतकौशेयाश्च वासुदेवाद्वृत्ति प्रवरदीप्ततेजस इतिव्यक्तं शारदंयन्त्रवंस्तनितमेघगर्जितं तद्वन्मधुरोगम्भीरस्निग्धोषो येपां
तेतथा वरसिंहाद्वृत्तिप्रतीतं सिंहस्येव विक्रमश्चगतिश्चयेपा तेतथा अत्यमियन्ति प्रथमव्याख्यापेक्षयेषु बलदेवादिषु अस्तमितावास्तुं

तत्तवणमालरुद्रयवच्छा अद्वाप्तयविभक्त लक्वणपसत्थसुंदरविराद्रुयंगमंगा मत्तगयवरिंदललियवि
क्रमविलसियगती कडिसुत्तकनीलपीयकोसेज्जवाससापवरदित्ततेयासारयणवथणियमधुरगंभीर

द्वंकारीरथ्येच्छे हृदयजेहनो १०८ एकसीयाठवि० जय्यारलक्षणेतेषुप्रसस्तसुंदरसनोहरविराजितथंगलपांगजेहना मातो गजवरेंद्र
लीलासहितचालवो विलासवंतंछेगतीजेहनीकडिसूत्रेकारीसहित नीलावलदेवनेपीलावासुदेवने वस्त्रविशेषतेपहिरवेछेजेहनेप्रधा
नदीपतातेजेकारीशरद चतुनवोस्तनितमेघगर्जित मधुरोगंभीरस्निग्धशब्दछेजेहनो नरमाहिंसिंह सौंहसरीखोवलअनेगतीछेजेह

गतौरामकेशवाविति प्रकृतं किम्विधौ प्रवरराजसिंहौ द्वितीयव्याख्यानेतु अस्तमितप्रवरराजसिंहायेभ्यस्तोऽस्तमितप्रवरराजसिंहा दीर्घत्वं च प्राकृतशैलीवशात्त्वैस्यादिति व्यक्तं द्वारवतीनगरीतस्या आनन्दकत्वेन पूर्णचन्द्राद्वपूष्णचन्द्रायेतेतथा पुष्पकडतवप्पभावा निविष्टसंचितसुहादृत्यादितु चक्रवर्त्तिवर्णकवदवगन्तव्यं यावदतिता कामार्णति भुजोत्ति भूयस्तथादृत्यर्थः माडलिकनरेन्द्रामण्डला

निद्धवोसा नरसौहा सौहविक्रमगती अत्यमिया पवररायसौहा सोमावारवयिपुणचंद्रा पुष्पकय तवप्पभावा निविष्टा संचियसुहा अणेगवाससयमाउवंतो भज्जाहियजणवप्यहाणाहिंलालियंता अतुलसद्वफरिसरसरूवगंधेय अणभवित्ता तेविउवणमंति मरणधम्मं अवितत्ता कामाणं भुज्जोमं

नीःस्त्युपाभ्या प्रधानराजामाहिस्सौहसरीखा सौम्यवंतद्वारावतीनगरीनिविष्टे पूर्णचंद्रसरीखा पूर्वकृततपनोप्रभावनपजाव्यासीच्या सुखधनेकवर्षनाशतनोचायुपालीने स्त्रीकेहवीक्केलोकमाहिप्रधान आनंदकरावीइं लालीजताउताउत्कष्टनिरूपमशब्दस्य शरसरूप गंधभोगवताउत्तातेपिण्णोयापाभ्या स्तुत्युधम्मं नेअल्लप्ताकामभोगनेविष्टे वलीमंडलीकनरेद्रराजाकटकसहित अंतःपुरसहितपरख

धिपतयः सवलासान्तः पुराः सपरिषदः इति व्यक्तां सहपुरोहितेन शान्तिं कर्मकारिणा अमात्यैराजचिन्तकैः दण्डनायकैः प्रतिनियत
कटकनायकैः सेनापतिभिः सकलानीकनायकौ येते तथा ते च ते मन्त्रे मन्त्रेण नीतौ च सममादिकाया कुशलाश्चेति समासनाना प्रकारै
र्मणिरत्नाना विपुलधनधान्याना च सञ्चये निधिभिश्च सङ्गृह्यः परिपूर्णः कोशो ये पाते तथा राजस्त्रियं विपुलामनुभूय विक्रीशन्तः पराना

डलियणरवरिंदा सबलासञ्चंते उरासपरिसा सपुरोहिद्या अमच्चङ्दणायक सेणावतिमंतिणीति
कुसलाणामणिरयण विपुलधणधाणसंचय निहौसमिद्धकोसारज्जसिरि विपुलमणुभवित्तावि
क्कोसंता बलेणमंतातिविडवणमंति मरणधम्मा अवितत्ताकामाणं भुज्जो उत्तरकुण्ठेवकुण्ठ वणविवर

दासहितपुरोहितसहित मंत्रीस्वरराजानांचितक दण्डनायकसहितसेनापतिकटकना वशीकरणादिमंत्रराज्यधर्मनीमतिनेविषेकुशल
नानाप्रकारिभणिरत्नविस्तीर्णधन धान्यसंचयनिधानस्य धितेण पूराक्के भंडारराज्यलक्ष्मीविस्तीर्ण भोगवीने अहंकारीवलिकारीमाता
तेपुणमरणधर्म्म पामेच्छते अटप्पाकामभोगेने विषेयकाम्भ्यावली उत्तरकुण्ठेनादेवकुण्ठनामाणस वननाविवरनेविषे प्रगेचालेच्छेन्ननुष्य

क्रोधन्तः विगतकोशान्तावावलेन सत्ताद्वितिव्यक्तं तेषिचएवंविधा अपिउपनमन्ति भरणधर्ममदृशाः कामानामिति भुज्जोत्तितथा
 उत्तरकुषदेवकुरूणा चानिवनविवराणि पादैर्वाहनाभावान्नैरणैर्पिचरन्ति येततथा नरगणाः दृसन्द्वाः भोगैरुत्तमाः भोगोत्तमाः
 भोगसूचकानि लक्षणानि स्वस्त्रिकादीनि धारयन्तीति भोगलक्षणधराः भोगैःस्त्रीकाः सुसोभाः भोगसूत्रीका ग्रथस्तसौख्यं प्रति
 पूर्णरूपमाकृतिर्वेपा अतएवदर्शनीयाच्च दर्शनार्हं च येततथा सुजातसर्वाङ्गसुन्दराङ्गाद्विति पूर्ववत् रक्तोत्पलपत्रवत् कान्तानि करचर
 याना कोमलानिच तलान्यधोभागो येषातेतथा सुप्रतिष्ठिताः सत्प्रतिष्ठानवन्तः कर्मवत्कच्छपवच्चारवच्चरणायेपा तेतथा आनुपूर्व्येण

प्रायचारिणोनरगणा भोगुत्तमाभोगलक्षणधरा भोगसच्चिरैया पसत्यसोमपडिपुणखवदरिस
 शिज्जा सुजायसर्व्वंगसुंदरंगा रत्नप्लपत्तकंत करचरणकोमलतलासुपद्द्विय कुम्भचानचलणा

नासमूहभोगेकरीउत्तमभोगनालक्षणधरणहार भोगेकरीसदासूत्रीकयोभासच्चितदीसेच्छे रूडोसौम्यप्रतिपूर्णरूपदेपवायोग्यरूडा
 नीधनासर्व्वधववेकरीसुंदरग्रंगे राताकमलपत्रमनोहरचाथपगना सुकुमालेकतलारूडोआकारेकाछवासरीखामनोहरचरणके

परिपाद्यावर्द्धमानाहीयमाना वाद्विगम्यते सुसहता अविशला अङ्गुल्यः पादायावयवा येषातेतथा वाचनान्तरे आनुपूर्व्यं सुजा
तपीवराङ्गुलीकाः प्रतीतंचउन्नताः सुद्धातनवः प्रतलाःताम्बाःअरुणाः स्निग्धःकान्तिमन्ताःनखाः कान्तिमन्तो येषातेतथासंस्थानै
संस्थानविशेषवन्तौ सुस्निष्टौ सुघटितौ गढौमासलत्वावनुलक्ष्यौङ्गुल्यो घुण्टकौयेषातेतथा एणीहरिणी तस्याश्चेहजंषाग्राह्या कुरु
विन्दः तृणविशेषः वर्त्तवस्तववनका एतानीवहर्त्तवर्तुल आनुपूर्व्यं ण स्यूलेचेति गम्यं जङ्घे प्ररुतेयेषातेतथा अथवाएण्यः स्वायम्बः
कुरुविंदाः कुटिलिकास्त्यक्ताः हन्ताआनुपूर्व्यं ण घङ्घायेषा तेतथासमुगिति समुद्रकतत्पिधानयो सन्धितद्वितिसर्गमूढेखभावतोमांस

अणुपुव्वसुसंहयंगुलीया उणयतणुं तंवनिद्धनखा संठियंसुसिलिङ्गुगूगंफाएणी कुरुविंदावत्तव
ट्टाणुं पुव्वजंषा समुगनिमग्गगूटजाणूं गयगयणसुजाय संनिभोरुचवरवारणमत्ततुल्ल विक्रमविला

अनुक्रमेअविरलयागुलीछेजं चापातलाराता चीगटानखेछेखंडेसंस्थाने सुघटनासहित अणदीसतीघुंटीहरिणलीटृणविशेषतेहनी
परेआवर्त्तसहितहत्तवाटुलीअनुक्रमेपीडीजेहनीषेडानाढाकणानीपरिंदीसेएहवागुप्तसमांसलजानूं गजगमननीपरिसुजातसरिखाज

चित्तं पशोऽणंदत्तृकाटिका सुशलंप्रतीतं दर्पणोदर्पणगण्डो विवक्षितोनिगरिवर्त्ति सर्वथाशोधितं यद्वरकनकं तस्ययत्वरुः खल्लादि
सुष्टिः सचेति द्वन्द्वसौः सहशोयः वरवज्जतद्व्यलितः चामोमध्योमध्यभागो येषातेतथा षट्जुकानामवक्राणा समाना अयोमादिप्रमा
णतः सहियन्ति संहितानामविरलाना जात्यानांस्वभाविकाना तनूना सूक्ष्माणा क्षणानामसिताना स्निग्धाना कान्ताना आदे
यानां सौभाग्यवतालडहाना मनोज्ञाना सुसुमारदृष्टूना कोमलकोमलाना रमणीयानाचरोऽग्या तनून्वहाणा राजिरावली येषाते

हयसाणंदसुं सलदप्पण निगरियवरकाणगच्छसुरिस वरवद्वरवलियमज्जा उज्जगसमसंहियजच्च
तणुकसिणनिध आदिज्जलडह सुकुमालमउय रोमरायोज्जसविहगसुजायपीणकुच्छीभिसोदरीप

विकस्वरपाषडी एहवापद्मकमलनीपरेगंभीर विकटनाभिच्छेदगठोवाधोतिगठी मूंशलभारीसोनिर्मलकीधो प्रधानसुवखल्लादिकनी
मूंठितेसरीखो वरप्रधानवज्रनीपरेवलीतयत्ताममध्यभागच्छे शरलआयामादिप्रमाणेसरीखाअविरलस्वाभाविक सूक्ष्मअभिन्नस्निग्ध
सौभाग्यवंतमनोहर सुकुमालअतिकोमलअतिकोमल एहवीजेरोमेत्रिणमच्छपंखीया रुडासमासलकुचिच्छे मत्स्यनासरीखोपेटेच्छेप

तथा भूषविहगयोरिव मत्स्यपक्षिणोरिव सुजातौ पीनावुपचितौ कुक्षीजठरदेशौ येषा तेतथा भूषोदराद्वृत्तिप्रतीतं पृष्ठविगडाणा भूति पद्मवद्विकटानाभिर्येषा तेतथा इदं च विशेषणं नपुनरुक्तं पूर्वोक्तस्य नाभिविशेषणस्य चाहुल्ये नापाठादिति सन्नतावधोधौन मन्तौ पाश्वर्यप्रतीतौ येषा तेतथा सङ्गतापाश्वर्यायुक्तपाश्वर्यं अतएव सुन्दरपाश्वो सुजातपाश्वर्यपाश्वर्यगुणोपेत पाश्वर्यइत्यर्थः मियमाद् यन्ति मितौपरिमितौ मोलिकौ मात्वोपेतौ एकार्थपदद्वयं योगात् अतीवमात्वान्वितौ नोचितप्रमाणान्य नूनाधिकोपीनावुपचितौ रति दौरमणीयौ पाश्वर्यौ येषा तेतथा अकरंदुयन्ति मासोपचितत्वादविद्यमानष्टिपाश्वर्यास्थिकमिव कनकरचकं काञ्चनकान्तिनिर्म्मलं

मृहवियडणामी संनयपासा संगतपासा सुंदरपासा सुजायपासा मितमाद्रयपीणरद्रयपासा अक
रंदुयकणगरयग निम्नलसुजाय निरुवहयदेहधारी कणगसिलातलपसत्य समतलउवद्रुतविच्छि

झनीपरेविकटप्रगटनाभीक्षे नीचानमतांपासानिरंतरपासासुंदरपासा मनोहरपासा परिमितयथोक्तप्रमाणसहित समांसलरमणी
कपासासमांसलपर्याण्यहृद्यमानपूठिना अस्थिकनकसरिखीकाति निर्म्मलरूडोनीपनोरोगादिरहित देहनाधरणहार सुवर्णशिला

विमलं सुजातं सुनिष्पन्नं निरूपहतं रोगादिभिरनुपहृतां देहंशरीरंधारयन्ति येतेतथा कनकशिलातलमिव प्रशस्तं समतलं अवि
 पमरूपं उपचितं मासलं विस्तीर्णं वक्षोहृदयोयेषा तेतथा दृगसन्निभौ यूपसदृशौ पीनौ मासलैरति दौरमणीयौ पीवरौ महान्तौ
 प्रकोटौ कलाविकादेशौ तथासंस्थिताः संस्थानविशेषवन्तः सुक्ष्मिष्टाः सुघटनालशामनोन्नाः सुनिचिताः सुष्टुनिविडाघनाः वज्रप्रदेशा
 स्थिराः नासुविघटासुविद्धाः स्नायुभिः सुष्टुनद्धाः सन्वयथास्थिते षा धानानि येषां तेतथा पुरवरस्य वरपरिषवद्वारगंलावद्वर्त्तितौष्टौ
 भुजौवाहयेषा तेतथा भुजगेश्वरो भुजङ्गराजस्तस्य विपुलो महान्भोगः शरीरं तावत् आदीयत इत्यादानं च देना आदेयोरस्योयः परि

रापिङ्गलवच्छा जुयससिमा पीणरद्वयपौवरपउट्टु संठियसुसिलिङ्गु विसिङ्गलङ्गुसुविणियघणधिरंसु
 बधसंधौ पुरवरफलिहवद्वियभूया भूयद्वसरविपुलभोग आयाणफलिह उच्छूटदौहवाङ्गरत्ततलो

तलोप्रशस्तअविषमतलो समासलविस्तीर्णं पिङ्गलोहृदयच्छेकूसरसरीषा पुष्टरमणीकमोटीकलाई रुडेसंस्थानेरूडौपरेविशेषमनोज्ञ
 शुभपुडलिनिविडदृढ सुबंधनेहनीसंधिच्छेप्रधाननगरनी अर्गलासरिखी वर्त्तुलाकारएहवीभुजाके नागराजनीपरे विस्तीर्णभोगरम

घोर्गलाउच्छन्ति स्वस्थानादेव क्षिप्तौनिःकाशिताः तद्वच्चदीर्घोबाह्वयेषा तेतथा रक्तलौलोहितौघोभागो उवयियन्ति औपवयिकौउप
वयनिहन्ते औपवयिकौवा उपचितौखदुकोकोमलौ मासलौ मासवनतौसुजातौ सुनिपन्नोलक्षणप्रशस्तौ प्रशस्तस्वस्तिदिक्चिक्को
अच्छिद्रजालौ अविवराद्गुलिसमुदयौ पाणौ हस्तौयेषातेतथा यौवरउपचितासुजाताः सुनिपन्नं कोमलावरा अंगुल्यः करशाखा
वेषातेतथाताम्राःअरुणाःनलिनःनालाःशुचयः पवित्रारुचिराःदीप्ताः अस्निग्धाः अरुचानखानहस्तनखरायेषा तेतथास्निग्धपाणि
रेखाद्वितिकंठं चन्द्रद्वपाणिरेखायेषां तेतथा एवमन्यान्यपि चत्वारिपदानि नवरंदिक् प्रधानाः स्वस्तिकोदिक् स्वस्तिकोदिक्ष्यावत्

वद्वयमउय मंसलसुजाय लकवणपसत्थअछिद्र जालपाणीपौवरसुजाय कोमलवरंगुलौ तंवतलिण
सुद्ररुद्रलनिद्रनखा निद्रपाणीलेहा चंदपाणीलेहा संपाणीलेहा चक्रपाणीलेहा

शीकजेहवीभोगल आगलास्यानकथकीकाढीदीर्धलाबीबाह्वे रातोतलोजेहनोमांसोपचित सुकमालसमासलभलानीपनाचकध्वजा
दिक्करुडाअविरलआगुलीसहितहायकेजेहनापुष्टसुनिःपन्नकोमल प्रधानआंगुलीके ताम्रवर्ष पातलापवित दीपताचीगटानखके

इत्यर्थः रविशशिखरचक्रदिकस्वस्तिकरूपाविभक्ताविविक्ता सुविरचिताः सुकृताः पाणिषु येषां तेषां रेखावरमहिषवराहसिंहसा
दूर्लभ्यभनागवरप्रतिपूर्णविपुलस्कन्धा इति कथं नवरं वराहः शूकरः शार्दूलो व्याघ्रः ऋषभो वृषभो नागवरो गजवरः चत्वार्यङ्गुलानि
सुष्टु प्रमाणं यस्याः कंबुवरेण च प्रधानसंखेयं सदृशी उन्नतत्वावलियोगाभ्यासमाना ग्रीवा कंठयेषा तैतथा अवस्थितानि हीयमानानि
वर्द्धमानानि सुविभक्तानि विविक्तानि चित्राणि च शोभयाद्भुतभूतानि स्य शुणिकूर्चकेशयेषा तैतथा उपचितं मासलं प्रशस्तं शार्दूल

दिसा सोवत्थिय पाणिलेहा रविससि संखवरचक्र दिसा सोवत्थिय विभक्त सुरइय पाणिलेहा वरमहि
सवराहसीह सदुलरिसह नागवरपडिपुण विउलखंधा चउरंगुली सुप्पमाणकंबुवर सरिसगीवा

जेहनाची गटीहायनी रेखा छेजेहनी अंद्रसरीखीहायनी रेखा सूर्यने अकारेहायनी रेखा शंखने अकारेहायनी रेखा चक्रने अकारे
हायनी रेखा दक्षिणावर्तसायीयाने अकारेहायनी रेखा छेजेहनी सूर्यचंद्रशंखप्रधानचक्र दक्षिणावर्तसायीयोज्यार सुरचिततेणे
अकारेहायनी रेखा छेजेहनी प्रधानमहिषसंखर सिंहशार्दूलवृषभ हस्तीप्रधानप्रतिपूर्ये विसीर्ये स्कंधेजेहनाचार्यागुलप्रमाणे

स्येव विपुलं च हनुचिवुकं येषां ते तथा चयविवन्ति परिकर्मितं यच्छिलाप्रवालविद्रुमं विष्कफलं च गोह्लाफलं तत्त्वं निभस्तत्त्वदृशारक्त
त्वेनाधरौष्ठोऽधस्तनदंतच्छेदो येषां ते तथा पंडुरयच्छशिश्नकलं चन्द्रखण्डं तद्वत् विमलशङ्खवत् गोक्षीरफेन वत्कुंदन्ति कुंदपुष्पवत्
दकरजोवत् हृणालिकावच्च यद्विनी मूलवद्भवलादन्तश्चणीदशनपंक्तिर्येषां ते तथा अखण्डदन्ताः परिपूर्णदशनाः अस्फुटितदन्ताः
राजीरहितदन्ताः अविरलदन्ताः घनदन्ताः सुस्निग्धदन्ताः अरुचदन्ताः सुजातदन्ताः सुनिष्पन्नदन्ताः एकोदन्तो यस्य सा एक

अवड्विद्यसुविभक्तचित्तसमं सु उवचियमंसलप्रसृत्य सहूलविपुलहणया उवचियमिलम्बवालविंवफल
सन्ति भाधरोड् पंडुरससि सकलविमलसंखगोक्षीर फेणकुंददगरयमुणालिया धवलदंतसेटी अखंड

पेतशंखप्रधान ते सरिखीगावडिच्छेजेहनी यथावस्थितशोभासहितमृच्छना केसजेहनाच्छेपचित माससहितरूडीसार्दूलसीहनी परे
विस्तीर्णजाडीकही हडवचीकमाव्यो शिलराजवटोप्रवालविद्रुम गोलहफलपाका सरीखोनीचलोहोठे धयोली चंद्रमानाखंडनी
परेखेतिनिर्मलशंखगायनोदूधसमुद्रनाफेणपुष्पविशेषपाणीनारजपरधवलकमलनी परेधवलीदंतश्चणीच्छेजेहनी परिपूर्णदंतच्छेजेहना

धननिचिता सुबद्धसाधुभिः लक्ष्मणोन्नतं महालक्ष्मणं कृटाकारनिभं ससिखरभवनतुल्यं पिण्डिकेच वर्तुलत्वेन पिण्डिकायमानं अग्र
शिरः शिरोग्रंथेपा तेतथा ऊनवहेननिध्मातं धौतंतप्तं यस्तापनीयं रक्तवर्णं तद्वद्रकालोद्दिताकेशं तन्निमध्यकेशाः केशभूमिर्मसक
त्वग्येपातेतथा शाल्मलीवृक्षविशेषसस्य यत्पोडं फलं धननिचितमत्यर्थनिविडं तद्वन्मृदवः सुकुमाराः विशदाः विस्पष्टाः प्रशस्ताः
माङ्गल्याः सूक्ष्माः स्रक्षणाः लक्षणाः लक्ष्मणवन्तः सुगन्धयः सद्गन्धाः सुन्दराशोभनाः भुजमोचकोरत्नविशेषसद्वत् गृह्णः कीटवि

उडपतिप्रडिपुणसोमवयणा छत्तागार्त्तिसंगदेसा धणनिचियसुबद्ध लक्खणायकूडागारनिभपि
डियगसिराज्जतवहनिद्धं त धौततत्तवणिज्जरत्तकैसंतकैसभूमी सामलिपोंडधणनिचियच्छेडिय
मिउविसय पसत्थसुज्जमलक्खण सुगंधसुंदरभुयमोयग भिंगनीलकज्जलपहट्ट भमरगणनिद्धनिउ

दृढनाडिकरीदृढबंधनलक्षणेकरीच"चो शिखरसहितधरतेतुल्य वर्तुलाकारपणेरुनीनेपेडीसरीखो अग्रशिरएहहोमसकअग्नितेणे
धस्योमलरहित तपाव्यो सुवर्णतेसरिखो रक्तकेशनोविचालो तथामसकनीचामडी सामलीवृक्षनाफल तेहनीपरेकठिनदृढपणि

शेषः तद्वन्नीलरत्नविशेषसएवकज्जलमिव प्रहृष्टभ्रमरगणः प्रसुदितमधुकरनिकरः सद्भवस्निग्धाकालकान्तयनिकुण्वाः समूहरूपानि चिताः अविकीर्णाकुक्षिता वक्राप्रदक्षिणावर्त्ताद्या यामहन्तयो मूर्द्धनिसिरसिजा केशयेषा तैतथासुजातसुविभक्तसङ्गतागा इति कथं लक्षणव्यञ्जनगुणोपपेता इति प्राग्वत् प्रथमस्तद्वा त्रिंशत्क्षेत्रधरा इति कथं हंसस्यैव शब्दः स्वर खङ्गादिर्वीयेषा तैतथा एवमन्यान्यपि नवरं श्रोत्रेनाविच्छेदेनावितुटितत्वेन खरोयेपातैतथातथासुष्टुस्वरस्य निर्घोषो निङ्गादो येषातैतथावाचनान्तरे सिंहघोषा

रुं बनिचियकुंचिय प्रयाहिहणावत्तमुद्धसिरया सुजायसुविभक्तसंगयंगालकक्षण वंजणगुणोववेयापस
त्यवत्तीसलकक्षणधराहंसस्वराकोंचसरादुं दुहिसरासीहसराभेधस्वराश्रीधस्वरासुसरासुसरनिगवो

विदास्योस्तुकुमालविकसित प्रसस्तसूक्ष्मलक्षणवंतुगंधमनोहर क्षणवर्णरक्तविशेषकक्षण काजलमदोन्मत्तभ्रमरनासमूहसतेजसमूह
अवीख्यावक्रप्रदक्षणावर्त्तलावप्रणिवलताएहवा मस्तकनाकेशच्छे सुनिःप्रमंभलीपरेविहिंची मिलतोसासुद्रिकनोलक्षणमसतिल
कादिकजदार्यादिगुणैकरीसहितरूंडा ३२ लक्षणनाधरणहार हंसनासरिखोस्वर सारसनोसरिखोस्वर दुंदुभीनीपरेस्वर सींह

दिकानि विशेषयानि पठन्ते तत्रषण्ण्यब्दानुप्रवृत्तरणितमिवयशब्दः सधोपलभ्यते वज्रक्कपभनाराच्चाभिधानं संहननमस्थिसस्रय रूपं येषांतेतथा तत्ररिसहोउहोइपट्टोवज्जं पुणखीलिया वियाणाहि उभयो मक्कडवंधं नारायंतं वियाणाहि समचतुरखाभिधानेन संस्थानेन संस्थिताः येतेतथा तत्रसमचतुरखत्वम्बुद्धं कायाधःकाययो समग्रखलच्चणतया तुल्यत्वमितिक्वाया द्योतिताङ्गोपाङ्गाइति कंथं पसत्थक्कविति प्रयस्तत्वचः निरातङ्गा नीरोगाः कंक्खेव पच्चिविशेषस्येव ग्रहणीगुदाशयो नीरोगवर्चस्तया येषांतेतथा ५ कपोतस्येव पच्चिविशेषस्येव परिणाम चाहारपरिणति येषां तेतथा कपोतानां हिपापाणा अपिजीर्णितइति श्रुतिःशृङ्गनेरिवपच्चिण

सावज्जरिसभनारायसंधयणा समचउरंसंठाणसंठिया छायाउज्जोवियंगमंगा छवीनिरातंकाकं
कगहणाकवोतपरिणामा सउण्णिपोसपिट्ठतरोरुपरिणयापउम्भुलसरिसगंधसास सुरभिवयणा

नासरीखोखर मेघसरीखोखर जनप्रवाहनीपरेखर सुखरुडाखरनीनिर्वोपध्वनी वज्रक्कपभनाराचसंधयण प्रथमसमचउरंसंस्थानसंस्थितकांतितेणोउद्योती बंगोपांगक्खेजेहना डीलरोगरक्षित कंक्कपंखीयानीपरेआसणत्थे पारेवानीपरेआहारपाषाणपचे

द्रवापासंति अपानंयेपातेतथा पुरीषोत्सर्गनिर्लेपापाना इत्यर्थः पृष्ठं चान्तराणि पार्श्वं देशाः उरूचपरिणताः सुजातायेषा तेतथा ततःपदद्वयस्य कर्मधारयः पद्मं चकमलं उत्पलं च नीलोत्पलं तत्त्वदृशो गन्धो यस्य स तथा तेन स्वासेन सुरभिर्वदनं येपातेतथा अनुलोमो सुकूलो मनोज्ञ इत्यर्थः वायुवेगाशरीरसमीरणयवो येपातेतथा अवदाताः गौरास्निग्धाश्च कालाश्च दूतिहन्द्वा वैग्रहि कौशरीरातुरारूपौ उन्नतौ पीनौ कुक्षौ उदरदेशौ येपा तेतथा अमृतस्यैव रसो येपातामि तथा फलान्याहारो येपा तातया त्विगञ्चु तसमुच्छ्रिता इत्यादि

अणुलोमवाउवेगा अवदाय निद्व काला विगह उणय कुक्षौ अमयरसफलाहारी तिगा उयसमुसि
याति प्रलिम्बो वमद्वितीया तिणिय प्रलिम्बो वमाद् परमाउं पालइत्ता तेविउवणमंति मरणधम्मं अवि

जिमपंखीनोअपानदृहन्तीतिकीधिप्परडाइं नही तिमपासाजघनप्रदेसखरडाइं नही भुजाजेहनीपद्मकमलनीलोकमल तेसरीखेगंध
छेसासेकरी सुगंधवदनजेहना मनोहरशरीरनोवायुवेगगौरवणं स तेजश्यामवर्णशरीरजं चीकूखउदरदेशजेहना अमृतसरीखारस
जेहनीएहवाफलनोआहारछेजेहनो तिणिगाउजं चादेहतिणिपल्योपमनीस्थितिछेजेहनी तिणिपल्योपमना उत्कृष्टाञ्जखापा

कथं प्रमदाद्यपिचस्त्रियापि तेषुमिथुनकनराणा भवन्ति सौम्याः अरौद्राः सुजातानि सर्वाण्यद्भानि सुन्दराणिच यासा-तास्तथा प्रधानमहिलागुणैर्युक्ता इतिकथं अतिकान्तौ अतिकमनीयौ विसप्पमाणानि विशिष्टप्रमाणाचाथवाविसर्पन्तावपि सञ्चरन्तावपि मृदुनामध्ये सुकुमालौकूर्मसंस्थितौ उन्नतत्वेनकच्छपसंस्थानौस्त्रिष्टौमनोमौ चलनौपादौ यासातास्तथा बज्रवः सरलाब्जदवःकोमलाः पीवराः उपचिताः सुसंहताःअविरलाः अद्भुत्यः पादालगुयो यासातास्तथा अभ्युन्नताः रतिदासुखदा अथवा रचिताद्भवरचिताः तल्लिनाप्रतलाः तान्नाः आरक्ताः शुचयः पवित्राः स्निग्धा कान्तानखायेषा तैतथारोमरहितं निर्लोभकं वृत्तसंस्थितं वर्तुलसंस्थानं

तित्ताकामाणं प्रमदावियतेसिञ्जंति सोमासुजायसर्वंगसुंदरीओ पहाणमहिलागुणैर्हिंजुत्ताअ
तिकंतविसप्पमाण मउयसुकुमालकुम्भसंठिय सिलिङ्गचलणा उज्जुमउयपीवर सुसाहतंगुलीओ

लीने तेषुणपामे सरणधम्मअटप्पाकृता कामभोगथी प्रमदास्त्रीजेहनी तेवर्णवीयेक्खे तेएहवीहोइ रौद्रप्रणारहित कूडेनिर्माणिसर्वे जेअंगसुंदरजेहना प्रधानस्त्रीनेगुणेकरी संयुक्तअतिप्रधानविशिष्टप्रमाणसहित मृदुसंहालाकाकवानेआकारे सुंदरपगळेजेहनासरल

अजघन्यप्रशस्तलक्षणं प्रचुरमङ्गल्यचिह्नं अकप्येति अद्वेष्यं रम्यं जंघायुगलं यासातास्तथा सुनिर्मितौ सुन्यस्त्यो सुगढौ अनुपलब्धौ जानुनोरष्टीवर्तोर्मांसलो मांसोपचितौ प्रशस्तौ माङ्गल्यौ सुबद्धौ स्नायुभिः संधीः सन्धानोयासातास्तथा कदलीस्तम्भान्यैवाकांडास्तथा यासादतिरेकेणातिशयेन संस्थितं संस्थानं ययोस्तेकदलीस्तम्भातिरेकसंस्थितेतिव्रणव्रणरहिते सुकुमालकोमले अविरले परस्पर सन्ने समेप्रमाणतस्तुल्ये सहितेयुक्ते लक्षणेतिगम्यते सहिकेवाक्षमे सुजातेसु निष्पन्ने वृत्तेवर्तुले पीवरे सोपचये निरन्तरेपरस्पर

अभमुखत्तरतिततलिणतंबसुद्रनिघ्नखा रोमरहियवट्टसंठिय अजहसुप्रसत्य लक्खणअकोप्पजंघजु यलासुणिमितसुणिगूढजानुमंसलपसत्य सुबद्धसंधी कयलीखंभादरेगसंठियनिव्वण सुकुमालमडय

सुकुमालपुट अविरलएहवीआगुली ऊं चीसुखदाई पातलारातापवित्तसतेजनखेजेहना रोमरहितवर्तुलाकारेसंस्थानउत्तमप्रसस्तलक्षणासहित देखीद्वेपनथाइ जंघायुगलके रूडेनिर्माणनीपजाव्योअहस्यमानएहवाजानु गोडासमासलभलीसुबंधजेहनीसंधि केलीनार्थंभयकीअधिकएहवेआकारि ब्रणचाठारहितसुंहालाखडुसुकुमालअतिहिक्कोमलअविरलसरीखीसहितलक्षणेकारीवर्तुला

निर्विशेषेऽकूउपरितनंजवेयासातास्तथाचष्टापदस्यद्यु तविशेषस्य वीचयद्ववीचयस्तरङ्गाकारारेखास्तत्रधानंष्टमिवष्टं फलकं चष्टा
पदवीचिष्टं तत्संस्थिता तत्संस्थाना प्रशस्ता विस्रीर्णाः दृथुलातिविस्रीर्णाश्चेणिकटिर्यासा तातथा वदनायामस्य सुदीर्घत्वस्य यत्प्र
माणं ततोद्विगुणितं द्विगुणं चतुर्विंशत्यागुलमित्यर्थः विशालं विस्रीर्णं मासलं सुवर्द्धं उपचिताद्वयं घनवरं कटीपूर्वभागं धारयन्त्या
स्नास्तथा वज्रवत् विराजितो क्षाममध्यत्वे न वज्रविराजिताः प्रशस्तलक्षणा निरुदराश्चतुच्छोदरा यास्नास्तथातिरुभिर्वलिभिर्वलितः
संजातवलिकतनुकशः नमितो मध्यो मध्यभागौ यासा तास्तथा ऋजुकानामवकाणा समाना तुल्याना संहितानामविरलाना जात्या

कोमलश्चविरलासमसहित वट्टपौवरनिरंतरोरुश्रद्धावय वीतिपटुसंठियप्रसत्य विच्छिणपिङ्गलसो
णीवदणायामप्पमाण दुगुणिय विसालमंसलसुबद्धजहणवरधणीओ वज्जविराद्वयप्रसत्यलत्थणनि

कारिसमंसलनिरंतरजंघा ज्वटानोविशेषतरंगनेचाकारे फलकडोसंस्थानेप्रसस्ताविस्रीर्णापिङ्गलो कटिप्रदेशवदनदीर्घपणोप्रमाण
सहितवेप्रमाणविमणोएतले २४ अंगुलप्रमाणविस्रीर्णसमासलसुहृकठिनओपूर्वभागप्रधानधरणहारी वज्जनीपरेशोभायमानप्रशस्त

नां स्वभावजाना जन्तूना सूक्ष्माणा कृष्णाना कालाना सिग्धाना कान्तानां आदेयाना रम्याणां लङ्घाना ललितानां सुकुमाल
 स्मृदूनामतिस्मृदूनां सुविभक्ताना विविक्ताना रोम्णाराजिपद्धतिर्यासा तास्तथा गङ्गावर्त्तकद्रव गङ्गावर्त्ताप्रदक्षिणावर्त्ता तरङ्गवङ्गङ्गी
 यस्या सातथा सावरविकीरणैस्तरणैर्वोधितमकोशायमानं विमुकुलीभवत् यत्पद्मं तद्गम्भीरा विकटाचनाभिर्यासा तास्तथा अनुङ्गटा

रोदरीओतिवलिलिततणुनिमितमज्जभाओउल्लुयसमसहिजजञ्चतण कसिणनिद्धआदेज्जलडहसु
 कुमालमउयसुविभत्त रोमरावीगंगावत्तग दाहिणावत्ततरं गभंगरविकिरण तरुणवोहितआको
 सायंतपउमगंभीरविगङ्गनाभी अणभडपसत्यसुजायपीणकुच्छीसमंतपासा संगयपासासुजायपा

लक्षणकृशोदरी त्रिङ्गवलीद्रं करी वल्यो कृष्णनमाद्योमध्यभागसरल समसरीखीसहित स्वभाविनिःपन्न सूक्ष्मकालासतेजरमणी
 कविलाससहित सुहालीकामलजर्दूर एहवी रोमराद्रं गंगानदीनामावर्त्तनीपरे दक्षिणावर्त्तनीपरे कक्षोलनीपरिभंगजेहनोस्त्वय
 नाकिरणतत्कालविकाशितविकस्वरएहवोपद्मकमलतेहनोपरेगंभीर विकटनाभीर्छे अनुद्भटप्रशस्तसुनिःपन्न पुष्टएहवीकुक्षिजेहनो

यतुल्यगौ प्रशसौ सुजातौ च उपचितौ कुचीयासा तासथा सन्वतपाश्वर्दीदिविशेषणानि पूर्ववत्प्रकरंदुकचतुपलक्ष्य षष्ठास्थिकाकनक
लक्ष्यवितवस्तुवर्णरचितवन्निर्मला सुजाता निरुपहृता च गात्रयष्टिर्यासा तासथा काश्चनकलसयोरिव प्रमाणं ययोस्तौ तथा समौ तुल्यौ
साहितौ संहितौ लटभूकामेलकौ शौभनस्तनमुखशेखरौ यमलौ समञ्जौ कौयुगलनिगुगलरूपौ वर्त्तिनौ वृत्तौ पथो धरौ स्तनौ यासां ता
साथाभुजङ्गवन्नागवदानु पूर्वैरणक्रमेण तत्तद्वच्छणी गोपुच्छवृत्तौ समौ तुल्यौ संहितौ मध्येकायापेक्षैर्यदिरलौ नमितौ नेत्रौ आदेयौ

सामियमायित पीणरयियपासाप्रकरंदुय कणगरयगनिम्नलसुजायनिरुवहयगायलङ्घीकंचणकल

सम्प्रमाणसमसंहित लङ्कुचुचयआमेलगजमल जुयलवट्टियपञ्चोहराभुयंगञ्जुपुव्वतणुयगोपुच्छवट्ट

मिलतापासा आंतरारहितपासा भलानीपनापासा मर्यादाष्टं पीनरचितपासा अटस्थमाणपूठिनाअस्थि सोनानीकांतिनीपरे मल
रहितसुजातसुनिर्मितनिरूपहतउपपातरहितएहवा गात्रयष्टिजेहनी सोनानाकलसप्रमाण समसरिपासहित मनोहरस्तनमुखते
हना शिखरसमीञ्जैणिगुगलउभयरूप वर्तुलाकारि स्तनजेहना सर्पनीपरेअनुक्रमे सूक्ष्मगायनापूछनीपरेवर्तुलाकारिसमसरीखी

समगौ लडहौ ललितौ बाह्मजौ यासां तासुथास्तामनखाः मांसलग्नहस्ताकोमलपीवरवरागुलीकाः स्निग्धपाणिरिखाः शशिशर
शंखचक्रवरश्चस्त्रिकविभक्तसुविरक्तपाणिरिखाश्चेति कंदानि पीनोन्नतोकचे भुजमूलेवस्त्रिप्रदेशेष्व गुह्यदेशेयोपरिपूर्णगलकपोलोच्य
यासातासुथा चतुरङ्ग, लसुप्रमाणा सहशीवरकंबुवरसदृशी वरसंखमुल्याग्रीवायासा तासुथा मांसलो संस्थितप्रदेशस्तकृतं का हनु

समसहितनिम्नियथादेज्जलडहवाहातंवगहामंसलग्नहत्याग कोमलपीवरंगुलीयाणिद्वपाणिनिहा
ससिसूरसंखचक्रवर सोत्थियविभक्तसुविरद्रय पाणिनिहापीणुणयककल वच्छिप्पदेसप्रडिपुणगल
कपोलाचउरंगुलसुप्पमाणकंबुवरसरिसगीवामंसलसंठिय पसत्थहणुयादालिमपुणफप्पवांसपीवर

सहितनम्नमध्यकायनीचपेक्षाद् रमणीकसुललित एहवीवाहच्चेजेहनी रातानखमासोपचित हस्तानङ्गप्रकोमल पुटचांगुलीछे
सतेजहाथनीरेखाछे चंद्रमा सूर्यशंखप्रधानसाथीथे जूईरसुविरचितहाथनीरेखा पुटजं चीउत्तमकाचागुह्यप्रदेशजेहना प्रतिपूर्ण
गालकपोलचार्यंगुलप्रमाणभलेप्रमाणे शंखनेचाकारसहितप्रधानतेसरिपीगावडिसमासलरूडेचाकारिप्रसस्तभली हडवचीदाडि

चिवुकंशेषकंथं दाडिमपुष्पप्रकाशारक्तइत्यर्थः पीवरउपचितप्रलंबाद्रूपसुखमानकुक्षितथाकुंचितवरप्रधानोषरोधस्नानदशनच्छदोयासा
तासथासुन्दरोत्तरोत्तरौष्ठा इतिकंथं दधिवत् दकारजीवत्कुं दवच्चन्द्रवत् वासन्तिकावनस्पतिविशेषस्यासुकुलंकोरकंतद्वच्चमच्छिद्र
विमलोअविरलनिर्मलादशनदन्तायासातासथारक्तोत्पलवद्रूपपत्रवच्च सुकुमालेतालुजिह्वे यासातासाधाकरवीरमुकुलमिवाकुटि
लावकाक्चिदभ्युन्नता अग्रे उच्चा ऋजुः सरला तुङ्गावोच्चादन्यत्र नासाधोणा यासातासथा शरदिभवं शारदं नवकमलं वादित्यवोध्यं

प्रलंबकांचियवरधरा सुंदरोत्तद्वादहिदगरय कुंदंचंदवासंतिमउलअच्छिद्र विमलदसणारत्तप्पलर
त्तपउमपत्तसुकुमालतालुजौ हाकणवीर मउलकुडिल अभ्भुणयउज्जतंगनासासारदनवकमलकुसु

मनाफलतेसरिखारातापुष्ट ईषत्लांबा आकुच्योप्रधानहेठलोहोठ प्रधानउपरलोहोठदही पाणीनाकणकुंदपुष्पचंद्रभावनस्पतिवि
शेषसुकुमालमंजरीअंतररहितमलरहितदात रक्तोत्पलनीपरराता पद्मिनीनापत्रनीपरे सुंहालातालुओअनेजिह्वाकणवीरनासकु
मालसरीखावाकडी आगलिजं धीसरलजं धीनासिका शरदकालनिष्यन्ननवोक्तमलसुर्यविकासी नीलोत्पलपांखडी समूहसरिघेल

कुमुदं च चन्द्रविकस्यं कुवलयं च नीलोत्पलं एषा योदलनिकरस्तत्सदृशे लक्षणाग्रश्ले अजिष्णे असंदेकान्ते नयनेयासातास्तथा अना
मितचापवद्भूचिरे कृष्णाभ्वराज्या संगते अनुगते सदृशावित्यर्थः सुजाते तनुकृष्णे स्निग्धे चम्बुवौ यासा तास्तथा आलानप्रमाणयुक्त
अवणाः शुश्रूषणे इति च प्राग्वत्पीनोपचितामृष्टा शुद्धरेखागण्डे कपोलपालपालीया सातास्तथा चतुरङ्गलंचतुरङ्गलमानं विशालं

यकुवलयदलनिगरसरिस लक्खणपसत्थनिमलकंतनयणाअनामिय चावरुइलकिणहराद्रसंगयसु
जायतणुकसिणनिइ भूमगाअल्लीणपभाणुं जुत्तसवणासुसवणा पीणमड्ढगंडलेहाचउरंगुलविसाल
समनिडाली कोमुदिरयणिकरविमलपडिपुसू सोमवयणाच्छतुणय उत्तिमंगा अकविलसुसिणिइ

क्षणेप्रधाननिर्मलमनोहरएह्वानेतर्द्धेजेहनाद्रिपत्तनमीधनुपआकाशनीराद्रं कालीरेखामिलतीरूडीपातलीकाली सतेजभाप्रणिआ
कारप्रधानप्रमाणोपेत युक्तकान्तैर्द्धेजेहना भलाकानपुरुषकर्णवत् पुष्टसंहालाकपोलपालपाली च्यारआगुलप्रमाणविस्तीर्णसमोनि
लाडकार्त्तिकार्णिमानीरातिना अंद्रमानाकिरणनीपरे निर्मलप्रतिपूर्णसौम्यवदनके कृतसरीखोड्डं चो उत्तमागमसक अत्यन्त

विस्तीर्णसमविषमं ललाटं यासा तासथाः कौसुदीकार्त्तिकीतस्या योवरनिकरश्चन्द्रखट्वद्विमलं परिपूर्णं सौम्यंचवदनं यासातास्तथा
 छत्रोन्नतोत्तमाङ्गा अर्कपिलसुस्त्रिग्वर्धदीर्घशिरोजाइति कंठं छत्रं १ ध्वजः २ यूपश्चतुः ४ एतान्यन्यापि प्रायः प्रसिद्धानि दामिणि कृत्ति
 गम्यं कमण्डलूँ कलसो ७ वोपी ८ स्वस्तिक ९ पताकाः १० यवो ११ मत्स्य १२ कूर्म १३ काच्छप १४ रथवरौ मकरध्वजकामदेवौ १५ अङ्गो
 कृत्तिगम्य १६ स्थालं १७ अंकुश १८ अष्टापदं द्यूतफलकं १९ सुप्रतिष्ठकं स्थापनकः २० मयूरश्चमरो वार १ अत्रियाभिषेको लक्ष्म्याभिषेक २२
 तोरणं २३ मेदिनी २४ उदधि २५ वरप्रवरभवनं वराणाप्रवरगेहं २६ गिरिवरः २७ वरादर्शः २८ वरदर्पणः सलिलताश्चली लावन्तो यो

दीहसिरया छत्तजभयजुवयभूदामणि कमंडलकलसवाविसोत्थिय पडागजवमच्छकुम्भरथवरमयर
 उभय अंकथाल अंकुस अट्टावयसुपतिट्ट अमरसिरियाभिसिया तोरणमेयिणि उदधिवरप्रवरभवण

कृष्णसतेजस्त्रिग्वर्धदीर्घलाभाकेशमस्तकना छत्रध्वजायुपथभूभलोककृत्तिज्याणिवो कमंडलकलशवापीस्वस्तिकपताकायवमत्स्यकूर्मरथप्र
 धानमकरध्वजचंकरल भाजनविशेषचंकुशज्यूभानोपट्टक आपलीयो अमरलक्ष्मीनो अभिषेक तोरणदृष्टवी समुद्रप्रधान उत्तमधरप

गजः २६ ऋषभः ३० सिंहस्तथा चामरं ३३ एतानि प्रशस्तानि द्वाविंशलक्षणाणि धारयन्ति यास्तास्ता हंससदृशगतयः कोकिलमधुर
गिरधेति कंद्यं कमनीया सर्वस्यजनस्य अनुमता व्यपगतवलीपलितव्यङ्गादुर्वर्णव्याधिदौर्भाग्यशोकमुक्ताश्च यास्तातथा उच्चलेनराणां
स्त्रीकोनमुच्छ्रिताः किञ्चिद्व्यनूतिगद्यं तोच्छ्रिता इत्यर्थः भृङ्गारस्यरसविशेषस्यागारमिवागारं चारुवेषाच्चसुनेपथ्ययोस्ताथा सुन्दराणि

गिरिवरवरायंस सुललितयगयवसभसीहचामरप्रसृत्य वन्तौ सलक्षणाधरीश्रो हंससरिच्छगतीश्रो
कोइलमज्जयिरिगिराश्रो कंतासव्वस्य अणुमयाश्रो ववगयवलीपलियवंग दुवस्सवाहिदोभगसोय
सुक्काश्रो उच्चत्तेणयनराथोवुण्णूसियाश्रो सिंगारागारचारुवेसा सुंदरधणजहस्सवयण करचलण

वर्तप्रधानआरीसो लीलासहितहस्तीष्टयभसिंहचामर प्रशस्तवतीसलक्षणाधरणाधारी हंससरीपीगतीजहनी कोइलनीपरिद्धं न
धुरमिष्टभाषामनोहरसर्वलोकांने वल्लभरहितलाबरी धवलकेशकुचेष्टा दुष्टवर्णव्याधि दुर्भागशोककारीमुक्तजं चपणे नरपुरुषयकी
योडेउंणी उंचत्वपणेण्णं गाररसनोघर मनोहरवेशसुंदराकारसन जघनवदनहस्तपगनेत लावण्यबोलवानी रूपयौवनगुणेकरीउपेत

स्नानजघनवदनकरचरणनयनानि यासातास्तथा लवण्येन स्पृहणीयतया रूपेणाकारविशेषणेन यौवनेन गुणैश्चोपपेतायासातथा नन्दनयनविधरचारिण्य इवाश्वरसोदेव्यस्तवनन्दनवनं मेरोर्द्वितीयवनं उत्तरकुशुमासुपरूपा अश्वरसोयासास्तथा आश्चर्यमद्भुतमिति प्रेक्ष्यन्ते यासास्तथा तित्तीत्यादिकामाणं तियावत्क'द्यं उक्तञ्च तिर्यंचोमानवादेवा केचित्कान्तानुचिन्तनं मरणेपि नमुञ्चन्ति सद्योगयोगिनो यथा तदेवसेतावता ग्रन्थेनाजह्मकारिणो दर्शिताः अथतथायत्क्रियतेतत्फलंचतदेवद्वारद्वयं युगपत्दर्शयितुमाहमेकं येत्यादि एतद्विभागश्च स्वयम्बुद्धाः तत्रमैयुनसंज्ञाया संप्रगृह्णा आसक्तायेतेतथा मोहस्याज्ञानस्य कामस्यवाग्दतामोहभृताः शस्वैष्यन्ति

एतदणालावणरुक्जोव्वणगुणोववेया शृंदणवणविवरचारिणीओ अच्छराओ उत्तरकुशमाणसच्छराओ अच्छेरगयेच्छिणियाओ तिरिणपलिओवमाद् परमाउं पालयित्ताताओविउवणमंतिमरण

सहितनंदनवननाविवरनेविषेपरिब्रमतीळं तिचालती देवांगनाउत्तरकुशने विषे मनुष्यरूपेअश्वरासरिपी आश्चर्यसरीखीदेखवा योग्यतिणिप्रत्योपमनो उत्कृष्टोद्याज्योपालीने तेपुणपांस्या मरणधर्मेने अट्ठाच्छताकामभोगयकी मैथुनसंज्ञानागाढागद्वयज्ञान

एकमेकंति परस्परेण विषयविसिन्धि सप्तम्यापद्यत्वा द्विषयविषय्य उद्देरएत्ति उदीरेकेषु प्रवर्त्तकेषु अपरे केचनपरदादेत्ति परदा
रेपुप्रवृत्तादृति गम्यते इमं तन्ति इत्यन्तेपरेविसुणियन्ति विशेषेण श्रुताः विज्ञाताः सन्तोषननाशंस्वजनविप्रणाशं च पाउर्यन्ति प्राप्नु
वन्ति राज्ञः सकाशादिति गम्यते परस्वदाराचोजे अविरयन्ति परदारेभ्यो येविरताः तथा मैथुनसंज्ञासंप्रगट्ठाश्चमोहभृताः अश्व

धम्मं अतिताकामाणं मेज्जणसन्नपगिद्वायमोहभरियासत्थेहिं हणन्ति एकमेकं विषयविसउदीरेणहिं
अवरेपरदारैहिं हणन्ति विसुणियाधननासं सयणविप्पणासंच पाउर्यन्ति परस्वदाराश्चो जेअविरया
मेज्जणसससंपगिद्वायमोहभरिया अस्साहत्थीगवायमहिंसा भिगायमारिन्ति एकमेकं मणुयगणा

भस्या हथीयारेकरीहणे एकएकमाहि विषयवरूपीया विषयनाउदीरणहार चनेरापरस्त्रीनिविषेप्रवर्त्तताहणे साभलीजाणीने तथाते
धननीनाश स्वजननोनाशपासे परस्त्रीयकोज्यविरति मैथुनसंज्ञानेविषे गट्ठमोहेभस्या षोडाहथीदृषभभेसाहगमारै एकएकप्रते
विणासेलनुत्थनासन्नह्वानरंपंखीया मां होमाहि विरुद्धाद् मित्तोहोइते तत्कालवेरीयाद् शन्नू सिद्धातनाअर्थतथाध० समाचारसूत्र

हसिनीगावश्च महिषाकृगाश्च मारयन्त्येकमेकंति परस्परंतथा मनुजगणाः वानराश्चप्रक्षिण्यश्च विरुध्यन्ते विरुद्धाभवन्ति एतदेवाह
मित्राणिक्षिप्रंभवन्ति यात्रवःआहच सन्तापंफलशुक्तस्य नृणां प्रेमवतामपि बहुमूलस्य मूलंमहद्वैरतरो स्त्रियसमयानुसिद्धान्तार्थान्
धर्मान्समाचारान्गणधैकसमाचारजनसमूहान् भिन्दतिथ्यभिन्नरन्तिपरदारिण परकलतासक्ताः उक्तञ्च धर्मशीलंकुलाचारं सौव
स्नेहंचमानवाः तावदेवह्यमेक्षेत यावन्स्त्रीवशोभवेत् धर्मगुणरताश्च ब्रह्मचारिण क्षणेनसुहृत्तैर्नैव वडलोदृष्टि अपवर्तन्तेचचरि
त्वात् मैथुनसंज्ञासंग्रहद्वैतवर्तते आहचक्षयसङ्गावना धर्मास्त्रीविलासशिलीमुखैः सुनिर्योद्वाहतोधस्तान्निपतेच्छीलकुञ्जरातुजस

वानरायप्रकृवीया विरुद्धंतिमित्ताणि खिप्रंभवन्ति सत्तसमए धम्मगण्येयमिदंति प्रारदारीधम्म
गुणरयाय बंभयारीखणेण उलोद्वप्रचरित्ताओ जसमंतो सुब्बयायप्रावंति अयसकिन्तिरोगत्तावा

गुणउत्तरगुणादिकतथागण० एकसमाचारीनापालणहारजनना समूहएतलानेभि० मिणेनक्षीपर दारानासेवनहारधम्म गुणने
विपेरक्तब्रह्मचारीक्षणमात्र भटथाइ चारित्तथकी जसवंतरूडाव्रतक्षेजेहनापामे अयशश्चकीर्त्तिरोगेपीद्या व्याधिग्रस्ततेकुक्कर्मसेव

मन्तोत्ति यशस्विनः सुव्रताश्चप्राप्नुवन्त्यकीर्त्तिं आह्वयकीर्त्तिं योषित् योषिहरेस्य कारणं संसारकारणं योषित् योषितं वज्जये
 ततः केचिदयसः कीर्त्तिमिति पाठः तत्र सर्वदिग्नानामि यशः एकदिग्नमिनीकीर्त्तिरिति विशेषः यशसा सहकीर्त्तिरिति समाससन्नि
 प्रेधस्वयशः कीर्त्तिस्तारो गार्त्तां ज्वरादिपीडिता व्याधिताश्च कुष्ठाद्यभिभूता बर्द्धयन्ति वृद्धिं नयन्ति रोगान् व्याधिन् ये परदारेभ्यो विरता
 इत्यर्थः आह्वय वज्जये यदिदं लंशूली कुष्ठी मासंज्वरी घृतं द्रवद्रव्यमतीचारी नेत्ररोगी च मैथुनं तथा व्रणैः श्लेष्मपुरायासात्स्वरागश्च जाग
 रात् तौषकं दिवा स्वापान्ने व मृत्युश्च मैथुनादिति द्वावपि लोको जन्मनि दुराराधो भवत् तावेवोच्यते इह लोको च परलोकः केषामि
 त्याह परस्य दारेभ्यः कलत्राद्यो विरता अनिष्टताः आह्वय आह्वय परदारान् निवृत्तानामिहा कीर्त्तिं विडम्बना परत दुर्गति प्राप्तिदौर्भा
 ग्यं षंडता तथा तथैव किञ्चेत्यर्थः केचित् परस्य दारान् गवेषयन्तः गृहीताश्च हताश्च बहुशुद्धाश्च एवं जावगच्छन्ति इह यावत् करणान्तु

हिता एव दुर्ति रोयवाही दुवेयलोयदुराराहगमवन्ति इह लोएचेव परलोए परस्य दाराश्चो जेअवि

तावधारे रोगव्याधिविज्जलोकलगे दुराराधकहोइ एकइह लोका नीजो परलोका परस्वीयको जेअविरतिछे तिकजेकोइ एकपुषपरस्वी

तीयाध्ययनाधीतो गह्विवायवद्ध रुद्धाय इत्यादि नरये गच्छति निरभिरामे इत्येतदन्तः सुबद्धग्रन्थोत्पाद्ये तव्यः सूचितः स च सव्याख्यानः तत एवावधार्य किंभूतास्ते नरकं गच्छन्ति विपुलेन मोहेनाज्ञानेन मदनेन वाभिभूता विजितासंज्ञासंज्ञानं येषां ततथा तथा मैथुनं मूलं यत्र वर्तते तन्मैथुनमूलं क्रियाविशेषणमिदं पुनरर्थं अयन्ते आकर्ण्य ते तत्र तत्र तेषु शास्त्रेषु वृत्ता जाताः पूर्वपूर्वकाले वृत्तपूर्वाः संग्रामावज्जनक्षयकारारामरामणादीनां कामलालसानां किमर्थमित्याहः सीतायाः द्रौपद्याश्च कृतैर्निमित्तं तत्र शीताजनकाभिधानस्य च मिथिलानगरीराजदुहिता वैदेहीनाम्ना साङ्गार्यादेहजाभामण्डलस्य सहजा तस्य भगिनी विद्याधरोपनीतं देवताधिष्ठितं

रया तद्देवकेद्र परस्सदारं गवेसमाणा गह्विवायवद्धाय वद्धरुद्धाय एवं जावगच्छति विपुलमोहाभिभूयसणा मेङ्गणमूलं च सुव्व एतत्थ तत्थ वत्तपुव्वासंगमा जणक्खयकरा सीता एदेवतो एयक एरुप्पि

ने गवेपताच्छताग्रह्या ताड्यानागपाशादिवंधने वाधावंदीर्षाने द्रुणेप्रकारे त्रीजेष्वधयेन कक्ष्याविस्तीर्णं अज्ञानेपराभव्या संज्ञाछेमेथुननीकारणच्छेदुर्गतिनो साभलीनेतेते शास्त्रेने विषे पूर्वकालिह्वा संग्रामधनेक लोकनाचयनाकरणहार शीतानेका जेरामचंद्रद्रुपदीने

धनुःस्वयंवरासण्डमेनानाखेचरनिरनिकरसमजं अयोध्याभिधाननगरी निवासिनो दशरथाभिधानस्य नरनायकस्यसुतेन रामदेवेन
पद्मापरनाम्ना बलदेवेन लक्ष्मणाभिधान वासुदेवज्येष्ठभ्राता स्वप्रभावेनोपग्रांताधिष्ठातृदेवतमारोपितगुणं विधायप्राप्तसाधुवादेन
महाबलदेवेन परिणीताततोदशरथराजे प्रविब्रजिषौ रामेदेवायराजदानार्थमभ्युत्थिते भरताभिधाने रामदेवस्यमातन्तरसम्ब
न्धिनिम्नातरि प्रब्रजितुक्तामे भरतमाता पूर्वप्रतिपन्नवरयाचनोपायेन राज्येभरताय दापिते बन्धुस्नेहाच्चाप्रतिपद्यमाने राज्यं
भरतेपितृवचनसत्यतार्थं भरतस्यराज्यप्रतिपत्त्यर्थं वचनवासुपात्रितेन सलक्ष्मणेन रामेण सहवनवासमधिष्ठिताततश्चलक्ष्मणेन
कौतुकेन तत्रदण्डकारण्ये संचरता आकाशस्थं खङ्गरत्नमादायकौतुकेनैव वंसजालीच्छेदेकृते छिन्नेच तन्मध्यवर्त्तिनिर्विद्यासाधन
परायणे रावणभागिनेये खरद्रुपणचन्द्रनखासुते संवृकाभिधाने विद्याधरकुमारे हृद्वाच तंपश्चात्तापसुपगते लक्ष्मणेनागत्यभ्रातृ
निवेदितेस्मिन् व्यतिकरे एतद्व्यतिकरदर्शनकुपिताया चन्द्रनखाया पुनरामलक्ष्मणयोर्दर्शनात्सङ्घातकामाया कृतकन्यारूपायांतत्प्रा
र्थनपराया ताभ्यामनिष्ठायाचमुत्तमसराणादिव्यतिकरेचतया शोकोरोपाभ्या खरद्रुपणस्य निवेदिते तेचवैरनिर्यातनोद्यतेनसहलक्ष्म
णेयोद्भूमारब्धे ज्ञातभागिनेयमरणादिव्यतिकरेण लङ्कानगरीतः आकाशेनगच्छतारावणेन हृद्वाहृद्वाचतातेन कुसुमशायकशरप्रसर

विधुरितान्तः करणेनागणित कुलमालिन्येन अपहस्तितविवेकरत्नेन विमुक्तधर्मसञ्ज्ञेन चनाकुलितानर्थापरस्पररेण विमुक्तपरलोकाच्चि-
 तितेन जातशीतापहारबुद्धिनाविद्यानुभावेनोपलब्धरामलक्ष्मणस्वरूपेण विज्ञाततत्त्वत्कासिंहानादसंकेतकरणेन लक्ष्मणसंग्रामस्थाने
 गत्वामुक्ते सिंहनादे वलितेतदभिमुखे रामे एकाकिनि सती अपहृता भट्टितिनीता च लङ्काया विमुक्ता गृहोद्याने प्रार्थिता च दशकन्ध-
 रेणानुकूलप्रतिकूलवाग्भिवद्भ्यो न च तमिष्टयती रामेण च सुग्रीवभामण्डलहनुमदादिविद्याधरवृन्दसहायेन महारणविमर्द्दे विधाय
 नानाविधान् रेखरान्निहत्य दशवदनं च निपात्यनीता स्वगृहमिति तथा द्रौपद्या कृतसंग्रामोऽभवत् तथा हि काम्बिल्यपुरे द्रुपदो नाम
 राजा बभूव चुलनीचमार्या तयोस्तुता द्रौपदी दृष्टार्जुनस्य कनिष्ठास्वयंवरमण्डपविधिना हस्तिनापुरनायकराजपाण्डुराजपुत्रैर्युधिष्ठि-
 रादिभिः परिणीता अन्यदा पाण्डु राजस्य कुन्तीभार्यया पाण्डवैः द्रौपद्या च परिवृतस्य सभाया नारदमुनिर्गङ्गनादवततार अभ्युत्थित
 श्वसपरिवारेण पाण्डवैः द्रौपद्या तु श्रमणोपासिकत्वेन मिथ्यादृष्टिर्मुनिरयमिति कृतवानाभ्युत्थितस्ततो सौतं प्रति ह्वयमगमत् अन्यदा
 चासौ धातकी खण्डपूर्वभरते अमरकङ्काभिधानराजधान्या पद्मनाभस्य वृपतेः सभायामवततार तेन च कृताभ्युत्थानादिप्रतिपत्तिक
 सन्ष्टः किमस्त्यन्यस्यापि कस्याचिदस्मदन्तः पुरनारीजनसमानो नारीजनः पुनरवाच द्रौपद्यापदाङ्गुष्ठसमानो नरस्यतयायमिति

श्रुत्वा चैतद्याताशुरागो सौतस्या पूर्वसंगतिकदेवसामर्थ्येन तामपहतवान् साचतंप्रार्थनापरं प्रतिपालय मा प्रणमासान्यावदिति प्रति
पाद्यपष्ठभक्तै रात्मानं भावयन्तीतस्यौ ततो हस्तिनागपुरादायातया पाण्डवमात्रा द्वारकावत्यां क्षणायतदपहारे नि वेदितेक्षणं न च
नारदमुनेः सकाशात् पद्मनाभराजमन्दिरे द्रष्टे च मया द्रौपदीति तद्वात्तायालब्धाया लवणंसमुद्राधिपतिं सुस्थितदेवमष्टमभक्ताना
राध्यक्षणसमुद्रमध्ये न तेन विस्तीर्णं मार्गपंक्तिभिः पाण्डवैः सरथैः नक्षत्राभिराजधान्या बहिष्पद्यानिजगामसारथि प्रेयणेन च पद्म
नाभमादर्पितवान् सोपि सवलोयोद्धुं निर्जगाम पाण्डवेषु तेन महायुद्धेन निर्मथितमनिपु कृतेषु क्षणाः स्वयं बुद्धायतेन सद्योपतस्थौ
ततः केशवः पाचजन्यशंखनादेन तत्सैन्यं विभागं निर्मथितवान् विभागं च शार्ङ्गगण्डी च दण्डप्रत्यं चाटं कारेण त्रिभागावययेयमलेच
पद्मनाभे प्राणभयान्नगरीं प्रविष्टे कृतनरत्तिं च रूपेण जनार्दनेन पाददं देरककरणात् संभगनाप्राकारगोपुरादालकापर्यस्तभवनश्चिखराराज
धानी कृत्वा ततस्तेन भयभीतेनागत्य प्रणम्य द्रौपदी तस्य समर्पिता सचतापाण्डवाना समर्पितवान् तैः सहैव च स्वचेतसा जगामेति
तथा रक्षित्वा कृतं संग्रामोद्यमं तत्रादि कुण्डिन्या नगर्यां भीष्मनरपतेः पुत्रस्य रक्षित्वा गोवृषस्य भगिनी रक्षित्वा कन्यावभवदुतश्च द्वार-
कायां क्षणवासुदेवस्य भार्या सत्यभामा तन्नेहे च नारदः कदाचिदवततार तया तु व्यग्रतया न सस्यगुपचरितः ततः कुपितोऽसौ ता

प्रति सापत्न्यमस्याः करोमीति विभाव्य कुण्डिनीनगरीसुपगतः रुक्मिण्याच प्रणतः सन्कृष्णमहादेवी भवेत्याश्रिपमवादीत् कृष्ण
 गुणाश्च यत्पुरतो व्यावर्णन्तं तंप्रतिता सातुरागमकरोत् तद्रूपं च चित्रपटे विलेख्यकृष्णस्य तदुपदर्शयता प्रतिमपि साभिलाषम
 कार्षीत् ततःकृष्णोरुक्मिण्यं तायाचितवान् रुक्मोपि नदत्तवान् शिशुपालाभिधानं चमत्ताबलराजसूनुमानीय विवाहभारंभितवान्
 रुक्मिणीसत्कया पितृस्वसाच कृष्णस्य रुक्मिण्यपहरणार्थो लेखोदत्तः ततः रामकेशवौ तानगरीमागतौ रुक्मिणीच पितृष्वस्वा सह
 चेटिकापरिहृता देवतार्चनव्याजेनोद्यानमागताः कृष्णेनरथमारोपिता ततस्तौ द्वारकाभिमुखौ तागृहीत्वा प्रचलितौ पूरुवातंचचेति

शीएपडमावतीए ताराएकंचणाए रत्तसुभद्दाए अहिलायाए सुवस्सगुलियाए किंनरीएयसुस्सवि
 ज्जुमतीए रोहिणीएय अस्सेसुयएवमाद्रसुवह्वेमहिलाकएसु सुव्वतिअतिक्कंता संगामागामधम्मसू

काजेपाडवर रुक्मणीनिकाजेकृष्णजी३ यद्भावतीनिकाजे४ तारानिकाजे५ अग्रसिद्धदे रत्तसुभद्दा७ अहिल्याएपुणअग्रसिद्धजाणिवीट्सु
 वर्णगुलिकानिकाजि ८ एअग्रसिध १० स्वरूपादिविद्युन्मतीएपुणअग्रसिद्धजाणीनयी ११ रोहिणीनिकाजि १२ अनेराइएवमादिकने

काभिर्निर्गतौ सदपौ चतुरद्वयेन समाग्रौ रक्त्विणीव्यावर्त्तनाथं रक्त्विशिष्टपालमहाराजौ विनिवृत्य हलिना हलस्य पलाश्या दिव्या
 स्वास्या चूर्णितं तद्वलं विमुक्तौ क्षणजीवितौ शिशुपालरक्त्विणाविति तथा पद्मावतीकृते संग्रामोभूत्तत्र अरिष्टनगरे राममातुलस्य
 हिरण्यनाभाभिधाननगराधिपस्य दुहितया पद्मावतीवभूव ततस्त्राच स्वयम्बरमुपश्रुत्य रामकेशवावनेच राजकुमारास्तत्ताजगम्;
 ततश्च पूण्ड्रभाद्रणिज्जोविहीणसोतत्वरामगुत्तिरेवग नामो जेहोभाया यहिरण्यनाभस्त्र पित्रणा सहपव्वइओसोतित्येनमिजिणस्त्रगय
 मोहो तस्सघरेवयनामो रामासीमाय बंधुमई दुहियाओ पढमंचिय दिन्नाओ आसितेण रामस्सतलयसयंवरं मीसवेहिंनरवरिंदाणं
 पुरउल्लियतं गेण्हइआहचकुसलाणं कण्णगं कण्होजायं चपत्थिवेहिं कम्भं सहजायवाणउलं सव्वत्तोविह्विओसुह्वत्तमित्तेण सव्वनरनाहे
 रामो कन्नचउक्कं हरौ विपउमावइक्कणं गहिउं ताई हिंसमेयासमागया निययपुरवरिसव्वत्ति तारायाः कृते संग्रामोभवत् तथाहि
 किक्किधपुरे वालीसुग्रीवाभिधाना वादित्यरयाभिधानस्य विद्याधरसुतौ वानरविद्यावन्तौ विद्याधरौ वभूवुत्सुत्त अहिमारेणय
 वालीदाऊणियरस्सतं नियरज्जंसिद्धो कयपव्वज्जोसुग्रीवो कुणइणुरज्जं तस्य भार्या ताराभिधानाच ततः कश्चित्खेचराधिपः साहस
 गत्यभिधानस्तारापरिभोगलालस सुग्रीवरूपं विधायान्तपुरं प्रविवेश तथाच चिक्कैः प्रत्यभिज्ञाय निर्विदितौ जंबुवदादिमन्त्रमण्ड

लस्य तच्चसुग्रीवद्वयसुपलस्य किमिदमाश्चर्यमिति विस्मयं जगाम ततश्च निष्ठाडियायदोन्निवि पुराद्यो तेमतिवगजवयरेण भुञ्जंति
 यमच्छरेणयवलितोएस्यलियसुग्रीवोततद्यासौसत्यसुग्रीवोहनुमनभिधानस्य महाविद्याधरराजस्यनत्वानिवेदयतिस्म सत्वागत्यतयोः
 विशेषमजानन् कृतोपकारश्चपुरमगमत् ततश्चलक्ष्मणविनाशितखट्वाणसम्बन्धिनि पाताललङ्कापुरे राज्यावस्थं रामवेवमालकेष्य
 शरणंप्रपन्नस्तत्सेन सहगतसलक्ष्मणो रामकिंकिन्धपुरे स्थितोवहःकृतश्चसुग्रीवेण वाहुशब्दस्तमुपश्रित्य समागतो सावलीकसुग्रीवो
 रथाधिरूढो रणरसिकःसन् तयोविशेषमजानन्तद्वलं रामश्चस्थितः उदासीनकदर्थितः सुग्रीवद्रतरेणरामस्यगत्वानिवेदितं सुग्रीवेण
 देवतवपश्यतोप्यहं कदर्थितः तेनरामेणोक्तं कृतचिह्नपुनर्वृद्धास्व ततोसौपुनः युद्धमानी रामेण शरप्रहारेण पञ्चत्वमापादितसुग्रीव
 श्वतारया सहभोगान् बुभुजेद्विति काञ्चनासंविधानकमप्रतीतमिति नलिखितं तयारक्तसुभद्राया कृतसंग्रामो भूतत्वसुभद्राकृष्णवासु
 देवस्य भगिनीसाच पाण्डुपुत्रेर्जुने रक्तेति कृत्वा रक्तसुभद्रोक्ता साचरक्तासत्यर्जुनसमीपगता कृष्णेनच तद्विनिवर्तनाय बलंप्रेषित
 मर्जुनेनच तयोस्त्रसितरणरसेन तद्विजित्य सापरिणीता कालेनचतस्या जातोऽभिमन्युनामामहाबलपुत्रइति अहिनिष्काः अग्रतीता
 तथासुवर्णगुलिकाया कृतसंग्रामोभूतथाहि सिन्धुसोवीरेषु जनपदेषु विदर्भकनगरे उद्वायनस्य राज्ञः प्रभावत्यादेव्यासक्तादेवदत्ता

भिधानादास्यभवत् साचदेवनिर्मितां गोशीर्षचन्दनमयीं श्रीमन्महावीरप्रतिमा राजमन्दिरान्तवर्त्ति चैत्यभवनस्थिता प्रतिचरति
 स्वतद्वन्द्वनार्प्यं च आवकः कोपिदेशात् सञ्चरन्समायातः तत्रचागतोसौ रोगेणाऽपदुशरीरो जातस्तथाच सम्यक्प्रतिचरितः तुष्टेनच
 तेनसर्वकामिकमाराधितदेवतावितीर्णं गुटिकाशतमदायि तथाचाहं कुजाविरूपा सुरूपा भूयासमिति मनसि विभाव्ये कागुटिका
 भक्षितातत् प्रभावात् सासुवर्णवर्णज्जातेति सुवर्णगुलिकेतिनाम्ना प्रसिद्धिसुपगता ततोसौ चिंतितवतीजातामेरूपसंपदेतयाचकिं
 भर्तुर्विहीनायास्तत्र तावदयं राजापिह तुल्यो नकामयितव्यः श्रेयस्तु पुरुषमात्रमतः किं तैस्तुतः उज्जयन्यापतिः चण्डप्रद्योतराजं
 मनस्याधायगुडिकाभक्षिता ततोसौदेवतानुभावान्ना विज्ञाय तदानयनाय हस्तिरत्नमारुह्य तत्रायात आकारिताच तेनसातयोक्तमा
 गच्छामि यदिप्रतिमा नयसि तेनोक्तं तर्हिखोनेष्यामिततोसौ स्वनगरीगत्वा तद्रूपाप्रतिमा कृत्वारचित्वातामादायतथैवरात्रावायातः
 स्वकीयप्रतिमा देवतानिर्मितप्रतिमास्थाने विमुच्यता सुवर्णगुलिकाच गृहीत्वागतः प्रभातेचचण्डप्रद्योतगन्धहस्तिविमुक्तमूलपुरीष
 गन्धेन विमदान् स्वहस्तिनो विज्ञायज्ञातचण्डप्रद्योतागमोवगत प्रतिमासुवर्णगुलिकानयनोसाबुदायनराजः परंकोपमुपगतोदशभि
 र्महाबलैः राजभिसहोज्जयनीं प्रति प्रस्थितः अन्तरापिपासाबाधितसैन्यस्त्रिपुष्करकरणे न देवतयानिस्तारितसैन्योऽद्येपशोज्जयन्या

बहिःप्राप्तः रथारूढश्च धनुर्वेदकुशलतया सन्बद्धहस्तिरत्नारूढः चण्डप्रज्जोतं प्रजहिर्षु मण्डल्याभ्रमन्तं चलनतलशरव्यथितहस्तिनो भुविनिपातेन वशीकृतवान् दासीपतिरिति ललाटपट्टे मयूरपिच्छेनाङ्कितवानिति किन्नरीस्वरूपविद्वन्मतीचाप्रतीतः तथारोहिणी कृतेसंग्रामो भूतथाहि अरिष्टपुरे नगरे रुधिरानामराजा मितानामदेवी तत्पुत्रोद्धारणनाभः दुहितश्च रोहिणीतस्याविवाहाय रुधिराण स्वयंवरो घोषितो मिलिताश्च जरासिन्धु प्रभृतयः समुद्रविजयश्च नराधिपतयः उपविष्टाश्च यथायथारोहिणीचतेषु धान्या क्रमेणोपदर्शितेषु राजसु रागमकुर्वतीर्त्तयवादकाना मध्ये वस्यतेन समुद्रविजयादीनामनुजेन देशान्तरसञ्चारिणा तत्त्वायातेन वसु देवेन राजसुनुना प्राणविकाकारं विभ्रता सुग्धस्यगनयनयुगले श्रीममिहागच्छमेव विरयस्वज्जलविक्रमगुणशालिनित्वदर्थमिहभाग तोयदिह इत्यक्षरानुकारिभ्वनौ प्रयादिते पणवेसमुद्रफुल्ललोचना सञ्जातानुरागा सरभसमुपश्रुत्य स्वहस्तेन वसुदेवस्य गलेमाला मवलम्बितवतीततस्ते राजानर्दध्यांशल्यवितुद्यमानमानसा वसुदेवेन सार्द्धं संग्रामायोपतस्थः तेनच रणारङ्गरसिकेन सर्वान् विनि र्जित्यरोहिणीपरिणीता जातश्चतस्या रामाभिधानोबलदेवः स्मरति अन्येषुच एवमादिकेषु एवंप्रकारेषु बहवः संग्रामाः इति सम्बन्धः महिलाकृतेषु स्त्रीप्रयोजनेषु अयन्ते अतिक्रान्ताः अतीता संयमोग्रामधर्ममूलाः विषयहेतवः तेचाव्रह्मसेविन इहलोके

तावन्नष्टापरद्वाराभिगमेनाकीर्त्तिप्राप्तेः तथापरलोकेपि नष्टा किंभूतां इत्याह मह्यमोहतिमिरमन्वकारेति मह्यमोहएवतमिआ
न्वकारमत्यन्ततमो यत्नसतथा घोरैराख्यकेषु जीवस्थानेषु नष्टा इत्याहतसंस्थावरसूक्ष्मवादरेषु समयप्रसिद्धेषु पर्याप्तापर्याप्तकसाधा
रणशरीरप्रत्येकशरीरेषु च समयप्रसिद्धेष्वेव तथा अण्डजा पक्षिमत्स्यादयः पोतमिववस्त्रमिव जरायुवर्जितात्वभ्रौतादिवचावोहि
स्यादिवजाताः पोतजाहस्यादयस्ते च जरायुर्गर्भवेष्टनं ततजाताः जरायुजास्ते च मनुष्यादयः रसेतीमनारनालादौ जातारसजाते
चसंस्वेदेन निवृत्ताः संस्वेदिमायूकामत्क्रुणादयः तेचसंस्पर्धेन निवृत्ता संस्पर्द्धिमाः ददुं रादयश्च स्नेचउद्भिद्यभुवं जाताः उद्भिजाः

लाद्रहलोएतावनद्वारापरलोएयनद्वा मह्यमोहतिमिसंधकारे घोरैतसथावरसुह्रमवायरेसुप्रज्जत्तमप
ज्जत्तकसाहारणशरीरपत्तयसरीरेसुयत्रंडजपोयजजराउजरसजसंसेद्रमसज्जुच्छिमलुग्भिभज्जउववा

विषे घणास्त्रीनेकाजे साभलीद्रं अतिक्रमसंग्रामविषयइजजाणिवो इहलोकविषयथीएवडासंतापव्याधि परलोकनेविपेनष्टमोटा मोह
रूपीयो अत्यंतअंधकारतेहनेविषे रौद्रत्वसथावरपणो सूक्ष्मवादपर्याप्ताद्यपर्याप्ता अनंतकायसूरणादिशरीर प्रत्येकचंदनीवादिश

खञ्जनकादयः तेचउपपाते भवा धौपपातिकादेवनारकास्तेचेतिहृन्धोतस्तेषुचएतानेव संग्रहेणाह नरकतिर्यग्देवमनुष्येषु जराभरण
रोगशोकवज्जलेपरलोके चेतिप्रकृतं कियन्तं कालं यावत्ते तवनष्टाभवन्तीत्युच्यते पत्योपमसागरोपमानि बहूनीति गम्यतेतथाअथना
दिकमनवदग्रं अनन्तं एतदेवाह दीहमद्वंति दीर्घार्द्धं दीर्घकालं दीर्घचवादीर्घमार्गं चातुरन्तं चतुर्गतिकं संसारकान्तारं अनुपरि

इएसुयनरगतिरियदेवमाणुसेसुजरामरणरोगसोगबहुलेपलिओवमसागरोवमाद् अणादीयंअणव
दगं दीहमद्वं चाउरंतसंसारकंतारं अणुपरियद्वंति जीवामोहवससंनिविद्धा एसोसो अवंभस्सफ
लविवागो इहलोइओ परलोइओय अण्णसुहोवहदुक्खो मदभओो बहुरयप्पगाढो दारुणो कक्क

रीर पंखीयासर्पादि हस्तीयादिक मनुष्यादिकमद्यकीडाप्रमुख जूं माकुणादिकमत्यडेडकाप्रमुख खंजतीडादिकनारकी देवतादिकने
विपे नारकीतिर्येच देवतामनुष्येनेविपे जरामरणरोगशोकषणाहे घणापत्योपमसागरोपमआदिनयी जेहनेअंतनयी घणाकालगे
चतुर्गतिसंसाररूपअटवी भाहिपरिभ्रमणकरे जीवमोहनेविपिपड्याकृताएपूर्वोक्तअत्रह्यानोफलविपाकइहलोकिपरलोकि अल्पमुख

वर्तते जीवो महामोहवशेन सन्निविष्टा अत्रह्मणि ये ते तथा एसोसोद्वत्यादिपूर्ववदिति चतुर्थमध्ययनं विवरणतः समाप्तमिति ।
अथपञ्चमं व्याख्यायते अस्यैवं पूर्वेण सहाभिसम्बन्धः अनन्तराध्ययनेऽब्रह्मस्वरूपमुक्तं तच्चापरिग्रहे सत्येवभवतीति परिग्रहस्वरूपं
ततोच्यते इति एवं सम्बन्धस्यास्येदं परिग्रहस्वरूपप्रतिपादने प्रस्तावनापरमादिसूत्रं जंबूद्वत्यादि जंबूरिति शिष्यामन्त्रणं एतौ न्ति

सोऽत्र साओ वाससहस्रे हिं सुचंतीनय अवेयद्रुता अत्थिज्जमोक्खोत्ति एवमाहं सुनायकुलनंदणोम
हप्पा जिणोवरवीरनामधेज्जो कहंसीयअवंभस्स फलविवागोएयंतअवंभं पि चउत्थं पिसदेवमणुया
सरस्सलोगस्स पत्थणिज्जं एवंचिरपरिचियअणुगयं दूरंतंचउत्थं अहम्मदारं समत्तंत्तिवेमि ४ जंबू

षणादुःखमोटीभवत्के षणोमलप्रगाढरौद्रकठोर दुःखनोकारणवर्षनाचनेकसहस्रलगे खंकाइ' नहीं परंचवेदीविणभोगव्येमोचनयी
ज्जं निश्चे इमभाषे ज्ञातकुलनेनंदने महात्माश्रीवीतरागप्रधान वीरनामेत्के तेणेभाष्योअब्रह्मनाफलविपाक एतेअब्रह्मपुणचउथोसदेव
मणुय अशुरलोकने प्रार्थनीकधणाकालनोपरिचितअणुगतजेभविर केडिलागोहीडे दुखेअंतपामीइ' चउथाअधर्मद्वारनाचथसंपूर्णम्

इतश्चतुर्थाश्रयद्वारादनन्तरं परिग्रहणं परिगृह्यत इतिपरिग्रहः इदञ्चपरिग्रहश्चदोषादानेपि वक्ष्यमाणाविशेषणान्वयानुपपत्त्यापरि
ग्रहतत्वरिति द्रष्टव्यं पंचमस्तु पंचम, पुनराश्रयो भवतीति गम्यते पञ्चमत्वं चास्यसत्तत्त्वमाश्रयणात् नियमान्विद्येयेननान्यः पञ्चम
त्वमाश्रयाणा लभतेमर्थे कथंभूतो सावित्याह नानामण्यीत्यादि तत्र नानामण्यदिविधिभारतव सुधांच भुक्तापि वाच्यपरिमितानन्त
तृणाश्रयगताचमहेच्छाश्रयमूलं यस्यपरिग्रहतरोसतयेति सम्बन्धः तत्रनानायिधा येमण्यः चन्द्रकान्ताद्या कनकंच सुवर्णं रत्नानि
चक्रेकेतादीनि महार्घपरिमलाः महार्घसुगन्धद्रव्यामोदाये सपुत्रदाराः सुतदुक्तकलत्राणि तेचपरिजनश्च परिवारः दासीदासाश्च

एतौपरिगृह्यो पंचमोऽनियमा णामणिकणगरयण महरिहपरिमल सपुत्रदारपरिजनदासी
दासभयगप्पेस हयगयगोमहिंसलट्टखर अयगवेलगसीहा सगडरहजाणजुगदंसण सयणासण

अहोजंबू चउद्याआश्रयधीधनंतरपरिग्रह पाचमोऽनिययथी नानाप्रकारमणिसुवर्णरत्नमहार्घसुगंधचंदनादि सपुत्रसहितपरि
वारदासीदासकर्मकरश्रत्यकप्रयोगऊपनेमोक्षले अश्रुदासीगादूभैसउंट रासभण्णालीगडर सिधिकागाडलारथगाडलाविशेषगोल

चेटीचेटाः भूतकाचराः प्रेय्याश्चप्रयोजनेषु प्रेषणीयाः हयगजगोमहिषउष्ट्रखरश्चजगवेलकाश्चप्रतीताः शिविकाश्च कूटाच्छादितजं पानविशेषाः शकटानिच गन्तव्यः रथाश्चप्रतीताः यानानिचगन्त्रीविशेषाः दयानिच वाहनानि गोलदेशप्रसिद्धजं पानविशेषा वा स्यन्द्नाश्च रथविशेषा शयनासनानिच प्रतीतानि वाहनानि यानपात्राणि कुवियत्ति कुयानिचगृहोपस्काराखट्वातुल्यादयः धनानि चगणिमादीनि धान्यपानभोजनाच्छादनगन्धमात्यभाजनभवनानिच प्रतीतानीति द्वन्द्वतत्त्वोपाविधेः कार्यसाध्यमिति तत्त्वपुरोत्तस्त्वं

वाहणकुवियधरणधरुप्राणभोयण आच्छायणगंधमहूभायण भवणविहिचेववज्जविहीयं भरहं नग
नगरनिगमजणवय पुरवरदोणसुहखेडकव्वडमडंव संवाहपट्टण सहस्रमंडियं धिमियंमेयणीयंए

देसप्रसिद्धरथविशेष पल्यंकबाजोटवाहण घरवाखरो द्रव्यशाल्यादि द्राक्षादीपाणोभोजन महिरवानावस्त्र कर्पूरादिपुष्पफनीमाला भाजनसुवर्णमयघरविविधप्रकारे अनेकप्रकारे भरतचेतवर्षतनगरवाणीयानाठाम जनपदेशनगरविशेषराजधानी जलथलपथस हितधूलिनोप्राकारकुत्सितनगर वसतीवेगलीरुद्धं वासविशेषपरत्ननी उत्पत्तिस्थान तेहनसहस्रमंडित भरतचेतनिर्भयपृथ्वी बीजो

चैव वज्रविधिक्रमनेकाकारं तथा भरतं दैवविधेयो नगाः पर्वताः नगराणि करपल्लितानि निगमावणिजा स्थानानि जनपदाः
 देशाः पुरवराणि नगरैकदेशभूतानि द्रोणसुप्तानि जलस्खलपयोपेतानि रोटानिधूलीप्रकारोपेतानि कर्पटानि कुनगराणि मण्डवानि
 दूरस्थयसिमान्तराणि संवाधाः स्थापन्यः पत्तनानि जलस्थलपथयोरन्यतरदुक्तानि नेपाद्यानि सदस्त्राणि तैर्गोत्रितं तत्तत्तथास्ति
 मितमेदिनीकां निर्भयमेदिनिनिवासिजनं एकद्यत्नं एकाराजकमित्यर्थः ससागरं समुद्रान्तमित्यर्थः भुक्तापरिभुज्यतथावसुधा पृथ्वी
 भरतैकदेशभूतां च भुक्ता एतन्नोगोपीत्यर्थः अपरिमितयमणं ततएवमणुगयमणं हितुसारनिरयगुलोत्ति अपरिमितानन्ता अत्यन्ता
 नन्तात्प्याप्राप्तार्थसंरक्षणादपि वाचानुगता सततीमश्नीयेच्छा अप्राप्तार्थाभिलाषरूपांते एवरूपाणि अचक्ष्याणि निरयानिर्गतशुभ
 फलानि नूतनानि जटायस्य परिग्रहतरो अथवा अपरिमिता अनन्तत्प्याया या अनुगता महेश्चासारानिरयाच नरकहेतुर्विशिष्ट

गच्छत्तं ससागरं भुंजिष्यण्वसुहं अपरिमितयमणंततएह मणुवायं महिच्छसार निरयमूलो लोभ

छलनची समुद्रसहितएश्यी भोगवीनं पृथिवीप्रमाणनपीधंतरहितत्प्या निरंतरमोटी दृष्ट्यासारनरकरूपमूलजाडाछे लोभसंग्राम

वेगावासैव नृलंस्यस्य सतथा इहच सकारौ प्राकृतयैली प्रभवाचैवंविधसमासश्चेति लोभप्रतीतः कलिसंग्रामः कपायक्रोधमानमाया
एतएव महान्स्वन्धो यस्यसतथा इहच कपायग्रहणेपि यस्मिन्ग्रहणं तत्तस्यप्रधानत्वापेक्षं तथाचिन्ताश्च चिन्तनानि आयासाश्च
मनःप्रसृतीना खेदातएव पाठान्तरेण चिन्ताशतान्येव विनिश्चितानिरन्तरा विपुलाविस्तीर्णा शालाशाखायस्यसतथा तथागारवन्ति
गौरवाणि ऋद्ध्यादिद्यादरकरणानि तान्येव पविरस्त्रियन्ति विस्तारवत् अत्रविटपं शाखामध्यभागाग्रं विस्तारंग्रीवायस्यसतथा पाठा
न्तरे गौरवप्रविरस्त्रिताग्रशिखरः तथानियडितया पत्तपल्लवधरो निकृतायाभ्युपचारकारणेन वचनानिमाया कर्माच्छादनार्थानिवा

कलिकसायमहाखंधो चिंतासयनिविय विपुलसालोगारव पविरस्त्रियगगविडवो नियडितयापत्तप
पल्लवधरा पुणफूलंजस्त्रकामभोगा आयासविसूरणा कलहंपंकाप्रियगल सिहरोनरवईसंपूजिञ्चो

क्रोधादिमोटोयडक्के चिंतानाशतनिरंतरविस्तीर्णशाखा ऋद्धिआदिगारवविस्तारवंतएहवो अग्रप्रतिशाखमध्यभागजेहनोमाथानोढा
कवोत्वच्छालि पांननीकलतापलतेहनोधरणहारो फूलफलजंहेहनो कामभोगशरीरनोखेद चितनोखेदवचननीभ्रंछना कंपमानश्च

मायान्तराणि ताएवत्वक् पतपसयास्थान् धारयति वसतथा पल्लवस्त्रे ह्रकोमलं पतंतथापुष्पं फलंवसकामभोगतिप्रतीतमेवतथायाया
सविशरेण कलशएकंपियमगद्विहरोयायासुः शरीररोदः विसृज्यणाचिन्तसेदः कलशोवचनभण्डनंतएवप्रकस्मितंप्रकस्ममानमग्रशिशारं
गिह्यरागं यस्य सतथा नरयति संपूजितो वज्जनस्य दृढयदयितइति प्रतीतं यस्यप्रत्यक्षस्य मोहवरस्य भाव मोक्षस्य मुक्तिरेव
निर्लोभतैव मार्गउपायो मोक्षस्य मुक्तिरेव निर्लोभतैव मार्गउपायो मोक्षवरमुक्तिमार्गसास्य परिगलोपमोविधातकइतिथायत् चरम

वज्जनस्यसहिययदइश्चो इमस्समोक्खवरमोत्ति मग्गस्सफलहभूश्चो चरिमंश्च हम्मटारं तस्सयना
माणिइमाणि गोणाणिज्जंतितीसं तंजहा परिगहो १ संचयो २ चयो ३ उवचयो ४ निहाणं ५

अशिशरजेजनो नरपतिराजारुपनित घणालोकना इइयानियसभद्धे आप्रत्यक्षलक्षणमोक्षनो प्रधाननिर्लीभता मार्गनोउपायधर्म
लासुरिजो द्वेइलोपचिमोषधर्मद्वार तैरुपरिग्रहनानाम व्यागलिकक्षीस्य शुणेकराणिः प्रन्त्रदोडं तीसजिभद्धेतिमकद्धे प्ररियर
एकठोकरे चिणिबोईं टालेकरीभीतीनीपरै ३ मोटेरोटिगलोजोरियो ४ निधानभूमिमाहिमातिदो ५ सम्यक्प्रकारेपरियो ६ पिंडक

मधर्मद्वारद्विष्यक्तं अनेनच यादृशइति द्वारमुक्तमय यन्नामेत्युच्यते तस्यचनामानि गौणानि भवन्ति त्विंशत्तद्यथा परिगृह्यतइति
 परिग्रहः शरीरोपेध्यादिः परिग्रहणंवा परिग्रहः स्वीकारः१ संवीयतइतिसव्ययः२ एवंचयः३ उपचयोऽ निधानं४ संवियते धार्यते
 सम्भरणं वाधारणंसंभारः६ सङ्कीर्यते सम्बिद्यते संकरणंवा सम्बिण्डनं संकरः७ एवमादरः८ पिण्डःपिण्डनीयं निण्डनंवा९ द्रव्यसा
 रोद्रव्यलक्षणसारः१० तथामहेच्छा अपरिमितगच्छाः११ प्रतिबन्धोभिष्वङ्गः१२ लोभात्मालोभस्वभावः१३ महन्तीदृच्छा कचिन्महिद्दी
 तिपाठस्तत्र अर्हगतौ याचनेचेतिवचनादर्दिद्या चामहतीज्ञानोपष्टम्भादिकारणविकलत्वादपरिमाणा अर्दिमहार्दिः१४ उपकरणं

संभारो ६ संकरो ७ एवंआयारो ८ पिंडो ९ द्रव्यसारो १० तहामहिच्छा ११ पडिबंधो १२ लोह
 प्या १३ महद्दी १४ उवकरणं १५ संरक्खणाय १६ भारो १७ संपायुपायको १८ कलिकरंडो १९ पवित्य

रिवो १ जेलहइतेलेवो ८ घणानोसमुदाय ९ द्रव्यसारकरीज्जाणे १० तथामोटीवाछा ११ स्वेहनोकारण १२ लोभात्मालोभस्वभावे १३
 मोटीप्रार्थना १४ उपधिघरवाखरो १५ शरीरादिकनोराखिवो १६ भारनोकारण १७ अर्थनामेलकतेहनो उत्पादकउपजावणहा

उपधिः १५ संरक्षणावाभिष्वङ्गवशाच्छरीरादिरक्षणं १७ सन्तापानामनर्थमीलकानामुत्पादकसम्भातोत्पातकः
 १८ कलीना कलहाना करण्डद्वयभाजनविशेषद्वय कलिकरण्डं १९ प्रविस्तारो धनधान्यादिप्रविस्तारः २० अनर्थो नित्यहेतुत्वात् २१ संस्रवः
 परिचयः स्रवाभिष्वङ्गहेतुत्वात् परिग्रहः २२ अगुप्तिरिच्छाया अगोपनं २३ आयासः क्लेशः तद्धेतुत्वात्परिग्रहोपायासलक्षः आहच
 वद्वंधणमारणगाहा २४ अवियोगो धनादेरत्यजनं २५ असुक्तिः सुलोभता २६ विशाधनाद्याकाचा २७ अनर्थकः परमार्थावृत्त्यानिरर्थ

रो २० अणत्थो २१ संयवो २२ अगुत्तौ २३ आयासो २४ अविओगो २५ असुत्तौ २६ तएहा २७ अणत्थ
 को २८ आसत्थौ २९ असंतोसेत्तिविय ३० तस्सएयाणि एवमादीनामधेज्जाणिज्जं तित्तिसं तंचपुण

२२८ कलहानोभाजन १९ धनधान्यादिकनोविस्तार २० अनर्थनोकारण २१ संस्रवपरिचयधनस्रजनादि २२ इच्छानोअगोपविबो
 २३ शरीरनोखेदकारणपरिग्रह २४ अधर्मादिकलोकेतेहनेनकाडे २५ सुलोभता २६ तद्विषयाधनादिकनीत्याकाचा २७ परमार्थयकीअ
 र्थकार्त्तनसीभो २८ धनादिकनेविषेयासंग २९ असंतुष्टिः शब्दसमुच्चयार्थवर्त्त ३० तेषपरिग्रहना एपूर्वेत्तिककत्त्वा एआदिदेइने नाम

कः२८ अशक्तिर्धनादावसङ्गः२९ असन्तोषः३० इत्यपि च तस्य परिग्रहस्य एतानि प्रत्यक्षाणि एवमादीनि उक्तप्रकारवन्ति नामधेयानि भवन्ति त्विंशदिति अथ ये परिग्रहं कुर्वन्ति तानाह तच्च पुन परिग्रहं समायंति ममेत्येवं सृष्ट्यावशात् कुवन्ति समायंति स्वीकुर्वन्ति शब्दादेराकृतिगणत्वाच्छायलोभग्रस्ताभननवरविमानवासिन इतियक्तव्यं परिग्रहश्च वसन् परिग्रहो रोचते येषां ते इत्यर्थः परिग्रहे विविधकरणबुद्ध्यः असन्त परिग्रहं विविधिं चिक्तीर्षत इत्यर्थः देवनि कायाश्च वक्ष्यमाणा समायंत इति प्रकृतं असुराश्च सुरकुमारा भुजगानागकुमारा गरुडा गरुडध्वजत्वात् सुपर्णकुमारा विजृम्भन्ति विजृम्भन्ति अग्नि कुमारा उद्विहन्ति उद्विहकुमाराः

परिग्रहं समायंति लोभघत्या भवणधरविमाणवासिणो परिग्रहश्चैव विविधकरणबुद्धी देव
नि कायायश्च सुरभूयग गरुडविजृम्भण दीव उद्विहदिसिपवणथणिय अणपन्नियपणपन्नियद्रसिवा

ध्वेयहोइं तीसते हजवली परिग्रहं सृष्ट्यानिर्द्दलोभग्रस्तभवनपतिप्रधानैवमानिकवासीने वासीनेपि परिग्रहनीचचिपरिग्रहविविधप्रकारे करवानीवद्भीष्टे देवतानाससृष्टश्च सुरकुमारः१ नागकुमारः२ गरुडध्वजाइं३ विजृम्भकुमारः४ अग्नि कुमारः५ द्वीपकुमारः६

यथियन्ति सानितकुमाराः एते भवनपतिभेदाः अणपन्त्रिका पणपन्त्रिकार षडपिवादिकाः भूतवादिकाः कान्दिताः ५ महाकान्दिताः ६ कुष्माण्डाः ७ पतकादेवाः ८ एते व्यन्तरनिकायो परिवर्तिनो व्यन्तरप्रकाराः अष्टौ निकाया एतेषां आसुरादीनां द्वन्द्वः तथा पिशाचादयो दौव्यन्तरभेदा तथा तिर्यग्वासिन इति व्यन्तराणां बाविशेषणं तथा पञ्चविधा ज्योतिष्काश्च देवाश्चन्द्रादयः प्रसिद्धा एव तथा वृहस्पतिचन्द्र सूरशुक्रशनिश्चराः राजधूमकेतुबुधाश्च अङ्गारकाश्च एते ग्रहविशेषाः प्रतीता एव एवं तप्ततपनीयकनकवर्णाः निर्धर्मा तेन रक्तधर्मेण च

इयं भूयवा इयं कंदियं महाकंदियं कुहं गृहं पतंगं देवापिसायं भूयजं क्व रक्त्वसं किं नरं किं पुरिं समं हो रं गंधं वायति रियं वासी पंचविहजो द्रुसियाय देवावहस्यती चंद्रसूरसुक्रसणिच्छरा राजधूमकेतुबु

उदधिकुमार ७ दिशिकुमार ८ वायुकुमार ९ सानितकुमार १० अणपन्त्री १ पणपन्त्रिकार षडपिवादी ३ भूतवादी ४ कान्दिता ५ महा कान्दिता ६ कुष्माण्ड ७ पतंगदेव ८ एपिणव्यंतरनाभेद पिशाच १ भूत यक्ष ३ राजस ४ विन्तर ५ किंपुरुष ६ महोरग ७ गंधर्व ८ त्रिषालोक नावासी ९ प्रकारनाज्योतिषी देवतावृहस्यती चंद्रसंयं शुक्रशनिश्चर राजधूमकेतुबुधमंगल एश्वरना भेदजां शिवा तपाव्यासुवर्णेनेव

हेत्वा तुल्यवर्णा इत्यर्थः जेयगच्छन्ति येचान्ये उक्त्यव्यतिरिक्ता ग्रहाव्यालकादयो ज्योतिषे ज्योतिषके चारं चरणं चरन्त्याचरन्ति केतवश्च ज्योतिष्कविशेषा किंभूता गतिरतयः तथा चष्टाविंशविधाश्च नक्षत्रदेवतगणा अभियदादयः तथानानासंस्थानसंस्थिताश्च तारकास्थिता लेखाः अवस्थितदीप्तयो मनुष्यक्षेत्राद्विध्यवस्थितत्वात्तासातथाचारिणौ येति चारिणश्च मनुष्यक्षेत्रान्तःसञ्चरिन्नावः कथंभूताश्चारिण्यः अविश्रामाः अविश्रान्ता मण्डलेन चक्रवालेन गतीर्यासाता अविश्राममण्डलगतयः उपरिचराः तिर्यग्लोकस्योपरिभागवर्त्तिन्यः तथा उर्ध्वलोकवासिनो द्विविधा वैमानिकास्य देवाः कल्पोपपन्न कल्पातीतभेदात् तत्कल्पोपपन्ना द्वादशधातानाह सोहृन्मीत्यादि कथं

द्वादशग्रं गारकायतततवणिज्ज कणगवणजेयगहा जोइसियंमिचारं चरंति केउथगतिरतीयाअद्वा
वीसतिविहायनक्खत्तदेवगणा णाणसंठाणसंठियाओय तारगाओठियलेखा चारिणोअविसा

शिद्दं जेग्रहकक्षा जेज्योतिषकनेविषे चारेचालेखे केतुज्योतिषी गतिभ्रमणरूपनेविषे राताखे अद्वावीसप्रकारे नक्षत्रदेवतानासमूहं नानाप्रकारनासंस्थानेसंस्थितके ताराखे जेहनाअवस्थितजेहनीदीप्ति मनुष्यक्षेत्रयकीवाहिरवर्त्तमान चालतामनुष्यक्षेत्रनीअपेक्षाइ

द्विविधाश्च कल्पातीताएतदेवाह गैविष्णो त्यादिकंथं प्रकृतं निगमयन्नाह एवंचतेष्ट्यादिकंथं यत्तत्त्वमायं तेतदाहभवनेत्यादि सङ्दं गति एतदन्तं कंथं च नवरंभवनानि भयनपरिग्रहाणि गृह्णाण्येय वाहनानि गजादीनियानानि शकटविशेषाः विमनानिज्योतिष्क

ममंडलगतीउवरिचरा उडुलोगवासी दुविहावेमाणियायदेवा सोहभौस्त्राणसणकुमार माहिंद
वंभलोगलंतकमहासुकसहस्सार आणयप्राणयआरण्चुया कप्पवरविमाणवासिणो सुरगणगेवे
ज्जाअणुत्तरायदुविहा कप्पातीयाविमाणवासीमहिडुीया उत्तमासुरवरा एवंचेतेचउव्विहासप

चणमावर्णेहनेविआमनयी माडलानेआकारेजेहनीगति तिर्यग्लोकेऊपरलेभागेचालता ऊर्द्धलोकनावासी वेङ्गप्रकारैवमानिक
कल्पोपन्नकल्पातीतः देवता सौधर्म ईशानर सनत्कुमार३ माहिंद्र४ ब्रह्मलोक५ लातक६ महाशुक ७ सहस्रार८ आनत९ प्राणत
१० चारण११ अच्युत१२ कल्पप्रधानविमानवासी देवतानासम्बुह नवगैवेयक अनुत्तरविमानवासीवेभंदे कल्पातीतजाणियावेमा
निकवासी महाअट्टिउत्तमदेवतामाहिप्रधान एणीपरेते चिद्धं प्रकारे परिपदासहितदेवता समताकरे धरगजादिशकटादिविमान

वैमानिकदेवसम्बन्धिगृहाणि यानि विमानानि वापुष्पकपालकादीनि नानामणीना समन्धीपञ्चवर्णोदिव्यक्षयः सनानामणियस्र
वर्णोदिव्यसाम्भजनविधिं भाजनजातं तथा नानाविधानि कामेन स्वेच्छया रूपाणि येषां तेत्या विकुर्वतावस्त्रादिभिः कृतविभूषा
येऽप्युत्सोगणाना संघातः तेतथा कर्मधारयोतस्तान्नाविधकामरूपविकुर्विताश्वरोगणसंघातान् चेद्वयाणिति चैत्यवृत्तान् पारा

रिसाविदेवा ममायंतिभवणवाहणजाणविमाणसयणा सणाणिय णाणविहवत्य भूसणाणियप्रव
रप्रहरणाणिय णाणामणिपंचवर्णदिब्बंच भायणविहं नाणाविहकामस्ववेज्जिविया अच्चरगणा
संघाएदौवसमुद्देदिसाओ चेयियाणियवणसंडे पव्वतेगामनगराणिय आरामुज्जाणकाणयाणि

पत्त्यंकादि धाशनसिंहासणादिक नानाविधनावस्त्रभूषणप्रधान इथियारनानाप्रकारमणि पंचवर्णप्रधानभाजनविधि नानाविध
कामस्वेद्वच्छाद्रं रूपविकुर्वे देवंगनातेहमासम्बद्ध घणादंद्वीप समुद्रदिशिपूर्वादि चैत्यवृत्तमोटावन हिमवंतादिश्रामनगराश्राम
उद्यानकानन क्षूपशरतलाववापी लावीसारणीप्रासाद राजानेवैसिवानीसभाप्रपातापसनाउडवला एथादिदेइनेघणाकीर्त्तनआप

मादीना विशेषः प्राग्वद्वगन्तव्यः कित्तरागाद् इति कीर्त्यते संशयश्चेति यैः कारयिता तानि कीर्त्तनानि देवकुलादीन् येन च तानि च ममा
यंते इति प्रकृतं ततश्च परिगृह्य परिग्रहं किंभूतमित्याह विपुलद्रव्यसारं प्रभूतवस्तुप्रधानं देवाविसद्रदगतिं सेन्द्रकाशपिदेवाः इन्द्र
देवाश्च किल महर्षयो वाञ्छितार्थप्राप्तिसमर्थादीर्घायुपथ्यभवन्ति न च ते तथाविधा अपि सन्त तु दद्यादिकालभन्ते कुतः पुनरितरे प्रतिपादना
र्थे देवाविसद्रदगा इत्युक्तमिति न तत्तिन्न तुष्टिं च वलभंति तत्ति तद्विनिवृत्तिरिति ततोपमानन्दं न लभन्ते अपरापरविशेषप्राप्त्या
काक्षाभाधितत्वात् किंभूतास्ते इत्याह अत्यन्तविपुललोभाभिभूता संज्ञा संज्ञानं ये पा ते तथा तथावर्षधरेषु हिमवदादिषु इषु कारेषु धा

यकूवसरतलाव वाविदीहाय देवकुलं सभम्प्रावसहिमाद्रयाद्रं वज्रयाद्रं कित्तरागाणि यमगिरिह
त्तापरिग्रहं विपुलद्रव्यसारं देवाविसद्रदगानत्ति तत्ति न तुष्टिं च वलभंति अत्र तविपुललोभाभिभू

गणानामकारिवाभणीकराव्या परिग्रहीने परिग्रहविस्तीर्णद्रव्यसारदेवदेवी इन्द्रसंचित तद्विनिवृत्तौ संतोषनपाने घणाविस्तीर्णलोभेप
राभव्या संज्ञा हिमवन्तादिक इषुकारपर्वत वाटलापर्वत कुण्डलहीपः १ १ ह्रीपि रुचकपर्वतः २ मानुषोत्तरपर्वत कालोदधिबीजोऽसुद्रलयण

तकी खण्डपुष्करवद्दीपाद्धयोपूर्वापरार्द्धकारिषु दक्षिणोत्तरायतेषु पर्वतविशेषेषु पृष्ठतपर्वतेषु शब्दापातिविकाटपात्यादिषु वर्तुलविजयाद्धे पर्वतेषु कुण्डलेजं वद्दीपादेकादशकुण्डलाभिधानद्वीपान्तर्वर्त्तिनि कुण्डलाकारपर्वते रुचकवरे जं वद्दीपात्तयोदशे रुचकवराभिधाना द्वीपान्तर्वर्त्तिनि मण्डलाकारपर्वते तथा मानुषोत्तरे मनुष्यचेलावरके मण्डलाकारपर्वते कालोदधौ द्वितीयसमुद्रेलवणसमुद्रे सलिल न्तिसलिलासु गङ्गादिकहानदीषु क्लृदपतिषु नदप्रधानेषु पद्ममहापद्मादिषु महाङ्गदेषु रतिकारेषु नदीश्वराभिधानाष्टमद्वीपचक्रवाल विदिकचतुष्टयेव्यवस्थितेषु चतुर्षु भस्मरीसंस्थितेषु पर्वतेषु नदीश्वरचक्रवालमध्यभागवर्त्तिषु दिक्चतुष्टयावस्थितेषु चतु

यासन्ता वासहरद्रवक्षु गारवदृपव्यकुण्डल रुयगवरमाणुसुत्तर कालोदधिलवणसलिल दहर्पतिर
तिकारञ्जणकलेस दहिमुहउवउप्माय कंचणकविचित्तजमकवरसिहरि कूडवासीवक्खारअकम्म

समुद्रगंगानदीपद्मद्रुहरतिकारपर्वत अंजनपर्वतदधिमुख वैमानिकदेवनीकले देवकुण्डलत्तरकुण्डमाहिकंचनपर्वत विचित्रकूटनीलवंत
नामवर्षधरपर्वतयकीटूकाडा शिखरीपर्वतकूटनावासीदेवता वक्खारपर्वत हिमवंतादिकभूमीनिविषे रूडीपरेविहिंक्षाभागजेहना

ध्वं ध्वनवर्णेषु पर्वतेषु दधिसुखेषु ध्वञ्जनकचतुष्टयपार्श्ववर्त्तिषु ध्वरिणीपोड्यकस्त्रेवपर्वतेषु ध्वपपाताः येपवैमानिकादेवा ध्वपतन्ति ध्वय
 प्रत्यचमनुष्यक्षेत्रादावागच्छन्ति उत्पाताद्येभ्यो भवनपतयत्तत्प्रत्यमनुष्यक्षेत्रे समागच्छन्ति ते चानेकेति गिष्मिष्मकृटादयस्त्रेपु कंचनेपु उत्तर
 कुरुमध्ये देवकुरुमध्ये च प्रत्येकं पश्चानामशङ्कदादीनामप्रत्येकमुभयोपार्श्वयोः दशसुदशसुसर्वाङ्गिण्यद्वितीयपरिमाणेषु कान्धनमयपर्वतेषु विचि
 त्तन्ति नियथाभिधानवर्षधरप्रत्यासन्नयोः शीतोदाभिधानमशानद्यु भयतटवर्त्तिनोऽपि विचित्रकृटाभिधानयोपर्वतयोः जमगवरत्तिनील
 वहर्षधरप्रत्यासन्नयोः शीताभिधानमशानद्यु भयतटवर्त्तिनो यमकयराभिधानवर्षतयोः शिशुरिषु समुद्रमध्यवर्त्तिनो गोस्तुभादिपर्वतेषु
 कृटेपु च नन्दनवनकृटादिषु वस्तुशीलं येषा तेष्वर्षधरादिवासिनो देवानलभन्ते तृप्तिमिति प्रक्रमः तथा यक्कुडार अकम्भभूमिन्ति वक्षस्का
 राश्चित्तकृटादयो विजयविभागकारिणः अकम्भभूमयः हेमवतादिकाभोगभूमयः ताम्रयेवर्त्तन्त इति गम्यं तथा सुविभक्तभागादेशाजन

भूमौ सु सुविभक्तभागादेशासु कम्भभूमौ सुजेवियनराचाउरंत चक्रवर्त्ती वासुदेवावलदेवा मंडिलीया

एहवादेशे कर्मभूमिकादिकभरते ऐरवते जेनरमनुष्यध्वं तपर्वीदिक चक्रवर्त्तिवासुदेववलदेव सामान्यराजासुवराजादिकचतुष्टयं

पदायासु तासुथातासु कर्मभूमिषु कथ्यादिकर्मस्थानभूतासु भरतादिकासु पञ्चदशपरिमाणासु किमित्याह येपिचनराचतुरन्तचक
वर्त्तिनो वासुदेववन्देवाः प्रतीताःमाण्डलिकमहाराजाः ईश्वरायुवराजादयः भोगिकादित्यन्ये तलवराः कृतपट्टवन्धाः राजस्थानीया
सेनापतयः सैन्यनायकाः इभ्यायावतो द्रव्यस्योत्करेणान्तरितो हस्ती न दृश्यतेतावद्द्रव्यपतयः अश्विनः श्रीदेवतालंकृतशिरोवेष्टनक
वन्तोवणिग्नाविका राष्ट्रिकाराष्ट्रचिन्तानियुक्ताकाः पुरोहिताशान्तिकर्मकारिणः कुमारः राज्यार्हादण्डनायकाः तन्त्रपालाः माड

इस्सरातलवरा सेणावद्भूमासेद्धो सिद्धीयापुरोहिद्या कुमारण्डणायगा माडंविद्यासत्यवाहाकुडं
विद्या अमच्चाएअख्येय एवमादीपरिगह संचिणंतिअग्रंत असरणंदुरंत अधुवमणिच्चं असासयं

धराजासरीखा सैन्यनायकहस्तीद्रव्यदंकाद् लक्ष्मीनामुर्त्तिजितलाधरेतेसेठवणिग्जन देशनीचिंताजेहनेतेसेठीया शान्तिकर्मकारी
राजयोग्यतंतपालकोटवालसीमाडाराजादिभिस्तु साथचलावेते कुटवमाहिबडेरा राजनीसेवाकरे एयूवीक्तचनेरा एआदिदेइने
परिग्रहनेएकठोकरेअंतनथी आपदाथीनराखे अवसानदुष्टछे अवस्थानज्जवे अस्थिरपणायकी अयाश्रुतप्रापकर्मतेहनेमूल अवकरणी

स्विकाः प्रत्यन्तराजानः सार्थवाहाः प्रतीताकौटुम्बिकाग्राममहत्तराः सन्तोयेसेवकाः अमात्यारजचिन्तकाः एतेचउक्तलक्षणासन्दे
चेवमादयः परिग्रहंसचिन्वंतिपिण्डयति किंभूतं अनन्तमपरिमाणत्वात् असरणं आपदूभ्यो रक्षणासमर्थत्वात् दुरन्तंप्रदवसानदायण
त्वात् अभ्रुवंनावश्यम्भाविनमादित्योदययावत् अनित्यं ननित्यमस्थिरत्वात् अशाश्वतंप्रतिक्षणंविशरायत्वात् पावककम्पनेन्यतिपापकर्म
णान्नानावरणादीनामूलंचवकिरियच्चंति जिनागमाजनाजितबुद्धिचक्षुषामवकारणीयं विक्षेपणीयंत्याद्यमितिधावत् विनाशमूलं
बधवन्धपरिक्लेशं बल्ललंचनन्तक्लेशकारणमिति कथं नवरंसंक्लेशश्चित्ताविशुद्धितदेवादयः तंधनवानकरत्त निचयंपिण्डयन्त्यैवलोभ

पावककम्पनेमं अवकिरियच्चं विणासमूलं बहबंधपरिकलिसवज्जलमणंत संकलिसकरणं तैतंधराकाण
गरयणनिचय पण्डियाचिवलोभघत्यासंसारं अतिवयंति सव्वदुक्खसंनिलयणं परिग्गहेसेवदअद्वाए

यत्यजेजिनागमसभलीछाडे विनाशनोमूलकारणवधबंधपरिक्लेशकार घणाक्खेअनंतकष्टनोकारण एहवोतेधलकनकरत्तनोसम्बुद्धमि
लताज्जंतानिच्च लोभेग्रसाद्धता संसारमाहिअतिअमणकरे सर्वदुःखजन्मादिकघरस्थानकपरिग्रहसेववानेअर्थं विज्ञानशतसीले घणा

ग्रस्ताः संसारमतिपतन्ति अतिव्रजन्ति वा इतिव्यक्तं किंभूतं सर्वदुःखानि संनिलीयन्ते आश्रितानिभवन्ति यत्रसतथा सर्वदुःखसंनि-
लयनमिति अथयथापरिग्रहः क्रियतेतदाहपरिग्रहस्येव चार्थार्थशिल्पशतं शिञ्चेते वहुजनइतिकथं किंतुशिल्पमाचार्योपदेशप्राप्यं चित्वा
दिकलाश्चद्विस्तृतिः सुनिपुणाः लेखादिकाः शकुनगतपर्यवसानागणितप्रधाना इतिव्यक्तं तथाचतुःपष्टिं चमहिंलागुणान् यत्रआलिङ्ग-
नादीनामष्टानां क्रियाविशेषाणां वात्स्यायनाभिहितानामप्रत्येकमष्टभेदत्वाच्चतुःपष्टिमहिंलागुणामभवन्तीति गीतवृत्तादयोवास्त्रीजनोचि-
तावात्स्यायनाभिहिताश्चतुःपष्टिरेवेतिताश्चकिम्निधानं रतिजननानितिप्रतीतं तथासिम्पशेषेवन्तिशिल्पेनसेवावृत्त्यर्थेनराजादीनामवल-

सिम्पसयंसिक्काए बह्वजणेकलाश्चोय वावत्तरिसुनिपुणाश्चो लेहातियाश्चो सउणरूया वसाणा
ओगणियप्पहाणाश्चो चउसट्ठिं चमहिंलागुणे रतिजणेषेसिम्पसेवं असिमिसिकिसिवाणिज्जंवव

लोकविज्ञानकलावहोतरनेविषे डाहानिपुणलेखकादिश्चचरनोलिखिवो पंखीयानाशब्दश्चवशानक्केहड्ढे अंककलाप्रधानगणितआ-
लिङ्गनादिकस्त्रीनागुणकामीजनने चित्तसमाधिनाउपजावणहार राजादिकनीसेवासीखे खड्गादिशस्त्रअभ्यासलिखिनादिक्षेत्तक

गर्नाग्रित्वयेवाताग्नियुतेभूतसम्बन्धतया अस्मिन्सिद्धिसिद्धागिष्णंति अग्निपुष्पाभ्यां गमसिन्नामपोलत्वमुच्चरतिपिपिज्ञानंरुपिः सत्वञ्च
पृथक्कर्मयोगिष्णं धर्माण्येवधारं तयाव्यवधारं यादृच्छेदनेषत्वमुक्तमसत्त्वद्वयगतंतिष्ठयंताम् अर्जोपादप्रतिपादन्ताम् राजनीत्या
दिर्द्वैसत्यन्तिष्ठपुगास्त्वं धर्मेयदंससम्प्रगता क्षुत्किादिमुष्टियधणोपायजातंविनिधासयोगोअनायकुम्भकारासपथोकरणादियोगप्रयोगान्
परियथाव्यगिद्यतइतिप्रकृतं तद्याजन्त्येपुचवक्ते अग्रित्वयादिभ्योतिरिक्ते पुण्यमादिपुण्यप्रकारेण यष्टपुंकारणागनेयुपरिग्रहोपादानहेतु
यतेपुअधिकरणभूतेपुप्रवर्धगानादितिगम्यं यावज्जीयमाजगन्मर्दित्वाएस्मिपट्टवपनादित्वादेकपथनस्यनञ्च तंविनञ्जंकरंस्मिन्त्यपचि

ह्यारं अत्यसत्यं इ सत्यं च्छरुप्पवाय विविहाओय नोगजुं कणाओय अग्ने सुयएवमादीएसु बज्जका
रणसएसु नावज्जीवं नडिज्जए संचिणंति मंदनुद्धोपरिगगहस्येवय अद्वाएकरेतिपाणाए वहकरएअ

नैकयधिकयपिवादनोभाजयो पनउपार्जनोसक भवविद्यानीकला धात्रादिकनीसुटिसाहवानो नामाप्रकारनाथणीकरणादिकना
प्रयोगप्रहुं जयागीरो अनैराण्सादिदेवले पण्णाकारणनायतनेविगे जायजीपलनेपडेमिले सुटसुटिनाथणी परियधरेपवानेभवेकरे

न्यतिचतुष्टयो मन्दचतुष्टयो वा दुष्टबुद्धियुक्तापरिग्रहमिति प्रस्तुतं तथा परिग्रहस्यैव चार्थाय कुर्वन्ति प्राणानाजीवानावधकरणं हननक्रियां तथा
 अलीकनिवृत्तिसातिसंप्रयोगान्ततवालीकं स्यात्वाद्ः निवृत्तिः अत्यन्तादरकरणेन परवृत्तनं सातिसंप्रयोगो विगुणद्रव्यस्य द्रव्यान्तरमीलने
 न गुणोत्कर्षमोत्पादनं परद्रव्याभिज्जत्तिपरधनलोभं परद्रव्याभिधानं वा प्रथमान्तत्वं च प्राकृतत्वात् तथा सपरदारंगमणां सेवणा एवायास
 विसरणं तिस्वदारगमने आयासं शरीरमानसोर्ध्यायमं कुर्वन्तीति प्रकृतं परदारसेवनायाच विसरणं च प्राप्तौ मनः खेदं परस्य वासनः पीडां
 कुर्वन्तीति कलहमण्डनैराणि च तत्कलहो वाचिकः भण्डनं कायिकं वैराग्यशयापुबन्धः अगमानविमाननातत्र अपमाननानि विनयं भ्रंशा

लियनियडिसातिसंप्रयोगे परद्रव्यअभिष्कासपरदारगमणे सेवणा एवायासविसरणं कलह भण्डण
 वैराणिय अवमाणविमाणणाओ दृच्छमहिच्छप्पिवासा सतततिसिया तरुहगेहि लोभघत्या अत्ता

जीवनीहिंसाकरे स्याद्वोलिपर्वचनादिगुणरहितं सहितपारकाधनलेवानो लोभ परस्त्रीते हनागमे सेववेभोगे करीने शरीरनोखेद
 मननोखेदपामेव च नराडिभंजण मननोद्वेपममान मनुष्यनेकदर्थना अभिलाषमोटी तय्यातेणे करी निरंतरतरस्या अप्राप्तअर्थनी

विमाननाः कर्तव्येनाः किंभूताः संतः कुपन्तीत्याद्य इच्छमश्चिच्छदिभासस्ययतिष्ठदिगद्विप्रभिलापभाद्रमहेच्छानधाभिलापशुक्लवर्णादी
 नानिभूतेष्वपिपासापानेच्छातथासततंसंततटपिताइववर्तयितुमेतेतथातथातएकगिहिलोभयत्वात्तथायदेच्छात्तद्विद्वत्प्राप्तार्थीका
 द्यालोभश्चितियिमोक्षैर्गसायतिथ्यामायेततथाप्यन्तागणश्चिद्विद्वत्प्राप्तार्थीकाद्विद्वत्प्राप्तार्थीका
 मायालोभानितिकंठ्यंस्त्रीर्निर्गोयान्त्रिदितान् तथापरिग्रहण्यचभवंति नियमाच्छ्वानिमायादीर्निर्गोयान्त्रिद्विद्वत्प्राप्तार्थीका
 वाक्कायलक्षणाः गोरपाणिचर्वादिदसस्यतगौरयस्पाणि कपायाः संज्ञादप्रतीताः कामगुणश्चण्डगायत्रिकामगुणाः शब्दादयः पञ्चतएव

एवमनिगदिधाकरंति कोहमायमायालोभे अकित्तिण्ज्नेपरिग्रहेचेवकुंति नियमासुल्लङ्घायगा
 रवायकसायसगायकामगुणा अग्रहगाय इंदियलेसाग्रो सयणसंपयोगा सच्चित्ताचिन्तनीसगाइ

आकांक्षाचिन्तनीमोक्षतिणेपक्ष्या आत्मातंणेकरो अनिप्रत्याभरणरश्मिकरं कोपेभानंभायालोभे अर्कीर्तनीयसाधुनेनटवायोन्यपरि
 ग्रहनेयिषे धोइर्नियययत्यमायादिमनोदंष्ट्रादि त्रिणिगारयकोपादिगुंष्ट्राभाशारादि शब्दादिकप्राणान्तिपातादिक इंद्रियकृष्णले

आश्रयद्वाराणि ते च इन्द्रियलेसावन्ति इन्द्रियाणि असंख्यानि लेखाद्याप्रशस्ता भवंतीत्यर्थः तथा सयणसंपद्योगन्ति स्वजनसम्प्रायोगान्
 इच्छन्तीति संबंधः सचित्ताचित्तमिश्रकाणि द्रव्याणि च नतकानि इच्छन्ति परिग्रहीतुं तथा सदेवमनुजा सुरलोके लोभात्परिग्रही लोभपरि
 ग्रही न तु धर्म्मार्थपरिग्रही जिनवरैर्भोगितो यदुत नास्ति ईदृशः परिग्रहादन्यः प्राशद्वपाशो बंधनं प्रतिबंधः प्रतिबंधस्थानमभिष्वङ्गाश्रय इत्यर्थः
 तथा अस्ति सर्वजीवानां सर्वलोके परिग्रह इति गम्यं अविरतद्वारेण सूक्ष्माणामपि परिग्रहसंज्ञा सद्भावादिति । अथ यथा कुर्वन्तीत्युक्तमथ या
 दृशं फलं परिग्रहीददाति तदुच्यते परलोकं गमयन्ति परलोके च जन्मान्तरविषये च नष्टाः सुगतिना यातुं सत्प्रयत्नं शास्त्रतमपविद्वन्ति अज्ञान

दब्बाद् अणंतकाद् इच्छन्ति परिधेत्तु सदेवमणुया सुरं मिलो एलो भपरिगृहो जिणवरे हिं भणिओ नत्थि
 एरिसोपासोपडिं धो अत्थि सव्वज्जीवाणं सव्वलो एपरलोकं गमि यनट्ठातमं प्रविट्ठा म हयामो ह म हि य म ती

स्यादि स्वजनसंयोगजलवणादि अचित्तसुवर्णादि मिश्रादि द्रव्यजनतत्त्वे वांक्के परिग्रहिवाले वा देवतामनुष्य असुरसहितलोकने विषे लोभप
 रिग्रहता श्री जिनवरैर्देकह्यो न पीएह वोपासं बंधनं प्रतिबंध आश्रयच्छ सर्वजिवने सर्वलोकेने परलोकेने नष्ट अंधकार ते ह माहि पट्ठा उत्कृष्टो

मग्नाः मह्यमोहमोहियमद्भुति प्राकृतत्वान्महामोहेन प्रकृष्टोदयचारित्वमोहनीयेन मोहितमतयकिंभूते इत्याह तन्निश्चारजनीतद्वदज्ञा
नाधकारीयः स तमिन्द्राधकारतत्त्वकेषु जीवस्थानकेषु नष्टा इत्याह त्वसस्यावरसूक्ष्मवादरेषु पञ्जत्तमपञ्जत्त इह च यावत्करणादिदं दृश्यं पञ्ज
त्तमपञ्जत्तगसाहाराणपत्तये सरीरेसु यच्छं डजपोतजजरायुजरसजसंसे इमसंसुच्छिम उभिजलववा इ ए सु न र गतिरियदेवमणूसे सुजरा
मरणरोगसोगयङ्गले सु पलित्थो वमसागरो वमाणि अणा इयं अणवदग्गं दीहमद्धं चाउरंत संसारकंतारमिति अस्य च व्याख्या चतुर्थीध्यय
नवदयसेयाके एवं फलभुजो भवतीत्याह जीवालोलोभवस सन्निविष्टालो भवतेन परिग्रहे सन्निविष्टा अभिनिविष्टा इत्यर्थः एसो सो इत्याद्याध्य

तिमिन्द्राधकारेत सथावरसुहृन्मवार्यरे सुपञ्जत्तमपञ्जत्तगएवं जावपरियदृतिदीहमद्धं जीवालोलोभवसंसं स
न्निविष्टा एसो सो परिगृहस्स फलविवागो इह लोइओ परलोइओ अप्प सुहो वळु दुक्खो म ह भओ वळु र

मोहनीयमोचीच्छे बुद्धिअज्ञानपणो तेणे करी अंधारोवं स थावरसुहृन्मवादरपर्याप्ताअपर्याप्ता एपर्वत एहवाजीवसंसारमाहि परिवर्तनकरे
दीर्घपथजीवलोलोभने एकाग्रचित्त एपर्वोक्त परिग्रह नो फलविपाककक्षो इह लो कसंनंधीयो परलो कसंनंधीयो अल्पसुखघणो दुःखमहा भयघ

यननिगमनव्याचास्यपूर्ववदिति । क्व । अधुनाश्रवपंचकनिगमनायगाथाकदंबकमाह एतेहिगाहा एतेरनंतरोपवर्णितस्वरूपैः पंच

यप्यगाढोदारुणोक्कसोअसाओवाससहस्सेहिं मुञ्चतीनयअवेदयित्ताअत्थिज्जमोक्खोत्तिएवमाहंसु
नायकुलनंदणोमहप्पाजिणोओवरवीरनामधेज्जोक्कहेसोयपरिगगहस्सफलविवागंगएसोसोपरिगगहो
पंचमो नियमाणाणामणिक्कणगरयणमहरिहएवंजावदूस्ससमोक्खवरमुत्तिमगस्सफलिहभूयोचरि
मंअहम्मदारंसम्मत्तं पू एएहिंपंचहिंअसंवरेहिंरयमादिणिनुअणुसमयंचउविहगतिपेरंतं अणुपरि

णीरजेकरीप्रगाढरौद्र कर्कशकठोर असातानाकारणवर्षनेसहखेमुं काइनही विणभोगव्ये छेनिश्चेच्छूवोनथीइमकह्यो ज्ञातकुलनेविपे
नंदनस्मृद्धिकारक महातआळारागद्वेपरहित प्रधानवीरनामध्ये यत्तेणे कह्योपरिग्रहनो फलविपाकएपूविकह्योपरिग्रहरूपपाचमो
आश्रवद्वार निश्चयनानाप्रकारे मणिसुवणे चंद्रकात्यादिमहाव्य सुगंधद्रव्यमोदकादिककस्तुरीकर्पूरादि कपरिग्रहमुक्तिप्रधाननिर्लो
भतामार्गनेफलहसरीघोछे छेहलोअधर्मद्वारसमाप्तं पूहिंवेएतलेपाचआश्रवद्वारप्राणातिपातादि कह्याहिंवेतेहनोप्रतिपक्षपाचसंवर

भिरसंवरैः प्राणातिपातादिभिराश्रयै रजद्रव रजोजीवस्वरूपो परंछनात्कर्म ज्ञानानरणादिषाचिच्छिन्नु आचिन्धयात्मप्रदेशैः सरो पचित्य अनुसमयं प्रतिक्षणं चतुर्विधा चतुःप्रकारादेयादिभेदेन गतिर्गतिनामकर्मोदयसंपाद्योजीवपर्यायः पर्यान्तो विभागो यस्य स तथा तंचतुपरियत्तेते परिभ्रमन्ति संसारभवमिति स्वयगद्गच्छा सर्वगतीनादियादिसम्बन्धिनीनाप्रस्कन्दाः गमनानि सर्वगतिप्रस्कन्दातान् करिष्यन्त्यनन्तकाननंतानकृतपुण्याद्यधिष्ठिता अयनिरोधलक्षणपयित्वानुष्ठानाः येन नष्टयन्ति धर्मं श्रुतरूपं श्रुत्वा च ये प्रमाद्यन्ति क्षययन्ति श्रुतार्थसंस्वरात्मकं नानुतिष्ठन्तीत्यर्थः अणुसिद्धंगाद्यामनुशिष्टं एरणोपदिष्टमपि यज्ज्ञानध्वजप्रकारं धर्ममिति सम्बन्धः

यद्वृत्तिसंसारं स्वगतीपमखं देकाहंति अणंतगे अकयपुणानेयनसुणंति धम्मं सोऽणयजे प्रमाथंति २

द्वार अपिंसादिके छे ए संपरद्वारकश्चिदानेकाजि शिष्येने ध्यामंतवणदीद्वे एणोपधे पांच प्रकारने आश्रयद्वारेकरी रजनीपरे निर्मलजीवने मलिनसरिखोकरे समयर प्रतेकर्मउपार्जे देवनरकतियंचमनुष्यगतिविभागहे परिभ्रमणकरे संसारमादि १ सर्वदेवभवादिसंबंधिनी गतिप्रस्कंधगमनेजाइया सिध्याहटिपुरुषप्रवृद्धिरहितअधर्मशुक्तेतेनेयी खनलागे अकृतपुण्यजे पुरुषपनसाभले धम्मं जे साभलीने जे प्रमाद

पाठान्तरेण अनुशिष्टाः अनुशासिता वल्लविधंयथा भवन्ति मिथ्यादृष्ट्योनरा अबुद्ध्यो वद्वकानि काचित्कर्माणः तत्रबद्धं स्यप्रदेशेषु संक्षेपितं निकाचितं दृढतरं वद्धं उपशमनादिकरणानामविषयीकृतमिति भावः शृण्वन्ति केवलमनुष्ठत्यादिना धर्मेऽनुरूपं न च न पुनः कुर्वन्ते अनुतिष्ठन्तीति ३ किंसक्कागाहा किंयक्यं कर्तुं न शक्यमित्यर्थः जइति पादपूरणे यत्तयस्मान्नेच्छयनेऽप्युय ऊपधंसुधाप्रत्यु पकारानुपेक्षितयादीयमानमिति गम्यं पातुमपातुं किंरूपमित्याह जिनवचनं गुणमधुरं विरेचनं त्यागकारिसंबुदुःखानां ४ पंचेव गाहापंचेव प्राणातिपाताद्याश्चद्वाराणि उष्णिक्त्वात्यक्ता पञ्चैव प्राणातिपातविरमणादिसंवरान् रक्षित्वापालयित्वा भावेनान्तकरणे

अणुसहस्रं पिवज्जविहं मिच्छदिद्विद्याजिनराश्च बुद्धीया वद्वनिकाद्रयकम्मासुरेति धम्मं न परं करं ति ३ किंसक्काकाउं जेजनेच्छहञ्चोसहं मुहापाउं जिणवयणं गुणमज्जरं विरेयणं सव्वदुक्खाणं पंचेव य

करे २ श्रीगुरु उपादिष्ट एह वोपशिषवज्जप्रकारे धर्मं मिथ्यादृष्टीपुरुषबुद्धिरहितच धर्मयुक्तते हनेयीपनलागे वाधेनिकाचितकम्मां साभलेधम्मं परं करे आचरे नही ३ तुहं स्युं करीसको जे काईदुःकरकिया जे न थी वा छताओ पधफो कपीवा जिनवचन श्रीवीतरागनो भायो गुणे क

वृत्त्या कर्मरजोविप्रमुक्तादिति प्रतीतं सिद्धाना मध्येवरासिद्धिवरासकलकर्मक्षयलभ्या भावसिद्धिरित्यर्थः ताद्यतएवअनुत्तरा सर्वो
त्तमायान्तिगच्छन्तिद्विप्रश्चव्याकरणे पञ्चमाध्ययनविवरणं समाप्तं । उक्ताश्चात्रवाच्यतत् प्रतिपद्यभूतानासम्बराणा प्रथममहिंसा
लक्षणसम्बरमभिधातुकामस्तत प्रस्तावनार्थथिष्यमामन्त्यदमाह हेजंबूएत्तोगाहा इतश्चाश्रवणनानन्तरं सम्बरणंसम्बरः कर्मणा
मनुपादानन्तस्य द्वाराणीव द्वाराण्य पायासम्बरद्वाराणि पञ्चवक्ष्यामि प्राणातिपातविरमणादिक्रमेण यथाभणितानि भगवताञ्चौ

ऊचिभऊणं पंचेवयरक्लिऊणभावेणं कम्मरयविप्पमुक्का सिद्धिवरमणुत्तरंजंति ५ इतिपंचमंआस
वदारंसम्मत्तं ५ जंबूएत्तोसंवरदारोइं पंचवोच्छामिआणुपुव्वीएजहभसियाणिभगवयाससव्वदुकव

रिमधुरोमीठोफेडणहारसर्वदुःखनो ४ पाचप्राणातिपातादिच्छाडेपाचसंवरभावेयंतःकरणसुद्धराखीकरीकम्मंरजयीविप्रमुक्तमुक्तिप्रधा
नअनुत्तरतैहनेविपे ५ इतिपंचमंआश्रवद्वारंसमाप्तम् ५ अहोजंबूआगलि जेणेअनुष्ठानेकर्मआवताराखिइं तेहनाद्वारापाचकहिंस्युअनु
क्रमेजिमगैतमादिगणधरआगलिभाष्योभगवंतेसर्वदुःखनरामरणादिमूकाववानेअर्थे ५ पहिलोहोइअजीजीवदयावीजोसंवरद्वारसत्यव

मन्महावीर्यमरानस्वामिना अविपर्ययमालेणाहसाधर्म्यं नतुशुगयत्सुकलसंशयव्यवच्छेदसर्वस्वभापानुगामिभाषादिभिरतिशयैरिति सर्वदुःखविमोक्षणार्थमिति षष्ठमगाहाप्रथमंस्वरद्वारं भवत्यहिंसाद्वितीयं सत्यवचनमित्येवं भूतनामकं प्रज्ञप्तं प्ररूपितं दत्तं वितीर्णं मशनादि अनुज्ञातं भोग्यतयैवतीर्णं पीठफलकावग्रहादिनत्वशनादितदत्तं ग्राह्यमिति शेषः संवरोक्ति दत्तानुज्ञातग्रहणलक्षणस्तुतैः च सम्बरद्वत्यर्थः इदंच सम्बरशब्दं विनागायापय्याहं प्रसिद्धलक्षणं भवति नचसम्बरशब्दवर्जिता काचिद्वाचनोपलभ्यते तथा ब्रह्मचर्यं अपरिग्रहत्वं चतुर्थपञ्चमौ सम्बराविति २ तत्पगाहा तत्रैतेषु पञ्चसुमध्ये प्रथमंस्वरद्वारमहिंसातसया वरसम्बभूयस्वेमकरिति तस्य

विमोक्त्वणद्वारे १ षष्ठमंजुंतिअहिंसावितियं सम्बवयणंति प्रनत्तं दत्तमणुणायसंवरो वंभचेरमपरि गहंतंच २ तत्यषष्ठमंअहिंसा तस्सथावरसम्बभूयस्वेमकरी तीसेसभावणाओकिंचिवोच्छंशुणलेसं ३

चनपरूयोदीधुं अनुज्ञातीर्थकरिं संवरद्वार ब्रह्मचर्यएचोयो परिग्रहटालीनिनिःपरिग्रहपणुप्रांचमोसंवरद्वार २ तिहांप्रथमजीवदया तसथावरसर्वसूतप्राणीनेक्षेमकारी तेअहिंसा ५ भावनासहितं के काईएककहिस्युं गुणनोलेशमात्र ३ तेएजेआगलिकहीस्ये रुडा

स्थावराणां सर्वेषामूतानां क्षेमकरणशीलातस्या अहिंसायाः सभावनास्तु भावनापञ्चकोपेतायाएव किञ्चित् किञ्चनाल्पं वक्ष्ये गुणोद्देशं गुणलेशमिति साम्प्रतं सविशेषणमनन्तरोदितमेवार्थं गद्ये नाह ताण्डित्ति यानिसम्बरशब्देनाभिहितानि पुनरिमानि वक्ष्यमाणानि हेसुव्रतशोभनव्रतजंबूनामन् महातिकरणत्रयजोगत्रयेणयावज्जीवतया सर्वविषयनिवृत्तिरूपत्वात् अणुव्रतापेक्षयावृहन्ति व्रतानि नियमामहाव्रतानि लोयध्विद्वयव्याद् इति लोकवृत्तिदानि जीवलोकचित्तस्थास्थकारीणव्रतानिनयानितयावाचनान्तरे लोयद्विद्वयसम्बयाद् इति तत्रलोकायहितं सर्वददति यानितानि तथाश्रुतसागरदेशितानि यानितयातथातपो नशनादिपूर्वकर्मनिज्जरणफलं संयमः दृथिव्यादि संरक्षणलक्षणोभिनवकर्मानुपादानफलसद्रूपाणि व्रतानितपसंयमव्रतानि तपसंयमयोर्वानास्तिव्ययः क्षयो येषुतानितपः संयमाव्ययानितयाशीलं समाधानं गुणाच्च विनयादयः तैर्वराणि प्रधानानि यानिव्रतानितानिशीलवरगुणव्रतानि शील

ताण्डिद्रमाणि सुव्ययमहवयाद् लोकहित्यव्याद् सुयसागरदेशियाद् तवसंजमवयाद् सीलगुण

व्रतमोटाव्रतमध्यलोकनेहितकारीया सूत्रससुद्रभाष्या तपसंयमव्रतआचारविनयादिगुणप्रधानव्रत सत्यमायानोपरित्यागव्रतहेन

गुणवराव्यानिवाच्यवाशीलस्यगुणवराणांच वरगुणानाव्रजः समुदावो येषुतानिशीलगुणव्रतानि तथासत्यं वृथावादवज्जनंआयव
मायावर्जनं तत्प्रधानानिव्रतानियानितानि तथासत्यार्जवानिवातथानरकतिरयमनुजदेवगतिर्विवर्जयन्ति मोक्षप्रापकतयाव्यवच्छेद
यतियानितानितथासर्वैर्जिनैः शिष्यन्ते प्रतिपाद्यन्तेयानितानिसर्वजिनशासनानितान्येकप्रत्ययेसर्वजिनशासनकानिकर्मरजोविदार
यन्तिस्कोटयन्तिनितानि तथाभवशतविनाशनकानि अतएवदुःखशतविमोचनकानिसुखशतप्रवर्तनकानीतिचकंढं कापुरुषदुःखेनो
त्तीर्यन्ते निष्ठानीयन्तेइति कापुरुषपदुत्तराणि सत्पुरुषं निषेवितानिवाचनान्तरे सप्पुरिसतीरियाइं सत्पुरुषप्राप्ततीराणीत्यर्थः

वरवशाइं सच्चज्जवव्वयाइं नरगतिरिय मणयदेवगतिविवज्जयकाइं सव्वजिणसासणकाइं कम्मरय
विदारंगाइं भवसयविणसासणकाइं दुहसयविमोयणकाइं सुहसयपव्वत्तणकाइं कापुरिसदुरुत्त

रकगतित्थं चगतिमसुखगतिदेवगतिनिवारणहारं सर्वजिनभगवंतशीषववावाक्कं कर्मरजनविदारणहार भवनाशतनाविनाशकने
कारक दुःखनाशतनामकावणहार सुखनाशतनाप्रवर्त्तावक कापुरुषनेपालताडुःकर स्वरुधीरनेसेव्याथकामोक्षनोजाड्वोमार्गदेवलोका

द्रुहचपुरुषग्रहणं स्त्रीणासुपलक्षणमिति नतन्निषेधोक्त प्रतिपत्तव्य वड्डचैहवाक्यं तच्चग्रन्थान्तरेभ्योऽवसेयं निष्वाणगमणमगसगपण्या
यगाइंति निर्वाणगमनेमार्गद्रुव मार्गोद्यानिनितानि तथा स्वर्गेचदेहिनं प्रणयंतिनयन्तिनितानि तथाक्वचित्सगपयाणकानीतिपाठः
तत्रस्वर्गेगन्तव्ये प्रयाणकानीव गमनानीवयानितानि स्वर्गप्रयाणकानि ततःकर्मधारयः अथमहाव्रतसंज्ञितानां सम्बरद्वाराणां परि
माणमाह सम्बरद्वाराणिपंचएतेपामेवशिष्टप्रणेतृकत्वमाह कथितानितुभगवता अभिहितानि पुनरेतानिभगवताश्रीमन्महावीरे
णातः अर्द्धेयानि भवन्तीति भावइति प्रथमशंकराख्येन प्रस्तावना अथप्रथमशस्वरनिरूपणायाह तथेत्यादि तत्रतेषुपञ्चसम्बरद्वा

राइं सप्पु रिसनिसेवियाइं निष्वाणगमणमग सगपण्यायकाइं संवरदाराइं पंचकहियाणिओ
भगवयातत्थपठमंअहिंसाजासासदेव मणुया सुरस्सलोगस्सभवति दीवोताणंसरणगतीपइइानिब्बा

तेहनेपुहचाडणहार संवरहतिरूपहारपाचकह्या श्रीमहावीरेदेवेतिहा प्रथमश्रीजीवदया जेअहिंसासदेवमनुष्यअसुर जेलोकेऊइं
द्वीपानीपरित्वाणसरणरापणहारआपदाथी संपदानादेणहारअेयार्थीइं आदरवायोग्यसर्वसुखनोआधार मोक्षनोकारण१ चित्तस्व

रेषु मध्ये प्रथममाद्यं सत्त्वरद्वारमहिंसा किंभूतायासासदेवमनुजासुरस्य लोकस्य भवति दीवत्तिहीपोदीपो वायथागाधजलधिमध्यम
 ग्नानास्त्रैरस्थापदकदम्बकदर्थिताना महोर्मिमालामध्यमानगलाणात्त्राणं भतिहीपः प्राणिनामेवमयमहिंसासंसारसागरमध्यगताना
 व्यसनशतश्लापदापीडिताना संयोगवियोगवीचिविधुराणा त्राणं भवति तस्याः संसारसागरोत्तारहेतुत्वात् इति अहिंसाहीपउक्ता
 वायथावाहीपान्वकारनिराकृतहृक्प्रसराणा हेयोपादेयार्थहीनोपादानमूढमनसा तिमिरनिकरनिराकरणेन प्रवृत्त्यादिकारणं भव
 त्येवमहिंसाज्ञानावरणादिकर्मतमिच्छासंज्ञेन विग्रहद्वुद्धिप्रभापटलप्रवर्त्तनेन प्रवृत्त्यादिकारणत्वाहीपउक्ता तथा त्राणं स्वपरिपामाप
 दसंरक्षणान्तथा शरणंतधैवसम्पदः सम्पादकत्वात् गम्यते अयोर्यिभिराश्रीयतइति गतिप्रतिष्ठन्ति आसते सर्वगुणाः सुखानीवायस्या

दसंरक्षणान्तथा शरणंतधैवसम्पदः सम्पादकत्वात् गम्यते अयोर्यिभिराश्रीयतइति गतिप्रतिष्ठन्ति आसते सर्वगुणाः सुखानीवायस्या

ॐ१ निव्वुद्ध२ समाही३ संती४ किन्ती५ कन्ती६ रद्वय७ विरद्वय८ सुयंग९ तित्ती१० दया११ विमु
 स्थनोकारण२ समाधिनोकारण३ उपद्रवनिवृत्ति४ कीर्त्तिनोकारण५ कातिवधारेशरीरनी६ मननेरतीउपजवे७ हिंसाथीनिवृत्ति
 नोकारण८ द्वादशागीश्रंगनोकारण९ संतोषनोकारण१० अभयनोकारण११ बंधनथीमृत्कावे१२ क्रोधनोनिग्रह१३ सम्यक्तनोकारा

साप्रतिष्ठातथा निर्वीणं मोक्षसङ्घेतुत्वान्निर्वीणं तथानिर्द्वेतिः स्यास्थं समाधिः समताः शक्तिः शक्तिहेतुत्वात् शान्तिः द्रोहविरतिः कीर्त्तिः ख्यातिहेतुत्वात् कान्तिः कमनीयताकारणत्वात् रतिश्चरति हेतुत्वात् विरतिश्च निवृत्तिः पापात्श्रुतं श्रुतज्ञातमङ्ग कारणं यस्याः साश्रुताङ्गा आह च पदसंनारणतश्चोदया इत्यादित्तिहेतुत्वान्तृप्ति ततः कर्मधारयः तथादयादेहिरक्षा तथाविमुच्यते प्राणीसकलबन्धनेभ्यो ययासाविसुक्तिः तथा चान्ति क्रोधनिग्रहस्तदन्यत्वादहिंसापि क्षातिरुक्तसम्यक्तं सम्यग्वोधरूपमाराध्यते ययासासम्यक्ता राधनां महंति त्ति महती सर्वधर्मानुष्ठानाना वृहती आह च एकं विय एकवचं निहिदं जिनवरेहिंसव्वे हिंसाणातिवायविरमणसवाससतस्सरवखडा बोधिः सर्वज्ञधर्मप्राप्तिरहिंसा रूपत्वाच्चतस्या अहिंसावोधिरुक्ता अथवा हिंसासासुकम्पाः साचवोधिकारणमिति बोधिरवोच्यते बोधिकारणत्वं चानुकम्पायाः अणुकंपाकामनिज्जरवालतवेदाणविणयविभंगे संजोगविषययोगे सवणूसवइड्डिसक्कारेइतिवचनादितित

त्तो १२ खंति १३ समत्ताराहणा १४ महंती १५ वोहो १६ बुद्धी १७ धिती १८ समिद्धी १९ रिद्धि २०

धणहार १४ अहिंसाभगवती मोटी १५ बोधिमेव कुमारवत् १६ निर्मलबुद्धियाद् १७ चित्तहृतायाद् १८ सङ्खनोकारण १९ अङ्घ्रिनो

याबुद्धिः साफल्यकारणत्वादुबुद्धि यदाह बाह्यत्तरिकलाकुसलापंडियपुरिसापंडियाचेवसम्बकलायां पवरंजोधम्मकलानयाणांति धर्म
 बाह्यैसंवधतिश्चित्तदाढ्यं तत्परिपालनीयत्वादस्यादृतिरेवोच्यते समृद्धिरेवोच्यते एवंअद्विष्टाद्वि तयासाद्यार्थवसित
 सुक्तिस्थिते हेतुत्वास्थितिः तथापुष्टिः पुण्योपचयकारणत्वात् आहच पुष्टिः पुण्योपचयनं दयतिसमृद्धिंनयतीति नन्दाभदंतेकल्याणी
 करोति देहिनिमिति भद्राविशुद्धिपापक्षयोपायत्वेन जीवनिर्मलता स्वरूपत्वात् आहचशुद्धिपापक्षयेण जीवनिर्मलता तथाकेवल
 ज्ञानादिलब्धिनिमित्तत्वास्तुविषिष्टदृष्टि प्रधानदर्शनमतमित्यर्थः तदन्यदर्शनस्याप्राधान्यादाहच कंतीए पट्टियाए पयकोडीएप्रलाल
 भयाणजल्येत्तिचं नतायंपरस्सपीडानकायब्बाः कल्याणं कल्याणप्रापकत्वात् मङ्गलं दुरितोपयान्ति हेतुत्वात् प्रमोदः प्रमोदोत्पादकत्वात् वि

विद्दी२१ ठिती२२ पुडा२३ नंदी२४ महा२५ विसुद्धी२६ लड्डी२७ विसिद्धिदिट्ठी२८ कल्लाणं२९ मंगलं

कारण२० दृद्धिनोकारण२१ सादिच्यपर्यवसितएहवीमुत्तिनेविषेस्थितनाकारण२२ पुण्यपुष्टिनोकारण२३ आनंदनोकारण२४ कल्याण
 नोकारण२५ निर्मलपणानोकारण२६ केवलज्ञानलब्धिनोकारण२७ निर्मलदृष्टिनोकारण२८ कल्याणनोकारण२९

भूतिः सर्वविभूतिनिवन्धनत्वात् रक्षाजीवरक्षणस्वभावत्वात् सिद्धावासः मोक्षवासनिवन्धनत्वात् अनाश्रयः कर्मवन्धनिरोधोपायत्वात् केवलित्वात् स्थानं केवलित्वात् स्थानं केवलित्वात् शिवसमिति शीलसंयमोक्ति यथिवहेतुत्वेन शिवसमितिः सम्यक्प्रवृत्तिरुद्गुप्यत्वाद् हिंसासमिति शीलसमाधानं तद्रूपत्वाच्छीलं सयमो हिंसातत्परमद्वितिरूपप्रदर्शनेन च समुच्चये शीलपरिधरोक्ति शीलपरिगृहं चारित्त

३० प्रमोड३१ विभूति३२ सिद्धावासो३३ रक्खा३४ अणासवो३५ केवलीणं द्वाणं३६ शिव३७ समि
यौ३८ सौल३९ संजमोत्तिय४० सीलधरो४१ संवरोय४२ गुत्तौ४३ ववसाओ४४ उत्सतोय४५ जगो

दुरितोपशान्तिनोकारण३० हर्षनोकारण३१ सर्वविभूतीनोकारण३२ जीवरक्षानोकारण३३ मोक्षनावासनोकारण३४ कर्मवन्धकंधवानो कारण३५ केवलीसर्वजीवनीदयानेभाधारिरक्षादयाथकीसर्वसिधियाम्या३६ निरुपद्रव्नोकारणतेदया३७ सम्यक्प्रवृत्तविवानोकारण ३८ शीलसमाधिनोकारण३९ हिंसायकीनिवर्त्तिवानोकारण४० शीलवसिवानास्थानकतेदया४१ संवरकरिवोएदयाप्रसिद्धनाम४२ त्विणि अगुप्तिनो कंधवो४३ निश्चयधर्मरूपविवसायथीलाभे४४ ऊं चभावेजीवदयानोपालवो४५ भावयकीयज्ञतेआत्मानिर्मल४६ उत्तमगुण

स्थानं सम्बरश्च प्रतीतः गुप्तिरगुभाना सनः प्रसूतीना निरोधः विशिष्टो व्यवसायो निश्चयो व्यवसाय उच्छ्रयशुभावो न्ततत्वं यज्ञाभावतो देवपूजा आयतनं गुणानामाश्रयः यजनमभद्रयस्य दानं यतनं वा प्राणिरक्षणं प्रपन्नः अप्रमादः प्रमादवर्जनं आश्वासः आश्वासनं प्राणिनामेव विश्वासो विश्रम्भः अभवन्ति अभयं सर्वस्यापीति प्राणिगणस्य अनाघातधमरिवोक्षपवित्रा एकार्थशब्दद्वयोपादानात्

४६ आयतनं ४७ जयण ४८ मप्यमाश्रो ४९ असासो ५० विसासो ५१ अभञ्जो ५२ सब्बस्सवि ५३ अमा
घाश्रो ५४ चोक्ख ५५ पत्रिक्खी ५६ सुतो ५७ पुया ५८ विमल ५९ पमासाय ६० निम्मलतरत्ति ६१ एव

नो आश्रय ४७ जयणा प्राणपवनानो कारण ४८ जीवदयानो पालणहारप्रमादटाले ४९ जीवने समतानो कारण ५० सर्वजीवने विश्वास
नो कारण ५१ जीवने अभयनो कारण ५२ सषला इतस यावरप्राणीने ५३ अमारिराखवाने मिनाथनीपरे ५४ जीवदया चित्तचोखुं करं ५५
चित्तपवित्तरवानो कारण ५६ अतिहीपवित्तरं ५७ भावयकी देवनो पूजीवो ते दया ५८ निर्मलाङ्गनो कारण ५९ प्रभानो कारणे ते दया ६०
अत्यन्तमलरहिते भणो दया एतलेनामिकहीहि वेसमाधिसभणी कहेछे ६१ इत्यादिक अनेकनामकत्वा आपणो गुणेनीपजाव्याएत

अतिशयपवित्राशुचि भावशौचरूपा आहच सत्यं शौचंतपःशौचंशौचमिन्द्रियनिग्रहः सर्वभूतदयाशौचं जलशौचंच पञ्चममितिप्रता
पयित्वापूजावाभावतोदेवताया अर्चनंविमलप्रभासा तन्निबन्धनत्वात् निम्नलतरन्ति निर्मलंजीवं करोति यासातथा अतिशयेनवानि
र्या लानिर्म्मलतरा इतिनाम्ना समाप्तौ एवमादीन्येवं प्रकाराणि निजकगुणनिर्म्मितानि यथार्थानीत्यर्थः अतएवाह पर्यायनामानि
तत्तद्वर्म्माश्रिताभिधानानि भवन्त्यहिंसायाः भगवत्यादृति पूजावचनं एयासाभगवत्यहिंसायासा भीतानामिव शरणमित्यन्ताश्वासि
कादेहिनामितिगम्यं पक्खीणं पिवगमणंति पक्षिणामिव विहायोगमनं हितादेहिनामिति गम्यमेवमन्यान्यपिपट् पदानि व्याख्ये

मादीणि नियगुणनिर्मियाइं पज्जवनामाणिज्झंति अहिंसाएभगवतीए एसाभगवतीअहिंसाजा
साभीयाणंपिवसरणंपक्खीणंपिवगयणं तिसियाणंपिवसलिलंइ खुहियाणंपिवअसरणं४समुद्मज्जे

लानाममाहिअहिंसालाभेएणेकारणिहोइं अहिंसाजीवदयाभगवतीनागुणकहेछे एभगवतीपूज्यदयाकेहवीछे अहिंसाजीवदयाजि
मवीहताप्राणीनेकोईसरणराखतोहोइं तिम १ जिमपंखीयानेगगननोआधार २ तस्यानेजिमपाणीनोआधार ३ भव्यानेजिमअन्ननो

यानि किंभूतादीना शरणादिसमेवसानेत्याह एतेति एतेभ्योऽनन्तरोदितेभ्यः शरणादिभ्यो विशिष्टतरिकाप्रधानतरिकाअहिंसा
हिततयेति गम्यतेशरणादितो हितमनैकान्तिकमनात्यन्तिकं भवत्यहिंसा तस्तुतद्विपरीतं मोक्षावाप्तिरिति तथायासाइत्यादियासौ

वपोतवहणंचउप्ययाणंच आसमपयं दुहटियाणंच उसहिवलं० अडवीमउर्भेच सत्यगमणं८ए
त्तोविसिद्धतरिकाअहिंसा जासापुठवीजलअगणिमापय वणगफतीबीजहरिय जलचरथलचरख
हचरतसथावरसव्वभूय खेमकरीएसामगवतीअहिंसाजासा अप्ररिमियनाणंदं सणधरेहिंसीलगु

आधार४ समुद्रमाहिजिमप्रवहणनोआधार५ गाइंभैसकालीहरणादिकअटवीनाजीवनेवासरहिवानोठामंदरोगांतकपीद्याप्राणी
नेओषधानोवल०जिमअटवीमाहिभूलानेसाथनोवल८ एतलाऊं तीतरगाढीविशिष्टदयाअधिकीछें अहिंसाभगवतीजेतेष्टयवीपाणी
अभिवायुवनस्पतीशाल्यादिहरीकाय जलचरथलचरखेचरतसथावर सर्वभूतप्राणीनेखेमनीकरणहारी एदयाभगवती दयाजेअहिं
साकुणिंरपालीतेकहेछें जेहनोमापलीनथीएहवोज्ञानदर्शनधरणहार शुद्धआचार मूलगुणादिकअत्युत्थानादिक अनशननादि१०

प्रथिव्यादीनि च पञ्चप्रतीतानि बीजहरितानि च वनस्पति विशेषा आहारार्थत्वेन प्रधानतया शेषवनस्पते भेदेनोक्ता जलचरादीनि च प्रतीतानि त्वसंस्थावराणि सर्वभूतानि तेषां चैवमकरीयासा तथा एषा एषैव भगवती अहिंसानान्यायथा लौकिकैः कल्पिताः कुलादिनि तारयेत् सप्तयत्नगोर्वितृपीभवेत् सर्वथा सर्वयत्नेन भूमिषु सुदं कुश इह गोविपयेयाद्या सा किल तन्मतेनाहिंसास्याच प्रथिव्युदकप्रतूरकादीनां पृथ्वीत्येवं रूपानसम्यगहिंसेति अथैरियमुपलब्धा सेविता च तानाह जासेत्यादि च परिमितज्ञानदर्शनधरैरितिकंथं शीलं समाधानं तदेव गुणः शीलगुणः विनयतपः संयमाश्च नयन्ति प्रकर्षं प्रापयन्ति ये ते तथा तैस्तीर्थकरैः द्वादशाङ्गप्रणायकैः सर्वजगद्भवैः त्रिलोकमहितैरिति च कंथं कौरेवं विधेः किमित्याह जिनचंद्रैः कारुणिकनिशाकरैः सुष्टुदृष्टाकेवलालोकेन कारणतः स्वरूपत कार्पतश्च सम्यग्विनिश्चिता तत्र गुरुरूपदेशकर्मचयोपशमादि बाह्याभ्यन्तरं कारणमस्याः प्रमत्तयोगात्प्राणव्यपरोपणलक्षणहिंसा

णविणयतवसंजमनाय केहिंति त्थकरेहिंस्वजगवच्छलेहिंति लो गमहिंतेहिंजिणचंदेहिंसुष्टु दिष्टाओ

संयमएतलानायकपमाडणहार तीर्थकरैः सर्वजगनावात्सल्यकारीतेणे त्विभुवननाम्रजनीकतेणे श्रीवीतरागदेवे रुडीपरेकेवलज्ञानेक

प्रतिपक्ष रूपं स्वभावं स्वर्गप्राप्तिलक्षणं चकार्यमिति तथा अथ विजिना विशिष्टावधिज्ञानिनस्तैरपि विज्ञातास्तपरिज्ञया बुद्ध्या प्रत्याख्यानपरिज्ञया च सेविताऋज्वीमनो मालग्राहिणी ऋजुसामन्तमन्तगाहिणी ऋजुमर्दमणोनाणं प्रायं विसेसविमुहषडामित्तं चिन्तितं यंसुणतित्तवचनात् भतिर्मनः पर्यायज्ञानविशयो येषां ते ऋजुमतयस्तैरपि दृष्टा अथ लोकिता विपुलमतयो मनोविशेषग्राहिमनः पर्यायज्ञानिनः उक्तं च विउलंबल्युविसेसणमाखंतगाहिणीमर्दं विउलाचिंतियमणुसरदूषडं पसंगउपज्जवसएहिं तैरपि विदिता ज्ञाता भूवधरैरधी

हिजणेहिं विणाया उज्जुमतोहिं विदिद्वविपुलतीहिं विदिता भूवधरैहिं अधियाविउज्जीहिं पतिखाआ भिणवोहीयनाणीहिंसुयनाणीहिं मणपज्जवणाणीहिं केवलनाणीहिं आभोसहिप्रत्तोहिं खलोसहिप

रीदीठिअवधिज्ञानेएदयामज्ञादं जाणी सामान्यपणे मनपर्यायज्ञानतेणे दयाएदीठी विशेषसहितमनः पर्यायज्ञानतेणे एदयाजाणी १४ पूर्वनाधारणहारतेणे दयापाली अधिकवैक्रियल विसहिततेणे दयापाली निखारीपाली मतिज्ञानीतेणे पण्हिदयापाली अतज्ञानीदं पण्हिदयापाली मनः पर्यवज्ञानीयेदयापाली केवलज्ञानीदं दयापाली कस्तादिकनेस्सर्गवेकरी सर्वव्याधिउपसमाववासमर्थएहवीलब्धिनाधरण

तान्युतनिपदासतीपठिताविचव्यभिं पद्व्यन्तिविकुर्भिभ्यैक्रियकारिभिः प्रतीकांनिष्कीर्णाभ्याजन्मपालितव्यर्थः आभिणिबोधिवना
 योहीत्यादि चमणुचिन्नेत्येतदन्तंगुगमं यापरं यमोसचिंपत्तेभिंति यामर्गः संस्वर्थः न एवौपधिरवौपधिः सर्वरोगाप्रहारितान्तपथरण
 प्रभावोलिव्यिग्रेपसा प्राप्तायेतेतथा तैरेवमुत्तरत्वापि नयरेलोनिर्घावन सह, मसु, गरीरविष्मोसधिति विपुपोगुत्वसुरीपावववाः अ
 धयाधित्तिपिट्बिष्ठापत्ति प्रचययंगंमत्रंगेपं तद्यैवसम्योसधित्सिर्धएवानन्तरोदिता समर्गोदयोन्येच दधयचौपधयः रुदौपधयः वीजनलपा
 बुद्धियेपाते पीजबुद्धयः अर्थमात्रमवाप्यनानार्थसमूहाभ्युदिकाभ्यधिका बुद्धियेपा तद्व्यर्थः फोठद्वबुद्धियेपातेकोष्ठदुष्टयः सदातृज्ञाता
 विनट्बुद्धयद्व्यर्थः पदेनैकेनपदगतान्यरुहन्ति पदानुसारिणः दृष्टगाथाभयन्ति संकारिसयामासोसोमुतीपुत्सिषाणविपुसोविष्मभ्यन्ने

त्तेहिंनक्षोसहिपत्तेहिंविष्मोसहिपत्तेहिंवीजबुद्धोएहिंकोष्ठबुद्धोहिंपयाणुसारीहिंसं

हारतेणेपदयापामीजेकामुष्मार्हिलायकतेकजयोपथीसमानेद्वेगरीरनोमलतेरजयोपथीपथीनोतिलघुनीतिषीप्रधीद्वेजेकनेयेल
 जलवडीनीतिजघुनीतीएसर्वसौपधीद्वेबीजसरीपीजेकनीनुद्वेकोटकसरीपीयुद्धिकोठामाहिधालीपियासेनहीएकपदकेडेअनेकपद

विडिति विद्वंभासंतियपत्तिपासवणं एण्यन्वेयमद्वजेसिं सञ्चयसुरभयोवयवारोगोवसमसमत्था तेज्जंतितउसहिपत्ता जोसुत्तपएणव
 ज्जसुयमणुधावद्वपयाणुसारीसो जोअत्थपएणत्थं अणुसरइसवीयबुद्धीओ कोट्टयधससुणिगलसुत्तत्थाकोट्टबुद्धीया तथासंभिन्नं सर्वतः
 सर्वशरीरावयवैः शृण्वन्तीति संभिन्नओतारः अथवासंभिन्नानि शब्दादिविषयैः प्रत्येकं ग्राहत्वेन व्याप्तानि ओतोसीन्द्रियाणियेपाते
 संभिन्नओतसः सामस्येनवाभिन्नान् परस्परभेदेन शब्दान् शृण्वन्तीति संभिन्नओतारस्तौ इहगयाजोसुयाइसब्बओ सुयाइसब्बविस
 एवसब्बसो एहिंसुयाइवज्जएवसइ भिन्नेसंभिन्नसोउसामनोवलिकैर्निश्चलमनोभिवाग्वलिकैः दृढप्रतिज्ञैः कायवलिकैः परीषहापीडितश
 रीरैः ज्ञानादिवलिकैर्दृष्टानादिभिः क्षीरमिवमधुरवचनमाश्रयंतिक्षरन्ति येतेक्षीराश्रवालब्धिविशेषवन्तस्तेः एवमन्यदपिपदद्वयंइह

भिस्सोतिहिंसुयधरेहिंसणवलएहिंमणवलएहिंवयवलएहिंकायवलएहिंनाणवलएहिंदंसणवलएहिंचरित्तवल

आवडेसर्वशरीरनेअवयवेकरीसामलेदेखेसुतनाधरणहारेमनजेहनानिश्चलकेतेणजेहवोबोलेतेहवोनिर्वाहे' परीसहानासहणहारे'
 जेहनेज्ञाननोवलतेणजेहनेदर्शनोवलकेतेणजेहनेधारित्तनावलकेतेणदयापालीदुग्धनीपरेजेहनोवचनमिठोकेमधुनीपरेमिष्टवचनेके

गायार्थं धीरमञ्जसप्पिमाउवमाउवयणे तदासुभाङ्गंति सहानसंरसयतां स्थानमुपचाराद्रुसभत्यदिभूतानसंक्षधीणं महानसंक्षेपात्त
 धीणमशानसिका स्यार्यानीतभक्ते नलक्षमपित्तितोभोजयतां यावदाज्जनानतद्रुक्तं मायन्त्रक्षीयते तदायतिवयवचरणासवारणाव
 यिटाकायगमनलब्धिकामो घञंयाचारणाविद्याधाराणांरिति इहगाथाभद्रसयचरणसक्त्याज्जाविज्जादिधारणासुणमो अंधादि
 जाद्रुपटमोनिर्मां काउरदिभरेदिं १ एगुप्याएणगभोरसगवरमिभो तयोपदिनिचतोपीएगंनदौसरमिर्तथोएइतद्रएणं३ पदमेणपंड
 गवणोबीइउप्याएणयंदयंएइतइएउप्याएणतभोइदज्जायाचारणोएइ२ पदमेणभाणुसोचारणंसंक्षेदोसरेयीयएणएइतथोतद्रएणंकयचे
 इयपंदयोइहगं ४ पदमेणयंदगानणेपीउप्याएणयंदगयणंभिइइइइइतद्रएणं ओविज्जाधारणोरोइ ५ चठलभन्तिएहिं इइएवंवापत्कर
 णात्तुण्डभन्तिएहिंअट्टमभन्तिएहिंएयंदसमसुवालसपोइससोलसमभद्रभासमाभदोसासतिमासणठमासपंचमासद्रुतिद्रुद्व्यंउत्तिसप्तंयाक

एहिंखीरासवेहिंमकुआसवेहिंसप्पियासवेहिंअलीणमहाणसिहिंचारणेहिंविज्जाहरेहिंचलत्य

धीसरीधोपोपद्योवचनतेणेअधीणजेभातपाणीण्टेसाधुनागतनेलमाउतेहे धूटेनहीअंधाचारण्यविद्याचारणएकंतरउपवासकरण

भाजनताभ्यां दीयमानं ग्राह्यमित्येवं रूपः कल्प्य. समाचारो यथा तत्तज्जातसंख्यकाल्यकासौ उपनिधिना प्रत्यासन्नाचरन्ति प्रत्यासन्नसंयमदृष्टन्ति येन षोडशनिधिका तैः शुद्धैः प्रणिज्जा गंकितदिदोषपरिहारचारिणसौ संयुता प्रधानाभिः पंचपादिपरिमाणयतीभिर्देतिभिः सकृद्वक्त्रादिपात्यपातलघ्याभिचरन्ति येते संस्थादन्तिकासौ दक्षिणचरणं धैततृदन्ती उज्ज्वला एवारेरोयईडं इति तन्निवाया षड्यो

चरएहिं लूहचरएहिं समुदाणिचरएहिं मोगाचरएहिं संसृकषीएहिं तज्जायसं
सृकषिएहिं उवनिचिहएहिं सुद्वेसणिएहिं संखादन्ति एहिं दिद्वलाभिहं अदिद्वलाभिहं पुद्ग

गहारसमुदाणीभिधानालेणशरं जियादंगिताणपणोपमेषाहारविनातिवारं भाहारलेयो मौनापलंघीभावदृक्पचननभोलेषरथे
शयेतद्याभाजनिदीयेतलेयो जेन्द्रव्यंदयायोग्यत्वे तेषेणरस्याशयतयाभाजनि दीदं तोलैयो तेषेणसाधारत्वे जेउपासराधीटूकडाजभा
हारनेविचरे संकादिदोषटालीभाहारलीदं तेषे द्यातनीसंस्थां भाहारल्ये तेषे जेदीसतास्सानकडं तीभाख्योभाहारले जेपूबंदी
टोनथीतेगोदीजेतोभाहारलीदं तेषेसाधूये जेगटभख्युजनेपूहे जेभगयनसाभातकल्ये एमकदेतोलैयो भदाजभाविबलकरेतेषे सदापरिम

च्छिन्ननिवायाउदत्तीहोद्द्रव्ये तराहटिलाभिकाये दृश्यमानस्थानादीनीतं गृह्णन्तिअदृष्टलाभिकाये अदृष्टपूर्वेणदीयमानं गृह्णन्ति
 दृष्टलाभिकायेकल्पते द्रवंभवते साधोइत्येवं प्रअपूर्वकमेवलब्धं गृह्णन्तिभिन्नस्यैवपिण्डस्यउदनादिपिण्डस्यपातः पातक्षेपोयेपाग्राह्य
 तथासिते भिन्नपिण्डपातिकातैः परमितपिण्डपातकैः परमितगृहप्रवेशादिना वृत्तिसंक्षेपवद्भिः अंताहारित्यादिअन्तानिपदानि

लाभिणह्मिंश्चायंवीलणह्मिंपुरमड्डीणह्मिंएकासणिणह्मिंनिवितिणह्मिं भिणपिंडवातिणह्मिंपरमितपिंड
 वातिणह्मिंअंताहारेह्मिंपंताहारेह्मिंअरसाहारेह्मिंवरसाहारेह्मिंतुच्छाहारेह्मिंलहा
 हारेह्मिंअंतजीविह्मिंपंतजीवीह्मिंलूहजीवीह्मिंतुच्छजीवीह्मिंपसंतजीवीह्मिंवित्तजी

ड्ढकरेएकासणसोटातपनेपारणेविगेरहितजीमेजोदनादिकटकडाकरीपात्रेप्रखेपेतेणेदवापालीपरमाणोतेतघरतथाकवलतथाद्रव्य
 इमकरीआहारल्येवालचणादिकआहारलीइंलग्नोउषराडिआहारल्येहीगमरिआदिरसरहितनोलेणहारसरहितअल्पआहार
 लूखोआहारअंतजीवीप्रातजीवी लुखजीवीअल्पआहारजीवीकापायथीउपशम्याजावजीवताईतेणेदवापालीचंद्रमानीपरप्रश्रातजीवी

मायावामाशिक्ष्यादिकयातिष्ठति ये ते तथातैः स्थानमुक्तुं टकं येषां तेष्वानोतकुटुकास्तौ वीरासनं भूयसापादस्य सिंहासनोपवेशनमिति तदस्ति येषां ते वीरासनिकास्तौ निपद्यासमपुतोपवेयनादिका तथा चरंतीति नैपद्यिकास्तौ देण्डस्यैवायतं संस्थानं येयामस्ति ते दंडायतिकास्तौ लगण्डं दुःसंस्थितं काष्ठं तद्वत्स्थिरः पाष्णीनां भूलग्नौ न शरते ये ते लंगडाययिनस्तौ उक्तं च वीरासणं तु सीहासणो ज्वजहसु क्रजाणुगणिविष्टो दंडगलगड उवमा आयतकुज्जे यदो एहं पि एका एयपार्श्वो भूम्या सम्वध्यते येषां न द्वितीयपार्श्वे न भवंतीत्येकपार्श्वकास्तौ आतापकैरातापनकारिभिः आतापनाचविविधायत आह उक्तो सामज्जिमाजहन्नाय उक्तो सा उ निवस्थानि सन्वमष्कारवियजहन्नाः अप्रावृत्तैः प्रावरणवर्जितैः अनिष्टुभण्णं हिति अनिष्टीवकैः सुपद्धेयणापरिष्ठापकैः अकंडूयकैः अकण्डूयनकारकैः हतकेश

अकंडूय एहिं धूतकैः समं सुलोमनखे हिंसव्व गायपडिकम्म विप्पमुक्के हिंसमणुचिन्ना सुयधर विदितत्थका

परिठवेन हौ खानि खणेन ही शुश्रुपान करे मस्तक नास्मश्रुना केयरो मकत्ता दिकनान खद्धादिते सर्वगत समस्त शरीरनो संस्कार करि वाथकी विप्रमुक्त शरीरनी संभालन करे तेणे दयापाली सेवी अहिंस सास्त्रना धरण चार जांण्या अर्थे नो सम्बह एहवी बुद्धिं जे हनी स्थिर दं हा

शमश्रुनखैः धृतासंस्कारोपेक्षया त्यक्ताः केयाः गिरोजाः शमश्रूणिकूर्चकेशाः रोमाणिकचादिलोमानि नखाश्च प्रसिद्धावैतेतथातैः सर्व
 गालप्रतिकर्मविप्रसृक्तेः अश्वद्रादिवर्जनात् समणुचिन्त्रत्तिसमनुर्चिर्णासिवितेत्यर्थः तथाश्रुतधरासूत्रधराविदितोर्यकार्योर्थराशिः
 श्रुताभिधेयो ययासातया साविदितार्थकाया बुद्धिमर्तियपातेतया ततः कर्मधारयेश्रुतधरविदितार्थकायनुद्भवः तैः समनुपालितेति सम्ब
 न्धः तथाधीरास्थिराश्रजोभावामतिरयग्रहादिका बुद्धिद्यौत्पत्तिगादिका येषां तेतथातेचयेतेद्भृत्यद्देशे अशीविषानागाः तेचते उग्र
 तेजसश्च तौवप्रभावासीत्रपिपाद्भृत्यस्यैवमात्कल्पासागृहगा गापेनोपघातकारित्वच्चेतया निश्चयोवस्तुनिर्णयोव्यवसायः पुरुषकारस्वयोः
 पर्याप्तयोः परिपूर्णयोः कृताविहितमतिर्बुद्धिर्येषां तेतथापाठान्तरेण निश्चयव्यवसायौविनीतौ आत्मनिप्रापितौयैः पर्याप्ताचक्षतामतिर्धै
 स्तेतथानित्यं सदासाध्यायोर्वाचनानिश्चयनिरोधरूपंयेपातेतथा ध्यानपियेषोपदर्शनार्थमाह अनुवद्वंसततंधर्म ध्यानमात्राविन

यनुद्धीहिं धीरमतिबुद्धिगोचरेते आसीविसउगतेयकप्याणिच्छय ववसायपज्जत्तकयमतीयाणि

दिकमतिउत्पातिस्मान्निकनुद्भवत जेचनीदृढिविपसर्पप्रायसरणी सतेजउत्कृष्टतेजजेछनोष्टेतेसरिगा वस्तुनोनिर्णयपुरुषाकारप्रति

यादिलक्षणं येषांतेनुबद्धधर्मध्यानाततः कर्मधारयः पंचमहाव्रतरूपं यच्चारित्वंतेनयुक्तायेतेतथा समिताः सम्यक्प्रवृत्ताः समितिष्वी
र्यासमित्यादिषु समितपापाः क्षपितकिल्बिषाः क्षपितविधजगद्वत्सलाः षट् जीवनिर्कायहिताः नित्यमप्रमत्ताद्रुतिकंठं एतेहियन्तिथेते
पूर्वोक्तगुणाएतैश्चान्यैश्चानुकूललक्षणैर्गुणवद्भिर्यासावनुपालिताभवती अहिंसाप्रथमंस्वस्वरद्वारमितिहृदयं अथाहिंसापालनोद्यतस्य
यद्विधेयंतदुच्यते इमंचेत्यादि अयंचवक्ष्यमाणविशेषंछोगवेषणीयद्रुतिसम्बन्धः किमर्थमतआह दृष्टिव्युदकारिणमास्ततस्त्वरणत्वसस्या
वरसर्वभूतेषुविषयेयांसंयमदयासंजमालिकाहृणानतुमिथ्यादृश्यामिववधात्मिका तदर्थतद्धेतोः प्रबुद्धोनवद्वलंछोभैक्षं गवेषयितव्योऽन्वे

स्वंसंज्ञायज्ज्ञाणं अणुबंधधम्मज्ज्ञाणंपंचमहव्वयचरितजुत्तासमियासमितीसुसमितपावाध्विह
जगवच्छला शिञ्चमप्यमत्ताएयहिंय अस्सेहियजासाअणुपालियाभगवतीइमंचपुढवीदगअगणिमा

पर्यणकीधीवुद्धिजेणेसदावाचनादिध्याननिरंतरधर्मध्यानपांचमहाव्रतचारित्वेयुक्तैर्यार्थैर्दिकप्रवर्त्ततासमाव्योपापच्छजीवकायनादितकारी
सदाप्रमादरहितएहवासाधु अनैरासाधुतेअहिंसा अनुक्रमेपालीभगवती आगलीकहीस्ये दृष्टिवीपाणीअग्निवायुवनस्पतीवसथाव

पणीयः इहचोच्छ्रयस्य पुं लिङ्गत्वेऽपि प्राकृतत्वान्न पुं सकलिङ्गनिर्देशो न दोषायेति उं छमेव विशेष्यन्नाह अकथमित्यादि अकृतः सा ध्वर्थदायकेन पाकतो न विहितः अकारियंति न चान्यैः कारितः अणाह्वयंति अनाह्वतो गृहस्थेन साधोरनिमन्त्रणपूर्वकं दीयमानः अनु द्विष्टो यावन्ति कादिभेदवर्जितः अकीयकडंति न क्रियते न क्रयेण साध्वर्थकृतः अकीतकृत एतदेव प्रपञ्चयति नवभिन्नकोटीभिस्तु परिशुद्धः ताद्ये मानं रंति न धातयति न प्रतं नानुजानाति न पचति न पाचयति न कृणाति न कृणाति न कापयति न क्रीणन्ति

रयतरुगणंतसथावरसव्वभूयसंजय दयद्वयाएसुद्धं उं छंगवेसयव्वं अकथमकारियमणाहुयमणुदिट्ठं
अकथकडंनवकोडीहिं परिशुद्ध दसहियदोसेहिं विप्पमुक्कं उग्गमउप्पायणे सणासुद्धववगयचुयचद्व

रसर्वभूतने संयमदयानि अर्थसुधो आहारगवेपवो साधुने अर्थकीधोनथी अने रापाहे करायोनथी नूहतरादिकरहित उद्देशिकदोपर चितसाधुने अर्थसूत्ये नथीलीधो नवकोडी परिशुद्धते केही न हणे न हणाये न हणताने अनुमोदे न पचताने अनुमोदे ई वेचातो न लीई न लिखरावे न वेचातालेताने अनुमोदे ८ शुद्धनिर्दोष दशसंकादिदोषे करीरचित तेथकी मूकाणो उद्गमन १ ई

नानुजानाति१० तथादशभिश्चदोषैर्विप्रमुक्तस्तेचामीसंकय२ मक्खिय२ निक्खित्त३ पिहिय४ साहरिय५ दायगु६ म्मीसे७ अपरिणयट
 लित्त८ छड्डिय१० एसणदोसादसहवन्ति१० उग्गमुप्पायणेसणासुद्धन्तिउद्गमरूपाउत्पादनरूपाचयाएयणागवेपणातयाभुद्धोयसतथा
 तलोद्गमपोडयविध आहचअहाकम्मूहेसिय२ मूडूकम्मये३ सीसजाएय४ उवणा५ पाऊडियाए६ पाउयर७ कौयट पामिस्से८ परियट्टि
 ए१०अभिहडे११ उम्भिन१२ मालोहडे१३अक्खिज्जे१४अणसठे१५ अन्कोयरएय१६ सोलसमे१७ उत्पादनापिषोडयविधेवआहच
 धाई१ दूई२ निमित्ते३ आजीव४ वणिमणे५ तिगिच्छाय६ कोहे७माणे८ माया९ लोभेहवन्तिदसए पुब्बि११ पच्छासंयव१२विज्जा
 १३मन्तेय१४ चुण्णचोगेह१५ उप्पायणाएदोसासोलसमेम्बलकम्मये१६ ववगयसुयवडूयचत्तदेहंचन्ति अपगता स्वयंपयग्भताः देववस्तु
 सम्भवाआगन्तुकावाकम्यादयच्युताद्यताः स्वतःपरतोवादेयवस्वामिकाः पृथिवीकायिकादयः चइयन्ति त्याजितादेयद्रव्यात् पृथक्का
 रिता दायकेनचत्ति स्वयमेवदायकेन त्यक्तादेयद्रव्यात्पृथक्कृतादेहा अभेदयिवक्षयादेहिनी यस्मादुच्छात्सतथा सचकिमुक्तंभवति
 प्राप्तुकश्चप्रगतप्राणिकोवृद्धव्याख्या पुनरेवं अपगतउचयतच्चेतनापर्यायादचेतनत्वं प्राप्तःच्युतेजीवनादिक्रियाभ्योभ्रष्टः व्याचितस्ताभ्य
 एववायुः क्षयेणभ्रंशितः त्यक्तादेहपरित्यक्तजीवसंसर्गसमुत्पन्नशक्तिजनितहारादिपरिणामप्रभावोपचयइति उत्पादनादोषवर्जितत्वं प्रप

स्ययन्नाहणिसव्यफहापउयणक्खासुउवणीयं ननैयनिपद्दगोचरगतभासने उपविश्वकथाप्रयोजनं धर्मकथाव्यापारं यत्करोति तं नि
पद्यकथाप्रयोजनंतस्मात् आख्यायुतात् आख्यानकप्रतिनद्वश्रुतात् दायकावचनायं नटेनेव प्रयुक्तान् यदुपनीतं दायकेन दानार्थमुप
हितंतत्तथाभैद्यंगवेपयितव्यमिति सन्धः नचैवचिकित्वाचरोगप्रतीकारो मन्त्रश्चेटिकादिदोषदेवाधिष्ठिताच्चरानुपूर्वोन्मूलं कृतांज
ल्याद्योपधिन्मूलं भेद्यं चंद्रव्यसंयोगरूपं हेतुकारणं लोभापेक्षया यस्य भिद्यस्य तत्तथाभैद्यं भिद्यासन्मूर्हो एष गवेपयितव्यमन्त्रेपयितव्यं ना

यचत्तदेहं च फासुयंचननिसिज्ज कदा प्रयोयणफासुउवणीयं नतिगिच्छा मंतमूलं भेसज्ज कज्ज हेउं
नलक्खणुपायसुमिणजोइसनिमित्तं कहकुहकप्पओत्तं नविडंभणाए नविरक्खणाए नविसासणाए न

उत्पादनारूपजे एपणातेणे करी सयमेव वेगलायचुआ सच्चित्तच्छाया अचित्तथयोदेहप्रासुक भासनेनेसी कथाप्रयोजनभाटचारण
नीपरेव्याख्यानकरे बैद्यकर्ममंतजडी औपधकाजेकरे साधुद्रादिकलक्षणं चंद्रधनुषादिकनिद्राविकारं नक्षत्रचंद्रगहादिस्य रूपसूडा
सगिकथाविस्मय उपजाववाभणी कथानो कद्विबो माया करी नलेवो आपाढ भतिवत् गृहस्थनादी करारापी नलेवो कलादिकनेशी खवी

पि वन्देनेनस्तवनेनयथासौ एसोजस्वगुणावियरंति अवारियादसदिसासु इहराकहासुसुव्वसिपच्चक्खुं अज्जदिट्ठोसि नापिमाननया
 आसनदानादिप्रतिपत्त्यनानापिपूजनयार्थनिष्माल्यदानमस्तकगन्धचोप्रमुखविस्त्रि कानमस्कारमालयादानादिलक्षणानाप्युक्तत्रय
 योगेनेत्याह नवीत्यादितथानापि दम्भतयादम्भेन मायाप्रयोगेणनापिरक्षयादायकास्य पुत्रवर्णकगृहहादीना नापिशसनयाशिक्षे
 णयोनाप्युक्तत्रयमनुदायिनेत्याहनवीत्यादि ननैवलक्षणं शब्दप्रमाणस्त्रीपुरुषवास्वादिलक्षणं उत्पाताःप्रकृतिविकाराः रक्तहृष्टादयः
 स्वप्नोनिद्राविकारः ज्योतिपाचनक्षतचन्द्रयोगादिज्ञानशास्त्रं निमित्तं चूडामण्याद्युपदेशोनातीतादिभावसंचावनं कथा अर्थकथा
 दिकाकुञ्जकंपदेषां विस्मयोत्पादनप्रयोगः एभिराक्षिप्तं न यत्प्रयुक्तं दानायदायकेन व्यापारितं भैक्षंतत्तथा तथानापिहीलनयाजाक
 द्वद्वनतः नापिनिन्दयादेयदायदोषोद्धृतेननापिगर्हणयालोकसमक्षंदायकनिन्दयानाप्येतत्त्वितयेनेत्याह नवीत्यादिनापि भेषणया

विडंभणरक्वणसासणाएभिकस्सं गवेसियव्वनविवंदणाए नविमाणणाएनविपूयणाए नविवंदणमाणणा

नेलेवोनही साथाराखीच्छेकरोराखी कलाशीखवीभिच्चालेवीगवेषवीनहीं गृहस्थनोसवनकारी गृहस्थनेआशनादिदेवे गृहस्थनेपू

दायकस्य अदित्यतोभयोन्यादनेनापि तर्ज्जनयो तर्ज्जनीषालनेन ज्ञास्यसिरेदृष्ट्यादि भनणरूपयानापि ताडनवाचपेटादिदानतः
नाप्युक्तवययोगेनेत्याह नवीत्यादिनापि गौरवेणगर्वेण राजपूजितोद्यमित्याद्यभिमानेननापि कुधनतयादारिद्र्यभावेन प्राकृतत्वेनवा

पूयणाएभिवक्त्वं गवेसियब्धं नविहीलणाएनविनंदणाए नविगरहणाएनविहीलणानिंदणागरहणाभि
क्त्वं गवेसियब्धं नविभेसणाएनवितज्जणाए नवितालणाएनविभेसणतज्जणतालणभिवक्त्वं गवेसियब्धं नवि
गारवेणंनविकुहणाए नवियणिमयाएनविगारवकुहणवणिमयाए भिवक्त्वं गवेसियब्धं नविमिसयाएनवि

जवेवासमुच्चपतीयादिसावनकरी भासनादिवासससकपाली भिच्चागवेपथीनक्षी जातिकुलादिदोपनेउघाडये बीजादोपनेउघाडजे
देतो नक्षोद्वेतेहनेबीहावीने जात्यादिकनोदोपउघाडनेक्षी बीजोदोपउघाडनेक्षी जेदेतोक्षोद्वेतेहनेबीहावीने भिख्यागवेपथीनक्षीप्र
क्षस्य नाक्यतादोपकक्षियेकरी ग्रहस्यसांचमीभांगुलीकरीकहे रेदुष्टजाणीससांसतोरेहे चपेटादिकदीद्वं शकनेदेवेकरीबीहाडजे तजे
चपेटादिकदीद्वं एमकरीभिच्चागवेपेनेक्षीं छं राज्यपूज्यत्वं मुजनेसञ्जमाने दरिद्रीनेभाय्ये राकनीपरेलालिपालिकरे राज्यपूजितद

क्रोधनतयानापिवनीपकतयारंकवसुस्त्रिव्याकरणेन नाथुक्तवयमीलनेनेत्याह नवीत्यादिनापिमित्रतयामित्रभावमुपगम्येत्यर्थः नापि
प्रार्थनयायाज्या अपितुसाधुरूपसंदर्शनेन आहश्चपडिरूपेण सितास्त्रियंकालेणभक्त्वएत्ति नापिसेवनया स्वामिनोभृत्यवत् नापि
युगपदुक्तवमीलकेनेत्याह नवीत्यादियद्येवमेवंचनगवेपयतिभैक्षभिक्षुस्तर्हिभङ्गवेपणाया किम्निघोऽसौ भवेदित्याहअन्नातस्वयंस्वजन
नादिसम्बन्धाकथनेन गृहस्थैरपरिज्ञातस्वजनादिभावः तथाअगडिएत्ति अग्रथितपरिज्ञानेपितेषु तेनसम्बन्धनाप्रतिबद्धआहा रेवा

पत्यणाएनविसेवणाएनविमित्तयपत्यणसेवणाएभिक्वं गवेसियव्वंअणाएअगडिअदुद्धेअदीणेअवि
मणेअकलुणेअविसाती अपरितंतजोगीजयणघडणकरण चरियविनयगुणजोग संपउत्तेभिकव

रिद्रीराकपणे भिक्षागवेपवीनहैं मितपणोकारीइणेभावेनलेवोयाचकनीपरैलापलकारीनलेवो ठाकुरनीसेवाओलगकारी मितप
णुंकारीएणेभावेयाचनाकारीर सेवायेकारीएइ भेदेनलेवोभिक्षागवेपवीनहीएणीपरै अजाखोस्वजनगृहस्थस्योअप्रतिबद्धेपरहित
दीननयाइ आहारनेअलाभेहुमनोनयाय दयामणोनयायविपवाहरहित संयमनेविषेउद्यमंतएहवेयोगेसहितहोइ पांस्यासंयम

अमृद्वमृदुहृत्ति आहारिदायकेवा अद्विटः मरुटोवा अदीणेति अदीणेति अनुभितः अधिमनानविगतमानसः अलाभादिदोषात् अक्त
 रणोनदयास्थाननिवृत्तित्वात् अविपादीअविपादयानदीनमित्यर्थः अपरिताताः अत्रान्तायोगामनः प्रभृतयः सदनुष्ठानेषु यस्यसोपरि
 तांतयोगाअतएवयतनंप्राप्तेषु संयमयोगेषु प्रयत्नः उद्यमः घटनंचप्राप्तसंयमयोगप्राप्तयेत्यत्र एवतेज्जुतेसयतनघटनकरणः तथाचरितः
 सेवितोविनयोयेन सचरितविनयः तथागुणयोगेन क्षमादिगुणसम्बन्धेन संप्रयुक्तोयः सतथा ततः पदत्वयस्य कर्मधारयः भिक्षणाभिज्ञौ
 पणार्यानिरतोभवेदिति गम्यतेइमंचन्ति इदंपुनः पूर्वोक्तगुणाभिवादिप्रतिपादनपरं प्रवचनमितियोगः सर्वजगज्जीवरक्षणरूपाया

भिक्षुत्वे सणाएणिरएइमंच सर्वजगज्जीव रक्त्सणदयदुयाएपावयगं भगवया सुकहियंअज्जेहिहयंते

नेविपेयत्ववंत अप्राप्तसंयमनीप्राप्ततेषटना वेळुंनोकरोयेव्योए हवोविनयक्षमादिगुणसंयोग संप्रयुक्तसहितएहवो चारित्रीयोभि
 क्षानीगवेखणानेविपे तत्परउड्डंआगन्निक्कहीससर्वं ८४ लक्षजीयायोनिराखवानेविपे एहवीदयातेरुनेअर्थे श्रीसिद्धांतप्रवचन श्रीम
 हावीरदेवे रुडोभाथोजीवनारहितने जन्मातरेशुद्धफलपणंपरिणमे आगामियकालेकल्याणउड्डं निर्दोषन्यायवृत्तिनोमार्गमोक्षप्रते

दयाः तदर्थं प्रावचनं प्रवचनं शासनं भगवता श्रीमन्नाह्वारेण सुकथितं न्यायावाधित्वेन आत्मनाहितं आत्महितं प्रेषयति प्रेत्य ज
 न्मान्तरि भवति मुहुफलतया परिणमतीत्येवं शीलं प्रेत्य भाविकं आगमिथितकाले भद्रं कल्याणं यत्तदागमिथ्यद्भुद्भुनिर्दीर्घं नेया उच्यति
 नेयाधिकं न्यायवृत्तिः अकुटिलं मोक्षप्रतिज्ञं अनुत्तरं सर्वोत्तमं सर्वपादुः खानामसुखानां पापानां च तत्कारणानां व्यपशमनमुपशमका
 रणं यत्तत्तथा अथ यदुक्तं तीक्ष्णभावणा एव किंचिद्वच्छं गुणैर्देसंति तत्तत्काः भावना अस्या जिज्ञासा यामाह तस्मै त्यादि तस्य प्रथमस्य व
 तस्य भवन्तीति घटना इमावक्ष्यमाणप्रत्यक्षाः पञ्चभावनाभाव्यते चास्य तेव तेनात्मायकाभिस्ताभावना द्वैर्यासमित्यादयः किमर्थी भवन्ती

च्चाभावियं आगमेसिभद् सुद्धं नेया उच्यं अणुत्तरं सत्त्वदुक्खपावाण विउसमणं तस्स इमाप
 चभावणाओ पढमस्स वयस्स ऊंतिं पाणाइ वायवेरमणं परिक्खणइयाए पढमं ठाणं गमणगुण

जाता सरलमार्गं सर्वोत्तमप्रधानं सर्वदुःखनाकारणं जेपापप्राणातिपातादिअटारपापस्थानकतेह नोउपसमावणहारएह वोप्रवचनं तेपहि
 लावतनीए प्रत्यक्षपाचभावना जाणिवी प्रथमव्रतनी होइ प्राणातिपातादि वेरमणजीवहिंस्यानिषेधपणो राखवाने अर्थेपहि लीभावना कहि

त्याहपाणादित्यादि प्रथमव्रतस्य यत्प्राणातिपातधिरमगलक्षणस्यपरिरक्षणस्वरूपं तस्यपरिरक्षणार्थाय पठमंतिप्रथमभावनावस्थितिगम्यते स्यान्नेगमनेचगुणयोगंच स्वपरप्रवचनोपघातवर्जानलक्षणगुणसम्बन्धं योजयति करोति यासातथा युगान्तरेयुगप्रमाणभूभागेनिपतति यासायुगान्तरनिपातिका ततः कर्मधारयसातसायाहयाचक्षुषादुरियञ्चति द्वैरित्यंगतव्यं केनेत्याह कौटपतंगदयत्नसाद्यस्यावराद्यकौटपतङ्गत्वसस्याधराभोषु दयापरोयसो ननित्यं पुष्पफलत्वक्प्रयालकंदम्बलदकं छत्तिकावीजहरितपरिवर्जं केन सम्य

जोगजुं जणजुगंतरनिवतियाए दिट्ठोएइरियव्वं कौडपयंगतसथावरदयावरेण निच्चं पुण्णफलतयप्रवालकंदमूलदगमद्वियत्रीय हरित्यपरिवज्जणसमं एवं खुसव्वेपाणाणहीलियव्वा ननिंदियव्वाण

छेस्थानचालवोन्नापणोतथाचनेरोकोइहेलेनहीतेहनीपरेप्रयुं जवेछेजिहाएहवीहृष्टे भूसरप्रमाणभूमिकालगीजेपडेजोयतांमार्गिएहवीहृष्टिंचालवोकोडलापतंगदिक्कवसथावरजीवनेविपेजेदयापरतेणेचालवोसदाफलफलालि चंफूराकंदम्बलपाणीमाटीयाल्यादिहयादिस्सजीवर्जाणीपरिहरेतेणेधूमचालवोसम्यक्प्रकारेइणीपरेनिश्चेसमसाजीवअयगणवानउड्डं हेलेवानहीनिंदनीकनउड्डं गरदि

गिति प्रतीतं नवरं प्रवालपल्लवाकुरः दकमुदकमिति च ये र्थाः समित्या प्रवर्तमानस्य यत्स्यात्तदा ह एव बुद्धि एव च ईर्या समित्या वर्तमानस्येत्यर्थः सर्वप्राणाः सर्वजीवान् हीलयितव्या अवज्ञातव्या भवन्ति संरक्षणप्रयतत्वान्नतानवज्ञाविषयीकरोतीत्यर्थः तथाननिन्दितव्यानगर्हितव्या भवन्ति सर्वथा पीडावर्जं नोद्यतत्वेन गौरव्याणामिव दर्शनात् निन्दाचक्षुसमच्चागर्हा वापरसमज्ञातयानहिंसितव्याः पादाक्रमणेन मारणतः एवं नच्छेत्तव्या द्विधाकरणतो न सेत्तव्याः स्फोटनतः न वह्येयवन्ति न व्यथनीया परतापनात् न भयंभीति दुःखं वा शरी

गरहितव्या न हिंसितव्या न भिन्दितव्या न वह्येयव्या न भयदुक्खं च किंचित् लभभापावेड जे एवं इरियास मिएजोगेण भाविओ भवति अंतरप्पा असवलमसं किलिडु निव्वण चरित्तभावणा ए अहिंस ए संज ए सु

वान ऊइं पगने आक्रमे मारवान ऊइं द्विखंड करवान ऊइं भाजवान ऊइं इमचालताजीव विराधना ऊइं नही भयशरीरादिदुःख अल्पमात्रपमाडवायोग्यन ऊइं जे एह वो पदवाक्यालंकारे ईर्या समितिने योगे भाव्यो वास्यो ऊइं अंतरात्मा जीवपापमलरहित विसुद्धम ननोपरिणाम अखंड एह वो चारी तसामायकादि भावनाइं करी जीवने राखवो संयमवंत मोक्षनो साधक? हि वे जी भावनानां के हे छेम

रादिकिञ्चिदल्पमपि लभ्यायोग्यो प्रापयतुं जेदृतिनिपातोवाक्यालङ्कारेणवमनेनन्यायेनेत्यर्थसमिति योगेनैर्यासमिति व्यापारेण भावि
तो वासितो भवन्त्यन्तरात्माजीवः किम्बिधद्वत्याह च शंभुलेनमालिन्यमात्ररहितेन असंक्लिष्टेन विप्रशुद्धमानपरिणामवर्तोनिर्गणेनाद्यतेना
खण्डनेतियावत्चारित्र्येण सामायिकादिनाभावनावासनायस्यसोमशयलाभसंक्लिष्टनिर्जणचारित्र्यभावनायाः अयवाप्यशलाक्लिष्टनिर्द
णचारित्र्यभावनयाहेतुभूतयाभङ्गिंसकोऽवधकः संयतोऽप्यावादायुपरितमात् सोऽस्य साधकद्वित्विद्वयंचित्ति द्वितीयं पुनर्भावनावस्तुमनः
समिति सूत्रमनसापापं न ध्यातव्यमेतदेवाह मनसा पापकेन पापकमिति काकाऽर्थेयं ततश्च पापकेन दुष्टेन सतामनसायत्पापकमशुभं तत्र
कदाचिन्मनसापापकं किञ्चिद्यातव्यमेति वक्ष्यमाणायामेन सम्बन्धः पुनः किंभूतं पापकमित्याह अधर्मिकाणामिदमार्मिकं तच्च तद्द्वाराण
चेति अधर्मिकद्वाराङ्गं नृशंसं श्रूकावर्जितं वधेन हनेन वन्ये न संयमेन परिक्लेशेन च परितापनेन हिंसागतेन बहुलं प्रचुरं यत्तत्तथाजरा

साङ्ग १ नितियंचमणेण पावणपावकं ग्रहन्मिकं दारुणं नि संसं ग्रहवंध परिकिलेसवहुलं भयमरणप्र

नेकरीपापचिंतयेनही दुष्टपरिणामेसहित पापधर्ममष्टअधर्मरौद्रकर्म सुगरहितताडवेबाधवे परितापयेघघणोभयमरण परिक्लेशएह

मरणपरिक्षेयैः फलभूतैः वाचनान्तरेभ्यमरणपरिक्षेयैः संस्क्रिष्टमशुभंयत्तत्तथा नकदाचिन्नकश्चनपि कालेमरणपावणंतिपाप
केनैवमनसापावर्गति प्राणातिपातादिकं पापंकिञ्चिदल्पमपिध्यातव्यमेकाग्रतया चिन्तनीयंएवमनेन प्रकारेण मनःसमितियोगेन
चित्तसत्प्रवृत्तिलक्षणव्यापारेण भावितोवासितोभवत्यन्तरात्माजीवः किञ्चिदशुभसबलाच्चसंस्क्रिष्टनिव्रणचरित्तभावनाकः असब

रिरिकिलेससंक्लिष्टं नकयाविमरणेणपावणंप्रावर्गंकिञ्चिविभमायव्वं एवंमणसमितिनोणेणभावितो
भवतिअंतरप्पाअसबल मसंक्लिष्टं निव्वण चरित्तभावणाएअहिंसए संजएसुसाज्जं तइयंचवइ
एपावएपावकंअहम्मिकंदाएणंनिसंसंवहबंध परिक्किलेसवज्जलंजरामरणपरिक्किलेस संक्लिष्टंनक

वाजेपापनाफलआगामिये कालेभोगवीइ संस्क्रिष्टपाडूवो कदाचिमनेकरीचिंतविवोनही पाडूवोपापमने काइचिंतवोनहीएणीपरे
मनसुमतीनेयोगेभाव्योभास्योउइ अंतरात्मापापरहित विसुद्धमननोपरिणाम अखंडचारित्तभावनाइकरी जीवराखेसंयतीमोचनो
साधकवीजीभावनाकहीइ केवचनेकरीदुष्टपरिणामपापममयएहवेकरी धर्मअष्टतेइनाकर्तव्यसरीखो रोद्रकर्मकारीसुगरहितवधक

लासंक्लिष्टनिर्व्रणचारित्वभावनयावा अहिंसकः संयतः सुसाधुरिति प्राग्वत् तद्वयंचित्ति तृतीयपुनर्भावनावस्तुवचनसमितियत्नवाचापापं न भणितव्यमित्येतदेवाह वद्वएपावियाएइत्तिकाक्षाध्येतव्यं एतच्चाख्यानंच प्राग्वत् ३ च उच्यंति चतुर्थभावनानास्तु आहारसमितिरिति

यातिवद्वए पावियाएओपावकं किंचिविभासियव्वं एवं वद्वसमिति जोगेण भाविओभवद्वअंतरप्पाअस वलमसं किं लिट्ठं निब्बणचरित्त भावणाएअहिंसओ संजओ सुसाज्जइ च उच्यं आहारएसणा एसुइं उच्छंगवेसीयव्वं अणाएअकहिणअसिद्वेअदीणेअकलुणे अवि सतीअपरितंजोगीजयणघडणकरण

देवं वकरे परितापयोअसतारूपघणो जरामरणपरिक्को गसंक्लेग न करवोवचने पाडूवोपापकार्देवचनपापकारीयो न वोलवो एणीपदे वचनसमितियोगेभाव्यो ज्झइं अंतरात्मापापमलरहित विग्रुद्धमननोपरिणामअयं ड चारित्वभावनान्दं करी जीवनोराखनो संयतमो ज्ञनो साधक ३ च उच्यी भावनकहीद्वेच्छे आहारनीएपणाइं निर्दोषत्थल्यमात्रगवेपवो देणहारगहस्ये अजाण्यो साधस्वजननेआपण पुनजणावे अनेरेकच्चोनथी दीनपणारहितदयामणापणेरहित विपवादरहितमनवचनकायानायोगलाधीवस्तुनोराखवो अलाधी

तामेवाह आहारएस्य एषुदं उरुंगवेसिष्यंति व्यक्तं इदमेवभावयितुमाह अज्ञातः श्रीमत्प्रव्रजितादित्वेन दायकजनेनावगतः अकथितः स्वयमेव यथाहं श्रीमत्प्रव्रजितादिरिति अश्लोचप्रतिपादितः परेण वाचनान्तरे अन्वाए अकथित एषुदुष्टं इति दृश्यते अदीर्घे इत्यादि तु पूर्ववत् भिक्षुभिर्द्वौषण्यायुक्तः समुदाणे उणत्ति अटित्वा भिक्षाचर्याद्गोचरं उं क्वमिषोक्कमत्पात्पट्टहीतं मैच्छं गट्टहीत्वा आगतो गुरुजनस्य पार्श्वं समीपं गमनागमनातिचारणा प्रतिक्रमणेन इयं पथिका दण्डकेनेत्यर्थः प्रतिक्रान्तं येन स तथा आलोयणं वन्ति आलोचनं यथा गट्टहीतमक्तपाननिवेदनं तयोरेवोपदर्शनं च दाजणत्ति कृत्वा गुरुजनस्य सत्ति गुरुगुरुं रुसंदिष्टस्य वाटपभस्य जहोव एसंति उपदेशानतिक्रमेण निरति

चरित्तविनयगुणजोगसंप्रपत्ते भिक्खू भिक्खु स एण जुत्ते समुदाणि ऊण भिक्खु चरियं उं क्वेत्तू ण
आग ए गुरुजणस्स प्रासंगमणागमणातिचारपडिक्कमणपडिक्कं ते आलोयण दायणं च दाजण गुरुजणस्य

नीगवेपणाकरवीकरिवो आचरिवो विनयशमदमादिगुणेनैवोगसहित चारीवीयो भिक्षानी एयणाइं सच्चित जेकुलजिनेनैकच्छाते ह ने समुदाणी एहवी भिक्षाचरीइं भमीने थोडोर लेइने आब्यो गुरुजननेपासे जाता आवता अतीचारपडिक्कमणकारी निवत्ता विवो पडिक्क

चारं च दोषवर्जनेन अप्रमत्तः पुनरपि च धनेपगायाः अपरिज्ञातानालोपितदोषरूपायाः प्रयतो यत्नवान् प्रतिपत्त्युक्तयोत्सर्गकरणेनेति
भावः प्रशान्त उपयान्तो दुर्गुहः आसीनः उपविष्टः स एव विद्येयते मुग्धनिपन्नः अनागधहृत्तोपविष्टः ततः पदत्रयस्य कर्मधारयः सुहृत्तं
मात्रकंचकालंध्यानेन धर्मादिना सुभयोगेन संयमव्यापारेण गुरुत्विनयकरणादिना ज्ञानेन ग्रन्थानुप्रेक्षणरूपेण स्वाध्यायेन बाधित
गुणनरूपेण गोपितं विषयान्तरगमने निरुद्धं मनोयेन मतया अतएव धर्मेऽश्रुतचारितरूपे मनोवस्यसतया अतएवाविमनाः अग्रन्तू

जहोव ए स निरद्वयारं अप्रमत्तो पुणरविश्रमो स गण ए पयत्तो पडिक्कमित्ता पसंते आसीण सुहृन्नि सखो सु
हृत्तमे संचक्राणं सुहृजोगनागसक्काय गोविंयमणे धम्ममणे अविमणे सुहमणे अविग्गहमणे समा

स्यो निवर्त्त्यों जेणी परे पाचारादि कलीधोरोद्दूतमकथियो देखाडवो करीने गुरुजनने जिमअरी गुरुसमीपे उपदेशसंभत्योतिमनिर
ती चारदोषवर्जित आदरतो प्रमादरक्षितं तु वलीजेकादि गुरुभागली अगणाने पाको दुन ऊइं यत्नयंत कायोत्सर्ग करी पडिकस्याप्र
गातचित्तैव ठो निरावाधयते सुहृत्तं मातृकालधर्मादिकथ्यानकरे शुभयोगसमसापारण्यं चिंतयेत्पूर्वधित सुखनो गुणवोगोपिवो मन

चित्तः शुभमनाः असंक्लिष्टचेताः अविग्रहमणेति अविग्रहमनाः असंक्लिष्टकलहचेताः अव्युद्ग्रहमनायाः अविद्यमानासदभिनिवेशः समाहितमणेति समंतुल्यं रागद्वेषानकलितं आहितमुपनीतमालनिमनोयेनससमाहितमनाः शमेनचोपशमेनअधिकं मनोयस्य समाधिकमनाः समाहितं वा स्वस्थं मनोयस्यसमाहितमनाः अद्वाचतत्वअद्धानसंयमयोगविषयोवा निजाभिलाषः संवेगश्चमोक्षमार्गाभिलाषः संसारभयं वा निर्जराचकर्मक्षमणं मनसियस्यसअद्वासंवेगनिर्जरा मनाः प्रवचनवात्सल्यभावितमनाद्गनिकं द्यं उल्लासचप्रह

हियमणेसद्वासंवेगनिज्जरमणे प्रवयणवच्छ्लभा वियमणेउड्डे ऊणयप्रहङ्गजहराद्रिणियं निमंतद्रत्ताय साहवेभावओयविदिखे यागुरुजणेणुपविड्डे संपमज्जिऊणससीसंकायं तहाकरयलं असुच्छिण

धर्मनेविषेमनससूचित्तनथी चितमाहीकिसोइल्लेशनावे कलहनेविषेमननथी समभावैरागद्वेषरहितमनच्छे तत्वनोसहृदवो मोक्षनो अभिलाषकर्मक्षयनोउपायएश्विषेमनक्केजेहनो श्रीसिद्धातनावाच्छल्ये भाव्योमनजेहनो ऊठीनेप्रकर्षेहृष्टतुष्टचित्तकृतोजेष्टयादिदेइने निमंतीने साधर्मिकभक्तिकरी दीपेगुरुजननेवेठी सुखवस्त्रिकारजोहरणकरीपंजीने मसकसहितथरीरतथा हस्ततलपंजीनेअ

दृढोतिगयप्रमुदितयथाराविकं यथाज्येष्ठं निमन्त्र्य च साधून् साधर्मिकान् भावतश्च भक्त्या विद्मन्ति वितीर्णोच भुञ्जत्वमिदमनादौ
 ह्येयमनुज्ञाते च सति भक्तादौ गुरुजनेन गुरुणा उपविष्टचित्तमनेन प्रष्टव्यमुक्तवस्त्रिंशत्ता रजोहरणाभ्या सूर्योपकायं समस्तकं गरीरं तथा
 करतलं च सतलं च अमुच्छिन्ते आचारविषयेन सहिमानमंगतं अष्टद्वयप्राप्तं रसेनाकाश्यान् अगयितः रसानुगतं तु भिरसंदर्भितः अग
 रितः आचारविषये च कृततर्कद्वयः अनध्यपपन्नो न रसेषु एकाग्रमना अनाविलोक्तलपः अनुक्षलो भविरहितः अगत्तद्विष्टि नात्मा

अग्निदे अगटि ए अग्ररहि ए अग्रज्जीववणे अणाद्वले अन्तुदे अणत्तद्विष्टि ए असुरसुर अचवचवं अदुयम
 विन्नं विद्य अपरिसाडि आलोयगभायगे जयमप्पमत्ते णं ववगयसं जोगमणि गालं च विमयधमं अक्खोवं

च्छिन्तप्रतो रसनी आकाक्षारहित रसनारागरहित आचारविषे निन्दारहित रसने विषे एकाग्रचित्तनद्यो निर्मलचित्तलो भरहितचना
 त्मार्किकते विधिकहेष्टे परार्थकारी एष्टवोद्धतो आचारकरे जीमतो सडसडाटनकरे । चवरयन्दनकरे उतावलोनजीमे सासतोनजीमे
 बिंदुभूसिकादं पडेति मनजीमे प्रकागवंतभाजने यत्ना सहितप्रयत्निं पादरेजिमकादं अजयगानयायतिमजीमे संयोजनादोपरहित

र्थएवयस्यास्त्यसावनात्मायैकः परमार्थकारौत्यर्थः असुरसुरति एवंभूतशब्दवर्जितः अवचवंतिवचवचेति शब्दरहितं अद्भुतमनुत्सुकं च विलंबितं अनतिमंदं अपरिशटिपरिशटिवर्जितं भुंजेज्जादृतिप्रियाया विशेषणानामानि आलोच्यभातयेति प्रकाशमुखेभायणेयञ्च य वालोकेप्रकाशेनान्धकारे पिपीलिकावालादीनामनुपलंभात्तथाभाजनेपात्रे पात्रंविनाजलादिसम्पतितसत्त्वादृशनादिति यतोमनोवा क्वायसंयतत्वेन प्रयत्नेनादरेण व्यपगतसंयोगसंयोजनादोषरहितं अणिगालंचत्ति रागपरिहारेत्यर्थः विगयधूमंति द्वे परहितमाह च रागेण सद्गालं दोसेण सधूमगंवियाणाहिति अक्षेस्यधुरः उपाञ्जनं प्रक्षरणप्रक्षोपाञ्जनं तच्च व्रणानुलेपनंच तेभूतप्राप्तं यत्तत्तथा तत्कल्पमित्यर्थः संयमयात्रासंयमप्रवृत्तिसैव संयमयात्रामात्रातन्निमित्तं हेतुर्यत्तत्संयमयात्रामात्रनिमित्तं किमुक्तं भवतिसंयमभार

जणवणाणुलेवणभूयसंजमजायामायानिमित्तिं संजमभारवाहणद्वयाए भुंजेज्जाप्राणधारणद्वयाए

इंगालदोषरहितरागपरिहरेआहारनेविषे द्वेषरहितआहारनेविषे धुरीतेहनोउंजणवांग व्रणफोडलोद्योषधलगडवोतेहसरीखो संयमयात्रामात्रानिमित्तं संजमरूपीयोभारवह्निवाभणी आहारलीइं प्राणधरवानेअर्थे संयतसाधुसम्यक्प्रकारेएणीपरे आहार

यद्वनार्थतया द्रव्यं भावनेन च यथा जस्योपाप्तनं भारयद्वनायिव विधीयते न प्रयोजनान्तरे एवं संयमभारवद्वनायैव साधुभुंजीत न पलकपनि
 मित्तं विपयलौख्ये न वा विक्रलो हि भोजनसंयमसाधनं गरीरंधारयितुं समर्थो भवतीति भुंजेज्जिति भुंजीत भोजनं कुर्वीत ततया भोजने कार
 गान्तरमाह प्राणधारणार्थतया जीयितव्यसंरक्षणायैत्यर्थः संयतः साधु. गमिति याग्यालद्वारे समिधंति सम्यक् निगमयन्नाह एवमाहार
 समिति योगेन भावितः सन् भवत्यन्तरात्मा असयला संस्क्रितनिर्वृणचारित्वाभावनाकः असयला संस्क्रितभावनावाहेतुभूतवावा अहिं
 सकः संयतः सुसाधुरिति पंचमगतिपञ्चमभावना यस्तु आदानसमिति निक्षेपसमिति लक्षण एतदेवास्मदीयादिद्वादशविधसुपकरणं

संज्ञा एणं समिधं एवं आहारसमिति योगेन भावितो भवति अंतराप्या असयलमसं किलिङ्गं निष्पन्न चरित्त
 भावणा ए अहिंसा ए संज्ञा ए सुसाह ४ पंचमगतिपौटफलगसेज्जा संयारग वत्यपस्तकं वलदंडकरय करणचो

समिते योगव्यापारभाष्योद्धृतं अंतरालामलरहित असंस्क्रितपरिणामअष्टं उचारित्वा भावनाद् हिंसादीपरहितसंयमवतसाधु ४
 पांचमी भावनाकहेतु पाटलोपाटीयोगिज्जासंधारो वस्तुपात्रकं बलोदांडो रजोहरणो घोषपटो मुंक्षपतीपादपुंक्षुणो एउपगरणसंय

प्रसिद्धं एवंपीति एतदपि अनन्तरोदितमुपकरणमपि शब्दादन्यमपि संयमस्योपहृङ्गणार्थतया संयमपोषणायतयावातातपदं शमयकशी तपरिरक्षणार्थतया उपकरणमुपकारकं उपधीरागहं परहितं क्रियाविशेषणमिदं परिहरियत्वंति परिभोक्तव्यं नविभूषादिनिमित्तमिति भावना संयतेन साधुनानित्यंसदा तथाप्रत्युपेक्षणाप्रसूटनाभ्या सहयाप्रमार्जनासातया तथातत्प्रत्युपेक्षणाचक्षुर्व्यापारेण

तपद्वगमुहपोत्तिय माथपुं कृणादिएयंपि संजमस्सुववू हणद्वयाएवातातपदं समसगसौयपरिरक्व
णद्वयाएउवगरणं रागदोसरहिहयं परिहरितत्वं संजएणं निच्चं प्रडिलेहणपफोडणमज्जणाएअहोय
यराओयअप्पमत्तेणहोइसययं निक्खयब्बं च मिणिहयब्बं च भायणभंडोवहिउवकरणं एवंआयाण

मनापोषवाभणी वायुआतपडासमसातादिएतलाराखवानेअर्थे उपधिरागद्वेषरहितभोगवतो चारित्रीयोसदा निरतीचारदृष्टीराखी
नेप्रतिलेखजयणास्योविस्मारि रजोहरणादिकनेव्यापारवे दिवसरात्रिअग्रमत्तपणेहोइस्ये निरंतरम्बं कवोलोपातोमाटीनोपातवि
शेषवस्त्रादिकनोउपगरणणी परिलेवोपातो निक्षेपणम्बं किवोसमितिने योगेभाव्योहोइअंतरात्मा मलरहितपाडूवापरणामरहित

प्रस्फोटनया आस्फोटनेन प्रमार्जनया च रजोहरणाद्व्यापाररूपया अक्षेयराज्जि अक्षिरातोच अप्रमत्तो न भवति सततं निज्जे
 प्रव्यं चमोक्तव्यं ग्रहीतव्यं चादातव्यं किंतुदित्याह भोजनं पात्र भाण्डं तदेव मन्मथं उपभिययस्वादि एतन्नयलक्षणमुपकरण
 सुपकारकारित्वस्वित्ति कर्मधारयः निगमयन्नाह एवमादानेत्यादि पूर्वेष्वपरं ब्रह्मप्राकृतगतैत्यान्यथा पूर्वोपरपदनिपातश्च न भाण्डस्यो
 पकरणस्यादानं च ग्रहणं निज्जेपणाचमोचनंतत्त्वसमितिर्भाण्डादाननिज्जेपणासमिति रितियाच्ये आदानभागद्वनिनेपणासमिति रित्युक्तं
 अथाध्ययनार्थं निगमयन्नाह एवमिति उक्तकर्मणो दृढमहिंसा लक्षणं संवरस्थानाश्रयस्य द्वारमुपायः सम्यग्संहरतं आसेवितं भवति कंविष

भंडगिक्त्वे यणासमिद्रं जोगेण भावितो भवति अंतरप्पा असवलमसं किलिङ्गं निव्वगचरि सभावयाण
 अहिंस एसंजए सुसाज्जु एवमियं संवरस्सदारं संमं संचरियं ऊं तिसुप्पणि गिच्चियं इमेहिं पंचहिं वि

अग्रं उचारित्वा भावनाइं करो अहिंसकं संमयंतमो ज्ञसाधक एतत्तल्लक्षणं संवरद्वारं सम्यक्प्रकारे संचक्षो आसेव्यो होइं रुडानिधा
 ननीपरे राख्यो एभाय नारूपपाच कारणिमनयधनकाया परिरिक्खितपणेण एव्यो जाणीसदा आसराणां तलगाते पुण एव्यो गपूर्वोक्तभावना

सदित्याह सुप्रणिहितं सुप्रणिधानवत् सुरचितमित्यर्थः कैः किम्बिधैरित्याह एभिः पंचभिः कारणैः भावनाविशेषैः अहिंसापालनहेतुभिः मनोवाक्कायपरिचिभिरिति तथानित्यं सदा आभरणांतं च मरणरूपमन्तं यावत् मरणात्परतोप्यसम्भवात् एषयोगो नन्तरोदि तभावनापंचककरोप्योपापारो नेतव्यो बोध्यद्वितीयाभावः केन ह्यतिमता स्वस्थचित्तेन मतिमता बुद्धिमता किंभूतो योगः अनाश्रवः नवकर्मोपपादानरूपः यतो कलुषोपापस्वरूपः क्षिद्रमिव क्षिद्रं कर्मजलप्रवेशात्तन्निषेधेनाच्छिद्रः अच्छिद्ररूपत्वादेवापरिस्वावीनपरिस्ववतिकर्मजलप्रवेशतः असंक्लिष्टो न चित्तसंक्लेशरूपः शुद्धो निर्दोषः सर्वजिनैरनुज्ञातः सर्वार्हतामनुमतः एवमितीर्यासमित्यादि भावनापञ्चक

कारणाहिंमणवय कायपरिरक्त्व एहिंनिचंच आमरणंतं च एसजोगो नियव्वो धितिमता मतिमता अणा
सवो अकलुसो अच्छिद्दो अपरिस्सती असं किलिद्धो सुद्धो सब्वजिण मणुस्सतो एवं पठमं संबरदारं फा

रूपनिर्वहिवो चित्तनो स्थिरपणो बुद्धिवंतकर्मरूंधवानो कारणनिर्मल क्षिद्ररहितकर्मरूपजलप्रवेशनथी चित्तनोक्लेशनथी निर्दोषअनं तातीर्थं करनी अनुज्ञादीधीर्हि एणीपरे प्रथमसंनरद्वार आदस्यो वाररसंभाल्यो अतीचारसुद्ध पञ्चवाड्यो अनेराने उपदेस्यो अतीचार

योगेनप्रथमं संस्मरद्वारमर्चिं सालक्ष्णं फ्रांसियं तिस्रूटमुचिते काले विधिना प्रतिपन्नं पालितं सततं सस्यगुपयोगेन प्रतिचरितं सोऽद्वियंति
 गोभितमन्येषामपि तदुचितानां दानादतिचारवर्जनाद्वा गोधितं यामिरतिचारं कृतं तीरितं तीरं पारं प्रापितं कीर्तितमन्येषां सुपदिष्टं
 आराधितमेभिरिय प्रकारैर्निष्ठानीतं आश्रया सर्वज्ञवचनेनानुपापातं भवति पूर्वकागसाभूमिः पालितत्वाद्द्विबज्जितकालसाधुभिश्चानुप
 द्यात्पालितमिति केनेदं प्ररूपितमित्याह एवमित्युक्तं द्वातमुनिना चतियवियोपरूपेण यतिना श्रीमन्मन्त्रादीरेणेत्यर्थः भगवद्वैश्व

सियं पालियं सोऽद्वियंति रियं किद्वियं आराहियं आणाए अणुपालियं भवति एवं नायमुणिणा भगवया
 पणवियं परवियं पसिद्वं सिद्वसिद्वरसा सणमिणं आश्रवियं सुदेसियं पसत्यं पटमं संवरदारं समन्तंति

टालीगुहजीधो जिनवचनतेणे करीपूर्वकालेजे साधुद्वयातेणे पाल्योच्छेदोद् एणीपरं ज्ञातकुलोद्भवतत्त्वनाजाण मन्त्रादीरे देवशिवनेक
 क्षोवियेपयीकक्षो प्रसिद्वकिधो तत्त्वकरी देव्याद्यो मुक्तिप्रधानगानमतजाणिवोपू ज्यस्यानक्ति कक्षो १२ परित्पदामादि उपदेस्यो प्रशस्त
 प्रधानप्रथम संस्मरद्वारसमाप्तं श्रीगुधर्मास्यामी कण्ठे जंबू प्रते एतले प्रगमसंस्मरद्वारकक्षो द्विये वीजो संस्मरद्वारकक्षे पदिले संस्मरद्वारे प्राणा

योदिभगयुक्ते न प्रज्ञापितं सामान्यतोविनेयेभ्यः कथितं प्ररूपितं भेदानुभेदकथनेन प्रसिद्धं प्रख्यातं सिद्धं प्रमाणप्रतिष्ठितं सिद्धानां निष्ठितार्थानां वरशासनं प्रधानाज्ञासिद्धवरशासनमिदमेतत् आषवियंति अर्धः पूजातस्य आप्राप्तिर्जाता यस्य तदवर्षापितं अर्थवाचापितं प्रापितं यत्तदर्थापितं सुदुद्देशितं सुदुद्देशितं स देवमनुजासुरायां पर्षदिनानाविधनयप्रमाणैरभिहितं सुद्देशितं प्रशंसमङ्गल्यमिति प्रथमं संस्वरद्वारं समाप्तमिति । इति शब्दसमाप्तौ ब्रवीमि सर्वज्ञोपदेशेनाहमिदं सर्वपूर्वोक्तं प्रतिपादयामि न स्वमनीषिकयेति प्रश्नव्याकरणानां च षष्ठमध्ययनं विवरणतः समाप्तं व्याख्यातं प्रथमं संस्वरमध्ययनमथ सूत्रक्रमसम्बद्धं वानन्तरमध्ययने प्राणातिपातविरमणमुक्तं तच्च सम्यग्भावतोलीकविरमणवतामेव भवतीत्यलीकारिविरतिरथ प्रतिपादनीयेत्येव सम्बद्धं द्वितीयमध्ययनमारभ्यतेऽस्य चेदमादि

वेमिद् जंबू एत्तो विवित्यं च सच्चवयणं सुद्धं सुयियं सिवं सुजायं सुभासियं मुकहियं सुव्वयं सुदिट्ठं सुपति

तिपातनो विरमणकच्चोते सम्यक्तोहीजपालीसकजोअलीनबोलेंते किमद्मकहेक्के सुसावायाओलोगंमिसव्वजणऊइगरहिओअविसासापभूयाणतग्हामोसंविज्जएइतिवचनात्ते भणीबीजोअध्ययन सत्यवचननोस्वरूपकहीयेक्के अहोजंबू एत्थमसंस्वरभाष्यानंतरबीजो

सूत्रं जं नूद्वत्यादितत्वं जं रू रिति गिष्यामन्वणं विद्मं च त्ति द्वितीयपुनः सध्वरद्वारं सत्यपचनं सद्गोमुनिभ्योगुणेभ्यः पदादौ भ्योवाचितं सत्य
 आरुचसञ्चं श्रियसयामिह संतो मुणउगुणापयत्याया तच्चतद्वचनश्च सत्यपचनं एतदेव सुवन्नाह सुद्वं निर्दोषं अतएव मुचिकं प्रवित्रं
 शिवं गिपहेतुः सुजातं गुभयिवचोत्पन्नं अतएव सुभाषितं गोभनव्यक्त्यागुपं गुभाषितं सुग्रायितं सुधासितं वा सुव्रतं गोभननियमरूपं
 गोभनोमध्यस्थः कथाप्रतिपादको यस्य तत्सु कथितसुदृढं यतीन्द्रियार्थदर्शिभिः दृढमपवर्गादिहेतुतयोपलभ्यं सुप्रतिष्ठितं समसाप्रमाणैर्
 पपादितं सुप्रतिष्ठितयगः अय्याह तस्यातिर्कं सुसंजमिययगुपुयंति सुसंजमितपचनेः सुनियंति तवचने रक्तं यत्तत्तया सुस्वरणा
 नरहपभाणा परपलपगतिप्रवरपलपतासुयिचितजनस्य यद्धमतं संमतं यत्तत्तया परमसाधना नैष्ठिकसुनीना धर्मचरणं धर्मासुष्ठानं

द्वियं सुपद्मद्वियजसं सुसंजमियं वयणवृद्धियं मुरवरनरवसभपवरवलवगसुविद्वियजणवृद्धमयं पर

संवरद्वारसत्यपचननिर्दोषं पयितमोक्षनोहेतुभलीपरनीपनो भलोभाष्यो गर्थगोभनं कृद्गारसत्यपचननाकूडोक्त कूडोदीठोपरमा
 गिं करीसृष्टितरे निर्मलीप्यातिजससत्यनीष्टे निरतीचारता संयममतिष्टे सत्यपचननो गेल्यो प्रधानदेवतामादिष्टे नरसत्यमादित्ययम

यत्तत्तथा तपोनियमाभ्या परिगृहीतमङ्गीकृतं यत्तत्तथा तपोनियमौसत्यवादिनएव स्यातांनापरस्येतिभावः सुगतिपथदेशकंचलो
 कोत्तमव्रतमिदमित्युक्तं विद्याधरगगनविद्याना साधनं नासत्यवादिनस्ताः सिध्यन्तीतिभावः स्वर्गमार्गस्यचसिद्धिपथस्यच देशकं
 प्रवर्तकंयत्तत्तथा अवितथंवितथत्वरहितं तंसच्च उज्जुगति सत्याभिधानं यत्द्वितीयं सम्बरद्वारमभिहितं तदुक्तं ऋजुभावप्रवर्तिक
 त्वात्तथा अकुटिलंअकुटिलस्वरूपत्वात्तत्भूतः सङ्गतोऽर्थोऽभिधेयो यस्यतद्भूतार्थंअर्थतः प्रयोजनतोविसुद्धं निर्दोषंप्रयोजनापन्नमिति

मसाहुधम्भचरण तवनियम परिगृह्यसुगतिप्रह देसियं चलोशुत्तमं चवयमिणंविज्जाहरगगण
 गमण विज्जाणसाहणसगमगं सिद्धिप्रहदेसियं अवितहितंसच्चउज्जुयअकुडिलंभूयत्यं अत्यं तोवि

समानच्छे प्रधानवलवंतउत्तमजनसाधुने सत्यच्छेतेवल्लभच्छे उत्कृष्टीचारितनीक्रियाच्छेहवासाधूने धर्मेनोअनुष्ठानआचरवोऽरमेदेतप
 अभिग्रहविशेषआचर्योग्रह्यो सुगतिपंथनोदेखाडणहारलोकमाहिउत्तम एसत्यरूपीओवचन विद्याधरनीविद्याआकाशनेविपेगमन
 जाइवोविद्यानोसाधकहोइ देवलोकनोमार्ग सिद्धिपंथनोदेखाडणहार अवितथखोटोनथीसत्यवचनसरलच्छे वाकोनहोअदभुत अर्थ

भावः उद्योतकरं प्रकाशकारिकथं यतः प्रभाषकं प्रतिपादकं भवति केषामित्याह सर्वभावानां जीवलोकैर्जीवाधारक्षेत्रे प्रभाषिकमिति विशेषेणैव अविशंवाद्यव्यभिचारियथार्थमिति कृत्वामधुरं कोमलं यथार्थमधुरं प्रत्यक्षं देवतमेव देवतेव यत्तदाश्चर्यकारकं चित्तविस्मय करकार्यकारकं तदीहयं केषुकेषामित्याह अवस्थान्तरेषु अवस्थाविशेषेषु बहुषु मनुष्याणां यदाह सत्येनाग्निर्भवेच्छीतो गांधर्तुसुत्यतः

मुद्धं उज्जोयकारं पभासकरं भवति सव्वभावाण जीवलोकै अविशंवादिजहत्यमधुरं पञ्चकषं देवयं च जंतं अक्षरकारकं अवस्थं तरेसु बहुषु सुमाणुसाणं सच्चैण महासमुद्गमज्जे चिद्धंति न निज्जंति मूढाणि या विपोया सच्चैणय उदगसंभमंति न बुद्धंति नयमरद्दथाहं च ते लभंति सच्चैणय अग्रणि संभमं मि

अर्थयकी निदीप उद्योतनो करणहार जीवलोकने दीपकप्रभासनो करणहार होइ सर्वसमस्त जीवादिभाव जीवलोकने विषे देखे संवाद वदे नही साचो अर्थमधुरमी ठो होइ प्रत्यक्ष देवतासरी खोलोकने आश्चर्य उपजावे अवस्थांतरविशेषे घणामनुष्येन सत्येन प्रमाणे महासोटासमुद्गमां हि निरावाधज्जंतो रंहे नीलवाभणी दिधि मूढयकाभूला अनरी दिशि आण्यो प्रवहण सत्येन प्रमाणे घणा उदकमां हि डूवे नही

नासिञ्चन्ति सत्येन सत्या रज्ज्यूते फणी एतदेवाह सत्येन हेतुना महासमुद्रमध्ये तिष्ठन्ति न निमज्जन्ति मूढा गियाविति सूढं
 नियतदिग्ज्जमनाप्रत्यलं आणियंति अग्रंतुण्डं अनीकं वा तत्प्रवर्त्तकं जनसैन्ये पातेतथा तेपि पोता बोहिस्था तथा सत्ये न च दिक् समुद्र
 मेपि समुद्रमकारणत्वादुदकस्रव उदकसमूहमस्तवापि न बुद्धिं वचनपरिणामान्नोच्छं तेन स्थाव्येन च भिद्यन्ते सायं च गंधं च ते
 लभन्ते सत्येन चाग्नि समुद्रमेपि प्रदीपन केपि न दह्यते ऋजुकाद्यार्जवोपेताः मनुष्या नराः सत्येन च तप्ततलवपुलोहसौ स कानि प्रती
 तानि छिन्वन्ति क्षुपंति धारयन्ति हस्तास्त्रलिभिरिति गम्यते न च दह्यन्ते मनुष्याः पर्वतटङ्गात् पर्वतैकदेशाद्विमुच्यन्ते न च भिद्यन्ते

विनडवभंति उज्जुगामणुसासच्चेणयतत्तल्लतउयलोह सिसकाद्रुं छिन्वन्ति धरेति न यडवभंति मणु
 सापव्वयकडकाद्रुहिं सुच्चंति न यमरंति सच्चेणयपरिगहिया असिपंजरगयासमराओ विणिद्रुंति

मरे न हीति हाथ लथाहपामेते सत्ये करी अग्निपलेवणाने विषे वले पणि न ही सरल सत्यवादी मनुष्य सत्यवचने तातो तेल कधी रलोह सी
 सोफरसे अथवा धरे हाथ जपरराखे न दाम्भे मनुष्य सत्यवादी छेते पर्वतना शिखरयकी मूके मरे न ही सत्यवादी सत्यवचने परिग्रह्या के

सत्येनचपरिगृहीतायुक्ताइत्यर्थः असिपंजरैश्चक्तिपंजरगता खल्लशक्तिव्यग्रकररिपुषुरूपवेष्टिताइत्यर्थः समरादपि रणादपि निद्रंति
 त्तिनिर्यान्ति निर्गच्छन्ति अन्यथाच अक्षतशरीराइत्यर्थः केइत्याह सत्यवादिनः सत्यप्रतिज्ञा वधवन्धाभियोगैर्वेषोरेभ्यः ताडनसं
 यमनबलात्कारघोरशालवेभ्यः प्रमुच्यन्तेचअमितमध्यात्शत्रुमथ्यान्निर्यान्तिअनवाच्यनिर्दोषाः सत्यवादिनः सादेव्यानिच सान्निध्यानि
 चदेवताः कुर्वन्ति सत्यवचनरतानाद्याहच प्रियंसत्यंवाक्यंहरति हृदयं कस्यनजनेः गिरंसत्यांलोकः प्रतिपदमिमामर्थयतिच सुराः
 सत्याद्वाक्याहदति सुदिताः कामिकफलमतः सत्याद्वाक्याद्भूतमभिमतं नास्तिभवने तमितियस्मादेव तस्मात्सत्यं द्वितीयमहाव्रत भग

अणहाय सच्चवादीवहबन्धभिश्चोगैर्वेषोरिहं प्रमुच्यंतिअमितमज्झाहिंनिद्रंतिअणहायसच्चवादी
 सादिव्वाणियं देवयाउकरेतिंसच्चवयणेरत्ताणंतंसच्चभगवंतंतित्यगरसुभासियं दसविहं चोहसपुब्बी

खल्लअनेंभालानापंजराभाहिपाद्या संग्रामधीनीकले अणहणाणेशरीरेंसत्यवादीमार बाधवोआभिचोगीपणिविरोधरौद्रवीहामणो
 तेहयकीम्हंकाइं वैरीमाहिधीम्हंकाइं नीकले निराबाधशरीरेंसत्यवादीनी सानिधीदेवताकरेअनेकउपद्रवटाले साहाज्जये सत्यवच

वद्भट्टारकंतीर्यकरशुभापितं जिनैः सुष्टूक्तं दशविधं दशप्रकारं जनपदसम्मतसत्यादिभेदेन दशविकालिकादिप्रसिद्धं चतुर्दशपूर्वविभिः
 प्रसृतार्थविदितं पूर्वगताया विशेषाभिधेयतया ज्ञातं महर्षीणां च समयेन सिद्धान्ते न पदेषांति प्रदत्तं समयप्रतिज्ञावा समाचाराभ्युप
 गमः पाठान्तरे महारिसि समयपद्वन्वचिन्नंति महर्षिभिः समयप्रतिज्ञासिद्धान्ताभ्युपगमः समाचाराभ्युपगमोचेति चरितं यत्तत्तथा
 देवेन्द्रनरेन्द्रैर्भाषितो जनानामुक्तोऽर्थः पुरुषार्थस्तत्त्वाध्यो धर्मादिर्यस्य तत्तथा अथवा देवेन्द्रनरेन्द्राणा भासितप्रतिभासितोर्थः प्रायो

हिं प्राहुडत्यविदितं महारिसीणय समयप्रादिखण्डे विंदनरिंदभासित्यथ विमाणियसाहियं महत्तयं
 संतोसहि विज्जा साहण्डं चारणगण समणसिद्धविज्जं मणुयगणवंदणिज्जं अमरगणवणं च

नने विषे राताच्छेते पूर्वोक्तजेसत्य भगवंतं पूज्यावीजो ब्रततीर्थकरनो सुभापितरूडो भाष्यो दशप्रकारे सत्यवचन च उदे पूर्वधरे पूर्वमाहिलो अत्र
 ध्ययनते हनो जाणउत्तमसाधुतेणे सिद्धान्तभणवेंदीधोसौधमइंद्रे चक्रवर्तिपूरूया अर्थवेमानिकदेवताइ उपदेसपणिरूपयो मोटोअर्थ
 संतव्यौपधीविद्यासाधवानेअर्थ विद्याधरचारणादिकसमूहसाधुनेसीधी विद्यामनुष्यनासमूहवंदनीकच्छे देवतानासमूहनोअर्चनीकपू

जनयस्य तत्तथा अथवादेवेन्द्रादीनां भाषिताअर्थोजीवादयोजिनवचनरूपेण येनतत्तथा तथैवैमानिकाना साधितं प्रतिपादितमु
पादेयतयाजिनादिभिर्यत्तत्तथा वैमानिकैर्वासाधितं कृतमासेवितं समर्थितं वायत्तत्तथामहार्थमहाप्रयोजनंएतदेवाह मन्त्रौपवी
विद्याना साधनमर्थः प्रयोजनं यस्यतद्विना तस्याभावान्तत्तथा तथाचारणगणाना विद्याचारणादिदृष्टानां अमणानाचसिद्धाःविद्याः
आकाशगमनवैक्रियकरणादिप्रयोजना यस्यान्तत्तथा मनुजगणानाच वन्दनीयंस्तुत्यं अमरगणानावार्चनीयंपूज्यं असुरगणानाच
पूजनीयं अनेकपापण्डपरिगृहीतं नानाविधव्रतिभिरङ्गीकृतं यत्तल्लोकैसारभूतं गम्भीरतरं महासमुद्रादतिशयेनाच्चोभ्यत्वात् स्थिर

अच्चणिज्जंअसुरगणानंच पूयणिज्जंअणेगपासंडपरिगहियं जंतलोकंमिसारभूयं गंभीरतरंमहा
समुद्राओधिरतरगं मेरुपव्वयाओसोमतरंअंदमंडलाओदित्तरंसूरमंडलाओ विमलतरंसरयन

जनीकच्छे भवनपत्यादिदेवतासम्बन्धनो यजनीकच्छेसत्यवादीअनेकपाखंडीपरदर्थणीकतेणे आदस्योच्छेजेतेलोकमांदि प्रधानवस्तुसत्य
यचनच्छेगंभीरअधिक महासमुद्रयीगादोनिचल मेरुपर्वतयकीगादोसौम्यचंद्रमानामाडलायीगादो तेजवंतच्छेसूर्यनामांडलायीनिर्म

तरकमेरुपर्वतात् अचलितत्वेन सौम्यतरं चन्द्रमण्डलात् अतिशयेन सन्तापोपशमहेतुत्वात् दीप्ततरं सुरमण्डलात् यथावद्वस्तुप्रकाश
नात्तेजस्विनाचात्यन्तानभिभवनीयत्वात् विमलतरं शरन्नभसलादतिनिर्दोषत्वात् सुरभितरमिव सुरभितरं गन्धमादनाज्ञजदन्तक
गिरिविशेषात् सहृदयानामतीव हृदयावर्जकत्वात् येष्विचलोके अपरिशेषानिःशेषामन्ताहरिणेभिर्मिमन्तादयः योगावशीकारणा
दिप्रयोजनाद्रथं संयोगाः जपाद्यमन्त्रविद्याजपनानि विद्याश्च प्रज्ञायादिकानुभक्ताश्च तिर्यग्लोकवासिनो देवविशेषाः अस्त्राणिनारा

हतलाञ्छोसुरभितरं गंधमायणाञ्छो जेवियलोगं मिअपरिसेसा मंताजोगाजावयविज्जायजंभकाय
अत्थाणियसत्थाणियसिक्खाञ्छोय आगमायसव्वाइ'विताइ' सच्चैपइड्डियाइ'सच्चंपिय संजमस्सलंबरो

लगाढोशरदकालनोआकाशतेहनोतलो सुगंधगढीगंधमादनपर्वतगजदंतोतेहथकी सत्यवचनगाढोसुभगजाणवो जेलोकमाहिस्सम
सहस्रिणगमेखीदेवतासाधीइ' वशीकरणादिकयोगमंत्रादिक जापविद्याप्रज्ञादिकदेवताजंभकादि गरथउपराजवोवाणनाखवोख
झादिकलिखवोगणिवोशीखे सिद्धातएतलासर्वपदार्थ सत्यनेविषप्रतिधाजेसाचोऊइ'संयमनेअवाधाउपजावेते अल्पमातनवोलवोजी

चादीनि क्षेप्यायुधानि सामान्यानि वायास्त्राणि वार्यशास्त्रादीनि शास्त्राणि वाखड्गादीन्यक्षेप्यायुधानि शिवाश्चक्रलाग्रहणानि च गमाश्चसिद्धान्ताः सर्वाण्यपितानि सत्येप्रतिष्ठितानि असत्यवादिनां नकेपिमन्त्रादयोऽर्थास्वसाध्यसाधकाप्रायोभवन्तीतिभावः तथा सत्यमपि सद्भूतार्थमात्रतथा संयमस्योपरोधकारकं बाधकं किञ्चिदल्पमपि नवक्तव्यं किंरूपंतदित्याह हिंसयाजीववधेन सावद्येनच प्रापेनालापादिना संप्रयुक्तं यत्तत्तथा आहचतहेव काणंकाणित्ति पंडगंपंडगत्तिय वाह्यंवाविरोगित्ति तेणं चोरोत्तिनोवण्भेदश्च रिलभेदसत्कारिकाविकथास्त्यादिकथासत्कारकंयत्तत्तथा तथाचनर्थवादो निःप्रयोजनेनाजल्पकलहश्च कलिस्तत्कारकंयत्तत्तथा अना

हकारकं किंचि न वत्तत्वं हिंसासावज्जसंपपुत्तं भेतविकहकारकं अणत्थवाय कलहहारकं अणज्जं
अववायविवावसंपपुत्तं वेलवउज्जधेज्जवत्तलं निप्लज्जं लोयगरहणज्जं दुदिट्ठदुस्सयं अमुणियं

वनीघातपापसहित ज्ञानादिकनेभेदकारीयो स्त्रीभक्तराजदेशादिकनीकथानोकहणहः। रकार्यविनावोले कलहकारीभोवचननवोलेअ
नार्थचन्यायपवादचनपर निंदासहितविटंभनावलधृष्टपणोलज्यारहितएहवोतेहनेतेलोकनिंदेहीलेदुष्टदीठोदुष्टसामल्योअजाणपुरुषे

यमनार्यप्रयुक्तं अन्यायं चान्यायोपेतं अपवादः परद्रूपणाभिधानं विवादो प्रतिपत्तिस्वात्सं प्रयुक्तं यत्तत्तथा वेलंबं परेपाविडं वनकारिञ्चो जीवलंबैर्द्वैचष्टविताभ्या बड्डलं प्रचुरैर्धैर्यमोजवड्डलं निर्लेज्जमपेतलज्जं लोकगर्हणीयं निदं दुदुष्टमसम्यगीक्षितं दुःश्रुतमसम्यगाकारिणं दुर्मणितं असम्यक्ज्ञातं आत्मनः स्तवनास्तुतिपरैस्तु निंदागर्हणं निन्दामेवाह नसिन्नानासिनभवसिस्त्वमिति गम्यते मेधावी अपूर्वश्रुतग्रहणदृष्टेयक्तिप्रयुक्तः तथानत्वमसिधन्यो धनं लब्ध्वा तथानासि नभवसिप्रियधर्माधर्मप्रियतथा नत्वं कुलीनः कुलजाततथानासिनभवसिदानपतिर्दानदातेत्यर्थः तथानत्वमसिश्चूरचारभटः तथानासिनभवसिप्रतिरूपो रूपवान् नत्वमसिलष्टासौभाग्यवान् नपण्डितो बुद्धिमा

अप्प्रणोयवणापरैस्तु निंदानसिमेहावी एतंसिधस्यो नसिप्रियधर्मो नतंकुलिणो नसिदाणपती नतंसि
सूरो नसिपण्डिखो नतंसिलट्टो नपण्डिओ नवहसुओ नवियतंतवस्सी णयाविपरलोग निच्छियमती

आपणीस्तुतिकरेअनेरानीनिंदा तुं तोबुद्धिवंतनहीधननोलेणहारनही तुं तो प्रियधर्मी नही निर्मलकुलजातिनो तुं नहोइ दाननो दातारनहीत्तं स्वरनहीं तुं तोपिण्डेरूपवंतनही तुं तोसोभागवंतनही तुं तोपण्डितनहीं तुं वड्डश्रुतनहीं तुं तोतपस्सी नही नधीपरलो

नृञ्छ्रुत' आकर्णिताधीत वञ्छयास्त्रः वञ्छसुतोवा वञ्छः पुनो वञ्छशिष्योवानापि च त्वंतपस्वी क्षपकः न चापि परलोकाविषये निश्चितानिः शं
 सयामतिरस्येति परलोकनिश्चितमतिरसि भवसि सर्वकालमाजन्मापीति किं वञ्छनोक्ते न वञ्जनीयवचनविषयमुपदेशसर्वस्वमुच्यते जाति
 कुलरूपव्याधिरोगेणवापीति इह जात्यादीनामसाधारणं हंसतो जात्यादिना निन्दितेन परिचित्तपीडाकारित्वात् यद्भवेद्वर्जनीयं परि
 हर्त्तव्यं तदेवं विधं सत्यमपि न वक्तव्यमिति वाक्यार्थः तत्र जातिर्मालको कुलं पैटकः पक्षः रूपमाकृतिः व्याधिश्चिरस्थायताः कुष्ठादिरोगः शीघ्र
 तरघातीष्वरादिर्वाविकल्पे अपि ससुच्चयेदुद्दिष्टं तिद्रोहवत् पाठान्तरेण दुहञ्चोक्तिं द्रव्यतो भावतश्च उपचारं पूजासुपकारं च अतिकान्तं
 एवं विधं त्वेवं प्रकारं पुनः सत्यमपि सदूभततामात्रेण आसामसत्यं न वक्तव्यं न वाच्यं अथ के रिसंगतिश्च यशब्दः परप्रश्ने कीदृशकं किं विधं पुणा

सि सव्वकालं जाति कुलरूपे वाहिरोगेण वा विजं होइ वज्जणिज्जं दुहञ्चो उवचारमतिकंतं एवं विहंतु

कर्त्तव्ये गता गति निश्चयकारणी मति न ही सर्वकाल आजन्म लगी मातृपक्षपितापक्षगौरववर्णादिरूपव्याधिकुष्ठादिदुष्टरोगजे होइ वरज
 यायोगे नेहं प्रकारे पूजा अति कात एह दोए विधे पणि सत्यवचन नवोलोहिवे केह वो पुनरपि वली सत्यवचन तु पुनः बोलकों जे ते द्रव्यका

इंति इह पुनरिति पूर्ववाक्यार्थोपेक्षयोच्चरवाक्यार्थस्य विशेषद्व्योतनार्थः आइंति वाक्यालङ्कारार्थः सच्चंतुत्तिसत्यमपि भाषितव्यं वक्तव्यं तत्तद्द्रव्यैस्त्रिकालानुगतलक्षणैः पुद्गलादिभिर्वस्तुभिः पर्यवैच्च नवपुराणादिभिः क्रमवर्त्तिभिः धर्मैर्गुणैर्वर्णादिभिः सह भाविभिः कर्मैरेव कर्मभिः कथादिव्यापारैर्वज्रविधैश्चिन्तैः साचार्यकैश्चित्तकर्मादिभिः क्रियाविशेषैः आगमैश्च सिद्धान्तार्थैर्युक्तमिति सम्बन्धः कार्योऽर्थस्योत्तरत्वसमस्तानि देशेऽपि प्राकृतशैलीवशतो द्रव्यादियुक्तत्वं च नस्य तदभिधायकत्वादयं द्रव्यादिषु विषये द्रव्यादिगोचरमित्यर्थः तथानामा

सच्चंपिनवत्तब्बं अहं केरि सकंपुणाइं सच्चंतुभासियव्वं जंतं दब्बेहिं पज्जवेहिं हियगुणेहिं कम्मं हिं वज्जवि
हेहिं सम्पेहिं आगमेहिं हिय नाम कवायं निवात उवस गतं द्वियसमास संधिपयहेउजोगिय उणाइकि

लादिषट्द्रव्यजं नानवापर्याइं करी वर्णादिकगुणे करी अनेकव्यपारे करी घणे प्रकारे चीतरानी कलाइं करी सिद्धांतना अर्थतणे करी ने बोले देवघटादि क्रियापद अनेक अर्थे ने विषे उपसमीपे धातु ने करी ये नामे रपत्तं नाभेय अर्थयी भावादि० समास वेपद एक ठामे लीइं विभक्ति आवे ते पद पंचहेतुं योगी कह रिपेण उणादिक अनेक प्रत्यय छे क्रियाइं करी पद निष्पत्ति यथा पठतीति पाठक धातु भू सत्तायां स्वर अ

ख्यातिनिपातोपसर्गतद्वितसमाससंधिपदहेतुयोगिकोणादिक्रियाविधानधातुस्वरविभक्तिवर्णयुक्तमितितलनामेतिपदशब्दसम्बन्धानाम
पदमेवमुत्तरत्तापितच्चाव्युत्पन्नेतरभेदात् द्विधातवव्युत्पन्नं देवदत्तादि अव्युत्पन्नं डित्येत्यादि आख्यातिपदं साध्यक्रियापदं यथा अक
रोत् करोतिकारिष्यतितत्तदर्थं द्योतनायतेषुतेषु निपन्तीतिनिपाताः तत्पदं निपातपदं यथावाचाखलित्यादि उपसृज्यते धातुसमीपे
युज्जं तेद्व्युत्पसर्गसिद्धपदमुपसर्गपदं प्रपरापेत्यादिवत् तस्मै हितं तद्वितमित्यान्वर्थ्याभिधायकायेप्रत्ययास्तेतद्धिताः तदन्तं पदं यथागो
भ्योद्वितोगव्योदेशः नाभेरपत्यं नाभेयइत्यादिसमसनं समासः पदानामेकीकरणरूपः तत्पुरुपादिस्तत्पदं समासपदं यथाराजपुरुषइत्या
दिसन्धिः सन्निर्कर्षसोनपदं यथादधीदं नद्यै पेत्यादितथाहेतुः साध्याविनाभूतत्वलक्षणेयथानित्यः शब्दः कृतकत्वादितियोगिकं यदेतेषा
मेवद्यादिसंयोगवत् यथाउपकरोति सेनयाभियाति अभिप्रेणयतीत्यादि तथाउणादिउणप्रभृतिप्रत्ययान्तपदं यथाआशुस्वादुतथाकि
याविधानं सिद्धक्रियाविधेः कातप्रत्ययान्तपदविधेरित्यर्थः यथापाचकः पाकइत्यादि तथाधातवोश्वादयः क्रियाप्रतिपादिकाः स्वरा
अकारादयः खज्जादयोवा सप्तक्वचिद्रसादितिपाठः तत्वरसाः शृङ्गारादयो नवयदाह शृङ्गारहास्यकरणारौद्रवीरभयानकाः बीभत्सा
भुतशान्ताश्चनवनाद्यरसास्थिताः विभक्तयः प्रथमाद्याः सप्तवर्णिककारादिव्यञ्जनानि एभिर्युक्तं यत्तत्तथा अथसत्यं भेदतच्चाह तै काल्यं

त्रिकालविषयं दशविधस्य सत्यं भवतीति योगः दशविधत्वं च सत्यस्य जनपदसंस्मृतसत्यादिभेदात् आह च जगन्वयः संमयः ठवणाः इनामे ४
 रूपे ५ पदुच्चैर्दं सञ्चैवववहारः ७ भावः ८ जोगे ९ दशमेऽवस्थासञ्चैर्यत्ति तत्र जनपदसत्यं यथा उदकाथे कौंकरादिदेशरूढग्रापयद्गतिवचनं
 संमतसत्यं यथा समानेपि पङ्क्तसम्भवे गोपालादीनामपि सम्मतत्वेनारविन्दमेव पङ्क्तजमुच्यते न कुवलयादीनि स्यापनासत्यं जिनप्रति
 मादिषु जिनादिष्वपदेशः नामसत्यं यथा कुलमवर्गं यन्नपि कुलवर्द्धन इत्युच्यते रूपसत्यं यथा भावतोऽसमणोपितद्रूपधारिश्चमण इत्युच्यते प्र
 तीतसत्यं यथा अनामिका कनिष्ठकां प्रतीत्यदीर्घेत्युच्यते सैवमध्यमा पतीत्यङ्गस्वेतिव्यवहारसत्यं यथा गिरिगततटणादिषु दृष्टमानेपुव्यवहा
 राद्विरिद्धयते इति भावः सत्यं यथा सत्यपि पञ्चवर्णत्वे शुक्लत्वलक्षणभावोक्तत्वाच्छुक्तावलाकैति योगसत्यं यथा दण्डयोगादण्ड इत्या
 दि औपम्यसत्यं यथा समुद्रवत्तडाग इत्यादि तथा जह्मर्णियंत ह्यकम्पुणा होइति यथा येन प्रकारेण भणितं भणनक्रियादशविधसत्यं सद्

रियाविहाणधातुसर विभक्तिवर्णजुत्तंतिकालंदसविहंपि सञ्चजह्मर्णियंत ह्य कम्पुणा ७ त्तिदुवा

कारादि १४ विभक्तीत्यादिऽत्यादिऽवर्णः ३ खं जनसंहित अतीतश्च नागतवर्त्तमान दशभेदे सत्यबोलबोजिमकह्योतिमर्कं तिमञ्चरलि

भूतार्थतया भवतितथा तेनैवप्रकारेण कर्मणावाक्षरलेखनातिक्रिय यासद्भूतार्थज्ञापनेसत्यं दशविधमेवभवतीतिअनेनचेदमुक्तंभवति नकेवलं सत्यार्थवचनंवाच्यं हस्तादिकर्मण्यव्यभिचार्यार्थसूचकमेवमुभयत्वाप्यव्यभिचारितया पराव्यसनस्याकुटिलाध्यवसायस्यचतुल्यत्वादिति तथादुबालसविहायहोद्भासन्ति द्वादशविधाचभवति भाषातथाच प्राकृतसंस्कृतभाषागद्यपिशाचसूत्रेनीच पष्ठोत्तमूरि भेदोद्देशविशेषादपञ्चशः इयमेवपद्विधाभाषागद्यपद्यभेदेन भिद्यमानाद्वादशधा भवतीतितथा वचनमपि षोडशविधंभवति तथाहि वयणतियं३ लिंगतियं३ कालतियं३ तद्वपरोक्त्वपञ्चकुलं उयणीयाद्चउक्तं अज्मत्यं चैवसोलसमं तत्रवचनत्रयं एकवचनद्विवचनबहुवचनरूपंयथा वृक्षः वृक्षौवृक्षाः लिङ्गतिकं स्त्रीपुंनपुंसकरूपं यथाकुमारी वृक्षःकुण्डं कालविकसतीतानागतवर्तमानकालरूपं यथाअकरोत् करिष्यति करोति प्रत्यक्षंयथायंएषः परोक्षंयथासातथा उपनीतवचनं गुणोपनयनरूपं यथारूपधानं अपनीयवचनं गुणाप

लसविहायहोद्भासा वयणंप्रियहोद् सोलसविहं एवंअरुहंतमगुण्यायं समाक्खयं संजएणकालं

खनादिक्रियाकीजतोसत्यवचनचोद् भाषानानारुहभेदजांशिवा वचनपुणहोप् सोलेप्रकारेजांशिवोएणीपरे तीर्थंकरं अगुञ्जादी

नयनरूपं यथा दुःशीलोयं उपनीतापनीतवचनं यत्वेकगुणमुपनीयगुणान्तरमपनीयते यथारूपवानयं किन्तु दुःशीलः विपर्ययेणत्वपनीतोपनीतवचनं तद्वया दुःशीलोयं किन्तु रूपवान् अथ्यात्मवचनं अभिप्रेतमर्थं गोपयितुकामस्य सहसा तस्यैव भगवन्मिति एवमिति उक्तं सत्यादिस्वरूपावधारणप्रकारेण अर्हदनुज्ञातं समीक्षितं बुद्ध्यापर्यालोचितं संयतेन संयमवताकाले चावसरेवक्तव्यं न तु जिनाननुज्ञातपर्यालोचितमसंयतेनाकाले चेति भावना आह च बुद्धी ए नि एज्ज भासेज्जा उभयलोगपरिसुद्धं सपरोभयागजं खलु न सत्त्वहापीडजं रागंतु एतदर्थमेव जिनशासनमित्ये तदाह इमं चेत्यादि इदं च प्रत्यक्षप्रवचनमिति योगः अलीकमसद्वृत्तार्थं पिसुनं परोक्षस्य परस्य दूषणा विष्करणरूपं परपम आव्यभाषं कटुकमनिर्णयं च पलमुत्सुकताया समीक्षितं यद्वचनं वाक्यं तस्य परितः क्षणलक्षणो यो यथास्य भावस्तत्ता तस्यैव अलीकपि श्रुनपरुषकटुकचपलवचनपरितः क्षणतयैः प्रावचनं प्रवचनं शासनमित्यर्थः भगवता श्रीमन्महावीरेण सुष्टु कथितं

मियवत्तत्त्वं इमं च अलियं पिसुणफरुसकडुयचवल वयणपरिरक्खणद्वयाए प्रावयणं भगवया सुकर्हि

धीक्षे अलोचीने चारितीयो अवसरं वोलवो ए प्रत्यक्षं खावाद्वोलवो चाडी नो करवो कठोरवचनं अनिष्टवचनं उतावलपणे वचनराख

सुकथितमित्यादिपरिरक्खणह्वयाएत्ति यावत्पूर्ववत् नयरं द्वितीयस्य व्रतस्थालीकवचनस्य इति विशेषः पठमंति प्रथमं भावनावस्तु स्रतु विचिन्त्यसमिति योगलक्षणं तच्चैवं श्रुत्वाकथ्यं सदृशुरुसमीपे संवरट्टंति संवरस्य प्रस्तावान्पावादविरतिलक्षणस्य अर्थं प्रयोजनं मो

यं अत्तहिंयं पेच्चाभावियं आगमेसिभद्दं सुद्धं नेयाउयं अकुडिलं अणुत्तरं सव्वदुक्खमावाणं विउस मंणंतस्सद्दमापंचभावणाओ वितितस्सवयस्स अलियवयणस्स वेरमणपरिरक्ख णट्टयाएपठमं सोऊण संवरट्टं परममदं सुद्धं जाणिऊणं नवेद्वयं नतुरियं नचवलं नकडुयं नफस्संनसाहसं नयपरस्सपीलाक

वानेअर्थे सिद्धातश्रीमहावीरे कूडीपरेकच्छोजीवनें हितकारीयो परभवेअशुभफलदायक आगामिक कालेकल्पाणरूपनिर्दोषन्याय मार्गकुटिलपणारहित प्रधानसर्वदुःखनोहेतुपापतेह्नो उपसमावणचार तेजीजासंवरद्वाररूपएआगलिकहीस्थे मांचभावनाभाविए वासिएतेभावनावीजा व्रतनीशलीकवचननेपरिहर वानेअर्थे सत्यवचनराखवाने अर्थे प्रथमसांभलीने संवरनोअर्थपरमार्थसस्यक्रम कारेकूडीजाणीने उतावलीनबोले श्रीघ्ननहीचपलनहीअनिष्टनहिक्कठोरनहीसहसात्कारे नहीपरजीवनेपीडाकारीयो नहीएहवोस

जलक्षणाः प्रस्तुतसंवराध्ययनस्य वार्यो भिधेयः संवरार्यश्च अवगच्छं परमहं सुदु जाणिञ्जणंति परमार्थो हेयोपादेशवचनेन दं पयंसुष्टु
सम्यक् ज्ञात्वा न नैव वेगितं वेगवत विकल्पव्याकुलतयेत्यर्थः वक्तव्यमित्योगः न त्वरितं वचनचापल्यतः न च पलं कायचापल्यतः न कटु
कमर्थतः न फलरंधवर्णतः न साहसं साहसप्रधानमतर्कितं वा न च परस्य जन्तोः प्रीडाकरं सावद्यं सपापं यत् वचनविधिं निषेधतो भिधाय
साम्प्रतं विधित आह सत्यं सद्भूताय^{१५} हितं च पथ्य मितं च परिमितोच्चरं ग्राहकं च प्रतिपाद्यस्य विवक्षितार्थं प्रतीतिजनकं शुद्धं पूर्वोक्तं
वचनदोषरहितं सद्गतमुपपत्तिभिरवाधितं अकाहलं च असन्नाक्षरं समीहितं पूर्ववृद्ध्या पर्यालोचितं संयतेन संयमवता काले वा वसरे

रं सावज्जं सच्चं च हियं च मियं च गाहणं च सुद्धं संगयमकाहलं च समक्खियं संजतेणं कालं मियव
त्तत्त्वं एवं अणुवीयसमिति जोगेण भाविओ भवति अंतरप्पासंजयकर चरणणयणवयणो सरोसच्च

पापवचनबोलवोनसत्यवचनहितकारीयो शुभभगवनथोडोबोलवोप्रतितीकारीयो वचननिर्दोषकाई वाधीनसकेस्यथाक्षरवचनबोलेआ
लोचीने चारीवीये अवसरे बोलवोएणीपरे आलोचीने बोलवारूपजेसमिति व्यापारतेणे करीने भाव्योवास्योहोदं अंतरात्माजीव

वक्तव्यं नान्यथा एवमुक्तेन भाषणप्रकारेण अणुवीदुसमतीजोगेयंति अनुविचिन्त्य पर्यालोच्य भाषणरूपायासमिति सम्यक्प्रवृत्तिः सानुविचिन्त्यसमिति तयोयोगसंबधस्तद्रूपोवा व्यापारोवानुविचिन्त्यसमितियोगसो नभाषितोभवत्यन्त रात्माजीवः किंविधइत्याहसंय तकारचरणनयनवदनः सूरः सत्याजवसम्पन्नइतिप्रतीतमिति विद्वयंतिद्वितीयं भावनावस्तुयत्कोधनिग्रहणं एतदेवाह कोधोनासेवित व्यः कस्मात्कारणादित्याह कुद्वः कुपितः चाण्डिक्यं रौद्ररूपत्वं सञ्जातमस्येति चाडिष्यितोमनुष्योलीकं भणेतित्यादिसुगमनवरदैरम नुसयानुबन्धं विकथा परिवादरूपा सीलं समाधिं वेसोत्ति हेव्योऽप्रियो भवेत् एवंवस्तुदोषावासगम्यः परिभवस्थानं निगमनमाहए

ज्जवसंपुणो१ वितियं कोधोणसेवियव्वा कुद्वोचंडिक्किओमणसो अलियं भणेज्जफरुसं भणेज्जअलि यं पिसुणं फरुसं भणेज्ज कलहं करेज्ज वेरं करेज्ज विगहं करेज्ज कलहं वेरं विगहं करेज्ज सच्चं हरेज्ज

संख्याच्छे हस्तपगद्यालिमुखजेहनाएहवोसाधुसरसत्यसरलसहित१ द्विवेजीभावनाकहेछे कोधनकरवोनसेववोकोधेकरीरौद्रयाइ मनुष्यस्वपा बोले परनाअपवादबोले कठोरवचन चाडीकठिनवचन बोले कलहकरे वेरइ पकरे विकथाकरे कलह वैरविकथाकरे

यन्तिअलीकादिकं गृह्यते तदन्यस्य भग्नक्रियाया अविषयत्वात् अन्यच्च उक्तव्यतिरिक्तमेवमादिकमेकजातीयं भवेत् क्रोधाग्निप्रदीप्तः
सन् तर्ह्येत्यादि सम्बन्धोऽतदन्तं अन्तत इत्यति तृतीयं भावनावस्तु किंतु दित्याह लोभो न सेवितव्यः कस्मादित्यत आह लुब्धो लोभवान् सन्
लोलोवते चञ्चलो भण्डो दलीकं एतदेव विषयभेदेनाह चेतस्य ग्रामादेः कृषिः भूमेर्वावास्तुनोवा गृहस्य क एणन्ति कृते हेतोः लुब्धो लोलोभ

सीलं हरेण्ज्जविणयं हरेण्ज्जसच्चं सीलं विणयं हरेण्ज्जवेसोवहेज्ज वत्थुं भवेज्जगमोभवेज्ज वेसोवत्थुं
गमोभवेज्ज एवं अखुं च एवमादितं भरेण्ज्ज कोहणि संपलित्तो तर्ह्याको हो न सेवियब्बो एवं खंतो एभा
विओभवति अंतरप्पा संजयकर चरण नयणवयणो सूरु सच्चज्जव संपखो २ ततियं लोभो न सेवियब्बो

सत्यनें हरेणं शीलनें हरेणं विनयनें हरेणं सत्यशीलविनयहरेण अग्रियहोइं क्रोधे करी जीवदोषनो आवासयाय द्वेषवंत होइं अग्रियहीले
द्वेषवंत होइं एणीपरे अने रोइत्यादिक बोले क्रोधरूप अग्निवत्स्यो तेणे कारणथकी क्रोधसेववो न ही एणीपरे जमाइं करी भाव्यो वास्यो हो
इं अंतरात्मा जीवनें संवसाहाय पग अंखि मुख ते साधु खर सत्यवादी सरलपणा सहित २ ती जी भावनालोभ न सेवे लोभी व्रत विषे च पलए

गोदलीकएवमन्याप्यष्टसूत्राणिनेतव्यानिनवरंकीर्त्तिख्याते लोभस्यौपधादिप्राप्ते कृतेतथाऋद्धेः परवारादिज्ञायाःसौख्यस्यशीतलच्छा

लुङ्गोलोलोभणेज्ज अलियं खेतस्सवत्थुस्स वाकएणलुङ्गोलोलोभणेज्ज अलियं किन्तीएवलाभस्सवक्क
एणलङ्गोलोलोभणेज्ज अलियं द्रुङ्गीएव सोक्खस्सवक्कएण लुङ्गोलोलोभणेज्ज अलियं भत्तस्सवपाणस्स
वक्कएणलुङ्गोलोलोभणेज्ज अलियं पीठस्सव फलगस्सवक्कएण लुङ्गोलोलोभणेज्ज अलियं सेज्जाएवसं
थारक्कस्सवक्कएण लुङ्गोलोलोभणेज्ज अलियं वत्थस्सव पत्तस्सवक्कएणलुङ्गोलोलोभणेज्ज अलियं कंवल

हवोच्छतोबोले' म्पपावाद चेतच्छाडीभूमिकाने' घर तेहने' कारणप्रयोजने' लोभीव्रतविषे' चपलबोले' म्पपावादख्यातिओपधपामवाने'
काजे' अर्थे' लोभीव्रतविषे' चपल बोले' म्पपावादऋद्धिपरिवारादिक सुखशीतलच्छायादिकने' काजे' लोभीव्रतविषे' चपलबोले' म्पपावाद
भातने' पाणीने' काजे' लोभीव्रतविषे' चपल बोले' म्पपापाटिने' पाटीयाने' काजे' लोभीव्रतविषे' चपलबोले' म्पपा सिज्जाएणीपरे' अट्टीहा
यप्रमाणसंथाराने' काजे' लोभीव्रतविषे' चपलबोले' म्पपा वस्सकल्यचोलपटाने' काजे' पाताने' काजे' लोभीव्रतविषे' चपल बोले' म्पपाकान

यादिमुखेहेतोक्ततथा यथायावसतेः यतवाप्रसारितपादैः सुप्यतेसाशय्याः तस्यैवसंसारकस्यवा अर्द्धतृतीयद्वसस्य कम्बलखण्डादेः
 कृतेपादः प्रोक्तनस्य रजोहरणस्यच कृतेउपसंहरन्नाह अन्येषुचएवमादिषु बहुसुकारणशतेष्वित्यादिव्यक्तमेवचउत्थंति चतुर्थं भावना
 वस्तुयन्मभाइयव्वंति नभेतव्यं नभयंविधेयमितियतः भीतंभयान्तं प्राणिनं खुरितिवाख्यालङ्कारेभयानिविविधाभीतयः अतितित्तिअ

स्वव पायपुं कृणस्व कएण लुद्धोलोलोभणेज्ज अलियं सीसस्वव सिस्सिणएकएणलुद्धो लोलोभणेज्ज
 अलियं अणं सुयएवमादिएसु बहुसुकारणएसु लुद्धोलोलोभणेज्जअलियं तद्दहालोभोनसेविय
 व्वोएवंमुत्तीएभावितोभवति अंतरप्पासंजय करचरणनयण वयणोसूरोसच्चज्जवसंपप्पो३ चउत्थं

लीनं काजं रजोहरणनेकाजं लोभीव्रतविषं चपलबोले म्प्राशियनेकाजं शिष्यणीनेकाजेलोभी व्रतविषेचपलबोलेमृषाअनेरोएया
 दिदेइनेषणाकारणशतनेविषेलोभी व्रतविषेचपलबोलेमृषातेभणी लोभनसेववोएणीपरेनिर्लोभपणे भाव्योवास्योहोइ अंतरात्माजीव
 संवस्याहसपगआखिसुखतेसाधुस्वरसत्यवादीसरलपणेसहित३ चउथीभावनाभयनोकरवो वीहृतानेनिश्चे नानाप्रकारभयआवेतुच्छ

नितिआगच्छन्ति किंभूतं भीतलज्जयन्ति लघुकंसत्वसारवज्जिं तत्वेनतुच्छं क्रियाविशेषणं चेदं तेनलघुकंशीघ्रं तथा भीतोऽद्वितीयः सहा
 योनभवतीत्यर्थः मनुष्योनरतथाभीतो भूतैर्वाप्रेतेऽगृह्येत अधिष्ठीयेततथा भीतोऽन्यमपि भेषयेत् तथाभीतः तपःप्रधानसंयमस्तपःसंय
 मस्तमपि ऊरलंकारेऽसुश्चेत्यजेत् अलीकमपि व्रूयादिति हृदयंअहिंसादिरूपत्वाच् संयमस्त्यतथाभीतश्च भारंननिस्तरेत् तथासत्पुरुष
 निसेवितंचमार्गं धर्मादिपुरुषार्थोपायं भीतोऽनसमर्थोऽनचरितुमासेवितुं यतएवं तस्मात्नभाइयव्वन्ति नभेतव्यं भयस्त्ववन्ति भयहेतो
 र्वाद्यात् इदृतिर्यन्मनुष्यदेवादेः तथा आत्मोद्भवादपि नेत्याहवाहिस्त्ववन्तिव्याधेः क्रमेणप्राणापचारिणः कुष्ठादेःरोगाद्वाथीप्रतरं

नभीद्रयव्वंभीयं खुभया अद्रतिलज्जवंभीओ अवितिज्जओमणूसोभीओ भूतेहिविवेप्येज्जाभीओ
 अणुं पिज्जं भेसेज्जाभीओ तवसंजमंपिज्जमुएज्जा भीओयभारंननेच्छरेज्जा सप्परिसनिसेवियं च

सत्ववर्जितवीहकणसम्बार्द्रयापाखेरहीनसके मनुष्यवीह्योभूततेहनेऽग्लेवीहतो अनेरानेऊं निश्चवीहाडे बीरतोतपः २ संयमनेनिश्चेमू
 केनीहतोसंयमरूपभारनिरयाहीनसके सत्पुरुषनोसेव्योऽद्यादस्योमार्गं वीहतोसमर्थनहीपालवाभणी तेणेकारणिवीहवोनहीवीहवा

प्राणापंहारकान्वरादेः जरयावाद्यत्योर्वा अन्यस्याद्वाताद्वाद्वाद्योत्पादकत्वेन व्याध्यादिसदृशादिष्टवियोगादेः कस्माच्चैदिति वाचना
न्तरेद्दमधीतं अन्यस्याद्वा एवमादिकादिति एतन्निगमनमाह एवं धैर्येण सत्त्वेन भावितो भवत्यन्तरात्माजीवः किंस्विध इत्याह संयमे
त्यादि पूर्ववत् पंचमगंति पंचमकं भावनवस्त्विति मस्यते यदुत ह्यस्यं न सेवितव्यं परिहासो न विधेयो यतः अलीकानि सदभूता यानि कुर्वन्

मगंभीतो न समत्यो अणुचरियं तरुहानभीतियव्वं भयस्सववाहिस्सवा रोगस्सवजरा एवं मच्चुस्सव
अस्सुस्सव एवमादियस्स एवं धेज्जाणि भावितो भवति अंतरप्पासंजयकरचरणनयणवयणो सूरुसच्च
उजवसंपसो ४ पंचमगंहासं न सेवियव्वं अलियाद् अंसंतगाद् जंपंतिहासयित्ता परपरिभवकारणं

यकीव्याधिजपजैरोगजपजैजराएणीपरेस्सुत्तुमरणअनेरोएआदिदेइनेएणीपरेधीरजपणेभाव्योवास्योहोइ अंतरात्माजीवसंवस्थाहस्त
पगआंखिमुखतेसाधुसुखरसत्यवादीसरलपणासहित ४ मांचमीभावनारूपहास्यनेसेवेनहीकूडाअणुक्तं ताएहवावचनबोलेहास्यवंतपर
हास्यनाकारकपरनेंपराभवनीकारणहासोहासोक्के परनेपीडानोकारणहास्यचारित्तनोभेदवदनपसारेदातउघाडे नेत्वगगलाथायघ

असंतगाद् असन्ति असदूभूतार्थानि यचनानीति गम्यते अग्रोभनानिवा अग्रान्तानिवा अनुपशमप्रधानानि जल्पन्ते ब्रुवते इत्सिहासवतः परिहासकारिणः परपरिभवकारणंचहास्यं अपमाननाहेतुरित्यर्थः परपरिवादोन्यदूषणाभिधानं प्रियद्रष्टोचत्त स तद्विधंहास्यं परपीडाकारकंचहासमिति व्यक्तं भेयविमुक्ति कारकंवत्ति भेदश्चचारित्रभेदो विस्वर्त्तिश्च विवृतनयनवदनादित्वेन विवृततयरीराकृतितयोः कारकंयत्तत्तया तच्चहास्यं अथवाराजदन्तादिदर्शनाद्विमुक्ते र्मोक्षमार्गस्य भेदकारकमिति वाच्ये भेदविमुक्ति कारकमित्युक्तं अन्योन्यजनितंच परस्परवृत्तंच भवेद्वासंयतस्ततो अन्योन्यगमनंच परस्परराधिगमनीयंच भवेत्तमर्मप्रच्छन् परदार्यादि दुष्टे टितं तथा अन्योन्यगमनंच परस्परराधिगम्यंच भवेत्कर्मलोकनिन्द्यजीवनवृत्तिरूपंकन्दर्पीभियोगगमनंच वृत्तिकन्दर्पिकादे व विशेषपाहास्यकारिणो भण्डमायाया अभियोगार्द्धाच्चादेशकारिणो देवा एते पुगमनहेतुर्यत्तत्तथा तच्च भवेद्वास्यं अयमभिप्रायो

चहासं परपरिवातप्पियंचहासं परपीलाकारणंचहासं भेदविमुक्तिकारकंचहासं अश्लोखजणिद्यं

यो रचसतां आसूषण्डे एतलानोकरणहारहासो मां हो मां हि उपजाव्यो ऊं इं हासो मां हो मां हि गमतो च पुनः हो द्रुक् चेटा मां हो मां हि गमन

हास्यरतिः साधुश्चारित्वलेशप्रभावाद्देवपूतपदमानः कान्दपिकेषु आभियोगिकेषु चोत्पद्यते नमहर्द्धिकेष्विति हास्यमनर्थोयेति आह
चजोसंजयोविण्यासुअप्पसत्यासुवट्टकट्टिंविमोतविहेसुगच्छइनियमाभइउचरणहीणो एयासुत्तिकन्दपीदिभावनाप्पिति तथाआसु
रियकिव्विसत्तंचणेज्जासंति आसुरियत्तिअसुरभावं किव्विसत्तंचि चण्डालप्रायदेवविशेषत्वं वाविकल्पे नयेत्प्रापयेज्जन्मान्तरेद्यास्य
कारिचारित्विजीवंहास्यं हासः यस्मादेवंतस्माद्वासंनखेवितव्यमिति अपैतन्निगमनमाह एवमुक्ते नहास्यवर्जनप्रकारेणमौनेनवचन
संयमनेनभावितोभवत्यन्तरात्मासंयतादिविशेषणः एवमिणमित्याद्याध्ययननिगमनं पूर्वोध्ययनवद्वाख्येयमिति सप्तमाध्ययनविवरणं

चहोउजहासं असोस्सगमणंचहोउजमजं असोस्सगमणंचहोउजकप्पां कंदप्पाभिःओगगमणंचहोउज
हासंआसुरियं किव्विसत्तंचणेउजहासं तम्हाहासंनसेवियव्वं एवंमोणेणयभाविओ भवतिअंतर

होइं लोकनेनिंदनीककमथावकंदपीओदेवताथाइंआदेशकारीदेवताहोइहासयकीभवनपतीदेवतानीजातितथाकिव्विखीदेवताथाइं
हासयकीतिअणीहासोनेसेवोएणीपरेवचननेमोने करीभाव्योवास्योऊइंअंतरात्माजीवसंबन्धाच्छेइसपगयाविमुत्थते साधुस्वरसत्यव

समाप्नमिति व्याख्यातं मृपावादसंवराख्यं द्वितीयं संवराध्ययनमथ सूत्रकृतमसंबद्धमथवानन्तराध्ययने मृपावादविरमणमुक्तं तच्चादत्ता

प्रासंजयकरचरणयणवयणो सूर्योसच्चज्जवसंपणोपू एवमिणंसंवरस्सदारंसमं संचरियं होइं सु
प्पणिहियइमेहिं पंचहिं विकारणेहिं मणवयणकायपरिरक्खएहिं णिच्चं आमरणंतंचएसोजोगो
णेयब्बो धितिमयामतिमया अणासवोअकलुसो अच्छिद्दोअपरिस्सातो असं किलिद्धोसब्बजिणम
णुणोओ एवंवितियं संवरदारंफासियं पालियं सोहियं तिरियं किट्टियं अणुपालियंआणए

चनसरलपणेसंचितपू एणीपरैप्रतज्जसंवरद्वारसम्यक्प्रकारे आचखोहोइं रुडा निधाननीपरैराख्योइरणेपांचंकारणेकरीमनवचनकाया
इं करीराखेएच्चवोजाणीमदाजावजीवलगे एपूर्वोक्तभावनारूपयोगनिरवच्चयोतेजाणिवोचित्तनोस्विरपणोतेबुद्धिबंतकर्मरुं धवानोका
रणनिर्मलअपापछिद्ररहितकर्मरूपजलमरवेनहीजिहाकिसोचित्तनोक्लियनयीसर्वतीर्थकरतेणेअनुज्ञादीधीछे एणीपरैजीजोसंवरद्वार
कायाइं करीफरसवोवारंवारसंभालीनेपालेअतीचारटालवेप्रद्वकरेतीरपड्डचाळे अनेरानेउपदेसेपूर्वसाधदं पाल्योतिमपालेआज्ञाइं

दानविरमणवतामेव सुनिर्वाहंभवतीत्यदत्तादानविरमणमयाभिधानीयंभवतीतितदनेनप्रतिपाद्यतेइत्येवं सम्बन्धमदत्तादानसंवराख्यं तृतीयंसम्बराध्ययनमारभ्यतेस्य चेदमादिसूत्रं जंबूइत्यादि तत्रजंबूरित्यामन्त्रणं दत्ताणुन्वायसंवरोनामस्ति दत्तंचवितीर्णमन्त्रादिकमनुज्ञातंच प्रातिहारिकपीठफलकादिग्राह्यामिति गम्यते इत्येवंरूपः संवरोदत्तानुज्ञातसम्बरइत्येवं नामकंभवति तृतीयंसम्बरद्वार

आराहियं भवति एवंनायसुणिणा भगवयाप्रणवियं प्रवियं पसिद्धं सिद्धिवरसासणमिणआघ वियं सुदेसियं पसत्यं वितियंसंवरदारंसम्भत्तं त्तिवेमि ७ जंबूदत्तमणुस्सायसंवरोनामहोइं ततियं सुन्नयमहव्वयं परदब्ब हरणपडिविरद्वकरणजुत्तं अपरिमियमणेततएहामणुगयमहिच्छमणुवयण

करीआराधे होइं एणीपरेजातत्तली नेकुलेऊपनासिद्धार्थरायनोपुत्ततत्वनोजाण्छे तेणेभगवंतेसामान्यथकीशेपनेकह्योविशेषथकीभे दप्रभेदेकरीकह्यो व्याख्यातकीधोतत्त्वकरीदेखाह्योजेसंसारथकी भूंक्यातेह्यनोप्रधानशासनपूज्ययानकेकह्यो उपदेशोपरसभामाहि प्रशस्त वीजोसंवरद्वारसमाप्तं इतिव्रवीमि७ अहोजंबूदीधीअनुं ज्ञातीथंकरे आश्वरूधवोनाममोइं वीजो अहोसुवतीजंबू महाव्रत

मिति गम्यते हे सुव्रतजंयूनामन् सद्भावतमिदं तथा गुणानामैहिकामुष्मिकोपकाराणा कारणभूतव्रतं गुणव्रतं किंस्वरूपं मिदमित्याह
परद्रव्यहरणप्रतिरितिकरणयुक्तं तथाच परिमिता अपरिमाणद्रव्यविषया अनन्तावाचयायाट्पणा विद्यमानद्रव्याव्ययेच्छातयाय
दनुगतं सहेच्छं वा अविद्यमानद्रव्यविषये महाभिलापं यन्मनोमानसं च न च याक्ताभ्यां यत्कलपं परधनविषयत्वेन पापरूपमादानं
ग्रहणं तत्सुष्ट निगृहीतं नियमितं यत्नतस्तथा तथासुसंयमितमनसा संवृतेन चेतनाहेतुना हसौचपादौचनिभूतौपरधनादानव्यापा

कलुमन्त्रायाणसु निगगहिद्यं सुसंजमियमणहृत्यपायनिज्जयं निगगंधनिद्रिकं निरुत्तं निरासवं निभूयं
विमुच्चं उत्तमनखसभपवरवलवगसुविहितजणसम्मत्तं परमसाज्जधम्मचरण जत्थयगामागरनगर

पारकाद्रव्यनोहरयोलियोनिपेधवोनिबरतवोतिकरणशुद्धिसहित जेहनोप्रमाणनथीअनंतीलण्णासहित मोठीइच्छामनवचनेनं कलुपप
णो लेवोरुडीपरेनिग्रह्योतेनिपेधोच्छेदं रुडीपरेसंवसोमन चसापगनिश्लक्ष्णतोतेनिग्रंथ तेउद्धटोतीर्थंकरे उपदेशो कर्ममादानरहितत
पेटाल्योपापमलजंणे संसारसंक्ले शयीविमुक्तं उत्तममोटोमनुष्यमार्हदृषमसमान प्रधानमलयंतसाधुलोकनेमननें गमतोच्छेउत्कृष्टो

रादुपरतौ यत्रतत्सुसंमितमनोहस्तपादनिष्ठं अनेनचविशेषणहयेनमनोवाक्कायनिरोधः परधमंप्रतिदर्शितः तथानिग्रन्थं निर्गत
बाह्याभ्यन्तरग्रन्थं नैष्टिकं सर्वधर्मप्रकपपथं तवर्त्तिनितरामुक्तं सर्वज्ञैरुपादेयतेति निरुक्तं अथ्यभिचरितं वानिराश्रवं कर्मादानर
हितं निर्भयसविद्यमानराजादिभवं विमुक्तं लोभदोषत्यक्तं उत्तमनररूपभाणा पवरबलवगतिप्रधानवलवताच सुविहितजनस्य च सुसा
धुलोकस्य सम्तमभिमतं यत्तथा परमसाधनं धर्मचरणं धर्मानुष्ठानं यत्तत्तथा यत्तच्चतुर्थे सत्त्वे ग्रामाकरनगरनिगमखेटकर्वटमंड
बद्रोणमुखसंवाहपत्तनाश्रमगतं च ग्रामादिव्याख्यापूर्ववत् किञ्चिदनिर्दिष्टस्वरूपं द्रव्यं इत्यन्तदेवाहमणिमौक्तिक शिलाप्रवालकांस्य

निगमखेटकवडमंडवदोणमुह संवाहपट्टणासमगयं च किञ्चिदब्धं मणिमुत्तसिलम्प्रवालकंसदूसरय
यवरकणगरयणमादिप्रडियं पम्हट्टु विष्मण्डं नकम्पतिकर्सात कहेउबागिरहेतुं वा अहिरस्य सुवस्य

साधुनो धर्मअनुष्ठानआचरवो त्रीजोव्रतजिहंग्रामआगरजिहंग्राणीयां नावासमाटीनागढछे जिह्वाढूकडागामनथीमाडवी तेजिह्वां दा
णल्ये जलवटथलवटनोमार्गछे घोसीनोवासपाटणतापसनाठामकाडू कद्रव्यमणिमुक्ताफलसिलापरवालो कांसोवस्त्ररूपो प्रधानसुवर्ण

दूय्य रजतवरकनकरत्नादिकमित्याह मसितं अटं पस्यदृतिं विष्णुतं पिप्रणष्टं स्वाभिकर्गवेपयद्विरपिनप्राप्तं न कल्पते न युज्यते कस्यचित्
असंयतस्य संयतस्य वा कथयितुं या प्रतिपादयितुं अर्थयज्ञगप्रवर्त्तनं माभूदिति ह्यवागचीतुं वा दातुं तद्विहसत्त्वात् साधोयतः साधु
नेवंभूतेन विरुच्यमित्यत आह हिरण्यं रजतं सुवर्णं च हेमते विद्ये ते यस्य हिरण्यसुवर्णिकास्तन्निषेधेनाहिरण्यसुवर्णिकासो न समे
तुल्ये उपेक्षणीयतया लेष्टुकाचनेयस्य सतथातेन अपरिग्रहो धनादिरहितः संवृतश्चेन्द्रियसंवरैर्णयः सो परिग्रहसंवृतश्च न लोके विवर्त्तते

विकीर्णसमलेष्टु, कंचणाणं अपरिग्रहसंनुडेण लोकांसि विहरियन्वं अं प्रिय होज्जाहिद्वज्जातं खलगतं
खलगतं रत्नमंतरगयं च किंचिपुष्पफलतयप्पवालकंदमूलतणकहुसकराद् अण्णं च नुडं च अण्णं च

रत्न आदिदेहेने मडितं होद्दी वीसस्यो नीगस्यो धणीनें लाधोनही न कल्पे किणहीने कहिबोकेहनो लेवोन कल्पे अथटितसो नो रत्नवि
शेषसरीखो मायाणसुवर्णपरिग्रहरचित्तसंयस्यो लोकमाहिदियिचरेहे जेवलीधननोसमृद्धहोद्दी द्रव्यजातिपणिकणएकठोकरेतेखलो
चेतजिह्वाधान्यवाये अटवीमध्यगतचपुनः कार्देद्दी पुष्पफलछालभंकराकंदमूलतणाकाष्ठकांकरा थोडोषणोअण्णं यामातमोटोन कल्पे

व्यभासितव्यं संचरितव्यं वासाधुनेतिगम्यते यदपिचभवेद्द्रव्यजातं द्रव्यप्रकारं खलगतं धान्यमलनस्थानाश्रितं क्षेत्रगतं कर्षणभूमि
 संश्रितं रत्नमंतरगयंचत्ति अरण्यमध्यगतं वाचनान्तरे जलथलगयं खेतमंतरगयंचत्ति दृश्यते किञ्चिदनिर्दिष्टस्वरूपं पुष्पफलत्वक्
 प्रवालकन्दमूललवणकाष्ठशर्करादीनि प्रतीतं अल्पं वासूल्यतो वज्रवातथैव अणुवास्तोकं प्रमाणतः स्य लकांवा तथैव न कल्पते न युज्यते अथ
 गृहे गृहस्थशिल्पादिरूपे अदत्ते स्वाभिना ननु ज्ञाते गृहीतुमादातुं जेद्वति निपातग्रहणे निषेधः उक्तो धुनातद्विधिमाह इति ह श्रिति
 अहन्यहनि प्रतिदिनमित्यर्थः अवग्रहमनुज्ञाय यथेह भवदीये अवग्रहे इदं इदं च साधुप्रायोग्यं द्रव्यं गृहीष्यामिद्वतिष्ठे न तत्स्वामि
 ना एवं कुरुतेत्यनुमते सतीत्यर्थो गृहीतव्यमादातव्यं वर्जयितव्यश्च सर्वकालमवियत्तत्ति साधून् प्रतिप्रीतिमतो यत्तु गृहंतत यः प्रवेशः स
 तथा अवियत्तत्ति अग्रीति कारिणः सखन्धियङ्गुक्तपानंतत्तयातद्वर्जयितव्यमिति प्रक्रमः तथा अवियत्तपीठफलकशयांसं सारकवस्त्रपात

यूलगतं वानवाप्सती उगगहे अदिणं निगरे हे उजदिणि दणि उगगहे अणुसावियगे रिहयव्वं वज्जेयव्वो य सव्वका

अवग्रहयं डिलनो विणदीधेलेवो जेदिनदिनप्रते अवग्रहअणुं जाणवोलेवो परिहरवो सर्वकालनेविधे अप्रतीतकारीयो तेहनेवरेपेसवो

कम्बलदण्डकरजोहरणं निपद्याचोलपट्टकमुखपोत्तिकापादमोक्षनादिप्रतीतमेव किमेयंविषयेदमित्याह भाजनंपात्रं भाण्डं च तदेव
 छत्रमयंउपधिक्षवस्त्रादिरतएवोपकरणमिति समासतद्वर्जं यितव्यमिति प्रक्रमः अदत्तमेतत् स्वामिनाननुज्ञातमिति कृत्वातथापर
 परिवादोदिकत्यनं वर्जयितव्यमिति तथापरस्य दोषोदूपगणद्वेयोवावर्जयितव्यः परिवदनीयेन द्रूपणीयेनच तीर्थकरगुरुभ्यातयोरेतु

लंअचिचयत्तधरप्पवेसोअचिचयत्तभत्तपाणंअचिचयत्तपीठफलगसेज्जासंधारगवत्थपायकंवत्तदंडगरओ
 हरणनिसेज्जंचोलपट्टगमुं हपोत्तियपादपुं छणादिभायणभंडोवहिउवकरणंपरपरिवाओ परस्सदो
 सोपरववएसेणनंचगिण्हंति परसनासिइजंचसुकयदाणस्सयअंतराद्रयं दाणस्सविप्पनासोपेसुखंचे

अप्रतीतकारीयानो भातपाणीवरजेनल्ये अप्रीतकारीयानो धाजोटपाटीओ उपाअयस्थानक वस्त्रपात्रकावलोदंडोरजोहरणवैसवा
 नोठामचोलपटोमुं हपती भाजममाटीनोभाडोउपधि एउपगरणअनेरानोचपवादनबोले अनेरानोदोपनबोले परचनेरागिलाणने
 नामेनेआइ जेआपणपेल्ये परचनेरानेनासनपमाडे जेरुडोकीधोहोइतेस्योकीधोहेदाननो विप्रकरेदीधानोनाशनकरे अनेरानी

ज्ञातत्वेनादत्तरूपत्वादिति अदत्तलक्षणं हीदं सामीजीवा दत्तं तित्थयेणं तद्देवयगुरुर्द्विंति तथा परस्याचार्यग्लानादेव्यं पादेशेन व्याजं न च यच्च गृह्णाति आदत्तैवैवावत्यकारादिसत्तेनान्ये न च वर्जयितव्यमाचार्यादेरेवदायकेन दत्तत्वादिति तथा परस्य परसम्बन्धिनानाशय तिमत्सरादपङ्क्तै यच्च सुकृतं सच्चरितमुपकारं वा तत्सुकृतनाशनं वर्जयितव्यं तथा दानस्य चान्तराधिकं विघ्नः दानविप्रणायोदत्तापलापः तथाप्यैशून्यं चैव पिशुनकर्ममत्सरित्वं च परगुणानामसहनं तीर्थकाराद्यननुज्ञातत्वाद्वर्जनीयमिति तथा जेविप्ल्यादियोपि च पीठफलकशय्यासंसारकवस्त्रपात्रकं बलमुख्यपोत्तिकापादप्रोव्क्कनादिभाजनभाण्डोपध्पुपकरणं प्रतीत्येति गम्यते असंविभागी आचार्यग्लानादीनामेपणागुणविशुद्धिलब्धं सन्नविभजतेऽसौ नाराधयति व्रतमिदमिति सम्बन्धः तथा संग्रहं गृह्णति गच्छोपग्रहकरस्य पीठादिकस्योपकरणस्यैपणादोपविमुक्तस्य लभ्यमानस्यात्मभरित्वेन न विद्यते संग्रहेरुचिर्यस्या सावसंग्रहश्च तव वद्देतेत्येयं तपश्च वाक्

वमच्छरित्तं च जेवियपीठ फलगसेज्जासंथारगवत्थ पायकंबलदंडगर ओहरणनिसेज्ज चोलपट्टमु

चाडीनकरेचेवपदपूर्णं परगुणनोअसहवो जेचारितीवोवाजोटापीयो उपासरोसंथारोवस्त्रपात्रकावलोदाडो रजोहरणवसवानो

तपोवाचो तयोस्तेन चौरस्योपाकसेन ततः स्वभावतो दुर्वलागमनगारमवलोप्य कोपिकिस्र नव्याकरोतितयाभोः साधो सञ्च यः अयते तत्र गच्छे मासक्षपकः एवं दृष्टे यो विवक्षितक्षपकोऽसन् प्रप्या च एवमेतत् अथ वा धूर्त्ततया ब्रूते भो आवकः साधवः क्षपका एव भवन्ति आवकस्तु मन्यते कथं स्वयमालानं अयं भट्टारकः क्षपकतयानि स्युः इत्यात्प्रकाशयति इति कृत्वा विषमालोदित्यपरिहारपरं सकलसाधुसाधारणं वचनमाविकरोतीत्यतः स एवायं यो मया विवक्षित इत्येवं परसम्बन्धितप आत्मनि परप्रतिपत्तिः सम्पादयं स्थाप्य न उच्यते एवं भगवन् सत्त्वं वाग्मीत्यादि भावनया परसम्बन्धिनी वाचमात्मनि तथैव सम्पादयन् वाक्सेन उच्यते तथारूपवन्तमुपलभ्य सत्त्वं रूपवानित्यादि भावनया रूपसेनो रूपं च द्विधा शरीरसुन्दरतासु विहितसाधुनेपथ्यं च तत्र साधुनेपथ्यं यथा देहो रगा उमन्ने जेसिंजल्ले गफासियं अंगं मलिणाचचोलपद्मादोन्निवपाया समकखाया तत्र सुविहिताकाररञ्जनीयं जनमुपजीवितुकामो सुविहितः

हृमोत्तिपायसुं कृणादि भायणभंडो वहि उवगरणं अंसं विभागी असंगह रुद्रतववद् तेणेय रूवतेणेय

ठामचोलपटोसुं हपतीभाजन माटीनो भंडो उपधि उपगरणो संधिभागन करवे सुभक्तो मिलितो नलीइं तपवद् नोचौररूपनोचौर

तः सुविहिताकारधारी रूपस्ते न आचारैरेवेति आचारेसाधुसामाचार्याविषयेस्ते नो यथा सत्त्वं यः क्रियारुचिः श्रूयते इत्यादिभावना तथैव भावतेणेयति भावस्य श्रुतज्ञानादिविशेषस्य स्ते नो भावस्ते नो यथाकमपि कस्यापि श्रुतविशेषस्य व्याख्यानविशेषमन्यतो बलं श्रुतादुपश्रुत्य प्रतिपादयति यथायं सया पूर्वश्रुतपर्यायोभ्यूहितो नान्यएवमभ्यूहितं प्रभुरिति तथाशब्दकारारात्नौ महताशब्देनोक्तापः स्वाध्यायादिकारकोटहस्यभाषाभाषकोवा तथाभंभाकरोयेन येन गणस्य भेदो भवति तत्तत्कारीयेन गणस्य मनोदुःखमुत्पद्यते तद्भाषी तथाकलहकरः कलहहेतुभूतकर्तृव्यकारीतथा वै रकारः प्रतीतिविकथाकारीख्यादिकथाकारीअसमाधिकारकश्चित्तास्वास्थ्यकर्त्तास्वस्य परस्य वा तथासदाअप्रमाणभोजीहातिंशत्कावलाधिकाहारभोक्तासततमनुबद्धवैरश्चसततंसततमनुबद्धं प्रारब्धमित्यर्थो वैरवैरिकर्म येन सतथानित्यरोषीसदाकोपः सेतारिसेति सतादृशः पूर्वोक्तस्वरूपः नाराहणवयमिणं तिनाराधयति ननिरतिचारं करोति व्रतं

आचारचेवभावतेण्यसदृकरभंभकरेकलहकरे वैरकरेविकहकरेअसमाहिकरेकेसयाअप्रमाणभो

आचारनोचौरभावनोचौर रातिंपाढिवोलेगाढेसज्जायकरे गच्छमांहिभेदपाडे कलहनाकारणनोकरणहार वैरनोकरणहारविक

महावतसिद्धमदत्तादानविरतिस्वरूपं स्वाभ्यादिभिरननुज्ञातकारित्वात्तस्येति अयमर्थः कौटुम्भः पुनः आर्द्रतिश्रमलंकारेभ्योऽप्यवति
वतसिद्धं इहप्रत्युत्तरमाह येमेद्वत्यादि योसाधुरूपविभक्तपानादानं च संग्रहणं च तयोः कुशललोपविधौ चोयः सतया गालयेत्यादिसमा
चारद्वन्द्वस्तौ अत्यन्तं यद्गालदुर्बलानवद्वजपनं तत्तथा तत्रविषयेवैद्यावत्यं करोतीति योगः तथाप्रवृत्त्याचार्योपाध्यायो ब्रह्मद्वन्द्वै क
त्वात्प्रवर्त्यादिषु तत्रप्रवर्तितलक्षणमिदं तवसंजमजोगेसुं जोजोगो जत्यतांपवत्ते इत्यसङ्गं वनियत्तेद् गणतत्तिलोपवत्तद् इतरौ प्रती
तौ तथासेहेति गेहेचभिनवप्रवर्तितेसाधर्मिके समानधर्मिके लिङ्गप्रवचनाभ्यां तपस्विनि चतुर्थभक्तादिकारिणा तथा कुलंगच्छसुदाय

ईसततं अगुवद्वेरेयनिश्चरोसी सेतारिसएनाराहए वयमिणं अहंकेरिसए पुण्णइआराहएवयमि
णंजेसेउवहिं भत्तपाणसंगहणंदागकुसले अच्चंतवालदुब्बलगिलाण वुडुमासखमणेपवत्तिआयरिय

यानोत्तरणचार असमाधिनोकरणचार सदावतीसत्तलउपरातिजिमेते अप्रमाणभोजीनिरंतररोसम् केनहीवेरलागोरांले सदा
रोसम् केनही तेपूर्वकत्तोएचवोसाधु आराधेनही तीजोवतचिक्केचवो वलीआराधेतीजोवत जेतेसाधुचारितीयोउपधिवस्स भात

रूपचन्द्रादिकं गणः कुलसमुदायः कोटिकादिकः संघस्तत् समुदायरूपः चैत्यानिजिनप्रतिमाएनासायोर्यः प्रयोजनंसतथा तत्त्वचर्निर्ज
 रार्थकिर्मज्जयकामः वेद्यावृत्त्यं व्यावृत्तकर्मरूपमुपटन्मनमित्यर्थः अनिश्चितकीर्त्यादिनिर्पेक्षं दशविधं दशप्रकारमाह च वेद्यावृत्तं वावड
 भावोद्बुद्धधम्मसाहचर्यनिमित्तं अन्नाद्द्वयाण्यविहितासंपादयणमे सभावत्यो आचरियउवज्जाएर थेरतवस्सी४ गिलाणप्प सेहाणसाहम्मि
 य० कुलगण६ संव१० संगयं तस्मिहकायव्वंति बद्धविधं भक्तपानादिदानभेदेनानेकप्रकारं करोतीति तथानच नैवच अवियत्तस्सन्ति

उवज्जाए सेहेसाहम्मिएतवस्सी कुलगणसंघचेइयइय निज्जारट्टीवेयावच्चअणिस्सियंदसवियवज्जवि
 हंकरेइ नयअचियत्तस्सघरं पविसइनयअचियत्तस्स भत्तपाणंगिएहइनयअचियत्तस्ससेइपीठफल

पाणीलिवोप्रहवो आदानआपवानिकुशल गाढोवालदूगलो गिलाणवृद्धमासखमणीतपस्सी प्रवर्त्तवित्तेआचार्य उपाध्यायशिक्ष साध
 र्मिकतपस्सीएकगुरुनाशिव्य घणागुरुनाशिव्य कुलगणनोसमुदाय ज्ञाननेअर्थ निर्जरानोअर्थो वेद्यावच्छकरे कीर्त्तिनवाच्छे दशे प्र
 कारे धणेप्रकारे वेद्यावचकरवोवाच्छे अप्रतीतकारीए घरेप्रवेशनकरे अप्रतीतकारीयानोभातपाणीनल्ये अप्रतीतकारीयानोनसेवे

अप्रतीतिकारिणो गृहं प्रविशति न च नैव च अविद्यत्तस्मिन् अप्रतीति कारिणः शक्तं गृह्णाति यद्भक्तपानं न वा विद्यत्तस्मिन् अप्रतीति कारुः
सत्कसेव ते भजते पीठफलकगथा संस्कारकवस्त्रपात्रां वलकरजोहरणनिपद्याचोलपट्टरुग्गपोत्तिक्का पादप्रोज्जनादिभाजनभाण्डो
पथ्युपकरणं तथानचपरिवादं परस्व जल्पति न चापि दोषानपरस्य गृह्णाति तथा परव्यपदेशेनापि ग्लानादिव्याजेनापि न किञ्चित् गृह्
ह्णाति न च विपरिणमयति दानादिधर्माद्विसुभीकरोति किञ्चिदपि जननं चापि नाशयति अपङ्गपद्वारेण दत्तमुद्धतं वितरणं गृह्णं दुश्चरितं
परसम्बन्धितया दत्त्वा च देयं कृत्वा वैयावत्यादिकार्यं न भवति पश्चात्तापमान् तथा संविभागशीलः तद्व्यभक्तादिसंविभाग

गसेज्जासंधारगवत्यपाय कंवलवंडगरश्चोहरण निसेज्जचोलपट्टमुहमोत्तिय पायपुं छणार्द्धिभायणभं
डोवहि उवगरणं नयपरिवायं परस्वजं प्रतिनयाविदोसे परस्वगेरहति परववएसेण विन किञ्चि गिरहति

वाजोत्पाटीयो उपाश्रय । २ । हायनोसंधारो वस्त्रपात्रकापलोदाडो रजोहरणैस्सवानोताम चोलपटोमं हपत्तीपायपुं छणो भाजनसा
टीनोभांडो उपधि उमगरणपरनाअपवाद नगोलेपरनोदोपनग्रहे परअनेरागिलाणादिकनोनामलेहं कार्द्धि किञ्चिन्नातमातपाणी

कारी तथासंग्रहेयिष्यादिसंग्रहणे उपग्रहे च तेपामेवभक्तश्रुतादिदानेनोपष्टभनेयः कुशलःसतथा सेतारिसेत्तिसताहशआराधयति
व्रतमिदमदत्तादानविरतिलक्षणं इमंचेत्यादिईमंचप्रत्यक्षं प्रवचनमिति सम्बन्धः परद्रव्यहरणविरमणस्यपरिरक्षणं पालनंसएवार्थः
नयविष्परिणामैतिकंचिजरणयाविणसेतिदिणसुकयदाऊणयकाऊणयनहोदूपच्छायावितेसंवि

भागसौलिसंगहोवगगह कुसलेसेतारिसएआराहेतिवयमिणंदुसंचपरदब्बहरणवेरमणपरिरक्खणदु
याएपावयणंभगवयासुकहियं अत्तहियंपेच्चाभाविकं आगमेसिमहं सुद्वंनेयाउयं अकुडिलं अनुत्त

नल्ये किणहीनेदानादिकधर्मयकीउपराठोनकरे कोइनोदीधोनास्तिनकरे रुडोकीधोदीधो वेयावचनकीधानोलिबे पद्यात्तापनकरे
सुभक्तोभातपाणीलेइसंविभागकरे शिष्यनोसंग्रहकरे तेहनेपुणभातपाणीसूत्तादिकउपष्टंभकरवोतेहनेविपे निपुणतेतेहवोचारित्ती
योतपव्रतआराधे लीजोव्रतएप्रत्यक्षपरनोद्रव्यहरवोते विरमवोनोअर्थ राखवानेअर्थे श्रीसिद्धांतश्रीमहावीरदेवे रुडोकह्योसकलजी
यनेहितकारी परभवेहितनोकारण आगामीयेकालकल्याणनोहेतुं निर्दोपन्यायमार्ग अवकवाकोनही प्रधानसर्वदुःखनाकारणउप

सङ्गावसानस्यैव प्रवचनं यासुनमित्यादिव्यक्तं यान्तरिकखण्डद्वयाएत्ति पठमंतिप्रथमं भावनावस्तुविविक्तवसति वासोनामतवाह
 देवकुलं प्रतीतं संभामहाजनस्थानं प्रपाजलदानस्थानं आनसथः परिव्राजकस्थानं वृक्षमूलं प्रतीतं आरामोमाधवीलताद्युपेतोदम्पति
 रमणाश्रयोवनयिगेयः कन्दरादरी भाकारोलोहाद्युत्पत्ति स्थानं गिरिगुहाप्रतीता कर्मान्तो यत्तस्रधादिपरिकर्ष्यते उद्यानं पुष्पादि
 महद्यसंकुलमुत्सवादीपञ्जनभोग्यं यानगालारथादिगृहं कुपितगालाद्व्यादिगृहोपस्करगालामण्डपो यन्नादिमण्डपः ग्रन्थगृहं
 रमयानं च प्रतीतं लयनं शैलगृहं आपणः पण्यस्थानं एतेषा समाचारद्वन्द्वं साततवचन्यग्रिमं शैवसादिके एवं प्रकारे उपाश्रयेभवति वि

रंसर्वदुक्खपापाणं विउसमणंतस्सइमापंच भावणाश्रोततियस्स वयस्सज्जंति परदव्वहरणवेरमण
 परिरक्खण्डुयाए पठमंदेवकुलं सभापवावसहस्रकुलमूलं आरामकंदरागरगिरिगुहकम्प उज्जाण

सभावणहारतैत्रीजाव्रतनीजे आगलिकश्चिस्सं पाचभावना त्रीजाव्रतनीहोइं परद्रव्यलेवोतेह्नो वेरमणसखवानेअथे प्रथमदेहरो
 राजसभा पाणीनीपव तापसुनोठाम वृक्षनेग्रलेखीपुष्यरमेतेआराम गुफाभागरलोहादि पर्वतनीगुफाद्योहादिककमाविधे फल

हर्तव्यमिति सम्बन्धः किंभूतेदकमुदकं सृष्टिकाष्ठयिवीकायः बीजानि शाल्यादीनि हरितंतूवादिवनस्पतिस्त्वसप्राणाद्वीन्द्रियादयः तैर
 संसक्तोयः सतथातत्र तयाकृते गृहस्थेन स्वार्थे निवर्त्तिते फासु एत्ति पूर्वोक्तगुणयोगादेव प्रासुके निज्जीवे विविक्ते स्ख्यादिदोपरहिते
 अतएव प्रयस्ते उपाश्रयेवसतौ भवति विहर्तव्यमासितव्यं यादृशे पुनर्नासितव्यं तथासावुच्यते आहाकम्बवडलेयन्ति आधयासाधूनांस
 तस्याधानेन साधूनाश्रितेत्यर्थः यत्कर्मष्ठयिव्याद्वारम्भक्रियातदाधाकर्म आह च ह्रियंमिसमाहेउ एगमणेगंच गाहगजंतु वहशंकरे
 इंदयाकायाणतमाह कर्मंतु तेन बडलः प्रचरसहावडलं यत्तसतथा जेसेत्ति यएवंविधः संवर्जयितव्य एवोपाश्रय इतिसम्बन्धः अनेन

ज्जाणसालेकुवियसालमडंबसुखधर सुसाणलेणआवणे अस्संमियएवमादियंमि दगमट्टियबीजह
 रिततसपाणअसंसत्तेआहाकडेफासुएफासुएविवित्ते पसंतउवस्सएहोइ विहरियव्वंअहाकम्बवड

नाटचरथादिकनोधर धरवाखरानीशालायच्चादिकनो मंडपसू'नोधरशमानपर्वतकोरीधरकस्याक्के हाठअनेराएच्चादिदेइनेथानक
 पाणीमाटीशाल्यादिद्रुर्वादिक तसप्राणवेद्रियादिक तेणेकररीरहितड्डइं साधुनेकाजेकीधोनथी प्रासुकस्वीपशुपंडगरहितरूडोउ

खलगुणाद्युद्देश्य परिहार उपदिष्टः सतया आसियति आसिक्तमासेवनमीयदुदकच्छटकइत्यर्थः संसिञ्जियत्ति यन्मार्जनयलाकाहसेन
 कचवरगोधनं उत्पिक्तमत्यर्थं जलाभिषेचनं सोद्वियति गोभनं वन्दनमालाचतुष्कपूरणादिना गोभाकरणं छदयत्ति छादनं दर्भादिपट
 लकरणं दुमणत्ति सेडिकयाधवलनं लिपणंति छगणादिनाभूमेः प्रयमतोलेपनं अगुलिपणंति सरुक्षिप्तायाभूमेः पुनर्लेपनं जलणत्ति
 ग्रैत्यापनोदायवैखानरस्य ज्वलनं गोधनार्थं वा प्रकाशकरणायावादीपप्रबोधनं भण्डचालणत्ति भाण्डादीनां पिठरकादीनां पण्यादी
 नां यातवटहस्यस्यापितानां साध्वयंचालनं स्यान्नान्तरस्थापनमेतेषां समाहारहन्वः विभक्तिलोपश्च दृश्यसतश्चासिक्तादिरूपः अन्तर्व
 द्दिश्चउपात्रयस्य मध्ये मध्ये च असंयमो जीवविराधनाय तयस्मिन्नुपात्रये वर्तते भवत्ति संयतानां साधुनामर्थीयहेतवेवज्जे यज्वेळत्ति
 यज्जे चितव्य एवउपात्रयोवसतिः सतादयः सूत्रप्रतिकुष्ठः आगमनिषिद्धः प्रथमभावना निगमनायाह एवमुक्तेनानुष्ठानप्रकारेण विवि

लेयजेसेआसितमम्भज्जिओ सिससोहिहयछाणदुमण लिंपणअणुलिंपणजलण भंडचालणंअंतोवा

पात्रयसोद्देतेहनेविषेचारीतीयोविचरे आधाकर्मीवळलप्रचुरजेहवोउपात्रयतेपाणीइच्छाब्धो सारवणीइं करीप्रमाज्योविषोळाब्धो

तोलोकद्वयाश्रितदोषवर्जितो विविक्तानावानिर्दोषाणा वासोनिवासो यस्यासाविविक्तवासवसतिसाद्विषयाया समितिसम्यक्प्रवृत्ति
 स्थायीयोगः सम्बन्धस्तेन भावितोभवत्यन्तरात्माकिम्बिद्वत्याह नित्यंसदा अधिक्रियतेधिकारीक्रियते दुर्गतावात्मायेन तदुरधिकरणं
 दुरनिष्ठानं तस्ययत्करणं कारापणंच तदेवपापकर्म पापोपादानक्रिया ततोविरतियः सतयादत्तोनुज्ञातश्च योवग्रहोवग्रहणीयंवस्तुतव
 रचिर्यस्यसतयेति वीर्यंतिद्वितीयंभावनावस्तु अनुज्ञातसंस्तारकग्रहणं तच्चैवं आरामोदम्पतिरमणस्यानभूतमाधवीलतागृहादि
 युक्तः उद्यानं पुष्पमहच्चसंकुलसुखवादी बहुजनभोग्यं काननं सामान्यवृक्षोपेतं नगरासन्नं चवननगरविप्रकृष्टं एतेषा प्रदेशरूपोयो

हिंचअसंसंजमोजत्थवहतीसंजयाण अट्ठावज्जेयब्बेज्जउवस्सएसेतारिसए सुत्तपरिकुट्टेएवंविवित्तवासव
 सहिसमितिजोगेणभावितो भवतिअंतरप्पानिच्चंअहिकरणे करावणपावकम्मविरएदत्तमणुसाय

चंदनेकरीशोभानेकरवे छायाखडीइंधोल्यो छाणकरीलीप्यो वाररलिंपावो अग्निनोवालवो हाडलानोचलाववो मांहियकीवाहिर
 थकी असंसंमप्राणीनोधातजिहावत्ते साधुनेचर्थे वर्जवोनिच्च तेहवोउपाअयतेतेहवो आगमनिपिद्ध पूर्वोक्तप्रकारे स्त्रीआदिरहित

भागः सतया तत्रयत्किञ्चिदिति सामान्येनाग्रहणीयं वस्तुतदेयविशेषेणाह इक्षुं'डंवा ढंढणसदृश्यं तदणविशेषं एवकठिनकं जंतुकंच जलाशयंजंतुणविशेषमेव पर्णमित्यर्थः तथापराटणविशेषः मेरानुसुंजसिरिकाचूर्णेयेन तदणविशेषेण कुबिंदाङ्गदुकुर्वन्ति कुयदभं योराकारकृतोविशेषः पलालंकंवादीनां मूयकोसदपाटप्रसिद्धतणविशेषः वल्लजःतदणविशेषः पुष्पफलत्वञ्च प्रवालकन्दमूलतणकाष्ठ यर्कराःप्रतीतास्ततःपरादीनां हृन्दपुनस्ताद्यादिर्यस्य तत्तथातदगृह्णाति आदत्तेकिमर्थमय्योपधिसंसारजरूपस्थोपधेरथवा संसारक

उगग्रहण्यौ? वितियंआरासुज्जाणकाण एवणप्पदेसभागं जंकिंचिइक्खंडंवाकटिणगंवाजंतुगंवापर मेरकुच्चकुसडभपवाल सुयगतल्लगपुप्फफलतय पवालकंदमूलतणकडुसक्करा इ'गेण्हतिसेज्जावहि

एष्वोवासतेहृषीवसतौ समितिनेयोगे भाव्योवास्थोक्षोइञ्चंतरात्माजीव सदायधिकरणनोकरयो करामवोतेहिजपापकर्मयो निवर्त्यो दीधीतीर्थंकरगणधरे अनुज्जा अग्रचनीरुचिचभिलाप? वीजीभावनाकहेच्छं स्त्रीपुरुषक्रीडाकरे फूलफलभोगनोठाम सामान्यदृष्टते कानननगरयीढूकडातेवन एतलानेप्रदेशभागे डेकार्दं ढंढणद्वसरीपो जलान्नये अपनातदणविशेषेपटणविशेषेपम्भं जटण

स्योपधे चार्थाद्य हेतव इहतदितिशेषोदृश्यतस्तत् न कल्पते न युज्यते अवग्रहे उपाश्रयात् तर्वात्तिनि अवग्राह्येवस्तु न्यदत्ते अननुज्ञाते यथा दाचिनागिहिउं जेत्ति ग्रहीतसादातुं जेदित्ति निपात अयमभिप्रायः उपाश्रयमनुज्ञायतन्यध्यगतं तृणाद्यपि तु ज्ञापनीयमन्यथा तदग्राह्यं अनुज्ञाप्यग्रहीतव्यमिति एवमित्यादि निगमनं प्रथमभावनावदवसेधं नवरमवग्रहसमिति योगेन अवग्रहणीयतृणादिविषयसम्यक् प्रवृत्तिसंभन्विनेत्यर्थः इयंतु तृतीयभावनावस्तुशय्यापरिकर्मवर्जनं नाम तच्चैनं पीठफलकशय्यासंसारकार्यतायेदृजानच्छेत्तव्या न च

स अद्धानकप्पएउग्गहे अदिस्संमिगेरिहउं जेदिणंदिणंउग्गहं अणुणवियगेरिहतव्वं एवंउग्गहसमिति

जोगेण भावितोभवति अंतरप्पाणिच्चं अहि करण करण पावकम्भविरेण दत्तमस्सु स्थायउग्गह

विशेषकुशुडामपरात्तमेदपाटदेशेतृणविशेषतृणफलफलच्छालि अंकाराकंदम्बूलतृणाकाष्ठकाकाराश्चाज्ञाभागीलेवा संयारारूपजे उपधि ते हने अर्थेन कल्पे अवग्रहविणसांग्ये अदत्तनलेवुं जेदिनदिनप्रते अवग्रहअनुज्ञाभागीने अग्हेलेवो एणीपदे अवग्रहनीसमिति जोगे

च्छेदनेन तत्भूस्याश्रितवृक्षादीना कर्त्तनेन भेदनेन च तेपापाघाणादीनावा शय्याशयनीयं कारयितव्या तथायस्यैव गृहपतेरुपाश्रये
निलयेवसेतनिवासं करोति शय्याशयनीयं तत्रगवेपयेन्यगयेत् नचविषमासतीसमाकुर्यात् ननिर्वीतप्रवातोत्सुकत्वं कुर्यादिति वक्तुं ते
नचदंशमशकेषु विषयेक्षुभितव्यं क्षोभः कार्यः अतश्चदंशाद्यपनयनार्थं अग्निर्धूमोवानकर्त्तव्यः एवमुक्तप्रकारेण संयमवज्जलेष्वथिव्यादिसं
रक्षणप्रचुरः संवरवज्जलः प्राणातिपाताद्याश्रवहारनिरोधप्रचुरः संवृतवज्जलः कपायेन्द्रियसंवृतत्वप्रचुरः समाधिवज्जलेष्वित्तस्वास्थ्य

रुयौ२ ततिथंपौढफलं गसेज्जासंधारगद्वयाएकखानच्छिं दियव्वानयच्छेयणभेयणेएय सेज्जाकारि
यव्वानंसेवाउवस्सएवसेज्जा सेज्जंतत्थेवगवेसेज्जानयविसमं क रेज्जानयनिवायपवायउत्सुगतनडंस

भाष्योवास्योहोइं अंतरत्माजीवसदाश्रधिकरणकरवो कराववो तेहीजपापकर्मयकी निवर्त्यो दीधीतीर्थं करगणधरेश्चाज्ञाच्छे अवग्रह
नीरुचिअभिलापर तीजीभावनाकहेच्छे बाजोटापीयो उपाश्रयने संथारने अर्थेवृक्षच्छेदवानहीनच्छेदवो ताडपत्तादिकनभेदवोपा
खाणादिकउपाश्रयनेकानेनकरवो जेग्रहस्थनेउपाश्रयेवसे पाटिपाटलासिज्जादिकतिहागवेपे कं चीनीचीवसतीजाणीसमीनकरे

प्रचुरः धीरो बुद्धिमानक्षोभो वा परीपहेषु कायेन स्पृशन् न मनोरथमात्रेण तृतीयसंवरमिति प्रक्रमगम्यं सततमध्यात्मनि आत्मानमधि
कृत्य आत्मा लंवनं ध्यानं चित्तनिरोधस्ते न युक्तोयः सतयातलाध्यानं असुगेहं असुककुले असुगसिखे असुगरस्मद्व्याणद्विएनमतत्त्विरा

मसकै सुक्खू भियब्बं अग्निघमूयनकायव्वो एवं संजमवज्जले संवरवज्जले संवुडवज्जले समाहि वज्जले
धीरकाएण फासयंते सययं अज्झप्पज्जाणजुत्ते समीए एवं एंगिचरेज्ज धम्मं एवं सिज्जासमिति जोगेण
भावितो भवइ अंतरप्पाणिच्चं अहि करण करण पावकम्म विरइ दत्तमणुसाय उग्गहस्यौइ च

वायुनो अभावडासमसाने खोभनकरे अग्नीधूमाडोन करीवो एणीपरे पृथिवी आदिराखवाने विषे वज्जलसंयमस आश्रवनेरुंधवे करीव
ज्जलसंवरइंद्रीसंवरवे करीव ज्जलसंवृत चित्तने स्वस्थपणे करीव ज्जलसमाधि अकायरकायाइं करीपालतो कायाइं करीफरसता निरंतर
आत्मास्वरूपनो चिंतववो ध्यानसहित समेभावेइ मरागद्वेपरहित आचरे चारितधम्मं एणे प्रकारे उपपाश्रयसमिति जोगे करीभाव्यो वा
स्योहोइं अंतरात्मा जीवसदा अधि करण करवो पापकर्मथी विरमवो दीधोतिथं करण धरनी आन्नाइं अवग्रहनी रचिवाक्खा

हणेत्यादिरूपासमिपत्ति समितः समितिभिः एकःससहायोपि रागाद्यभावात् चरेदनुतिष्ठेत् धर्मेचारित्वं अथतृतीयभावनानिगमनाय। ह एवमनन्तरोदितन्यायेन यथासमिति योगेन शयनीयविषयसम्यक् प्रवृत्तियोगेन शेषं पूर्ववत् इहचतुर्थभावनावस्तु अनुज्ञात भक्तादिभोजनलक्षणं तच्चैवं साधारणः सङ्गादिकादिसाधर्मिकस्य सामान्योयःपिण्डस्य भक्तादेः पात्रस्य पतदूढलक्षणस्य उपलक्षणत्वादुपपन्नस्य च पात्रेवाधिकरणे लाभोदायकालकायात्प्राप्तिः ससाधारणपिण्डपात्रलाभस्तत्र सतिभोक्तव्यमभ्यवहर्त्तव्यं परिभोक्तव्यं च केनकथमित्याह संयतेनसाधुनासमिपत्तिसम्यक्कथादत्तादानं नभवतीत्यर्थः सम्यक्तमेवाह नशाकरूपादिकं साधारणस्य पिण्डस्य शाकरूपाधिकेभागेभुज्यमाने संघादिके साधोरप्रीतिरुत्पद्यते ततस्तददत्तं भवति तथानरवद्वन्ति प्रचुरं प्रचुरभोजनेष्यप्रीतिरेव प्रचुरभोजनताच साधारणेपिण्डे भोजकान्तरापेक्षया वेगेनभुज्यमाने भवतीति तन्निषेधायाहनवेगितं ग्रामस्य गिलनेवेगवत्

उत्थं साहरणपिण्डवायलाभेसद् भोक्तव्यं संजणसमितं नसायसूपाहिकं नक्लधनवेगियनतुरियंन

इच्चउथीभावनासाधारणघणारनोपिण्डआहार लाघेक्षतेभोगववो चारीवीड्रं समितिसालयोम्भं गच्छिकनलेवो घणोलिवोघणोलिता

नत्वरितं सुखक्षेपेन चपलं हस्तग्रीवादिरूपकायचलनवत् नसाहसमवितर्कितं अतएव नच परस्य पीडाकारं च नतत्वावद्यं चेति परपीडा
 कारसावद्यं किं बहुनोक्तेन तथाभोक्तव्यं संयतेन नित्यं यथासेतस्य संयतस्य तद्वा लतीयव्रतं न सीदति न भ्रस्यति दुरक्षं चेदं सूक्ष्मावादि
 नयन्नियमनमालमनो नियन्त्रणं तत्तथापाठान्तरेण अदि त्तादानात् व्रतमिति बुद्ध्या नियमेनावश्यतया यद्विरमणं निवृत्तितत्तथा एत

च वलनं साहसं नयपरस्स पीलाकारं सावज्जं तह भोत्तव्वं जहसे ततियं वयं न सीरियति साहरण पिंडवा
 यलाभे सुज्जमे अदिसुदाणवयनियमवेरमणे एवं साहारण पिंडवायलाभे समिति जोगेण भाविओ भ

पुनश्च प्रतीत ऊपजे कवल गितां उतावलो उतावलो न गिले पीघ्न न ही चपल न ही सहसात्कारे परने पीडानकरे सावदानलेवोति मज्जभो
 जनकरवोजिमते साधुने लीजाव्रतने विषे सीदाइ न ही साधारण पिंडपातने लेवकरी अतिविपुल अदत्तने अणलेवकरी व्रत अभिग्रहा
 दिकपापथी निवर्त्योक्ते इमवषणावरिद्याहारलाघेकते समितिरूपजोगेकरी भाव्योवास्यो होइ अंतरालाजीवसदा अधिकरण करवो क

न्निगमयन्नाह एवमुक्तन्यायेन साधारणपिण्डपात्रलाभे विषयभूते समितियोगेन सम्यक्प्रवृत्तिसम्बन्धे नभावितो भवत्यन्तरात्मापि
भूतद्वत्याह निच्चमित्यादि तथैव पंचगमंति पंचमंभावनावस्तुकिंतदित्याह साधर्मिकेषु विनयः प्रयोक्तव्यः एतदेवविषयभेदेनाह उव
करणपारणाश्रुत्तिआत्मनोन्यस्य याउपकरणं ग्लानाद्यवस्थायामन्येवोपकारकारणं तच्चपारणेतपसः श्रुतस्कन्धादिश्रुतस्यपारगमनं
उपकारणपारणेतयोः विनयः प्रयोक्तव्यो विनयश्चेच्छकारादिदानेन बलात्कारपरिहारादिलक्षणे एकतान्यतश्च गुर्वगुञ्जयाभोजना
दिद्वत्यकरणलक्षणेः तथावाचनासूत्रग्रहणं परिवर्त्तनातस्यैव गुणनंतयोर्विनयप्रयोक्तव्यो चन्दनादिदानलक्षणेः तथादानं लब्धस्या

वतिअंतरप्माणिचं अहिकरणकरणकरावण पोवकस्मनिरती दत्तमणुस्सायउगग्रहण्यौ ४ पंचमगं
साहस्मिएसुविणओ पउंजियव्वो उवयारणपारणासु विणओपउंजियव्वो वायणपरियदृणासु

राववो पापकर्मणकीनिवत्यो दीधोतिथंकरनीआझाइं अयग्रहणीरुचिअभिलाय ४ पाचमीभावनाकहेळं साधर्मिकनेविषे विजयप्र
जंजवो रोगीयानीसंभालकरवी तपस्वीनापारणानीचिंतातेहनी विनयकरवोवाचनासूत्रलनोग्रहवो सूत्रकस्मानोगुणिवो तेहनेविषे

न्नादेर्लानादिभ्योवितरणं ग्रहणं तस्यैव परेण दीयमानस्यादानं प्रच्छेदनाविस्मृतसुतार्थप्रश्नः एतासु विनयः प्रयोक्तव्यः तत्र दानग्रहणयो
 शुर्वनुज्ञालक्षणाः प्रच्छेदनायां तु वन्दनादिर्विनयः तथानिःकमण प्रवेशनायस्तु आवस्थिकी नैषध्यादिकरणमथवा हस्तप्रसारणपूर्वकंप्रमा
 र्जनानन्तर पादविक्षेपलक्षणाः किंवञ्जना प्रत्येकं विषयभणने नैत्यत आह अन्येषु चैव मादिकेषु नञ्जुप्रकारणशतेषु विनयः प्रयोक्तव्यः
 कस्मादेवमित्याह विनयोपि न केवलमथनादितोपि तु विनयोपि तपोवर्त्तते आभ्यन्तरतपोभेदेषु पठितत्वात्तस्य यद्येवं ततः किमत
 आहतपोपि धर्मः न केवलं संयमो धर्मस्तपोपि धर्मो वर्त्तते चारित्यायत्वात्तस्य यत एवं तस्माद्विनयः प्रयोक्तव्यः केष्वित्याह गुरुषु साधुषु

विणश्चोपउंजियब्बो दाणग्गहणपुच्छेण सुविणश्चो पउंजियब्बो निक्खमणप्रवेशण सुविणश्चोप
 उंजियब्बो अण्णे सुयएवमाइ सुवज्जसु कारणसते सुविणश्चो पउंजियब्बो विणश्चो वि तवोतवो विध

विनयप्रज्ञं जवोअनेराने देवोपो ते ग्रहवो गुरुने विषेपेच्छे विनयकरवो नीकलताआवस्सही कहि वेवा धानकने विषे प्रवेशकरतानिस्सही र
 विनयते हनो करवो वलीअनेराएआदि देवने घणाकारणनाशत ते हने विषे विनयकरिवो विनयते तपोबो ल्यो तपते ही जधम्म ते भणी विन

तपस्विपुत्र अष्टमादिकारिणो विनयप्रयोगैर्हितैर्थाकरादास्तु त्नास्वरूपादत्तादानविरमणं परिपालितं भवतीति पञ्चमभावनानिगमनाथं
माह एवमुक्तन्यायेन भवत्यन्तरत्मा किंभूतः नित्यमित्यादिपूर्ववत् अथाध्ययनोपसंहारार्थमाह एवमिणं संवरस्वदारं सन्मसंवरियं होइ
सुष्पणिहिंयं इमेहिंपंचहिं कारणेहिं मणवयणकायपरिरक्खिण्हिं निच्चं आमरणंतंच एसजोगो नेयव्योधितिमयामतिमयाअणास

सोतमहाविणओ पउंजियव्वो गुरुसुसाहु तवस्सीसुथएवंविणएणभाविओ भवतिअंतरप्पानिच्चं
अहिंकारणकरावणपावकम्म विरते दत्तमणुणायउगगहुर्योपू एवमिणंसंवरस्वदारंसन्मंचरि
यंहोइसुपणिहिंयं इमेहिंपंचहिंविकारणेहिं मणवयणकाय परिरक्खिण्हिं निच्चं आमरणंतंवएस

यकरवोगुरुनेविपे साधुनेविपे तपनाकरणहारनेविपे एग्गीपरेविनयकरीने भाव्योहुइ अंतरात्माजीव सदाअधिकरणकरवोकाराववो
पापकर्मतेथकी विरमवोदीधोतिधैकरनीआज्ञा अवग्रहनीरुद्धिअभिलापपूएणेप्रकारेएप्रत्यक्षसंवरद्वारसम्यक्प्रकारे आचर्योहोइं
हानिधाननीपरेएपूधैकह्योपाचेकारणैकरी मनवचनकायाइं करीराखे सदाजावजीवलेगे पूर्वभावनारूपजोग जाणीनेनिरवहिंवो

वोद्यकलुप्तो अच्छिद्दोअपरित्साई असंकिलिद्धो एवंतद्वयं संवरदारं फासियं पालियं सोहियंतीरियं किट्ठियं संसंआराहियं आणए अणुपालियं भवइएवं नाइसुणियो भगवयापन्नवियं पक्खियं पसिद्धं सिद्धवरसासणमिणं आघवियं सुदेसियं पसत्यंतद्वयं संवरदारं समत्तं त्तिवेमि इहं च निगमनंसूतं पुस्तकेषु किञ्चित्वाच्चादेव यावत्करणेन च दर्शितं व्याख्याचास्य प्रथम

जोगोनियव्वोधिइमयामइमया अणासवोअकलुप्तो अछिद्दोअपरित्साई असंकिलिद्धो सब्वजिणमणुस्साओ एवंतद्वयं संवरदारं फासियं पालियं सोहियं तीरियं किट्ठियं अणुपालियं आणएआराहियं भवति एवंनायसुणिणा भगवयापणवियं पक्खीयं पसिद्धं सिद्धवरसासणमिणं आघवियं सुदे

चित्तनोथिरपणो बुद्धिवंतकर्मरूंधवानोकारण निमलमपापच्छिद्ररहित कर्मजलअवेनही जिहं किंस्योचित्तनोक्ते शनही सर्वतिथेकर तेणेआज्ञादीधीछे एणीपरेत्तीजो संवरद्वारकायाइं करीफरसवो वाररसंभारे टालेदोपमुज्झकरे तीरपड्डं चाडिअनेरानेउपदेसेपूवे साधेपालीतिमपाले आज्ञाइं करीआराधेहोइं एणीपरे ज्ञातव्वतीसिद्धार्थारायनोपुत्ततत्तन्न श्रीमहानीरदेवे सामान्यथकीकहिओ

संवरार्थयनवदवसेयेति समाप्तमष्टमाध्ययनविवरणं व्याख्यातं तृतीयं संवरार्थयनमथ चतुर्थं ब्रह्मचर्यं संवरार्थमध्ययनमारभ्यते अस्य च पूर्वेषु सप्तसूत्रकमकृतएव संबन्धोऽयवानन्तराध्ययने दत्तादानविरमणमुक्तं तच्च प्रायोविरमणोमैथुनोपेताना सुकरं तदिह भवतीति तदिहाभिधीयत इत्ययमपरः तदेवं सम्बन्धस्यास्य दमादिसूत्रं जंबूइत्यादितत्त्वजंबूरित्यामन्त्रणं एतोयत्ति इतश्चादत्तादानविरमणाभिधानसंवरभणनादनन्तरं बंधचेरिति ब्रह्मचर्याभिधानं चतुर्थसंवरद्वारमुच्यते इति शेषः किंस्वरूपं तदित्याह उत्तमाः प्रधानायेतपः प्रभृतयस्ते तथा तत्त्वतपोनयनादिनियमाः पिण्डविशुद्धादयः उत्तरगुणाः ज्ञानविशेषे प्रबोधोद्दर्शनं सामान्यावबोधचारित्वं सावद्ययो गनिवृत्तिलक्षणं सम्यक्तं मिथ्यात्वमोहनीयज्ञयोपशमादिसमुत्थो जीवपरिणामः विनयश्चभ्युत्थानाद्युपचाराः ततएतेषां मूलमिव मूलं

सियं पसत्यं ततियं संवरद्वारं सम्मत्तं त्ति वेमि ट जंबूएत्तोय बंधचेरं उत्तमतव नियमनाणदं सणचरि

व्याख्यातकरी धातत्वकरी देखाड्यो प्रसिद्धभेदप्रभेदेकरी कश्चिज्जो संसारथकी मुंक्ष्यातेहनो प्रधानएशासनपूज्यथानकेकक्ष्योपरखदामां हिउपदेशे मंगलीकरूप तीजो संवरद्वारसमाप्तं ट अहो जंबूतीजाथकी चोथो संवरद्वार ब्रह्मचर्यप्रधानतपउतरगुणज्ञानदर्शनसम्यक्

कारण्यत्तत्तथा ब्रह्मचर्यवान् हितपः ब्रह्मतीनुत्तमान् प्राप्नोति नान्यथा यदाहजझठाणीगाहनोपठियं गाहायमाअहिंसिादयः नि
यमाद्रथ्याद्यभिग्रहा पिण्डविभुद्धादयोवा तेचतेगुणाना मध्ये प्रधानाश्चतैर्युक्तं यत्तत्तथा हिमवंतमहंततेयसंतति हिमवन्तपर्वतवि
शेषात्स्वकाशान्महत् गुरुकंतेजस्विचप्रभावद्यत्तत्तथा तथाहिपर्वतानां मध्ये हिमवान् गुरुकःप्रभाववाचैवं व्रतानानामिदमितिभावः
आहच प्रतानाब्रह्मचर्यं हिनिर्दिष्टं गुरुकंव्रतंतज्जन्यपुण्यसम्भारसंयोगाद्गुरुच्यते तवान्तरीयैर्युक्तं एकतच्चतुरोवेदाः ब्रह्मचर्यंच
एकतएकतः सर्वपापानि मद्यं मांसञ्च एकतः प्रशस्तं प्रशस्यं गम्भीरमनुत्वं स्तिमितं स्थिरं मध्यं देहिनोन्तकरणं यस्मिन्सतितत्तथा
आर्जवैः ऋजुतोपेतैः साधुजनैराचरितमासेवितं मोक्षस्यच मार्गद्वमार्गो यत्तत्तथा वाचनान्तरे प्रशस्तैः प्रशस्यैः गम्भीरैरलक्ष्य
दैव्यादिविकारैः स्तिमितैः कायचापलादिरहितै मध्यस्वरागाहै धानाकलितैः आर्जवैसाधुजनैराचरितं मोक्षमार्गञ्च यत्तत्तथा तथा

त्तसम्भत्तविणयमूलं लक्ष्मनियमगुणप्यहाणजुत्तं हिमवंतमहंत तेयवंतंप्रसुखगंभीरं धिमियमजभंअ

चारितसमकितसहित विनयएतलानोभूलकारण अभिग्रहादिमूलगुणउत्तरगुणमाहिप्रधानसहित हिमवंतपर्वतयकी मोठोतेज

विशुद्धारागादिदोषरहितत्वेननिर्मलायासिद्धिः कृतकृत्यतासैवगम्यमानत्वागति विशुद्धसिद्धिगतिजीवस्वरूपं सेवनिलयद्रवनिलय
स्वरूपेसर्वसिद्धानां निलयनाद्विशुद्धसिद्धिगतिनिलयः शास्त्रतंसाद्यपर्यवसितत्वात् अद्याबाधः क्षुधादिबाधरहितत्वात् अपुनर्भवस्ततः
पुनर्भवसम्भवाभावात् प्रशस्तः उक्तगुणयोगादेव सौम्यो रोगाद्यभावात् सुखः सुखस्वरूपत्वात् शिवः सकलद्वन्द्ववर्जितत्वात् सचलः स्यन्द
नादिवर्जितत्वात् अक्षयश्च तत्पर्यायाणामपि कथंचिदक्षयत्वात् अक्षतोबाधपूर्णः पौर्णमासिचन्द्रवत् तं करोतीत्येवंशीलयत्तथामकार

ज्जवसाहूजणाचरियं मोक्खमगंगंविमुद्धं सिद्धिगद्गनिलयं सासयमब्बानाहं अपुणभभवंपसत्थं सोमं
सुहंसिवमयलमकल्लयकरं जतिवरसाररक्खियं सुचरियंसु साहियंनवरिंसुणिवरेहिंमहापुरिस

वंतप्रसंसानोठामतोच्छेडो नही अंतःकरणचोखाज्जइं सरलपणासहितसाधुजननेणेसाचस्यो मोक्षनोमार्गविशुद्धसिद्धिनोगतिगरुद्धं
सासतोआबाधारहित वलतोअवतारनथी प्रशस्तरोगरहितसुखउपद्रवरहित अचलजेह नोक्षयनथी प्रधानसाधेपाल्यो शोभनअनु
ष्ठानविशेषेउपदेश्यो गणधरादिकसाधूइं मोटारुणवंतपुरुषधीरस्त्रपुरुष धार्मिकधैर्यवंतपुरुषे सगलीवयससटा निर्दोषपाले कल्याण

स्त्रिहपाठे आगमिकः पाठान्तरे सिद्धगतिनिलयहेतुत्वात् सिद्धिगतिनिलयं शास्त्रतत्वे हेतुत्वात् अद्यावाधहेतुत्वादव्याबाध
 अपुनर्भवहेतुत्वाद् पुनर्भवञ्चतएवप्रशस्तं सौम्यं च सुखहेतुत्वाच्छिवहेतुत्वाम्न सुखशिवं अचलनहेतुत्वादचलं अक्षयकरणादक्षय
 करणं ब्रह्मचर्यमिति प्रक्रमः यतिवरैः मुनिप्रधानैः संरक्षितं पालितं यत्तत्तथा सुचरितशोभनानुष्ठानं सुचरितत्वेऽपि नाविशेषेणोप
 दिष्टं मुनिभिरिति दर्शयन्नाह सुसाधितं सुष्टु प्रतिपादितं नवरिति केवलं मुनिवरैर्महर्षिभिः महापुरुषपाञ्चते जात्याद्य तन्माः वीराणां
 मध्ये शूराश्चात्यन्तसाहसधनाते च ते धार्मिकादृतिमन्तश्चेति कर्मधारयो तस्तेषामेव च शब्दस्यावधारणार्थत्वात् सदा विशुद्धं निर्दोषं अथ
 वा श्रद्धापिसर्वदेव कुमारराद्यवस्थासु सर्वास्वपीत्यर्थः शुद्ध निर्दोषं अनेन चैतदुपात्तं यदुत अपुनस्त्यगतिर्नास्ति स्वर्गे नैव च नैव च तस्मात्पुन
 सुखं दृष्ट्वा पञ्चाद्वर्गं चरिष्यसीति अतएवोच्यते अनेकानि सहस्राणि कुमारब्रह्मचारिणां दिवंगतानि विप्राणामकृत्वा कुलसन्ततिभयं

वीरसूरधम्मि यधिति मंताणय सया सुवि सुद्धं भवं भव्वजणाणु चरियं नि संकीर्यं नि भयं नित्तु सं निरापा

नोकारणभयजीवञ्चस्यो संकारहितभयरहित कणसरीखोखेदरहित पापनलागे समाधिधोघरअवश्यपणे डोलावीकोईनसकेत

योग्यं कल्याणमित्यर्थः तथाभ्यजनानुचरितं निःशङ्कितमशङ्कनीयं ब्रह्मचारीहि जनानां विषयनिस्पृहत्वादशङ्कानियो भवति तथा निर्भयं ब्रह्मचारीहि अशङ्कनीयत्वान्निर्भयो भवतीति निस्तुपमिव निस्तुपं विभुद्धं तंदुलकल्पं निरायासं नखेदकारणं निरुपलेपं स्नेहवर्जितं तथानिदृत्तस्वास्थ्यस्य गृहमिव गृहं यत्तत्तथा आह च कयामकानुतिष्ठामः किं कुर्मः किं न कुर्मः हरो गिणश्चितयंत्येवं नीरागा सुखमीसते नीरागाश्च ब्रह्मचारिण एव तथानियमेनावश्यं भावेन निःप्रकम्पमविचलं निरतिचारं यत्तत्तथा व्रतान्तरहि सापवादमपि स्यादित्दं च निरपवादमेवेत्यर्थः आह च न वि किं वि अणुनायपडिसिद्धं वा विजिणवरिंदेहिं मोक्षं मेच्छणभावं णंतं विणारागदोषे हि ततः पदद्वयस्य कर्मधारयनिवृत्ति गृहनिवसप्रकंपमिति भवतिः तपः संयमयोर्मूलदलिकं मूलदलं अदिभूतद्रव्यं तस्य नेमंति निभं सदृशं यत्तत्तथा पञ्चाना महाव्रताना मध्ये सुष्टु अत्यन्तं रक्षितं रक्षणं पालनं यस्य तत्तथा स मिति भिरीर्या स मित्या भिगुं प्रतिभिर्मनो गुह्यादि

संनिस्खलेवं निवृण्वरं नियमविष्यकंपतवसंजममूल दलियणे मपंचम हव्वयसुरक्खियंसमिति गुत्तिगु

पसंयमतेह नोमूल दलतिमरूपयडावं धसरीखो पाचव्रतमाहिसुष्टुरुड्डीपरैराखवो पांचसमिति विणिगुत्ते गुप्तेोध्यानरूपप्रधानकवाड

भिर्वसत्यादिभिर्वीनवभिर्ब्रह्मचर्यगुप्तिभिर्वृक्तं गुप्तं वायत्तत्तथा ध्यानवरमेव प्रधानध्यानमेव कपाटं सुलतं सुविरचितं रचणाययस्य
अध्यात्मैवचसद्भावनारूपं चित्तमेवदिशोत्ति दत्तो ध्यानकपाटदृढीकरणार्थं परिघो अर्गलारक्षणाथं मेव यस्यतत्तथा संनद्धववद्भद्रव
अवस्यगितद्रवच आच्छादितद्रव निरुद्धइत्यर्थः दुर्गतिमार्गो दुर्गतिपथः येनतत्तथा सुगतिपथस्य देशकंदर्शकं यत्तत्तथातच्चलोकोत्तमं
चव्रतमिदं दुःकरत्वात्तदाह देवदाणवगंधर्वा जक्खरक्खसकिन्नरा वंभचारिणमंसंतिदुक्करंजंकरिंतिपडमसरतलागपालिभूयंतिस
रःस्वतः सम्भवोजलाशयविशेषः तडागश्च सएवपुरुषादिकृतइति समाहारद्वन्द्वः पद्मप्रधानंसरस्तडागं पद्मसरस्तडागं पद्मसरस्तडाग

त्तं जम्भाणवरकवाडसुकयरक्खणंअब्भक्कप्पदिण्णफलिहं सन्नद्धवद्भोच्छतितवदुग्गतपिपहंसुगतिपहंदेस
गंचलोगुत्तमंचवयमिणं पडमसरतलागपालिय भयंमहासगडअरगतूंबभूयं महाविडमसक्खखंध

तेणेकरीराखे शुभध्यानरूपदीपोभोगल साणाहतेणेकरीवाधे रासडीरूधेतेणेकरी दुर्गतिरूपपंथस्वर्गअनेअपवर्गतेहनो देखाडण
हारसमस्तलोकउत्तमच्छे एव्हत्तुचर्यव्रतकर्मलेकरीप्रधान पद्मसरतलागनीपालिसरीपो मोटोगाडलोतेहना अरातेइहाच्यातादिगुण

मिवमनोहरत्वेनोपादेयत्वात् पद्मसरस्वडागं धर्मसस्य पालिभूतं रत्नकलेनपालीकल्पं यत्तत्तथा तथा महाशकटारकाङ्ग महाशक
टारकाः चान्त्यादिगुणास्तौ पातुं वभूतमाधारसामर्थ्यान्नाभिकल्पं यत्तत्तथा महाविटपटञ्जद्वयप्रतिविस्तारभूहृद्वमहाविटपटञ्ज
आश्रिताना परमोपकारकत्वसाधस्यार्थाद्वर्मसस्य स्कन्धभूतं तस्मिन्सतिसर्वस्यधर्मशाखिन उपपद्यमानत्वेननालकल्पं यत्तत्तथामहान
गरपागारकवाडफलिहभूयंति महानगरमिव महानगरं विविधसुखहेतुत्वसाधमार्गद्वर्म्मः तस्यप्राकारद्वयकपाटमिव परिवर्षमिव यत्त
न्महानगरप्राकारकपाटपरिवभूतमिति रज्जुपिनद्वयद्वय चन्द्रकेतुरस्मिन्नियंति तेचेन्द्रयष्टिविशुद्धानिकगुणपरिवृतं यस्मिंश्च यत्तच्चब्रह्म
चर्यभग्ने विराधिते भवति सम्पद्यते सहस्राब्जकस्मात्सर्वसर्वथा सम्भग्नं घटद्वय मर्दितमयितं दधीवविलोडितं चूर्णितं चणकद्वय पिष्टं
कुशल्यतमतः प्रविष्टोमरादिशल्यशरीरमिव संजातदुष्टशल्यं पल्लवति पर्वतशिखराङ्गण्डशैलद्वय स्वाश्रयाञ्जलितं पतितं प्रासादशिख

भूयं महानगरपागार कवाडफलियभूयं रज्जुपिण्डोवद्रं दकेऊ विसुद्धगेण गुणसंपिण्डं जंमियम

नाभिसरीखोमोटोशाखावृक्षनाथडसरीखो मोटोनगरनोप्राकारगढ कमाडभोगलसरीखो रासडीद्रं पाथो द्रं द्रमहोत्वैध्वजानिर्म

रादेः कलशादिरिवाधोनिर्पतितं खण्डितं दण्डद्वविभागो न च्छिन्नं परिशटितं कुष्ठाद्युपहतद्वामिव विध्वस्तं विनाशितं च भस्मीभूतं
मिव पवनविकीर्णदर्विवनिसत्ताकता गतं एयासमाहारद्वन्द्वः कर्मधारयोवा किमेवंविधं भवतीत्याह विनयशीलतपो नियमगुणसम्बन्धं
विनयशीलतपो नियमलक्षणानां गुणानाद्यन्दं इह च सम्बन्धशब्दस्य छान्दसत्वान्नपुंसकनिर्देशः तमिति तदेवं ब्रह्मभूतं च यैर्भगवन्तः
भट्टारकं तथाग्रहगणनक्षत्रतारकाणां यथा उडुपतिश्चन्द्रप्रवरद्वितीयो गसथेदं ब्रतानामिति शेषवाशब्दपूर्वविशेषणपेक्षया समुच्चये

गंगहोद्र सहसासम्बन्धसंभगमहिष्य चुस्त्रियकुसलितपल्लव पण्डियखंडिय परिसडिय विणसियं विणय
सौलतवनियमगुणसम्बन्धं त्वं भगवंतं गहगणकवत्त तारगणं च जहाउडुपतीमणिसुत्तसेलप्य

लक्ष्मणे कर्णेश्वरी सहितजेव तत्र चोयैर्भगेच्छते होद्र सहसात्कारे सधलोयडनीपरे मर्दितकमलनीपरे मथ्योदहीनीपरे चिणानीपरे चूर्ण
शल्यसहितशरीरनीपरे पर्वतनाशिखरनीपरे काष्ठखंडोखंडकीषानीपरे शरीरविणयानीपरे विणसे विनयशील तपनियमगुणानो
सम्बन्धते ब्रह्मचर्यपूज्यमोटी ते हज्जपरउपमा देखाडिक्के ग्रहनासम्बन्धजिमनक्षत्र तारामां हि जहचंद्रमामोटी माणिकमोती सिलपरवा

तथामणयश्चन्द्रकान्ताद्यामुक्तामुक्ताफलानि विद्रुमाणि रक्तरत्नानि पद्मरागादीनि तेषामाहारा उत्पत्तिभूमयोयेते
 तथातेषां वायथाममुद्रः प्रवरस्तयेदं व्रतानामिति शेषसर्वत्र हृथ्वैर्बूचैर्वत्तविशेषो यथामणीनामुकुटं चैव भूषणाना वस्त्राणां द्विवज्जोन्नयु
 गलंकार्पांसिकवस्त्रस्य प्रधानत्वात् इह चैव शब्दो यथार्थोऽष्टव्यः अरविन्दं पद्मं यथा पुष्पज्येष्ठमेव मिदं व्रतानां गोसीसं चै
 वत्तिगोशीर्षचंदनं यथा चन्दनाना हिमवन्तो चैवन्ति हिमवानिव चैपधीना यथा हिमवान् गिरिविशेषश्चैपधीनामद्भुतकार्यकारिवनस्य
 तिविशेषाणामुत्पत्तिस्थानमेवं ब्रह्मचर्यमौषधीनामामशौर्षध्यादीनामागमप्रसिद्धानामुत्पत्तिस्थानमिति भावः सौतोदाचैवत्तिशीतोदेव

वालरत्तरयणागराणंच जहासमुद्देवैरुलिओचैव जहामणीणं जहमउडोचैव भूसणाणं वत्याणंचै
 वक्खोमजुयलं अरविंदं चैव पुण्णजेडुं गोसीसं चैव चंदणाणं हिमवन्तो चैव ओसहीणं सौतोदाचैव नि

लोरातारत्नतेहनीखाणिमाहिचपुनः जिमसमुद्रमोटीजिमसर्वमणि साहेवैरुथमणिमोटी जिमसुगटप्रधानसर्वथाभरणमाहिखल
 माहिकपासनोनीपनोवस्त्रयुगलप्रधान सर्वफलमाहिजिम अरविंदनामाकमल ज्येष्ठप्रधानजिमचंदन माहिगोशीर्षचंदनमोटीजिम

निम्नगाना नदीनां यथानदीनां शीतोदा प्रवरातथेदं व्रतानामित्यर्थः उदधिषु यथास्वयं भूर्मणोतिमसमुद्रो महत्वेन प्रवरमेवमिदं व्रतानां प्रवरमिति स्थगवरेचैव मंडलियपव्याणपवरेति यथामाण्डलिकपर्वतानां मानुषोत्तरकुण्डलवररुचकवराभिधानानामध्ये रुचकवरस्त्वयोदशद्वीपवर्त्ती प्रवरएवमिदं व्रतानां प्रवरमिति भावः तथा एरावणशक्रजोयथा कुञ्जराणां प्रवरएवमिदं व्रतानां सिंहोवा यथा मृगाणां माटव्यपशूनां प्रवरः प्रधानः एवमिदं व्रतानां एव गणचेव चित्प्रवकाणां मित्रप्रक्रमात् सुपर्णकुमाराणां यथा वैष्णुदेवप्रवर

नृगाणं उदहीसु जहासयं भूर्मणोरुयगवरोचैव मंडलिकपव्याणं पवरे एरावण इ वक्रुं जराणं सौ
हो जहासि गाणपवरो पन्नगाणंचैव वेणुदेवधरणे जहापयुग इ दरायाकप्याणंचैव बंभलो एसभासु

हिमवतपर्वतश्लेषधीद्रुं करी प्रधान जिमनदीमां हि शीतानदीमोटी जिमसमुद्रमाहि सयं भूर्मणसमुद्रमोटी रुचकपर्वतजिमप्रधानजि ममंडलीकपर्वतमाहि मानुषोत्तरपर्वतयेष्टजिमसमस्तहस्तीमाहि एरावणहस्तीमोटी प्रधान जिममृगादिकपशुमाहि सिंहमोटी प्रधानपन्नगमाहि वेणुदेवमोटी प्रधानदेवतानो राजा पन्नगनो राजा धरं गेंद्रजिम जिमकल्पमाहि ब्रह्मलोकमोटी सभामां हि सुधर्मास

सुधा व्रताना ब्रह्मचर्यमिति प्रकृतं यथाधरणोपन्नेन्द्राणा भुजगवराणां नागकुमाराणां राजापन्नेन्द्रराजः पन्नगानाप्रवरः एव
 मिदं व्रतानामिति प्रक्रमः कल्पानामिव देवलोकानायथाब्रह्मलोकः पञ्चमदेवलोकः ततः चैतस्य महत्वात्तदिन्द्रस्यातिशुभपरिणामत्वाच्च
 प्रवरएवमिदं व्रतानां सभास्तुच प्रतिभवनविमानभाविनीषु सुधर्मसभाउत्पादसभा अभियेकसभा अलंकारसभाव्यवसायसभाचेत्येयं
 लक्षणास्तुपञ्चसुसध्वे यथासुधर्मीभवति प्रवरातयेदं व्रतानामिति स्थितिषु आयुष्केषु मध्ये लवसप्तमानुत्तरभवस्थितिर्वा शब्दोयथाश
 व्दार्थं ततोयथाप्रवराप्रधानातयेदं व्रतानामिति तत्रैकोनपञ्चाशत् उच्छासानालवोभयतिव्रह्मादिस्तु वलवनंवा लवस्तत्रमाणाः कालो
 पिलयः ततोलेवैः सप्तमैः सप्तप्रमाणैः सप्तसंख्यैर्विवक्षिताध्ववसायविशेषस्य सुक्तिसम्पादकस्यापूर्यमाणैर्यौ स्थितिर्विध्यते सालवसप्तमेत्यभि
 धीयते तथादाणाणंचैवअभयदानंदानानां मध्ये अभयदानमिवप्रवरमिदं ततदानानिज्ञानधर्मोपगृह्यभयदानभेदात्त्रीणि किमिरागो

यजहामवेसुहृमाठिर्दिसुलवसत्तमव्व पवरादाणाणंचैव अभओदाणं किमिराओचैव कंवलाणंसंधय

भामोटीप्रधान आजखामाहिलवसत्तनादेवताप्रधान दानमाहेजिमअभयदानमोटीप्रधानकंवलमाहि जिमरातो कंवलप्रधानसंधय

व्यक्तं वलाणंति कम्बलानाचवासोविशेषाणां मध्ये क्लमिरागद्वक्त्रिमिरांगरक्तकम्बलमिव प्रवरमिदं व्रतानातयासं हृणणेचेव यज्जरिस हेतिसंहनाना पक्षामध्ये वज्जक्वधभनाराचसंहननमिव प्रवरमिदं व्रतानाभितिसंठाणेचेव च उरं सैत्तिशेषसंस्थानानाचतुरस्वसंस्थानमिवेदं प्रवरं व्रतानातयाध्यानेषुच परमशुक्लध्यानं शुक्लध्यानचतुर्थभेदरूपयथाप्रवरमेवमिदं व्रतेष्विति गम्यं नाणे सुयपरमकेवलंतुसिद्धंति ज्ञानेष्वाभिनिवोधिकादिषु परमंचतत्केवलंपरिपूर्णविशुद्धं वाच्यतावधिमनः पर्ययापेक्षया परमकेवलं चाधिकज्ञानमित्यर्थः तुरेवकारार्थः सिद्धं प्रवरतया प्रसिद्धं यथा तदेवमपि व्रतेष्विति गमनीयं लेखा सुचक्रण्याद्या सुपरमशुक्लेष्या शुक्लध्यानतृतीयभेदवर्त्तिनीयथा

यणेचेव वज्जरिसभेसंशृणोचेव समचउरंसेवभाणे सुय पवमसुक्कजाणं नाणे सुय परमकेवलंतुसिद्धं
लेसा सुय परमसुक्कलेसा तित्यकरोचेव जहा सुणी गंवासे सुजहा विदेहे गिरिरायाचेव मंदरवरेवणे

एवंमाहि वज्जक्वधभनाराचसंधयणप्रधानसंस्थानमाहि समचउरं संस्थानप्रधानध्यानमाहि प्रधानपरमशुक्लध्यानज्ञानमाहि प्रधानकेवलज्ञानकहिउं लेखामाहि प्रधानशुक्लेष्या जिमसुनीमाहे तीर्थं करप्रधानजाणवो चेवमाहे जिमसहा विदेहचेव मोटोपर्वतमा

प्रवरातयेदं ब्रतेष्वितिगम्यं तीर्थकरश्चैवयथासुनीनांप्रवरस्त्रयेदं ब्रतानावर्षेषु चोत्रविशेषेषु यथामचाविदेहस्त्रयेदं ब्रतेषु गिरिरायाचैव
 संदरवरत्तिचैवयद्भ्ययथार्थत्वाद्याथामन्दरवरोजंबूद्धीपेमेरुगिरिराजस्त्रयेदं ब्रतराजवनेषु भद्रगालनंदनसौमनसपंडकाभिधानेषुमेरु
 सखन्दिषु यथानंदनयनं प्रवरमेवमिदमितिद्रुमेपुतरुषुमध्येयथाजं सुदर्शनेतिसुदर्शनाभिधानंविश्रुतयथाः विख्याताएवमिदमिति किंभू
 ताजंबयस्थानाग्रायंबूद्धीपं पद्मत्यर्थः तथातुरगपतिर्गजपतिरथपतिर्नरपतिर्यथाविश्रुतश्चैवराजातयेदमपि विश्रुतमितिभावःरयिक
 श्चैवयथामचारयगतः पराभिभावीभवतीत्येवमिच्छस्थः कर्मरिपुर्न्याभिभावीभवतीति निगमयन्नाहएवमुक्तकमेणानैकगुणाःप्रवरत्ववि

सुजहाणंदणवणं प्रवरंदुम्भेसुसुजहा जंबूसुदंसणा वीसुयजसाजंसेनामेण अयं दीवोतुरगवतीगय
 वतीरहवतीनरवती जहन्वीसुतेचैवराया रहिएचैवजहामहारहगति एवमणेगगुणाश्चहीणाभ

क्षिजंबूद्धीपनोमेरुगिरिप्रधान वनमाहिजिमनंदनवनप्रधान वृक्षमाहिजिमजंबूसुदर्शननामेविख्यातजसक्कं जेणोहचनेनामेएजंबूद्धीप
 घोडानोपतो चस्तीनोपतीरथनोपतीनरपति निमव्याख्यातकृद्द्राजाचक्रवर्त्ति रथमाहिजिममहारथवासुदेवनो मोटोद्रुसन्ननेक

तास्थिसंयतइतिश्ले तास्थिताचसाधोर्ह तस्यक्षीणमासादिभावेसतीतिइतिशब्देव्यवस्थितवाक्यार्थ समाप्तौवाक्यान्तरेणब्रह्मचर्यव्रतंस्तो
तुंप्रस्तावयतिएवंवक्ष्यमाणेनवचनेनभणितंब्रह्मचर्यलक्षणंभगवतामहावीरेणतंचद्रमंतितच्चेदंवचनंपद्यत्वयप्रभृतिकंमंचमहव्ययसुव्ययम्
लंपक्षमहाव्रतनामकानिसुव्रतानितेषांमूलमिवमूलंयत्अथवापक्षमहाव्रताः साधवस्तोपासम्वन्धिना सुव्रतानाशोभननियमानामूलंयत्
अथवापक्षानांमहाव्रतानासुव्रतानावाणुव्रतानांमूलंयत्तत्तथाअथवाहेपक्षमहाव्रतसुव्रतमिदं ब्रह्मचर्यमितिप्रकृतंसमगमणादलसाङ्ग
सुचित्रं समणंतिसभावंयथाभवतीत्येवंअनाविलैरकलपैःशुद्धस्वभावैः साधुभिर्यतिभिसुष्ठुचरितमासेवितंचत्तथावेरविरामणपञ्जवसा

जावज्जीवाएजावसेअद्वौ संजयोत्ति एवंभणियं वयं भगवयातंचद्रमं तंचद्रमंपंचमहव्ययसुव्ययमूलंस
मणमणादलसाङ्गसुचिणं वेरवेरमणपञ्जवसाणंसव्वसमुद्दमहोदहितित्यं १ तित्यकरेहिंसुदेसिय

जीवलगे जिहालगेसरीरमांहिमासलोहीरहितहाडङ्ग तेसयतीसाधु एणीपरकस्यो व्रतश्रीमहावीरदेवे तेआगलिंएहपाचमहाव्र
तसुव्रतरूडातेहनोमूल साधुभावसहितआकुलव्याकुलरहितसाधेआचस्यो विरोधतेहनोउपशमाविवोतेहीजनेटफलेके सर्वसमुद्गमा

गुणैरस्य परस्परानुशयस्थविरमणं विरामः करणमुपशमनयनं निवर्तनं पर्यवसानं निष्ठाफलं यस्य तत्तथा सब्बसमुद्गमहोदृष्टित्वं सर्वेभ्यः समुद्ग्रेभ्यः सकाशालहानुदधिः स्वयंभूरमण्डित्यर्थः तद्वद्वद्वन्निस्तारत्वेन तत्त्ववत्समुद्गमहोदधिसुधातीर्थमिव तीर्थं पवित्रताहेतुयत्तत्तथा अथवा सर्वसमुद्गमहोदधिः संसारोतिवस्तुस्तत्तन्निस्तारणे तीर्थमिव तरणोपायद्वयत्तत्तथेति दृष्टार्थः तित्ययरेहिंसुदेसियमगंतीर्थं करैर्जिनैः सुदेसितमार्गसुदृढं तत्तत्तुल्यादितत्प्राप्त्यर्थं नरोपायं नरकतिरयिविज्जियमगं नरकतिरय्यसंबन्धीविवर्जितो निषेधितो मार्गो गतियेन तच्चासच्चपवि त्तसु निम्नियसारं सर्वपवित्राणि समस्तपावनानि सुनिर्मितानि सुष्टुविहितानि साराणि प्रधानानि येन तत्तथा सिद्धिविमाणुश्रवंगुयदारं सिद्धिविमानानाचापावृत्तं अगतावरणीकृतमुद्गाटितमित्यर्थे द्वारं प्रवेशमुखे येन तत्तथेति दृष्टार्थः देवनरिन्दनमंसियपूयं देवानां नराणां

गगनं रगतिरियविवज्जियमगं सब्बपवित्तसुनिम्नियसारं सिद्धिविमाणुश्रवंगुयदारं २ देवनरिन्द

हिंसोटासमुद्गसरीखो संसारद्वज्जगतिरुपवर्जवानो मार्ग तीर्थउतरिवानोठामण्डवो ब्रह्मचर्यश्रीभगवंतभण्योतीर्थं करैरूढीपरेदेखाद्योगुप्तादिकमार्गजेहनो नरकतिथं च गतिरूपवर्जवानो मार्ग सर्वजेपवित्तनिर्मलवस्तुसंसारमाहिच्छं ते सर्वसारभूतजोगेनिर्मापीच्छं मोक्षदेवलो

चेन्द्रैर्नमंसितानमस्कृताः येतेपापुज्जमर्चनीयं यत्तत्तथा सव्वजुगुत्तममंगलमगं सर्वजगदुत्तमाना मङ्गलानामार्गउपायोग्यं वाप्रधानं यत्तत्तथा दुद्धरिसंगुणनायकमेकं दुद्धं पमनभिभवनीयगुणान्वयतिप्रापयतीति गुणनायकमेकमद्वितीयमसदृशं मोक्खपहस्सवडिंसगभयं मोक्षपथस्यसम्यग्दर्शनादेरवतंसभूतं श्रेखरकल्पप्रधानमित्यर्थः इतिदोषकार्थः तथायेनशुद्धचरितेनसम्यग्गार्थेवितेन भवतिसुत्राह्मणोयथार्थं नामत्वात् सुअमणः सुतपाः सुसाधुनिर्वाणसाधकयोगसाधकः तथासइसत्तिसययोक्तच्छपियथावहस्तुद्रष्टाः यः सुद्धं चरतिब्रह्म

नमंसियपूयं सव्वजगुत्तममंगलमगं दुद्धरिसंगुणनायकमेकं मोक्खपहस्सवडंसगभूयं ३ जेणसुद्धचरिएणंभवति सुवंभणोसुसमणोसुसाहुं सुइसीसुमुणीसुसंजए सएवभिव्वज्जोसुद्धं चरतिवंभवेरं

कना उघाड्याहे द्वारजेणं एहवो ब्रह्मचर्यभगवंते वखाण्यो २ देवताचक्रवर्त्त्यादिनमेपूजे सर्वजगमाहिंजे उत्तममंगलिकहे तेह नो मार्गके शोपराभवीनसकिइ गुणनोनायक एकव्रह्मचर्यमोक्षपथने सुगटसमानएतावताअनेराइमोक्षनामार्गहे परं एसरीखोनथी जेणे सा धूइ सुधेआचखोचोइ ब्रह्मव्रतनेपालवेवाह्मण अमणहुः करतपनोकरणहारतेही जज्ञानदर्शनचारित्वनोसाधक सुट्ठपिण्डोमुनी

चर्यमितियोगः सुसुणिच्छि सयथोक्तोऽसुनिर्यथासंयतः संयमवान् स एव भिक्षुः भिक्षुणशीलोयः शुद्धं चरति ब्रह्मचर्यमिति अत्र ब्रह्मचारी तु न
ब्राह्मणादिरित्याह च सकलकलाकलापकलितोपिकविरपिपण्डितोपि हि प्रकटितसर्वशास्त्रतत्त्वोपि द्विवेदविसारदोपि हि मुनिरपि वि
यतिविततनानादभुतविभ्रमदर्शकोपि हि स्फुटमिह जगति तदपि नुसकोपि हि यदि नाशाणिरक्षतितथा इदं वक्ष्यमाणं पार्श्वं स्थं शीलकर
यं अनुचरता ब्रह्मचर्यं वर्जयितव्यानीत्यस्य वक्ष्यमाणपदस्य वचनपरिणामाद् वर्जयितव्यमिति योगः किं भूतं तच्च विषयरागो रागश्च यि ता
दिषु स्त्रे हरारो हि यच्च प्रतीतो मोहश्चाज्ञानमेयां प्रवर्द्धं नं करोत्तियत्तत्तथा किं मध्यं यस्य तत्किमध्यं किं यब्दस्याक्षेपो पार्थ त्वादसारमित्यर्थः
प्रमाद एव दोषो यत्तत्प्रमाददोषं पार्श्वं स्थानां ज्ञानाचारादिबहिर्वर्त्तिनां साध्याभासानां शीलमनुष्ठानं निष्कारणं यथातरपि ण्डपरि

इमं चरति रागदोस मोहपवट्टणकरं किं मज्ज पमायदोस पासस्थ सीलकरणं अभंगणाणियते ल्लम

रूढीसंयततेजभिक्षु जेणेसधो ब्रह्मचर्यचाचखो ब्रह्मचर्यआगलिकहीसंविषयरग खे हविरोधअज्ञानतेहनीद्विनो करणहारहे
एमाहिस्सोक्खे एतावता कार्दैनही प्रमादतेही जजेह नो दोषहे एहवोपासथानोअनुष्ठानवत्त चारीइं टालवो धीमां पणादिककरीषोप

भोगादिपार्श्वं स्य गीततः पदत्रयस्य कर्मधारयस्तस्य करणमासेवनं यत्तथा एतदेव प्रपंच्यते अभ्यञ्जनानि च घृतवशात्प्रक्षणादिना तैल
मज्जनानि च तैलस्नानानि तथा अग्नीक्ष्णमनवरतं कक्षाशीर्षकरचरणवदनानां धावनं च प्रक्षालनं संवाहृतं मातृकर्म च हस्तादिमात्रघप
नरूपमङ्गपरिकर्मापरिमर्दनं च सर्वतः शरीरमलनं अमुलेपनं च विलेपनं चूर्णैर्गन्धद्रव्यक्षोदैर्वासश्च शरीरादिवासनाधूपनं वागुरुधूपादि
भिः शरीरपरिमण्डनं च तदनुभूषणं कुशं कंबूरं चरितं प्रयोजनमस्येति वाक्यिकं नखकेशवस्त्रसमारचनं तच्च हसितं च हासः भ्रिण
तं च प्रकमाद्विकृतं नाद्यं च वृत्तं गीतं च गानं वादितं च पटहादिवादनं नटाश्चनाटयितारो नर्तकाश्च ये वृत्त्यन्ति तस्माच्च वरत्राखेलकाः मस्त्रा

ज्जगणाण्यत्र भिक्वणं कक्वसीसकरचरणवयण धोवणसंवाहणगायकस्मपरिमद्गणानुलेवणचुस्र
वासधूवणसरीरपरिमण्डण वाउसिकनहवत्यकेशसमारवणद्वय हसियभ्रिणयनदृगीय वादयनद

हेतुतैलतथामज्जनस्नानवारवारकक्षा मस्तकहायपगमुखएतलानो धोद्वो अंगनो चापवो गात्रनो चापवो सर्वथकीशरीरनो मे लउतारवो
विलेपनचूर्णवासवो शरीरने एणैकरीधूपवो शरीरे शिणगारकरिवो तेणे चारितकावरो चाय नखवस्त्रकेशादिकनो समारवो हसिवो भ

अप्रतीताएतेषां प्रेक्षणं च नानाविधवृत्तिलेखलकादिसंवन्धिवेलेषु काश्च विडम्बकाविट्पकादिति वन्दः छान्दसत्वाच्च प्रथमानुवचनलोपोऽ
 श्यः वज्जयितव्या इति योगः किं वज्जनायानि च वस्तूनि ह्यङ्गारागाराणि शृङ्गाररसगेहानी वान्यानि चोक्तव्यतिरिक्तानि एवमादिकानि एव
 अकाराणि तपःसंयमव्रह्मचर्याणां घातश्च देशतत्पघातश्च सर्वतो विद्यते येषु तानि तपःसंयमव्रह्मचर्यघातोपघातिका नि किमत आह अनुचर
 ता आसेवमानेन व्रह्मचर्यवर्जयितव्यानि सर्वकालं अन्यथा व्रह्मचर्यव्याघातो भवतीति तथा भार्वायितव्यश्च भवत्यन्तरात्मा एभिर्वच्यमाणैः त
 मोनियमशीलयोगैः तपःप्रवृत्तिव्यापारैः नित्यकालं सर्वदा किं ते तद्वथा अस्मात्तत्तदन्तर्धानं च प्रतीतोऽस्मै दमलजस्तु धारणं च तत्र खेदः प्र

न ह्यगजस्तु मत्स्यपेच्छणवेले वक्रजणियसिं गारागाराणि अस्माणि एवमादयारिण तव संजमं भरेद्या

तो वधा इत्याह अणुचरमाणारणं भवेत् वज्जेयव्याह सव्वकालं भावेयव्योयमवति अंतरप्याह मेहि

णि वो कुशास्त्रनो नाटिकागाद्वो वाजितनो वजालो नाचणहारं न च वणहारं वल्लेखलेजेठी मस्तु जोइवो भांडवेष्टा ते ह न विनोदश्च
 गाररसनाघरश्च नेरा एवादिदेइने तपसंयमव्रह्मचर्यनादेश्यो घातकारीया सर्वथो घातकारीया व्रह्मचर्यनापालणहारने एषूर्वेक्तस

खेदः मनः करकडीभूतः यानि चलाति वेति जल्लोमलविशेषः एवंमौनव्रतं च केयलोचस्य प्रतीतौ क्षमाचक्रो धनिग्रहः दसश्चेन्द्रियनिग्रहः
अचेलकंचवस्त्राभावः क्षुत्पिपासे च प्रतीतेलाघवं चात्पोपधित्वं शीतोष्णं च प्रतीतेकाष्ठयथाच फलकादिशयनं भूमिनिगज्जाच भूम्यासनं
तथापरगृहप्रवेशे च यथाभिज्ञाद्यर्थलब्धे चाभिमताशनादावपलब्धे चेषु लब्धेवायोमानाश्चाभिमान अपमानश्चैतन्न्यं निन्दनं कुत्सनं दंशकस्य

तव नियमसौ लजो गेहिं णिञ्चकालं किंते अण्हाणक अदंतधोवण सेयमलजल्लुधारणं मूणवयके सलो
एयखमदम अचेलग खुप्पीवासलाघवसीतोसिण कट्टसेज्जा भूमिसे निसेज्ज परघरपवेसलद्वावलद्दमा
णावमाणनिंदण दंसमसकफास नियम तव पुणविणयमादि एहिं जहासे थिरतरकं होइ बंभचेरं इमं

ध्वजैपरिहरे सर्वकालिभाव्योवास्यो होइ' अंतरात्माजीव एयागनिकहीस्ये तपः दशभिग्रहादिक आचारजोगिकरी सदाकालते किंहीं
स्नानकरेनही दांतणनकरे सुखधोवेनही प्रखेदहायकटिनोमलबीजोमदलधरवो बोलिनही सायदलोचनोकरिवो क्षमाकरेइ' द्वीदमे
यस्मिन् रहितभूखतिवासहे अल्पउपधि नोराखवो सीतउष्णाकाष्ठजपरिहृये भूमिइ' वैसिवो पारकेषरे पद्मसिवो अमनादिकने काजेलाधे

शैश्चनियमश्चद्रव्याद्यभिग्रहः तपस्थानशनादि गुणाश्चन्द्रलगुणादयविनयश्चाभ्युत्थानादिभिरिति द्वन्द्वस्तएतेत्यादिषोपां योगानातेतथा
तेर्भावयितव्यो भवत्यन्तरालेति प्रकृतंभावनाचास्त्रानादीनासासेवामानापमाननिन्दनं दंशादिस्पर्शानांचोपेक्षेति कायमेभिर्भावयि
तव्योन्तरालो त्याहयथासेतस्यब्रह्मचारिणः स्थिततरकंभवतिब्रह्मचर्यंइमं चेत्यादिप्रयचनस्तवनं पूर्ववत्तस्मैत्यादितस्यचतुर्थस्यव्रतस्य
सापञ्चभावनाभवन्ति अब्रह्मचर्यविरमणपरिरक्षणार्थंतायततत्प्रमदमंतिपंचाना प्रथमांभावनावस्तुस्त्रीसंस्तुतायवर्जनलक्षणंतच्चैवंशय

चअत्रंभचेरवेरमणपरिरक्खणइयाएपावयणंभगवयासुकाहियं पेच्चभाभिविकंआगमेसिभइंसुद्धंने
याउयंअकुडिलं अणुत्तरंसब्बदुक्खपावाणं विजसमणंएयस्सइमापंचभावणा चउत्थवयस्सइंतिअत्रं

अणलाधिमान सप्रमानंनिंदाडासमसानो फरसअभिग्रहादिकतमज्ञानादिक विनयआदिदेइ जिमतेथिरकरणथाइं ब्रह्मचर्यएपू
र्विकाहिओ अब्रह्मचर्यैरमण व्रतराखवानेअर्थे श्रीसिद्धातभगवंतेरूडोकाहिओ भवनेआतरेशुभफलद्ये आगामिकाले कल्याणया
इंनिदीपन्यायमार्गं सरलप्रधानसर्वदुःखअनेपापनो उपयमावणहारतेआगलिकहीसे पांचभावनाचउथाव्रतनीहोइ अब्रह्मचर्ययी

नंशय्याआसनंविष्टरं गृहं गेहं गेहं द्वारं तस्यै वसुधं अत्र गमश्चिरं आक्रामनान्नतस्यानं गवाक्षीवातायनः शालाभाण्डयालादिका अभि
 लोकायते अवलोक्य ते यत्र स्यै तद्भिलोकनमुन्नतस्यानं पच्छं गत्युगत्तिपथाद्वास्तुकं पथात् गृहं कंनया प्रसाधनकस्य मण्डनस्य स्नातिकायाश्च
 स्नानक्रियाया येवकागा आश्रयास्तेतया ते चेति द्वन्द्वः तत एते स्त्रीसंसक्ते न संक्षिष्टा वर्जनीया इति सम्बन्धः तथा अवकागा आश्रयाजयेवेशिवा
 रांतिवैखाना तथा अग्रयतेवतिष्ठन्ति यत्र येष्ववकाशेषु स्थियः किंभूताः अभीक्ष्णमनवरतं मोहदोषस्याज्ञानस्य रतेः कामरागस्य रागस्य च
 स्नेहरागख्यत्रयं नादृष्टिकारिकाया स्नातया कथयन्ति च प्रतिपादयन्ति कथानञ्जविधानञ्जप्रकाराः जाति कुलरूपनेपथ्यविषयाः स्त्रीस

भर्चे रवेरमणपरिरक्त्वणद्वयाए पठमंसयणासगधरदुवार अंगण आगासगवक्वसाला अहिलोय
 णपच्छवत्युक्पसाहणकणहणिका वकासाश्रवकासा जेयवेसियाणं अत्यंतियजत्यद्रुत्थिकाउअभि

निवर्त्ताववोरान्त्वाने अर्थे पहिलीभावना सिज्जाभद्रासनधरनोनारणो आगणो उषाडोठामगउप भंडगालादिजिहारात्त्यायकां अनेक
 पदार्थदीसे पाछलोघरमायोओहलद्रुतेठाम स्नानक्रियानोआश्रयविणेष प्रकाशठामजेवेयानाआश्रयतेहनेविषे वेसेजिहारास्त्रीरहे

स्वन्विनीपुरुषास्त्रियोवायन्तेति प्रकृतं मोहदोषत्यादिविशेषणं कथास्वपिबुज्यते ते ह्यज्जिज्ञत्तिये च शयनादयो देववेद्यानामवकाशा
 येषु वासते स्त्रियः कथयन्ति कथास्त्रेवर्जनीया ऊर्वाक्ष्यालङ्कारे किंविधा इत्याह इत्यसंस्तमं कलिहन्ति स्त्रीसंसक्तो न स्त्रीसम्बन्धे न संक्लिष्टा
 दुष्टा ये ते तथा न केवलमुक्तरूपावर्जनीयां अस्म्यपि चैवमादय अवकाशाश्चाश्रयावर्जनीया इति किं बहुना जत्येत्यादि उत्तरतृतीया प्रयोगा
 दिहवीषाह द्याततो यत्र यत्र ते मनो विभ्रमो वा चित्तभ्रान्तिवत्त्वचर्यमनुपालयामिनवेत्येवं रूपं नृपङ्कजं रसप्रभवं मनसोऽस्थिरत्वं आह
 च यच्चित्तवृत्ते रनवस्थितत्वं इह द्वारजं विभ्रम उच्यतेऽसौ भंगो वा ब्रह्मवतस्य सर्वभङ्ग इत्यर्थः भंशनावादेशतो भङ्गः आर्त्तं दृष्टविषयसंयो

कलणं मोहदोसरतिरागवद्वृणाञ्चो कर्हिंति यकहाञ्चो बहुविहाञ्चोते ह वज्जिज्ञा इत्यसंस्तमं
 कलिहन्ताश्च विय एवमादीय अवकासात्ते ह वज्जिज्ञा जत्यमणो विभ्रमो हा भंगो वा भंशनावा

वारवार अज्ञानप्रणो द्वेषकामरागस्नेह एतलावधारणहारी स्त्रीकं कहे स्त्रीकथानाना प्रकारे स्त्रीनां सिणगारनीवातते निश्चे बर्जवीटा
 लवी स्त्रीसहितठामल्लो शनो करणहार अने राए आदि देहने थानकते निश्चे बर्जवाटा लवा जिहं र हितामननो विभ्रम ऊपजे चित्तनो भंग

गाभिलापरूपं रौद्रं वा भवेद्यथानं तदुपायभूतं हिंसाश्रुतादत्तग्रहणाशुबन्धरूपतत्तदानायतनमिति योगः वर्ज्यं यत्कोसावित्याह अवद्यभीरुः पापभीरुः वर्ज्यं भीरुर्वावर्ज्यं तद्भूतिवर्ज्यं पापं यज्वभीरुर्वावर्ज्यं ववज्ववद्गुरुकृत्वात्पापमेवेति अनायतनं साधूनामनाश्रयं इति किंभूतो वर्ज्यं भीरुश्चात्तिद्वन्द्वियानमुकूलेप्रान्तेतत्वेव प्रकृष्टतरे आश्रयेवस्तु गीलमस्येत्यान्नाप्रान्तवासीति निगमयन्नाह एवमनन्तरोक्तन्यायेन असंसक्तः स्त्रीभिरसंबन्धो वा सो निवासो यस्य सा तथा विधायावसति राश्रयस्तद्विषयोयः समितियोगः सत्प्रवृत्तिसम्बन्धः स तथा तेन भावितो भवत्य

अदृष्टं दृष्टं च होज्जाज्जाणं तंतं च वर्ज्येज्जवज्जभीरु अणायतणं अंतर्पतवासी एवमसंसक्तवा सवसही समितिजोगेण भाविश्रीभवति अंतरप्पाआरयणविरएगामधम्मं जित्तिं दिएवं भचेरगुत्ते १ वित्ती

ऊपज्जेन्नं सथाइं ब्रह्मचर्यपालुं केन पालुं आर्त्तरीद्रध्यानहोदध्याननिथानकवर्जे पापयकीजीहतोसाधुनेतिहं रहितालाभनहोइअन्त प्रांतउपाश्रययसे एणीपरिस्त्रीनासंगरहितएहवे वासेवसे समितिजोगे भाव्योवास्योहोइ अंतरात्माजीववत्स्यचर्येनेविपेरातोआसक्तमन ऊजेहनोविपयसेवायकीनिवर्त्योजीत्याइं न्दीऊजेणे ब्रह्मचर्यगुप्तिकारीपाले १ वीजीभावनास्त्रीजनमाहि कथावात्तं निककहवीते कथाकेह

न्तरात्मा किंविधः आरतसभिविधिना आसक्तं ब्रह्मचर्यमनोयस्य स आरतमनाः विरतो निवृत्तो ग्रामस्थेन्द्रियवर्गस्य धर्मो लोलुपतया स्ववि-
पयग्रहणस्वभावो यस्य स तथा ततः पदद्वयस्य कर्मधारयः अतएवाह जितेन्द्रिय ब्रह्मचर्यगुण इति वीर्यं तद्वितीयं भावनावस्तु किं तदित्याह ना-
रीजगस्य मध्ये स्त्रीपर्वदोऽन्तः न नैव कथयति तथा केत्याह कथावचनप्रवृत्त्यन्तरूपा विचित्रा मध्या विविधा विविक्ता ज्ञानोपपट्भादिकारणव-
ज्जी कीदृशीत्याह विब्वो कविलाससंप्रयुक्ता तत्र विब्वो कविलासलक्षणमिदं इष्टानामर्थानां प्राप्ताय भिमानगर्वसंभूतः स्त्रीणां मनादरकृतो
विब्वो कोनामविज्ञेयः विलासलक्षणं पुनरिदं स्थानासनगमनानाह सन्त्रूनैव कर्मणा चैव उत्पद्यते विशेषोयः क्षिष्टः स तु विलासस्य तात्त्र-
न्ये त्वाज्जर्विलासो नैव ज्ञेय इति तथाहासः प्रहसिकाभिधानो रसविशेषः शृङ्गारोऽपि रसविशेष एव तयोश्च स्वरूपमिदं हास्यो हास्यप्रल-
तिहासो विकृतांगवेषचेष्टास्यः भवति परस्थाभ्यः स च भून्नास्त्रीनीचकालगतः तथा व्यवहारः पुनायो रन्योन्यं रक्तयोरिति प्रकृतिः शृङ्गार-

यं नारीजगस्य भज्जे न कहेयव्वा कहा विचिता विचिन्तोय विलाससंप्रयुक्ता हाससिं गारलो इय क ह

वीक्षे नाना प्रकारि स्त्रीनीचेष्टानेव नोस्ते हसन्ति तद्वा स्य सिंगारलो कीक कथानी परं मोहनी उपजावणहार एहवी कथावेहं स्त्रीपुण्यनो

रसद्वेधासम्भोगो विप्रलम्भश्च एतत्प्रधानाया लौकिकी अस्मिन्निग्लोकसम्बन्धिनी कथावचनरचनासातया सा च सो ह जननी सो हो दीरिका
 वायज्ज्योतिष्कल्पार्थः तथाननैव आवाहो भिनवपरिणीतस्य यधूवरस्थानयनं विवाहश्च पाणिग्रहणं तत्प्रधानाया वरकथा परिणेतुकयाया
 वाहविवाहवराया कथासा तथा सापिन कथयितव्येति प्रक्रमः स्त्रीणां वासुभगदुर्भगकथासा सा च सुभगा दुर्भगा वा दुर्दृष्टी वा सुभगा दुर्भ
 गा वा भवतीत्येवं रूपान्तरयितव्येति प्रक्रमः चतुःषष्ठिश्च महिलागुणाः अलिंगनादीनामष्टानां कामकर्मणां प्रत्येकमष्टभेदत्वेन चतुःम
 हिलागुणावात्स्यायनप्रसिद्धास्तेषां कथयितव्या तथाननैव देशजाति कुलरूपनामनेपथ्यपरिजनकथा वास्त्रीणां कथयितव्येति प्रक्रम
 स्तत्रलाटादिदेशसम्बन्धिना स्त्रीणां वर्णनं देशकथाया लाघ्यः कोमलवचनारतिनिपुणा वा भवन्तीत्यादिजातिकथा यथाधिग्वत्स्र
 णीधवाभावेयाजीवंति मृता इव धन्यामन्ये जने यद्रीः पतिलक्ष्मेयनिन्दिताः तया कुलकथायाश्च चोचौ लप्पपुत्रीणां साहसं जगतो धिजं

व्वं सो ह जनणी न आवाह विवाहवरकहा विव ईत्थीणं वा सुभगदुर्भगकहा चउसट्टिं महिलागुणाणं

आगो करतो पाणी ग्रहणपरगणहार एतलानी कथानकद्विधी एस्त्री सो भागवती दो भागणी एहवी कथानकद्विधी चउसट्टिं महीनागुणावा

पादिकादित्यर्थः तपःसंयमब्रह्मचर्यघातोपघातिका अनुचरताब्रह्मचर्यनक्तयथितव्या अन्यतः नचिन्तयितव्यावायतिजनेन द्वितीयभाव
नानिगमनायाच एवं स्त्रीकथायिरतिसमिति योगेन भावितोभवत्यन्तरात्मा चारतमनोविरतग्रामधर्माजितेन्द्रियो ब्रह्मचर्यगुप्त
इति प्रकटमेवतद्वयंति तृतीयं भायनावस्तु स्त्रीरूपनिरीक्षणवर्जनं तच्चैवं नारीणां हसितभणितं हास्यं सविकारंभणि
तंचतथाचेष्टितं हसन्त्यासादिविप्रैश्चितं निरीक्षितं गतिर्गमनं विलासः पूर्वोक्तलक्षणः क्रीडितद्यत्तादिक्रीडाएषा समाचारद्वन्द्वः विबो
क्षितं पूर्वोक्तलक्षणो विबोक्षकः नाद्यं नृत्यं गीतंगानं वाऽदृतं वोगावाटनं गरीरसंस्थानं क्लृप्तदीर्घादिकं वर्णो गौरत्वादिलक्षणः करचरणनय

नचिंति यव्वाएवं दूत्यै कहविरति समितिजोगेण भाविश्रोभवति अंतरप्याचारग्रमणविरयगामध
स्मेजितिदिदएवंभचेरशुत्ते २ ततिएनारीणंहसिय भणियचिद्वियविष्पे क्लृय गतिविलासकीलीयं

एणीपरेस्त्रीनी कथायकी निवर्त्तसमितिजोगे करी भाव्योवाख्योच्छेद्रं अंतरात्माजीवमनेकरी ब्रह्मचर्यनेविषे न्यासकते चथी निवर्त्तविपयथी
जीत्याच्छेद्रं द्री ब्रह्मचर्यने गुप्तिपाले २ तीजी भायनास्त्रीनो हसवो गोलवो चेष्टानो करवो विपरीतपणे देखवो विलासगतिने विलासकारादिक

नानालावण्यं स्पृहणीयतारूपंचाक्षति यौवनं तारुण्यं पयोधरौस्तनौ च धरा अधस्तनौष्टः वस्त्राणिवसनानि अलङ्कारा हारादयः भूषणं च मण्डनादिना विभूषाकरणमिति ह्रस्वस्तस्नानि च न प्रार्थयितव्यानीति सखन्ध' तथा गुह्यावकाशिका निगुह्य भूतालज्जनीयत्वात् स्थगनीया अवकाशादेशा अवयवा इत्यर्थः अन्यानि च हासादिव्यतिरिक्तानि एवमादिकान्येवं प्रकाराणि तपः संयम ब्रह्मचर्य धातोपधातिका

विब्वोद्वयनदृगीयवा इत्यसरीरसंठाणवस्त्रकरचरणनयण लावण्यस्वजोवणप्रयोधराधरवत्यालंकार
भूसणाणियगुज्जोवकासियाद् अस्त्राणिय एवमादृयाणितवसंजमवं भर्चे रधाओवधाइयाद् अणुच
रमाणेणं वं भर्चे रं न च क्वुसा न मनसानवयसा प्रत्येयव्वाद् पावकस्माद् एवं इत्थी खविरतिसमिति

ज्वटानोरमवोस्त्रीनीचेष्टानाटकगीतवीणादिकशरीरनो संस्थानवर्णहस्तपद्माखिलावर्ण्ये बोलवो रूपयौवनपयोधरनीधरणहारी
वस्त्रालंकारभूषणगुह्यादिकअनेरापणि एआदिदेईनेतपसंयमब्रह्मचर्यनेधातकारीदेयथी सर्वयकौधातकारी आचरतोऽं तोवह्मचय
आखेकारीजोवेनही मनेकारीवचनेकारीप्रार्थनही एपापनाकारणणीपरे स्त्रीनारूपयथीनिवर्त्तनासमिति जोगेकारीभाव्योवास्योहो

निअनुचरताव्रह्मचर्यं नचक्षुषानमनसानयचसाप्रार्थयितव्यानीतिपापकानिपापहेतुत्वादिति एवं स्त्रीरूपविरतिसमितियोगेनभावितो
भवत्यन्तराले त्यादिनिगमनवाक्यं व्यक्तमेवेति च उल्यंतिचतुर्थं भावनवस्तुयत्कामोदयकारिवस्तुदयं नभणनस्मरणवर्जनं तच्चैवं पूर्व एतं गृह
हस्यावस्थाभाविनीकामरतिः पूर्वकीर्तितं गृहस्यावस्थाश्रयं द्युतादिकीर्तनं तथा पूर्वपूर्वकालभाविनः सग्रन्थाः श्वशुरकुलं सम्बन्धसम्बद्धाः
ग्रालकयालकादयः ग्रन्थाश्रयालकादिसम्बन्धास्तद्गार्यास्तत्पुत्रादयः संस्तुताश्च दर्शनभाषणादिभिः परिचितार्येते तथा तत एते पाद्वन्दः
तत एते न अग्रमणेन लभ्याः द्रष्टुं न कथयितुं नापि स्मर्तुं मिति सम्बन्धः तथा जेतत्तिथे एते वक्ष्यमाणाः केष्वित्याह आवाहविवाहचो लएसुयन्ति

जोगेणभावितो भवति अंतराप्या आरतमणविरयगामधम्मं जितिं दि एवं भवे रगुत्ते ३ चउत्थं पुब्बर
यपुब्बकौलियपुब्बसंगंथसंथूया जेति आवाहवीवाह चोले के सुयति हि सुजणे सु उस्स वे सुयसिं गारा

इ' अंतरात्मा जीव आसक्तमने करो निवर्त्त विषयथी जीत्याच्छेदं द्रीजेणे ब्रह्मचर्यगुप्तीकरीपाले ३ चउथीभावना गृहवासपूर्वं विषयसेव्याहे
पूर्वं ज्वटादिककीडाकरीछोइं पूर्वसालागाली संघाते हस्यागोल्याहोइ निमतिमचहने आख्यो कस्योपरने परणाख्यो चोटलीनोराख

आवाहोवधावरगटहानयनंविवाहः पाणिग्रहणंचोलोकेति विहिणाचूलाकम्बं बालानाचोलयं नामत्तिवचनाच्चोलकं बालचूलाकमं शि
खाधारणमित्यर्थः ततस्तेषु च शब्दः पूर्ववाक्यापेक्षया स सुच्यार्थः तिथिषु मदनतयोदशी प्रभृतिषु यज्ञेषु नागादिषु सुउत्सवेषु इन्द्रोत्सवा
दिषु ये स्त्रीभिः सार्द्धं ययनसम्प्रयोगास्तेन लभ्याद्रष्टुमित्योगः किंभूताभिः शृङ्गारारचारुवेषाभिः शृङ्गाररसागारभूताभिः शोभनने
पथ्याभिश्चेत्यर्थः स्त्रीभिरिति गम्यते किंभूताभिर्हवभावप्रललितविक्षेपविलासशालिनीभिः तत्र हावादिलक्ष्णं हावो मुखविकारः स्यात्
भावः स्याच्चित्तसम्भवः विलासो नेत्रजोज्ञे यो धिक्त्रमोम्न युगान्तयोः अथवा विलासलक्ष्णमिदं स्थानासनगमनानां हस्तम्बूनेत्रकर्मणा
चैव उत्पद्यति विशेषोयः स्निष्टः स तु विलासः स्यात् प्रललितं ललितमेव तस्मिन् लक्ष्णे चेदं हस्तपादागविज्ञासोम्बूनेत्रौष्ठप्रयोजितः सुकुमारो वि

गारचारुवेसाहिं हावभावललियवत्ये वविलास सालिणीहिं अणुकुलपेक्षाकाहिंसद्धिं अणुभूयास

वोति धिने विषे जागनी पूजानाटिकगीतादि इन्द्रमहोत्सवादिक शृङ्गारनोषरमनोच्चवेषहावभावविलासचित्तनोविकारस्त्रीनी कामचे
ष्टाललितलीलाइं विलासकरी एतले प्रकारे विराज्यमान स्नेहयंत एह वीस्त्री सहित भोगव्यासनसहितरतिना सुखप्रधानफलेकरी

धनेनललितं तत्प्रकीर्त्तितं विज्ञेयः लक्षणं त्विदं प्रपत्ये नरचितोधम्मे सुखयवन्तः एकाग्रदेशधरगौसान् ललवलाछनललाटेकातलिपि
 ताधिपमापत्येलेपिकां असमंजसयिन्यसमञ्जनं नयनाजयोः तथाचनादरवद्वत्वात् ग्रन्थिर्जनयामसः वसुधातद्धिताः प्रान्तःस्तन्वात्
 स्वसंययाशुः, जघनेषारविन्यासोरसनायासायोरसि इत्ययन्नाकृतं यत्सादृशानादिवमण्डनं वितनोति परागोभासविज्ञेय इति सूतः ए
 भिर्याः गालते गोभन्ते तासायाताभिश्च सुशूलमप्रतिशूलं प्रेमप्रोतिर्यासाताश्चतुर्गुलप्रेमिनास्ताभिसिद्धिर्तिमाहुः सहस्रभुक्तावेदितायय
 नानिचस्वापाः सम्रयोगाश्च सम्पर्काः गयनसम्प्रयोगाः कथंभूताः कृतसुगानि तदुत्तुभानिवाक्कालोचितानीत्यर्थः यानि वरजुसुमानि च
 सुरभिचन्दनञ्च सुगन्धयोय रघूर्णरूपावासशुषूप्रभस्यर्गानि वारूयस्पर्गानि वा वस्त्राणि च भूषणानि चेति ब्रह्मसोपा योगुणसौ रूपयुक्ता
 सेतयारमणीया तोद्यगेय प्रचुरनटादिकरणानि नलभ्यानि द्रष्टुमित्योगः ततनटानाटकानानाटयितारः नर्तका ये नृत्यन्ति जम्भाव

यगसंपयोगा उलसुहवरकुसुम सुरभिचंदगसुगंधवरवासध्वं सुरफारिसवत्यभूषण गुणोववेयार

सुगंधचंदनगोपीर्पाटि सुगंधद्रव्यरूडेयासधनोत्तमो सुखकारीयो फारिसयस्त्रभूषण गुणेकरी सधितरमणीकवाजोत्तगीत घगान

रत्नाखेलकामक्षाः प्रतीतामौष्टिकामक्षाएव येमुष्टिभिः प्रहरन्ति वेलंवगन्ति वेडम्बकाविद्रूषकाः कथकाः प्रतीतासवकाये उत्सवन्ते नद्या
दिकावातरन्ति लासकाये रासकान् गायन्ति जयशब्दप्रयोक्तारो भाडावाद्दृत्यर्थं आख्यायकाये भुभाभुममाख्यांति लंखामहावंशाग्रखेल
कामं खाच्चित्तफलकहस्ताः भिक्षाकाढ्वाण्डूक्ष्णाल्वाभिधानवाद्यविशेषवन्ततुं बवीणि कावीणावादकातालाचराः प्रेक्षाकारिविशेषा एतेषा
द्वन्द्वः ततः एषायां निप्रकरणानि प्रक्रियास्तानि च तथा बद्धविधन्यानेकविधानि मञ्जरस्वरगीयसुसाराद् इति मधुरस्वराणां कलध्वनीनां
गायकानायां निगीतानि गेयानि सुस्वराणि शोभनखड्गादिस्वरविशेषाणि तानि तथा किं वज्जना अन्यानि च उक्तव्यतिरिक्तानि एवमादि

मणिज्जाउज्जगेज्जप्रउरनहमौयग जल्लमल्लसुद्धियवेलंबग कहगपवगलासग आदूकवग संखमंखतु
णइल्लतुं बवीणि य तालायरप्रकरणाणि य वज्जणि मञ्जरसरगीय सुसाराद् अस्माणि य एवमादयाणि

चावणहारनाचणहार वरतजपरिखेले जेठीमलम् ठीइं करीविटे लोकनेहसावेकयाकहे उदकेरासडीइं रले भुभाभुमकहेवासने
अग्रेचढेभीखमागेपाटीओलेइं वाजीवजाडे त् वडानीवीणातालोटावजाडे मधुरेसादेगानकार्यकरे षणे मधुरेसादेगीतगाइं भलो

कानि एवमकाराणि तपःसंयमव्रतचर्यपातोपधातिकानि अनुचरताव्रतचर्यनैयचानितानि कामोन्नोवकारिणित्रमणेन संयतेन त्र
त्यचारिणोतिभाव लभन्ति लभ्यानि उचितानि द्रष्टुं प्रेक्षितुं न तथचितं नापि चम्रतुं जेद्वृत्तिनिपातः निगमयन्नाह एवं पूर्वपरतः पूर्वकी
डित्तिरितिसमितियोगेन भावितो भवत्यन्तरात्मा आरतमनोपिरतगमधर्माजितेन्द्रियो ब्रह्मचर्यगुप्तद्वृत्ति पंचमंगति पञ्चमं भावनवस्तु

तव संयमवं भवे रवाओववाद्याद् अणुचरमाणेण वं भवे रंनताद् संमणेण लभ्मादद् न कहेउं ने
वियसुमरेउं जे एवं पुव्वरयपुज्जकीलियं विरतिसमिद्धजोगेण भाविओभवद् अंतरप्पा आरयमणेण
विरयगामधम्मजित्तिं दिट्ठं भवे रगुत्ते ४ पंचमंगं आहारपणियनिवभोगविवज्जए संजएसुसाहु

जेचनोस्सरचनेराण्णादिदेइने तपसंयमव्रतचर्यने देयकीपातथाद् संययतीपातनाकरणहार आचरतोहुं तो ब्रह्मचर्यनहीति रूप
चारिणीओलोभीने देयवायोग्यनही कछिवायोग्यनही संभारिवायोग्यनही जेसाधुएणीपरे पुर्वलीरीते पुर्वलीकीडाविरमवारूपसमि
तियोगे करीभाव्योवास्योचोद् अंतरात्माजीवरगतमने करी निवच्योद् द्वियनाधिपययी जिते द्वियद्वतो ब्रह्मचर्यगुप्तिकरीपाले ४ पाच

प्रणीतभोजनवर्जनं एतदेवाह आहारो यनादिस एव प्रणीतो गलत्सं चेद्विन्दुः स च स्निग्धभोजनं चेति द्वन्द्वः तस्य वर्जको यस्य तथा संयतः संयमवान्सुसाधुः निर्वाणसाधकयोगसाधनपरः व्यप्रगता अप्रगता चीरदधिसर्पिनवनीतैर्लगुलखण्डमत्स्यगण्डिकायतः सतयामत्स्यगण्डिकाचेहखण्डशर्कराः मधुमद्यमासखद्यकलक्षणाभिः विकृतिभिः परित्यक्तो यस्य स तथा ततः प्रद्वयस्य कर्मधारयः स एव विधः कृतो भूक्तो आहारीयेन स तथा किमित्याह न नैव दर्पणं दर्पकारकमाहारं भुञ्जीतेति शेषः तथानवकुशो दिनमध्ये न वज्रकृत्व इत्यर्थः न नियगंति न नैत्यकं न प्रतिदिनमिति यावत् न शाकरूपदिशालनकदलीप्रचुरं नैत्यथीनखड्गं न प्रभृतं यत आह जहादवगणीपठरिंघणे यणे समारच्यो गोवसमंड

ववगयखौरदहि सप्पिनवणीय तैलगुलखडमच्छं डिय मज्जमज्जमंसखज्जग विगइ परिचित्तकया
हारानदप्पणं नवज्जसो न निनितिकनसाय सप्पादिकं न खड्डतहान भोत्तव्वं जहासि जायामायाए भवइ

मीभावना अशनादि४ रसचोपडोषणो भोजनतेह नो टालणहार साधुलोचनो साधकद्वोइं रहितद्रुधदही घृतमाखणते लगुलखाडसा करमधुमद्यमासखावेकरी विगत्य रहितद्वोइं आहारकरवायकी दर्पनवधेते भणी वणीवारनजीमि म्भटनयाइं सालगोदालि अधिकन

वेति एवैदियगीविपक्वामभोदूणोऽभवादिस्मिदियायकमगृह्णति त्रियुज्जनातयातेन प्रकारेण चितमिताहारत्वादिना भोक्तव्यं यद्यानेतस्य
वत्तचारिणोयात्वासंयमयात्वा सैयवात्वामात्रं तन्मो यातामात्राय भवति सायचजड प्रभं गण १ लेयो २ सगउकउधगाण २ जुत्तिओ
ओइइयसंजमभारपणहुयाएसाउणआछाओनचनैयभगतियिम्ममोधातूपचयेनमोओदयानानसोषमंप्रत्यस्थिरत्वं भं यनं गचलनंधमी
दुवत्तचयर्थलक्षणानुनिगमनमाउएणंप्रणीताहारयितिसमितियोगेनभापितोभवत्यन्तरात्माभारतमनोधि रतग्रामधर्माजितेन्द्रियोत्तम

नयभवतिविभक्तो भंसणायधम्मस्सएवंपणिआहारविरति समितिजोगेणभाविन्नोभवतिअंतरप्पा
आरयमणविरय गामधम्मे जिइं दिएवंभचेरगुत्तेपूएवमिणं संवरस्सदारं संमंसंचरियं होइ सुप्परिण

जीमेनप्याइं तिमनभोगेजिमतेवत्तचचर्थनीसंयसनीयात्वा तेहनीमात्वाइं ओइं नओइं मननोच्चयिरण्णो भट्टनथाइं धर्मयकीएणी
परिसरसआचारथीपरिमे नियत्तिरूपसमितियोगेत्तरी भाव्योवास्योओइं अंतरात्माजौयचासक्तमनेत्तरीनियत्थी इंद्रीयनाविपयय
कीजीत्याइं द्रीखेजेण वत्तचचर्थनीगुप्ते करी ५ एणीभावनाइं संवरद्वार सम्यक्प्रकारेणाचख्योओइं कडोपरेनिधाननीपररेरासे एआ

हियंद्रमेहिंपंचहिंवि कारणेहिंमणवयण कायपरिरक्खएहिं णिच्चं आमरणंतंचएसोजोगोणिय
वोधिइमयामतिमयाअणसवोअकलुसो अछिहोअपरिस्सातीअसंकिलिदोसुद्धोसव्वजिणमणुस्साओ
एवंचउत्थं संवरदारंफासियं पालियंसोहियं तीरियंकिट्ठियं आराहियं आणएअणुपालियंभवति
एवंनायमुणिणामगवया पणवियंपणवियं पसिद्धं सिद्धिवरसासणमिणंआववियं सुदेसियंपसत्थं

गलिकहीस्ये पांचिकारणेकरीराखे मनवचनकायाइं करी परिरक्षितएहवेकारणे सदाजावजीवलगेपूर्वभावनारूपयोग्य निर्वहिबो
चित्तनोधिंपणोमतिवंत कर्मरूंधवानोकारण निर्मलपापरहितछिद्ररहित कर्मजलअवेनही जिहाकिसोइचित्तनोक्लेशनधीनिर्दो
षसर्वतीर्थंकरतेणिअनुज्ञादीधीक्के एणीपदेचोद्योसंवरद्वारफरस्योहेतुशुक्तिकरी वाररसस्यगुणयोगिकरीआदखो अतीचारटालेवे
विशुद्धकरे तीरिपङ्कचंडिचनेराआगलि उपदेस्योआराधे आज्ञाइं करीउत्तमसाधंपाल्योतिमपालेहोइं एणीपरेज्ञातपुलअमीमहा
तीरभगवंतेसामान्यपणकच्चो विशेषपणकच्चो विख्यातकीधोनिष्ठितार्थतेहनो वरप्रधानशासनआज्ञाएहनोअर्थिकरी चाख्यात्योदेव

चर्गमुपपृति एवमिदमित्यादिप्रव्ययनार्थनिगमनवाच्यं पूर्वगणार्थेयं समाप्तं नयमाध्ययनविवरणं व्याख्यातं चतुर्थे नगराध्ययनम
धुनासूत्रनिर्देशकसमसम्बद्धमययानन्तरं मैयुनविरमणमुक्तं तच्च सर्वथापरिग्रहविरमणपरममतीति तदभिधानीचक्षित्येवं समस्तं पञ्चम
मारभ्यते तत्वादिस्त्वमिदं जं गृह्यत्यामन्त्रिणे यपरिग्रहो धर्मोपकरणयजपरिग्राह्यस्तु धर्मोपकरणगच्छागर्जिततया संवृतचेन्द्रिय
कपायसम्बरणेयः सतथासचयमणोभयति चकारात्तन्मयचर्यादिगुणयुक्तचेति एतदेवप्रपञ्चयन्नाह आरम्भ इदियाद्युपमर्तः परियग्रो
द्विधानात्प्राभ्यन्तरवततवाच्यो धर्मसाधनयजो धर्मोपकरणमूर्च्छाचयातरस्तु मिथ्यात्वाविरतिकपायप्रसादुद्योगरूपः आह चतुद्वयादि
सुआरंभोपरिग्रहो धर्मसाधनं मोक्षं मुच्छायतल्यग्नोपवरोमिच्छतामर्हति अनयोयसमाधारहन्तोऽतः तन्नाहिरतो निवृत्तोद्यः

नउत्थं संवरदारं समस्तं त्रिवेमि ६ जंबूअपरिग्रहं संवृडेयसमणे आरंभपरिग्राहो विरते विरते

तामनुव्यनीपरप्यदा मां हि प्रकाशो प्रगमाच उया संवरद्वारनो अर्थसंपूर्ण ८ अथेजं गुपरिग्रहरहित इंद्री कृताय संख्याते साधु कहीयेद
थिव्यादिआरंभअभ्यं तरनात्तपपरिग्रहथीविरस्यो निवर्त्तद् नित्यरत्यो क्रोभमाननायालोभयकी एकथपिरतितराद्यग्नसंयमने निखेराग

सम्यगणइतिवर्त्तते तथाविरतोनिवृत्तः क्रोधमानमायालोभात् इहसमाहारद्वन्द्वत्वादेकवचनं अयमिथात्वलक्षणातरपरिग्रहविरतत्व
 प्रपञ्चयन्नाहएकोनिवृत्तितमेदत्वादविरतिलक्षणेकस्वभावत्वाद्वा संयमोसंयतत्वं द्वावेवचरागद्वेपौ बन्धनेद्वृत्तिशेषः तयश्चदण्डाभ्यात्मनोद
 ण्डनादूहुःप्रणिहितमनोवाक्कायलक्षणागौरवाणिच गृह्याभिमानाभ्यामात्मानःकर्मणोगौरवहेतवःकृद्भिरससातविषया परिणामविशेषे
 पाःत्वीणिप्रकृतमेवतयागुत्तीउतिन्निगुप्रयोमनोवाक्कायलक्षणा अनवद्यःप्रवीचाराप्रवीचाररूपातिस्वच्चविराधनाज्ञानादीनास
 स्यगनगुपालनाः चत्वारःकषायाः क्रोधादयःध्यानानिएकाग्रतालक्षणाणि आर्त्तैरौद्रधर्मशुक्लाभिधानानि संज्ञाआहाराभयमैथुनपरि

गुत्तीओतिस्त्रितिस्त्रिय
 क्रोहमाणमायालोभा एगत्रसंजमेदोचेवरागदोसा तिस्त्रियदंडागारवाय गुत्तीओतिस्त्रितिस्त्रिय

विराहणाओचत्तारिकसायाज्जाणसखा विगहातहायज्जंति चउरोपंचकिरियाओ समितिइं

द्वेषजीवनेबंधनतीनदंडमनवचनकायरूपइं गारवरिद्धिरसअनेगारव मनवचनकायाविणिगुप्तिविणि विराधनाच्चारकषाय४ध्यानं
 ४संज्ञा ४विकथा तथाहोइं चारपाचकिरियाकायिकादि ५समिति ५इंद्रो महाव्रत५ कर्दंजीवनिकायच्छ्लेखा सातभयनाठासम्प्रा

ग्रहसंज्ञाभिधानाधिक्या स्वीभक्तेर्देगराजक्यालक्षणासावाचमन्ति चतस्रः पञ्चस्रिक्त्याजीव्यापारामिकाः काविद्याधिकरणकीप्रा
 द्वेधिकीपरितापनिकी प्राणातिपातक्रियालक्षणाभवन्तीतिमर्यत्वक्रियाद्वया तयाससिति इन्द्रियमरुज्ययाद्वयत्ति समितीन्द्रियमरुज्य
 तानिपञ्चभवन्तीति प्रसृतंतत्त्वसमितयद्व्यासमित्याद्वय, निरयद्व्यप्रवृत्तिरूपा इन्द्रियाणिस्यर्गनादीतिमरुज्यतानिच प्रतीतान्येवेति
 तथापट् जीवनिक्कायाः दृष्टिव्यादयः पट् चलेभ्याः दृशनीलक्षपोततेजः पञ्चगुक्तनामिकाः तयासत्तभवयत्ति सप्तभवयानिदृष्टलोकभयंस्व
 जातियान्ननुष्यादेर्मनुष्यादितस्यैवभयं परलोकभयंविजातीयान्तिर्यगादेर्मनुष्यादिकस्यभयं दद्यामानित्यभयं चतस्रान्
 भयंवाहानिमित्तानपेक्षं आजीविताभयंवृत्तिभयमित्यनःसरणभयसञ्ज्ञोक्तभयमित्यद्वयमयत्तिचटौचमदाः मदस्थानानितद्वयाजादौ
 कालर वल्लः रुचेः तवः ईसरिणः सुएः तामेः नवचैः तदाचर्यगुणयः यसदिः कश्चर निरुज्जिः इन्द्रियः कुडुंतरः पुण्यतीलियः

द्वियमरुज्ययाद्वय ५ इज्जीविनिकायच्छस्त्रेसाञ्चो सत्तभवयाश्चद्वयया नवचैवयव भवेरगुत्ती दसप्प

ठमदनानाम नवप्रकारेनक्षयचर्यनीगुप्ति द्यप्रकारेसाधुनोधर्मः ११ प्रकारेयावकनीप्रतिमा वारेः २ साधुनीप्रतिमा तेरदः ३ किरि

पणीए० अइमायाहारट विभूषणायः नववंभगुत्तीउत्तिवल्क्षणाः भवन्तीतिगम्यं दयप्रकारश्चअमणधर्मोयथा खंतीय१ महव २
ज्वव३ सुत्ती४ तव५ संजमेयदं बोधव्यं सच्चं० सोयट अकिंचणंचट बंभंच१० जइधम्मोत्ति एकादशचोपाशकाना आवकाणाप्रतिमा
भवन्तीतिगम्यं दंसण१ वय२ सामाइय४ पोसहपडिमा५ अवंभदं सच्चित्ते० आरंभट पेसट उदिठवज्जए१० समणभूएय११ इहच
गाथाया प्रतिमेतिकायोत्त्वर्गअवह्यादिपुपंचसुपेदेषुवर्जकशब्दो योजनीयः तथाद्वादशचभिचुप्रतिमासाधूनामभिग्रहविशेषाताद्यैमा
मासाईसत्तंता० पढमाट१ वीय२ तद्वैय३ सत्तराइदिणाअहराईएगराई भिक्खुपडिमाणवारसंगंति तवैकमासिकीद्वे मासिकीत्या
दयःसप्तअटमीनवमीदयस्यस्तुप्रत्येकसप्तरानिं दिवमानाःएकादशीअहोरात्रमानाद्वादशी एकरात्रिमानेतिदूतःसत्तंसूचीमात्रमेवपुस्त
केषुइत्येतेतच्चै वंपरिपणीकृत्याध्यैयं किरियाठाणाएत्ति तयोदयक्रियास्थानानि व्यापारेभेदाः तद्यथाशरीराद्यर्थदण्डोर्थदण्डःएतच्च

कारेयसमणधर्मे एक्कारस्सलवासगाणं वारसयभिक्खूपडिमातेरसकिरियाद्वाणाए चउहस्सभूयगा

यानास्थानक चउदे१४ जीवनाठाम पनरे१५ परमाधार्मिकदेव सुगङ्गाग्रथमश्रुतखंधना १ईंगाया अय्यवन असंयमना१७भेद १८

तिरिक्तो नर्यदण्डः १२ हिंसिष्यतीत्याद्याश्चित्यदण्डो हिंसादण्डः ३ अनभिसन्धे नदण्डोऽकग्रादण्डः मितादेरमितादिबुद्ध्याविनायनं दृ
द्विचिपर्यासितादण्डः स्वपायाददण्डः ६ अदत्तादानदण्डः ७ अध्यात्मदण्डः गोकाद्याभिभवइत्यर्थः ८ मानदण्डोऽजात्यादिमदः ९ मितद्वेप
ति १३ भूयगासन्ति चतुर्दशभूतग्रामाजीरमसृशः ततैर्केन्द्रियाः सुक्ष्माः १ यादराद्वर द्वीन्द्रिया ३ त्रीन्द्रिया ४ चतुरिन्द्रिया ५ पञ्चेन्द्रि
या ६ संज्ञिनः अस्मिन्नस्येति इति सप्तते प्रत्येकं पर्याप्तकापर्याप्तकभेदाद्विधेति चतुर्दशपरमावृम्भयन्ति पञ्चदशपरमावृम्भिकानारकाणां
दुःखोत्पादका असुरकुमारवियोगाः ते चामीर्भ्यो १ अंशरिषीचिवर २ सामेय ३ समलेखिय ४ रुद्ध ५ उयरुद्धकाले ७ कृष्णकाले ८ भावरेषसि
पत्ते ९ धणू १० कुंभे ११ यालुय १२ वेयरगित्तिय १३ परम्भरे १४ मरायोसे १५ एते पञ्चरसाश्चिन्ति गच्छामोलसायन्ति गायायोडयेति

भा १४ पनरस्वपरमावृम्भिया १५ सोलसगाहासोलसाय १६ असंजम १७ अत्रं भ १८ खाय १९ अ .

प्रकारेष्वत्र चर्च्यज्ञाताना अध्ययन १८ यीस २० असमाधिनास्थानक २१ सपला परीसरुदर भागासूयगडांगना अध्ययन २३ तीर्थंकर

गायेतिगाथाभिधानं षोडशमध्ययनं येषातानिगाथाषोडशकानि सूत्रद्वतागस्यप्रथमश्रुतस्त्वन्वाध्ययनानि तानिचैतानिसमउ१ वेया
 लीयं२ उवसगपपरिखा३ योपरिखाय४ निरयविभक्ती५ बीरत्यभोय६ कुसीलाणपरिभासा७ वीरिय८ धम्म९ समाही१० मग्ग११ समो
 सरण१२ अहत्तहं१३ गंथो१४ जमईयं१५ तहगाहा१६ सोलसमंघेव अज्जायणं असंजमत्तिसप्तदशविधोऽसंयमः सचायंपुढवि१७ दग्ग
 गणि३मारुय४ वणप्फई५ विईति७चउटपणिंदिट अज्जीव१०मेहं११ उवेह१२ पमज्जण१३ परिटुवण१४ मणो१५ वइकाए१७ अबं
 भत्ति अष्टादशविधव्रह्मतच्चैवं ओरालियंच१ दिव्वं२मणवइ३ कायाण३ करणजोगेहिं अणुमोयण१ कारावणकरणेणट्टारसवंभंति
 औदारिकंमनःप्रगृत्तिकारणानामनुमोदनादियोगैर्नवधाएवं दिव्वमपीत्यष्टाशधानायत्ति एकोनविंशतिज्ञानाध्ययनानि तानिचाम्भूनि
 उखित्तनाए१ संघाडे२ अंडे३ कुमेय४ सेलएतुं वेय६ रोहिणी७ मल्ली८ मायंदी९ चंदिमाइय१० दावइवे११ उदगणाए१२ मंडुके१३ ते
 यलीइय१४ येदिफले१५ अयरकंका१६ आइन्ने सुंसुपुंडरिए१७ असमाहिठाणत्तिविंशतिरसमाधिस्थानानिचिन्तास्वास्थ्यस्याश्रयाः
 तानिचाम्भूनि द्रुतचारित्वं१ अप्रमार्जितचारित्वं२ दुःप्रमार्जितचारित्वं३ अतिरिक्तयथासुनिकत्वं४ आचार्यपरिभाषित्वं५ पस्यविरोप
 धातित्वं६ भूतोपधातित्वं७ संजलनत्वं८ प्रतिचरणोरोपणत्वं९ क्रोधनत्वमत्यन्तकोधनत्वमित्यर्थः१० पट्टमासिकत्वं१० परोक्षस्यावर्णवादित्व

मित्यर्थः अभीक्ष्णमवधारकत्वं १ गङ्गितस्याप्यर्थस्यावधारकत्वमित्यर्थः नवानामधिकरणानामुत्पादनं १ २ पुरागानां पैमानुदोरपत्त्यं १ ३
 सरजस्कपाणिपादत्वं १ ४ अकालस्याध्यायजरणं १ ५ कलचहेतुभूतकर्तृत्वं १ ६ कलचहेतुभूतकर्तृत्वं १ ७ रात्रौ सहायदेनोपापित्वं १ ८
 भंश्नात्तरत्वं १ ८ गणस्थचित्तभेदकारित्वं १ मनोदुःखकारिवचनभाषित्वं १ ९ समूहप्रमाणभोजित्वमुदयादसमं जायते तत्त्वमित्यर्थः १ १०
 एषणायाससमित्वंचेति २० मयलायति एकविंशतिमयलाः चारित्वमालिन्यहेतवस्तोचामी चस्तर्कः १ मैयनसति तमादिनाररात्रिभो
 जनं ३ आधाकर्मणः ४ गय्यातरपिण्डस्य ५ यौहे गङ्गातीतापमित्यकाष्ठेद्याभिरुटादेच भोजनं प्रत्यागृहेया जनयनादिभोजनं ५ यस्मात्तान्ता
 र्गणाहणान्तरसंक्रमणं ८ मासस्यान्तस्मिन्नक्षत्रयोनाभिप्रमाणाजलायगाहनं ८ मासस्यान्तस्मिन्मायानरणं १० राजपिण्डभोजनं १ १ १
 व्याप्राणातिपाततरणं १ २ एवं स्वयामादनं १ ३ षट्तरणं १ ४ तयेवानन्तर्जितायामचित्तद्विध्यान्तायोगसर्गदिकरणं १ ५ एतस्योत्तरज

समाहिदाणां २० सत्रत्वाय २१ परीसहाय २२ सुयगड्वभयगा २३ देव २४ भावगा २५ उह २६ सर २७ युग

देव २४ भावना २५ पाचमज्ञातनी ब्रह्मत्तत्त्वदं विवचार १० ११ २३ उहसा साधुना गुण २७ आचारकाल २८ प्रकारे

स्कायिकाया १६ अन्यत्वापि प्राणिबीजादियुक्ते १७ आकुव्यामूलकांदादिभोजनं १८ संवत्सरस्यान्तदशकत्वोनाभिप्रमाणजलावगाहनं १९
 संवत्सरस्यान्तदशमायास्थानकरणं २० अभीक्ष्णं शीतोदकस्य तद्वस्त्रादिना अनादेशं हणंभोजनं २१ चेति द्वाविंशतिपरीषदाश्च ते चाभी
 खुद्धा १ पिवासारसीय ३ उल्हं ४ दंसा ५ अचेल ६ अरद् ७ इत्यथीओ ८ चरिया ९ निसीहिया १० सेज्जा ११ उकोस १२ वह १३ जायणा १४ अ
 लाभ १५ रोगा १६ तणफासा १७ मल १८ सक्कारपरीसहं १९ पणार २० अखाण २१ सम्मत्तं २२ इवावीसंपरीसहा सयगडज्जयणन्ति तयो
 विंशति स्तत्रकतध्ययनानि तत्रसमयादीनि प्रथमश्रुतस्कन्धभावीनि प्रागुक्तान्येव षोडशद्वितीयश्रुतस्कन्धभावीनि चान्यानि सप्ततद्वया
 पुं डरिय १ किरियठाणं २ आहारपरिण ३ पञ्चक्खाणकिरियाय ४ अणयार ५ अहनालंदण्य ७ सोलसाईयतेवीसंति देवन्ति चतुर्विंशति
 देवाः तत्रगाथाभरण १ वण ८ जोई ९ वेमाणियाय १ दसअट्ठपंचणविहाइति च उवीसं देवाकेइ पुणविंति अरहंताभावणत्तिपंचविंशति
 भावनाताश्चइहवप्रतिमहाव्रतं पंचपंचाभिहिता उहे सत्तिपड्विंशतिरुहे शनकालादशाकल्पव्यवहाराणा तत्रगाथादसउहे सणका
 लोदसाणंछक्खे वड्डं तिकप्पस्स दसचेवयववहारस्सड्डं ति सब्बे विक्खवीसंगुणन्ति सप्तविंशतिरनगरगुणाः तत्रमहाव्रतानिपंचइंद्रिय
 निग्रहाः पञ्चकोधादिविवेकाश्चत्वारः सत्यानितीणि तत्रभावसत्यं शुद्धान्तरालताकरणसत्यं यथोक्तप्रतिलेखनाक्रियाकरणं योगसत्यं

मनःप्रवृत्तीनामवितयत्वं १७ ज्ञेयमा १८ विरागता १९ मनःप्रवृत्तिनिरोधाय २० ज्ञानादिमग्न्यन्वतो २१ चेतनाधिसत्त्वं नरमारणान्ति कोप
सर्गसत्त्वं चेति २२ अथयायवत्प्रकृदं मिदियाणं च निगगोभाय करणमजं च २३ यमया २४ विरागयाधिव २५ मणसाईगं निरोधोय २६ क्रायाण
ध्वज २७ जोगं मिजुत्तया २८ वेयणाहिनामगया २९ तत्परणं ते संलेखणाय एषगुणारगुणा एतत्पत्तिमदायिगतिविधः आचारप्रकल्प
निपीयांतमाचारान्नमित्यर्थः सचैयं सत्यपरिणा १ लोकाजित २ सीतमणिज्जा ३ संसत्तं ४ अवंति ५ ध्रुवविमोहो ७ उवहाणच्छयं ८ सहपरि
गा ९ प्रथमस्य श्रुतम्भक्तस्याध्ययनानि द्वितीयस्य तु पिंडे मण १ मेजर २ इत्याभामाजायाय ४ यत्य ५ पाएसा ६ उगहपडिमा ७ सत्तसत्ति
कया ८ भावणा ९ निमुत्ती १० उग्गाइयगण्णार्दे २ आरुचणा ३ तिथिचमोनिसीरुंतु इति अट्टापीसप्रिहोपायारपकप्यनामोत्ति उह्वाति
कंयललघुमासाटिकप्रायश्चित्तं यर्ण्यं ते चनुह्वातिकंतुयत्वरुमासाटि भारोपणाचयत्वे कस्मिन्प्रायश्चित्तेऽन्यदप्यारोप्यत इति पावमुच्यन्ति

२७ कप्प २८ पावमुच्य २९ मोहगिज्जे ३० सिद्धातिगुणाय ३१ जोगसंगह ३२ तिस्तीसासायणा ३३ सु

पापश्रुतना २८ प्रकार मोहनीयना ३० प्रकार सिद्धनागुण ३१ प्रकार जोगसंगह ३२ ३३ प्रकारे भागानना ३२ इन्द्रादिदेइ एकया

एकोनविंशत्पापश्रुतः प्रसंगाः तैचामीअट्टनिमित्तगाइ दिवु। प्यायंरतलिक्यइ तोमंच४ अंगरखेइ लक्खणं७ वंजणंच६ तिविहंपुणेक्केक्कं
सुत्तं वित्तीतहवित्तिचं८ पावसुयमउणतीसविहंगंधवर५ गट्टवत्थु७ आउधणवेयसंजुत्तं२६ मोहणिज्जत्ति त्रिंशन्नोहवनीयस्या
नानिमहामोहबंधहेतवः तानिचासूनिजलनिवोलेनेनत्तसमानाविहिंसनं एवंहस्तादिनामुखादिश्रोतसास्थगनेन२ बद्धीदिनाशिरवे
एततः सुन्नरादिना शिरसोभिधातेन भवोदधिपतितजंहुना द्वीपकल्पस्य देहिनोहननं सामर्थ्यं सत्यपिघोरपरिणामात् ग्लानस्यौपधा
दिभिरप्रतिचरणं तपस्विनोबलात्कारेणधर्मादुन्नंशनं सम्यग्दर्शनादिमोक्षमार्गस्य पदेषां विपरिणामकरणेनापकारकरणं८ जिना
नानिन्दाकरणं६ आचार्यादिखिंसनं१० आचार्यादीनां ज्ञानदानादिभिरुपकारिणा कार्येष्वप्रतिपत्त्यं११ पुनः पुनरधिकरणस्य
वृत्तः प्रयाणकादिनादेः कथनं१२ वशीकरणादिकरणं१३ प्रत्याख्यातभोगप्रार्थनां१४ अभीक्ष्णमवच्छ्रुतत्वेप्यात्मनो बद्धश्रुतत्वप्रकाशनं१५
एवमतपस्विनोपितपस्विता प्रकाशनं१६ वज्जवनस्यातर्हूमेनाग्निरनाहिंसनं१७ स्वयं कृतस्याकृत्यस्यान्यकृतत्वाविर्भावनं१८ विचित्तमा
याप्रकारैः परवच्चनं१९ अशुभपरिणामात्सत्यस्यापि मृषेति संभायां प्रकाशनं२० अक्षीणकलहत्वं२ विभ्रंभोत्पादनेन परधनापहरणं
१२ एवं परदारलोभनं२३ अकुमारत्वेप्यात्मनः कुमारत्वभणनं२४ एवमब्रह्मचारित्वेपि ब्रह्मचारिता प्रकाशनं२५ यैतैश्च यं प्रापितस्तस्यै

वसन्तोद्भव्ये लोभकरणं २ ६ यत्प्रभावेन ख्यातिं गतस्तस्य कथञ्चिदन्तरायकरणं २ ७ राजसेनाधिपराद्रुचित्तगादेवैज्जननायकस्य हिंसनं २ ८
अपश्यतोपि पश्यामीति मायवाभरणं २ ९ अवज्ञया देवेष्वहमेव देव इति प्रख्यापनमिति ३० सिद्धाद्गुणायति एकत्वं शस्त्रिणादिगुणाः
सिद्धानामादित एव गुणाः सिद्धादिगुणसिद्धानावा ध्यात्यन्तिकागुणाः सिद्धातिगुणाः तैचैव सेणतं सेणचउरं सेणवट्टेणमंडलेण आय
तेद्वतिसंस्थानपंचकस्य निषेधतः वर्णपञ्चकस्य गन्धद्वयस्य रसपञ्चकस्य स्पर्शाष्टकस्य वेदत्वस्य च तथा अकायः असंगः अरुह्येति आह च प
डिसेहणसंठाणे ५ वण ५ गंध २ रस ५ फाम ८ वेदेय ३ पणपणदुपणदृतिहाद्वगती सञ्चकाय संग्रहा अथवा क्षीणाभिनिनोधिकज्ञानावरणः
क्षीणश्रुतज्ञानावरण इत्येवं कर्मभेदानाञ्चित्यै कतिं शत् आह च णवदरिसणस्मिचत्तारि आउएपंचधादिमे अंतरे से से दो दो भेया क्षीण
भिलावेण द्रुगती संति जोगसंगहन्ति द्वाविंशद्वोगसंग्रहाः योगाना प्रयस्तव्यापाराणा संग्रहायोगसंग्रहाः ते चामी आलोचयण १ गिरव
लावे २ आचार्यस्यापरिआवित्वमित्यर्थः २ आवर्द्धसुदृढधम्मया अणिस्सिउवहाणेय अनिअतंतपइत्यर्थः ४ सिक्खासुत्तार्थग्रहणं ५ गि
प्पडिकम्मया ६ अणययातपसोप्पकाशनं अलोभेय ८ तितिकखापरीपहजयः अज्जवेयः अज्जवे १० सुद्धसत्यं संयमइत्यर्थः ११ सम्मदिट्ठी
सम्यक्तशुद्धिः १२ समाहीय १३ आथारोविणउवए आथारोपगतत्वं विणयोपगतत्वं चेत्यर्थः १५ धिद्धमर्इयअदेन्यं १६ संवेग १७ पणिहीमा

यानकार्येत्यर्थः १८ सुविहिः सदनुष्ठानं १९ संवेदः २० अतदोसोवसंहारः २१ सव्वकामविरत्तयार २२ पञ्चक्खणमूलगुणविषयं २३ उत्तरगु
णविषयं च २४ विउत्सग्गे २५ अय्यमाये २६ लवालवेत्तणे २ सामाच्चार्थानुष्ठानं २७ सम्भाणसंवरजोगेय २८ उदएमारणीति २९ संगारुं च प
रिणा ३० पच्छित्तकरणे इय ३१ आराहणाय मरणंति ३२ वत्तीसंजोगसंगहा तयस्मिं शदाथातना एवं चैतारो द्वाणियस्स सेहो पुरओगंता
भवति आसायणा सेहस्से त्ये वमभिलापो हथ्यस्तारत्ताधिकस्स पुरतोगमनं १ स्थानं २ आसनं ३ एवं प्राखंतोगमनं ४ स्थानं ५ निषदमं ६ एवमा
सन्ने गमनं ७ स्थानं ८ निषदमं ९ विचारभूमौ तस्य पूर्वमाचमनं तो निवृत्तस्य पूर्वगमनागमनालोचनं ११ रात्रौ कोजागर्तोति १२ दृष्टे तद्वच
नाप्रतिश्रवणं १३ आलापनीयस्य पूर्वतरमालापनं १४ लब्धस्याऽशनादेरन्यस्स पूर्वमालोचनं १५ एवमन्यस्योपदर्शनं १६ एवंमिन्त्रणं १७
रत्ताधिकमनादृच्छान्यस्स भक्तादिदानं १८ स्वयप्रधानतरस्यभोजनं १९ व्याहरतोरत्ताधिकस्यवचनाप्रतिश्रवणं १९ रत्ताधिकस्यसमजं

रिंदा आदि एक्काद्वयं करेत्ता एकुत्तरिया एवुड्डिए सुतीसाओ जावओ भवेत्तिकाहि काविरती पणिहि

दिदेइने कीधा एकथकी प्रारंभी एकरनीयद्विकारीइं तीसजिहंगे होइं तीसजोगजपरित्तिणिअधिकविरति एकाग्रपणोअविरतिअ

दृष्टताग्रन्देन वज्रधाभाषणं २० व्याहृतस्य किं भणसीति प्रतिभणनं १ प्रेरणाया कोसित्वमित्ये वसुक्षं ठवचनं २ ग्लानं प्रतिचरेत्याद्यादि
 शैत्वमेव किं न प्रतिचरसीत्यादि भणनं ३ धर्मदेशयति गुरावन्यमनस्कत्वं २४ कथयति गुरौ न स्मरसीति भणनं २५ धर्मकथायाच्छेदनं २६ भि
 क्षावेलावर्त्तत इति च नतः पर्यदो भेदनं २७ पर्यदसाथैव स्थितायाः धर्मकथनं २८ गुरुसंस्कारकस्य पादघट्टनं २९ गुरुसंस्कारके निपदनं ३०
 एवमुच्चासने ३१ एवं समासने ३२ गुरौ किं क्विप् पृच्छत्यासनस्थस्यैवोत्तरदानं चेति ३३ सुरिंदत्तिहानिं शतसुरेद्राः विंशतिर्भवन् प्रतिपुदश
 वैमानिकेषु द्वौ ज्यौतिष्केषु चन्द्रसर्वाणामसंख्यातत्वेऽपि जातिग्रहणात् द्वितीयमेवेति द्वयंचेन्द्रसंख्यायद्यपि वक्ष्यमाणसूत्रगत्यानप्रती
 यते तथापि ग्रन्थान्तरादवसेया भवन्तीत्यनुवर्त्तते सर्वत्र द्रष्टव्यस्येन एतस्मिन् वाक्यशेषो द्रष्टव्यस्येन एतस्मिन् वाक्यादिसंज्ञोपेताश्च संयमादयो
 भावा भवन्ति एतेषु किं भूतेषु आदिप्रथमं एकादिकं एकद्वित्यादिकं सख्याविशेषं कृत्वा विधाय एकोत्तरकथा दृष्ट्वा इति गम्यते वद्विंतेषु सख्या
 धिष्व्यं प्राप्तेषु कियती सख्यायावहद्वेष्वित्याह तीसातो जावच भवेति काहिचा त्विंशत्यावद्भवति जायते त्रिकाधिकास्त्रयस्त्रिंशंतयावद्द्वे
 ष्वित्यर्थः अनेन च क्रियास्थानादिपदानां संक्षेपार्थं सूत्रे नधीतापि सख्यायथोक्तादर्शिता भवति तत एवं दृष्ट्वै तेषु संकादि निराकृत्यः
 शासनं ग्रहण इति सम्बन्धनीयं तथाधिरतवः प्राणातिपातादिविरमणानि प्रणिधयः प्रणिधानानि विशिष्टे काग्रत्वानि तेषु अविरतिषवा

विरमणेपु अन्येषु च उक्तव्यतिरिक्तेषु एवमादिकेष्वं प्रकारेषु बहुषु स्थानेषु पदार्थेषु सङ्ख्यास्थानेषु वाचतुस्त्रिंशदादिषु जिनप्रशसोषु जि
नभाषितेषु अवितयेषु सत्येषु शास्त्रतभाषेषु ओषतोक्षयस्वभाषेषु अतएवावस्थितेषु सर्वदाभाषेषु किमतआहशङ्कासन्देहं काङ्क्षान् अन्योन्यम
तग्रहणरूपा निराकृत्यसद्गुरुपर्युपासणादिभिः अद्वैतश्रद्धातिशसनं प्रवचनं भगवतो जिनस्य श्रमण इति प्रक्रमः पुनः किं भूतः अनिदा
नोदेवेन्द्राद्यै रश्वशार्पार्यकः अगौरवः ऋद्धादिगौरववर्जितः अलुब्धोऽलम्पटः अमृढो मनोवचनकायगुप्तश्च सतथेति अपरिग्रहसंघतः
अमण इत्युक्तमधुना अपरिग्रहत्वमेव प्रकान्ताध्ययनाभिधेयं वर्णयन्नाह जोसोत्तियोयंवक्ष्यमाणविशेषणः सम्बरवरपादपः चरमसंवर

सुअविरतौ सुय अणे सुय एवमादि ए सु बहु सुद्वारेण सु जिणपसत्ये सुअवितहे सुसासयभावे सुअवद्विए
सुसंकंखं निराकरित्ता सद्दहति सासणं भगवंतो अणिताणे अगारे वेअलद्धे अमूढे मणवयणकायगु

नेराएयादिदेइने घणास्थानपदार्थवीतरागिप्रशस्तरूडाभाख्यो जिमभाख्योतिमजसाचोक्खे सासताभावसर्वदाकालिद्धं अवदुभ्यारहे
संदेहकाचाअनेरानी निराकरीने तहत्तिकरीमाने शासनश्रीवीतरागनो निदानरहित गारवरहितअलंपटपंडितमनवचनकायाइ

द्वारमितियोगः किंभूतः सस्वरपादपङ्क्त्याह वीरवरस्य श्रीमन्महावीरस्य यद्वचनमाज्ञाततः सकाशाद्याविरति परिग्रहान्निवृत्तिः सैव प्रविस्तारो विस्तारो यस्य सस्वरपादपस्य सतथावज्जविधौनेकप्रकारस्वरूपविशेषो यस्य सतथाततसस्वरपक्षे बहुविधप्रकारत्वं विधित्वविपयापेक्षया ज्ञयोपशमाद्यपेक्षया च पादपक्षे च मूलकं दादिविशेषोपपेक्षयेतिततः पदद्वयस्य कर्मधारयः सस्य क्तमेव सस्य गृह्यं न मेव विमुञ्चं निर्दोषं मूलकन्दस्याधोवर्त्तितस्य सतथावृत्तिः चित्तस्वास्थ्यं सैव कन्दः स्कन्दाधोभागरूपो यस्य सतथा यिनय एव वेदिकापाश्वर्तः परिकररूपा यस्य सतथा निगमयते लोकोक्तिप्राकृतत्वाच्चै लोकोक्तिर्निर्गतं त्रैलोक्यगतं भुवनत्रयव्यापकमत एव विपुलं विस्तीर्णं यद्यशः ख्यातिस्तदेव निश्चितो

त्ते जो सो वीरवरवयणविरतिप्रवित्थर बहुविहप्रगारो समत्तविमुद्धवद्भूलो धितिकंदो विणयवेद्र
ओ निगमयते लोक् विपुलजसनिचिय पीणपीवरसुजायखंधो पंचमहब्बयविसालसालो भवणातयंत

करीगुप्तिजं आगलिकहीस्थे महावीरतेहनो प्रधानवचनतेयकी परिग्रहनी निवृत्ति ते ही जविस्तारजेहनो अनेकप्रकारे सस्य क्तनिर्मल तेणे करीवाधो मूलजेहनो एहवो संहरक्ष धैर्यरूपकाद्वे विनयरूपवेदिकापासयनो उपगारनी कल्यो तिलोक विस्तारणजसञ्चाकरोस्थ

निविडः पीनं स्थूलं पीवरोमहान् सुजातः सुनिष्यन्नः स्कन्धो यस्य स तथाप्यश्च महाव्रतान्येव विद्यालाः विस्तीर्णा शालायाश्चायस्य स तथाभाव
नैवानित्यत्वादिति चिन्ता त्वक् वल्कलं यस्य वाचनान्तरे भावनैवत्वगन्तो वल्कावसानं यस्य स तथा ध्यानं च धर्मध्यानादिशुभयोगाश्च सद्या
पाराज्ञानं च बोधविशेषः तान्येव पञ्चवराङ्कुराः प्रवालप्रवरप्ररोहातानि धारयति यः स तथा ततः पदद्वयस्य कर्मधारयः वहवो ये गुणाः उ
त्तरे गुणामुभयफलरूपा त एव कुसुमान्तैः समृद्धो जातिः समृद्धिर्द्वयस्य तथा शीलमेवैहिकफलानेपेक्ष्य प्रवृत्तिस्वसमाधानमेव वासुगन्धः सन्न
न्धो यत्नस्य तथा अणुरहवफलोत्ति अनास्त्ववः अनाश्रवो न वकर्मनुपादानं स एव फलं तस्य स तथा पुनश्च पुनरपि मोक्ष एव वरवीजसारोमि
जालक्षणः सारो यस्य स तथा मन्दरगिरिशिखरमेरुधराधरशिखरे याचू लिकाचूडासा तथा सा इव अस्य प्रत्यक्षस्य मोक्षवरे वरमोक्षे भाव

ज्जाणसुभगजोगनाणपल्लववरंकुरधरो वज्रगुणकुसुमसमिद्धो सीलसुगंधो अणुरहयफलो पुण्येय

लमोटोरुडोनीपनीएहवो खंधयुडजेहनोपाचमहाव्रतरूपविस्तीर्णं शाखाजैहनीभावनारूपकालिनोक्तेहडो भलो ध्यानशुभयोगरूप
ज्ञानअंशुराप्रवालप्रधान अंशुरानीधरणहारधणागुणरूप फलतेणेकरीखुड्दुआचाररूप रुडोगंधेकर्मनोरूंधवो तेरूपफलवलीमो

मोक्षे सत्कलकर्मक्षयलक्षणैर्गन्तव्ये मुक्तिरेव निर्लोभतैव मार्गपन्थामोक्षवरमुक्तिमार्गस्तस्य शिखरभूतः शिखरकल्पः कोसावित्याह सखर
 एवाश्रयनिरोधएववरपादपः प्रधानद्रुमः सखरवरपादपः पञ्चप्रकारस्यापिशंवरस्य उक्तस्वरूपे सत्यपि प्रकृताध्ययनमनुसरन्नाह चरमं
 पञ्चमं सखरद्वारं आश्रयनिरोधमुखमिति पुनर्विशेषयन्नाह यत्तच्चरमसंवरद्वारेपरिग्रहविरमणलक्षणैरेषति न कल्पते न युज्यते परिग्र
 हीतुमिति सम्बन्धः किंतु दित्याह ग्रामाकरणरखेटककर्बटमण्डबद्रोणमुखपत्तनाश्रमगतं वाग्रामादिव्याख्यानं पूर्ववत् वाशब्द उत्तरपदा
 पेक्षया विकल्पार्थः किंचिदित्यनिर्दिष्टस्वरूपं सामान्यं सर्वमेवेत्यर्थः अल्पं वास्वल्पतः बलं वा मूल्यतः एवं अणुं वा श्लोकं प्रमाणातः स्थूलं च म

मोक्षवरबीयसारो मंदरगिरिसिहरत्तुलियाद्रुवद्रुमस्य मोक्षवरमुक्तिमग्नस्य सिहरभूश्रीसंवर
 वरप्रायवो चरिभंसंवरदारं जत्थनकम्पद्रुगामागरणगर खेडकळडमण्डबद्रोणमुह पट्टणासमगय

क्षनारूपप्रधानबीजसारभूत मेरुपर्वततेहनोसिखरतेचूलिका एहवोप्रधानमुगती निर्लोभमार्गनो शिखरभूतसूत्रं गसरीखो संवररूपप्र
 धानवत्क्षपाचमोसंवरद्वारजाणिवो जिहानकल्पे ग्रामआगरनगर माटीनागढहोद्रं कुक्षितवासटूकडोवासनधी जलवटथलवटमार्ग

हृत्प्रमाणतः तथा सवरकायद्वज्जायंति त्वसकायरूपं शंखादिसंचेतनमचेतनंवा एवंस्थावरकायरूपंरत्नादिद्रव्यजातं वस्तु सामान्यं स
नसापिचेतसापि आस्ताकायेनपरिग्रहीतुं स्वीकर्तुं एतदेवविशेषेणाह नहिरख्यसुवर्णक्षेत्रवास्तुपरिकल्पते परिग्रहीतुमितिप्रक्रमः
नदासीदासभृतकप्रेष्यहयगजगवेलकंवादास्यादयप्रतीतानयानयुग्ययनासनानि दानंरथादिकंदुग्यं बाहनमातंगीक्षकदेशप्रसिद्धोवा
जंपानविशेषः नक्षत्रकमातपवारणं नकुंडिकाकमण्डलूनोपानहौप्रतीतौ नपेङ्गणव्यञ्जनतालवृत्तकानि पेङ्गणंमयूरपिच्छं व्यञ्जनं

चकिंचिअप्यंवावज्जं च अणुं चथूलं च तसथावरकायद्वज्जायं मणसाविपरिवेत्तूणहिरण्यसुवस्सखे
त्तवत्थु नदासीदासभयकपेसहयगयगवेलगंवा लजाणजुगसयणासणाइं नक्षत्तकंनकांडिकानवा

प्राटणरत्नखाणिप्रमुखतापसनाआश्रम एतलेठासेगतरह्योकाईएक अल्लयोडोधणोनाङ्कोपरिमाणेकरी सोटोस्थूलतसथावरकायद्र
व्यजातिद्रव्यनोसमूहमनेकरीपुण परिग्रहवानकल्पे रूपो सोनोक्षेत्रशाल्यादिकवस्तुधर नकल्पे दासीदास भृतकचाकरवतागरोधो
डाहाथीगाइंछालीनीजातिनकल्पे रथवाहनविशेषपल्यं कभट्टाशननकल्पे छतनकल्पेकमंडलुनकल्पे पादलाण नकल्पे मोरपीछ

श्रनधरैः सर्वविद्धिः शीलं समाधानं गुणाः मूलगुणादयो विनयोभ्युत्थानादिकः तपः संयमौ प्रतीतौ तान्नयन्ति वृद्धिं प्रापयन्ति ये ते तथा ते स्त्रीयैकरैः शासनप्रवर्तकैः सर्वजगज्जीववत्सलैः सर्वस्वे लोकाग्रमहिता जिनारुक्क्षस्त्रस्थवीतरागाः तेषां वराः केवलिनस्तौ पामिन्द्रास्त्रीयैकर नामैकर्मोदयवर्त्तितत्वाद्ये ते तथा ते एपापुष्पफलधान्यरूपा यो निरुत्थानं जगतां जगमानां उंसानां भित्त्यर्थो दृष्टो पलब्धो केवलज्ञानेन ततश्च न कल्पते न सङ्गच्छते यो निःसमुच्छेदो यो निष्प्रसक्तुं मिति गम्यते परिग्रहे औपधाद्युपयोगे च तेषां सो वश्यं भवतीति इति शब्द उ पदर्शनेनैवं तेन वर्जयन्ति परिहरन्ति पुष्पफलधान्यग्रहणभोजनादिकं केचमणसिंहाः मुनिपुङ्गवा यदपि च ओदनादितदपि न कल्पते

शीजगणं दिद्धा न कप्पद्दजोणीसमुच्छिदोत्ति तेणवज्जंति समणसीहा जंपियओदणकुम्मासगं जीतप्प
णमंथुभुंजियपललसपसंकुलि वेढिमवरसंखचुणकोसग पिंडसिहरणीवट्टुगमोयकखोरदहि सप्पि

पूज्यनीकक्षस्त्रस्थवीतरागमादि केवली एहजो निजीवनीदीठी न कल्पे यो नीनोच्छेदवो तेणेकारणे वर्जे साधूमाहि सीहसमानजे पुण्णकूर उडदकुल्लापविशेषसाह वोरचूनीसेक्योधान तिलवटमुद्गादितिलसंकुलि वेढमीवरसारकचूर्णकोशकएलोकखूटथीजांणवा गुलनीपो

संनिधीकर्तुं सुविहितानामिति सखन्धः तत्र श्रोदनः कूरं कुल्लायाभापाः द्रुपत् खिन्नासुजादय इत्यन्ये गंजति भोज्यविशेषः तर्पणाग्रक्त
वः संधुति वदरादिचूर्णं भुञ्जियन्ति धानाः पललन्ति तिलपिष्टं स्तपोसुजादिविकारः शङ्कु लीतिलपर्पटिकवेष्टिमाच प्रतीताः वररसेका
णि चूर्णकोशकानि च रूढिगम्यानि पिण्डागुडादिपिण्डाशिखरिणीगुडमिश्रं दधिवट्टन्ति घनीतीमनं मोदकाः लड्डुकादीरं दधिचव्य
क्तं सर्पिष्टं नवनीतं त्वक्ष्णं तैलं गुडं खण्डं च मय्यानि मच्छं द्विकाखण्डविशेषः मधुसद्यमं सानिप्रतितानि खाद्यकानि आशोकवर्त्तय
व्यञ्जनानि तक्रादीनि शालकानि वा तेषां ये विधयः प्रकारास्तौ घाद्यकव्यञ्जनविधयस्तएतेषां मोदनादीनां द्वन्द्वः ततएते आदिर्यस्य तत्त
थाप्रणीतं प्रापितं उपान्त्रयेयसतौ परगृहे वा आरण्ये अटव्यानकल्पते न स द्रच्छते तदपि सन्निधीकर्तुं सुविहितानां परिग्रह
परिवर्जनेन शोभनावुष्ठानानां सुसाधूनामित्यर्थः आह च विडमुक्ते दूमं लोणं तैलं सप्यं च फ्राणियणं तैसं निहिमिच्छंति नायपुत्तवउर

नवणीयति ल्लगुडं खंडमर्कंडित मधुमज्जमं सखज्जकवंजण विहिमाद्रकंपणिणं उवस्स एपरधरेवरणन

डीगुलखंडमिअितदधिदालिनीतीमण लाडूआदूधदहीष्टतमाखण तैलगुडखाडसाकर मधुमद्यमांसखाजलानीजातिसालणाएहनी

यत्ति यदपि चोद्दिष्टादिरूपं मोदनादि न कल्पते तदपि च ग्रहीतुमिति सम्बन्धः उद्दिष्ट्यावदर्थि कान् पाषण्डिनः अमणान् साधुन् नोद्दिश्य दुर्भिक्षापगमादौ यद्विज्ञावितरणं तदौद्देशिकमुद्दिष्टं आह च उद्दिष्टस्य साहचर्यमात्रं उन्मल्लिय भिक्खुवियरणं च चित्तस्थापितं प्रयोजने याचितं गृहस्थेन च तदर्थं स्थापितं यत्तत्स्थापितमाह च सोद्देशोद्देशस्य खीरादूठावणं ठवणसाहचरणद्वारा चित्तकं मोदकचूर्णोद्दिष्टाभावाद्यर्थं प्रताप्य पुनर्मोदकादितया विरचितं भौद्देशिकभेदोद्यं कर्माभिधान उक्तः पर्यवजातं पर्यवोऽवस्थातरं जातो यत्तत्पर्यवजातं कूरादिकमुद्धरितं दध्यादिना विमिश्रितं करं वादिकं पर्यायान्तरमापादितमित्यर्थः अयमप्योद्देशिकभेदकताभिधान उक्तः प्रकीर्णं विचित्रं विच्छर्दितं परिसाटीत्यर्थः

कप्य इतं पिसं निहिं काञ्जणसुविहयाणं जंपिय उद्दिष्टद्विवियरचितकपज्जवजात पकिस्स पाओकरण
पामिब्बमौसककौयकडं पाह्ण्डं वादाण्डं पुणपगड्दं समणवणीमगद्वयाएवं कैयं पच्छाकम्मं पुरेकम्मं नि

जेविधिप्रकारे इत्यादिक प्रणीतरसउपाश्रयने विषे अनेराने षरे चटवीने विषे न कल्पे तेवस्तु संषयकरि वाभणी रूडाअमुष्ठाननाकरण
हारने जे एहवो होइ तेन ल्ये जे साधुने उद्देशीकी धो साधुकाजे थापी म्मं क्यो साधूने काजे रम्यो करवो करी म्मं के नांखती लेइ आवेअंधारे

अनेननचच्छिंताभिधानएषणादोषवृत्तः पाउकरणन्ति प्रादुःक्रियते अन्वकारादपवरकादेः साध्वर्थेबहिःकरणेनदीपमण्यादिधरणेन
वाप्रकाशते यत्तत्प्रादुःकरणमथनादिआहचणीयदुवारं धारेगवक्खकरणाइपावकरणंतुपामिच्चंति अपमित्यकंतत्पज्जकमुच्छिन्नमि
त्यर्थः आहचपामिच्चंजंसाह्णहाउच्छिंदिवियाविंतिनिष्पाचसंसाहारइवन्धः मीसकत्तिमिअजातंसाध्वर्थं गृहस्थार्थवादितउपस्कृतं
आहच पढमंचियगिहिसंजयमीसोवेक्खडाइमीसंतुकीयगडत्तिकीतेनक्रयेणकृतंसाधुदानायकृतंकीतकृतंआहचदब्बाइपडुच्चिंकिण
णंसाह्णहाएकीयंतुपाज्जडंवन्ति प्रागृत्तिकेत्यर्थः तल्लक्षणंचेदंसुद्धमेयरसुत्सक्कणमवसक्कणमोयपाज्जडियाततः पदत्वयस्यसमाहारइवन्धः
चशब्दः पूर्ववाक्यापक्षयाविकल्पर्यः दानमर्थोयस्य तद्दानार्थंपुण्यार्थंप्रकृतंसाधितं पुण्यप्रकृतंपदद्वयस्यइवन्धः तदाअमणाःपंचविधाःनि
ग्रन्यसक्ततावसंगेस्य आजीवंपंचहासमणानीपकाचतकुं कासएवार्थः प्रयोजनंयस्यतत्तथातद्भावसात्तातयाविकल्पर्यःकृतंनिष्पा
दितंदूहकाश्चिदादानमेवावलंबतेदात्यव्यं मयेति अन्यस्तुपुण्यंममभयादित्येवमन्यस्तु अमणानन्यस्तुवनीपकानिति चत्वारोपिअद्वे
शिकस्य भेदाएतेउक्ताइतिपच्छाकम्भंति पश्चादानानंतरंकर्मभाजनधावनादियत्नायनादौ तत्पश्चात्कर्मणुरेकम्भंति पुरोदानात्पूर्वं
कर्महस्तधावनादियत् तत्पुरः कर्मणीइयंति नैत्यिकंसर्वदिक्कमवस्थितं मनुष्यपोषादिप्रमाणं उदकमक्खियंति उदकादिनासंखटं यदा

हमक्खियसुदगाद्रणा उजंजूनं अयमेपणदोपउत्ताः अतिरित्तं तिवत्तीसंकिरकवलाआहारो कुक्खिपरओभणिओपुरिसस्समहिंलायाए
अट्ठावीसंभवेकवलाए तत्प्रमाणातिकान्तमरिरिक्कामयंचमण्डलीदोपउत्ताः मोहरेचेवन्ति मोखयणपूवंसंसावपच्चात् संसावादिनावऊ
भाषित्वेनयस्सथतेतन्मौखरमयमुत्पादनादोप उक्तसयंगहन्ति स्वयमात्मनादत्तं गृह्यतेयत्तत्स्वयंग्राहं अयमपरिणताभिधानदोषउत्तो
दायकस्यदाने अपरिणतत्वादिति आहडंतिस्वयमादेः साध्यमाननीतमाहृतं आहचसगामपरगाममाणियं आहडंततं होइमट्टिउ

तिकमतितिकंमक्खिकं अद्ररित्तं मोहरंसयगाह साहडंमट्टिओवलित्तं अट्ठेज्जंवेवअणिसिद्धं जंतं

अजयालीकरीदेओच्छीनोआणीदे काईआपणेअर्थेकाईसाधुनेअर्थेतेमिअ वेचातोआण्यो जीमणवारआवीपाच्छीकरे दाननेअर्थेपुण्य
नेअर्थेशाक्यादितापसने राकयाचकनेअर्थेएणीपरेकीधो साधुनेद्वीवापठेभाजनहसादिधोवे जेदानमच्चिलोहसादिधोवे नित्यपिंड
सदाएकघरआहारउदकादिकेखरडो ३२कवलउपरजीमे आहारवत्तीसं किरकवलाआहारो कुक्खिपरओभणिओपुरिसस्समहिंलाए
अट्ठावीसंभवेकवलादातारनीकीर्त्तं करेआफणीइआग्रहेदातारनोमननथी सासुहोआण्योमाटीनोलेपउवाडील्ये उदालीनेदेवरावे

वलिर्त्तन्ति उपलक्षणत्वान् चित्काग्रहणस्य चित्काजतुगोमयादिना उपलिप्तं सत्त्वदुद्भिद्यददातितं चित्तिकोपलिप्तं उद्भिन्नमित्यर्थः आ
ह चक्षुर्गणादूणो वलितं उद्भिर्दियजंतमुग्मिन्नं अचिच्छं चैव चित्त्राच्छेद्यं यदाच्छिन्नमभ्यत्यादिभ्यः स्वामीददाति आह च आच्छेज्जं अचिच्छं
दियजं सामीभिश्च मार्देण अनिष्टष्टं वज्रसाधारणं सत्त्वदेकएव ददाति आह च अणि सट्टं सामन्नं गोद्वियमन्नाद्ददउएगस्व एतेषूद्दिष्टादिषु
प्राय उन्नमदोषा उक्ता तप्राय च ततिथिषु मदनत्वयोदस्यादिषु यज्ञेषु नागादिषूजासु उत्सवेषु च शक्रोत्सवादिषु अन्नवैहिर्वाउपाश्रयात्
भवेत् अमर्णार्थं स्यापितं दाना योपस्थापितं हिंसा लक्षणं यत् सावद्यं तत्सम्प्रयुक्तं न कल्पते तदपि च परिग्रहीतुं अथेति परप्रश्ने कीदृशं किं वि

ति हि सुजखे सुउत्सवे सुय अंतोव्ववहिब्ब होज्जं समणद्वयाएठवियं हिंसा सावज्जसंपुत्तनकप्पद्द
तं पिय परिघेत्तुं अहं कैरिसयं पुणे तं कप्पं तिजंतं एकारस्स पिंडवाय सुद्धं किस्स एह एण प्रवण कय कारि

निश्चे वेजणानीवस्स एकनाभावविनाल्ये जे ते मदन ते रसप्रमुखजाग्यादिक इंद्रमहोत्सवादि कमाहिथीवाहिरकाढी होइं साधुने काने
यापीस्सं क्यो हिंसा सावद्य तेणे करी सहित एह वावस्स आहारादिक न कल्पे ते पुण परिग्रहवो अथ हि वे केह वो वली ते कल्पे जे ते आचारंग

धंपुणादिति पुनाः कल्पते संगच्छते परिगृहीतुमोदनादीनि प्रकृतं उच्यते यत्तदेकादशपिंडपातशुद्धं आचारागस्य द्वितीयश्रुतस्त्वन्वप्रथमाध्ययनस्यैकादशभिः पिण्डपाताभिधायिकैरुद्देशैर्विसुद्धं तदुक्तदोषविमुक्तं यत्तत्तथा तथाकथं शृण्वत्येकं हननं विनाशनं पचनं चाग्निनापाक इति द्वन्द्वः एषाथानि कृतकारितानुमोदनानि स्वयंकारणकारणानुमतयः तानितथाताएव नवकोट्या विभागाद्वितिसमासः तानिभिः सुपरिसुद्धं निर्दोषं दशभिश्च दोषैर्विप्रमुक्तं ते च शङ्कितादयः एषणादोषाः उन्नमन्नाधाकर्मोदिषोडशविधः उत्पादनाधात्यादिषोडशविधैव एतत्तद्वयमेपणागवेपणाभिधाना उन्नमदोषात्मादनैषणातया शुद्धं वगयचयचद्वयचत्तदेहं च त्तिव्यपगतमोषतश्चेतनापर्यायादचेतनत्वं प्राप्तं च्युतं जीवनादिक्रियाभ्यो भ्रष्टं व्यावितं तेभ्य एव आयुक्षयेण भ्रंशितं त्यक्तदेहं च परित्यक्तजीवसंसर्गसमुत्पत्तिजनिताह्रा

याणुं मोयणा नवकोटौ हिंसुपरिसुद्धं दसह्रिचदोसे हिं विष्पमुक्कं उगमउप्पायणे सणाएसुद्धं ववग

माहेपिंडेपणाअध्ययने १ उद्देशे आक्षारलेवानीविधिकहीछे दोपरहितवेचातो प्राणविनाशपचवोकरवोकराववो अनुमोदवो नवकोटि करी निर्दोषदशकादिकदोपरहित आधाकर्मोदि १ ददोषधातिदोषादिश १ द एवेहं एषणादिकरीशुद्ध चेतनाज्ञाद्वेकरी अचेतन

रादिपरिणामप्रभापचयं यत्तत्तथा च समुच्चये प्रासुकं च निजीवमित्ये तत्पूर्वोक्तस्यैव व्याख्यानं कल्पते ग्रहीतुमिति प्रक्रमस्तथा व्यपगत
संयोगमनागारं विगतधूमं चेति पूर्ववत् पटस्थानकानि निमित्तं यस्य भक्षवर्त्तनस्य तत्तथातानि चाम्बुनि वेयणः वेवावच्चैः २ इरिचट्टा
एष ३ संजमट्टाए ४ तहपाणवत्तिताए ५ कट्टंपुणधम्मचिं ताएत्ति पट्कायपरिरत्तणार्थमिति व्यक्तं इति हणिमि अहनि २ प्रतिदिनं स
र्वदापीत्यर्थः प्रासुकेन भक्षेण भिक्षासम्बन्धेन वर्त्तितव्यं इति कार्या तथा यदपि च औषधादितदपि संनिधिक्षतं न कल्पत इत्युच्यते चटनीक

यत्तु यच्च विद्यच्च तदेहं च फासुयं च ववगयसंजोगमणिगलं विगयधूमकट्टाणनिमित्तं कक्कायपरिर
कखण्डादिस्सुनिस्सफासुकेण भिक्खेण वट्टियव्वं जंपियसमणस्सुविहियस्सउरोयायं के वड्ढप्पगारं मि

थयो जीवनादिक्रियाधी च व्योयस्त्वे करी अजीवकीधो त्यक्तजीवजीवरहितं प्रासुकजीवरहितं संयोजनादोषरहितं आहारनोवपाणिबो
तेणे रहितं आहारजपरिहेषरहितं कहेकारणे आहारल्ये नान्यथा कक्कायराखवाने अर्थे वेयणः वेवावच्चैः २ इरिचट्टाए ४ संजमट्टाए ४
तहपाणवत्तिताए ५ कट्टंपुणधम्मचिं ताए ६ दिवसदिवसप्रते प्रासुक भिक्षाद्रवर्त्तवोचारीतींद्रं जे अगलिकहीसे ते साधुने पासत्थादि

कस्यनकल्पतइत्याह अमणस्यसाधोः सुविहितस्य पार्श्वे स्यादेः तुर्वाक्यालङ्कारे कस्मिन्सतोत्याह रोगातंकेरोगेन्यरादिसचासावातं कचक्षुष्कजीवितकारीरोगातङ्कः नत्रबद्धप्रकारे विविधेचमुत्पन्ने जाते तथावायाहिकृत्ति वाताधिक्यं पित्तासिभाद्रित्तकुवियत्तिपि त्तसिंभयोर्मायुष्येष्मणोरतिरिक्तकुपितमतिरेककोपः पित्तसिभातिरिक्तकुपितंतथेतितयाप्रकारश्चौषधादिविषयोयः सन्निपातोवातादित्वयसंयोगजातः सतथाततः प्रदत्वयस्यइन्दैकत्वं ततस्तत्तवासतिअनेनचरोगातङ्कनिदानमुक्तं तथाउदयप्राप्ते उदितेसतिक्केत्याह उज्ज्वलंसुखलेयमलेयमलवर्जितं नलंबलवत् कटोपक्रमणीयं विपुल विपुलकालवेद्यं विपुलंवातीन्मनः प्रभृतीन् तुलयतितुलामारोपयति

समुप्पन्नेवायाहिकपित्तसिंभ अद्रित्त कुवियतहसंश्लिवायजातेव्य उदयपत्ते उज्जलबलविउलक कवडपगाटदुक्खे असुभजडुयफरसचंडफलविवागो महभएजौवियंतकरणे सब्वसरीरपरिताव

कनाभावरहितने ज्वरादिसूलादिघणेप्रकारे उपनेच्छतेवायनेअधिकपणे पित्तश्लेष्मानोअधिकप्रकोपित तिमसन्निपातजेव्याधिऊपने प्राप्तिऊतेसुखनथी बलवंतविसीर्णकठोरगाढो दुःखंरेपाडूओकठोररौद्र एहवोफलविपाकजेहनो महंतबीहामणोजीवतव्यनाअंत

कषावस्याकरोतीति त्रितुलंककसंककशद्रव्यमिवानिष्टप्रगाढं प्रकर्षवत्यः दुःखमसुखं तत्तथा तत्र किं भूते इत्याहः असुभः असुखो वाकटुः कः कटुः कद्रव्यमिवानिष्टः परपः परपस्य शूद्रव्यमिवानिष्टः एवं चण्डोदारुणः फलविपाकः कार्यनिष्ठादुःखानुबन्धलक्षणो यस्य तत्तथा तत्र तद्वत्तत्तेन प्रकारेण पुष्टालम्बनं विना शालम्बनस्य पुनः कल्पत एव यतः काङ्क्षं अत्युत्तिष्ठदुवाच हीहंतवो यद्वाणे सुयज्जमिस्त्रं गणवनीर्दु ए उसारवित्स्त्रं सालंबसेवीसमुवेद्मोक्खं आत्मने परस्मै वानिमित्तं औपधभेज्जभक्तपानं चतदपि सन्निधि कृतं संचयी कृतं परिग्रहविरतत्वा

एकारणेन कप्पइतारिसेवितहअप्पणोपरस्सव ओसहभेसज्जभत्तपाणं चतं पि सखिहिकयंजं प्रियस
मणस्स सुविहियस्स तओपडिग्गहधारिस्स भवद् भायणमंडोवहिउवकरणप्रडिग्गहो पायवं धणपा

नोकरणहार सर्वशरीरनेपीडाकरे नकल्पे तेहवासाधुनेति मज्जापणे परनेअर्थे औपधभेज्जभत्तपाणी तेवासीकराखबोजे पुणअम
णसाधुनेपासत्थादिकनाभावरहित पातानो धरणहारहोइं भाजनपातादिमाटीनोपातउपधि उपगरणहोइं पातपातवांधवानीओ

तृचदपिचयमणस्य सुविहितस्यतुयदोभायामात्रे पतद्गृहधारिणः सपात्रस्यसम्भवतिभाजनंचपात्रं भाङ्गन्मयंतदेवउपधिच्यौपधिक
उपकरणंचोपग्रहिकं अथवाभाजनंचभाण्डं चोपधिच्येत्येवरूपमुपकरणं भाजनभाडोपध्युपकरणं तदेवाह पतद्गृहं पात्रं पात्रवन्ध
नंपात्रवन्धः पात्रकेसरिकापात्रप्रमार्जनपोतिका पात्रस्यापनयतकम्वलपण्डेपात्रं निधीयतेपटलानिभिच्चायसरे पात्रप्रञ्जालकानि
वस्त्रस्त्रण्डानिचयदिसर्वसोकाणि तदात्रीणिभयन्ति अन्यथापंचसप्तचेतिरजस्त्राणांचपात्रयेटनंचीवरंगोच्छकः पात्रवस्त्रप्रमार्जन
हेतुःकम्वलगकलरूपः तयएवपच्छदौ द्वौसौत्रिकौतृतीयचौर्गिकः रजोहरणंप्रतीतंचोलपट्टकः परिधानवस्त्रं मुखानन्तकंसुखवस्त्रिका

यकेसरियापायद्वयणंचपडलाइं त्रिणिवरयत्ताणंगोच्छत्रो त्रिन्वियपक्कागारचोहरणचोलपट्टकमु
णणंतकमादीयंपिय संजमस्सउववूहणद्वयाए वायायवदंसमसगसीय परिरक्खणद्वयाएउवगर

लीपंअणीहेठलोगोशेपडलात्रिणिचदीहायप्रमाणरजस्त्राणपात्रानावीटणाअपरलोगोछोत्रिणिपछेवडीरजोचरणचोघोचोलपटो
मुंचपत्तीवृत्त्यादिउपगरणजांणिया एपूवैकल्यासंयमने उपटंभनेअर्थे वायरोयातपडासमसायीत एतलानिरागवानिसर्थे उपगरणरा

एषाद्वन्वः ततएतान्यादिर्यस्य तत्तथाएतदपिच संयमस्योपदृष्टार्थमुपष्टम्भाय नपरिग्रहसंज्ञया आह च जंपिबल्यं पायं वाकं बलं पायपुं
 क्खणं तंपिसंयमलज्जद्वाधारेतीपरिहरं तिया परिभुंजतइत्यर्थः नसोपरिगहोवुत्तोनादुप्तेण ताइयासुच्छापपरिगहोवुत्तोइद्वुत्तं महे
 सिणाअस्सइयुइत्यर्थः तथावातातपदंशमशकशीतपरिरक्षणार्थतया उपकरणं रजोहरणादिकं रागद्वेषरहितं यथाभवतीत्येवंपरिह
 र्त्तव्यं परिभोक्तव्यं संयतेन नित्यं एवमपरिग्रहतास्य भवति आह च अकृतविमोहो एव करणं वाहिरं परिहरंतो अपरिगहोति भणितो
 जिणेहिंते लोकादंसीहिं तथाप्रत्युपेक्षणं चक्षुषानिरीक्षणं प्रस्फोटनं आस्फोटनं आभ्यास इयाप्रमार्जनं नारजोहरणादिक्रियासातथातस्यां

एषागदोसरहियंपरिविहियब्बंसंजएणणिच्चंपडिलेहणपफोडण पमज्जणाएअहोयराओयअप्पमत्ते
 णं ऊं तिसययं निक्खवियब्बंच गिगिहयब्बंच भायणभंडोवहिंउवकरणं एवंसेसंजएविमुत्ते निस्संगो निप

गद्वेषरहितभोगविवोसाधुचारीवीइं नित्यप्रतेरूडीपरजोवो अक्खोडापक्खोडापूजवो रातिअनेदिवसे प्रमादरहितहोइ निरंत
 रस्सं कवोग्रहिबो भाजउभाउपधिउपगरण एवूवोक्तते संयमवंतेस्सं काणेनथी संगरहितपरिग्रहरहितरुचि समतारहितस्से वरूपी

अहोयराउयतिरात्रिदिवं अप्रमत्तेनाप्रमादिनाभवन्ति सततं निज्वेग्यं चमोक्तव्यं ग्रहीतव्यं चेति किंतदित्याह भायणभं ङोवहिउव
 कारणं एवमनेन न्यायेन संयतः संयमी विमुक्त्युक्तवनादिनि सङ्गो भिष्वङ्गवर्जितः निर्गतापरिग्रहरुचिर्यस्य सतथा निर्ममोममेति शब्द
 वर्जी निस्त्रे ह्वन्धनश्चयः सतथा सर्वपापविरतः वास्यामपकारिकाया चन्दने चोपकारके समानस्तुल्यः समाचारो विकल्पो वा यस्य सतथा द्वे
 परागविरहित इत्यर्थः समाउपेक्षणीयत्वेन तुल्यत्वात् समिधस्य सतथा लोष्टौ च काञ्चने च समउपेक्षकत्वेन तुल्योयः सतथा ततः कर्म
 धारयः समश्च हर्षादेन्याभावात् मानेन पूजया सहापमानान्यत्कारोमानापमाननातस्यां शमितमुपशमितं रजः पापं रतं वारतिर्विषयेषु र

रिगगह्वद्रनिममेसिने ह्रजंधणे सव्वपावविरएवासौ चंदणसमाणकप्पो समतिणमणिमुत्तलेट्टु कंचणस
 मेसमेयमाणवमाणणाए समियरएसमियरागदोसे समितेसमौद्रसुसमहिट्टोसमेयजेसव्वपाणभूए

यावंधनरचितसर्वपापयक्की निवर्त्त्यो वासोलिकरीच्छेदेते ह्रजंधनलेपकरे तेसरीखोआचारसरीखो तृणमाणिकमोतीपापाणसुवर्ण
 सरीखोसरिखोच्छतोपूज्यो हेल्योएबेह्वनेविषे उपशम्योपापरजयक्की उपसमाध्यारागद्वेयसमितो पाचसुमतिनेविषेसमकितहट्टीस

योवौत्सुक्यं येन स यमितरजः शमितरजः शमितरयो वा शमितरा गृहं यः समितः समितिषु पंचसु सस्य गृहटि सस्य गृह्ये नी समस्ययः सर्वप्राणि
भूतेषु तत्तप्राणाद्वौद्रियादित्यसाः भूतानि स्यावराः सज्जसमणत्ति स एव स्वमणद्वतिवाक्य निष्ठा किं भूता सावित्याह श्रुतधारकः ऋजुको
वक्रः उद्यतो वा नलसः संयतः संयमी सुसाधुः सुदृनिर्वाणसाधनपरः शरणं त्राणं सर्वभूतानां प्रथिव्यादीनां रक्षणदिना सर्वजगद्वत्यलोवा
रसत्यकर्त्ता हितइत्यर्थः सस्यभाषकश्च संसारसमुच्छिन्ने तिससमुच्छिन्नं सारः सततं सदा मरणाना पारगः सर्वदेव

सुसेज्जसमणे सुयधार एउज्जु एसंज ए सुसाज्जसरणे सब्भूयाणे सब्भजगच्छेले सच्चभासकीय संसारं
तेवितेय संसारसमुच्छिन्ने सययं सरणाण पार ए पारकेय सब्भेसिं समयाणं पवयणमाया हिं अट्टहिं

मोजे साधु सर्वप्राणभूतने विषे ते निच्ये अमण वारचंगनो धरणहार साधु कियाने विषे सावधान संयती मोक्षनो साधक सरणनो दायक स
र्वभूतने सर्वजगने वा छल्यनो करणहार साचनो बोलणहार संसार ते हनो अंतवरति संसार छेद्यो टाल्यो निरंतर सरणनो पारगामी पार
पज्जचाडवाने समर्थ सर्वसंशयनो पारगामी तथा आठप्रवचनी मातापांच समिति त्रिणिगुप्ति तेणे करी आठकर्मनी गाठिनो म्ब कावण

तस्य न बालादिमरणानि भविष्यन्तीत्यर्थः पारगश्च सर्वपांसं शयानार्च्छेदक इत्यर्थः प्रवचनमाह भिरष्टभिः समिति पंचकगुप्तित्वरूपभिः
 कारणभूताभिरष्टकर्मरूपो यो ग्रन्थिस्तस्य विमोचकोऽष्टमानमथ नोष्टमदस्थाननाशकः स्वसमयकृशलयश्च स्वसिद्धान्तनिपुणश्च भवति सुख
 दुःखनिर्विशेषो हर्षादिरहित इत्यर्थः अभ्यन्तरवाहिरिति अभ्यन्तरस्यैव शरीरस्य कर्मणलक्षणस्य तापकत्वादभ्यन्तरं प्रायश्चित्तादिषट्
 विधवाह्यसायौदारिकलक्षणस्य शरीरस्य तापकत्वाद्वाह्यमयनादिषट् विधं अनयोश्च द्वैतं द्वैततयाभ्यन्तरवाह्ये सदानित्यंत एव उपधा
 नश्च गुणोपष्टं भकारितप उपधानंत तत्र च सुज्जं ज्ञं क्तः अतिशयेनोदात्तः ज्ञातः क्षमावान् दान्तश्च इन्द्रियदेमेन हियनिरएत्ति आत्मनः परेषां

अष्टकम्भगंठीविमोचके अष्टमयमहणे ससमयकुसलेय भवद्सुहृदुहनिव्विसेसेऽभिभन्तरवाहिरंमि
 सतातवोवाहणंमियसुहुज्जुए खंतं दंतैयहियनिरए दूरियासमिएभासासमिए एसणासमिएआया

हार आठमदनोमर्दणहार आपणासिद्धातनेविषेडाहिचोहोइं सुखदुःखनेविषेहर्षविषवादरहित प्रायश्चित्तादितपई सदातपवि
 धिद्वंकारी अणसणादितपई सावधानपणेउद्यमकरेक्षमा इंद्रीदमेआपने अनेपरनेहितनेविषे तत्परइय्यासुमते सुमतोभाषासुमते

चहितकारीत्यर्थः पाठान्तरे धृतिर्निरतः इरिण्यादीनि दशपदानि पूर्वोक्तार्थप्रपञ्चरूपाणि प्रतीतार्थान्येव तथात्यागी सर्वसंगत्यागात्
संविज्ञमनोन्मसाधुदानादालङ्घ्यति रज्जुरिव रज्जुः सरलत्वात् धन्यो धनलाभयोग्यत्वात् तपस्वी प्रशस्ततपोयुक्तत्वात् ज्ञान्या क्षमतेन
त्वसामर्थ्यादितिः ज्ञान्तिक्षमः जितेन्द्रिय इति व्यक्तं शोभितोगुणयोगात् शोधिदोवाशुद्धकारी सुहृद्दा सर्वप्राणिमित्रं अनिदानो निदान
परिहारी संयमात्तवहिलैस्थान्तः कारणवृत्तिर्यस्य सोवहिलैश्च अममो ममकारवर्जितः अकिञ्चनो निर्द्वयः छिन्नग्रन्थः त्वटितस्त्रेहः पाठा
न्तरे च्छिन्नसोचति छिन्नशोकोयवा छिन्नश्रोताः तत्त्वश्रोतो द्विविधं द्रव्यश्रोतो भावश्रोतश्च तत्त्वद्रव्यश्रोतो नद्यादिप्रवाहः भावश्रोतश्च संसा

णभंडमत्तनिक्खेवणासमिण उच्चारपासवणखेलसिंघाणजल्ल पारिठावणियासमिणमणगुत्ते वद्ध
गुत्ते कायगुत्ते गुत्तिंदिणगुत्तवंभयारी चाइलज्ज धम्मोतवस्सोखंति खल्लेजिद्धंदिणसोहिक्के अणि

सुमतो एपणासमिणिसमितोलोभाडोभातोभूकवोतिणिणिसमितिवडीनीतिलघुनीतील्लेयानासिकानो मैलपारिष्ठापनिकासमितिस
मितोमनगुप्तिवचनगुप्तिकायगुप्तिगुप्ते द्वियगुप्तिवत्तवाचारीत्यागी सर्वसंसारसंगरहितलज्जावंत धनवंततपस्वी जल्लाद्दकरीनेसहणहार

रपत्वमिवपद्मदलमिवनिरुपलेपोभोगमृद्विलेपापेक्षयाचन्द्रद्वयसौम्यतवापाठान्तरेण सौम्यभावतयासौम्यपरिणामेनअनुपपत्ताप्रकतया
 स्वरद्वयदीप्रतेजाःतपस्तेजःप्रतीत्यअचलोनिसृज' प्रतीपहादिभिःयथामन्दारोगिरिवरोमेहरित्यर्थः अक्षोभःक्षोभवर्जितः सागरद्वय
 स्थितिःभावकल्लोलरक्षितः तथाष्टथिवीवसर्वस्पर्शविषयःशुभाशुभस्पर्शेषुसमचित्तद्वयर्थः तवसादृत्यतितप्रसापिचहेतुभूतेनभस्मराशि
 छन्दद्वजाततेजावक्लिप्तःभावनेह यथाभस्मच्छन्दोवक्लिप्तं तज्ज्वलतिवह्निर्नोभवतीत्येवंअमणः शरीरमाश्रित्यतपसान्नानोभवतिअन्न
 स्तुशुभलेश्चयादीष्यतद्वृत्तिज्वलितल्लताशनद्वय तेजसाज्वलन्साधुपक्षेतेजोज्ञानं भावतमोविनाशकत्वात् गोशीर्षचन्दनमिवशीतलोमनः

चंदोद्वयसोमभावयाए सूरौवृद्धित्तये अचलेजहमंदरे गिरिवरेअक्लोभे सागरोव्वथिमियेपुटवी
 वियसव्वफासविसहे तवस्साद्वयभासरासिच्छन्नेवजाततेए जलियल्लयासणोविव तेयसाजलंतेगोसी

जनिअलजिममेरुपर्वततिमपरीसहजपने साधुअचलक्षोभरहितसमुद्रनीपरे मर्यादानलोपेष्टयवीनीपरेसर्वफरससहेतपेकरीराखोडे
 क्कांइ'अग्निसरीखाजेतेजवंतसाधुजाजुल्यमानअग्निनीपरे तेजेकरीदहदीप्यमानगोशीर्षचंदननीपरेशीतलअनेसुगंधजिमद्रहपाणीने

सन्तापोपशमनात् सुगन्धिश्चशीलसौगन्ध्यात् ऋदकद्रवणदृढसमण्यशमिकः समभावोयस्यसतथा यथाहिवाताभावेऋदः समोभवति
अनिम्नोन्नतजलोपरिभागद्रव्यार्थः तथासाधुः सत्कारन्यत्कारयोरनुन्नभानिम्नभावतयासमोभवतीति उदृष्टसुनिर्मलमिवादर्थमण्डल
तलंप्रकटभावेननिर्मायितया अनिगूहितभावेन सुस्वभावः शुद्धभावोवेति शौं डीरश्चारभटः कुञ्जरद्रवपरीषहसैन्यापेक्ष
याष्टपभद्रवजातस्यामा अङ्गीकृतमहाव्रतभारोद्धने जातसामर्थ्यः सिंहोवायथास्वगाधिपद्विषयगंभवति दुःप्रहय्यः अपरि
भवनीयोऽष्टगाणामेवंसाधुः परीषद्गाणामिति सारदसलिलमिवशुद्धहृदयोयथागारदजलं सुदृढंभवतीत्येवमयंशुद्धहृदयइतिभावनाभा

सचंदणंपिवसौयलेसुगंधियहरतोविवसमितभावे उग्वोसियसुनिम्नलवं आयंसमंडलतलव्वप्रागड
भावेणसुद्धभावे सोडीरोकुंजरोवसभोव जायथामेसीहोव जहामिगाहिवेहोद्र दुष्परिसोसारयस

ऊपरलेभागे समोदीपाव्योओप्पोएहवोअतिनिर्मलआरी सानोतलोतेहनीपरिप्रगटभावे निर्मलभावेहसीनीपरेशौं डीरपरकटकमां
द्विनिर्भयछतोपेसे वपभनीपरेवलेकरीभारवहिवासमर्थ जिमसींहमृगनोठाकुरहोइंते अटवीनाजीवने अनाकलनीयअशरदूकाल

रंडइवअप्रमत्तः यथा भारंडाभिधानः पक्षीअप्रमत्तश्चकितोभवतीत्येवमयमपीति खड्गः आटव्यः चतुष्पदविशेषः सद्ये कष्टं गोभवती
त्युच्यते खड्गविषाणमिवैकजातो रागादिसहायवै कल्यादेकीभूतइत्यर्थः स्थाणुरिवोर्ध्वकायः कायोत्सर्गकालेशून्यागारमिवाप्रतिकर्माद्भू
तित्यक्तं सुन्नागारावणस्वं तोत्ति सुन्यागारस्यभूत्यापणस्यचान्तमध्ये वर्त्तमानः किमिवकिम्बिधइत्याहनिर्वातः शरणप्रदीप्यभ्यानमिव
वातवर्जितगृहदीपज्वलनमिवनिःप्रकम्पोदिव्याद्युपसर्गसंसर्गेपि शुभभ्याननिश्चलः जहाखुरेचेवएगधारिति चैवशब्दः समुच्चये यथाचुर

लिलं वसुद्धिहयए भारंडेचेवअप्रमत्तेखगविसाणंच एगजाएखाणववउडुकाए सुखागारेवअप्र
डिकम्मे सुखागारावणस्वं तोनिवायसरणंअदीवज्जाणमिव निप्पकंपेजहा खरोवेवएगधारे जहा

नापाणीनीपरेशुद्धहृदयभारंडपंखीनीपरे प्रमादरहितसदासावधान अटवीनीजीवगेंडोतेहनेएकसींग थांभानीपरेउद्धं कायकायो
त्सर्गकरीखंभनीपरेरहे जिमसूनावरकोइसंभारनकरे तिमसाधुप्रतिकर्म्म रचित सूनीघरहाटतेहमाहि वायरहितरहिअदीवीडो
लेनहीतिमध्यानथी साधुडोलेनहीजिमछरपलो एकधारोवहेतिमसर्पएकहट्टिइं जोइं वाकोनजीवेजिमआकासनेआलंवननथीपंखी

वडित्तिविद्वान्गीतार्थः पाठान्तरेणविशुद्धो निरतिचारः सचिन्ताचित्तमिच्छकेषुद्रव्ये धुविरागतागतः संचयाद्विरतःमुक्तइवमुक्तःलङ्कः
गौरवत्वयत्यागात्निरवकांचः आकांक्षावर्जितःजीवितमरणयोराश्रयावाह्यविप्रभुक्तोयः सतथाभिःसन्धिः चारित्र्यपरिणामव्यवहारे
दाभावेननिःसन्निधानं निर्वर्णंनिरतिचारंचारितंसंयमंधीरोनुद्धिमान्मनुष्योभोवाकायेनकायक्रियवानमनोरथमात्रेण सृशन्सतत

जियपरिसहेयनिभभएविउ सचिन्ताचित्तमौसकेहिंदब्बेहिं निरागयगएसंचयतोविरएमुत्ते लङ्कके
निरवकंखेजीवियसरणासविप्पमुक्के निस्सनेहेनिव्वणंचारित्तं धीरेकायेणफासयंतिसययं अचंभप्प
उक्काणजुत्ते निङ्कके एगेचरेज्जधम्मं इमंच परिग्गहवेरमणपरिरक्खणइयाए पावयणंअगवयासुक

इनोजीपणहारभयरहितविद्वास सचिन्तयचित्तमिच्छनेविषे द्रव्यनेविरागपणेपङ्क्तो परीग्रहराखवायकीनिवत्तव्यो निलोभपणोगार
वरहितआकाक्षांरहित जीववानीमरवानीवाक्कारहित स्वे हरहितअतिचाररहित चारीत्वकायरपणारहित कायाइंकारीपालतो
निरंतरअध्यात्मध्वानरहितएतावता एकाग्रचित्तकृतोउपशातविरति रागद्वेषरहितपाले धर्मएप्रत्यक्षपरिश्रहवेरमणरूपवन्नतराखिवा

भनवरतमध्यालानाशुभसनसाध्यानं यत्तेनयुक्तोयःसतथानिश्चतःउपशान्तःउपशान्तःएकोरागादिसहायाभावात्चरेदनुपालयेद्धर्मं चारितलक्षण
मितिइमंचेत्यादि रक्खणद्वयाएद्वत्ये तदन्तं सुगमंनवरंचपरिग्रहरूपंविरमणयत्तत्तथापठमंति पञ्चानामध्ये प्रथमंभावनावस्तुशब्दनि

हियं अत्तहिंयंपेच्चाभाविकं आगमेसिभहं सुद्धं नेयाउयंअकुडिलंअणुत्तरं सव्वदुक्खपावाणंविउस
वणंतस्सइमापंचभावणाओचरिमस्सवयस्स ऊंतिपरिगगहवेरमण रक्खणद्वयाएपठमं सोइंदिण
सोच्चासद्दाइंमणुणं भद्दाइं किंतेवरसुरवसुयिंगपणवद्दहं रक्खभिवीण विपंचिवल्लयिवद्दीसक

नेअर्थे औसिद्धांतऔमहावीरभगवंते रूढीपरैकहिअसर्वजीवनेहितकारी परभवेसुखनोकारणआगामिककालिभद्रकल्याणनोकार
णनिर्दोषन्यायमार्गसरलसर्वोत्तम सर्वदुःखपापतेहनोनिवारणहार तेहनीएआगलिकहीस्ये पांचभावनाछेहला व्रतनीहोइं परिग्र
हवेरमणव्रतरूपराखवानेअर्थे प्रथमकाने'करी नेसांभलीने शब्दमननेगमताकल्याणकारीयाकिहा प्रधानमोटामादललघुमादल
दादुरसरस्वतीवीणा वीणा१ विपंचीर वल्लकी३ एतिणीवीणाविसेष वाजितविशेषघंटानाशब्दविशेष वारहृत्येनोनिर्घोषवीणानोवि

स्पृहत्वंनामतच्चैवं श्रोत्रेन्द्रियेणश्रुत्वाशब्दान् मनोज्ञाः सन्तोयेभद्रकास्तो मनोज्ञभद्रकास्तान् किंतेति तद्यथावरसुरजामहामर्दलान्
 दङ्गामर्दलाएवपणवालघुपटहा द्दहुरत्तिदुर्दुःखः चर्मावनद्धमुखः कलशः कच्छभीवाद्यविशेषः वीणाविपंचीवल्लकीचवीणाविशेषपावडी
 शकंवाद्यविशेषएव सुषोषाघण्टाविशेषः नन्दीहादयहर्त्यनिर्घोषः तानिचाम्बति भंभामउद्दमहलज्जुक्षितिसिंहाय करदुकंसालाकाहल
 वीणावंशोसंखोपणवोयवारसमो तथाससुरपरिवादिनीवीणाविशेषएव वंशोवेणुतुणकोवाद्यविशेषः एवाक्रोष्पेवं तन्वीवीणाविशेषएव
 तलाहस्ताःतालार्कसिकाः तलतालावाहस्तालाएतान्ये व हर्त्याणिवाद्यानि एयायोनिर्घोषोनादः तथागीतंगेवंवादितं चवाद्यं सामान्यमि

सुषोसणंदिस्सुरपरिवादिणिवंसतूणक प्रव्यतंतीतलताल तुडियनिग्घोसेगीयवाइयाइं णडण्ड
 गजल्लमल्लमुट्टिक वेलंबककाहकपवक लासक आइक्ककलंखमंख तूणइल्लतूं ववीणि यतालायरपकर

शेषवासलीवाजितविशेष वीणातातीतालोटाकासीनाताल एतलानेवाजिततेह्नोजेनिर्घोषशब्द गाइवोसमुच्चयवाजितनचावणहार
 नाचणहारवरतऊपरखेले जेठीमल्लमूंठीइं वीटं लोकनेहसावे कयाकहेरासगावे शुभाशुभकहेवंशनेअग्रेखेले पाटीओदेखाडेवा

तिहृन्वःततःश्रुत्वेतियोगाद्द्वितीया तथानटनर्त्तकयल्लमस्तुःमौष्टिकविडम्बकयकलशकाख्यायकलंखमंखत्तणद्भुतं बवीणकताला
वरःपूर्वव्याख्यातैः प्रक्रियन्ते विधीयन्ते यानितानिनटादिप्रकरणानितानिचकानितानीत्याह वज्रनिश्चनेकानिमधुरस्वराणांकलध्व
नीनागायकानांयानिगीतानिसुखस्वराणितानि तथातानिश्रुत्वातेषु अमणेननसक्तव्यमितिसम्बन्धःतथाकाश्चिकध्याभरणविशेषःमेख
लापितद्विशेषएवकलापकोशीवाभरणं प्रतरकाणि प्रतरैकश्चाभरणविशेषःपादजालकंपादाभरणंत्रिष्टिकाप्रतीताः किंकण्य'क्षुद्रषण्टिका

णाणि यवह्णिमज्जणि मज्जरसरगीयसूस्सराइ' कंचीमेहलाकलावगपत्तरक महरेकपायजालकधं
टियखिंखिणिरयणोरुजालय छुद्दियनेउरचलणनालिय कणगनियलजालक भूसणंसद्दाणि लील

जितत्वं बानीवीणा तालीदीयेनाचकरे घणामधुरामीठास्वरएहवाजे गीतजेहनोस्वररूडोच्छं काचीस्त्रीसंबंधीयो कडिनोआभरणमे
खलाकलापकतेहीजनोविशेष आभरणविशेषपट्टिहरवानोआभरणविशेष स्त्रीनापगनानेउरधंटिकाधंटा नांङ्गीधंटिकारत्नसंबंधीयो
जंघाजालीसरीखोमुद्रिकानेउर चलणमालिकाएतिणिपगनाआभरणविशेष कनक? निगड? जालक? एतिणिआभरणविशेषपट्ट

स्वात्प्रधानं रयणन्तिरत्नसम्बन्धिर्ज्वलद्गोर्जालंकयत्तत्तथाच्छुड्डियति क्षुद्रिकाभरणविशेषः नूपुरं पादाभरणं चलनमालिकापि
तथैव कनकनिगडानि जालकंचाभरणविशेषः एतान्येव भूषणानि तेषां ये शब्दास्ते तथा किं भूतानीत्याह लीलाचंक्रस्य माणानां हेलया
कुटिलगमनं कुर्वाणा सुदीरितान् संजातानलीलासञ्चलणसंजनितानीत्यर्थः तथा तरुणीजनस्य यानि हसितानि भणितानि च कलानि
माधुर्यविशिष्टध्वनिविशेषाणि रूपाणि रिभितानि स्वरघोलनावति मंजुलानि च मधुराणि तानि तथा स्तम्भानि तथा गुणवचनानि च स्तु
तिवादांच्छब्दनिप्रचाराणि मधुरजनभाषितान्यमत्सरलोकभणितानि श्रुत्वा किमित्याह तेष्वित्युत्तरस्येह सबन्धात् तेषु अन्येषु चैव मा

चंक्रममाणानां दीरियाद् तरुणीतणहसिय भणियकलरिभियमंजुलाद् गुणवयणाणि यवज्जुणीम
ज्जरजणभासियाद् अस्मै सुयएवमादएसु सहेसुमणसुभदएसु नतेसुसमणेणसज्जियव्वं नरज्जियव्वं

गारतेहनाशब्दे किमजपना जीलाद् हीडता उपजाव्या स्त्रीलोकनाहास्यनाकरवा बोलिवामधुरध्वनिस्वरघोलनासहितमनोहर ए
हवाशब्दकोद्धारित्वीयानीस्तुतीकरे तेहनावचनवद्दघणामधुरजनअमच्छरीकलोकतेहना भाष्यावचनसंभलीतया अनेराएआदि

दिकेष्वेवप्रकारेषु शब्देमनोज्ञभद्रकेषुनतेष्विति योजितमेवंअमणेन सक्तव्यमितिसम्बन्धः कार्यणरक्तव्यं नरागः कार्यः नगर्हितव्यं अप्रा
प्तोष्वाकाङ्क्षाः नकार्याः नमोर्हितव्यं तद्विपाकपर्यालोचनाया नमूढे नभाव्यं नविनघातंतदर्थमात्मनः परेषावाविनिर्हणनं न आपन्नव्यं प्रा
प्तव्यं न लोब्धव्यं सामान्ये न लोभो न विधेयः न तोष्टव्यं प्राप्तौ न तोषो विधेयः न हसितव्यं प्राप्तौ विस्मये न हासो न विधेयः न स्मृतिवास्मरणं
तिवातद्विषयं ज्ञानांतत्यत्ति तेषु शब्देषु कुर्यात् पुनरपि चेति शब्दगताप्रकारान्तरं पुनरस्यदपि वोच्यत इत्यर्थः ओलेन्द्रियेण श्रुत्वा शब्दान् अम

न गिज्झियव्वं न सुज्झियव्वं न विनिगघायं आवज्झियव्वं न लुलियव्वं न तु सियव्वं न हसियव्वं न सतिंचम
तिंचतत्थकुज्जापुणरवियसोइं दिएण सोच्चासद्दाइं अमण्ण पावकाइं किंति अक्कोसफरू सखिंसण

देइने शब्देने विषे मनोज्ञरूडाशब्दकल्याणकारी याते हने विषे अमणसाधुते हने संबन्धन करि वो न राचिवो तेहने विषे गृह्णी नथाइं मूर्च्छा
न करे शब्दे करी घात न पामे व्याघात नो करिवो लोभन करी वो सा भलिवै तो पन करिवो हासो न करि वो संभारो न ही मती न करी वी ति हं न
करे वली काने करी सा भली ने शब्द अमनो ज्ञ पांडुओ ते कां ण र अक्को शमर फीट इत्यादि कठोर रे सुं ड निंदानो वचन ए कुशीलीयो अपमानव

नोच्चासंतोयेपापकास्ते अमनोज्ञपापकातान् किंतेति यद्यथायाक्रोशोच्चियस्वेत्यादिवचनं परषंरेसुं डइत्यादिखिसनं निन्दावचनं अशीलोसावित्यादिकं अपमानननसपूजावचनं यूयमित्यादिवाच्यत्वमित्यादितथातर्जनं ज्ञायसिरेइत्यादिवचनं निर्भर्त्सनं अपसरनेहृष्टिमागर्गादित्यादिकं दीप्तवचनं कुपितवचनं त्रासनं फेत्कारादिकं भयकारिभूजितं अव्यक्तमहाध्वनिकरणं रुदितं अश्रुविमोचनं युक्तं शब्दि तं रटितसारटीरूपं क्रन्दितमाक्रन्दिः दृष्टवियोगादाविवनिर्घुष्टं निर्घोषरूपं रन्तितं शूकरादिशब्दितमिव करणं कषणोत्पादकं विलपितमात्तं स्वरूपमित्येपाह न्वः ततस्तानि श्रुत्वा तेष्वि तिसम्बन्धात् तथाक्रोशादिशब्देषु अन्येषु चैवमादिषु शब्देष्वमनोज्ञपापकेषु न तेष्वि तियोजितमेव

अवमाणाणतज्जणनिभच्छणदिन्तवयणासण ऊकुवियरुसरडियकंदिय विग्घुदुरसियकलुणविल
वियाइंअण सुय एवमाइएसुसहेसु अमणुसपावएसुनतेसु समणेरुसियव्वं नहीतियव्वं निंदि

चनरेतुंजा निम्भंक्खानोवचनरेपापीठ दीनवचनत्तासवानोवचन अव्यक्तशब्दरौद्ररडवो आक्रंदशब्दनेइष्टनेमरणपोकारीररोइवो
सीयालनीपरेशब्दनोकरवो सांभलतांआगलानिमेकरणाऊपजेएहवा आर्त्ताखरनेबीलवा अनेराईएआदिदेईने शब्दअमनोज्ञपा

वरवान्पिहितेन्द्रियो निरुद्धहृषीकः प्रणिहितेन्द्रियो वा तथाभूतः सन् चरेदनुचरेदनुपालयेद्भ्रमचारितं वीर्यतिद्वितीयं भावनावस्तु चतु-
रिन्द्रियसंवरो नाम तच्चैवं चक्षुरिन्द्रियेण हृद्वा रूपाणि न रयुग्मादीनि मनोज्ञभद्रकाणि सचित्ताचित्तमिच्छकाणि के त्याहकाष्ठे फलका-
दौपुस्तोचवस्त्रे चित्रकर्मणि प्रतीतेलेख्ये मृत्तिकादिशेषेथैलेचपापाणोदन्तकर्मणि च गजविषाणविषयायारूपनिर्माणक्रियायां पञ्चभिर्व-

णकायगुत्ते संवृडेपणिहिद्रुं दिए चरेज्जधम्मं १ विद्रयंचक्खुद्रुं दिएण पासैयख्खाणिमणुस्सामह
काद्रुं सचित्ताचित्तमीसकाद्रुं कट्ठेपोत्थेयचित्तकम्मं लेप्पकम्मं सेलेयदंतकम्मं पंचहिंवस्से हिंअणेण
संठाणसंठियाद्रुं गंधिमवेढिमपूरिमसंधाद्रुमाणिमस्सूाद्रुं वज्जविहाणियअहिंयं नयणमणसुहकरा

साधुमनवचनकायगुप्ति संवरवंतसंवस्था रुंधणहारद्रुं द्रियनाआचरे धर्मवीजीभावनाआखेकरीदेखीनेरूपमनोज्ञकल्याणकारीयो
सचित्तअचित्तमिच्छरूपकाष्टकर्मवस्त्रनारूपचित्रामकर्म माटीनारूपपापांणदातनारूपपांचवर्णसहितअनेकसंस्थानेकरीसंस्थितसहि
तगंधीनेनीपाव्यारूपमालावत् वीटीनेनीपाव्याकंदुकवत् मरीनेनीपाव्यापित्तलादिप्रतिभावत् घणाखंडजोडे मालावणेप्रकारेअत्यं

द्रोविलंप्रतिकाधातुखनिपद्धतिः खाद्व्यन्तिखातवल्यनदीनिम्बगाः सरःस्वभावजो जलाश्रयविशेषः तडागः कृतकः वप्यण्त्तिकेदाराः
एतेषा इन्द्रः ततस्तान् हृष्टेति प्रकृतं किंभूतान् फुल्लैर्विकसितैरुत्पलैर्नीलोत्पलादिभिः पद्मैः सामान्यैरुण्डरीकादिभिः परिमण्डतायेचभि
रामाश्चरस्यास्ते तथातान् अनेकशकुनिगणानां मिथुनानि विचरितानि सञ्चरितानि येषु ते तथातान् तन्तथावरमण्डपाप्रतीताः विविधा
निभवनानि मृदाणि तोरणानि प्रतीतानि चैत्यानि प्रतिमादेव कुलानि प्रतीतानि सभावज्जनोपवेशस्थानं प्रपाजलदानस्थानं आव
सथः परित्राजकवसति सुकृतानि शयनानि शय्याश्चासनानि च सिंहासनादीनि शिविकाजंपानविशेषः पार्श्वतो वेदिका उपरि च कूटाकृतिः

एव विचरिते वरमण्डपे विहभवेण तोरणे चैद्र्यदेवकुलं सभाप्यवावसहसुक्यं सयणासणसौथरह
सगडजाणुगगयसंदणनरनारीगणेश सोमपण्डिखवदरिसणिज्जे अलंकिथविभूसिए पुब्बकयतव

जोडोतेणे करी विचित्त प्रकारे प्रधानमण्डपं नाना प्रकारे धर तोरण प्रतिमानो देहरो राजसभापर्ववसति रूडाकीधा पत्त्यं कभद्राशनपा
लखीरयगाडलारथसंग्रामिक देशप्रसिद्धरथनो विशेषपुरुषस्त्रीसम्बद्ध उपद्रवरहितदेखणहारमनगमता देखवायोग्यमुगटसहितवस्त्रा

नगर्द्धितव्यमित्यादीनि यदपदानिदृश्यानिनस्तुतिं वासतिं वातवतैषुरूपेषु कुर्यात्पुनरपि चक्षुरिन्द्रियेण दृष्टारूपाणि अभिनोक्षपायका
निकितेक्षितद्यथा गंडीत्यादि वातपित्तलेष्मसन्निपातजंचतुर्द्वागण्डं तदस्यासीति गण्डीगण्डमालावान् कुष्ठमष्टादशभेदमस्यासीति

नतेसुसमणेणसज्जियब्बं नरज्जियब्बंनगिज्जियब्बं नसुज्जियब्बं नविनिग्घायमावज्जियब्बं नलुभि
यब्बंनरुसियब्बं नहरुसियब्बंनसतिंचमतिंच तत्थकुज्जापुणरविचक्खुंदिएण पासियरूवाणिअमण
स्सपावकाइ' किंतेगडि'कोटि'कुणि उदरि'कच्छ' सूपइल्ल कुज्जपंगुलवामणअंधल्लगएगचक्खुं विणिह

चकरवानोविशेष घणारूडाकर्मकीधाअनेराएआदिदेइने रूपनेविषेमनोक्षकल्याणकारीया तेइनेविषेसाधुतेणेसंगनकरे राखेनही
गृहीनथायमूर्च्छानकरे रूपेकरौव्याघातनयामेस्वाध्यायनेविषे लोभनकरिवोदोषनकरिवो हासोनकरिवोसंभारवोनही मतितिहान
करवीवलीचक्षुइ'द्रीइ'कारी एहवारूपदेखीनेव्याघातनयामे अभिनोक्षपाडूवातेकेहाकंठमाला कुष्टीगर्भदोषयकीएकपगछोटोएकहा
यछोटोजलोदररोगपामादिरोग हाथइपगकठिनथाइ' कुबडोपांगुलोवांमणोजात्यं धकाणो जन्मापूठेअंधपाटलीलेइचालेपियाचि

कुण्ठीतलसप्तमहाकुष्ठानि तद्यथाअरुणो१ दुम्बर२ रिश्वजिह्व३ काकपाल४ काकन५ पोण्डरीक६ दद्रु७ कुष्ठानीतिमहत्त्वं चैषांसर्वधा
 त्वनुप्रवेशादसाध्यत्वाच्चेति एकादशक्षुद्राणितद्यथा स्थूलमारुक्महाकुष्ठेककुष्ठा३ चर्मदलविसर्पपरिसर्य६ विचर्चिका७ सिन्धुः८ कि
 टिभः९ यामा१० शतारुका११ संज्ञानीतिसर्वाण्यथष्टादशसामान्यतः कुष्ठं सर्वसन्निपातजमपिवातादिदोषोत्कटतया भेदभाग्भवतीति
 कुणिन्तिगर्भाधानदोषान् क्लेशैकपादोन्यूनैकपाणिर्वीकुण्ठिकुं टद्भृत्यर्थः उदरिन्ति जलोदरीतत्वाष्टाबुदराणि तेषामध्ये जलोदरमसाध्य
 मिति तदिह निर्दिष्टं शोषाणित्वचिरोत्थानिसाध्यानि तानि चाष्टावेव पृथक् पृथक् समस्तै रपि चानिलाद्यैः ४ लोहोदरं ५ बद्धगुदं तथैव आ
 गन्तुकं ६ सप्तममष्टमज्जलोदरं चेति भवन्ति यानि कच्छल्लुत्तिकण्डूतिमान् पद्मल्लुत्तिपदं स्त्रीपदं पादादौ काठिन्यं यदुक्तं प्रकुपितावातपित्त
 त्वेष्मणो धः प्रपन्ना वंक्ष्णोरुजं धास्वविष्टमानाः कालान्तरेण पादमाश्रित्य शनैः शनैः शोफमुपजनयंति यत्तस्त्रीपदमाचक्षते पुराणोदकभूयि
 ष्टा सर्वतुषु च शीतलाये देशास्ते पुजायंति स्त्रीपदानि विशेषतः पादयोर्हंसयोश्चापि जायेते स्त्रीपदं दृष्टुं कर्णोष्ठनासास्तापि च क्वचिदिच्छन्ति
 तद्विदः कुजपृष्ठादौ कुजयागात् पंगुलः पद्म चंक्रमणा समर्थः वामनः खर्वशरीरः एते च मातापितृशोणितशुक्रदोषेण गर्भस्य दोषोद्धवात् कु
 जवामनकादयो भवन्तीत्युक्तं गर्भवातप्रकोपेण दोहदेवापमानिते भवेत्कुजः कुणिः पद्म मूको सन्मत्त एव वाचं धेस्रगन्ति अन्येषां धिक्

कोजात्यन्धः एगचक्खुत्तिककाणः एतच्चदोषद्वयं भगत्स्योत्पद्यते जातस्य घतत्रगर्भस्थस्य दृष्टिभागमप्रतिपन्नं तेजो जात्यन्धत्वं करोति तदेका
 च्छिगतं काणत्वं विधत्ते तदेवरक्तानुगतं रक्ताच्छिपित्तानुगतं पिङ्गाच्चक्षेत्रे ध्यानुगतं शुक्लाच्चक्षिति विनिहतचक्षुरित्यर्थः तत्र
 यद्यातस्य चक्षुर्विनिहनेनान्धत्वं काणत्वं वा तदनेन दर्शितमिति सपि सस्रगन्ति स्रपि सस्रकेन पिशाचकेन वर्त्तते यत्सतथाग्रहग्रहीत
 इत्यर्थः अथ वा सर्पतीतिसर्पिं सच गर्भदोषात्कर्मदोषाद्वा भवति सकिलपाणिगृहीतकाष्ठः सर्पतीति शल्यकः शल्यवान् शूलादिशल्यभिन्न
 इत्यर्थः व्याधिनाविधिष्टचित्तपीड्याचिरस्याधिगदेन वारोगेण रुजया सद्योपातिगदेन वा पीडितो यस्य सतथा ततो गङ्गादिपदानामेकत्वद्वन्द्वः
 तत्तद्द्वेति प्रकृतं विकृतानि च स्रक्तकडेवराणि सकिमिणकुहियं वन्ति स्रक्कमिभिर्यः कुथितश्च सतथा तं वा द्रव्यराशिं पुरीषादिद्रव्यसम्बद्ह
 वेद्विति प्रकृतं तेष्वितिसम्बन्धात् तेषु गङ्गादिषु रूपेष्वन्यमनोक्षपापकेषु न अन्यमणेन रोपितव्यं यावत्कारणान्न हीलितव्यमित्यादीनि षट्

यस्य सस्रगवाहिरोगपीलिय विगताणियमतककलेवराणि सकिमिणकुहियं च दव्वरासिं अण्णे

ग्रह्यो व्याधिचिरस्यायीरोगतत्कालघाती तेणेपीड्यारौद्ररूप स्रक्तकनाकलेवरकमिसहितकूट्यो एहवो द्रव्यनोसम्बद्दखी अनैराएआ

पदानि ह श्यानि न जगुः साष्टित्तिका अपिलभ्या उचिता योग्ये त्वर्थः उत्पादयितुं निगमयन्नाह एवं चक्षुरिन्द्रियभावना भावितो रामे त्यादि व्यक्तमेव तद्भयं तितृतीयं भावनावस्तुसु गन्धसंदृतत्वं तच्चैवं ध्यानेन्द्रियेणाध्यायगन्धान् मनोज्ञभद्रकान् किंतेति तद्यथा जलजस्थलजसर सपुष्पाणि फलपानभोजनानि प्रतीतानि कुष्ठमुत्पलकुष्ठं नगरत्तिगन्धद्रव्यविशेषः पत्रं तमालपत्रादिचोयित्तित्तकदमनकः पुष्पफजा

सुयएवमाद्रसु अमणुणपावएसु नतेसु समणेणरुसियव्वंजाव नदुजंछावत्तियावि लभ्भाउप्पातेउए वंचचक्खु दियभावणाभावितोभवद् अंतरप्पामणुणामणुणे सुसुभिद्रुभिभागदोसपणिहिअप्पासा ऊमणवयणकायगुत्ते संवुडेपणिहिंदिएचरेज्जम्मं २ तद्वयं ध्याणिदि एण अग्घाद्वयगंधाद् मणुस्सम

दिदेइनेअमनोज्ञपाडूवातेहनेविपे साधूद्दरीसनकरिवीयावत् दुगंछाउपजाववायोग्यनच्ची लहिवायोग्यनच्चीएणीपरे चक्षुद्द्वियभावनाभाव्योवास्थोद्योद् अंतरात्माजीवमनोज्ञमनोज्ञरूप शुभपाडूआरागहेपसंचआत्मासाधु मनवच्चबकायाद्द करीगुप्तिसंखोरु धे'द्द्वियआचरे धर्मरत्नीजीभावना नासिकाद्द करीसूधीने गंधमनोज्ञकल्याणकारिणी तेकेहीजलनायलनासरसताजाफूलफल

तिविशेषः मरुकः प्रतीतः एलारसः सुगन्धिफलविशेषरसः पिकमंसिन्ति पिकासंस्कृमासीति गन्धद्रव्यविशेषः गोशीर्षाभिधानं सरसं यच्च
न्दनं तथा कर्पूरोषनसारलवङ्गानि फलविशेषाश्च गुग्गुलुविशेषः कुङ्कुमं काश्मीरजं कक्कोलानि फलविशेषाः उशीरं वारणीमूलं श्वेतं
चन्दनं श्रीखण्डं श्वेतो वास्यन्दश्चन्दनं सलयजं सुगन्धानां सन्नन्धानां साराङ्गानां प्रधानदलानां द्युक्त्योर्जनं येषु वरधूपवासेषु तत्तथा ते च

दृगाद् किंते जलयथलयरसपुष्पफल पाणभोयणकोदृतगरपत्तचोय दमणकमरुयएलारसपिक
मंसिगोसीसरसचंदण कपूरलवंगअगरकुं कुम कक्कोलउसीरसेयचंदण सुगंधसारगजुत्तिवरधू
ववासेउयपिंडिमणीहारिसगंधेषु अरुण सुयएवमाद्रएसु गंधसुमणुसुमहएसु नतिसुसमणेणसज्जि

पाणीभोजनउपलोठगंधद्रव्यविशेष तमालपत्रसुगंधच्छालिदमणो मरुच्योएलचीरसपच्योगंधद्रव्यविशेषगोशीर्षं ताजोचंदनकपूरलवंग
अगरकेसरफलविशेषवालोखकडिचंदन सुगंधसारसहितप्रधानधूपवासक्तुकालेज्योग्यवणोउत्कटदिशि विदिशेप्रसरतोएहवोगंधनो
विशेषचनेरा एआदिदेइनेगंधमनोज्ञकल्याणकारी तेहनेविषेचारीवीडू आसक्तपणोनकरिवोयावत् संभारेनहीमननकरे तिहान

तेवरधूपवासाद्येति समासः ततस्त्वानाम्नायतेष्विति योगात्तेषु उभयपिंडमनिहारिसर्गंधिः सुप्ति ऋतुजः कालोचित इति भावः पिरिड
 मोवहलः निहरीरिमोटूरनिर्यायीयोगन्धः सविद्यतेयेषु तेतथातेषु अन्येषु चैवमादिकेषु गन्धेषु पुमनोऽन्नमद्रेकेषु नश्चमणेन सक्तव्यमित्यादि
 किंते इत्ये तदन्तं सर्ववत्तथाश्चिच्छतादीन्येकादशप्रतीतानि नवरं दृक् ईदृहाष्टगः द्विपीचित्रकः एपाचाहिमृतकादीना इन्द्रः द्वितीयाव
 छवचनं दृश्यन्ततश्चाप्रायेति क्रियायोजनीया ततस्तेष्वित्योगात्तेषु किम्विधेष्वित्याह मृतानि जीवविमुक्तानि कुथितानि कीथसुगता
 निधिनष्टानि पूर्वाकारविनाशेन किमृणत्ति क्वमिवन्ति वज्रदुरभिगन्धानि चात्यन्तामनोऽन्नगन्धानि यानि तानि तथा तेषु अन्येषु चैवमादि

यब्बं जावनसतिंचमंतिंच तत्थकुज्जापुणरविघाणिंदिण अग्घाइयगंधाणीअमणुस पावकाइ किं
 तेअहिमडआसमडहत्थिमड गोमडविगसुणग सियालमणुयमज्जार सीहदीवियमयकुहियविण

करवीवलीप्राणइंद्रीएकरीसूधीने गंधचमनोऽन्नपाडूयातेकेहीसर्पनोमडोषोडानोमडो चस्तीनो कलेवर गायनो कलेवर परगडानो क
 लेवरस्वानो कलेवर सीयालनो कलेवर मनुष्यनो कलेवर बिलाडानो कलेवर सीहनो कलेवर चीतरानो मडो एतलाजीवसूंधासया

केषुगन्धेषु अमनोज्ञपापकेषु नअमणेनरोपितव्यमित्यादि पूर्ववत्त्रचउत्थं निचतुर्थंभावनावस्तुनिष्ठेन्द्रियसम्बरः तच्चैवंजिह्वेन्द्रिये
णास्वादोरसाद्यमनोज्ञभद्रकान्किंभूतेति तद्यथाअवगाहस्ते हवोलनं तेनपाकतोनिर्दत्तमवगाहिसंपक्कानं खण्डखाद्यादिविविधंपानं
द्राक्षापानकादिभोजनंओहनादिःगुडकृतं गुडसंस्कृतंखण्डकृतंखण्डसंस्कृतंलड्डुकादितैलघृतकृतपूपादिआस्वाद्येतिप्रकृतंतेष्वितिसम्ब

द्वकिमिणवज्जदुरभिगंधेषु अस्से सुयएवमाइएसु अमणुखपावएसुनतेसु समणेणसुसियव्वंनहोली
यव्वंजावपणिहियपंचेदिए चरेज्जधम्मं ३ चउत्थं निभिंदिएण सातियरसाणिउमणुखमहकाइं
किंतेग्गाहिमविविहपाणभोयण गुलकयखंडकयतेसुवय कयभवत्तेसु बज्जविहेसुलवणरससंजुत्तेसु

काइपूर्वलोआकारनेविनाये क्कमिसहितघणादुरगंधनेविषे अनैराइएआदिदेइनेअमनोज्ञ पाडूआतेहनेविषे चारीवीइंरीसनकरि
वोहीलेनहीयावत् रुंधीछेइं द्रीपांचजेणपले धर्मं ३ चउत्थीभावनाजीभइं द्रीये आस्वादीअनेकप्रकारनारस मनोज्ञकल्याणकारी
तेकौणचोपडमाहिपच्यो नानाप्रकारनायाणीभोजनगुलनाकीधा खंडनाकीधातेलवीनाकीधा पक्कानंघणाप्रकारनालवणरसेक

न्यात्तेषु भक्षेपुण्यक्कुलिका प्रभृतिपुवज्जविषेपुविचिते पु लवणरससंयुक्तेषु तथामधुमासे प्रतीते वज्रप्रकारामज्जिकानिष्ठानकप्रकटमूल्य
निपादितं यदाह णिष्ठागंजासयसहस्रं दालिकान्नमिद्वुरिकादिसेन्धानं सन्धानेनान्नीकृतमामलकादिदुग्धं दधिचप्रतीतेसरकोगुड
धातकीसिद्धं मद्यं वरवारुणीमदिरासीधुकापिणाने समद्यविशेषैतथागाकमष्टादशं यत्नाहारेशसकाष्टादपः ततः एषाद्वन्धः ततस्तेच तेवज्ज
प्रकाराश्चेति कर्मधारयः ततस्तेषु साकाष्टादयताचैवमाहारस्य सत्योदणोऽजावणश्च त्तिन्नियमंसाद्वं गोरसोऽजसूत भक्खोऽगु
ललावणिथा १० मूलफला ११ हरिययं १२ डागो १३ छोद्दरसालू १४ तदपाणं १५ पाणीय २ पाणगंश्चेव अद्वारसमोसागो निरुवह

मज्जमंसवज्जप्पकारमज्जिय निष्ठाणगदालियं वसेहं व दुद्धदहि सरयमज्जवरवारुणी सौज्जकापिसा
यणसायद्वारसवज्जप्पगारिसु भोयणे सुयमणुस्सवसुगंध रसफासवज्जदव्वसंभिएसु अण्णे सुयएवमाद्र

रीसहितमधुमासघणाप्रकारना आहारविशेषघणे मूले निपजाव्यो उडदप्रमुखनाधोडवडा दूधदहीगुडधातकीपुण्ययीनिष्पन्नमद्यप्र
धानमदिरामदविशेषमद्यविशेषचद्वारहसाकसहित वज्रप्रकारना भोजनमयनादिक मनोज्ञजेहनायर्गगंधरसस्यर्थ घणेद्रव्येकीधात्र

िडोति तिन्विद्यमंसादृति जलचरादिसत्त्वानिजसूतिसुद्गतं दुलजीरककडुभाण्डादिरसः भक्खत्तिखण्डखाद्यानिगुललाव
 तेषपटिकालोकप्रसिद्धांगुडधानाचासूलफलान्ये कमेवपदं हरितगंतिजीरकादिहरितं डागोत्तिवस्तुलादिभर्जिकारसालन्ति
 त्पंतिमद्यं पाणीयंति जलंपाणंगंति द्राक्षापानगादिसागोत्तितकसिद्धयाकद्वति तथाभोजनेषुचविधेषु शालनकेषुमनोन्न
 त्स्यर्शो निचतानिवल्लद्रव्यैः संश्रुतानिचोपस्कृतानितथानितयानेषुचन्येषुचैवमादिकेषु रसेषुमनोन्नभद्रकेषुचमणेनरक्तव्यमि
 त्तथापुनरपिजिहेन्द्रियेणा स्वाद्यरसान् अमनोन्नापपापकान् किंतेत्तितद्यथाअरसानिअविद्यमानाचार्यरसा

सेसुभरणसदृशसुनतेसु समरणसज्जियब्धं जावनसतिंचमतिंच तत्थकुज्जापुणरविजि